BIBLIOTHEK
des k.k. Justiz-Ministeriums.

Nummer [illegible]

Jahr der Erwerbung

Art der Erwerbung

Bibliothekssaal

52
81

LITH. v. G. MOSER, WIEN

Digitized by Go[redacted]

Digitized by Google

Digitized by Google

PRESTAVA

iz

državnega zakonika

za

KRANJSKO VOJVODINO.

Leto 1869.

V Ljubljani. Natisnila Rozalija Eger.

BIBLIOTHEK DES K. K. JUSTIZ-MINISTERIUMS

393082-C.

1869

Digitized by Google

Digitized by Google

BIBLIOTHEK DES K. K. JUS...

Prvo kazalo.

Kronologično kazalo

postav in ukazov, iz Državnega zakonika od leta 1869 za Kranjsko vojvodino v slovenskem jeziku razglašenih.

Dan, kterega se daje postava ali ukaz	Zapopadek postave ali ukaza	Število		
		izdatka	postave ali ukaza	strani
1868 **2. jun.**	Državna pogodba med avstrijsko-ogersko monarhijo in kraljestvom Švedijo in Norvegijo zastran vzajemnega izročevanja hudodelnikov. (Sklenjena v Stokholmu dne 2. junija 1868; od strani Njegovega ces. kralj. apostolskega Veličanstva pritrjena 15. julija 1868. Obojostranski pritrdbi ste se izmenjali v Stokholmu 19. avgusta 1868)	III	14	**59**
10. jul.	Postava o dokazni moči ali dokaznosti izraelskih (židovskih) rojstnih, poročnih in mertvaških matic ali bukev	II	2	**47**
14. „	Pogodba med Njegovim cesarskim in kraljevskim apostolskim Veličanstvom na eni in zveznim svetovavstvom švajcarske zaveze na drugi strani; o uredbi meje med Tirolskim in Švajco tik prehoda Fünstermünz	II	3	**48**
14. „	Pogodba o trgovini med Njegovim c. in kr. apostolskim Veličanstvom, ob enem zastopajočim samooblastno kneževino liechtensteinsko na eni, in švajcarsko zavezo na drugi strani	III	15	**68**
15. „	Poštna pogodba med Njegovim ces. in kralj. apostolskim Veličanstvom, zastopajočim ob enem samooblastno kneževino liechtensteinsko na eni, in švajcarsko zavezo na drugi strani. (Sklenjena na Dunaju 15. julija 1868. Njegovo ces. in kralj. apostolsko Veličanstvo jo je pritrdilo na Dunaju 20. decembra 1868. Obojostranski pritrdbi ste bili izmenjani na Dunaju 1. februarja 1869)	VII	40	**121**
21. „	Mednarodna telegrafiska pogodba. (Sklenjena na Dunaju, 21. julija 1868; pritrjena z izreko c. kr. ministerstva za trgovino od 21. avgusta in kralj. ogerskega ministerstva za kmetijstvo, obrtnost in trgovino od 2. septembra 1868)	XX	133	**337**
24. „	Poštni dogovor med vlado Njegovega ces. in kralj. apostolskega Veličanstva in vlado Njegove Visosti kneza sedinjenih kneževin	XXVI	162	**433**

Digitized by Google

Dan, kterega se daje postava ali ukaz	Zapopadek postave ali ukaza	Število izdatka	Število postave ali ukaza	Število strani
1868 **5. nov.**	Zapisnik o tem, da avstrijsko-ogerska monarhija pristopa določbam turške postave od 7. sefera 1284 (18. junija 1867), s ktero se je tujcem podelila pravica, pod nekimi pogojami v otomanskem carstvu pridobivati nepremakljivo posestvo. (Podpisan v Carigradu 5. novembra 1868, vsled najviše dovolbe Njegovega c. in kr. apostolskega Veličanstva od 18. oktobra 1868)	III	16	78
2. dec.	Poštni dogovor s Srbijo	XXIII	149	411
11. „	Izreka (deklaracija), o tem, da se nekteri razletljivi izstrelki (projektili) ne bodo v vojski rabili	IV	19	79
25. „	Postava, s ktero se vpeljuje konkursni red	I	1	1
31. „	Postava, o poskušnji, spraviti zakonske, predno jih sodišče (sodnija) loči	II	4	50
31. „	Postava, o sklepanju zakona med različnimi kristijanskimi verniki	II	5	51
1869 **6. jan.**	Razpis finančnega ministerstva, da se je postavila ekspeditura Kazotske male colnije v kraju Karotte, italijanski colniji v Zastebane nasproti in da ste mala colnija Kazotska (Casotto) in nje ekspozitura v Karotte dobili oblast, italijansko prevozno blago vzajemno odkazovati	IV	20	80
9. „	Postava, s ktero se nekoliko spreminjajo predpisi o pristojbinah (davščinah) zastran konkursnega postopka	II	6	52
9. „	Ukaz finančnega ministerstva, o štempeljski pristojbini, kteri so podvržene vloge v obliki telegramov podane	II	7	52
12. „	Razglas finančnega ministerstva, da je Belaška velika colnija dobila oblast, poprijeti se okrajšanega colnega postopka z napovednicami	IV	21	81
18. „	Ukaz ministrov za bogočastje in notranje reči, zastran zvršitve tistih določeb postave od 25. maja 1868, Državnega zakonika, št. 49, ki postavljajo pravila za prestop od ene cerkve ali verske družbe k drugi .	II	8	53
20. „	Razglas finančnega ministerstva, da so velike colnije v Tečinu, Rumburgu in Varnsdorfu dobile oblast, zastran blaga voženega po železnicah vpeljati postopek z napovednicami	IV	22	81
24. „	Razglas ministerstva za kmetijstvo, da so c. kr. državne kobilarnice in žebčarije iz področja državnega vojnega ministerstva prešle v področje ministerstva za kmetijstvo	II	9	54
28. „	Ukaz ministerstva za kmetijstvo, ki zadeva pripuščanje državnih žebcev k kobilam po kraljevinah in deželah v državnem zboru zastopanih v letu 1869 . .	II	10	54

Dan, kterega se daje postava ali ukaz	Zapopadek postave ali ukaza	Števila izdatka	Števila postave ali ukaza	Števila strani
1869 **5. feb.**	Razpis ministerstva za finance, o tem, kteri potrošnini je podvržena klejeva ali koščena tolšča pri vvozu v mesta zastran potrošnine zaprta	II	11	**54**
6. „	Postava, zastran pravic in postopka pri zemljiščni knjižni razdelitvi nepremakljivega posestva	II	12	**55**
8. „	Postava, zastran založbe troškov za uredbo reke Donave pri mestu Dunaju (Beču)	III	17	**76**
8. „	Razglas finančnega ministerstva, da se je urad za pregledovanje blaga in potrošnino v Lofer na Salcburškem opustil	VI	31	**99**
9. „	Pogodba, sklenjena med Njegovim ces. in kralj. apost. Veličanstvom z ene, in Njegovim Veličanstvom kraljem Pruskim z druge strani, o ustanovitvi meje med monarhijo avstrijsko-ogersko in kraljestvom pruskim poleg češkega kraljestva in pruske provincije šleške. (Narejena na Dunaju 9. februarja 1869, od Njegovega c. kr. apostolskega Veličanstva pritrjena na Dunaju dne 4. maja 1869, o čemer ste se obojostranski pritrdbi izmenjali na Dunaju dne 9. maja 1869)	XXI	134	**375**
10. „	Ukaz ministra za bogačastje in uk, o začasni uredbi šolskega nadzorstva. Veljaven za nadvojvodstvo Avstrijo pod in nad Anižo, vojvodstvo Kranjsko, mejno grofijo Moravsko, vojvodstvo Gornje-šleško in Dolnje-šleško, pokneženo grofijo Tirolsko in mesto Trst z obmestjem vred	II	13	**57**
12. „	Dodatni odgovor k pogodbi od 13. novembra 1855 sklenjeni med Avstrijo in Francijo zastran vzajemnega izročevanja hudodelnikov	IX	54	**155**
12. „	Dodatni členi k poštni pogodbi od 3. septembera 1857 med Avstrijo in Francijo. (Določbe tega dodatnega dogovora bodo po domembi s ces. francosko poštno upravo 1. julija 1869 veljati začele)	XVI	102	**271**
14. „	Razglas ministerstva za kmetijstvo, zastran njegovega področja v rečeh, ki se tičejo lova (jage), poljske policije in ribištva	III	18	**77**
15. „	Razglas ministerstva notranjih reči, da se bodo avstrijske in italijanske delničarske družbe in komanditske družbe na delnice izvzemši zavarovalne družbe vzajemno pripuščale k zverševanju opravil	IV	23	**81**
17. „	Razglas finančnega ministerstva, da se ekspozitura Dunajske velike colnije postavi v svobodnem hranišču, ktero je c. kr. priv. Dunajska trgovska banka napravila na Dunaju za pridelke in blago	IV	24	**81**

Digitized by Google

Dan, kterega se daje postava ali ukaz	Zapopadek postave ali ukaza	Število izdatka	Število postave ali ukaza	Število strani
1869				
28. feb.	Dopustno pismo, za napravo in rabo lokomotivne železnice od Ljubljane v Trbiž	VIII	50	**137**
27. „	Državna pogodba, med avstrijsko-ogersko monarhijo in kraljestvom italijanskim, zastran vzajemnega izročevanja hudodelnikov	XVI	103	**274**
5. mar.	Postava, zastran odgovornosti železnocestnih podvzetij, če se na železnicah nesreča primeri ter se kak človek na životu poškoduje ali ubije	IV	25	**82**
6. „	Razglas ministerstva za trgovino, o novem banderu (novi zastavi), ki se vpelje za pomorske trgovske ladije avstrijsko-ogerske monarhije	IV	27	**84**
6. „	Razglas ministerstva za finance, zastran novih obligacij enotnega državnega dolga, kako se zamenjavajo ena za drugo, kako se prepisujejo, kako se iz več obligacij ena ali iz ene več obligacij nareja, in zastran legalizovanja obrestnih pobotnic	IV	26	**82**
8. „	Ukaz ministra za bogočastje in uk, zastran spričeval zrelosti (*maturitatis*), ki jih deželani iz dežel, zastopanih v državnem zboru, dobivajo zunaj teh dežel . .	IV	28	**84**
9. „	Postava, s ktero se vpeljujejo porote za hudodelstva in pregreške, s tiskovino storjene	V	29	**85**
9. „	Postava, s kterim se izdaje in od razglasitvenega dneva v moč deva predpis, kako naj se sestavljajo porotniški imeniki za tiskovna sodišča	V	30	**94**
20. „	Razglas finančnega ministerstva, o tem, da bo pozdaj v Celovcu velika colnija kot puncovališče puncovna opravila oskrbovala	VI	32	**99**
23. „	Finančna postava	VI	33	**99**
26. „	Postava, o uredbi vzajemnega razmerja med kraljevinami in deželami zastopanimi v državnem zboru na eni in deželami ogerske krone na drugi strani glede na štempelj, pristojbine (davščine) in takse	VI	34	**117**
26. „	Postava, o tem, da se dovoljuje mestu Stanislavovskemu napraviti loterijski zajem (posojilo)	VI	35	**117**
26. „	Postava, zastran trdne ustanovitve (sistemizacije) službenih mest pri deželnih in okrajnih šolskih svetovalstvih, ki se bodo na državne troške podeljevala	VI	36	**118**
27. „	Postava, zastran tega, kako naj se razlaga §. 25 cesarskega ukaza od 16. novembra 1858, Državnega zakonika št. 213	VI	37	**119**
27. „	Postava, zastran načel ali vodil pri oglaševanju in predrugačevanju hipotekarnih pravic na Tirolskem . .	VI	38	**119**

Digitized by Google

Dan, kterega se daje postava ali ukaz	**Zapopadek postave ali ukaza**	**Število** izdatka	postave ali ukaza	strani
1869 **27. mar.**	Postava, zastran poravnav sklenjenih z deželnimi zastopstvi češkim, sleškim, gornje-avstrijskim, štajerskim in kranjskim, glede podporščin ali subvencij, ki so se jim doslej plačevale, in glede kapitaliziranje letnih dotacij, gredočih deželam tirolski, salcburški in koroški	XIII	77	**223**
27. „	Postava, s ktero se ministerstvu kraljevin in dežel zastopanih v državnem zboru daje oblast, skleniti z ministerstvom dežel ogerske krone dogovor zastran vzajemne ustanovitve stroškov pri colnih dohodkih . .	XVII	112	**287**
29. „	Postava o popisovanju ljudstva	XI	72	**167**
30. „	Razglas finančnega ministerstva, o načinu, kako se izdajejo nove obligacije namesti še neizžrebanih (izlozanih) obligacij državnega loterijskega zajma ali posojila od leta 1860 in 1864, ktere je treba nazaj vzeti	VII	41	**232**
30. „	Razglas finančnega ministerstva, da se je davkarijama, ob enem velikima colnijama II. razreda v Košicah in Debrecinu na Ogerskem dala oblast, vpeljati pri prehodu železničnem postopek, z napovednicami . .	VII	42	**233**
3. apr.	Postava, o tem, kako naj se poplača predzajem od 350.000 gld. dovoljen s postavo od 21. marca 1868 kraljestvu Galiciji in Vladimiriji zavolj ondotne velike potrebe	VI	39	**120**
4. „	Razglas finančnega ministerstva, da se je uradni sedež c. kr. finančnega nadglednika (inspektorja) iz Rive v Alo prestavil	VII	43	**233**
18. „	Postava, o tem, kako se uredi cesarstveno sodišče, kako se bo postopalo (ravnalo) pod njim in kako se bodo izrševale njegove razsodbe	VIII	51	**144**
19. „	Razglas finančnega ministerstva, da se avstrijska mala colnija II. razreda, doslej složena s kralj. bavarsko colnijo v Saharangu, nazaj prestavi v Vildbihl na Tirolskem	VII	44	**233**
24. „	Postava, s ktero se nekoliko spreminjajo naslovi, razmerja častno stopnjo zadevajoča in pa prejemki (adjuta) uradnikov in služabnikov zbornih sodišč .	VII	45	**234**
24. „	Razglas finančnega ministerstva da se napravijo mednarodne colnije v Rivi in Torbole na Južno-Tirolskem in v Kaprile na Italijanskem	VII	46	**235**
25. „	Postava s ktero se nekolike predrugačujejo dozdanje določbe o pobiranju potrošnine od piva (ola)	VIII	52	**149**
25. „	Ukaz ministra notranjih reči, da se Rakitniški novi sodni okraj odkaže v okoliš Senftenberškega okrajnega glavarstva	VII	47	**235**

Digitized by Google

Dan, kterega se daje postava ali ukaz	Zapopadek postave ali ukaza	Število izdatka	Število postave ali ukaza	Število strani
1869 **26. apr.**	Ukaz ministerstva za pravosodje, da se v Rakitnici na Českem ustanovi okrajno sodišče	VII	48	**235**
28. „	Ukaz skupnega ministerstva, s kterim se preklicujejo izjemne naredbe, zaukazane za c. kr. deželno glavno mesto Prago in za okoliša okrajnih glavarstev Smihovskega in pa Karlinskega	VII	49	**236**
28. „	Razpis ministerstva za finance, zastran nekih predrugačeb v odločbah o prigledu davka od piva (ola) in o izvažanju piva	VIII	53	**151**
30. „	Razglas finančnega ministerstva, zastran predrugačbe v okoliših nekterih finančnih okrajnih ravnateljstev na Moravskem	IX	55	**152**
1. maj.	Postava, s ktero se določuje rok (brišt), po isteku kterega ugasnejo (prestanejo) pravice občnih javnih bolnic (špitalov), zahtevati od deželnih zalogov (fondov) povračilo troškov za preskrbljenje bolnih	IX	56	**158**
4. „	Postava, zastran dovoljenih dodatnih kreditov za leto 1868	IX	57	**158**
4. „	Ukaz pravosodnega ministerstva, da se Kaniška mestna občina in Nemško-Braniška selska občina odkazujete v okoliš Ivančiškega okrajnega sodišča	IX	58	**160**
4. „	Ukaz pravosodnega ministerstva, da se občina Pólwsie Zwierzynieckie odkazuje v okoliš Krakovskega mestnodelegiranega okrajnega sodišča	IX	59	**160**
5. „	Postava, s ktero se na podlogi člena 20 državne osnovne postave od 21. decembra 1867, Drž. zak. št. 142 odgovorni vladni oblasti določujejo pravice, zaukazati časno in mestoma kake izjeme od obstoječih postav	IX	60	**160**
8. „	Postava, o tem, kako se bode za železnocestne započetja (podvzetja) davek od pridobitka in dohodka odmerjal, predpisaval in pobiral	X	62	**175**
12. „	Postava, o razvezi ali odpravi fevdne vezi v mejni grofiji Moravski	XVII	113	**288**
12. „	Postava, o razvezi ali odpravi fevdne vezi v nadvojvodstvu Avstriji pod Anižo	XVII	114	**289**
12. „	Postava, o razvezi ali odpravi fevdne vezi v nadvojvodstvu Avstriji nad Anižo	XVII	115	**290**
12. „	Postava, o razvezi ali odpravi fevdne vezi v kraljestvu Českem	XVII	116	**291**
12. „	Postava, o razvezi ali odpravi fevdne vezi v vojvodini Sleški	XVII	117	**292**

Digitized by Google

Dan, kterega se daje postava ali ukaz	Zapopadek postave ali ukaza	Število izdatka	Število postave ali ukaza	Število strani
1869				
12. maj.	Postava, o razvezi ali odpravi fevdne vezi v pokneženi grofiji Tirolski in deželi Predarelske	XVII	118	293
12. „	Postava, o razvezi ali odpravi fevdne vezi v pokneženi grofiji Goriški in Gradiščanski, v mejni grofiji Istri mestu Trstu s Tržaškim obemestjem	XVII	119	294
12. „	Postava, o razvezi ali odpravi fevdne vezi v kraljevini Dalmatinski	XVII	120	295
12. „	Postava, o razvezi ali odpravi fevdne vezi v vojvodstvu Koroškem	XVII	121	296
12. „	Postava, o razvezi ali odpravi fevdne vezi v vojvodstvu Kranjskem	XVII	122	297
13. „	Postava, o deželni brambi za kraljevine in dežele v državnem zboru zastopane	X	63	176
13. „	Postava, da se daje dodatni kredit ministerstvu za bogočastje in uk za leto 1869	X	64	181
14. „	Postava, s ktero se ustanovljujejo načela (vodila) za podučevanje v ljudskih šolah (učilnicah)	IX	61	163
14. „	Postava, zastran ustanovitve obrtniških sodišč	XV	98	255
15. „	Razpis ministra notranjih reči, zastran novoizdane avstrijske farmakopeje (lekarskega pravilnika)	XIV	85	239
18. „	Postava, s ktero se dovoljuje začasna polahčica zastran praktike zahtevane za dosego notarske službe . .	X	65	181
18. „	Ukaz ministra za bogočastje in uk, s kterim se izdaja poduk za začasne okrajne šolske nadzornike . . .	XVIII	130	303
19. „	Ukaz ministerstva za pravosodje, da se napravi okrajno sodišče v Würbenthalu na Sleškem	XIII	78	227
20. „	Postava, zastran tega, kako naj poplača c. kr. privil. češka zahodna železnica, kar je državi dolžna spričo državne dobrostojnosti (garantije)	X	66	182
20. „	Postava o prodaji nekterih predmetov nepremakljive državne lastnine	X	67	183
20. „	Postava, da se dovoljujejo dodatni krediti ministrom za notranje reči, trgovino, kmetijstvo in pravosodje v v letu 1869	X	68	184
20. „	Postava, da se sme že préd kovati novi srebrni drobiž na račun srebrnih šestic z letnico 1848 in 1849, ktere se vzemo iz obteka	X	69	185
20. „	Postava, o prostosti od štempelja in pristojbin pri obnav-			

Digitized by Google

Dan, kterega se daje postava ali ukas	Zapopadek postave ali ukaza	Število izdatka	Število postave ali ukasa	Število strani
1869	ljanju sodnih spisov, ki so pri požaru v Stanislavovu zgoreli	X	70	185
20. maj.	Postava, glede področja ali opravil vojaških sodišč . .	XIV	86	239
20. „	Postava, zastran prostosti od davka za nove železnice .	XIII	79	227
20. „	Postava, zastran pogoj in dodelitev za podvzetje lokomotivne železnice od Premišlja na Hyrov, Sisko, Zagor in Ščavne do gališko-ogerske deželne meje pri Lupkovu, da se napravi zveza z ogerskimi železnicami .	XIII	80	228
20. „	Postava, zastran dodelitev in pogoj za podvzetje lokomotivne železnice od Gradca v Sv. Gothardt, ki bi bila v zvezi z namenjano železnico od Sv. Gothardta na Malo Celje (Kleinzell) in Vesprin do Skolnega Belgrada (oziroma od Kleinzella do Gjura ali Raba) .	XIII	81	230
20. „	Postava, o napravi železnic od Sv. Petra do Reke in od Belaka do Frančiškove trdnjave (Franzensfeste) .	XIII	82	232
20. „	Postava, o davku od potrošenega vina in mošta v deželi Predarelski in samooblastni kneżiji liechtensteinski	XIV	87	245
20. „	Postava, zastran dodelitev in pogoj za podvzetje lokomotivne železnice od Bludenca na Feldkirch in Bregenca do avstrijsko-bavarske meje pri Loiblah-u s ponogama od Feldkircha do Renske meje pri Buhsu in od Lautrah-a do avstrijske meje pri sv. Margareti	XIV	88	245
20. „	Postava, da se brž izdelajo linije cesar Franc Jožefove železnice	XIV	89	248
22. „	Postava, s ktero se določuje število vojaških novincev (rekrutov), ki se imajo v letu 1869 v vojake vzeti, da se dopolni stojna armada (vojno pomorstvo) in pa nadomestna reserva	X	71	186
23. „	Postava, o prostosti od štemplja in pristojbin (davščin) dodeljeni obravnavam za daljo speljatev zemljiške odveze na Českem	XII	73	195
23. „	Postava, zastran tega, da bodo obravnave o odpravi in odkupu propinacijnih pravic na Moravskem in Sleškem štemplja in pristojbin (davščin) proste, in zastran nekih izjem od splošnih pravosodnih postav za obravnave o odkupu propinacijnih pravic na Moravskem	XII	74	196
23. „	Razglas finančnega ministerstva, da se mali colniji II. razreda v Valarsi na Tirolskem daje oblast, odpravljati izvažano pivo (ol)	XII	75	197
23. „	Postava, da se Linško-Budejoviška konjska železnica predela v lokomotivno železnico s panogo od Wartberga do Sv. Valentina	XIII	83	235

Digitized by Google

Dan, kterega se daje postava ali ukaz	Zapopadek postave ali ukaza	Števila		
		izdatka	postave ali ukaza	strani
1869				
24. maj.	Postava, kako naj se uravná zemljiški (gruntni) davek .	XII	76	**197**
25. „	Postava, o prostosti poštnine pri pismih pošiljanih v rečeh, ki se tičejo odprave in odkupitve propinacijne pravice (pravice do samoprodaje pijač)	XIV	90	**249**
25. „	Postava, zastran zajma ali posojila iz Bukovinskega grško-iztočnega verskega zaloga za upravo vladnega poslopja v Črnovicah	XV	99	**268**
28. „	Ukaz ministerstva notranjih reči, da se novopravljeni sodni okraj Würbenthalski na Sleškem odkazuje v Bruntalskega okrajnega glavarstva okoliš	XIII	84	**238**
30. „	Postava, zastran tistih določeb vodnega prava, ki so pridržane državnemu postavodavstvu	XVI	104	**280**
1. jun.	Ukaz ministrov za notranje reči in za kmetijstvo, s kterim se preklicuje prepoved, narejati vino ali jesih (kis) iz vinskih droži	XIV	91	**250**
2. „	Dogovor, ki se je na temelju postave od 20. maja 1869 med c. k. ministerstvom za trgovino in c. kr. finančnim ministerstvom zastopajočima c. kr. zaklad (erar) na eni in med upravnim svetovalstvom c. kr. priv. cesar Franc-Jožefove železnice na drugi strani pod pristopom stavbenega podvzetja: bratje Klein in pa A. Lanna, sklenile s tem namenom, da se linije te železnice precej izdelajo	XV	100	**269**
2. „	Ukaz ministerstva za pravosodje, o času kdaj začne Rakitniško okrajno sodišče na Češkem svoja službena dela	XIV	92	**250**
5. „	Postava, o darilih ali premijih, ki se razpišejo za veče zasade murvenih dreves	XV	101	**270**
7. „	Ukaz ministra za bogočastje in uk, po domembi z ministrom za pravosodje, zastran zvrševanja takih škofjih razsodev, ki govoré, da se ima mašnik v duhovsko poboljševalnico zapreti	XVII	123	**298**
9. „	Razglas finančnega ministerstva, da prestane mala colnija in raštel v Belemboru	XIV	93	**250**
10. „	Postava, o razglaševanju postav in ukazov z državnim zakonikom (oglasnikom državnih zakonov)	XVII	124	**298**
18. „	Ukaz ministerstva za pravosodje, s kterim se okoliši okrajnih sodišč Češkodobskega, Jablonškega, Mimonjskega, Turnovskega in mestnodelegiranega okrajnega sodišča Libereškega na Češkem nekoliko predrugačujejo	XIV	94	**251**
18. „	Ukaz pravosodnega ministerstva, da se Litobratriška ob-			

Dan, kterega se daje postava ali ukas	Zapopadek postave ali ukaza	Število izdatka	Število postave ali ukaza	Število strani
1869	čina odkaže v okoliš Mikulovskega okrajnega sodišča na Moravskem	XVI.	105	284
20. jun.	Razglas finančnega ministerstva, da se napravite c. kr. državna osrednja blagajnica (kasa) in c. kr. ministerialna izplačevalnica (plačevalnica)	XIV	95	251
22. „	Ukaz ministra notranjih reči, s kterim se rok ali doba za pritožbe (rekursa) zoper naredbe in odločbe deželnih gosposk do ministra notranjih reči okrajšuje	XIV	96	251
24. „	Ukaz ministerstva za pravosodje, da se občini Lednica in Neudek odkažete v okoliš Mikulovskega okrajnega sodišča na Moravskem	XVII	125	300
27. „	Razglas finančnaga ministerstva, da se Tešinski veliki colniji II. razreda oblasti razširijo	XVI	106	285
30. „	Ukaz pravosodnega ministerstva, da se napravite okrajni sodišči v Senožečah in Kostanjevici na Kranjskem	XVI	107	285
30. „	Dogovor, ki se je na podlogi postave od 23. maja 1869 sklenil med c. k. ministerstvom za trgovino in c. k. finančnim ministerstvom kakor zastopom c. kr. zaklada na eni in upravnim svetovalstvom c. k. priv. železnici cesarice Elizabete na drugi strani v tem namenu, da se Linško-Budejoviška konjska železnica predela v lokomotivno železnico in napravi še stranska železnica od Wertberga do Sv. Valentina zavolj stika železnice cesarja Franca Jožefa s železnicama cesarice Elizabete in cesarjeviča naslednika Rudolfa	XIV	97	252
30. „	Razglas finančnega ministerstva, da se avstrijski veliki colniji na Pasavskem kolodvoru razširjajo oblasti .	XVI	108	285
30. „	Razglas finančnega ministerstva, da se napravite puncovališči v Brežanah in Dragobiču	XVI	109	286
2. jul.	Ukaz ministerstva za pravosodje, da se tržna občina Nemške Libine odkaže v okoliš Šumberškega sodišča na Moravskem	XVII	126	300
4. „	Razglas finančnega ministerstva, da se mali colniji I. razreda v Schwarzwasser na Sleškem daje oblast, pivo pri izvozu odpravljati	XVI	110	286
4. „	Razglas ministerstva za trgovino, o tem, kdaj se ne bodo več rabile pisemske marke in zavitki, potem marke za časnike, izdane leta 1863	XVI	111	286
8. „	Razglas finančnega ministerstva, o tem, kdaj začnete svoja dela c. k. državna osrednja (središna) blagajnica in pa c. k. ministerstvena izplačevalnica . . .	XVII	127	301

Digitized by Google

Dan, kterega se daje postava ali ukaz	Zapopadek postave ali ukaza	Števil-o izdatka	postave ali ukaza	strani
1869 **11. jul.**	Ukaz ministra za bogočastje in uk, s kterim se izdaje poduk ali navod za c. k. deželne šolske nadzornike	XVIII	131	**305**
27. „	Dogovor, ki se je na podlagi postave od 20. maja 1869 (Državnega zakonika št. 85) med c. k. ministerstvom za trgovino in c. k. finančnim ministerstvom zastopajočima c. kr. erar na eni in upravnim svetovalstvom c. kr. priv. družbe južne železnice na drugi strani, sklenil zastran naprave železnic od Belaka do Franzensfeste in Sv. Petra do Reke	XXI	135	**392**
7. avg.	Ukaz ministra za bogočastje in uk, ministrov za notranje reči in pravosodj, zastran svetnih duhovnov in redovnih (regularnih) oseb, ki se zapró na povelje svojih duhovskih viših	XVII	128	**301**
7. „	Ukaz ministerstva za pravosodje, o tem, kdaj naj začne Würbenthalsko okrajno sodišče na Sleškem svoje službeno delovanje	XXI	136	**394**
7. „	Razglas finančnega ministerstva, da je ekspozituri velike colnije na kolodvoru v Brodih dana oblast, poprijeti se colnege postopka z napovednicami	XXVI	137	**394**
8. „	Ukaz ministerstva za bogočastje in uk, zastran tega, kako se zadobiva sposopnost (zmožnost), biti učitelj laškega, francoskega in angleškega jezika na realnih šolah. Veljaven za kraljevine in dežele v državnem zboru zastopane, izvzemši kraljestvo Galicijo in Vladimirijo, veliko vojvodstvo Krakovsko in nadvojvodino Avstrijo nad Anižo	XXI	138	**394**
15. „	Ukaz ministra notranjih reči, zastran popisa ljudi, ki se ima opraviti v letu 1870	XIX	132	**309**
19. „	Cesarski patent, s kterim se deželni zbori dežel: Česke, Galicije in Vladimirije s Krakovskim, Dalmacije, Avstrije pod in nad Anižo, Salcburške, Štajerske, Koroške, Kranjske, Bukovine, Moravske, Sleške, Tirolske, Predarelske, Istre, Goriške in Gradiščanske, potem mestno svetovalstvo Tržaško v svoja postavna zbirališča sklicujejo	XVII	129	**302**
27. „	Razglas ministerstva za kmetijstvo, zastran tega, ktero opravilo ima eno pri postavodavstvenih obravnavah, zadevajočih zlaganju in razdeljevanju (razkosljevanju) zemljišč	XXI	139	**396**
28. „	Ukaz ministerstev za finance in trgovine, zastran nekterih premememb glede na pregled ali kontrolo blaga. Veljaven za tiste dežele občnega colnega okoliša, v kterih veljá postava za col in državno samoprodajo od 11. julija 1835	XXI	140	**396**
5. sept.	Razglas finančnega ministerstva, o tem, doklej se bodo			

Digitized by Google

Dan, kterega se daje postava ali ukaz	Zapopadek postave ali ukaza	Število izdatka	Število postave ali ukaza	Število strani
1869	papirnate desetice in pa šestice z letnicama 1848 in 1849 pri državnih blagajnicah še jemale	XXI	141	396
16. sep.	Ukaz pravosodnega ministra, ki se tiče časa, kdaj boste okrajni sodišči (sodniji) Senoževško in Kostanjeviško na Kranjskem svoje službeno delovanje začeli . .	XXII	142	397
17. „	Ukaz ministra notranjih reči, zastran nove avstrijske zdravilske takse	XXII	143	397
21. „	Postava, o tem, kaj je potrebno, da bodo pred občinskimi zaupnimi možmi sklenjene poravnave (nagodbe, glihenge) izvršljive in ktere pristojbine ali davščine se bodo od njih plačevale	XXII	144	407
22. „	Ukaz ministerstva za trgovino, da se vpeljejo v notranjem občevanju dopisnice ali dopisne karte (korešpondenčne karte)	XXII	145	409
25. „	Razglas finančnega ministerstva, da je c. kr. mali colniji Rosshauptski v Waidhausu na Bavarskem dana oblast, odpravljati pivo pri izvozu	XXII	146	410
25. „	Razglas finančnega ministerstva, s kterim se ustanovljujejo uradi, ki bodo na predarelski in lichtensteinski meji pobirali potrošnino od vina	XXIII	150	420
26. „	Ukas ministerstva za pravosodje, da se okrajna sodišča v Loferu, Sv. Mihelu in Thalgau na Salcburškem zopet ustanové	XXII	147	410
28. „	Ukaz finančnega ministerstva, o uporabi postav za štempelj in pristojbine (davščine) na obravnave cesarstvenega sodišča	XXII	148	410
9. okt.	Ukaz skupnega ministerstva, s kterim se v okolišu Kotorskega okrajnega glavarstva izjemne naredbe vpeljujejo	XXIII	151	420
11. „	Razglas ministerstva za pravosodje, o tem, da je c. kr. najviše dvorno maršalstvo določeno za osebno sodišče Njegovi kraljevski Visosti princu Aleksandru virtemberškemu	XXIV	152	421
12. „	Razpis ministra za finance, o tem, kako bo v kraljevinah in deželah po državnem zboru zastopanih urejena služba neposrednjih (direktnih) davkov na I. stopnji	XXIV	153	421
17. „	Ukaz ministerstva za trgovino, s kterim se ustanovljujejo določbe o pristojbinah in oziroma prostosti od taks za telegrame po domačih državnih telegrafih odpravljane	XXIV	154	422
23. „	Ukaz ministerskega prezidenta, s kterim se razglašuje najviše lastnoročno pismo od 18. oktobra 1869, za-			

Digitized by Google

Dan, kterega se daje postava ali ukaz	Zapopadek postave ali ukaza	Število izdatka	Število postave ali ukaza	Število strani
1869	voljo posebne poslavitve za komendnike reda Franc-Jožefovega	XXIV	155	424
25. okt.	Cesarski ukaz, s kterim se z ozirom na §. 14 osnovne postave od državnem zastopu od 21. decembra 1867, Drž. zak. štev. 141, izdajejo v okolišu kotorskega okrajnega glavarstva sledeči zaukazi za ta čas, dokler bodo ondi izredne okolišćine	XXIV	156	425
26. „	Ukaz skupnega ministerstva, s kterim se razglašuje opravilni red cesarstvenega sodišča	XXIV	157	426
29. „	Ukaz pravosodnega ministerstva, da se vnovič napravi Putilsko okrajno sodišče in da se okoliš več okrajnim sodiščem v Bukovinskem vojvodstvu predrugači	XXV	158	429
3. nov.	Ukaz ministerstva za pravosodje, s kterim se določuje za leta 1870 do 1874, koliko morajo jetniki v kaznovalnicah zaprti po številki (cifri) povračevati za preskrbovanje	XXV	159	430
23. „	Ukaz ministra za bogočastje in uk, zastran dopuščanja učnih knjig in beril (čitank) za ljudske šole . . .	XXV	160	430
2. dec.	Razglas finančnega ministerstva, o uredbi finančne službe na I. stopnji za posredaje (indirektne) davke na Českem	XXVI	163	442
2. „	Razglas finančnega ministerstva, o premenjeni razpostavi mejnih nadzornikov (inšpektorjev) na Českem . .	XXVI	164	443
3. „	Cesarski patent, s kterim se sklicuje državni zbor . .	XXV	161	431
8. „	Razglas finančnega ministerstva, da je Volovski mali colniji I. razreda v Istri dana oblast, z izkazenimi olji iz Istre in Dalmacije zastran cola ugodneje ravnati .	XXVI	165	444
8. „	Razglas finančnega ministerstva, da je mali colniji I. razreda v Gusjatinu na Gališkem dana oblast, pivo pri izvozu odpravljati	XXVI	166	445
9. „	Ukaz ministra za deželno bran in občno varnost, finančnega ministra in ministra za trgovino, da se prepoveduje izvažati iz pristanišč jadranskega morja orožje, dele orožja, strelivo (municijo) in strelivno robo . .	XXVI	167	445
9. „	Ukaz pravosodnega ministerstva, zastran tega, da ste se okoliša okrajnih sodišč Mimonjskega in Dobskega odkazala pod Česko-Lipsko okrožno sodišče na Českem	XXVI	168	445
9. „	Ukaz pravosodnega ministerstva, o tem, kdaj naj začno delovati okrajna sodišča Lofersko, sv. Mihelsko in Thalgavsko na Salcburškem	XXVI	169	446

Digitized by Google

Dan, kterega se daje postava ali ukaz	Zapopadek postave ali ukaza	Števile izdatka	Števile postave ali ukaza	Števile strani
1869 **12. dec.**	Ukaz ministra notranjih reči, s kterim se meje okolišev okrajnih glavarstev v vojvodini Bukovinski na več mestih predrugačujejo	XXVI	170	**446**
12. „	Razglas ministra notranjih reči, o tem, da za več nemških držav še veljá zvezni kartel od 10. februarja 1831, zastran vzajemnega izročevanja vojaških ubežnikov (dezertérjev)	XXVI	171	**447**
13. „	Razpis finančnega ministerstva, da bo kava (kofé) v mejnem okraju dežele Predarelske zopet prigledu (kontroli) podvržena	XXVI	172	**447**
15. „	Ukaz ministra za bogočastje in uk, da je preklicana ponovitev preskušnje, zapovedana v odstavku 2. člena VIII. reda zdravniških ukov, kakor pogoja praktike Dunajske	XXVI	173	**448**
18. „	Razglas finančnega ministerstva, da se je avstrijska mala colnija I. razreda postavila v Libavski kolodvor na Pruskem z oblastjo držati se okrajšanega colnega ravnanja, in da se je Königschanska mala colnija I. razreda na Českem premenila v malo colnijo II. razreda	XXVI	174	**448**
20. „	Ukaz ministerstva za pravosodje, da je občina Ocieka odkazana v okoliš Ropčiškega okrajnega sodišča . .	XXVI	175	**449**
24. „	Postava zastran tega, da se bodo davki z davščinami vred dalje pobirali, potem, kako se bo državni potrošek za čas od 1. januarja do konca marca 1870 opravljal	XXVI	176	**449**
24. „	Postava, zastran prostosti od davka za nekaj let dovoljene pri novih stavbah, prezidbah in prizidbah	XXVI	177	**450**

Digitized by Google

Prestave iz državnega zakonika leta 1869

za

kranjsko vojvodino.

I. dél.

BIBLIOTHEK DES K. K. JUSTIZ-MINISTERIUMS

1.

Postava od 25. decembra 1868,

s ktero se vpeljuje konkursni red.

(Štev. 1, izdatek I. Državnega zakonika. Dan izdatbe 1. januarja 1869.)

S privolitvijo obeh zbornic državnega zbora ukazujem tako-le:

Člen I.

Niže priloženi konkursni red pride v moč po izteku 3 mesecev od dne, kterega bo razglašen.

Počemši od tega dne izgubê svojo moč vse dozdanje postave in vsi ukazi zastran reči, ktere se s tem konkursnim redom določujejo, sosebno pa postavne ustanovitve o pogajanju z upniki in o odstopu imetka.

Člen II.

Pred dnem kterega pride ta konkursni red v moč, odprti konkursi in začete poravnovalne razprave naj se po dozdanjih postavah do konca dožené.

Člen III.

Za konkursni postopek pred vojaškimi sodišči le-ta konkursni red ne veljá.

Člen IV.

Zvršitev te postave se naroča Mojemu ministru za pravosodje.

Na Dunaju, 25. dné decembra 1868.

Franc Jožef l. r.

Taaffe l. r. **Herbst** l. r.

Digitized by Google

Konkursni red.

Prvi del.

O pravnih razmerjih v konkursu.

Prvo poglavje.

O pravnih nasledkih odprtega konkursa.

Prvi oddelek.

Splošne določbe.

§. 1. S tem, da se odpre konkurs (stečaj), odtegne se prosti volji dolžnika plačati nezmožnega vse, zvršilu (eksekuciji) podvrženo premoženje, ktero ima ali v času konkursa dobi.

Tisti upniki (kreditorji), kterih iskave so že bile tačas ko se je konkurs odprl, zadobé vsi skup pravico, to premoženje po določbah pričujočega konkursnega reda v hrambo in upravo ali gospodarstvo prevzeti in za svoje izplačilo porabiti.

§. 2. Pravni nasledki odprtega konkursa nastopajo z začetkom tistega dneva, kterega se je pri konkursnem sodišču konkursni izrok (edikt) na sodno hišo (§. 69) pribil.

Drugi oddelek.

Posebne določbe.

I. Zastran prédolžnikovih pravic do zapovedovanja z imetkom.

§. 3. Upništvu nasproti ne veljá nobeno predolžnikovo narejenje ali pravno djanje, storjeno po odprtem konkursu, ktero se tiče njegovega v maso (sklado) gredočega premoženja, zlasti pa nobena oddaja, zastava ali obtežba.

Ako se je kako dolžno plačilo po odprtem konkursu opravilo predolžníku, plačnik ne bo dolžan, konkursni masi še enkrat dolg plačati, — če bi predolžnik prejetega tudi ne bil v maso izročil ali za maso porabil, — kadar dokaže, da mu odprtje konkursa takrat, ko je plačilo opravljal, ni moglo biti znano.

Če bi pa predolžnik po odprtem konkursu kteremu upniku kaj plačal, veljá samo za toliko, kolikor bi se tistemu upniku pri razdelitvi mase odkazati imelo.

§. 4. Upništvo ima pravico, v predolžnikovem imenu nastopati dedine (erbščine) pridrževaje si pravno dobroto inventarja, in jemati volila.

§. 5. Predolžniku naj se prepusti tisto, kar se pridobi s svojim trudom, na kolikor je potrebno za zdrževanje njemu in tem, ki po postavi morejo od njega zahtevati, da jih zdržuje.

Digitized by Google

Njemu pa ne gre pravica, zahtevati, da bi bil zdrževan iz premoženja, ktero se šteje k konkursni masi.

Ima li mu se podeliti tako zdrževanje ali ne, v tem določuje volja tistih upnikov, kterim bi podelitev bila na škodo.

II. Zastran pravd in prestaranja.

§. 6. Pravde, s kterimi kdo hoče za kako svojo iskavo iz premoženja v konkursno maso vzetega potegniti se ali varnost zadobiti, ne morejo se po odprtem konkursu proti predolžniku niti začenjati, niti na dalje gnati, če so se že prej začele.

Pravda teče v vseh primerljajih proti upništvu. Konkursni postopek določuje, ali se ima iskava z oglasitvijo v konkursu na čist djati.

§. 7. Pri takih zahtevah, ktere so podvržene oglasitvi v konkursu, mora se pravda, že pred odprtim konkursom na prvi stopnji začeta, če bi tudi že bila dozorela za razsod, vendar prenehati, da se zahteva oglasi.

Ako kdo oglašeno zahtevo pobija, treba je pravdo pri konkursnem sodišču obnoviti (§. 134).

Če se je že pred odprtim konkursom na prvi stopnji v glavni reči kake pravde izrekla razsodba, odprtje konkursa pravdnemu sodišču več ne jemlje pristojnosti. Pravda se ji le toliko ustavlja, kolikor je po določbah sodnega reda potreba, da se namesti predolžnika upništvo ali — po tem ko se je v konkursu oglašena zahteva že pretresovala, — tisti upniki, kteri so se zoper njeno resničnost uprli, lahko poprimejo pravde. Upništvu, ki na predolžnikovo mesto stopi v pravdo, prihaja na dobro polni postavni obrok (brišt), v kterem hoče poprijeti se pravnih pomočkov ali sredstev, dopuščenih v sodnem redu, nastopiti kake dokaze in podati ugovore, tako, kakor če bi se obrok za to bil začel še le tisti dan, kterega je bil konkurs odprt.

Na prvi stopnji razsojena pravda gre pred tisto više deželno sodišče, ktero je bilo za to pred odprtim konkursom poklicano.

§. 8. Z oglasitvijo v konkursu pretrguje se tek prestaranja tako, kakor s sodno tožbo (§. 1497 obč. drž. zak.).

Zlasti ima oglasitev menjičnih zahtev prav tisti nasledek, kakoršnega ima po členu 80 men. post. od 25. januarja 1850, št. 51 Drž. zak. vročitev tožbe.

Ako pri konkursni obravnavi kdo resničnost oglašene zahteve izpodbija in se za-njo posebna pravda začne ali pravda pred odprtim konkursom že začeta obnoví, ima se prestaranje samo za zavrto ter se čas od podane oglasitve do dne, kterega so se upniku izročila potrebna dokazila (§. 125), da lahko pravdo začne ali obnoví, ne sme šteti v dobo za prestaranje postavljeno.

§. 9. Take pravde, pri kterih zahteva meri na predolžnikovo osebno delo, opuščenje ali dopuščenje ali na premoženje njegovi prosti volji ne odtegnjeno, smejo se, tako po odprtem konkursu, kakor zunaj konkursa, proti njemu samemu začenjati ali nadaljevati.

§. 10. Zastran takih ob času, ko se konkurs odpre, tekočih pravd, v kterih je predolžnik iz kakega rečno-pravnega razloga tožnik, ima upništvo pravico, na njegovo mesto v pravdo stopiti.

Če se poprime te pravice, prihaja ji, kar se tiče obroka za podanje pravnih pomočkov, za nastop kakega dokaza in za ugovore, na dobro polahčica v §. 7 omenjena.

III. Zastran zastavnih, zadržnih in vračilnih pravic, zastran zavarovalnih pomočkov in zvršila ali eksekucije.

§. 11. Potem ko je konkurs odprt, ne more se zavoljo tega, kar ima kdo iskati

Digitized by Google

od predolžnika, na njegovo v konkursno maso gredoče premoženje zastavna ali zadržna (pridržna) pravica zadobiti, niti prepoved ali kako drugo zavarovalo ali pa zvršilo izprositi niti zvršilo že poprej dovoljeno speljati.

Z zadržno pravico, ki jo je kdo zadobil pred odprtim konkursom, dela se v konkursu kakor z zastavno pravico.

§. 12. Gledé določeb poprejšnjega paragrafa veljajo te-le izjeme:

1. Vknjižbe (vpisi) in predznambe (prenotacije) v javnih knjigah (gruntnih bukvah) o nepremakljivem posestvu, za ktere je kdo še pred odprtim konkursom pri pristojnem sodišču prosil, smejo se tudi po odprtem konkursu dovoliti in opraviti, če se javna knjiga piše pri tem sodišču. Če pa to ni, naj sodišče, pri kterem se javna knjiga piše, samo takrat zaukaže, opraviti jih, če je ono še pred odprtim konkursom dotično prošnjo prejelo.

2. Zvršilo (eksekucija) v tem namenu, da se zastavna pravica na premakljivo in nepremakljivo posestvo, zadržna pravica in vračilna pravica (pravica do vračila kake reči) dotrdi, sme se tudi po odprtem konkursu dovoliti in nadaljevati.

3. Taisto veljá tudi za zvršitev pravice, izplačati se iz zastave brez sodne pomoči, ktero je upnik že pred odprtim konkursom zadobil.

§. 13. Ali se med konkursom sme za iztirjanje ali zavarovanje cesarskih davkov, colov, potrošnin ali drugih davščin ali pa glob (kazni na premoženju) z zvršilom seči ali dalje iti na tiste reči, do kterih imajo te iskatve predstvo, to določujejo dotični posebni predpisi.

IV. Zastran še ne doteklih, ponavljajočih se ali pogojnih zahtev in zastran pravice do obresti.

§. 14. Brž kakor je konkurs odprt, štejejo se vse iskave, ki jih kdo do predolžnika ima, v tem pomenu za dotekle, da ima masa pravico, precej opraviti plačilo, ne gledé na čas, kteri je bil za to ustanovljen, in da je upnik dolžan, plačilo prejeti; izvzeta je samo pravica na letne prihodke, vzdržne denarje in druga ponavljajoča se plačila.

Zastran tistega zneska na nepremakljivem posestvu zavarovanih zahtev, kterega zalaga skupilo iz tistega posestva dobljeno, veljajo pa obroki, ki so bili prej z upnikom zastran plačila dogovorjeni.

§. 15. Kdor ima pravico na letne prihodke, na denarje za zdrževanje ali na druga ponavljajoča se plačila, sme v konkursu zahtevati, da se mu zavaruje plačilo za vsak čas, kakor bo dotekalo (§. 182).

§. 16. Kdor ima pogojno iskanje, sme pri odložni pogoji zahtevati, da se mu plačilo zavaruje na ta primerljaj, če se vresniči pogoja, pri razvezni pogoji pa sme zahtevati, da se mu na ravnost plačilo opravi, ako on od svoje strani varnost dá za ta primer, če bi se pogoja uresničila.

§. 17. Tiste obresti, ktere bi predolžnikovi upniki zunaj konkursa zahtevati smeli, gredo jim tudi v konkursu.

Zamudne obresti, ktere pred odprtim konkursom še niso bile začele teči, računijo se od dneva oglasitve, če ni določen drug čas, o kterem iskanje doteče.

V. Zastran iskatev predolžnikovih sodolžnikov in porokov in zastran nerazdelne odgovornosti več predolžnikov.

§. 18. Predolžnikovi nerazdelno zavezani sodolžniki in poroki smejo v konkursu zahtevati povračilo tega, kar so oni predodprtim konkursom ali pozneje na iskatev plačali, na kolikor imajo pravico, predolžnika zavolj tega prijeti.

Zastran takih plačil, ktera bi jih vsled njihove odgovornosti v prihodnje zadeti

Digitized by Google

utegnila, smejo oni svoje zahteve v konkursu za ta primerljaj oglasiti, če bi se upnik v konkursu za dotično iskatev ne pognal.

§. 19. Ako se nad premoženjem od več oseb, ki so za isto iskatev nerazdelno zavezani, posebni konkursi odpro, sme upnik pri vsakem konkursu posebej za ves znesek svoje iskave poganjati se in pri razdelitvah v posamnih konkursnih masah jemati ves delež, ki prihaja na celo iskatev, dokler ni popolnoma izplačan.

Samo če bi potem, ko je on do dobrega izplačan, še kaj ostalo in le za toliko, kar ostane, posegajo konkursne mase ena na drugo, in to v tistem razmerju, v kterem nerazdelni dolžniki zunaj konkursa smejo drug od drugega zahtevati povračilo, če bi bil kteri čez primero plačal.

VI. Zastran obote (kompenzacije).

§. 20. Takih iskav, za ktere se postavno šteje da so ugasnile vsled obote pred odprtim konkursom storjene, ni potreba v konkursu oglašati. Obote to ne ovira, da iskava bodi upnikova bodi predolžnikova takrat, ko se je odprl konkurs, še ni bila dotekla. Vendar se mora upnik, če njegova iskatev še ni dotekla in obresti ne nese, s tem zadovoliti, da mu se odbijejo postavne obresti za to, ker mu je dolg pred časom izplačan.

§. 21. Če je kdo predolžniku pred odprtim konkursom kaj dolžan bil, ne more dolga obotati s tem, kar ima on nasproti od predolžnika iskati, če je ta nasprotna iskatev še le po odprtem konkursu postala ali še le po odprtem konkursu s tem na-nj prišla, ker mu jo je kdo drug odstopil.

VII. Zastran izpolnitve pred odprtim konkursom storjenih pravnih zavez ali opravil.

§. 22. Glede na taka pravna opravila, ki merijo na vzajemna dajatve ali storitve, in ktera o času, ko se je konkurs odprl, še niso bila od obeh strani izpolnjena, veljajo sploh ta-le vodila:

a) Če je predolžnik tisti, ki je popolnoma izpolnil, nastopi masa v opravilo in sme od druge stranke zahtevati, da storí, kar je dolžna;

b) če je pa samo druga stranka popolnoma izpolnila, mora se ona proti masi potegniti za svoje zahteve potem, kar določuje pričujoči konkursni red. To da če dolžna nasprotna izpolnitev ne obstoji v denarnem plačilu in če stranka nima pravice do vračila ktere reči (§. 26), sme ona zahtevati, ne da se pogodba izpolni, ampak samo da se ji odškodba da;

c) če niste ni ena ni druga stranka izpolnili nič ali ne popolnoma, dano je masi na izbor, hoče li nastopiti v opravilo, ali ne; to da ona mora izreči svojo voljo zastran te reči najpozneje v primernem obroku, ki ga ji postavi konkursni sodnik po predlogu druge stranke, sicer, se misli, da ona neče nastopnica biti v opravilu.

Ako masa nastopi v opravilo, mora se ono od obeh strani popolnoma izpolniti.

Če pa ne nastopi v opravilo, ima druga stranka, če je ona kaj v opravilo dala ter je tisto še v konkursni masi in se dá razločiti od drugih reči, pravico, zahtevati, da se ji nažaj dá, sicer pa le odškodnino iskati.

Drugače se pa to ne dotiče določeb občnega državljanskega prava in trgovskega prava zastran tega, kdaj kdo sme od pogodbe sploh odstopiti, in kteri vpliv ima odprti konkurs na posamna plemena opravil in opravnih razmerij posebej.

§. 23. Pri najemnih in zakupnih (štantnih) pogodbah nastopa masa, kadar je predolžnik najemec ali zakupnik, počemši od odprtega konkursa, v pogodbo. Toda

Digitized by Google

obe strani lahko, pod pridržkom kakih pravic do odškodbe, v navadnih dobah, kakor jih ustanovljuje postava ali navada tistega kraja, pogodbo odpoveste, če bi tudi bila na dalji čas sklenjena.

Kadar je pa predolžnik kaj v najem ali zakup (štant, arendo) dal, stopa masa na njegovo mesto, ter se določbe o času, doklej ima pogodba veljati, nikakor ne spreminjajo; to da če se v konkursu ktera v najem ali zakup dana reč celo tudi prostovoljno prodá, ima ta prodaja, kar zadeva razvezo pogodbe, tisto moč, kakoršno ima posilna prodaja.

S tem se pa ne predrugačuje, kar določujeta §§. **1117** in **1118** občnega državljanskega zakonika.

VIII. Zastran tega, ali se dado predložnikova poprejšnja pravna djanja izpodbijati.

§. **24**. Ali in kdaj je mogoče, pravna djanja, ktera je predolžnik upnikom na škodo pred odprtim konkursom naredil, kakor neveljavna izpodbijati, ker se opirajo na kako himbeno domembo, ali pa nazaj tirjati darila, ker se je z njimi upnikom prikrata zgodila, to se sodi po vodilih občnega državljanskega prava.

IX. Zastran predolžnikovih drugih državljanskih, političnih in častnih pravic.

§. **25**. Ktere nasledke ima odprtje konkursa glede predolžnikovih državljanskih, političnih in častnih pravic za ta čas, dokler konkurs trpí, to se sodi, na kolikor ni uravnano v tem konkursnem redu, po določbah državljanskih, političnih in kazenskih postav.

Drugo poglavje.

O zahtevah v konkursu.

Prvi oddelek.

Kako se vrsté zahteve.

I. Zahteve vračilne.

§. **26**. Ako se nahajajo v konkursni masi določne reči, ktere ali cele ali po nekem delu niso predolžnikova lastnina, treba je pravico, po kteri se sme zahtevati, da se one nazaj dado ali da se od njih odloči tisti del, kteri ne gre v maso, po občnih pravnih vodilih soditi. Če se je taka reč po odprtem konkursu prodala, prihaja za-njo dobljeno skupilo na mesto prodane reči. Tistemu, ki išče vračila, gre pravica, zahtevati ta skupljeni denar iz mase, če je bil že va-njo plačan, ali pa od tistega, ki ga je še dolžan.

§. **27**. Predno se pa reč, ktere vračilo kdo hoče nazaj da ali odloči, predno se zahtevajočemu izroči skupilo za-njo v maso plačano, ali pa v roke dado dolžna pisma zastran skupila, ki je še na dolg ostalo, mora le-ta poplačati tisto, kar je na zahtevano reč ali na skupljeni denar potrošil predolžnik ali potrošila konkursna masa, kolikor je on dolžan, to povrniti.

II. Zahteve masnih upnikov.

§. **28**. Iz predolžnikovega premoženja je treba pred vsem drugim opraviti masne dolgove, in sicer iz tiste mase, ktere se tičejo (§§. **30** in **42**).

Digitized by Google

Kadar je dvomno, ali se taki dolgovi tičejo vkupne ali pa ktere posebne mase, naj se misli, da se tičejo vkupne mase.

§. 29. Masni dolgovi so:

1. Troški za maso.

K tem se štejejo:

a) Troški konkursnega odprtja, kakor tudi vsi potroški za pozvedbo, zavarovanje, iztirjanje, cenitev, prodajo in razdelitev premoženja v maso gredočega.

b) Vsi stroški, ki so združeni s pozvedovanjem, pretresovanjem in ustanovljevanjem zahtev proti masi, na kolikor oni potem, kar določuje ta konkursni red (§§. 122, 123, 133, 137), ne zadevajo posameznih oseb.

c) Vsi stroški, ki so združeni z obrambo in upravo mase in gospodarstveni troški, kamor se štejejo tudi maso zadevajoči davki in javne davščine, na kolikor med konkursom dotekajo.

2. Vse zahteve proti masi, ki so po odprtem konkursu postale iz pravnoveznih opravil ali djanj masne uprave.

3. Vse zahteve iz predolžnikovih pravnih opravil ali razmerij, ktera o času, ko se odpre konkurs, še niso izpolnjena ali še niso dokončana, kolikor je masa na predolžnikovo mesto va-nja nastopila (§. 22 in 23).

Ako se vsi masni dolgovi ne morejo do dobrega izplačati, imajo troški za maso prednost pred drugimi masnimi dolgovi in eni kakor drugi naj se med sabo porazmerno poplačajo. Povračilo že opravljenih plačil se vendar ne more zahtevati.

III. Zahteve stvarnih (realnih) upnikov.

Splošna določba.

§. 30. Tisti upniki, ki imajo iz kake stvarne pravice prednost, da bodo iz določnega predolžnikovega posestva pred vsemi izplačani (stvarni upniki), odrivajo v konkursu, dokler jim sega iskatev, osebne upnike (konkursne upnike) od izplačila iz tega posestva (iz posebnih mas).

Samo to kar od posebnih mas ostane, ko so že izplačani stvarni upniki, teče v vkupno konkursno maso, namenjeno za poplačilo konkursnih upnikov.

To da če stvarni upnik ima ob enem tudi osebno zahtevo proti predolžniku, sme za svoje izplačilo h krati tudi proti vkupni konkursni masi kakor konkursni upnik potegniti se.

A. Iskave posebnega izplačanja iz nepremakljivih posestev.

§. 31. Iz skupila za prodano nepremakljivo posestvo konkursne mase in iz dobička, ki ga je posestvo ali skupilo za-nj prejeto med konkursom vrglo, treba je najpred opraviti masne dolge, ki se tičejo posebne mase (§. 29). Od masnih stroškov pa, ki postanejo iz tega, da se vsled oglasitve v konkursu stvarna iskava ustanovi, zadevajo posebno maso le tisti zneski, ki se tičejo takih stvarnih iskav, ktere so in na kolikor so založene z denarjem za posestvo skupljenim.

Na to se posebej ena za drugo izplačajo tu naštete iskave po redu tukaj povedanem, namreč:

1. Prenosnine (pristojbine za prepis premoženja), davki in javne davščine, ki se imajo od posestva opravljati, kolikor so za zadnja tri leta pred odprtim konkursom na dolg; k tem davščinam se štejejo tudi za namene javnega upravstva razpisani prikladi tako, da se oni izplačajo na ravnost za tistimi davki in davščinami, kterih prikladi so;

2. iskave hipotekarnih (vpisanih) upnikov s prenosninami v gruntne bukve vpisanimi vred, kakor prihajajo ena za drugo; zadnjič

3. prenosnine, davki in javne davščine, kolikor jih je na dolg iz stareje dobe,

Digitized by Google

kot je določena pod 1., ako se davščine po postavah, ki veljajo v posamnih deželah, uživajo sploh kako zastavno pravico na nepremakljivem posestvu.

§. 32. Služnosti naj se kakor breme (obtežba) nepremakljivega posestva, kterega se držé, v veljavnosti obdržé in na novega pridobivca odkažejo, na kolikor one ne kratijo tistih vpisanih iskav, ktere imajo predstvo pred njimi.

Če bi pa to bilo, prihaja zahteva odškodbe za neodkazano služnost kakor hipotekarna iskava (§. 31, členek 2) na mesto te služnosti.

§. 33. Zastavna pravica za obresti, ki so na dolg, pa ne čez tri leta pred odprtim konkursom, in za obresti med konkursom tekoče ima tisto prednost, kakor zastavna pravica za kapital.

§. 34. Tudi iskavam letnih prihodkov, denarjev za vzdrževanje ali drugih ponavljajočih se plačil, ki niso že čez tri leta na dolg, predno se je konkurs odprl, ali ktere med konkursom doteko, gre taista prednost, kakor pravici sami do prejemanja teh prihodkov in denarjev.

Ako od denarjev skupljenih za zastavljeno posestvo ne ostane dovolj zaloge za izplačanje na dolg ostalih in tekočih prihodkov (§. 182), sme prejemalec zahtevati, da se mu najpred izplačajo zastanki, enako predstvo uživajoči, in po tem da se mu prejemki nadopolnjujejo iz samega kapitala, dokler ga je kaj.

§. 35. Starejše, t. j. dalj kakor tri leta pred odprtim konkursom na dolg ostavše obresti, prihodki, denarji za vzdrževanje ali druga ponavljajoča se plačila, naj se, če imajo zastavno pravico, še le za postavki v §§. 31 do 34 povedanimi izplačajo, in to po redu, kakor dotični kapitali ali pravice do prejemanja gredo.

§. 36. Pravdni in zvršilni stroški, in sicer poslednji, če niso masni stroški, izplačujejo se ob enem z iskavo samo, če imajo ž njo enako zastavno pravico.

§. 37. Ako je več k konkursni masi gredočih nepremakljivih posestev nerazdelno zastavljenih za eno iskatev, mora vsako iz teh posestev na nje izplačanje pritegniti z deležem, ki stoji do iskatve v taki primeri, v kakoršni stoji ostanek skupila iz vsakega posestva posebej po izplačanih poprejšnjih iskavah do skupnega zneska vseh teh ostankov. Upniku je na voljo, iskati svoje izplačanje samo iz enega teh posestev ali iz več njih; toda upniki, na teh posestvih za njim zavarovani, ki vsled tega njegovega izbora manj dobé, kot če bi se bil iz vseh posestev porazmerno izplačal, smejo zahtevati, da se od skupila za ostala posestva, tisti znesek, ki bi po zgornji primeri bil prišel na njegovo iskatev, odloči in njim brez obtežbe oddá.

Če ostala posestva še niso prodana, prihaja le-ta zahteva, kar se tiče predstva, na mesto izplačane iskatve in če bi rečena zahteva bila vpisana v javno knjigo, naj se uknjiži na tistem mestu, na kterem stoji izkatev, in ta iskatev naj se ob enem izbriše.

B. Iskave posebnega izplačanja iz premakljivega blaga.

§. 38. Iz skupila za prodano premakljivo, z zastavnimi iskatvami obteženo blago, ki spada v konkursno maso, in iz dohodka, ki ga je med konkursom dalo blago ali pa skupilo za-nj prejeto, treba je po vodilih, postavljenih v §. 31 zastran nepremakljivih posestev poplačati najpred masne dolgove, ki se tičejo tega blaga, in po tem iskatve, za ktere je zastavljeno.

Zastran služnosti, obresti in ponavljajočih se plačil, kakor tudi zastran pravdnih in zvršilnih stroškov, kar se jih nabere, bodo veljala vodila v §§. 33 do 37 glede nepremakljivih posestev izrečena.

§. 39. Posebni predpisi določujejo, ali in kdaj so trgovsko blago ali izdelki zastavljeni za col, potrošnino in druge javne davščine, ki jih je za-nje treba plačati, predmeti in pomočki kakega dohodarstvenega prestopka pa za kazni na premoženju, in kdaj imajo le-te davščine in globe prednost celo pred zastavnimi upniki.

Digitized by Google

§. 40. Trgovsko in pomorsko pravo določuje red, po kterem se imajo komisijonar, speditor (odpravnik) in voznik glede zastavnih pravic, ki jih imajo iz blaga, po tem upniki ktere ladije iz nje in njenega tovora izplačati.

C. Posebno izplačevanje iz rudniškega premoženja.

§. 41. Iz skupila za prodan rudnik, ki gre v konkursno maso, ali za drugo rudarski sodni oblasti podvrženo premoženje in iz dohodka, ki ga med konkursom nese to premoženje ali skupilo za-nj prejeto, bodo se, odbivši masne dolgove, ki se tičejo posebne rudniške mase in ktere je treba soditi po §. 31, tu niže imenovane iskatve po redu tukaj povedanem posebej poplačale:

1. Prenosnina in davščine, ki se imajo od rudnika opravljati v državno blagajnico, kolikor so za zadnja tri leta pred odprtim konkursom na dolg.

2. Mezda ali plača delavcev, delajočih v rudniku, plavežu in drugih dotičnih napravah, ki je za zadnjo leto pred odprtim konkursom na dolg ostala.

3. To, kar imajo bratovske skladnice zahtevati zastran zneskov, ki so jih nadgledniki ali delavci sicer plačali va-nje ali ki so jim bili od mezde odbiti, pa niso prišli v blagajnico ali jih v nji več ni.

4. Davščine od dednega ali okrožnega rova in drugi prineski za okrožne naprave, kakor tudi davščine od vode, predihov in drogov (drogovina) in pa druga letna plačila za dopuščene rudarijske služnosti, kolikor so na dolg za zadnje leto pred odprtim konkursom.

5. Iskatve hipotekarnih upnikov po tem, kar veleva §. 31 pod 2.

6. Pod 1. in 4. tega paragrafa omenjene davščine in pristojbine, če so dalj časa na dolg, nego je ondi povedano.

IV. Zahteve konkursnih upnikov.

§. 42. Vse konkursno premoženje, kolikor ni odločeno za izplačanje stvarnih upnikov in posebnih masnih dolgov, steka se v vkupno konkursno maso ter se imajo, potem ko so poplačani masni dolgovi, ki se te mase tičejo, porabiti na zadovolitev konkursnih upnikov po tem le redu:

§. 43. V prvi razred gredo:

1. če je predolžnik pred odprtim konkursom umrl, troški za njegov pogreb po meri §. 549 občnega državljanskega zakonika; če je pa umrl po odprtem konkursu, tisti troški, ki so neogibno združeni z njegovim pokopom;

2. mezda ali plača pri predolžniku domá, v njegovem gospodarstvu ali obrtu stanovitno služečih oseb, če so tudi predolžnikovi otroci ali če so njegovo službo tudi pred odprtim konkursom že zapustili, kolikor je za zadnje leto pred odprtim konkursom dolžna;

3. zahteve zdravnikov, ranocelnikov, babic, bolniških strežnikov in lekarjev (apotekarjev) za njih trud in za dana zdravila pri kaki bolezni predolžnika samega ali takih njegovih, ktere je bil on dolžan zdrževati, ali pa poslov v njegovi hiši služečih, če niso na dolg čez leto dni nazaj od dné, kterega se je konkurs odprl, ali, če je predolžnik pred odprtim konkursom umrl, nazaj od dne njegove smrti;

4. davki, pogoditveni zneski ustanovljeni po dogovoru s plačevavci davka, potem col, potrošnina in druge javne davščine, če te iskave niso čez tri leta, od dne konkursnega odprtja nazaj, na dolg in če se ne izplačajo že iz blaga za-nje zastavljenega.

Če masa ni zadostna, da bi se popolnoma izplačali upniki tega razreda, naj se opravijo najpred iskave pod 1., 2. in 3. naštete in sicer po primeri posamnih zneskov; če bi kaj ostalo, naj se porabi za izplačanje pod 4. omenjenih iskav.

§. 44. V drugi razred gredo in se imajo, če masa ni zadostna, porazmerno opraviti:

Digitized by Google

1. povračila, ki jih je oče, varih (jerob, tutor) ali skrbnik (kurator) dolžan za to, ker je zoper svoje dolžnosti z nedoletnikovim ali skrbljenčevim premoženjem gospodaril;

2. iskave, ktere ima državna blagajnica proti uradniku ali služabniku iz službenega razmerja.

§. 45. V tretji razred naj se postavijo vsi upniki, kteri niso izrečno v kak drug razred odkazani, in se imajo, če bi masa bila premajhna, porazmerno zadovoliti.

§. 46. Z obrestmi, ponavljajočimi se plačili, pravdnimi in zvršilnimi troški, ki jih zahtevajo konkursni upniki, bode se, kar se tiče njih enakosti s kapitalom ali s pravico doprejemanja, ravnalo po istih vodilih, ktera so v §§. 33 do 37 postavljena za zahteve stvarnih upnikov.

§. 47. V četrtem razredu opravljajo se tiste zastale obresti in tista zastala ponavljajoča se plačila, ki niso v enakem redu s kapitalom ali s pravico do prejema, in sicer porazmerno, če masa ni zadostna.

Taisto veljá za obresti in ponavljajoča se plačila, ki so zavarovana z zastavo in ki niso v enakem redu s kapitalom ali s prejemno pravico, na kolikor bi jih zastava ne zagrinjala.

§. 48. V peti razred gredo:

1. iskatve iz daritev in za temi

2. globe (kazni v denarjih) zavoljo prestopkov ktere koli vrste.

Če masa ni zadostna, treba je iskave, kar jih enake prednosti skup pride, po razmerju zneska izplačati.

Drugi oddelek.

Kako se ravná z zahtevami gledé osebne lastnosti upnikov.

I. Zahtevki predolžnikove žene zastran premoženja.

§. 49. Da bo izreka, ktero je zakonski mož pred odprtim konkursom pismeno ali ustno dal, zastran tega, da je namreč doto prejel, na korist ženi ali naslednikom v nje pravice za dokaz veljala proti masi (§. 1226 obč. drž. zak.), potrebno je, da je takrat, ko je doto prejemal, ali najpozneje eno leto pred dnem, kterega je konkurs odprt, to izreko storil, in da je čas, kdaj je bila izreka storjená, proti masi dokazan. Na pismu stoječi dan (datum) sam za se ne dokazuje.

§. 50. Ali potrebuje to, kar žena kterega trgovca iz ženitvenih pogodeb zahteva, vpisa v kupčijski register (kupčijsko kazalo), da bo imelo moč proti moževim trgovskim upnikom, določa se po kupčijskem pravu.

Žena kakega trgovca, ki so ji ženitvene pogodbe vpisane v kupčijski register (§. 16 postave kupčijski zakonik vpeljujoče), dolžna je trgovskim upnikom, kar jih je že bilo, predno so se tiste pogodbe vpisale, iz plačila gredočega ji po ženitvenih pogodbah, povrniti toliko, kolikor bi bili oni iz konkursne mase njega moža za svoje iskatve več dobili, če ne bi se gledalo na ženitvene pogodbe.

II. Zahteve vnanjih državljanov.

§. 51. Zastran tega, kako je ravnati z zahtevami, ki jih vnanji državljani postavijo proti domači konkursni masi, veljajo pred vsem drugim obstoječe o tem državne pogodbe.

Kadar take pogodbe ni, naj veljá to vodilo, da vnanji in domači državljani uživajo v konkursu enake pravice, če so poslednjim v tisti državi, iz ktere so uni, v konkursu postavno tudi dodeljene enake pravice kakor ondešnjim državljanom, kar se v dvombi misli.

Če ima domači (te države) sodnik poseben razlog, vzeti nasprotno za resnico,

Digitized by Google

treba je tujca, ki kaj iz konkursne mase zahteva, napotititi, naj v določeni dobi z javnimi pismi izkaže, po kterih vodilih se v njegovi državi z avstrijskimi državljani v enakem primeru ravná. Ravno teh vodil naj se avstrijski konkursni sodnik drží tudi on glede tujčevih zahtev.

Če je treba, naj se izprosi pojasnilo od ministerstva za pravosodje.

§. 52. Določbe prejšnjega paragrafa veljajo tudi za tiste iskave, ktere je vnanji kakemu domačemu državljanu še le po odprtem konkursu prepustil.

Tretje poglavje.

O predolžnikovih pravnih razmerjih po končanem konkursu.

§. 53. Kakor sodišče izreče, da je konkursa konec, stopi predolžnik nazaj v pravico, svobodno gospodariti s svojim premoženjem.

§. 54. Upnikom, kteri so že o času, ko se je konkurs odprl, imeli kako iskatev, gre pravica, — vse eno, ali so jo v konkursu oglasili, pa niso polnega izplačila dobili, ali je celo niso oglasili, — zahtevati, kar jim gre, iz premoženja, ktero je predolžnik po končanem konkursu pridobil, ali pa iz premoženja, ktero mu je bilo ostalo, da je smel svobodno z njim ravnati.

§. 55. Ako oglašene iskave v konkursu niso bile izpodbijane ne od strani upništva niti od predolžnikove strani, ali če so se proti izpodbijalcem v pravdi ustanovile, s lahko se zavolj njih izprosi zvršilo (eksekucija) na premoženje, ktero je predolžnik po končanem konkursu pridobil, ali nad kterim mu je bilo svobodno gospodarjenje ostalo, ter ni potreba, da bi se za tega delj začenjal nov pravdni postopek zoper dolžnika.

Ako se pa nad tem predolžnikovim premoženjem odpre nov konkurs, podvržene so v njem tudi omenjene iskatve splošnim predpisom, ki v konkursu veljajo zastran oglaševanja iskav in zastran ustanovljevanja verste, po kteri gredo ena za drugo.

§. 56. Kar je določeno v prejšnjih §§. 54 in 55, to se ne dotiče pravnih nasledkov, ktere ima s posilno poravnavo končani trgovski (kupčijski) konkurs (§. 207 i. sl.).

§. 57. Ali bodo kaki drugi nasledki odprtega konkursa, ki obstojé v tem, da se predolžniku uživanje državljanskih, političnih in častnih pravic (§. 25) krati, tudi po preklicu konkursa še dalje trajali, to je treba soditi po določbah državljanskih, političnih in kazenskih postav.

V postopku za trgovski konkurs se določuje, ktere škodljive nasledke ima za predolžnikovo osebo trgovski konkurs, — ne glede na kako obsodbo pred kazenskim sodiščem — in pod kterimi pogojami se oni utegnejo zopet izbrisati, če se predolžniku iznova zmožnost podelí.

Digitized by Google

Drugi del.

O konkursnem postopku.

Pervo poglavje.

O občnem konkursnem postopku.

Pervi oddelek.

O sodni oblasti v konkursu.

§. 58. Pravilno naj se konkurs odpira in razpravlja pri tistem zbornem sodišču, v kterega okolišu ima predolžnik svoje redno stanovanje. Če je pa več pristojnih sodišč, naj obravnuje konkurs tisto sodišče, ktero ga je pred drugimi razpisalo.

§. 59. Pri konkursnem sodišču začeta konkursna razprava se razprostira na vse predolžnikovo premakljivo premoženje, bodi kjer koli hoče, potem na tisto njegovo nepremakljivo premoženje, ktero leži v deželah, ki za-nje pričujoči konkursni red veljá.

§. 60. Če je konkurs odprt sicer v naši državi, pa vendar v takem kraju, za kterega pričujoči konkursni red nima moči, in če predolžnik ima v deželah, za ktere rečeni red veljá, kako nepremakljivo posestvo, naj se za to posestvo odpre poseben konkurs, in odpre naj ga tisto sodišče, ktero bi bilo k temu poklicano, če bi dolžnik na tem posestvu stanoval.

Če ima predolžnik nepremakljivih posestev v več takih deželah, za ktere pričujoči konkursni red veljá, ali pa v več sodnih okrajih ene take dežele, bode pristojno tisto sodišče, ktero konkurs najpred razpiše.

§. 61. Kjer državne pogodbe ali posebni ukazi proti nekterim državam ne ustanovljujejo drugega postopka, bode se

a) premakljivo premoženje avstrijskega predolžnika, ktero je kje na vnanjem, jemalo v tukajšni konkurs in po le tem od vnanje gosposke zahtevalo, da tisto premoženje izroči, nasproti pa se bo

b) premakljivo premoženje vnanjega predolžnika, ktero je v ti državi, vnanjemu konkursnemu sodišču izročalo, če bo tako htelo.

Konkursna razprava nad nepremakljivim premoženjem pa je pridržana sodišćem tiste države, v kteri ono leži.

Če gosposke ktere vnanje države premakljivega premoženja nečejo izročiti ali ne izročajo vsega, kakor se prosi, naj se ravna po vodilih vzajemnosti. Vsak takošen primerljaj posebej naj sodišče brž naznani ministerstvu pravosodja.

Drugi oddelek.

Kdaj se konkurs odpre.

§. 62. 1. Če kdo svojih dolgov plačati ne more in za to sam prosi, naj se konkurs odpre, ali

2. če po dolžnikovi smrti dedič (érb) ali skrbnik (kurator) zapuščine prosi, da se konkurs odpre,

treba je pri ti priči odpreti ga.

Digitized by Google

§. 63. 3. Če odprtje konkursa zahteva eden ali več upnikov, ki s pismi polne vere vrednimi izkažejo svoje iskavne pravice, proti dolžniku, kterega zvršila (eksekucije) pritiskajo, naj se postavi dan na kratko dobo in dolžniku naroči, da ima do postavljenega dne tirjajoče upnike zavarovati ali pa odločeni dan razkaz premoženja in dolgov predložiti in izkazati, da mu je mogoče vse upnike izplačati.

Če dolžnik na postavljeni dan ni prišel pred sodišče ali pred njim ni izkazal, da je tistim upnikom, ki so zahtevali odprtje konkursa, dal varnost za njihove iskatve, ali da mu je mogoče, vse svoje upnike zadovoliti: naj se konkurs če predlagalci ne odjenjajo, brž odpre, in brez ozira na kako pritožbo zoper to, da se je dan postavil. Če tisti upniki, ki so zahtevali, da se konkurs odpre, izrečno ne privolijo, ne sme se ta dan prestaviti.

Če se pa to zahtevanje, da se namreč ima konkurs odpreti, že brž, kakor se podá, pokaže da je očitno brez podstave, treba ga je zdajci odbiti.

§. 64. 4. Če kak upnik, kteri ima zvršljivo ali saj z verjetnim pismom potrjeno iskavo, vprosi, naj sodišče razpiše konkurs tudi proti dolžniku, kteri je pobegnil ali kteri se skriva ter se ne more misliti drug razlog ali vzrok tega kakor ta, da plačati ne more, — ako se je bati, ko bi se s konkursom še čakalo, da utegne za upnike nastopiti kaka posebna škoda.

Če se pa že brž, kakor kdo to predlaga, očitno pokaže, da predlog nima podstave, treba ga je precej odbiti.

Razen tega primerljaja naj se dolžniku skrbnik postavi in dan na kratko dobo določi iz tega namena, da skrbnik svojo menitev o tem predlogu izreče.

§. 65. Sodišče določuje v vseh primerih (1. do 4.) z odlokom ter pové razloge in če se kdo proti temu poprime kakega pravnega pomočka, to nima odložne moči.

Razsodba, ki se izreče na pritožbo, mora se naznaniti dolžniku, pritožniku, masnemu upravniku ali oskerbniku in strankam ki so izprosile konkurs.

§. 66. Če se pri sklepanju zastran predloga, naj bi se konkurs odprl, že pokaže, da je en sam osebni upnik, ali da je premoženje premajhno ter ne zalaga troškov konkursnega obravnavanja, naj se konkurs ne odpira.

Če se konkurs ni odprl, ker je premoženje, kakor ga je dolžnik povedal, premajhno, naj sodišče, če kteri upnik tako prosi, brez pravde dolžniku naloži prisego, da ni od svojega premoženja nič zamolčal.

Če dolžnik neče priseči, mora se to državnemu pravdništvu na znanje dati.

Tretji oddelek.

Razpis ali razglas konkursa.

§. 67. Odprti konkurs je treba z izrokom (ediktom) razglasiti:

V izroku naj stoji:

1. Ime sodišča;
2. ime, priimek, stan in stanovališče predolžnikovo;
3. ime konkursnega komisarja in njegov uradni sedež;
4. ime začasnega masnega upravnika in opomin upnikom, da imajo na dan, ki se postavi najdalje na 14 dni, priti, izkaze, ki spričujejo njih zahteve, prinesti in predložiti, naj se masni upravnik potrdi ali pa drug masni upravnik in pa njegov namestnik postavi, in zadnjič odbor upnikov izvoliti (§. 74);
5. opomin vsem tistim, ki hočejo kakor konkursni upniki iz vkupne konkursne mase kaj iskati, da naj svoje iskave, če bi zastran njih tudi kaka pravda tekla, v obroku (§§. 104 in 105), ki se ob enem ustanovljuje ali ki se pozneje ustanovi in razglasi, pri sodišču, — kakor piše konkursni red, — oglasé in na dan, ki se postavi za ugotovljevanje (likvidacijo), ugotoviti ali učistiti in glede reda ali mesta,

Digitized by Google

kamor imajo priti, določiti dado, da se ognejo za njihovo pravico škodljivih, v konkursnem redu zažuganih nasledkov;

6. naznanilo, da bodo oglašeni upniki, ki se sestanejo na dan vsem za ugotovljevanje določen, imeli pravico, namesti masnega upravnika, njegovega namestnika in udov od upniškega odbora, ki so dotlej te službe opravljali, s svobodno volitvijo dokončno izbrati druge može, kterim oni zaupajo;

7. naznanilo, da, kar bo v konkursnem postopku dalje razglasiti treba, bode se razglaševalo po deželnih za sodne razglase namenjenih in po imenu povedanih časnikih.

§. 68. Ako je že takrat, ko se razpisuje konkurs, upanje, da bodo vsi upniki privoliti v porazmerno razdelitev konkursne mase brez pravega konkursnega obravnovanja; zlasti, kadar se vidi, da masno premoženje ni znamenito ali da obstoji zgolj iz premakljivih reči, ki se lahko prodajo, ali da utegnejo iskave, ki imajo brezdvomno predstvo, povzeti ali pobrati vso maso, naj se že v izroku postavi dan in vsi upniki povabijo na poravnovanje.

Ta dan ne sme biti, dokler se ne izteče obrok za oglasitve postavljen, lahko pa je ravno tisti dan, kteri se postavi za ugotovljevanje (likvidovanje) iskav.

§. 69. Konkursni izrok je treba tisti dan, kterega je sodišče sklenilo da konkurs odpre, brez odloga izdati in na sodni hiši pribiti in uradna spričba o dnevu, kterega je bil izrok pribit, ima se priložiti konkursnim spisom.

Dalje naj se brž kakor je mogoče, konkursni izrok dá po trikrat natisniti v deželne časnike, ki so namenjeni za sodne razglase.

Odprti konkurs se lahko oznani po časnikih tudi v drugih deželah in celo v kteri unanji državi, če se dá misliti, da je ondi kteri upnik ali da se ondi kaj predolžnikovega premoženja nahaja.

Četrti oddelek.

Konkursni komisar, masni upravnik in upniški odbor.

§. 70. Odprši konkurs, naj sodišče kterega izmed svojih svetovavcev ali drugega za sodništvo zmožnega uradnika postavi kakor sodnega komisarja za konkurs.

Delo konkursnega komisarja je, da samostojno vodi konkursno razpravo in da čuje nad službovnim delovanjem tistih, kterim je gospodarstvu s premoženjem izročeno.

Oblast njegova je sosebno, ravnati ali zapovedovati in določevati v vsem, kar ni s pričujočim konkursnim redom sklepu konkursnega sodišča pridržano.

Vse sodne in druge gosposke so konkursnemu komisarju dolžne potrebno pomoč, da se zvrši to, kar on po svoji dolžnosti zapove.

Kdor meni, da se mu s tem, kar je konkursni komisar ukazal, krivica godi, lahko se obrne do konkursnega sodišča, da ono razsodi.

§. 71. Konkursno sodišče sme vsak čas pregledati, kako konkursni komisar svoja dela opravlja, sme od njega zahtevati poročilo o tem in, če ima važne razloge, vzeti mu to službo in drugega komisarja namesti njega postaviti.

§. 72. Ako je predolžnikovo stanovališče ali glavni nastan njegovega obrta precej daleč od sedeža tistega zbornega sodišča, pri kterem se je konkurs odprl, sme konkursno sodišče, če se mu za konkursno razpravo koristno zdi, za konkursnega komisarja postaviti okrajnega sodnika tistega v njegovem okolišu ležečega okrajnega sodišča, pri kterega sedežu ali blizo kterega je predolžnikovo stanovališče ali pa nastan njegovega obrta.

V tem primeru je treba konkursni izrok na uradnem poslopju konkursnega komisarja pribiti.

Digitized by Google

§. 73. Tudi ima konkursno sodišče iz službene dolžnosti postaviti masi začasnega upravnika.

Konkursni komisar lahko, če se mu koristno zdi, upnike, kar jih biva v mestu, kjer je sodišče, tudi s posebnimi povabili povabi na dan, odločen po §. 67, členku 4.

§. 74. Po tem, kar na postavljenim dnevu predlaga večina pričujočih upnikov, — ktera se računi po znesku njih z verjetnimi listi spričanih iskav —, bode konkursno sodišče vsled poročila konkursnega komisarja, — če ni tehtnih pomislekov zoper te predloge, — začasno postavljenega masnega upravnika potrdilo ali drugega masnega upravnika imenovalo, masnemu upravniku namestnika postavilo in imena v te službe poklicanih mož razglasiti dalo.

Če je masa takošna, da je tega treba, sme se izjemno tudi več vkupno delujočih masnih upravnikov postaviti.

Na tistem dnevu se po večini glasov pričujočih upnikov, — ktera se računi, kakor je gori povedano —, izvoli tudi upniški odbor, in konkursni komisar bo izvoljenim možem, — če jim niso tehtni pomisliki nasproti, — precej izdal potrebno postavilno pismo. Če pa ima kak tehten pomislek, naj izprosi razsodbo od konkursnega sodišča, predno komu izdá postavilo.

Zastavnim upnikom od posestva v konkursno maso vzetega je na voljo, izbrati si lastnega upravnika za to nepremakljivo posestvo, ter smejo pri stvarnem sodišču prositi za dan, na kterem bodo to volitev opravili in na kteri dan je treba povabiti vse na tisto posestvo vpisane upnike.

Sodišče naj upravnika, izvoljenega po večini pričujočih upnikov, ktera se računi kakor je bilo gori rečeno, postavi za takega, in naj ga po imenu naznani konkursnemu sodišču, če ni to sodišče ob enem tudi stvarno sodišče. Pravice in dolžnosti tega upravnika sodijo se po §. 82.

§. 75. Za masnega upravnika naj se postavi neobrečen, zanesljiv in v opravilih zveden mož. Pravilno mora ta mož ondi, kjer ima konkursni komisar svoj uradni sedež, ali blizo tega kraja trajno stanovati ali pa za dotle ondi prebivati, dokler se konkurs ne končá.

Za masnega upravnika utegne se postaviti kdo izmed znanih upnikov ali pa tudi kdo drug.

S predolžnikom ga ne sme vezati niti zakonska vez niti žlahta (rod) ali svaščina do četrtega kolena.

Masni upravnik naj prejme postavilno pismo in naj konkursnemu komisarju v roko seže ter obljubi, da bo svoje službene opravke vestno izpolnjeval.

§. 76. Masni upravnik zastopa upništvo in upravlja ali oskrbuje premoženje konkursu podvrženo.

Njegovo delo je, najti, koliko ima masa premoženja in koliko dolgov, skrbeti za to, da se premoženje potirja in zavaruje, dolgovi pa, zlasti po pretresu oglašenih zahtev, na čist denejo, in pravdati se v imenu mase, naj je masa tožnica ali pa tožena.

Pri svojih opravilih mora ravnati s tisto skrbnostjo, s ktero ravná pošten in marljiv gospodar, in o svojem upravljanju imeti in dajati na tanko račun.

§. 77. Zlasti mora masni upravnik, če ni sam advokat (odvetnik), v pravdah, za ktere je treba advokatove pomoči, advokata služiti se.

Tudi lahko postavi za posamne opravke posebnega pooblaščenca.

Predolžnikova dolžnost je, dajati mu vsa pojasnila, ki mu utegnejo služiti pri njegovih opravilih, in kader mu tako naroči, djanjsko podpirati ga v zvršitvi tega, kar je on zapovedal.

Masnemu upravniku gre nagrada (plačilo) za njegov trud in povračilo stroškov, ktere je imel.

§. 78. V razmerju do drugih ljudi ima masni upravnik po svojem postavilu

Digitized by Google

oblast, zvršiti vsa pravna opravila in pravna djanja, ki jih izpolnitev dolžnosti njegove službe s sabo prinaša.

Ta oblast je raztegnjena tudi na vsa taka opravila, za ktera se po občnem državljanskem pravu hoče posebnega, na pleme ali vrsto opravila glasečega pooblastila, in zlasti tudi na jemanje denarjev in denarne vrednote, ki je združeno z upravljanjem, in na dajanje dotičnih pobotnih listov.

Da bo smel vzdigniti denarje, dragotine ali papirne vrednote pri javnih blagajnicah, gosposkah ali uradih, naj mu konkursni komisar za vsak takošen primerljaj posebej izdá izkazno pismo.

V §§. 147 in 148 se določuje, v kterih primerljajih je ta po postavilu gredoča mu oblast omenjena.

§. 79. Koliko masnega upravnika v tem, kar ukazuje, upništvu nasproti vežejo sklepi upniškega odbora, to se določuje v §. 140.

§. 80. Pred vsemi drugimi naj konkursni komisar čuje nad službovanjem masnega upravnika.

Za tega delj naj ima konkursni komisar po navadi z ustmenim občenjem, če bi pa treba bilo, tudi s tem, da masnega upravnika na zapisnik zasliši ali da od njega zahteva pismenih poročil, v pregledu njegova opravila, v kterem stanu so vsak čas, in če ima zakaj, naj pogleda v račune in druga k gospodarstvu gredoča pisma in naj dá kar si bodi uradno pozvediti, da zadobi pojasnilo v vsem, kjer bi ga potreboval.

Ako masni upravnik svojih dolžnosti ne izpolnjuje, kakor gre, sme ga, če konkursni komisar tako nasvetuje, konkursno sodišče tudi z globami priganjati, da jih bo na tanko zvrševal.

Konkursno sodišče sme masnega upravnika na predlog konkursnega komisarja ali upniškega odbora ali pa tudi iz službene dolžnosti odstaviti. Toda préd je treba konkursnega komisarja in upniški odbor, če namreč nista ona nasvetovala odstave, in, ako je mogoče, tudi masnega upravnika zaslišati. Pritožba zoper ta sklep nima ovirne moči.

§. 81. Kar je določeno zastran masnega upravnika, veljá tudi za njegovega namestnika, kteri nastopa, kadar je on sam po čemer bodi zadržan.

§. 82. Če je obsežek opravil tolikšen, sme konkursno sodišče masnemu upravniku, zaslišavši njega in s privolitvijo upniškega odbora, za določne vrste gospodarstva, in zlasti za upravo nepremakljivih posestev in rudniškega premoženja, pridati posebne upravnike. Njihove pravice in dolžnosti ravnajo se v takem primeru, kolikor se tiče njihovih opravil, po določbah za masnega upravnika danih, izvzemši tiste, ki se nanašajo na njegovo stanovanje ali bivanje.

Masni upravnik ni odgovoren za to, kako posebni upravniki delo opravljajo, ima pa oblast, zahtevati od njih od vsega pojasnilo glede upravljanja in, če bi treba bilo, predložiti pri konkursnem sodišču, da se odstavijo.

§. 83. Če se je bila že pred odprtim konkursom izprosila zvršilna (eksekutivna) sekvestracija nepremakljivega posestva, naj bo postavljeni sekvester, — če ne zahtevajo premagujoči razlogi premembe v osebi —, tudi v konkursu kakor poseben upravnik pridržan.

Ako so stvarni upniki zvršilno sekvestracijo še le po odprtem konkursu izprosili, naj se posebnemu upravniku, če bi že kteri postavljen bil, praviloma tudi služba sekvestra izroči.

§. 84. Za ude upniškega odbora je treba izvoliti, če je mogoče, tri upnike, k večemu pet upnikov; zastran njih stanovanja ali prebivanja velja taisto, kar je v §. 75 zastran masnega upravnika določeno.

Brez tehtnih razlogov se upnik, ki je za odbornika postavljen, temu naročilu ne more umakniti.

Digitized by Google

Če je primerljaj tako imeniten ter se kaže koristno, utegne se odboru tudi primerno število nastopnikov pridodati.

§. 85. Odborniki bodo v tistih primerih, kjer je pri kaki upravni naredbi njihovega sodelovanja treba, na povabilo masnega upravnika glasovali (§. 140); tudi imajo, kadar koli konkursno sodišče ali konkursni komisar zaukaže, zaslišati jih, svoje mnenje povedati o vprašanju, ki se jim predloži.

Razen tega imajo pravico, vsak čas zahtevati, da se jim razloži, kako masni upravnik opravila oskrbuje, in njih dolžnost je, če kako nepravilnost zapazijo, naznaniti jo konkursnemu komisarju.

Plačilo ne gre odbornikom nikakoršno, pristoji jim pa povračilo stroškov, ktere so imeli.

Peti oddelek.

Kako se masa pečati in popisuje.

§. 86. Kakor se konkurs odpre, naj sodišče zaukaže, da konkursni komisar ali kdo drug, kogar sodišče za to odbere, brez odloga maso zapečati in potem popiše, in sicer, če ta postava drugače ne določuje, po predpisih o sodnem postopku zunaj pravde.

§. 87. K pečatbi naj se pokliče začasni masni upravnik, če je le mogoče.

Temu upravniku naj se v hrambo izročé bukve in zapiski, zadevajoči predolžnikovo gospodarjenje s premoženjem, potem ko se v zapisniku popišejo.

Dragotine, papirne vrednote in gotovi denarji, kolikor se ne potrebujejo za kako silno naredbo, naj se shranijo pri sodišču.

§. 88. Kar se tiče nepremakljivih posestev in predolžnikovih iskav, kí so vpisane v zemljiščnih bukvah, v deželni knjigi ali mestnih bukvah, treba je brez odloga narediti, da se v teh bukvah na primernem mestu zaznami dan, kterega je bil konkurs odprt. To da če se tudi to ne bi zaznamilo, ne izvira odtod nikakošen privatnopraven nasledek.

§. 89. Brž kakor se konkurs odpre, mora konkursno sodišče to na znanje dati poštnim in telegrafskim zavodom in ti zavodi so dolžni, izročiti masnemu upravniku, kar pride za predolžnika pošiljk, pisem in poslanic (depeš). Ta naredba naj veljá dotle, dokler se vidi potrebno, da se upnikom pravice varujejo. Masni upravnik naj predolžniku dovoli, da pregleda pisma in poslanice, ki so prišle pod njegovim nadpisom, ter naj mu izroči tiste izmed njih, ki se ne dotičejo mase.

§. 90. Če je predolžnik v javni službi, po kteri ima v svojih rokah blagajnice, zaloge ali druge reči, treba je, v pričo človeka, poslanega od gosposke, ktera čuje nad tem premoženjem, odločiti jih.

§. 91. Popis ali inventar naj, kakor je le mogoče, naredi konkursni komisar ali kdo drug, kogar sodišče pošlje, privzemši masnega upravnika in če je moči, v pričo predolžnika.

Za popisovanje in cenitev naj komisar, kjer jih potrebuje, pokliče cenitelje.

§. 92. Take reči, zastran kterih ni gotovo, ali gredo v maso ali ne, naj se postavijo v popis in zraven naj se zapiše, da se jih lastí poslanec ktere gosposke (§. 90) ali kdo drug.

Zastran popisa in cenitve predolžnikovih premakljivih reči, ktere ima kak upnik po zastavni ali pa zadržni pravici v rokah, naj se dela po §. 164.

§. 93. Da se more vrednost nepremakljivih posestev v popis postaviti, potreba je sodne cenitve. Upniški odbor in oziroma upništvo (§. 144) bo ukrenilo, ali se ima posestvo pozneje ceniti ali kako naj se mu vrednost pozvé. Če bo cenjeno, štejejo se cenitveni stroški za vkupne masne troške in ne za posebne.

Digitized by Google

§. 94. Po istih vodilih naj se ravná zastran popisa in cenitve takih premakljivih reči, pri kterih je za to treba dalj časa ali več troškov, kakor biva to n. pr. pri knjižnicah, zbirkah umotvorov (umetniških del) i. t. d.

§. 95. Ako je predolžniku še pred odprtim konkursom pripadla dedina ali delež dedine, pa mu to še ni bilo prisojeno do dne, ko se je konkurs odprl, naj se v popis konkursne mase zapiše samo to, kar predolžniku gre po tem, kar kaže obravnava zapuščine.

Če se tudi o dedini konkurs razpiše, naj se z njim dela kakor s posebnim konkursom.

Prejšnje določbe veljajo tudi zastran dedin in dedinskih deležev, ki predolžniku še le med konkursom pripadejo.

Šesti oddelek.

Razkaz premoženja in dolgov.

§. 96. Če predolžnik ni še pred odprtim konkursom podal natančnega razkaza o premoženju in dolgéh, naj ga konkursni komisar primora, da to stori.

Predolžnik mora ta razkaz z lastno roko podpisati in ob enem ponuditi prisego na to, da v povedanem premoženju ni ničesar zamolčal in pri dolgéh ni ničesar zmislil si.

§. 97. Brž kakor je premoženje s popisom na gotovo postavljeno, naj konkursni komisar, — če masni upravnik ali tudi en sam upnik tako hoče —, predolžniku naloži prisego in naj za tega delj postavi dan in pokliče tudi upnike v tistem kraju bivajoče, da bo predolžnik prisego v §. 96 omenjeno opravil, popravivši ali dopolnivši popred morebiti svoj razkaz premoženja in dolgov.

Predolžnik ima pravico, kadar mu konkursni komisar naloži prisego, obrniti se v treh dneh na konkursno sodišče, da ono razsodi. Zoper to razsodbo pa ni dopuščena dalje nikaka pritožba.

Sedmi oddelek.

Naredbe zastran predolžnikove osebe.

§. 98. Brž kakor se konkurs odpre, naj konkursno sodišče preudari in sklene, nima li se predolžnik zapreti, ker bi utegnil pobegniti.

Če predolžnik ni bil zaprt brž, kakor se je konkurs odprl, sme ga konkursno sodišče spričo tega, ker se je bati, da pobegne, samo tedaj zapreti dati, če, — dokler ni upniškega odbora —, en upnik ali več njih ali pa masni upravnik, po izboru upniškega odbora pa samo, če upniški odbor, oziroma upništvo (§. 144) to predlaga.

§. 99. Še sme konkursno sodišče predolžnika zapreti dati, če razkaza v premoženju in dolgéh predložiti ali pa naložene mu prisege (§. 96) opraviti neče ali če se stanovitno upira temu, kar konkursno sodišče zaukaže.

Če se brani priseči, treba je to naznaniti državnemu pravdništvu.

§. 100. Zastran tega, kako naj se zapre, veljajo določbe sodnega reda o osebnem zaporu iz previdnosti (§. 98) in o zaporu kakor prisilnem sredstvu (§. 99). Zapor, ki se izreče po odprtem konkursu, ne sme vsega skup čez 6 mesecev trajati. Stroški za živež se štejejo k masnim stroškom.

Če upniški odbor, oziroma upništvo (§. 144) tako nasvetuje, naj bo predolžnik v njegovem stanišču zaprt.

Taisto sme tudi konkursno sodišče zaukazati, če ono samo za dobro sprevidi;

Digitized by Google

to da v tem primeru ne smejo brez privolitve upniškega odbora zadeti mase veči stroški.

§. 101. Kdaj ima zapor nehati, to sklepa konkursno sodišče po lastnem sprevidu, zaslišavši poročilo konkursnega komisarja, z ozirom na vzrok zaprtja.

Će se sklene, da ima zapor nehati, treba je to vselej poročiti državnemu pravdništvu.

§. 102. Kadar se konkurs odpre, mora se to brez odlaganja naznaniti državnemu pravdništvu za tega delj, da se precej napravijo kazensko-pravne pozvedbe o vzrokih, po kterih je predolžnik postal vezmožen, svoje dolge plačati.

Osmi oddelek.

Kako se ustanovljujejo zahteve.

I. Kako se postopa pri zahtevah, ktere se morajo v konkursu oglašati.

A. Redni postopek pri oglaševanju, ugotovljevanju in določevanju mesta, na ktero pride ktera zahteva.

§. 103. Samo konkursni upniki (§. 42) se morajo za svoje iskatve v konkursu poganjati po sledečih predpisih o oglaševanju in ugotovljevanju ali likvidovanju zahtev in o določevanju mesta, na ktero vsaka izmed njih pride.

§. 104. Če ni že v konkursnem izroku (§. 67, 5) določen čas za oglasitve in dan za ugotovljevanje zahtev konkursnih upnikov, naj se to pozneje po konkursnem komisarju postavi in zadnji čas v osmih dnevih, odkar je izrok pribit, razglasi.

§. 105. Splošni obrok za oglasitve naj se ustanoví z ozirom na stanovališče znanih upnikov, vendar ne na manj kot 30 in ne na več kot 90 dni, od dne, kterega bo razglašen.

§. 106. Občni likvidovalni dan (dan za ugotovitve) se ne sme postaviti na dalj kakor 30 dni potem, ko izteče obrok za oglasitve.

§. 107. Razglašeni obrok za oglasitve in dan zaugotovitve zahtev treba je vrh tega posebej naznaniti upnikom, kterih stanovališče ali prebivališče je znano in za ktere se misli, da se narbrže oglasé in pa zastopniku davkovne gosposke.

§. 108. Oglasitev naj se zgodi pri konkursnem sodišču, v primeru §. 72 pa ali pri konkursnem sodišču ali pa pri tistem okrajnem sodišču, v kterem ima konkursni komisar svoj uradni sedež, in sicer s pismeno vlogo ali pa ustmeno na zapisnik (protokol).

Z eno vlogo se lahko tudi več iskatev enega in istega upnika oglasí.

Ni potreba, da bi na vlogi bil advokat (odvetnik) podpisan.

§. 109. Zahtevanje naj se postavi ne samo na to, da se pripozna resničnost iskatve, temuč tudi na to, da se pripozna mesto, na ktero ima iskatev, kakor se zahteva, priti med drugimi iskavami, in sicer tudi takrat, če je zavoljo te iskatve že pravda tekla in če je pravda že v glavní reči razsojena.

Kadar se taki, ki imajo pravico na povračilo kake reči, zavolj odškodnine, ki je utegnejo iskati, ali pa stvarni upniki zavolj nezaloženega ostanka od svoje iskatve oglasé ob enem kakor konkursni upniki, morajo v oglasitvi razložiti svojo reč in na tanko povedati tisti predmet, kterega se njih vračilna zahteva tiče ali na kterega je njih stvarna zahteva oprta, oni pa smejo zahtevati, da se ves znesek njihove osebne zahteve ugotovi (likvidira) in da se mu odloči red, po kterem naj bo izplačan.

Digitized by Google

§. 110. V oglasitvi je treba povedati ime, stan in stanovališče oglašajočega, potem znesek in pravno podlogo iskatve, tudi naj se omenijo dokazala, na ktera se opira zahtevanje, in pisma v prvopisu ali pa prepisu priložé.

Če zastran iskatve že pravda teče, naj oglašajoči priloži spise, kar jih ima v rokah, in naj pristavi predlog, da si ima konkursni komisar pravdne spise dati izročiti od sodišča, pri kterem se hranijo.

Če se oglasitev pismeno podá, treba ji je pridati tudi prepis vloge in njenih doklad.

§. 111. Taki upniki, ki ne stanujejo v kraju ali blizo kraja, kjer ima sodni komisar svoj uradni sedež, morajo v oglasitvi povedati pooblaščenca ondi stanujočega, kteri bo vročitve prejemal; če tega ne storé, bode jim konkursno sodišče po nasvetu konkursnega komisarja na njihovo uevarnost in ob njihovem trošku oskrbnika postavilo.

§. 112. Pismene vloge in narejeni zapisniki o oglasitvah imajo se s prilogami in s pravdnimi spisi vred, če so se zahtevali in prejeli (§. 110), konkursnemu komisarju vročiti. Pri njem so oglasitve s prilogami in drugimi spisi vred na pregled.

Masnemu upravniku se mora od vsake na zapisnik dane oglasitve poslati uraden prepis, od vsake pismene oglasitve in njenih prilog pa tisti prepis, kterega je že stranka priložila.

Masni upravnik mora na tanko pregledati te spise, potem bukve, kar jih je, pisanja, razpravne spise in dokazna pisma, pomeniti ali pogovoriti se s predolžnikom in upniškim odborom in z drugimi pomočki, s kterimi se stan dolgov sploh in kakošnost vsake iskave posebej za trdno izvediti dá, pripraviti se na dan za ugotovljevanje postavljen tako, da bo tam lahko določno povedal, kaj misli o resničnosti oglašenih postavkov in o redu, po kterem naj bi prišli eden za drugim na izplačilo.

§. 113. Ko je iztekla doba za oglasitve, naj masni upravnik brez odloga napravi pregledalo oglasitev in naj ga predloži konkursnemu komisarju, da ga preudari in če bi kje treba bilo, popravi.

To pregledalo naj se osnuje po razredih v konkursu, in treba je v dotične razdelke postaviti oglasitve v tistem redu, kterega kdo za svojo iskatev zahteva, in kadar ima več iskatev enak red, naj se postavijo prej oglašene iskatve pred ónimi, ki so se za njimi oglasile.

Vsaka oglasitev naj se omeni tako, da se pové ime, stanovališče in stan oglašajočega in njegovega pooblaščenca, dan in vložno število oglasitve, oglašeni znesek kapitala in stranskih pristojbin, imenovana pravna podloga iskatve in pa za-njo zahtevani red in en predelek naj ostane prazen, da se vanj vpiše razsodek o ugotovilni razpravi in pa kaka opomba.

§. 114. Na dan, ki je postavljen za ugotovljevanje (likvidacijo), mora masni upravnik ali njegov namestnik (§. 74) sam priti, in če je mogoče, naj se pokliče tudi predolžnik. Tudi naj ima pregledalo, ktero je sestavil, z izvirnimi oglasitvami in njih prilogami kake prejete pravdne spise in pa predolžnikove opravilne bukve pripravljene, če bi kdo hotel pogledati vanje.

§. 115. Konkursni komisar bode določeni dan ugotovilni postopek vodil, za tega delj, — če se v pospešenje tega opravila ne priporoča silno kak drug red —, najpred tiste postavke, ki se tičejo upnikov v razkaz dolgov (§. 96) ne postavljenih, in potem druge postavke v pretres jemal, v tistem redu v kterem v pregledalu stojé (§. 113), in sicer vselej v ustmeni razpravi, bode pri vsakem postavku pričujoče deležnike zaslišaval enega proti drugemu, od predolžnika potrebnih pojasnil zahteval in kolikor je mogoče prizadeval si, da se z lepo domenijo.

Digitized by Google

Zlasti se mora v razpravo vzeti red tudi take iskatve, ktere resničnost se izpodbija, namreč za ta primer, če bi se pozneje ustanovilo, da je resnična.

Ako je zastran oglašane iskatve že v glavni reči izrečena sodniška razsodba, naj se razpravá glede resničnosti te iskatve suče samo okoli tistih dogodkov, ki so nastopili po razsodbi.

O tem dnevu naj se piše zapisnik, v kterem se pa zastran vsakega postavka samo spominja, sta li in na koliko sta mu resničnost in red neprepirna, ali pa, kdo in v kterem obsežku mu pobija resničnost ali pa zahtevani red.

Ti podatki ali izhodi razpravljanja naj se zapišejo tudi v pregledalo.

§. 116. Dokler ugotovljevanje kterega bodi postavka ni dokončano, sme oglašajoči za-nj zahtevati tudi tak red, za kterega se v oglasitvi ni potegnil.

V drugem raztegniti svoje zahtevanje ni dopuščeno, sme se pa za razširjeno zahtevo podati nova oglasitev, kakor piše §. 123.

§. 117. To, da upnik ali njegov pooblaščenec ali postavni zastopnik ni prišel na postavljeni dan, ne brani rešiti pretresovanje zastran iskatve, ktero je on oglasil.

§. 118. Če se pretresovanje v enem dnevu ne dožene do konca, naj konkursni komisar odloči, da se bode kteri bližnji prihodnji dan nadaljevalo, in naj to pričujočim deležnikom, prenehavši z razpravo, na znanje dá in naj tudi v zapisnik postavi, da se je to zgodilo.

Deležnikov na novo klicati ni potreba.

§. 119. Masni upravnik naj pri vsakem postavku izreče, ali in zakaj priznava ali pa pobija resničnost in red iskatve.

Vsak ta dan pričujoči upnik, kterega iskatev se je pretresla in ki zastran resničnosti ni prepirna ali kterega iskatev stojí v razkazu dolgov (§. 96), ima oblast, izpodbijati resničnost in red vsaki drugi iskatvi, za ktero se enak ali še viši red zahteva.

Da sta resničnost in red posamnih postavkov v konkursu neprepirna, veljá takrat, kadar in kolikor to masni upravnik izrečno priznava in če ju nobeden izmed gori omenjenih pričujočih upnikov ne pobija.

Če edino predolžnik kaj izpodbija, nema to izpodbijanja glede premoženja konkursu podvrženega nobene pravne moči; vendar pa ima ta nasledek, da se še za tako v konkursu ustanovljeno zahtevo ne more premoženje, ktero si je predolžnik po končanem konkursu pridobil, ali nad kterim mu je bilo svobodno gospodarjenje ostalo (§. 55) na ravnost ali neposrednje zvršilu (eksekuciji) podvreči.

§. 120. Zastran tistih oglasitev, ktere je masni upravnik sam kakor upnik podal, mora njegov namestnik izreči, so li oglašene iskatve resnične in ali jim gre zahtevani red.

§. 121. Upniki, kterih iskatve so neprepirne, smejo zahtevati, da se jim izvirna dokazna pisma brž nazaj dado. Konkursni komisar naj na-nje zapiše, da je iskava bila in do kterega zneska in s kterim redom je bila v konkursu za resnično ustanovljeno. Tudi naj konkursni komisar upnikom, če tako želé, sam izdá in izroči uradne izpiske iz zapisnika o ugotovitvi in redu njihovih iskatev. Taki izpiski so takrat, kadar je viditi iz njih, da tudi predolžnik iskatve ni izpodbijal, njemu nasproti zrvšljive tako kakor sodne poravnave ali nagodbe (§. 55).

Za vsak izpisek o ugotovitvi, ki se komu izdá, mora se v pregledalo zapisati, da je izdan.

§. 122. Stroški, ki jih prizadene sklicovanje upnikov in pretresovanje zahtev, štejejo se k masnim stroškom. Druge z oglasitvijo združene stroške nosi oglasitelj sam.

§. 123. Zahteve, ki se niso oglasile v redni po §. 105 za to postavljeni

Digitized by Google

dobi, smejo se tudi pozneje oglasiti, kar pa ne spreminja določbe v §. 186 izrečene.

Za pozneje oglašeno zahtevo je treba postaviti poseben dan, kterega se bo likvidovala.

Konkursni komisar bo po svoji sprevidnosti presodil, ali kaže upnike na ta posebni dan z razglasom ali s poslanimi jim povabili ali po obojnem načinu poklicati, in pa ali se ima več poznejših oglasitev ob enem v pretres vzeti ali ne.

Vsikakor pa morajo upniki, ki so zamudili redni obrok za oglasitve, nositi stroške, ki jih novo sklicevanje upnikov in pretresovanje takih oglasitev neogibno napravlja ali posamnim upnikom ali masi.

B. Postopek pri prepirnih zahtevah.

§. 124. Upniki, kterih iskatve so pri ugotovljevanju (likvidaciji) ostale prepirne, kar se tiče resničnosti ali pa reda, imajo se za-nje, če so sploh pripravne za pravdno pot, potegniti v posebnih pravdah proti tistim, kteri jim jih niso hotli priznati (§. 115).

Pravda se nastavlja proti tem osebam kot sopravdnikom.

One stopajo kot pravdna stranka na mesto upništva in če je masni upravnik tudi izpodbijal iskatev, mora biti on kakor prvi toženec imenovan.

Vsakemu tožencu razen masnega upravnika, gasne pravica do izpodbijanja kake iskatve, brž kakor je dokončno gotovo, da mu več po postavi ni mar, bode li iskatev priznana ali ne (§. 119, odst. 2).

§. 125. V ta namen bode konkursni komisar upnikom precej nazaj dal pisma, ki so mu jih bili predložili, in odpravil, brž kakor je mogoče poverjen prepisek njih oglasitve in izpiske iz zapisnika in pregledala (§§. 113 in 115), kolikor je njih zapopadek važen za upnike.

Tudi se imajo kaki prejeti pravdni spisi (§. 110) poslati sodniku, kteri bo reč sodil.

§. 126. Posebne pravde o resničnosti iskatve naj se pri konkursnem sodišču obravnavajo in razsojajo.

§. 127. Če pa oglašena in nepriznana zahteva sploh ni za pravdno pot, mora pristojna upravna gosposka razsoditi, je li resnična ali ne.

§. 128. Kadar je pa red iskatve prepiren, mora vsikakar konkursno sodišče reč obravnavati in razsoditi.

§. 129. Da se posebna pravda začne, za to skerbeti je edino reč tistega upnika, komur je kdo oglasitev izpodbijal.

Upnik mora konkursnemu komisarju izkazati, da je pravdo začel, ker bi ga sicer zadeli škodljivi nasledki, kteri so po postavi s to zamudo združeni (§. 175).

Konkursni komisar mora to nemudoma naznaniti masnemu upravniku.

§. 130. Posebna pravda se mora začeti s redno pravo tožbo, kteri je po vsakem treba priložiti v §. 125 omenjene prepise in izpise.

Zahtevanje se ne sme niti v znesku niti v prednosti raztegniti čez tisti obsežek, v kterem je v oglasitvi postavljeno.

Samo če se nova oglasitev podá, sme se zahtevanje razširiti.

§. 131. Posebne pravde se imajo tudi v takih primerljajih, v kterih je mesto za pravdo na zvršilo, na plačilni nalog in na menico, glede glavne stvari, pritičnih ali stranskih pristojbin in pravdnih stroškov obravnavati in razsojati po predpisih za redni prestopek danih.

§. 132. Če je poleg resničnosti iskatve prepiren tudi nje red, mora se, če se tudi resničnost ne prizna, vendar ob enem določiti tudi prepirni red za ta primer, če bi se resničnost iskatve na višji stopnji pripoznala. Če ima pa ktera upravna

Digitized by Google

gosposka oblast, razsojati o resničnosti, mora še le po tem, ko je ta gosposka pravnoveljavno prisodila iskatev, začeti se pravda pri konkursnem sodišču zastran reda.

§. 133. Pravdni stroški, ako se je masni upravnik udeležil pobijanja iskatve, naj se štejejo za masne stroške, razen če bi mu se bilo zavoljo obêstnega pravdanja naložilo, da jih mora sam ob svojem povrniti.

Če pa masni upravnik ni pobijal iskatve, imajo upniki, kteri so pravdne stroške plačali, samo dotle pravico do njih povračila iz konkursne mase, dokler sega korist, ktera se je s pravdo konkursni masi zadobila.

§. 134. Kar je v poprejšnjih §§. 124 do 133 določeno, veljá tudi za nadaljevanje in razsojanje takih proti predolžniku pred odprtim konkursom začetih in prenehanih pravd, v kterih še ni bila izrečena razsodba v glavni reči (§. 7, 1. odst.).

V takih primerih mora upnik, da se ustanovi prepirna resničnost iskanja, obnoviti pravdo pri konkursnem sodišču s tem razločkom, da se bo, kar se tiče nasprotnika, zahtevanja in postopka, držati določeb §§. 124, 130 in 131.

Če je razen resničnosti iskatve še tudi red prepiren, naj se zahtevanje raztegne tudi na ustanovitev reda.

§. 135. Če se obnovijo pravde v kterih je bila že pred odprtim konkursom razsodba v glavni reči na prvi stopnji izrečena (§. 7, odst. 3.), mora se vselej s posebno tožbo dognati ustanovitev prepirnega reda.

§. 136. Razsodbe, izrečene v posebnih pravdeh o resničnosti in redu prepirnih zahtev imajo pravno veljavo za vse upnike skup, naj se jih je masni upravnik udeležil ali ne.

Te razsodbe mora sodišče, ktero jih je izreklo, precej v prepisu dati na znanje konkursnemu komisarju, in dolžnost tega je, v dotičnem predelku pregledala o oglasitvah dati zapisati primeren pristavek.

II. Postopek zastran zahtev, ki niso podveržene oglasitvi v konkursu.

§. 137. Kdor zahteva samo vračilo kake reči ali kdor ima kake zahteve samo kakor masni upnik ali kakor stvarni upnik, naj se za svojo zahtevo potegne tako kakor zunaj konkursa, toda proti masnemu upravniku.

§. 138. Postopek teče praviloma pri konkursnem sodišču.

Če pa gre za pravde, kterih razsojanje je odkazano stvarni, zemljiščnoknjižni ali rudarski sodni oblasti drugega sodišča, ali če je pravda že pred odprtim konkursom pri drugem sodišču tekla, ali se tiče iskatve z zastavno pravico zavarovane, ktere izplačanje se zahteva samo iz posestva za-njo zastavljenega, tedaj naj ostane pri določbah, ktere zunaj konkursa gledé na pristojnost veljajo.

Deveti oddelek.

Kako se masno premoženje oskrbuje in v denar spravlja.

§. 139. Masni upravnik naj skrbi kolikor je moči za to, da se masni denarji koristno naložé. Imajo li se masni denarji, masne dragotine ali papirne vrednote pri sodišču shraniti, to določuje, dokler ni upniškega odbora, konkursni komisar, če je pa upniški odbor že izvoljen, sklepa to on sam.

§. 140. Masnega upravnika dolžnost je, obrniti se pri vsakem važnejšem upravnem djanju na upniški odbor, da o tem sklene.

V ta namen naj reč, za ktero gre, naznani vsem odbornikom, razen tistih,

Digitized by Google

ki so kje z doma, ali pri kterih to kak drug nepremagljiv zadržek brani, vsikakor pa večini od njih in namesti zadržanih odbornikov enakemu številu nastopnikov.

Sklepi se delajo po večini glasujočih odbornikov in nastopnikov. Kadar so glasovi enako razdeljeni, razločuje tisto mnenje, kteremu masni upravnik pristopi.

§. 141. Masni upravnik naj precej zvrši storjene sklepe, če se ne tičejo opravil in pravnih djanj, za ktera je potreba dovolitve konkursnega komisarja ali pa konkursnega sodišča (§§. 147 in 148).

§. 142. Dokler ní bilo občnega za ugovitve postavljenega dne, naj uprava po pravilu ostaja pri tem, da maso izve, zavaruje in za kar je ta čas treba porabi.

Sme se dopustiti predolžniku, da začasno dalje obrt vodi, če je to masi na korist, ali če je utrjeno upanje poravnave, ktero bi se pa z ustavljenim obrtom podrlo ali zmanjšalo.

Tudi zunaj tega primerljaja ko predolžnik dalje obrtuje ter se premakljivo blago vsled tega prodaje, naj se tako blago takrat brš prodá, kadar je to potrebno, da se kaka škoda odvrne, tudi se sme vsak čas tako blago prodati, če se s tem lahko doseže očiten dobiček ter ne brani nikako oglašeno ali sicer znano zahtevanje vračila.

Nasproti pa se sme nepremakljivo posestvo pred občnim za ugotovitve postavljenim dnem samo takrat prodati, kadar je to spričo izrednih okolnosti silno potrebno, da se odvrne velika škoda, in tudi v tem primeru naj se prodá tako, kakor je pisano v zvršilnem (eksekucijnem) postopku, ako prav tehtni razlogi ne priporočajo drugačne prodaje.

§. 143. Na občnem za ugotovitve postavljenem dnevu, po končanem ugotovljevanju, svobodno je vsem upnikom, ali če kteri niso sami prišli, njih zastopnikom, namesti dozdanjega masnega opravnika, njegovega namestnika in udov upniškega odbora izvoliti druge osebe svojega zaupanja, po čezpolovični večinî glasov, ki se računi po tistem znesku, s kterim so oglašene iskatve bodi ustanovljene bodi še prepirne.

Če nihče izmed upnikov ne nasvetuje take volitve, ali če se ne doseže potrebna večina glasov za druge osebe, ostanejo dozdanje vsaka v svoji službi.

To, da je kdo v rodu ali svaščini s predolžnikom, ne brani mu, da ne bi mogel za masnega upravnika ali njegovega namestnika izvoljen biti.

Če je stanovališče ali prebivališče takšno, kakor se hoče v §§. 75 in 84, naj konkursno sodišče masnemu upravniku, konkursni komisar pa odbornikom postavilna pisma izda. Konkursni komisar naj masnega upravnika z rokodanjem zaveže.

Takisto naj se dela tudi, kolikorkrat se mesto izprazni, da je treba nove volitve, ali če toliko upnikov, kolikor jih vsaj četrtino od vseh bodi ustanovljenih bodi še prepirnih iskatev predstavlja, za napravo nove volitve zaprosi.

Zastran tega postavljeni dan se mora dotičnikom s povabili ali s prav opravljenim oznanilom vediti dati.

§. 144. Kakor se opravi ugotovljevanje na dnevu, za to občno postavljenem, zadobi upništvo s tem pravico, po osebah ta dan izbranih ali v njih dozdanji službi molče potrjenih, samostojnó, praviloma brez sodne pripomoči, maso oskrbovati in v denar spravljati (realizovati).

V ta namen sme upništvo masnemu upravniku in odboru postaviti posebna pravila, kako naj ravnajo, ne morejo jima pa vendar kratiti tiste oblasti, ktero imata eden in drugi po postavi.

Sklepajo pa upniki, kar jih pride, v zboru, v kterega se z oznanilom in s posebnimi povabili kličejo, pod prvosednikom konkursnim komisarjem po večini glasov, ktera se računi po že ustanovljenem ali še prepirnem znesku njihovih oglašenih iskav.

Digitized by Google

Kedar toliko upnikov, kolikor jih skup ima vsaj četrtino vseh ustanovljenih ali še prepirnih iskav, hoče da bi o reči, ktera je po postavi odkazana upniškemu odboru in oziroma upništvu, samo upništvo posvetovalo se in sklep naredilo, dolžan je upniški odbor, na njih zahtevanje precej v ta namen zbor upnikov sklicati.

§. 145. Kakor je občni dan za ugotovljevanje opravljen, treba je hitro, kakor se more, maso do čistega v denar spraviti in to delo dokončati.

Tudi po tem času se pa mora tako premakljivo blago kakor nepremakljivo posestvo prodajati po načinu, kakor je v zvršilnem postopku zapovedano, razen če bi drugačna prodaja masi očiten dobiček obetala.

§. 146. Kadar ima masa take iskatve, o kterih se naprej ve da se do tiste dobe, ko bo ostalo premoženje že vse razdeljeno, ne morejo potirjati ali vsaj ne brez neprimerno velikih stroškov, ali če predolžnik vleče pridelke ali dohodke od premoženja konkursu nepodvrženega ali pa letne prihodke, denarje za vzdrževanje ali ponavljajoča se plačila, naj se praviloma o načinu, kako se imajo take iskatve ali prejemne pravice vpeneziti, dokončno še le sklepa, ko bo že vse drugo premoženje v denar spravljeno.

V ta namen naj se masni upravnik, upniški odbor, in, če se dà, predolžnik, potem vsi upniki, kteri do tiste dobe še niso do dobrega izplačani ali pa zavarovani, pokličejo na postavljen dan, in upniki bodo z večino glasov, ktera se računi po zneskov njihovih ustanovljenih in še ne izplačanih ali njihovih še prepirnih iskav, ukrenili o tem, imajo li se še dalje delni zneski, ki se vplačajo, razdeljevati, imajo li se vse iskatve iztirjati, ali pa, imajo li se te iskatve ali pravica do prejemanja kakemu kupcu za določno ceno odstopiti, vendar tako, da masa ne bo dobra za njih resničnost in iztirljivost, imajo li se zadnjič na glavni dražbi prodati in v denar spraviti.

Če predolžnik ugovarja zoper to, da bi se zahteva pod povedno vrednostjo iz proste roke prodala, sme se ona samo s prodajo na javni dražbi v denar spraviti.

§. 147. Pred dnem, ki se postavi vsem za ugotovljevanje, smejo se ta le opravila in pravna djanja samo z dovolitvijo konkursnega komisarja v roke vzeti:

a) izpodbijanje predolžnikovih pravnih djanj (§. 24), razveza njegovih pravnih zavez ali opravil ali pa izreka, da masa nastopi v ta opravila (§§. 22, 23);
b) sklepanje poravnav, kterih predmet ima vrednost iznad 200 gld. avstr. velj.;
c) vsaka priznatev vračilnih zahtev;
d) odkup zastav za maso;
e) prodaja premakljivega masnega blaga po drugem načinu, kot je zapovedan v zvršilnem postopku;
f) prodaja nepremakljivega posestva, obrtnih pravic ali pomorskih ladij po predpisih o zvršilnem postopku, potem vsaka druga naredba, ki se tiče bistva (substancije), kakor tudi razveza zakupnih pogodeb zastran takošnega premoženja.

Po občnem liquidovalnem dnevu smejo se imenovana opravila in pravna djanja sicer brez posebne dovolitve konkursnega komisarja v roke vzeti, ali vendar samo na podlogi sklepa, ki ga upniški odbor z masnim upnikom vred po §. 140 stori.

Ako masni upravnik drugim osebam ali kaki gosposki nasproti potrebuje izkaza o pravilno storjenem sklepu, naj mu konkursni komisar, dobro preiskavši, kako se je reč godila, potrebno potrjenje izdá.

§. 148. Sledeča opravila in pravna djanja smejo se, predno je prišel dan vsem za vgotovilo postavljen, samo z dovolitvijo konkursnega komisarja, po tistem dnevu pa samo po sklepu upništva (§. 144) v roke vzeti, namreč:

Digitized by Google

a) prodaja nepremakljivega posestva, obrtne pravice ali pomorske ladije, pri kteri se nekoliko ali popolno odstopi od načina v zvršilnem postopku zapovedanega, ali pa priznatev zahteve, da se komu ktera teh reči vrne;
b) odstop obrtniških ali trgovskih podvzetij, ki spadajo v maso, ali kterih se je predolžnik ob svoji osebni odgovornosti udeležil, vsled poravnave s škodo in koristjo ali sploh pod takimi pogojami, s kterimi se odgovornost mase ali pa obsežek njenih zahtev bistveno predrugačuje.

Deseti oddelek.

Dajanje računa o upravi.

§. 149. Kadarkoli se postavi drug masni upravnik, mora odstopajoči masni upravnik račun dati.

Račun se podaja konkursnemu komisarju, ta ga izroči novemu masnemu upravniku in upniškemu odboru v pretres ter postavi dan, na kterega povabi te osebe in če je moči, tudi predolžnika.

Še naj se z oznanilom na sodni hiši pribitim opomnijo vsi upniki, da jim je svobodno priti ta dan, pregledati račun in svoje opazke povedati.

§. 150. Oblast, račun odobriti ali pa očitati mu pomanjklivosti, ima novi masni upravnik in pa upniški odbor. Ona bosta pri tem kake opazke upnikov in pa predolžnika porabila, kakor je prav.

Na določenem dnevu si bo konkursni komisar prizadeval, da se reč z lepo v čist dene.

Če mu to ne obveljá, naj se reč odkaže na pravdno pot pred konkursnim sodiščem.

§. 151. Tudi če se v osebi masnega upravnika ni zgodila nobena premena, mora on — kadar konkursno obravnovanje dolgo trpi — zadnji čas v **30** dnevih po izteku vsakega upravnega leta, če pa konkursni komisar za potrebno spozná, tudi v krajših dobah dajati račun, kterega sme upniški odbor zavolj pomanjkljivosti zavreči in s kterim se v drugem ravná, kakor govori **§. 150.**

§. 152. O vsakem nepremakljivem posestvu in če se proda, o skupilu zanj prejetem, mora se vselej poseben račun dati, in treba je tudi poskrbeti, da se bo tistim upnikom, ki se imajo pred vsemi drugimi iz tega posestva izplačati, posebej naznanilo, da jim bo tako mogoče, še pred dnevom za njihove opombe postavljenim, račun pregledati, in povedati, v čem ni prav.

§. 153. Ta račun mora masni upravnik ali pa posebni upravnik (**§. 82**), če ima konkursno sodišče sodno oblast nad upravljanim posestvom, podati pri tistem sodišču, pri kterem ima konkursni komisar svoj uradni sedež.

Če pa konkursno sodišče nima stvarne ali rudarske sodne oblasti nad upravljanim posestvom, treba je račun predložiti pristojnemu stvarnemu ali rudarskemu sodišču, ktero postavi dan, da se stvarni upniki zaslišijo, če bi imeli računu kaj očitati, ter pošlje potem račun z narejenim zapisnikom vred sodišču, pri kterem ima konkursni komisar svoj uradni sedež, zaradi daljega postopka po **§§. 149** do **151.**

Enajsti oddelek.

Kako se konkurs dokončava.

I. Konkurs se opusti.

§. 154. Če se ktera izmed okolnosti, ki jih omenja §. 66, pokaže še le v teku konkursne pravde, naj se konkurs brez odloga ustavi.

Digitized by Google

II. Konkurs prestane po privolitvi upnikov.

§. 155. Kadar je obćni ugotovilni dan (§. 106) opravljen in kadar vsi masni upniki (§. 29), kakor tudi vsi oglašeni konkursni upniki (§. 42) privolijo v preklic konkursa, naj se konkurs precej preklice.

III. Konkurs se dokonćá s poravnavo.

§. 156. Će ni že v konkursnem izroku postavljen obrok za poravnavo (§. 67) ter se še le pozneje pokažejo take okolnosti, iz kterih se je nadjati, da bi se konkurs dal s poravnavo dokončati, ima konkursni komisar, ako je obćni ugotovilni dan (§. 106) že opravljen, dan za poravnavo postaviti, na-nj vse masne upnike (§. 29), vse oglašene konkursne upnike (§. 42) in pa predolžnika poklicati s tem, da se jim vroči naročilo, v kterem je namen zaslišsevanja povedan, in na tem dnevu tudi sam prizadevati si, da se napravi poravnava.

§. 157. Ako ne povedó vsi v prejšnjem paragrafu omenjeni upniki izrečnó, da privoljujejo, sme se konkurs po privolitvi ostalih brez daljega razpravljanja samo tedaj dokončati, kadar se upnikom, kteri niso privolili, zahteva v polnem oglašenem znesku izplačą ali pa, će je prepirna, v enakem znesku postavno zavaruje.

Zavarovanim upnikom naj se postavi primeren obrok, do kterega morajo svoje zahteve v posebnih pravdah s tožbo proti izpodbijalcem postavljeno dognati. Tudi se morajo v poravnavi povedati tiste osebe, kterim se bodo v tem primeru, če bi se tožba ne podala o pravem ćasu ali će bi se tožba zastran cele zahteve ali zastran nekega zneska odbila, izročili zavarovalni zneski, kteri bi s tem prosti postali.

§. 158. Konkursno sodišče naj sklenjeno poravnavo potrdi, če zastran tega, ali se je pravilno postopalo, nima nobenega pomisleka, ter naj konkurs prekliče. Poravnava, ki ima na sebi sodno potrjenje, da je bila sklenjena, je zvršljiva.

IV. Konkurs se dokonćá z razdelitvijo masnega premoženja.

A. Oprava vračilnih zahtev.

§. 159. Brž kakor je z dokonćno veljavnostjo razsojeno, da se ima kaka reč, ktera je še v konkursni masi, ki pa vsa ali po nekem delu ni predolžnikova, vrniti temu kteri se je lastí, ali da mu se ima njegov delež od ktere reči odločiti, naj se reč izroči ali del nje odloči ne glede na stan konkursnega obravnovanja, toda proti temu, da on ob enem opravi vse nasprotne iskatve, ktere bi masa imeti utegnila (§. 27).

B. Zadovoljenje masnih upnikov.

§. 160. Masni upniki se zadovoljujejo brez ozira na stan konkursnega obravnovanja, brž kakor so njih zahteve gotove in dotekle.

Masnega upravnika dolžnost je, skrbeti za to, da bodo za to potrebni zneski o pravem času pripravljeni.

Će se plačilo odlaša, smejo se masni upniki za svoje zahteve potegniti, kakor si izbero, ali da podajo predstavo konkursnemu komisarju, kteri bo o tem dalje iz uradne dolžnosti naredil, kar je treba, ali pa da za-nje tožijo. Tožba se mora postaviti proti masnemu upravniku in pri tem se je držati samó masnega premoženja, će ni masni upravnik osebno za tisto iskatev zavezan.

§. 161. Kolikor obstoje masni stroški v plačilu (nagradi), ktero ima prejeti masni upravnik in njegov namestnik, naj se ustanové po pravšnem sprevidu, s

Digitized by Google

posebnim ozirom na obsežek in važnost oskrbovanih opravil in na delavnost in premišljenost, ki sta jo pri tem iskazala.

Zahteve masnega upravnika in njegovega namestnika zastran nagrade in zastran povračila stroškov, ki sta jih imela, ustanovljujejo se po nasvetu upniškega odbora in konkursnega komisarja s sklepom upništva, storjenim po §. 144.

Ta ustanovitev naj se masnemu upravniku in njegovemu namestniku s posebnima izdatkoma naznani.

Masni upravnik in njega namestnik smeta v 14 dnevih po prejetem naznanilu zoper to ustanovitev pritožiti se pred konkursnim sodiščem, ktero o tem dokončno razsojuje.

Na to, kar masni upravnik in njegov namestnik zastran nagrade in za povračilo svojih stroškov zahtevata, sme se jima tudi, še predno se dokončno ustanovi, po sklepu upniškega odbora storjenem pod prvosedstvom konkursnega komisarja, kaj naprej dati ali neki del na ta račun plačati.

§. 162. Kadar masni stroški obstojé v takih stroških, kterih povračilo udje upniškega odbora kakor taki zahtevajo, pretresa jih masni upravnik s pomočjo tistih odbornikov, ki niso deležni te iskatve, ter jih s privolitvijo konkursnega komisarja ustanovljuje.

C. Zadovoljenje stvarnih upnikov.

§. 163. S tem, da upništvo zapoveduje s predolžnikovim premoženjem, ne sme se kratiti zvršitev pravice stvarnim upnikom gredoče, po kteri si oni iz zastavljenega njim premakljivega blaga ali nepremakljivega posestva pred vsemi drugimi zadovolitve iščejo.

§. 164. Zavodi (inštituti), kterim njihova državno odobrena pravila podeljujejo pravico, iz hranjenih pri njih zastav brez sodne pomoči vzeti si plačilo, imajo samo to dolžnost, da dajo masnemu upravniku pojasnilo, ki jih o tem želí.

Drugi zastavni upniki, naj že imajo ali ne po postavi pravico, brez sodne pomoči zadovoliti se iz zastavljenih reči, imajo masnemu upravniku ali pa konkursnemu komisarju naznaniti svojo reč, kako je.

Zastavni upniki, ki ne dajo, kakor je njih dolžnost; zahtevanih pojasníl, ali ki svoje rečí ne naznanijo, kakor bi imeli, dolžni so povrniti škodo, ki jo masa odtod ima.

Vsak zastavni upnik pa ima dolžnost, zastavljeno reč pokazati poslanemu komisarju, da jo v popis zapiše in ceni.

§. 165. Pravico, izprositi sodno dražbo za premakljivo blago ali nepremakljivo posestvo, ima tako masni upravnik, držeč se določeb §§. 147 in 148, kakor tudi po zvršilni poti (eksekuciji) vsak stvarni upnik, za čigar zahtevo je blago ali posestvo zastavljeno.

Zlasti ima masni upravnik pravico, vsako zastavljeno premakljivo reč vsak čas odkupiti za konkursno maso s tem, da zastavni dolg popolnoma izplača. Da bi jo prodal, sme masni upravnik od zastavnega upnika samo takrat zahtevati zastavljeno reč, kader se rečeni upnik zavoljo nepokritega ostanka svoje iskatve oglasí ob enem kakor konkursni upnik.

Masni upravnik ima oblast, nastopiti v zvršilo namesti vsakega stvarnega upnika, kteri je izprosil zvršilno prodajo nepremakljivega posestva, pa odklada opravo dražbe ali razdelitev skupila dražbenega.

§. 166. Masa iz posestva naj se razdelí med stvarne upnike po vodilih v §§. 31—37 zastran prednosti postavljenih.

Taisto veljá tudi, kadar se pridelki ali dohodki s posestva še ne prodanega sami za se, dokler konkurs teče, razdeljujejo bodi si v zvršilu, ali po zaukazu masnega upravnika.

V tem poslednjič omenjenem primerljaju naj masni upravnik dohodke, kar jih je bilo zastalih ta čas, ko se je konkurs odprl, kakor tudi po odprtem konkursu

Digitized by Google

dobljene pridelke in dotekle dohodke z dovoljenjem konkursnega komisarja odloči, da se iz njih posebej stvarni upniki zadovoljijo.

§. 167. V vseh obravnavah, ki se tičejo reševanja zahtev stvarnih upnikov kakor takih v pravdnem in zvršilnem postopku, zlasti pa razdelitve skupila za posestvo na dražbi prodano, varuje in zastopa masni upravnik pravice konkursnih upnikov in pa predolžnikove.

Sosebno je dolžnost masnega upravnika, napraviti, da se tisti znesek dražbenega skupila, ki se ne potrebuje na zadovolitev stvarnih upnikov, izroči v vkupno konkursno maso.

D. Zadovoljenje konkursnih upnikov.

§. 168. Še le ko je opravljen obćni ugotovilni dan (§. 106), sme se začeti z zadovoljevanjem konkursnih upnikov iz vkupne konkursne mase.

Počemši od tega časa bode se med konkursne upnike tolikrat delilo in izplačevalo jim, kolikorkrat bo dovolj gotovine v masi.

§. 169. Če je porabne gotovine zadosti v masi, da se lahko izplačajo brez odbitka vse za prvi ali tudi za drugi razred oglašene iskave (§§. 43 in 44), in je vrh tega še v nji zadostna zaloga za masne stroške in za druge masne dolge, ne sme se zadovoljenje tistih upnikov, zastran kterih je že dokončno ustanovljeno da so njih zahteve resnične in da gredo v prvi in oziroma v drugi razred, odlagati zavolj tega, da so iskatve drugih upnikov, za ktere se zahteva taista ali še bolja prednost, še v prepiru.

§. 170. Če je v masi dosti gotovine, da se odrinejo masni dolgovi in vse oglašene iskatve 1. in 2. razreda in da se vsem oglašenim upnikom 3. razreda neki del izplača, sme se to tudi takrat zgoditi, ko so še nektere iskatve prepirne, samo da se zneski za prepirne predstvene postavke in delna plačila za prepirne postavke 3. razreda pri sodišču v hrambo polože.

§. 171. Ako se stvarni upniki, ki imajo pravico do posebnega izplačanja iz skupila za premakljivo blago ali nepremakljivo posestvo prejetega, ali upniki ladije oglase ob enem kakor konkursni upniki, postavljajo se oni pri razdelitvah, ki se godé, predno se rečeno skupilo razdeljuje, s celim zneskom svoje iskatve v račun ter se zadovoljujejo tako kakor drugi konkursni upniki.

Kadar pride pozneje tak upnik tudi pri razdeljevanju skupila za blago ali posestvo prejetega na vrsto, da se izplača, bode mu se iz konkursne mase poprej prejeto, če posebna masa iz premakljive ali nepremakljive stvari sama za se ves znesek njegove izvirne iskatve zalaga, odbilo in iz posebne mase konkursni masi povrnilo; če pa posebna masa sama za se ne pokrije vsega zneska njegove prvotne iskave, bode se upniku od deleža, ki v posebni masi prihaja na njegovo iskatev, toliko odbilo in iz posebne mase v konkursno maso povrnilo, da bo to poslednjič imenovano maso na zadnje zadela samo tista delščina (kvota), ki prihaja na ostanek iskatve, iz posebne mase ne pokriti.

§. 172. V primerljajih, o kterih govore zgornji paragrafi 169, 170 in 171, nasvetuje razdelitev masni upravnik po dogovoru z upniškim odborom, predloživši potrebni izkaz, in če konkursni komisar privoli, jo precej zvrši, ter ni treba narejati načrta prave razdelitve niti zasliševati tistih, kterih se to neposrednje tiče, ali pa takih upnikov, ki so glede prednosti za njimi.

§. 173. Če konkursni komisar in v primeru pritožbe tudi konkursno sodišče ne privoli v razdelitev, nasvetovano po §. 172, ali če pogoje §§. 169 in 170 ne obstoje, mora masni upravnik načrt prave razdelitve napraviti.

§. 174. V sestavljenem načrtu razdelitve mora se pred vsem drugim izkazati, koliko je treba premoženja na zalogo masnih stroškov, kar jih bo, in drugih masnih dolgov, potem koliko je takega premoženja, ki se dá razdeliti.

Digitized by Google

Na to naj se naštejejo vse iskatve konkursnih upnikov, z natančno naznambo, koliko zneso pri vsaki kapital in stranske pristojbine, po redu prednosti prav tako, kakor se ima zgoditi v pregledalu oglasitev (§. 113).

Na zadnje se izračuni, koliko pride od premoženja razdelitvi podvrženega na vsako iskatev posebej.

§. 175. Z zahtevami, ktere so zastran zneska ali pa reda prepirne (§§. 124 in 127), ravná se pri sestavi razdelitvenega načrta začasno prav tako, kakor če bi bile glede na ves zahtevani znesek resnične in glede na red neprepirne.

Samo to naj se omeni, da so v prepiru in na koliko so prepirne.

Na zahteve, ki se imajo v posebnih pravdah dognati, ne bo se vendar pri sestavljanju razdelilnega načrta jemal ozir, če li do tistega časa še ni bil podan potrebni izkaz o tem, da se je pravda začela (§. 129). Če se le to pozneje izkaže z opominom o pravem času zoper razdelilni načrt predloženim, naj se načrt na dnevu zastran tega odločenem popravi in iskatev kakor je primerno, va-nj postavi.

§. 176. Razdelilni načrt podpiše masni upravnik z upniškim odborom in ga v dvojnem izdatku predloži konkursnemu komisarju.

Če razdelilni načrt ni v vseh členih tako napravljen, kakor veleva, prejšnji §. 174, naj ga konkursni komisar, če je mogoče ob kratkem (kratko potno), po masnem upravniku popraviti dá. Zastran takega ukaza ni dopuščen pravni pomoček, o kterem govorí §. 257.

En izdatek se hrani pri konkursnem komisarju, drugi pa se vrne masnemu upravniku.

Ob enem naj konkursni komisar vsem konkursnim upnikom, kteri so do tiste dobe kako iskatev oglasili, po oznanilu in vrh tega s posebnim poročilom dà na znanje, da smejo pri njem ali pri masnem upravniku razdelilni načrt pogledati in dati si ga prepisati, in da jim, je treba, če bi imeli zoper ta načrt kaj opomniti, svoje opombe do nekega določenega dne bodi ustmeno bodi pismeno konkursnemu komisarju predložiti, in, ako to store, na dan, kteri se ob enem za ta primer postavi, priti pred konkursnega komisarja, kjer bo razgovor o opombah ter se bo razdelitev za trdno določila.

Na ta dan naj se masni upravnik, njegov namestnik in upniški odborniki posebej povabijo.

§. 177. Obrok za predloženje opomb naj se postavi najdalje na 14 dni, dan pa najpozneje na 8 dni po izteku ónega obroka.

Opombe, kar jih pride, naj se masnemu upravniku še pred obrokom priobčijo na znanje.

§. 178. Če so se predložile kake opombe, bode konkursni komisar na postavljenem dnevu razpravo o posamnih postavkih, kterih se tičejo opombe, po redu, kakor stojé postavki v razdelilnem načrtu, vodil in izhod ali nasledek razprave v zapisnik zapisal.

Njegovo dolžnost je sploh, pri vsakem postavku razvidno storiti, je li kdo in koliko je opominjal proti istemu, pri postavkih, nad kterimi je kaka spotika, kolikor je mogoče prizadjati se za poravnanje z lepo in v obče poganjati se za to, da se tisti deli razdelilnega načrta, kterih izhod razprave o podanih opombah ne zadeva, neutegoma in brez ovire speljejo.

Zastran zapisnika, kako naj se piše, in zastran prestavljenja dneva držati se je §§. 115 in 116.

§. 179. Če preteče obrok v §. 177 omenjen pa niso predložile se nikake opombe proti razdelilnemu načrtu, ali če so se takošne opombe po zravnavi, ki se je napravila med dotičnimi osebami na dnevu zastran tega določenem odstranile, ima konkursni komisar le-to masnemu upravniku vediti dati, in ta naj ustanovljeno razdelitev brž opravi, za tega delj upnikom, kterih iskatve so neprepirne, izra-

Digitized by Google

čunjene deleže izplača, deleže tistih pa, kterih zahteve so prepirne, — če se ne določi po dogovoru kaj druzega, — zavaruje s tem, da se dotični znesek shrani pri sodišču, ter naj v določenem času izkaže, da je to storil.

§. 180. Če se dotičniki na rečenem dnevu ne zedinijo zastran opomb, ima konkursni komisar dolžnost, naročiti jim, da pri ti prići od sebe dado svoje izreke o prepirnih člemkih, napraviti o tem poseben zapisnik in podati ga neutegoma s potrebnimi prilogami vred konkursnemu sodišču, ki razsoja o ti reči z odlokom.

Zneski, kterih izplačanje zavisi od te razsodbe, naj se za ta čas, da ona zadobí pravno moč, pri sodišču v hrambo dado, ako stranke po dogovoru ne določijo drugače.

Kolikor se sicer dá razdelitev zvršiti, naj se opravi, kakor veleva §. 179.

§. 181. Če kteri upnik na postavljeni dan ne pride, bode se na njegove o pravem času podane opombe samo tedaj gledalo, če se jih masni upravnik polasti ter jim veljavo pridobi.

§. 182. Zahteva letnih prihodkov, denarjev za vzdrževanje ali drugih ponavljajočih se plačil (§. 15), če se je precenila na kapital, opravljena je s tem, da se del kapitala, kteri pri razdelitvi na-njo pride, na obresti naloži in da se upniku odkažejo obresti od istega.

§. 183. Tekoče obresti odkazanih delov kapitala treba je izračuniti do tistega dne, kterega bo upnik, kakor se more misliti, izplačilo prejel.

§. 184. Če se komu ima izplačati ves dolg v polnem znesku, mora pobotnico (plačilni list) izdati in pa dolžna pisma, razsodbe in zvršilne izpiske iz ugotovilnega zapisnika (§. 121) izročiti.

Če se pa le nekaj dolga izplača, izdá se pobotnica o plačanem znesku ter se plačilo zaznamuje na dolžnih pismih in razsodbah, ki pa ostanejo v upnikovih rokah.

Za tiste upnike, ki jih dolgo ni po denar, polagajo se odkazani jim zneski namesti plačila v hrambo pri sodišču.

Zastran takih upnikov pa, kterim je treba prepirne, pogojne ali ponavljajoče se zahteve zavarovati, dolžan je masni upravnik poskrbeti, da se v zemljiščni knjigi ali v hranilnem uradu potrebni vpisi ali predznambe opravijo, in sicer naredí, kar je za njih zavarovanje potreba.

V poročilu, ki ga masni upravnik ima podati konkursnemu komisarju o zvršeni razdelitvi, naj izkaže, da je vse te dolžnosti izpolnil in naj predloži potrebne priloge, zlasti pa od upnikov prejete pobotnice in pisma, da se bodo med spisi hranila.

§. 185. Če konkursno premoženje ni o prvi razdelitvi popolnoma pobrano, naj se razdelitev ponoví, brž kakor se zopet zadosti gotovine nabère.

V vsakem poznejšem razdelilnem načrtu je treba razkazati, koliko se je na vsako iskatev posamič že izplačalo ali zavarovalo, in kteri prepirni postavki in kako so bili do tiste dobe dokončno določeni.

§. 186. Upniki, kteri svoje iskatve še le oglase, ko je po §. 105 določeni obrok že iztekel, ne dobé nič od tega premoženja, ktero se je na podlogi pravega razdelilnega načrta (§. 173) že razdelilo.

Pri poznejših razdelitvah bode se na-njé gledalo, če so svoje iskatve že oglasili (§. 123), predno je iztekla doba za opombe (§. 177).

Da se najde znesek, ki od gotovine razdelitvi podvržene pride na takošne iskatve, treba jih je pri tisti razdelitvi, pri kteri vprvič v račun pridejo, s polnim zneskom, óne iskatve pa, na ktere se je že pri prejšnjih razdelitvah gledalo, samo z ostankom še ne opravljenim v račun postaviti.

Če se je pa po §§. 169—172 razdelitev zgodila in plačilo po nekem delu opravilo, mora se z upniki, ki svoje iskatve po izteku dobe v §. 105 določene

Digitized by Google

oglasé, pri poznejših razdelitvah enako ravnati, kakor se je ravnalo z upniki, na ktere se je že pri prejšnjih razdelitvah ozir imel, da se jim ali izplača ali znesek pri sodišču v hrambo dá (§. 170), in to, dokler sega razdelitvi podvržena in pred vsemi drugimi njim odkazana gotovina.

E. Končna razdelitev in konec konkursa.

§. 187. Kadar je znano masno premoženje do dobrega v denar spravljeno in tudi zastran vseh prepirnih iskav s končno veljavnostjo tako razsojeno, da zavarovalni zneski za terdno pripadejo ali eni pravdni stranki na njeno zadovoljenje ali pa masi na razdeljenje med ostale upnike, morajo se iskatve masnega upravnika in njegovega namestnika, kakor uči §. 161, končno ustanoviti, mora se končni račun, ki ga ima masni upravnik dati, po §. 151 sprejeti in v čist djati, in kadar se je to zgodilo, naj se brez odloga končna razdelitev opravi in pri tem ravná po določbah za druge razdelitve veljavnih.

§. 188. Končna razdelitev naj se ne odklada zavolj tega, ker se še ne vé za gotovo, ali bodo in v kterem znesku bodo masi pripadle zaloge v pokritje pogojnih iskav ali ponavljajočih se plačil namenjene.

Na ta pripad naj se vendar v končni razdelitvi ozir ima tako, da se ustanovi, koliko odstotkov (procentov) se bo od rečenih zneskov, če bi postali prosti, o svojem času razdelilo med posamezne, po imenu povedane upnike, kteri se bodo sami dalje za svoje pravice potegovali.

§. 189. Kadar je izkazano, da se je končna razdelitev opravila, bode konkursno sodišče po nasvetu konkursnega komisarja z odlokom izreklo, da je konkursa konec, in odlok na sodni hiši pribiti dalo, v važnejših primerljajih pa še tudi po javnih časnikih razglasilo.

Ob enem naj se masni upravnik, njegov namestnik in udje upniškega odbora odvežejo svojih služeb, in naj se naredi, kar je potreba, da prestane vsaka zavarovalna naredba, ki je doslej predolžniku kratila svobodno ravnanje.

F. Razdelitev premoženja, ki bi se po končanem konkursu našlo.

§. 190. Če se še le po končanem konkursu pokaže premoženje v konkursno maso gredoče, bode se zastran tega, kako se ima ono zavarovati, upravljati in v denar spraviti, in kako razdeliti med tiste upnike, kterim se njih v konkursu oglašene in ustanovljene iskatve še niso popolnoma izplačale, iz ozira pustivši vse druge osebne upnike, prav tako ravnalo, kakor zastran premoženja še pred končanim konkursom znanega.

Zvršitev vsega tega, kar je za tega delj potreba narediti, naj se naroči prejšnjemu masnemu upravniku in upravniškemu odboru, ali če to več ni mogoče, masnemu upravniku in upniškemu odboru, ki se na novo postavita.

Drugo poglavje.

O trgovskem konkursu.

Prvi oddelek.

O osebah, za ktere veljá trgovski konkurs, in o sodni oblasti v trgovskem konkursu.

§. 191. Posebni predpisi zastran trgovskega konkursa veljajo za konkurs trgovskih družeb in takih trgovcev ali kupčevalcev, kterih firma je vpisana v kupčijski register (trgovsko kazalo).

Digitized by Google

Določbe zastran rednega konkursnega postopka veljajo glede njih samo toliko, kolikor ni v posebnih predpisih o trgovskem konkursu nič drugega zapovedano.

§. 192. Določbe o trgovskem konkursu se obračajo tudi na ta primer, če se konkurs odpre še le po tem, ko je trgovec svojega trgovanja že znebil se ali pa umrl, ako se konkurs odpre v prvem primeru pred dokončanim likvidiranjem v drugem primeru pa pred prisodbo zapuščine.

Zlasti velja trgovski konkurs pri trgovskih družbah dotle, dokler še ni dovršeno likvidovanje in deljenje družbenega premoženja.

§. 193. Trgovski konkurs se odpira in obravnuje pri zbornem za zverševanje sodne oblasti nad trgovci namenjenem sodišču, v kterega okolišu ima trgovska družba svoj sedež ali trgovec svoje stanovališče.

Drugi oddelek.

Posebne določbe zastran tega, kako se začenja trgovski konkurs.

I. O ustavljenju plačil.

A. Naznanilo, da so se plačila ustavila.

§. 194. Kadar trgovec svoja izplačila ustavi, mora to še tisti dan ustmeno ali pismeno naznaniti konkursnemu sodišču.

§. 195. Ob enem, kakor se podá naznanilo o ustanovljenju plačil, treba je kupčijske bukve izročiti sodišču v popolno oblast, in pa bilanco pri sodišču vložiti.

Bilanca mora zapopadati na eni strani razkaz vseh iskatev s pristavkom, če se dado iztirjati, če so dvomljive ali neiztirljive, in kratek spisek drugih k premoženju štetih reči in koliko ima vsaka vrednosti, na drugi strani pa natančen razkaz vseh dolgov z naznambo, kje stanuje kteri upnik, je li morebiti kteri upnik predolžniku kako v rodu ali svaštvu, zadnjič pa še sklep, ki kaže razmerje med premoženjem in dolgovi, kakor tudi po §. 96 ponudo zastran prisege.

§. 196. Če predolžniku ni mogoče, to, kar prejšnji paragraf veleva, ob enem z naznanilom o ustavljenju plačil, do dobrega izpolniti, dolžan je, podajaje naznanilo zastran ustavljenja plačil povedati zadržke, ki mu branijo, popolnoma po tem ravnati se, in brž kakor prestanejo zadržki, brez odloga tudi zastran neizpolnjenih reči storiti, kar postava zapoveduje.

§. 197. Odgovorni za natančno izpolnitev tega, kar pišejo §§. 194—196, so pri očitnih in komanditskih družbah ali pri komanditskih družbah na delnice (akcije) osebno zavezani družabniki, dri delničarskih družbah udje predstojništva, pri vseh trgovskih družbah pa, pri kterih se plačila še le ustavijo, ko so se družbe že razdružile, njih likvidatorji.

Tiste osebe, ki imajo pravico, zastopati družbo pred sodiščem, naj tudi naznánijo ustavljenje plačil in podpišejo bilanco.

Dolžnost, ponuditi prisego zastran bilance in zares priseči, veljá tudi pri delničarskih družbah, imajo pa to dolžnost tisti, kteri so ustavljenje plačil naznanili ali bilanco podpisali.

B. Odprtje konkursa vsled ustavljenja plačil.

§. 198. Tudi če ne obstoje pogoje v §§. 62 do 64 omenjene, naj se trgovski konkurs nad premoženjem trgovca ali trgovske družbe odpre v vseh takih

Digitized by Google

primerljajih, kadar za to pristojno sodišče zvê, da so se plačila ustavila, bodi po naznanilu trgovca samega ali same trgovske družbe, bodi po predlogu z zadostnimi dokazi podprtem od takega upnika, ki ima z verjetnimi listi potrjeno iskavo.

II. Odprtje konkursa pri trgovskih družbah.

§. 199. Ako se nad premoženjen očitne družbe, komanditske družbe ali družbe komanditske na delnice konkurs odpre, mora se pri istem sodišču ob enem iz uradne dolžnosti tudi nad privatnim (zasebnim) premoženjem vsakega osebno zavezanega družabnika konkurs oklicati.

§. 200. Če se pa zastran premoženja osebno zavezanega družabnika konkurs odpre, ne sledi iz tega po pravu samem ob sebi, da se ima nad družbenim premoženjem konkurs odpreti.

Družba ima v' takošnem primeru, vse eno, naj dalje obstoji, ali naj likviduje, družabnikovi konkursni masi po razgodi z masnim upravstvom izročiti družabnikov delež družbenega premoženja, odbivši njegov delež družbenih dolgov. Za tega delj pa družbi ni treba stopati v družabni konkurs.

Enakošna razgoda nastopa tudi takrat, kadar se tudi družbeno premoženje konkursu podvrže.

§. 201. Družbeni upniki smejo svoje iskatve s polnim zneskom oglasiti ob enem tudi v konkursu osebno zavezanih družabnikov.

Če je resničnost ktere iskatve v družbenem konkursu ustanovljena, ne more se več v družabnikovem konkursu izpodbijati.

Privatni upniki konkursu podvrženega družabnika nasproti pa se ne morejo v družbenem konkursu kakor upniki oglašati.

III. Zapopadek in razglas konkursnega izroka in opomba zastran odprtega konkursa v kupčijskem registru.

§. 202. Izrok (edikt), s kterim se odpira trgovski konkurs, mora razen imena in priimka, stanu in stanovališča predolžnikovega (§. 67, 2) povedati tudi njegovo firmo in sedež njegovega obrta.

Mora se pa tudi natisniti v javnih časnikih, s kterimi se vpisi v kupčijski register razglašujejo, in če je v tistem mestu borsa, tudi na borsi pribiti.

§. 203. Pri trgovskih družbah je treba razen njih firme in sedeža v izroku povedati tudi ime in priimek, stan in stanovališče vsakega osebno zavezanega družabnika, celo takrat, če se je bil konkurs nad zasebnim premoženjem nekterih družabnikov pri drugem sodišču že poprej odprl.

Ako se za družbin konkurs in za konkurse posameznih družabnikov izdá en sam izrok, naj se v njem razločno pové, da se bo vsak izmed teh konkursov posebej razpravljal.

§. 204. Da se je konkurs odprl nad premoženjem kakega trgovca, kake trgovske družbe ali take osebe, ki je pri trgovski družbi kakor osebno zavezan družabnik ali pri komanditski družbi tudi samo kakor komanditist udeležena, to se mora v kupčijskim registru iz uradne dolžnosti zaznamovati.

Če se kupčijski register, kamor je treba to opombo zapisati, ne piše pri tistem sodišču, ktero je izdalo konkursni izrok, more ono brez odloga o tem poročiti sodišču, ki register piše, da vanj omenjeno opombo postavi.

IV. Ustanovitev bilance.

§. 205. Dolžnost masnega upravnika je, predolžnikovo bilanco pretehtati in popraviti.

Digitized by Google

Če ni predložena nobena bilanca, mora jo masni upravnik narediti.

V obojem primeru naj pokliče, če je mogoče, k temu delu predolžnika ter naj vsikakor po dogovoru z upniškim odborom ravná.

Bilanca naj se hrani med konkursnimi spisi in vsak dotičnik sme pregledati in dati si jo prepisati.

§. 206. Brž kakor je bil občni ugotovilni (likvidovalni) dan, naj masni upravnik po dogovoru z upniškim odborom dopolnjeno bilanco konkursnemu komisarju v pretres predloži.

Tretji oddelek.

Konec trgovskega konkursa s posilno poravnavo.

I. Splošne določbe.

§. 207. Ko je enkrat bil občni ugotovilni dan (§. 106), sme se trgovski konkurs, če predolžnik tako nasvetuje in konkursni upniki v razmerju glasov, ktero postava določuje, v to privolijo, zopet preklicati s sodno poravnavo, ktere pravni nasledki veljajo tudi za take upnike, ki svojih iskav v konkursu niso oglasili ali ki niso privolili v pogoję, pod kterimi se je poravnava napravila (posilna poravnava).

§. 208. Ni dopuščeno, začenjati poravnovanja:

a) če predolžnikova firma ni vsaj že dve leti, od odprtega konkursa nazaj, v kupčijskem registru vpisana;
b) če je predolžnik že enkrat v konkursu ali poravnovanju bil;
c) če je predolžnik zavolj dolgov pobegnil in dokler je begun;
d) če je obdolžen kakega hudodelstva iz pohlepa po dobičku ali zatožen zavolj pregreška krivičnega konkursa po §. 486, črk. g) občnega kazenskega zakonika, dokler se ne odveže te zatožbe;
e) če predolžnik ni držal kupčijskih bukev, ali če so te bukve tako pomanjkljive, da se pri vsem pozvedovanju v konkursu ne more za gotovo soditi, kako je zaprav z njegovim premoženjem in zlasti koliko je dolgá;
f) kadar neče predložiti izkaza o premoženju in dolgeh ali če neče na ta razkaz priseči, če tudi se to od njega zahteva.

Poravnovanje se mora ustaviti, če se predolžnik še le po tem, ko je bilo ono začeto, zatoži zavolj kakega hudodelstva iz dobičkoželjnosti. Samo če je predolžnik te zatožbe odvezan, sme se poravnovanje na novo začeti.

II. Kdo ima pravico glasovanja pri poravnavnih razpravah.

§. 209. Pravico, pri poravnavni razpravi glasovati, imajo samo tisti konkursni upniki, kteri, — kakor kaže ozir na zahtevani red in na stan mase, — ne bodo dobili zadovoljenja ali ne polnega zadovoljenja zastran svojih zahtev.

Glas jim pa gre samo z ozirom na tiste oglašene iskatve, ktere so v konkursu dokončno ali vsaj po razsodbi prvega sodnika priznane za resnične, ali ktere je — kadar take priznatve ni —, konkursno sodišče s posebno razsodbo izreklo za take, ki začasno dajejo pravico, pri poravnavni razpravi glasovati.

§. 210. Da bo mogoče izreči razsodbo v prejšnjem paragrafu omenjeno, naj konkursni komisar postavi najdalje na 14 dni dan, na kterem se bo zastran vsake še ne zaresnično priznane iskatve napravil razgovor ter se bodo zaslišale pravdne stranke, kar jih bo po likvidovalni obravnavi (§. 115) in po vsakemu tudi masni

Digitized by Google

upravnik. Izhod ali uspeh tega dne naj se zapiše in zapisnik konkursnemu sodišču predloži.

Razsojevaje, je li ktera iskatev sploh takošna, da začasno daje pravico glasovanja pri poravnovalni razpravi in za kteri znesek jo daje, naj konkursno sodišče preudarja edino to, je li mogoče sploh vzeti jo za resnično in s kterim zneskom se utegne po verjetnosti za resnično vzeti.

Zoper to razsodbo ni dopuščena pritožba nikamor.

§. 211. Take iskatve, kterim je popred po §. 210 poravnovalna razprava zaprta bila, ki se pa pozneje izreko za likvidne če tudi le s sodbo prvega sodnika, zoper ktero se je lahko obrniti na sodišče druge stopnje, dajejo upniku počemši od tega časa pravico, glasovati pri poravnovanju.

§. 212. Vračilne zahteve, zahteve masnih in stvarnih upnikov, potem take iskatve konkursnih upnikov, ki imajo predstvo ter dobe že brez tega polno izplačilo, ne dajejo — ako se upnik ne odreče, tega predstva, pravice, glasovati pri poravnovanju.

§. 213. Če se pa tisti, ki imajo pravico do vračila kake reči, ali stvarni upniki, odreko óni vračila, ti pa zadovolitve iz zastave, bodo oni, na kolikor jim sploh kakor konkursnim upnikom kaka iskatev ostane, glede na glasovanje pri poravnovalni razpravi enaki vsem drugim konkursnim upnikom.

Kadar se pa stvarni upniki nečejo odreči predstva, smejo, če se oglase kakor konkursni upniki, samo na toliko glasovati, na kolikor bi oni po sklepu upniškega odbora ne bili založeni s skupilom more biti že prodane stvari ali pa z nje sodnim cenilom.

III. Obrok za poravnavo in nje sklep.

§. 214. Konkursni komisar ustanovljuje in razglašuje po javnih listih dan za razpravo in sklepanje o poravnavi.

Postavljeni dan se mora še predolžniku, masnemu upravniku, udom upniškega odbora in vsem drugim upnikom glasovalcem naznaniti s tem pristavkom, da lahko pri masnem upravniku pregledajo poravnavne predloge, kakor jih je za zdaj predolžnik sam podal.

§. 215. Predolžnik mora na ta dan sam priti. Samo takrat je dopuščeno, da ga zastopa pooblaščenec, kadar mu ni mogoče samemu priti, in kadar upniki glasovalci izkaz o tem priznajo za zadosten, ali — če je prepir zastran tega — kadar konkursni komisar izreče, da se je za neprihod opravičil.

§. 216. Obravnovanje vodi konkursni komisar.

Masni upravnik poročuje o dozdanjem oskrbovanju in o uspehu, ki se ga je nadjati od nadaljevanega konkursa, predloživši kupčijske bukve, bilanco, račune in druge izkaze. Potem se vzamejo v pretres in obravnovanje predolžnikovi predlogi in ponudbe tretjih oseb zastran poravnave, če je ktera.

Bistveni zapopadek obravnovanja in izhod vsakega glasovanja treba je postaviti v zapisnik.

§. 217. Da se napravi poravnava s to močjo, kakor jo ima §. 207 na misli, morajo glede na razmerje glasov te le pogoje sniti se:

1. Morate najmanj dve tretjini na tem dnevu osebno pričujočih ali po pooblaščencu zastopanih, upnikov glasovalcev v predloženo poravnavo privoliti in to izreči.

Pri tem se bo več takih oseb, ktere imajo eno in isto iskatev bodi nerazdelno ali pa po določenih deležih, ali kterih odločeni zneski iskatve so do časa, ko so se plačila vstavila, v eni iskavi zedinjeni bili, štelo za enega samega upnika.

2. Mora skupni znesek tistih iskatev, ki jih imajo privoljujoči upniki, biti enak najmanj trem četrtinam vseh iskav, ktere dajejo pravico glasovanja.

Digitized by Google

§. 218. Ako se na prvem za poravnavo postavljenem dnevu sicer doseže za poravnavo potrebno razmerje glasov, kar se tiče oseb (§. 217, št. 1) ali kar se tiče skupnega zneska iskatev (§. 217, št. 2), ne pa zastran obojega, naj konkursni komisar določi drug dan, najdalje za osem dni, naj to pričujočim dotičnikom, predno se razide seja, naznani, in, da se je to zgodilo, v zapisnik zapiše.

Dotičnikom, kar jih ni bilo prišlo, naj se vediti dá, da je drug dan postavljen.

§. 219. Določbe §§. 215 do 217 veljajo tudi zastran drugega pravnega dneva.

To kar je kdo na prvem dnevu nasvetoval ali dovolil ali za kar je glasoval, ne veže ga na drugem poravnavnem dnevu.

§. 220. Če se je poravnava naredila, naj jo konkursni komisar jasno in popolnoma zapiše v zapisnik ter naj zapisnik, v kterega se morajo —, ako se tako zahteva —, postaviti tudi nasprotne opombe ne privoljujočih upnikov, in spise o konkursni in poravnovalni razpravi vred predloži s poročilom konkursnemu sodišču.

IV. Zapopadek poravnave.

§. 221. Poravnava mora obsegati vse, do poravnavnega dne oglašene zahteve kokursnih upnikov.

§. 222. Konkursni upniki, kteri imajo prednost, ne morejo prisiliti se, da bi od svojih pravic kaj popustili. Če se prednosti ne odreko, morajo jim se iskatve, brž kakor doteko, brez odbitka izplačati iz pripravljenega za to premoženja vkupne konkursne mase.

Konkursnim upnikom, kterim po tem konkursnem redu gre isti red, mora poravnava dati enake pravice, razen če bi na niži red postavljeni izrečno privolili v to neenakost.

Konkursni upniki, kteri po postavi stoje v nižem redu za drugimi upniki, ne smejo dotle, dokler le ti kak odbitek trpé, brez njih privolitve v poravnavi nič dobiti.

§. 223. Pri zavarovanju takih iskatev, kterih znesek ali red še ni dokončno ustanovljen, mora se za ta primer, če bi se kdaj izplačale, skrbeti po tistem merilu, ktero se je vzelo za neprepirne iskave.

§. 224. Pravice, ki jih imajo upniki proti predolžnikovim porokom, potem proti njegovim nerazdelno zavezanim sodolžnikom, zlasti proti regresu podvrženim prevednikom (girantom), ne morejo se brez izrečne privolitve upravičenih v poravnavi prikrajšati.

§. 225. Zahtev masnih upnikov, potem zahtev tistih, ki imajo pravico do vračila kake stvari, — dokler sega pravica do odločitve —, in pa stvarnih upnikov ne dotika se poravnava nikakor.

§. 226. Vsak zunaj poravnave sklenjen dogovor, s kterim bi se premoženje v poravnavno maso gredoče svojemu namenu odtegniti imelo, ali s kterim bi se enemu upniku, čigar zahteve spadajo pod poravnavo, naklonile veče koristi ali boljše pogoje, nego jih dopuščata zgornja §§. 222 in 223, neveljaven je tudi tedaj, če se ne opira na djanje po občnem kazenskem zakoniku prepovedano.

V. Sodna potrdba in izdatba poravnave.

§. 227. Da ima sklenjena poravnava pravno moč, potrebuje potrjenja konkursnega sodišča.

Kadar so potrjenju na poti samo take napake v obliki (formi) ali take pomanjkljivosti, ktere se dado odpraviti, da ni treba še enkrat dne za poravnovanje postavljati, naj jih sodišče po konkursnem komisarju odstraniti dá.

Digitized by Google

§. 228. Sodna ptrdba naj se odreče:

1. Če manjka tega, kar je po postavi za vvod ali za sklenitev poravnave potreba, ali če so se bistvene oblike konkursnega in poravnovalnega postopka v nemari pustile.

Bistvene so zlasti tiste oblike, kterih namen je, upnikom, mogoče storiti, da o pravem času svoje zahteve napovedo in pravico glasovanja rabijo, in pa varnost zadobiti za to, da se postavi zanesljiva bilanca (§§. 205 in 206).

2. Kadar poravnava ne zadostuje temu, kar se hoče v §§. 221 do 225, ali kadar ima kake druge postavno nedopuščene določbe.

Dalje pa naj se konkursno sodišče ne spušča v pretresovanje notranjih določeb poravnave in tega, je li primerna ali ni, in če bi se tudi zastran tega sprožil kak pomislek, naj se spričo njega sodna potrdba ne odbija.

§. 229. Sklep sodisča naj se pošlje konkursnemu komisarju, kteri ga precej vročiti dá predolžniku masnemu upravniku in upniškemu odboru, kakor tudi vsem tistim dotičnikom, kterim je pridržana pritožbena pravica.

§. 230. Če se poravnava potrdi, sme se pritožiti v 14 dneh po prejetem poročilu vsak izmed tistih dotičnikov, kteri niso izrečno privolili v poravnavo; če se pa poravnava ne potrdi, lahko se v rečeni dobi pritoži predolžnik in vsak konkursni upnik, kteri se ni oglasil zoper poravnavo.

Više sodišče lahko si dá ktero reč poprej pojasniti in pozvediti, kjer bi mu se zdelo primerno.

Sklep višega sodišča mora se vsem dotičnikom po oznanilu na sodni hiši pribitem, pritožniku, predolžniku, masnemu upravniku in upniškemu odboru pa še s posebnim izdatkom na znanje dati.

§. 231. Ako je poravnavi sodna pritrdba dokončno odrečena, dolžan je konkursni komisar, brž narediti, kar je treba, da bo konkursni postopek nadaljevan.

§. 232. Če se pa poravnavi dokončno podeli sodna potrditev, naj jo konkursni komisar izdá v obliki in s pravno močjo sodne nagodbe ali poravnave, sklenjene med konkursnimi upniki na eni strani in predolžnikom, kakor tudi takimi, ki so bili morebiti kakor poroki in plačniki i. t. d. pristopili, na drugi strani.

VI. Pravni nasledek in zvršitev poravnave.

§. 233. Po sodno potrjeni poravnavi odvezuje se predolžnik dolžnosti, svojim upnikom, naj so svoje iskatve oglasili ali niso in naj so v poravnavo privolili ali ne, pozneje povrniti izgubo, ktera jih je zadela.

Če bi v poravnavi stala določba, ki omejuje ta pravni nasledek, veljá samo toliko, kolikor ne nasprotuje v §§. 222 in 223 postavljenim vodilom zastran enakega ravnanja z upniki.

§. 234. Dolžnik pa ne bo odvezan svoje dolžnosti, kakor prejšnji paragraf govori, proti nobenemu izmed svojih upnikov, če se je krivega storil hudodelstva, prevare ali goljufije pod §. 199 črk. f) ali pa pregreška po §. 486, črk. g) kaz. zakonika.

Ako se v takem primeru ne izreče, že po §§. 241 in 242, da je poravnava nična, sme se vsak upnik posebej za iskatve, ki jih je proti dolžniku imel pred sklenjeno poravnavo, proti istemu brez omejitve potegniti, ne krateč vendar tistih pravic, ki so jih iz poravnave zadobili upniki med seboj, kakor tudi proti dolžniku in kakim tretjim osebam, ki bi bile poravnavi kakor poroki in plačniki i. t. d. pristopile.

§. 235. Konkursno sodišče naj še le po tem izreče in po §. 189 razglasí, da je konec konkursa, ko je masni upravnik za zavarovanje masnih upnikov in tistih, ki imajo pravico do vračila kake reči, kakor tudi za druge v poravnavi določene zaloge poskrbel in o tem izkaz predložil.

Digitized by Google

§. 236. Upniki, kteri v poravnavi niso nič prejeli, pa niso sami tega krivi, imajo pravico, po končanem konkursu zahtevati od predolžnika zadovolitve, to da samo za toliko odstotkov svoje iskatve, kolikor odstotkov se je iz poravnave njenim deležnikom plačalo. Tudi se predolžniku nasproti ne more iskati zadovolitev niti iz premoženja, ktero ima po končanem konkursu ostati v rokah upnikov ali njih postavljencev, da se poravnava izpolni, niti iz dohodkov predolžnikovega obrta, dokler se po poravnavi obrtuje na korist poravnavnim deležnikom, da se oni izplačajo.

Če je pa predolžnik sam kriv, da je bila ktera iskatev v poravnavi izpuščena, sme se ta iskatev iz premoženja, ktero ni po prejšnjem odstavku zavezano, v polnem znesku iztirjati.

§. 237. Pristojnost, konkursnemu sodišču podeljena po §. 126 v pravdah, veljá tudi po končanem konkursu zastran posebnih pravd (§§. 223, 234 in 236), ktere bi upniki proti predolžniku še le začeti imeli ali pa nadaljevali.

VII. Posebne določbe o poravnavi v konkursu trgovskih družeb in trgovskih družabnikov.

§. 238. Poravnava v konkursu očitne trgovske družbe, komanditske družbe ali komanditske družbe na delnice ne more se skleniti kakor samo s privolitvijo vseh osebno zavezanih družabnikov, in pravni nasledki poravnave prihajajo vsakemu takemu družabniku proti družbenim upnikom na hvalo.

§. 239. Ako se je v konkursu nad ktero v prejšnjem paragrafu omenjenih trgovskih družeb napravila poravnava, ima se zopet preklicati konkurs, po §. 199 nad privatnim premoženjem posameznih osebno zavezanih družabnikov odprti, če se po zasližbi privatnih upnikov pokaže, da ne obstoje postavne pogoje konkursa, ako se gleda edino na razmerje med predolžnikom in njimi.

§. 240. Konkurs o privatnem premoženju vsakega osebno zavezanega družabnika sme se s poravnavo dokončati.

Ta poravnava enako zadeva iskatve privatnih upnikov in pa družbenih upnikov, na kolikor ti poslednji, ne zadobivši polnega izplačila v družbenem konkursu, segajo nazaj na zasebno premoženje.

Družbeni upniki imajo pri poravnavni razpravi vsak zastran svoje polne iskatve enako pravico glasovanja kakor privatni upniki.

Predmet poravnave je samo družabnikovo privatno (zasebno) premoženje; družabnik pa se s poravnavo odvezuje nerazdelne zaveze zastran družbenih dolgov.

Drugače pa se poravnava ne dotika razprave o družbenem konkursu.

VIII. O ničnosti poravnave in o novem odprtju konkursa.

§. 241. Ako se pravnomočno izreče, da je predolžnik kriv hudodelstva prevare po §. 199 črk. f) obč. kaz. zak., ko je tisti konkurs, na kterega se nanaša to hudodelstvo, že s poravnavo dokončan, toda predno je poravnava še v vseh svojih določbah izpolnjena, nastopa po sami postavi ničnost poravnave.

§. 242. V omenjeni dobi je dotičnikom tudi sicer po določbah občnega državljanskega prava mogoče proti predolžniku s tožbo opraviti, da se poravnava izreče za nično in to s pravnimi nasledki, ki so niže povedani.

V takem primeru je treba vsled podane tožbe postaviti dan, da se dozvedo pravdne stranke, in to naj se vsem upnikom poravnave deležnim z izrokom po §. 69 razglašenim vediti dá s tem pristavkom, da jim je svobodno, poprijeti se pravde kakor sopravdniki bodi tožnikovi bodi toženčevi, in za tega delj pogledati pri sodišču en primerek (eksemplar) tožbe in njenih prilog.

Digitized by Google

Sodba po takošnem postopku izdana, s ktero se poravnava za nično izrekuje ali pa v veljavnosti obdržuje, veže vse tiste, kteri so poravnave deležni.

Ni dopuščeno imeti več posebnih pravd o ničnosti poravnave, s pravno močjo za osebe pri poravnavi udeležene, ki pa v pravdi niso zastopane.

§. 243. Kadar nastopi ničnost poravnave (§§. 241 in 242), mora se iz uradne dolžnosti konkurs na novo odpreti in le-to razglasiti kakor zapoveduje §. 69.

Na novo odprti konkurs se ne more več z novo posilno poravnavo dokončati.

Vnovič odprtega konkursa se deležijo tudi tisti upniki, kterih iskatve so postale v dobi po končanem konkursu do novo-odprtega konkursa.

§. 244. V zopet odprtem konkursu se stare iskatve lahko s polnim zneskom oglašujejo; pri sestavljanju razdelitve premoženja pa se k novim dolgom prištevajo stari dolgovi, kolikor so vnovič oglašeni, in k zadnjemu premoženju tudi tisto premoženje, ktero se je vsled poravnave že izplačalo upnikom vnovič oglaščenim, in po tem se določuje delež, kteri prihaja na vsakega starega upnika.

Stari upniki niso nikakor dolžni, povrniti to, kar so v dobri veri že prejeli, če znese tudi več, imajo pa pravico, iz premoženja, kar ga je, prejeti tisti ostanek od svojega deleža, kteri jim še na dobro hodi.

§. 245. Če poravnava ne postane nična pa se vendar odpre nov konkurs, predno je ona popolnoma izpolnjena, stari upniki tudi niso dolžni, povrniti, kar so v dobri veri prejeli; to da njih iskatev se šteje, da je popolnoma izplačana, če je že do dobrega odrinjena po meri, ktero je poravnava postavila; če pa še ni odpravljena, šteje se toliko odstotkov od iskatve za odrinjene, kolikor odstotkov od zneska v poravnavi na-njo odkazanega se je že izplačalo.

Četrti oddelek.

O tem, ktere nasledke ima trgovski konkurs za predolžnikovo osebo in kdaj zadobi predolžnik zopet svojo zmožnost.

§. 246. Ko je konkurs nad premoženjem kakega trgovca dokončan, ostanejo mu za naprej, dokler ne zadobi na novo zmožnosti, te le pravice zaprte, da jih ne more uživati, namreč:

a) pravica, pečati se s trgovskimi opravili pod firmo, ki ne obstoji samo in edino v podpisu njegovega polnega imena in priimka;

b) pravica, biti izvoljen za uda trgovske ali kupčijske zbornice in v druge trgovske častne službe;

c) zmožnost, opravljati službo borsnega ali blagovnega mešetarja (sensala), borsnega opravnika (agenta), potem upravnika kake konkursne mase.

§. 247. Predolžniku naj se zmožnost zopet podelí, kadar izkaže, da so vse zahteve osebnih upnikov, naj so bile v konkursu oglašene ali ne, s plačilom, z odpustkom dolga ali po kakem drugem načinu občnega državljanskega prava, po kterem pravice prestajajo, kar se tiče kapitala in stranskih pristojbin popolnoma odplačane.

§. 248. Sme se predolžniku zopet podeliti zmožnost pod posebnimi previdnostmi, kakor ukazuje §. 251, tudi tedaj, kadar mu ni bilo mogoče, nektere svojih upnikov ali prejemnikov njihovih pravic zadovoliti ali izkaz, da so zadovoljeni, zadobiti, kjer jim je bivališče neznano, če verjetno izkaže te okolnosti in pa da ima pomočkov dovolj, s kterimi bi lahko tudi te upnike izplačal.

§. 249. Konkursno sodišče ima oblast, zmožnost na novo podeliti.

V svoji prošnji mora predolžnik s potrebnimi, v vere vredni obliki izdanimi pobotnicami, izrekami in drugimi pismi izkazati, kakošen uspeh je imela preiskava

Digitized by Google

kazenskega sodišča, koliko izgubo so upniki imeli v konkursu, da je to izgubo poplačal ali pa, kteri zadržki mu branijo to zastran nekterih iskav (§. 248).

§. 250. Konkursno sodišče ima na to z javnim naznanilom, pribitim na sodno hišo in če je borsa v tistem mestu, tudi na borsi, s priobčilom na trgovsko zbornico in po oznanilu v časnikih natisnjenim razglasiti, da je predolžnik zaprosil, da bi mu se zmožnost na novo podelila; da je svobodno vsakemu upniku, kteri je imel kaj iskati, ko se je konkurs odprl, v sodni pisarnici pogledati to prošnjo s prilogami vred ter svoje opombe proti resničnosti podanega izkaza, kar se tiče njegove iskatve, podati konkursnemu sodišču do obroka naj dalje na tri mesece postavljenega in da se bo po izteku tega obroka zastran rečene prošnje sklep storil.

§. 251. Če se zadovolitev nekterih upnikov za to ne more izkazati, ker se ne vé, kje jim je prebivališče (§. 248), mora se razglas vselej v obliki izroka izdati in oznaniti ter se mora zastran omenjenih upnikov še posebej opomniti, da ne bodo njihove iskatve, če morebiti tudi še obstojé, branile na novo podeliti dolžniku zmožnosti, če bi se prebivališče upnikov ne naznanilo sodišču do tistega časa, ko se bo sklepalo zastran predolžnikove prošnje.

§. 252. Kadar je iztekel ta obrok, bode konkursno sodišče iz službene dolžnosti kar bi treba bilo, pozvedovalo, zasliševaje predolžnika, upnike, kteri so opombe vložili, ali druge osebe, po okolnostih tudi trgovsko zbornico in državno pravdništvo, ter ukrenilo o tem, ima li se predolžniku zmožnost na novo podeliti ali odbiti, in kar sklene, bode vedeti dalo predolžniku, in pa upnikom, kteri bi se bili prošnji vprli.

Zoper ta sklep je dopuščena pritožba do višega sodnika.

Če se prošnja dokončno dovoli, ima se sklep po časnikih razglasiti.

§. 253. Če se je trgovski konkurs s posilno poravnavo končal, dobi prédolžnik, če mu ne branijo nasledki kazenskopravne preiskave, brž ta čas, ko se poravnava po sodišču s končno veljavnostjo potrdi, zopet zmožnost, uživati pravico v §. 246 pod a) omenjeno.

Zmožnost pa, opravljati službe in urade v §. 246 pod b) in c) naštete, mogoče mu je zopet zadobiti samo po postopku za obnovo zmožnosti, in to samo če izkaže, da je poplačal konkursnim upnikom tudi tisto izgubo, ktere povračilo zahtevati oni vsled poravnave nimajo pravice (§. 233).

Tretje poglavje.

Končne določbe k postopku v konkursu.

§. 254. Kolikorkrat je pisano, da je treba kaj komu vedeti dati, naj se to zgodi s sodno vročitvijo ali z okrožnico, na kteri dotičniki potrjujejo, da so jo prebrali, ali zadnjič z naznanilom po pošti poslanim, in sicer, če je mogoče, na povratno primko (*retour recepisse*).

Kjer je pisano, da je treba dotičnikom kaj po razglasu vedeti dati, pa ni posebej povedano, kako naj se razglasi, naj se vzame da je oznanilo opravljeno, če se je naredba enkrat vvrstila v časnik, za sodne razglase namenjeni, tiste dežele, v kteri ima konkursno sodišče svoj sedež.

Če je poleg oznanila po časnikih že zapovedano, da se kaj posamnim deležnikom posebej vedeti dá, nastopijo pravni nasledki naznanila pri vseh deležnikih že brž z opravljenim razglasom, če se tudi nekterim ni posebej vedeti dalo.

§. 255. Obroki, postavljeni dotičnikom, da se oglasê za svoje pravice ali da se jim pravice varujejo, če jih določuje že postava sama ali če jih je med mejami v postavi izrečno postavljenimi sodišče ustanovilo in kakor gre razglasilo, ne mo-

Digitized by Google

rejo se po zaprošnji in na korist posameznih dotičnikov podaljšati, niti je mogoče, če enkrat izteko, poprijeti se zastran njih pravnega pomočka, po kterem bi se reč postavila zopet v poprejšnji stan.

Obrok za pritožbo je v vseh primerljajih postavljen na 14 dni.

§. 256. Kar je v konkursnem postopku, potem ko se je bilo dotičnikom kakor gre vedeti dalo, na kterem dnevu pravilno obravnano, ustanovljeno ali sklenjeno, tega dotičniki z izgovorom, da jim ni bilo mogoče priti k obravnavi, ne morejo izpodbijati, niti se morejo, če so dan zamudili, poprijeti tega pravnega pomočka, da bi se opravičili, zakaj niso prišli.

§. 257. Če kdo išče pomoči proti temu, kar je konkursni komisar zaukazal (**§. 70**), naj se z dotično prošnjo ravná kakor s predstavo po §. 9 postave od **9.** avgusta **1854**, Drž. zak. št. **208**, vendar s tem razločkom, da o nji konkursni komisar več ne določuje, temuč konkursno sodišče na prvi stopnji stori svoj sklep, proti kteremu je odprta pritožba do višega sodnika.

V drugem pa naj se določbe, ktere veljajo v pravnih rečeh zunaj pravde glede na obroke za vložitev prèdstav in pritožeb in zastran zvršljivosti razsodeb pred iztekom omenjenih obrokov, obračajo tudi na naredbe in razsodke konkursnega komisarja in na sklepe, ki jih konkursno sodišče zastran njih stori.

Digitized by Google

Kazalo.

Prvi del.
O pravnih razmerjih v konkursu.

Prvo poglavje.
O pravnih nasledkih odprtega konkursa.

Prvi oddelek.
Splošne določbe (§§. 1—2).

Drugi oddelek.
Posebne določbe.

I. Zastran prédolžnikovih pravic do zapovedovanja z imetkom (§§. 3—5).
II. Zastran pravd in prestaranja (§§. 6—10).
III. Zastran zastavnih, zadržnih in vračilnih pravic, zastran zavarovalnih pomočkov in svršila ali eksekucije (§§. 11—13).
IV. Zastran še ne doteklih, ponavljajočih se ali pogojnih zahtev in zastran pravice do obresti (§§. 14—17).
V. Zastran iskatev prodolžnikovih sodolžnikov in porokov in zastran nerazdelne odgovornosti več predolžnikov (§§. 18 in 19).
VI. Zastran obote (kompenzacije) (§§. 20 in 21).
VII. Zastran izpolnitve pred odprtim konkursom storjenih pravnih zavez ali opravil (§§. 22 in 23).
VIII. Zastrán tega, ali se dado predolžnikova poprejšnja pravna djanja izpodbijati (§. 24).
IX. Zastran predolžnikovih drugih državljanskih, političnih in častnih pravic (§. 25).

Drugo poglavje.
O zahtevah v konkursu.

Prvi oddelek.
Kako se vrsté zahteve.

I. Zahteve vračilne (§§. 26 in 27).
II. Zahteve masnih upnikov (§§. 28 in 29).
III. Zahteve stvarnih (realnih) upnikov (§. 30).
A. Iskave posebnega izplačanja iz nepremakljivih posestev (§§. 31—37).
B. Iskave posebnega izplačanja iz premakljivega blaga (§§. 38—40).
C. Posebno izplačevanje iz rudniškega premoženja (§. 41).
IV. Zahteve konkursnih upnikov (§§. 42—48).

Drugi oddelek.
Kako se ravná z zahtevami gledé osebne lastnosti upnikov.

I. Zahtevki predolžnikove žene zastran premoženja (§§. 49 in 50).
II. Zahteve vnanjih državljanov (§§. 51 in 52).

Tretje poglavje.

O predolžnikovih pravnih razmerjih po končanem konkursu. (§§. 53—57).

Digitized by Google

Drugi del.

O konkursnem postopku.

Prvo poglavje.

O občnem konkursnem postopku.

Prvi oddelek.

O sodni oblasti v konkursu (§§. 58—61).

Drugi oddelek.

Kdaj se konkurs odpre (§§. 62—66).

Tretji oddelek.

Razpis ali razglas konkursa (§§. 67—69).

Četrti oddelek.

Konkursni komisar, masni upravnik in upniški odbor (§§. 70—85).

Peti oddelek.

Kako se masa pečati in popisuje (§§. 86—95).

Šesti oddelek.

Razkaz premoženja in dolgov (§§. 96 in 97).

Sedmi oddelek.

Naredbe zastran predolžnikove osebe (§§. 98—102).

Osmi oddelek.

Kako se ustanovljujejo zahteve.

I. Kako se postopa pri zahtevah, ktere se morajo v konkursu oglašati.

A. Redni postopek pri oglaševanju, ugotovljevanju in določevanju mesta, na ktero pride ktera zahtev (§§. 103—123).

B. Postopek pri prepirnih zahtevah (§§. 124—136).

II. Postopek zastran zahtev, ki niso podvržene oglasitvi v konkursu (§§. 137 in 138).

Deveti oddelek.

Kako se masno premoženje oskrbuje in denar spravlja (§§. 139—148).

Deseti oddelek.

Dajanje računa o upravi (§§. 149—153).

Enajsti oddelek.

Kako se konkurs dokončava.

I. Konkurs se opusti (§. 154).
II. Konkurs prestane po privolitvi upnikov (§. 155).
III. Konkurs se dokončá s poravnavo (§§. 156—158).
IV. Konkurs se dokončá z razdelitvijo masnega premoženja.
A. Opravila vračilnih zahtev (§. 159).
B. Zadovoljenje masnih upnikov (§§. 160—162)
C. Zadovoljenje stvarnih upnikov (§§. 163—167).
D. Zadovoljenje konkursnih upnikov (§§. 168—186).
E. Končna razdelitev in konec konkursa (§§. 187—189).
F. Razdelitev premoženja, ki bi se po končanem konkursu našlo (§. 190).

Digitized by Google

Drugo poglavje.

O trgovskem konkursu.

Prvi oddelek.

O osebah, za ktere veljá trgovski konkurs, in o sodni oblasti v trgovskem konkursu (§§. 191—193).

Drugi oddelek.

Posebne določbe zastran tega, kako se začenja trgovski konkurs.

I. O ustavljenju plačil.

A. Naznanilo, da so se plačila ustavila (§§. 194—197).

B. Odprtje konkursa vsled ustavljenja plačil (§. 198).

II. Odprtje konkursa pri trgovskih družbah (§§. 199—201).

III. Zapopadek in razglas konkursnega izroka in opomba zastran odprtega konkursa v kupčijskem registru. (§§. 202—204).

IV. Ustanovitev bilance (§§. 205—206).

Tretji oddelek.

Konec trgovskega konkursa s posilno poravnavo.

I. Splošne določbe (§§. 207 in 208).

II. Kdo ima pravico glasovanja pri poravnavnih raspravah (§§. 209—213).

III. Obrok za poravnavo in nje sklep (§§. 214—220).

IV. Zapopadek poravnave (§§. 221—226).

V. Sodna potrdba in izdatba poravnave (§§. 227—232).

VI. Pravni nasledek in zvršitev poravnave (§§. 233—237).

VII. Posebne določbe o poravnavi v konkursu trgovskih družeb in trgovskih družabnikov (§§. 238—240).

VIII. O ničnosti poravnave in o novem odprtju konkursa (§§. 241—245).

Četrti oddelek.

O tem, ktere nasledke ima trgovski konkurs za predolžnikovo osebo in kdaj zadobi predolžnik zopet svojo zmožnost (§§. 246—253).

Tretje poglavje.

Končne določbe k postopku v konkursu (§§. 254—257).

Digitized by Google

Digitized by Google

Prestave iz državnega zakonika leta 1869

za

kranjsko vojvodino.

II. dél.

BIBLIOTHEK DES K. K. JUSTIZ-MINISTERIUMS

2.

Postava od 10. julija 1868,

o dokazni moči ali dokaznosti israelskih (židovskih) rojstnih, poročnih in mertvaških matic ali bukev.

(Štev. 12, izdatek VII. Državnega zakonika. Dan izdatbe 26. januarja 1869.)

S privolitvojo obeh zbornic državnega zbora zaukazujem tako:

Člen I.

Matične bukve, ki jih izraelci za to postavljeni in posebno zapriseženi pišejo o porodih, porokah in smrti sovernikov svojega okraja, in pa matični listi, ki jih oni izdajejo kakor izpiske iz teh bukev, imajo kakor javna pisma moč polnega dokaza.

Člen II.

Doslej zapovedano prigledovanje, poverjevanje in vidiranje izraelskih matičnih bukev in izpiskov iz istih od strani katoliškega dušnega pastirja naj prestane.

Člen III.

Dozdanje postave in ukazi o pisanju matic, kolikor jih člena I in II ne spreminjata, veljajo še dalje.

Člen IV.

Ta postava pride v moč ta dan, kterega bo razglašena.

Člen V.

Zvršitev te postave se naroča ministroma bogočastja in notranjih reči, kakor tudi drugim ministrom, v kterih področju se njeni predpisi uporabljajo.

V Laksenburgu, 10. julija 1868.

Franc Jožef l. r.

Auersperg l. r. **Hasner** l. r. **Giskra** l. r. **Herbst** l. r.

Digitized by Google

3.

Pogodba od 14. julija 1868 med Njegovim cesarskim in kraljevskim Apostolskim Veličanstvom na eni in zveznim svetovavstvom švajcarske zaveze na drugi strani,

o uredbi meje med Tirolskim in Švajco tik prehoda Finstermünz.

(Sklenjena na Dunaju 14. julija 1868, in od strani Njegovega cesarskega in kraljevskega Apostolskega Veličanstva pritrjena v Budimu 22. novembra 1868; obojostranski pritrdbi ste se izmenjali v Berni 17. decembra 1868).

(Štev. 2, izdatek II. Državnega zakonika, dan na svetlo 1. januarja 1869.)

Mi Franc Jožef Prvi,

po milosti Božji cesar avstrijski;

kralj češki i. t. d. in apostolski kralj ogerski,

dajemo s tem na znanje in poročamo:

Ker je bila dne 14. julija 1868 na Dunaju med Našim pooblaščencem in pooblaščencem švajcarske zaveze sklenjena in podpisana pogodba zastran dokončne ustanovitve meje med pokneženo grofijo Tirolsko in Švajco blizo prehoda Finstermünz, ktera govorî tako le:

Njegovo cesarsko in kraljevsko Veličanstvo na eni strani, in

zvezno svetovavstvo švajcarske zaveze na drugi strani,

želê, dokončno urediti s prijatelskim dogovorom mejo mnogo leta prepirno med pokneženo grofijo Tirolsko in Švajco, ukrenili ste v ta namen narediti državno pogodbo in izbrali za svoja pooblaščenca:

Njegovo cesarsko in kraljevsko apostolsko Veličanstvo:

Barona Friderika Ferdinanda Beust, velikokrižnika kraljevsko-ogerskega reda Sv. Štefana in cesarskega Leopoldovega reda, Njegovega ces. in kralj. apostolskega Veličanstva pravega skrivnega svetovavca, državnega kancelarja, ministra cesarske hiše in unanjih reči, in

zvezno svetovavstvo švajcarske zaveze:

Svojega opravilnika pri c. k. dvoru, Drja. Janeza Jakoba pl. Tschudi,

s ktera sta se na podlogi svojih v dobri in pravšni obliki najdenih pooblastil zedinila o sledečih členih:

Člen I.

Med pokneženo grofijo Tirolsko in Švajco prepirno zemljišče na levem bregu Ina reke, od Novellerhofa do Schergen- ali Schalkelhofa, na vzhod od Ina in od Schergen- ali Schalkelhofa do Spiskega mlina, na jug od Schergen- ali Schalkelhofa, pripade Švajci, izvzemši tako imenovani Schergen- ali Schalkelhof in

Digitized by Google

kosa ceste, ki odtod drži do mosta Altfinstermünzskega, in ta most in pa turen; nasproti pa se zavezuje Švajca, da ne bo zidala nikakih trdnjav na ozemlju, ktero ji je pripalo, in zlasti na hribu Novellaberg ne.

Člen II.

Po le tem se ustanovljuje meja med kantonom Grizijskem (Graubündten) in Tirolsko od Piz-Lat-a do Spiskega mlina takole:

a) Od srede mosta pri Martinsbruku priznavajo se proti jugu k Piz-Lat-u meje občinske, kakor so bile v poravnavi med občinama Nauders in Schleins v letu 1580 ustanovljene, za deželne meje; od poslednje teh občinskih mej vleče se meja na ravnost na Piz-Lat in ter bo gorsko sleme, kakor je doslej vsegdar brez prepira bilo, meja ali predel med Tirolskim in Grizijo.

b) Od mosta pri Martinsbruku navdol k Finstermünzu dela reka In deželno mejo do ondi, kjer se vanjo izliva potok Schergen- ali Schalkelbach; v členu I. imenovani Schergen- ali Schalkelhof v zadnjem svojem obsežku, potem cesta tudi ondi omenjena od tod do mosta Altfinstermünz-skega, s tem mostom in turnom vred, priznava se za avstrijska tla.

c) Od Schergen- ali Schalkelhofa na zahod dela deželno mejo potok Schergen- ali Schalkelbach, po vsem svojem teku do ondi, kjer se pri Spiskem mlinu potok Zanderbach vanj izteka.

Člen III.

Ko bo pogoba od obeh strani pritrjena, bodo se v členu II, črk. a) omenjene občinske meje po vzajemnem dorazumku zamenili s pravimi deželnimi mejami.

Člen IV.

Mejna pot od Schergen- ali Schalkelhofa do mosta Altfinstermünz-skega, kakor tudi mejna pot, ki drži odtod v Spis in ki se večkrat dotika švajcarskih tal, izrekuje se za nevtralen svet, na kterem se svobodno občenje ne sme ovirati z nikakoršnimi coli, davščinami ali nadležnostmi.

Člen V.

Pričujoči dogovor se ne dotiče razmerja lasti in državljanstva na ozemlju doslej prepirnem.

Člen VI.

Obojostranski vladi boste si prizadevali, da se brž kakor se bode dalo, napravijo primerne ceste med Engadinom in Tirolskim.

Člen VII.

Pričujoča pogodba se ima pritrditi in začne veljati, brž kakor se izmenjate pritrdbi, kar naj se zgodi v šestih tednih.

V dokaz tega sta pooblaščenca to pogodbo podpisala in nanjo vsak svoj pečat pritisnila.

Tako storjeno na Dunaju, 14. julija 1868.

(L. S.) **Beust** l. r. (L. S.) **pl. Tschudi** l. r.

Digitized by Google

Smo pretehtavši vse določbe te pogodbe pohvalili jo in potrdili, ter obetamo tudi s Svojo cersarsko in kraljevsko besedo, za Se in Svoje naslednike, da jo bomo po vsem nje zapopadku zvesto izpolnjevali in izpolnjevati dali.

V potrdbo tega smo pričujoče pismo z lastno roko podpisali ter ukazali, da se nanj pritisne Naš cesarski in kraljevski pečat.

Tako storjeno v Našem kraljevskem glavnem mestu Budimu, 22. novembra v letu 1868 Našega vladanja dvajsetem.

Franc Jožef l. r. **(L. S.)**

Baron **Beust** l. r.

Po najvišem povelji Njegovega c. k. apostolskega Veličanstva:

Baron Janez **Vesque Püttlingen** l. r.,

c. k. dvorni in ministerski svetovalec.

Zgornja pogodba, zadobivši privolitev obeh zbornic državnega zbora, razglašuje se s tem.

Na Dunaju, 28. decembra 1868.

Taaffe l. r. **Giskra** l. r.

4.

Postava od 31. decembra 1868,

zastran poskušnje, spraviti med sabo zakonske, ki hočejo ločeni biti.

(Štev. 3, izdatek III. Državnega zakonika. Dan izdatbe 5. januarja 1869.)

S privolitvijo obeh zbornic državnega zbora zaukazujem tako:

§. 1.

Dolžnost, v §§. 104, 107 in 132 obč. drž. zak. naložena zakonskim, da morajo sklep, ločiti se, svojemu rednemu dušnemu pastirju razodeti, je preklicana.

Svobodno jim je pa, če hočejo ta sklep svojemu rednemu dušnemu pastirju razodeti in izprositi od njega pismeno spričevalo o tem, da je on poskušal spraviti jih (§§. 104, 107 obč. drž. zak.), da je pa to bilo zastonj.

§. 2.

Za ločitev zakonskih pristojno sodišče naj takrat, kadar prošnji za ločitev (§§. 105 in 107 obč. drž. zak.) ni priloženo spričevalo rednega dušnega pastirja, da so njegove poskušnje, spraviti zakonske, bile brez uspeha (§. 1), predno se

Digitized by Google

loti uradnega dela v glavni reči —, zakonske tri razne krati od osmih do osmih dni opominja, kakor je pisano v §. 104 obč. drž. zakonika.

§. 3.

Zapisnik, kì se piše o trikratni spravni poskušnji, naj zapopada samo to, kakošen uspeh je spravna poskušnja imela.

§. 4.

Ta postava pride v moč tisti dan, kterega bo razglašena; nje zvršitev je naročena ministru za pravosodje.

Na Dunaju, dne 31. decembra 1868.

Franc Jožef l. r.

Taaffe l. r. **Herbst** l. r.

5.

Postava od 31. decembra 1868,

o sklepanju zakona med kristijani različne verske spoznave.

(Štev. 4, izdatek III. Državnega zakonika. Dan izdatbe 5. januarja 1869.)

S privolitvijo obeh zbornic državnega zbora izdajem to le postavo o sklepovanju zakona med kristijani različne verske spoznave (konfesije):

Člen I.

Zakoni med kristijani različne verske spoznave naj se oklicujejo v bogoslužbenem shodu farnega okraja tako ženinove kakor tudi nevestine verske družbe in to po sicer postavnem načinu.

Člen II.

Kadar gre za zakon med raznovernimi kristijani, naj se slovesna izreka privolitve v zakon oddaja vpričo dveh svedokov (prič) pred rednim dušnim pastirjem bodi ženinovim bodi nevestnim ali pa njegovim namestnikom.

To se sme tudi zgoditi, če je politična gosposka opravila oklic, ker se je dušni pastir branil to storiti.

Vsikakor je zaročenima na voljo, za svoj pred dušnim pastirjem enega izmed nju sklenjen zakon izprositi cerkveno blagoslovilo tudi pri dušnem pastirju drugega zaročenca.

Člen III.

Paragrafa 71 in 77 obč. drž. zak. in vse druge postave in vsi ukazi, ki se tičejo meševitih zakonov, preklicujejo se, na kolikor so navskriž določbam pričujoče postave.

Člen IV.

Zvršitev te postave je naročena ministru notranjih reči, in drugim ministrom, v področju kterih se njeni predpisi uporabljajo.

Na Dunaju, 31. decembra 1868.

Franc Jožef l. r.

Taaffe l. r. **Hasner** l. r. **Giskra** l. r. **Herbst** l. r.

Digitized by Google

6.

Postava od 9. januarja 1869,

s ktero se nekoliko spreminjajo predpisi o pristojbinah (davščinah) zastran konkursnega postopka.

(Štev. 7, izdatek IV. Državnega zakonika. Dan izdatbe 20. januarja 1869.)

S privolitvijo obeh zbornic državnega zbora ukazujem tako:

§. 1. Za tiste razprave in razsodbe, ki se napravijo vsled konkursnega reda od 25. decembra 1868, naj se postave od 9. februarja 1850, Državnega zakonika št. 50, 13. decembra 1862, Državnega zakonika št. 89, in 29. februarja 1864, Državnega zakonika št. 20, predrugačijo tako le:

1. Spreminja se tarifna številka 39/75 l) postave od 9. februarja 1850 ter se dodeljuje osebna prostost od pristojbin masnemu upravniku in upniškemu odboru zastran vseh konkursne mase tičečih se razprav in pisanj, če ne gre ni za masne aktivne pravde ni za pravna opravila, ki se imajo skleniti z drugimi osebami glede na upravo ali vpenezitev mase.

2. Namesti predpisov zapopadenih v tarifni številki 87/103 A c) in e), v zvezi s tarifno številko 87/103 C postave od 13. decembra 1862 in s §. 19, čr. f) postave od 29. februarja 1864, gledé na pristojbino od razsodeb pri tožbah za prednost v konkursu in pri vgotovitvah v konkursu, potem namesti odstavka D c) tarifne številke 87/103 postave od 13. decembra 1862, potem namesti določeb zapopadenih v drugem odstavku opombe 1 in v drugem odstavku opombe 5 k ti tarifni številki, ustanovljuje se:

a) Razsodbe o prepirni gotovosti (likvidnosti) oglašenih iskav so podvržene pristojbini po tarifni številki 87/103 C in D postave od 13. decembra 1862.

b) Istim pristojbinam so podvržene razsodbe o vračilnih zahtevah, potem o zahtevah masnih in stvarnih upnikov.

c) Razsodbe na prvi stopnji, ki se izdajo samo zastran prepirnega reda, podvržene so, če gre za iskatev do 50 gld., enemu goldinarju, razen tega primera pa dvema goldinarjema in petdeset krajcarjem pristojbine.

§. 2. Ta postava, ktere zvršitev je naročena Mojemu ministru za finance, pride v moč ob enem s konkursnim redom od 25. decembra 1868.

Na Dunaju, 9. januarja 1869.

Franc Jožef l. r.

Taaffe l. r. **Brestel** l. r.

7.

Ukaz finančnega ministerstva od 9. januarja 1869,

o štempeljski pristojbini, kteri so podvržene vloge v obliki telegramov podane.

(Štev. 8, izdatek IV. Državnega zakonika. Dan izdatbe 20. januarja 1869.)

Ker se po štempeljskih in pristojbinskih postavah štempeljska pristojbina, uravnana v tarifni številki 102/43 postave od 13. decembra 1862, Državnega zakonika št. 89 za vloge ondi omenjene, s tem ne odpravlja, da se te vloge

Digitized by Google

podajo kakor telegrami, pa je vendar strankam mnogokrat nemogoče pri takih telegramih izpolniti to štempeljsko dolžnost tako, kakor se veleva v §. 5, odstavku a) ukaza od 28. marca 1854, Državnega zakonika št. 70; preklicuje finančno misterstvo dozdanjo navado, po kterih se od takih telegramov ni jemala nobena štempeljska pristojbina, ter ukazuje to le:

§. 1. Pri vlogah, ki se podajó v obliki telegramov, sme se štempeljska dolžnost, oprta na tarifno številko 102/43 postave od 13. decembra 1862, namesti načina v §. 5, odstavku a) ukaza od 28. marca 1854 zapovedanega tudi tako izpolniti, da štemplju podvržena stranka tisti gosposki, na ktero je šel telegram, podá navadno vlogo, zapopadek telegrama do dobrega ali v posnetku ponavljajočo, na ktero se prilepijo za telegram dolžne štempeljske marke, in ki ima napis: „Dopolnilni štempelj za telegram tega le zapopadka.“

§. 2. To poznejšo vlogo je treba podati v nepodaljšljivem obroku od osmih dni, sicer se mora storiti, kar veleva §. 3 tega ukza.

§. 3. Na telegrafske vloge, zastran kterih se štempeljska dolžnost ni izpolnila tako, kakor se veleva v §§. 1 in 2 tega ukaza, naj se uporabljajo §§. 79, 81, 92, 93 in 94 postave od 9. februarja 1850, Državnega zakonika št 50.

§. 4. V prvem odstavku tarifne številke 102/43 postave od 13. decembra 1862 naštete korporacije, gosposke, uradnije naprave (zavodi) in uradne osebe bodo skrbele za to, da se bodo prihajajoči, štemplju podvrženi telegrami brez štempeljskega zneska, in prihajajoče poznejše vloge z dopolnilnim štempljem zapisovali v posebna kazala in v razvidu imeli in da se bodo najdenja postavno zapovedana o pravem času zapisovala.

§. 5. Ta ukaz veljá za vse po telegrafu pošiljane štemplju podvržene vloge, kar jih bo po zadnjem dnevu januarja 1869.

Brestel l. r.

8.

Ukaz ministrov za bogočastje in notranje reči od 18. januarja 1869,

zastran svršitve tistih določeb postave od 25. maja 1868, državnega zakonika št. 49, ki postavljajo pravila za prestop od ene cerkve ali verske družbe k drugi.

(Štev. 13, izdatek VII. Državnega zakonika. Dan izdatbe 26. januarja 1869.)

Da se speljejo členi 4, 5 in 6 postave od 25. maja 1868, Državnega zakonika št. 49, izdajó se na podlogi člena 18 te postave sledeči zaukazi:

§. 1. Zglasitve odstopa od kake cerkve ali verske družbe prejemlje c. k. politična okrajna gosposka (okrajno glavarstvo) tistega kraja, kjer stanuje ali prebiva on, ki odstop oglašuje, v tistih mestih, ki imajo posebne občinske postave, pa občinska gosposka, ki politične opravke vrši.

§. 2. Ta gosposka ima oblast izreko odstopa sprejemati, naj bo odstopnik avstrijski državljan ali ne.

§. 3. Odstop se mora gosposki ustmeno oglasiti in na zapisnik povedati ali se ji pa mora naznaniti v pismu, ktero ima odstopnikov podpis na sebi; tudi mora oglasitev imeti vse tiste naznambe, ki jih je treba, da se izve, komu se ima poslati.

Če tega kaj manjka, mora se odstopnik poklicati, da dostavi, česar manjka.

Digitized by Google

§. 4. Jeli ta, ki odstop zglašuje, z odstopnikom ista oseba in ali je že izpolnil štirnajsto leto in je li po umu in duši v takem stanu, kakor je treba, to naj gosposka preiskuje samo tedaj, kadar so take okolnosti, ki lahko uterjen dvom obude.

§. 5. Odstopniku se mora pismeno naznaniti, kaj se je naredilo z njegovim oglasom. Pismeno naznanilo se pa sme opustiti, kadar stranka, ktere istost je izkazana, izreče, da ga ni treba, ali kadar je zadosti ustmeno naznanilo.

Hasner l. r. **Giskra** l. r.

9.

Razglas ministerstva za kmetijstvo od 24. januarja 1869,

da so c. kr. državne kobilarnice in žebčarije iz področja državnega vojnega ministerstva prešle v področje ministerstva za kmetijstvo.

(Štev. 15, izdatek VIII. Državnega zakonika. Dan izdatbe 10. februarja 1869.)

Po najvišji odloki od 15. oktobra 1868 izdani vsled sklepa delegacij od 20. marca 1868 prešla je 1. januarja 1869 uprava državnih kobilarnic in žebčarij na ministerstvo za kmetijstvo.

Dokler ostane vojaška uredba teh zavodov, pridržujejo se državnemu vojnemu ministerstvu tista opravila, ki se tičejo zgolj vojaške službe in pa s to službo združenih osebnih reči, ravnanje administrativnih, ekonomičnih in tehničnih reči pa prevzema ministerstvo kmetijstva popolnoma v svoje roke.

Potocki l. r.

10.

Ukaz ministerstva za kmetijstvo od 28. januarja 1869,

ki zadeva pripuščanje državnih žebcev k kobilam po kraljevinah in deželah v državnem zboru zastopanih v letu 1869.

(Štev. 16, izdatek VIII. Državnega zakonika. Dan izdatbe 10. februarja 1869.)

V letu 1869 naj se državni žebci pripuščajo h kobilam po določbah in za pripustnine (takse), ktere so bile za leto 1868 razglašene v ukazu ministerstva za kmetijstvo, potem državnega vojnega ministerstva, ministerstva za notranje reči in ministerstva za finance od 7. marca 1868, Državnega zakonika št. 23.

Potocki l. r.

11.

Razpis ministerstva za finance od 5. februarja 1869,

o tem, kteri potrošnini je podvržena klejeva ali koščena tolšča pri vvozu v mesta zastran potrošnine zaprta.

(Štev. 17, izdatek VIII. Državnega zakonika. Dan izdatbe 10. februarja 1869.)

Da se odstranijo dvombe, izrekuje se s tem, da se ima, kar se tiče potrošnine in prikladov, s klejevo ali koščeno tolščo ali mastjo (*Leimfett, Beinfett*), kadar se vvaža v mesta zastran potrošnine zaprta, tako ravnati kakor s kostmi in mastjo iz parkljev.

Brestel l. r.

Digitized by Google

12.

Postava od 6. februarja 1869,

zastran pravic in postopka pri zemljišćni knjižni razdelitvi nepremakljivega posestva.

(Štev. 18, izdatek VIII. Državnega zakonika. Dan izdatbe 10. februarja 1869).

S privolitvijo obeh zbornic državnega zbora ukazujem tako:

§. 1. Za to, da se kos v kaki javni knjigi (gruntnih bukvah) vpisanega posestva odloči, ni treba tistim osebam, za ktere so na posestvu stvarne (realne) pravice vpisane, poprej naznanila o tem pošiljati niti je treba njihove privolitve takrat, kadar se za odločeni kos odpre nov zemljiščno-knjižni list in se tam vpišejo vse na posestvo vpisane pravice, in sicer zastavne pravice, kakor simultan-hipoteke.

Ti vpisi se opravljajo brez pristojbine.

Da se je odločitev zgodila in nov list odprl, to se daje na znanje vsem dotičnikom.

§. 2. Razen primerljaja, o kterem govori §. 1, ne sme se del v javnih knjigah vpisanega posestva, če se ne izkaže izrečna privolitev v §. 1 omenjenih oseb, odločiti drugače kakor samo na podlogi pozivnega postopka, ki se opravi po sledečih paragrafih.

§. 3. Da se ta postopek sproži ali začne, naj posestnik, ki bi rad en kos od svojega posestva odločil, tistim osebam, za ktere so na posestvu stvarne pravice vpisane, to svojo voljo po zemljiščno-knjižni gosposki, vediti dá s tem pozivom, da imajo, če bi hotle vgovarjati, ta vgovor zoper odločitev, predno izteče doba po okolnostih postavljena, pri rečeni gosposki naznaniti, ker bi se sicer vzelo za to, da pozvani v odločitev privoljujejo in da se svoje pravice gledé odločenega kosa odrekujejo ta čas, ko bode iz zemljiščnih knjig odpisan.

Obrok za naznanilo vgovora ne sme gosposka nikdar na manj kakor trideset dni postaviti.

Prošnja za odločitev se mora pri posestvu, od kterega se hoče kos odločiti, v javni knjigi, pod opombo zapisati. Nasledek te opombe je, da poznejši vpisi stvarne pravice ne morejo odločitve ovirati.

§. 4. V prošnji, vsled ktere se izdá poziv, mora biti kos, kteri se ima odločiti, na tanko oznamljen, če je treba s črteži ali mapami.

Prošnja naj se vroči vsakemu pozvancu po postavah, za vročitev tožeb danih.

§. 5. Obrok za vgovor se začenja prvi dan po vročitvi poziva, teče nepretrgoma in brez odbitka tistih dni, v kterih pisma po pošti teko, in se ne sme podaljšati.

Če kdo ta obrok zamudi, ne more zadobiti postavljenja v poprejšnji stan.

§. 6. Pozvanec mora svoj vgovor podati zemljiščno-knjižni gosposki, bodi pismeno ali ustmeno; razlogov za vgovor mu ni treba povedati.

Vgovor se daje iz uradne dolžnosti na znanje tistemu, kteri se je potegnil za poziv.

Če se v dobi za to postavljeni ni podal vgovor, mora zemljiščno-knjižna gosposka na dotičnikovo zahtevo to pismeno potrditi in imenovati tiste pozvance, kteri se niso z nikakim ugovorom oglasili.

To potrjenje je kakor uradno spričevalo podvrženo pristojbini v tarifni številki 92/116 A, aa) postave od 13. decembra 1862 ustanovljeni.

§. 7. O pravem času podan vgovor ovira namenjeno odločitev.

S plačilom dolga (§. 8) ali s sodno razsodbo, ki izreče da vgovor nima moči (§§. 9—12), mogoče je to oviro odpraviti.

§. 8. Upniki, ki so vgovarjali in kterih iskatev je vpisana s kapitalom po

Digitized by Google

znesku določenem, morajo plačilo sprejeti tudi, če njih iskatev še ni dotekla za izplačilo; vendar se jim pridržuje osebna pravica na zadostilo zavolj škode, ktero bi utegnili imeti odtod, da se jim je plačilo prezgodaj opravilo.

§. 9. Ako kak upnik vgovarja zoper zamenjo zemljišč, ki so namenjena kmetijstvu, sme zemljiščno-knjižna gosposka z razsodbo temu vgovoru moč odvzeti, če je zamenja taka, da se z njo posestva menjavcev zložé (arroudirajo), ali da se kmetovanje zboljša, in če v enem kakor drugem primeru ni viditi, da bi to varnosti tiste iskatve, zastran ktere se je vgovarjalo, po določbah §. 1374 obč. drž. zak. bilo na kvar.

Na pristojnost zemljiščno-knjižne gosposke nima nobenega vpljiva, naj bo iskatev tudi pod skrbjo kake javne gosposke (fevdne, fidejkomisne, substitucijne, založne, ustanovne, varstvene, skrbstvene ali druge take gosposke) in naj bo iskatev tudi čemu, n. pr. za kavcijo, namenjena ali ne.

§. 10. V prošnji za razsodbo v §. 9 omenjeno se to, da se z zamenjo zemljišče zloži, lahka izkaže s katastersko mapo ali če take mape ni, z uradnim spričevalom od župana tiste občine, med mejami ktere dotična zemljišča leže, ali po drugem vere vrednem načinu. Zemljišče se šteje, da je zdržema, če tudi ga seka pot ali kak potok.

To pa, da bi se po zamenji zemljišč bolje kmetovalo, treba je izkazati z izreko tistih organov, kteri imajo po deželnih postavah oblast, to okolnost preudarjati in o nji izreko dajati.

§. 11. Vsled te prošnje (§. 10) bode zemljiščno-knjižna gosposka vgovarjalce pavabila na določen dan pred se s tem opominom, da se bo o ti prošnji razsodilo, če bi oni tudi ne prišli.

Prošnja naj se vsakemu povabljeniku vroči po postavah za vročevanje tožeb danih. Povabljenim ni zabranjeno, odločeni dan svoje izreke pismeno poslati.

§. 12. Zemljiščno-knjižna gosposka izreče odlokoma svoj razsod o prošnji, ko izteče določeni dan, ter iz uradne dolžnosti preudarja, so li v §. 9 omenjene potrebne pogoje, na kolikor pretresovanje tega ni odkazano drugim organom (§. 10, odstavek 2) in napravi, če je treba, pozvedbe in cenitve.

Ta razsod je podvržen tisti pristojbini, kakor sodbe o pozivnih tožbah (tarifna številka 87/103, A, a) postave od 13. decembra 1862).

§. 13. Z eno edino prošnjo se prosi za odpis kterega kosa z enega zemljiščno-knjižnega lista in njega pripis na drugi list ali za nov list, ki se ima za-nj odpreti.

Če se imajo dotični nalogi v zemljiščnjih knjigah dveh gospósk zvršiti, zaj se prošnja podá tisti zemljiščno-knjižni gosposki, pri kteri se ima kos zemljišča odpisati. Če ta nima pomisleka zoper dovolitev, naj v javni knjigi zapiše pod opombo, da se je prosilo za odpis, ter naj prošnjo za dovolitev in opravo prepisa ali za nov zemljiščno-knjižni list pošlje drugi zemljiščno-knjižni gosposki s tem pristavkom, da ni nikakega pomisleka zoper odpis.

Opomba zastran prošenega odpisa ima to moč, da bo vsak poznejši vpis na posestvo zastran kosa, ki se ima odločiti, samo tedaj veljal, če bi se ne dovolilo, prenesti ga na drug list.

§. 14. Druga zemljiščno-knjižna gosposka, če tudi ona nima spotike, bode kos pripisala ali zanj nov list odprla in le-to vediti dala prvi zemljiščno-knjižni gosposki, ktera bo precej v opombi zapisani odpis zares opravila in pristavila knjigo in list, kamor je odpisani kos zemljišča vpisan, ter ob enem le-to dotičnikom naznanila.

Če se pa ne dovoli pripis ali nov list, treba je to prvi zemljiščno-knjižni gosposki vedeti dati in povedati ji tudi razloge, zakaj se je prošnja odbila. Ta gosposka naznani le-to prosivcu, priobči mu rečene razloge ter pristavi, da se bo opomba zastran odpisa izbrisala, brž kakor zadobi odrečni odlok pravno moč.

Digitized by Google

Če se odpis in pripis zgodi, naj se prošnja s prilogami vred hrani pri tisti zemljiščno-knjižni gosposki, pri kteri se je kos zemljišča pripisal ali na nov list vpisal.

Po enakem naj se ravná tudi pri odpisovanju in pripisovanju zamenjanih kosov. Dotičniki si pri tem smejo izbrati izmed obeh tisto zemljiščno-knjižno gosposko, kteri hočejo prošnjo podati.

§. 15. Kakor se opravi odpis, vgasne — izvzemši primerljaj, o kterem govori §. 1 — glede odpisanega kosa moč vseh posestvo obtežajočih vpisov. S pripisom pa zadobe vsi vpisi, držeči se posestva, h kterima se kos pripisuje, polno moč tudi zastran pripisanega kosa.

§. 16. Ta postava pa se ne dotikâ določeb — ondi, kjer take določbe še veljajo — po kterih je potrebna politična dovolitev za odločitev zemljišča in za zamenjo zemljišč, sosebno z ozirom na to, ali so dominikalna (v deželni ali fevdni knjigi vpisana) ali pa rustikalna (v mestni ali gruntni knjigi vpisana).

§. 17. Zvršitev te postave se naroča ministrom notranjih reči, pravosodja in finance.

Na Dunaju, 6. februarja 1869.

Franc Jožef l. r.

Taaffe l. r. **Giskra** l. r. **Herbst** l. r. **Brestel** l. r.

13.

Ukaz ministra za bogočastje in uk od 10. februarja 1869,

o začasni uredbi šolskega nadzorstva.

Veljaven za nadvojvodstvo Avstrijo pod in nad Anižo, vojvodstvo Kranjsko, mejno grofijo Moravsko, vojvodstvo gornje-sleško in dolnje-sleško, pokneženo grofijo Tirolsko in mesto Trst s obmestjem vred.

(Štev. 19. izdatek IX. Državnega zakonika. Dan izdatbe 11. februarja 1869).

Da se najviša voditev in najviši nadzor ljudskih šol, ki po §. 1 državne postave od 25. maja 1868 (Državnega zakonika št. 48) gre državi, v deželah: Avstriji pod Anižo, Avstriji nad Anižo, na Kranjskem, Moravskem, Sleškem, Tirolskem in v mestu in obmestju Tržaškem, djanjsko uresniči, — dokler se ne dado deželne postave o šolskem nadzoru —, ukazujem na podlagi §§. 14 in 15 te državne postave za imenovane dežele tako le:

1. Dozdanje področje cerkvenih viših gosposk in viših šolskih nadzornikov zastran ljudskih šol in k tem štetih privatnih šol bode, — ne krateč tega, kar določuje §. 2 gori v misel vzete državne postave — prešlo na politična deželna poglavarstva, dozdanje področje duhovskih okrajnih šolskih nadzornikov pa bo — z enako omejitvijo — prešlo na politične okrajne gosposke.

2. Deželni poglavarji imajo oblast, v vseh važnejših obravnavah o teh šolskih rečéh na posvetovanje sklicovati ude deželnega odbora, duhovnike tistih ver, ki bivajo v deželi, in pa zvedence v učiteljstvu. Oni imajo v porazumku s temi posvetovati se in ministru za bogočastje in uk predložiti v potrjenje nasvete, kako naj se uredi občinsko (krajevno) šolsko nadzorstvo, dokler se ne dado dotične deželne postave.

3. Politični okraji bodo ob enem tudi šolski okraji.

Digitized by Google

4. Vsaka mestna občina, ki ima lastno občinsko postavo, je poseben šolski okraj za se, in opravlja reči okrajnega šolskega nadzorstva v izročenem (prenesenem) področju.

5. Politične okrajne gosposke, oziroma mestne občine z lastno občinsko postavo bodo v didaktično-pedagogičnih šolskih rečeh podpirali in za šole ogledovali začasni šolski okrajni nadzorniki, ki jih postavi ministerstvo za bogočastje in uk ter jim dá potrebne navode za njih službovanje.

Ti nadzorniki dobivajo iz državnih denarjev povprečne zneske za diete, in kadar občasno šole ogledujejo, vozijo se ob trošku šolske občine.

Te določbe pridejo v moč 1. marca 1869.

Hasner l. r.

Digitized by Google

Prestave iz državnega zakonika leta 1869

za

kranjsko vojvodino.

III. dél.

14.

Državna pogodba od 2. junija 1868 med avstrijsko-ogersko monarhijo in kraljestvom Švedijo in Norvegijo,

zastran vzajemnega izročevanja hudodelnikom.

(Sklenjena v Stockholmu dne 2. junija 1868; od strani Njegovega c. k. Apostolskega Veličanstva pritrjena 15. julija 1868. Obojestranski pritrdbi ste se izmenjali v Stockholmu 19. avgusta 1868).

(Štev. 11, izdatek VI. Državnega zakonika. Dan izdatbe 26. januarja 1869.)

Nos Franciscus Josephus Primus,

divina favente clementia Austriae Imperator;

Rex Bohemiae etc. et Apostolicus Rex Hungariae.

Notum testatumque omnibus et singulis, quorum interest, tenore praesentium facimus:

Posteaquam a Nostro et a Plenipotentiario Suae Regiae Sueciae et Norvegiae Majestatis Conventio in XVI Articulis consistens de mutua maleficorum extraditione Stockholmiae die 2. mensis Junii anni 1868 inita et signata est, tenoris sequentis:

Prestava.

Njegovo cesarsko in kraljevsko Apostolsko Veličanstvo in Njegovo Veličanstvo kralj švedski in norveški, želê, zavarovati kazensko pravosodje nad tistimi hudodelstvi, ki so se storila v Njunih obojostranskih deželah in kterih storívci ali deležniki bi hotli pred kaznijo pobegniti iz enega ozemlja v drugo — sta sklenila dogovorno, narediti izročitveno pogodbo in v ta namen imenovala za Svoja pooblaščenca, in to:

Digitized by Google

Njegovo cesarsko in kraljevsko Apostolsko Veličanstvo gospoda grofa Ladislava **Karnickega** iz **Karnic**, Svojega pravega kamernika in skrivnega svetovalca, izrednega poslanika in pooblaščenega ministra, velikokrižnika švedskega reda severne zvezde in izbornoheskega Vilhelmovega reda; — in

Njegovo Veličanstvo kralj švedski in norveški gospoda grofa Ludvika **Manderström**, Svojega državnega ministra in ministra unanjih reči, kamernika, enega izmed osemnajsterih mož švedske akademije, viteza komanderja in vicekancelarja švedskih redov, viteza reda Karla XIII., velikokrižnika norveškega reda sv. Olafa itd. itd.

ktera sta, zamenjavši svoji v dobri obliki najdeni pooblastili, dogovorila se zastran sledečih členov:

Člen I. Vlada Njegovega ces. in kralj. Apostolskega Veličanstva in vlada Njegovega Veličanstva kralja švedskega in norveškega zavezujete se, da si boste ena drugi izročevali take ljudi, ki jih sodne gosposke v državah enega pogodnika preganjajo ali obsodijo zavolj kakega v sledečem členu II naštetih kaznjivih djanj, in kteri so pobegnili v dežele drugega pogodnika.

Člen II. Izročitev se dovoljuje za sledeča kaznjiva djanja, če je nanje po švedskih ali norveških postavah postavljeno dveletno posilno delo ali pa še hujša kazen — ali če se po avstrijskih postavah med hudodelstva štejejo — oziroma po ogerskih postavah s težkimi kaznimi kaznjujejo.

1. Umor staršev, detemorstvo, zavratni umor, zavdaja, umor;

2. Uboj, težke poškodbe in ranitve, ki imajo za nasledek kako bolezen ali nezmožnost za delo čez 20 dni trpečo;

3. Dvoženstvo, posilni odnes (ugrabljenje), posiljenje ženske, zaprava (odgnanje) spočetka (napravljeni splav), oskrumba ali zapeljevanje nedoletnih k nečistosti po starših ali drugih osebah, kterih skrbi so bili izročeni, krvosramnost;

4. Odvzetje, zatajitev, odprava, premena, podvrženje ali izpoloženje otrok;

5. Zažig;

6. Namišljena poškodba železnic, telegrafov ali tuje lastnine; napad tuje nepremakljive lasti, odnes ali ugrabljenje osebe; nepostavna prikrata ali omejitev osebne svobode, nevarno pretenje zoper osebe ali lastnino; globljenje ali izsilovanje;

7. Razboj (rop) in tatvina;

8. Ponareja ali umanjšanje kovanih denarjev; vpeljanje ali izdanje nepristnega ali umanjšanega denarja; ponareja ali prenareja papirnega denarja, državnih prihodnic, obligacij, papirnih vrednost kake banke ali drugih javnih papirnih vrednot; vpeljatev ali poraba takih izopačenih vrednot;

Ponareja vladarskih pisem, pečatov, puncev, štempljev, mark od države ali javnih upravnih gosposk, in poraba takih nepristnih reči; prenareja javnih ali javno poverjenih pisem, privatnih, trgovskih ali bankovnih pisem, kakor tudi poraba takih prenarejenih pisem;

9. Krivo spričevanje ali kriva prisega pred sodiščem, krivo najdenje zvedencev, zapeljanje prič in zvedencev, da kaj krivega pred sodnikom povedo, obrekovanje, začetništvo ali sokrivnja teh hudodelstev;

10. Izpodmikanje od strani javnih uradnikov ali hraniteljev, podkupovanje javnih uradnikov;

11. Prevara (goljufija), prevarni bankerot in deležnost prevarnega bankerota;

12. Baraterija; hudodelstvo puntarije med moštvom kake ladije, če se puntarji polaste ladije po zvijači ali siloma, ali če oni ladijo namorskim razbojnikom (korsarjem) v roke dado.

Člen III. Nikdar pa se ne bo dovolila izročitev zavoljo političnih hudodelstev ali pregreškov.

Če se kdo izroči zavolj drugega prestopa kazenskih postav, ne sme biti nikdar

Digitized by Google

obsojen ali kaznjen zavoljo političnega hudodelstva ali pregreška, storjenega pred izročbo, niti zavoljo deležnosti takega hudodelstva ali pregreška.

Tak človek se ne sme preganjati ali kaznjevati tudi zavoljo drugega pred izročbo storjenega prestopka postave, ki ni v misel vzet v ti pogodbi, razen če bi bil potem, ko je prestal kazen ali ko je bil zatožbe odvezan zastran djanja, zavolj kterega je bil izročen, še tri mesece v deželi ostal, ali če bi bil vdrugič vanjo prišel..

Člen IV. Izročitev ne bo dovoljena, če se je od časa, odkar je kaznjivo djanje storjeno, odkar sodišče koga zasleduje ali odkar ga je obsodilo, po postavah tiste dežele, kamor je krivec pobegnil, preiskava ali pa kazen prestarala.

Člen V. Nikakor in nikdar pa ne bosta visoka pogodnika dolžna eden drugemu svoje lastne podložnike izročevati.

Če se krivec po postavah v njegovi državi veljavnih zavolj kaznjivega djanja, doprinešenega v drugi državi sodno zasleduje, bode vlada poslednje države priobčila pojasnila in spise to djanje zadevajoče, predmete, ki so *corpus delicti* in vse razložbe potrebne za sodno preiskovanje.

Člen VI. Če obdolženec ali obsojenec ni podložnik ne ene ne druge države pogodnice, bode tista vlada, ki bi imela izročitev dovoliti — če bi bil razlog ali povod za to — popred prejeto zahtevanje vediti dala vladi obdolženčeve domače države, in če bi le ta vlada od svoje strani krivca zahtevala; naj mu njena sodišča sodijo — svobodno bode vladi zastran izročbe zaprošeni, izročiti zatoženega bodi v državo, kjer se je hudodelstvo ali pregrešek storil, ali pa v državo, iz ktere je.

Če obdolženca ali obsojenca, čigar izročitev vsled pričujoče pogodbe eden izmed pogodnikov zahteva — ob enem ktera druga ali več drugih vlad imeti hoče spričo hudodelstev ali pregreškov, ktere je storil v različnih državah, naj se izroči vladi tiste države, v kteri je bil storjen težji prestopek postave, in če bi njegova kaznjiva djanja enako težka bila, tisti vladi, ktera ga je pred vsemi drugimi zahtevala.

Člen VII. Če se zahtevani človek v deželi, kamor je pobegnil, zavolj hudodelstva ali pregreška ondi storjenega zatoži ali obsodi, sme se izročitev odložiti na dotle, dokler ne bo s končno sodbo odvezan ali dokler ne prestane kazni.

Člen VIII. Izročitev naj se po ti pogodbi dovoli tudi takrat, če izročenemu branila izpolniti svoje dolžnosti, ki jih ima do privatnih oseb, pri čemur se pa tem poslednjim pridržuje, da svoje pravice pred pristojno sodno gosposko dotrdijo in doženo.

Člen IX. Izročitev se dovoli po zahtevanju, ki ga ena vlada drugi po diplomatičnem potu naznani, predloživši ji kazensko sodbo, zatožbeni sklep, povelje, obdolženca zapreti, ali drug temu poslednjem enak sodni čin, v kterem se mora povedati kakošnost in teža kaznjivega djanja, in kazen, ki prihaja na tako djanje.

Te spise naj izda sodišče ali druga pristojna gosposka v deželi, ki izročitev zahteva, bodi v prvopisu bodi v poverjenem prepisu.

Pri tem naj se pristavi popis izročenčeve osebe ali kako posebno znamenje s kterim se da dokazati pravost ali istost.

Člen X. V silnih primerih, zlasti če se je bati, da utegne obdolženec pobegniti, sme vsaka izmed vlad pogodnic na podlogi kazenske sodbe, zatožbenega sklepa ali zapornega povelja kar je mogoče hitroma in tudi po telegrafu zahtevati in doseči, da bo obsojenec ali obdolženec zaprt pod tem pogojem, da se pismo, na ktero se zahtevanje opira, v najkrajši dobi pošlje.

Člen XI. Ukradene reči kakor tudi vse pri obsojencu ali obdolžencu najdene in odvzete mu reči, sredstva ali orodja, s kterimi je hudodelstvo ali pregrešek storil, in sploh vsa dokazala naj se z izročencem vred izroči, tudi takrat, če bi se

Digitized by Google

obdolženec ne mogel izročiti, ker je potem, ko je bila izročitev že dovoljena, umrl ali pa ušel.

Isto velja zastran vseh enakošnih reči, ktere je obdolženec v deželi, kamor je pobegnil, skril ali shranil in ki so se še le pozneje našle.

Toda pravice tretjih na take reči se pridržujejo, in se jim one morajo brez troška vrniti, kadar se kazenska pravda dovrši.

Člen XII. Stroški za zaprtje, preživljenje in prevožnjo izročenca, kakor tudi stroški za oddajo in prevožnjo reči, ktere se po prejšnjem členu vračujejo ali oddajejo, zadevajo države pogodnice vsako v nje ozemlju. Stroški za prevožnjo in drugi stroški, ki jih napravi vožnja izročencev in gori omenjenih reči po ozemlju kake tretje države, zadevajo tisto državo, ki je za izročbo prosila.

Če se spozna za dobro, koga po morju voziti, naj se izročenec pripelje v tisto pristanišče, ktero naznani zahtevajoča vlado, in troški za vožnjo na ladiji zadevajo v takem primeru poslednjo vlado.

Člen XIII. Če ena ali druga vlada pogodnica spozna za potrebno, da se zaslišijo priče v drugi državi stanujoče, ali da se opravi drugo kako uradno delo zavolj vpeljanja kazenske preiskave, naj se za tega delj po diplomatični poti pošljejo zaprosbe pristojne sodne ali druge gosposke. Sodna ali druga gosposka zoprošene države je dolžna, storiti kar se prosi držeč se postav tiste dežele, v kteri se ima priča zaslišati ali uradno delo opraviti.

Stroške, ki jih napravi zvršitev v tem členu omenjenih obličnosti, povračujete vladi pogodnici po določbah člena XII.

Člen XIV. Če bi bilo potreba, da kaka priča sama pride, zavezuje se vlada tiste dežele, iz ktere je priča, da bo dovolila to, kar zahteva druga vlada.

Če je priča voljna iti, kamor je vabljena, dobi precej potrebno potno pismo, in vladi se domenite ter ustanovite povračilo stroškov poti in bivanja, ktere bo proseča država dovolila priči po daljavi in po času bivanja, kakor tudi denar, kar ga dobí priča na ta račun naprej. Nikakor pa se ne sme taka priča, dokler biva ondi, kjer ima sodnik svoj sedež, za to, da jo izprašuje, niti tje ali nazaj gredé, zapreti ali nadlegovati zavolj djanja, ktero je pred povabilom storila.

Člen XV. Pričujoča pogodba pride v moč še le deset dni potem, ko bo razglašena po obliki, kakor jo dotične deželne postave ustanovljujejo. Ostane pa v moči do šest mesecev potem ko izreče ena ali druga vlada pogodnica, da hoče odstopiti od nje.

Člen XVI. Pričujoča pogodba se pritrdi in pritrdbi se izmenjate v Stokholmu za šest tednov ali če se bo moglo, še prej.

V dokaz tega sta jo oba pooblaščenca podpisala in sta pritisnila na-njo vsak svoj pečat.

Tako storjeno v Stokholmu, v dvojni izdatbi 2. junija 1868.

(L. S.) Grof Ladislav **Karnicki** l. r. (L. S.) **Manderström** l. r.

Nos visis et perpensis conventionis hujus articulis illos omnes et singulos ratos hisce confirmatosque habere profitemur ac declaramus, verbo Nostro Caesareo et Regio adpromittentes, Nos omnia, quae in illis continentur, fideliter executioni mandaturos esse.

In quorum fidem majusque robur praesentes ratihabitionis Nostrae tabulas manu Nostra signavimus, sigilloque Nostro Caesareo-Regio odpresso firmari jussimus.

Digitized by Google

Dabantur in Imperiali urbe Nostra Vienna, die decima quinta mensis Julii anno millesimo octingentesimo sexagesimo octavo, Regnorum Nostrorum vigesimo.

Franciscus Josephus m. p. **(L. S.)**

Ferdinandus Liber Baro **Beust** m. p.

Ad mandatum Sacrae Caes. et Reg. Apost. Majestatis proprium:

Joannes Liber Baro a **Vesque-Püttlingen** m. p.

C. et R. Consiliarius Aulicus et Ministerialis.

Zgornja državna pogodba se razglašuje ter bo veljala za kraljevine in dežele v državnem zboru zastopane.

Na Dunaju, 13. januarja 1869.

Taaffe l. r. **Herbst** l. r.

15.

Pogodba o trgovini od 14. julija 1868, med Njegovim cesarskim in kraljevskim Apostolskim Veličanstvom, ob enem zastopajočim samooblastno kneževino liechtensteinsko na eni, in švajcarsko zavezo na drugi strani.

(Sklenjena na Dunaju 14. julija 1868. Njegovo cesarsko in kraljevsko Apostolsko Veličanstvo jo je pritrdilo 20. decembra 1868. Obojostranski pritrdbi bili ste izmenjani na Dunaju 5. januarja 1869).

(Štev. 10, izdatek V. Državnega zakonika. Dan izdatbe 22. januarja 1869.)

Mi Franc Jožef Prvi,

po milosti Božji cesar avstrijski;

kralj češki i. t. d. in apostolski kralj ogerski,

dajemo na znanje in poročamo:

Ker je bila med Našim pooblaščencem, zastopajočim ob enem tudi samooblastno kneževino liechtensteinsko, na eni, in med pooblaščencem

Digitized by Google

za to imenovanim po zveznem svetovalstvu švajcarske zaveze na drugi strani na Dunaju dne 14. julija 1868, iz namena, da bi se trgovske razmerja med obojostranskim ozemljem razsežno uredila, sklenjena in podpisana iz sedem členov in priloge A obstoječa pogodba, ki govori tako le:

Njegovo Veličanstvo cesar avstrijski, kralj češki i. t. d. in apostolski kralj ogerski na eni strani, in švajcarska zaveza na drugi strani, želê, med obojostranskimi državami in posestvi obstoječa trgovska razmerja vzajemno olajšati in razširiti, sklenila sta, v ta namen narediti pogodbo, in sta imenovala za svoja pooblaščenca, namreč:

Njegovo Veličanstvo cesar avstrijski, kralj česki i. t. d. in apostolski kralj ogerski:

gospoda barona Friderika Ferdinanda Beust, Svojega skrivnega svetovalca, državnega kancelarja in ministra cesarske hiše in unanjih reči, velikokrižnika reda sv. Štefana in Leopoldovega; in

švajcarsko zvezno svetovalstvo:

gospoda Drja. Janeza Jakoba Tschudi, svojega opravilnika;

ktera sta si podala svoji v dobrem in pravšnem obliku najdeni pooblastili ter sta dogovorila in sklenila sledeče člene:

Člen I.

Oba pogodnika zagotovljata si eden drugemu, da bosta, kar se tiče vvoznine in izvoznine, ravnala eden z drugim kakor se ravná z narodom največo ugodnost uživajočim.

Vsak pogodnik se torej zavezuje, da bode vsako ugodnost, vsako prednost in vsako znižbo, ki jo je ali ki jo bo na to stran dovolil tretji državi, enako tudi drugemu pogodniku brez odvračila dodelil.

Izvzemajo se:

a) take ugodnosti, ki so samo zavolj ložjega občenja na meji drugim sosednim državam zdaj dovoljene al ki se vprihodnje dovoliti utegnejo, kakor tudi tiste znižbe cola ali oprostitve, ki veljajo samo za neke meje ali za prebivalce posamnih predelov;

b) tiste ugodnosti, ki jih uživajo take države, ktere so zdaj ali bodo v prihodnje z enim pogodnikom glede cola popolnoma zedinjene.

Še se zavezujeta pogodnika, da ne bosta vzajemnega občenja med Svojimi deželami zavirala z nikakimi vvoznimi, izvoznimi ali prevoznimi prepovedmi. Izjeme od tega pravila smejo samo biti:

a) pri državnih samoprodajnih rečeh (tobaku, soli, smodniku);

b) iz ozirov na zdravstveno policijo;

c) glede na vojne potrebščine v izrednih okolnostih.

Člen II.

Blago vsakovrstno, ki prihaja iz enega v drugo ozemlje ali narobe bode vzajemno v drugem ozemlju prosto vsake prevoznine.

Kar se tiče prevožnje (vožnje skozi deželo naprej), zagotovljeta si pogodnika na vsako stran tako ravnanje, kakor se ravna z narodom največo polahčico uživajočim.

Digitized by Google

Člen III.

Za polajšbo občenja na meji so se dogovorile med pogodnikoma posebne določbe, ki so v prilogi A pridane pričujoči pogodbi in se štejejo tako, kakor če bi stale v pogodbi sami.

Člen IV.

Vsakovrstno blago iz enega colnega okolišča v drugi vvažano ne bodi podvrženo višemu notranjemu davku ali potrošnini (na račun države, dežel, kantonov ali občin), kakor je tisti, kteremu je ali bode podvrženo enakovrstno blago domačega dela; — s pridržkom tega, kar določuje sledeči člen.

Člen V.

V zgornjem členu postavljeno vodilo ne velja za potrošnino, ktera se v posamnih švajcarskih kantonih jemlje od pijač.

Toda švajcarska zaveza prevzema to dolžnost, da se takošne pristojbine od pijač iz obeh držav Njegovega cesarskega in kraljevsko-apostolskega Veličanstva ne bodo na novo vpeljale in zdanje poviševale in da če bi kteri kanton dotično pristojbino za švicarsko blago ponižal, bode ta ponižba v enakem razmerju veljala tudi za blago iz obeh držav Njegovega cesarskega in kraljevsko-apostolskega Veličanstva.

Za avstrijska, tudi ogerska vina, ki se v sodih (tudi dvojnih) vvažajo v Švajco, naj bodo kakoršne koli cene ali dobrine, ne smejo jemane pristojbine presegati najnižega postavka, ki se v dotičnem kantonu jemlje za unanja v edinih sodih vvažana vina.

Člen VI.

Trgovci, fabrikanti in drugi obrtniki, ki izkažejo, da v svoji deželi plačujejo postavne davščine, ne smejo, kadar za svoj obrt sami ali po svojih potujočih ljudeh blaga nakupujejo in — z izgledki (muštri) ali brez izgledkov — naročnikov iščejo, za to v okoliših druzega pogodnika podvrženi biti nobeni drugi davščini.

Tudi se bodo s takimi, ki hodijo na sejme in trge trgovat ali lastne izdelke ali fabrikate prodajat, v vsaki izmed držav pogodnic tako delalo vzajemno kakor z lastnimi državljani.

Člen VII.

Pričujoča pogodba pride v moč za en mesec po izmenji pritrdnih pisem ter bo veljala osem let.

Če ne bo noben pogodnik dvanajst mesecev pred iztekom omenjene dobe izrekel, da ga je volja veljavnosti pogobe konec storiti, bode veljala dalje dokler ne preteče leto od tistega dne, kterega jo bo eden ali drugi pogodnik odpovedal.

Pogodnika si pridržujeta oblast, po vkupni domembi v to pogodbo sprejeti kake predrugačbe, ki niso nasproti duhu in osnovnim vodilom iste, in za ktere bi skušnja pokazala, da so koristne.

Pričujoča pogodba se podvrže pritrdbi in pritrdni pismi naj se izmenjate na Dunaju zadnji čas v petih mesecih.

Digitized by Google

V dokaz tega sta jo obojostranska pooblaščenca podpisala in vsak svoj pečat pritisnila na njo.

Tako storjeno na Dunaju, 14. julija 1868.

(L. S.) **Beust** l. r. (L. S.) **pl. Tschudi** l. r.

Priloga A,

k členu III.

Da se trgovina dotičnih mejnih okrajev olajša, kakor potrebe vsakdanjega občenja nanašajo, domenila sta se visoka pogodnika tako:

1. Vvoznine kakor izvoznine so na prehodu čez avstrijsko-švajcarsko mejo v obeh državah proste:

a) vse množine blaga, za ktere vsa pristojbina skup znese izpod 5 rapov ali oziroma en krajcar in tri četrtine avstrijske veljave;

b) trava, seno, slama, nastelj, mah za zavijanje ali zasmoljanje, pične rastline, ločje in navadno trstje, žive rastline (sadike in grubanice od vinske trte), žito v klasju in sočivje v stročju, neotrti lan in konoplje, frišno sadjè (tudi frišno grozdje) in krompir;

c) živalska kri;

d) vsakovrstna jajca;

e) mleko, tudi sirjeno (skuta);

f) oglje od lesa, premog (kopano oglje), šota in oglje iz šote;

g) kamenje zidavno, lomljeno, za tlak in mlinsko naravno, žlindra, kremenje, pesek, apno in mavec, lapor ali soldan, ilovica in vsakovrstna navadna zemlja ali prst za opeke in lonce, pipe ali lule in za posode;

h) otrobi, *sansa* (izprešane, popolnoma suhe lupine od oliv), perge in drugi ostanki od izprešanega in kuhanega sadja in oljnatega semenja;

i) izlugani, rastlinski in premogovi pepel, gnoj (tudi gvano), žlempa, pomije, tropine in droži, smeti, črepine od kamenine in lončenine, zlati in srebrni ostrški, glen;

k) kruh . . . . do 20 colnih funtov vštevno,
frišno meso „ 8 „ „ „
sir . . . . „ 4 „ „ „
sirovo maslo „ 4 „ „ „

2. Še se dodeljuje prostost vvoznine in izvoznine, in prostosti prehod colnih cest:

Za delavno živino za kmetijsko orodje, za robo in pripravo, ki jo na okrajni meji stanujoči kmetje za poljsko delo ali pri seljenju izvažajo ali vvažajo čez colno linijo.

3. Tudi so prosti vvoznine in izvoznine pridelki s tistega dela od posestev podložnikov enega in drugega pogodnika, ki je po meji avstrijsko-švajcarski odločen od hiše in gospodarstvenih poslopij, kadar se dovažajo v ta poslopja.

Pod številom 2 in 3 dodeljene ugodnosti pa veljajo samo za stanovalce take okolice, ki je v Avstriji do ene milje, v Švajci pa do dveh ur hodá oddaljena od meje.

4. Obojostranski vladi boste se dorazumeli zastran naredeb, pod kterimi se bo v nekih krajih, kjer bi bilo treba, takim rečém, ki so v obojostranskih državah

Digitized by Google

proste tako vvoznine kakor izvoznine, smel dopustiti prestop meje tudi zunaj colnih cest.

5. Pod dolžnostjo, da se mora blago nazaj pripeljati, in proti izpolnjevanju colnih predpisov, ki jih boste obojostranski vladi našli za dobro po vkupnem dogovoru ustanoviti, dodeljuje se začasno popolna prostost vvoznine in izvoznine:

a) za blago (izvzemši reči podvržene potrošnini), ki se iz prostega prehoda v okolišu enega pogodnika v okoliš drugega pogodnika pripelje ali prinese na sejme ali trge, ali ktero se, ne glede na sejme in trge, v okoliš drugega pogodnika pošlje, da se spravi v colnijska hranišča *(Entrepôts)*, kakor tudi za izgledke (muštre), ki jih prineso trgovski potniki, vse te reči, kadar se v dobi naprej določeni neprodane nazaj pošljejo;

b) za živino, ki se goni na sejme ali na pašo;

c) za zvonove in tiskarske pismenke, ki se imajo pretopiti, slama za opletanje, vosk za belilo, odpadki svilni za mikanje (grebenanje), pri čemer se je pa držati teže, ki jo imajo te reči, z ozirom na to, kar po naravnem načinu ali po postavi pri podelovanju na teži izgubé;

d) drva in les, čreslo (lubje), oljnata semena, konoplja, lan in drugi taki kmetijski pridelki, ki se iz enega colnega okoliša v drugi pripeljejo, da se sekajo, žagajo, sephejo, zmanejo i. t. d. in sežagane, sephane, zmete i. t. d. v prvi colni okoliš nazaj pripeljejo.

6. Na vseh brodih reke Rena razširja se vožnja ljudi tako, da se prevoz začne eno uro pred prvim železničnim vlakom in eno uro po zadnjem vlaku dokonča.

7. Dopušča se prevoz ali prehod živine in blaga iz Švajce skozi Avstrijo v Samnaun, kakor tudi iz Avstrije skozi Švajco čez Samnaun v Patznaun, in od obeh strani tudi nasproti.

8. Malim colnijam Taufers, Martinsbruck, Spiski mlin in Ischgl daje se oblast, odpravljati pri prevozu vse blago in živino.

9. Dopušča se prehod za blago in živino med Münstersko dolino in Dolnjim Engadinom skozi Avinjsko dolino.

10. C. k. colniji Martinsbruck daje se oblast povračati tirolsko potrošnino pri blagu, ki se pri ti colniji na novo izvaža.

Smo pretehtavši vse določbe te pogodbe odobrili jo in potrdili ter obetamo tudi s Svojo cesarsko in kraljevsko besedo, za Se in za Svoje naslednike, da jo bomo po vsem nje zapopadku izpolnjevali in izpolnjevati dali.

V dokaz tega smo pričujoče pismo z lastno roko podpisali in ukazali, da se nanj pritisne Naš cesarski in kraljevski pečat.

Tako storjeno v Našem glavnem in prestolnem mestu na Dunaju dvajsetega dne meseca decembra v letu po odrešenju sveta 1868, Našega cesarjevanja dvajset enem.

Franc Jožef l. r. **(L. S.)**

Grof **Beust** l. r.

Po povelji Njegovega c. in k. apostolskega Veličanstva:

Baron Maksimilian **Gagern** l. r.

c. in k. dvorni in ministerski svetovalec.

Digitized by Google

Končni zapisnik.

Podpisovaje pogodbo o trgovini, ki je bila danes med avstrijsko-ogersko monarhijo in švajcarsko zavezo sklenjena, sta se podpisana pooblaščenca dorazumela zastran sledečih pridržkov, izrek in dogovorov, ki so se zapisali v zapisnik ter bodo del pogodbe.

Pooblaščenec Njegovega Veličanstva cesarja avstrijskega in apostolskega kralja ogerskega izrekuje, da po členu 13 avstrijsko-liechtensteinske pogodbe o colnem in davkovnem edinstvu od 23. decembra 1863, veljá danes sklenjena pogodba zastran trgovine tudi za imenovano kneževino.

Švajcarski pooblaščenec jemlje na znanje le-to izreko.

K pogodbenemu členu III.

Bila sta enih misli zastran tega, da polahčice zastran cola in trgovine poleg obojostranskih mej djanjsko obstoječe o sklepanju te pogodbe bodo obdržale se in kar bo mogoče raztegnile pod zdanjimi pogojami ves ta čas, dokler bo ta pogodba v moči.

K pogodbenemu členu III, oziroma prilogi A, št. 5.

Dogovorilo se je, da si boste vladi ena drugi na ravnost dopisovali in vediti dali pogoje in formalnosti, pod kterimi so polahčice dovoljene, držati se bo pri tem teh le vodil.

1. Reči, za ktere se zahteva prostost cola, morajo se pri colnijah po vrsti in množini oglasiti ali napovedati in pregledu podvreči.
2. Izvožene in zopet vvažane, oziroma vvožene in zopet izvažane reči morajo se odpravljati pri enih in istih colnijah, naj bodo na meji ali kje notri v deželi.
3. Smejo se postaviti primerni obroki, kdaj se ima blago zopet izvoziti ali zopet vvoziti, in če se ti obroki zamudé, smejo se postavne davščine jemati.
4. Dopuščeno je, zahtevati da se davščina zavaruje s pologo njenega zneska ali po drugem primernem načinu.
5. Na razloček v teži, ki postane po popravi ali podelavi reči, naj se gleda, kar je prav, in pri majhnem razločku naj ne bo treba plačati nikake davščine.
6. Od obeh strani se bo skrbelo, da se bo blago pri colnijah kar je mogoče hitro odpravljalo.
7. Ena in druga vlada pogodnica določuje za svoj okoliš tiste colnije, ki imajo oblast, colu podvržene reči, ki jih trgovski potniki kakor izgledke (muštre) prineso v deželo, pri vvozu in izvozu odpravljati.

Izvoz sme iti tudi na drugo colnijo, nego vvoz.

Pri vvozu naj se izračuni, koliko vvoznine bi bilo za izgledke plačati in ta znesek mora potujoči trgovec pri odpravni colniji v gotovini plačati ali pa popolnoma zavarovati.

Da se bo vedelo, da so izgledki eni in isti, naj se jim udari štempelj, če je mogoče, ali primerno pripne svinec ali pečat in to zastonj.

Odpravnica, zastran ktere boste ena in druga vlada pogodnica izdali tanje določbe, mora zapopadati:

a) zaznamek prinesenih izgledkov, z naznambo kakošno je blago in s kterimi znamenji se loči od drugega;
b) naznambo, koliko vvoznine bi za izgledke plačati bilo, in ali je ta znesek v gotovem plačan ali kako zavarovan;

Digitized by Google

c) kako so izgledki oznamovani;
d) rok, po kterem se bo plačana vvoznina zaračunila ali iz dane varščine vzela, če se izgledki ne bi prej nazaj v tujo deželo odpeljali ali pa v branišče položili. Ta doba ne sme prestopiti enega leta.

Če se izgledki, predno izteče postavljeni obrok (d), pripeljejo pred colnijo za odpravljanje oblastno, da bi se nazaj odpeljali ali pa v branišče déli, naj se ta colnija prepriča, če so to ravno tiste reči, ktere je imela pri vvozni odpravi pred sabo.

Če ni pomislekov zoper to, potrjuje colnija z izdanim listom izvožnjo ali pa shranitev ter povrne pri vvozu plačano vvoznino, ali pa naredi, kar je treba, da podana varnost prosta postane.

K pogodbenemu členu V.

Zastran potrošnine od pijač, ki jo potegujejo nekteri kantoni, veljá, kar je povedano v prilogi F k trgovski in colni pogodbi med Švajco in Francijo od 30. junija 1864.

K pogodbenemu členu VI.

1. Če hočejo biti davka prosti, morajo trgovski popotniki iz Švajce imeti izkaznico po priloženem obrazcu I, trgovski popotniki iz obeh držav Njegovega cesarskega in kraljevsko-apostolskega Veličanstva pa obrtniško izkaznico, ki naj se izdaje po priloženem obrazcu II.

Ti listi veljajo, dokler teče koledarsko leto, za ktero so izdani. Imeti morajo popis osebe in podpis tega, komur so dani, in pritisne naj se nanje pečat ali štempelj tiste gosposke, od ktere so izdani.

Če tak list pokažejo, dobé potujoči trgovci, potem ko se jim prizna istost, od pristojne gosposke obrtni list, izdan po priloženih obrazcih A in B.

Obrtniki in njihovi trgovski popotniki ne smejo s sabo imeti blaga za na prodaj; dopuščeno jim je pa, nakupljeno blago s sabo jemati do tam, kamor je namenjeno.

Toda vzajemno se bodo brez davščine pripuščali samo taki trgovski potniki, ki hočejo opravila sklepati za svoj račun ali pa za račun trgovca, komur služijo kakor trgovski pomagači.

2. Kar se tiče semnjevanja, bode se s podložniki drugega pogodnika, glede na pravico, hoditi na sejm ali trg, in na davščine od tega plačevane, popolnoma po enakem ravnalo, kakor z lastnimi državljani.

Zastran tega, kaka bodi izkaznica ki jo morajo imeti državljani drugega pogodnika, da bodo deležni te dobrote, sprejel se je od obeh strani obrazec III.

Pričujoči zapisnik, ki se je kakor pogodba sama in nje priloga, naredil v dvojni izdatbi, bode se brez posebne pritrdbe štel, da je od dotičnih vlad odobren in potrjen, že s tem, da se izmenjate pritrdbi današnje pogodbe, na ktero se nanaša.

Digitized by Google

Obrasec I.

(Švajcarski obrazec).

Izkaznica

za

oprost od obrtnih ali patentnih pristojbin za trgovsko potovanje po avstrijsko-ogerski monarhiji.

Veljavna za leto 18 . .

Švajcarska zaveza.

(Grb.)

Imetnik pričujoče izkaznice, { kteri / kterega firma } plačuje tu postavne davščine . . . . .

potuje . . . . { za svoj račun . . . / za račun firme . . . } . . . .

da bi { kupoval / prodajal } . . . . (svileno, volneno, bombaževo) . . . . blago

ali . . . .

Po dogovoru med Njegovim Veličanstvom cesarjem avstrijskim in apostolskim kraljem ogerskim in pa švajcarsko zavezo mu gre pravica, da sme po obeh državah Njegovega cesarskega in kraljevsko-apostolskega Veličanstva potovati kakor trgovski potnik, ne plačevaje nikake patentne davščine, pri čemer je pa izrečno ustanovljeno, da kratko nikar nima pravice, po hišah kramariti ali blago s sabo imeti, ki bi ga precej oddajal kupcem, temuč samo pravico, nakupovati kar hoče, ponujati svoje službe in sprejemati naročila od takih, kteri ponujene službe ali pa blago za svoj lasten obrt potrebujejo.

V Berni . . . dne . . . . 18 . .

(LS) Švajcarska zvezna kancelarija.

Digitized by Google

Obrazec A.

Obrtni list.

(Štempelj ali pečat izdajajoče gosposke.)

Veljaven za leto 18 . .

Gospod J. J. { trgovec, fabrikant . . . . / pomagač trgovca . . . . } . . . . dobiva s tem vsled pokazane izkaznice, ki mu jo je pristojna gosposka v . . . . dne . . . . . izdala, oblast, v Švajci kupovati in prodajati blago { njegovega obrta / njegove hiše } . . . na izgledke ali naročila sprejemati.

Kraj in dan izdatbe . . . .

Podpis potujočega. Podpis izdajajoče gosposke.

Obrazec II.

(Pečat ali štempelj izdajajoče gosposke.)

Podpisana gosposka

potrjuje gospodu J. { trgovcu, fabrikantu v . . . . . / pomagaču služečemu hiši J. v . . }, da { on / imenovana hiša } plačuje za svrševanje { svojega / njenega } obrta davke v deželi postavno obstoječe.

Ta obrtniška izkaznica se je izdala imenovanemu gospodu . . . . . . da ima izkaz za dotične švajcarske gosposke in da od njih zadobi za Švajco potrebni obrtniški patent.

To spričevalo velja za . . . . . . mesecev.

(Kraj in dan izdatbe).

(Osebni popis in podpis potujočega.)

(Podpis izdajajoče gosposke.)

Digitized by Google

Obrazec B.

Obrtni list.

Veljaven za { Pečat ali štempelj izdajajoče gosposke } leto 18 . .

Gospod J. . . . . . { trgovec, fabrikant v . . . . . / pomagač služeč hiši . . . v . . } prejema s tem vsled davkovne spričbe, ki jo je pokazal, in ktero mu je pristojna gosposka v . . . . (Švajci) dne . . . . izdala, oblast, po avstrijsko-ogerski monarhiji kupovati in prodajati blago { njegovega trgovanja, obrta / trgovanja hiše v . . . . . . } na izgledke ali naročila sprejemati.

(Kraj in dan izdatbe.)

(Podpis izdajajoče gosposke.)

(Osebni popis in podpis potujočega.)

Obrazec III.

J. J. . . . . , ki ga je volja, s svojimi izdelki (pridelki) iti na sejme v (državah Njegovega cesarskega in kraljevskega apostolskega Veličanstva, Švajci) spričuje se zaradi njegovega izkaza pri pristojnih gosposkah, da stanuje v . . . . . in da je dolžan plačevati postavne davke in davščine.

Pričujoče spričevalo veljá za . . . . . . mesecev.

(Kraj, dan, podpis in štempelj izdajajoče gosposke.)

Osebni popis in podpis obertnikov.

Zgornja pogodba o trgovini s prilogami, zadobivši privolitev obeh zbornic državnega zbora, razglašuje se s tem ter bo veljala za kraljevine in deželе v istem zboru zastopane.

Na Dunaju, 18. januarja 1869.

Taaffe l. r. **Plener** l. r. **Brestel** l. r.

Digitized by Google

16.

Zapisnik od 5. novembra 1868,

o tem, da avstrijsko-ogerska monarhija pristopa k določbam turške postave od 7. sefera 1284 (18. junija 1867), s ktero se je tujcem podelila pravica, pod nekimi pogojami v otomanskem carstvu pridobivati nepremakljivo posestvo.

(Podpisan v Carigradu 5. novembra 1868, vsled najviše dovolbe Njegovega c. in k. apostolskega Veličanstva od 18. oktobra 1868).

(Štev. 5, izdatek IV. Državnega zakonika. Dan izdatbe 20. januarja 1869.)

Prestava.

Njegovo ces. in kralj. apostolsko Veličanstvo in Njegovo ces. Veličanstvo sultan, želê, s posebnim pismom dotrditi domembo med Njima napravljeno zastran tega, da bodo podložniki iz držav Njegovega ces. in kralj. apostolskega Veličanstva deležni pravice tujcem podeljene s postavo od 7. sefera 1284, pridobivati v Turčiji nepremakljivo last, pooblastila sta za podpis sledečega zapisnika:

Njegovo Veličanstvo cesar in kralj, generala topništva barona Prokesch-Osten, Svojega skrivnega svetovalca in poročnika v Carigradu, in

Njegovo ces. Veličanstvo sultan, Safvet Pašo, Svojega začasnega ministra unanjih reči, namreč:

Zapisnik.

Postava, ki podeljuje tujcem pravico pridobivati nepremakljivo last, ne krati svoboščin s traktati potrjenih, ki jih bodo še dalje imeli glede svoje osebe in premakljive lasti taki tujci, ki postanejo lastniki nepremakljivih dober.

Ker bo uživanje te lastninske pravice privabilo več tujcev, da se naselijo v otomanskem cesarstvu, šteje si cesarska vlada v svojo dolžnost, pomisliti na težave, ki bi jih raba te postave v marsikterem kraju utegnila s seboj prinesti, in odvrniti jih. To je namen sledečih določeb.

Ker je hiša vsake na otomanski zemlji stanujoče osebe nepovredljiva in nihče ne sme brez lastnikove privolitve pridreti va-njo, razen po poveljih, ki jih izdá pristojna gosposka, in vpričo gosposkinega uradnika ali opravnika potrebna pooblastila imajočega, nepovredljiva je iz istega pravnega imena, traktatom primerno tudi tujčeva hiša, ter opravniki javne oblasti vanjo ne smejo pridreti, če ni vpričo konzula ali konzulovega poslanca, pod kterim je tujec.

Pod hišo se razume poslopje za stanišče in pritiklina, namreč sohote za družino, dvorišča, vrtovi in pritični zaprti prostori, izvzemši vse druge dele lasti.

V krajih izpod 9 ur oddaljenih od konsulovega mesta, ne smejo opravniki javne oblasti iti v hišo kakega tujca brez konzula, kakor se je gori reklo. Konzul pa je od svoje strani dolžan, brez odloga pridružiti se gosposki, tako, da od časa, ko se mu je poročilo, do časa, ko se na pot podá on ali njegov poslanec, ne sme nikoli čez 6 ur preteči, da torej delo gosposke ne bo nikoli čez 24 ur zadržano.

V takih krajih, ki so 9 ur hodá ali več oddaljeni od mesta konzulskega opravnika, smejo postavljenci javne oblasti, če krajna gosposka to zahteva, in v pričo treh mož iz starešinstva občinskega stopiti v hišo tujega podložnika brez konzulskega opravnika, to da samo če je sila in če gre za zasledovanje ali ustanovljenje (konstatovanje) hudodelstva umora, poskušenega umora, zažiga, tatvine

z oboroženo roko ali tatvine doprinesene po noči s tem, da je tat pridrl v poslopje, v kterem so stanovali ljudje, punta oboroženega in ponareje denarjev; naj je hudodelstvo storil tuj ali otomanski podložnik, v tujčevem stanišču ali zunaj istega in kjer koli bodi.

Te določbe veljajo samo za tiste dele posestva, ki so hiša v pomenu gori razloženem. Zunaj hiše je delovanje policije neomejeno in brez pridržka; če se pa hudodelstva ali pregreška obdolžen človek ima prijeti in zapreti in če je ta obdolženec tuj podložnik, morajo se zastran njega v čislih imeti svoboščine njegovi osebi gredoče.

Uradnik ali oficir, kteremu je izjemno naročeno kakor se je gori reklo, hišo preiskati in vpričo privzeti možje občinskega starešinstva, imajo dolžnost, o preiskovanju hiše napisati zapisnik in predložiti ga nemudoma svoji viši gosposki, ktera ga pošlje brez odloga bližnjemu konzulskemu opravniku.

Da se določi postopek lokalne policije v različnih gori omenjenih primerljajih, bode visoka Porta razglasila poseben pravilnik.

V krajih, ki so čez 9 ur oddaljeni od mesta konzulskega opravnika, in v kterih ima moč postava o sodne uredbi vilajeta, bode zastran tujih podložnikov brez konzulskega poslanca razsojala opravila sodnika mirivca oskrbujoče starešinstvo in pa sodišče *Kaza,* tako v prepirih do 1000 pijastrov, kakor tudi zavolj prestopkov, zastran kterih se more kdo v globo k večemu na 500 pijastrov obsoditi.

Tuji podložniki bodo v vseh primerih imeli pravico, proti sodbam, kakor se je gori povedalo, izrečenim, obrniti se na sodišče *Sandžak,* in o taki pritožbi bode se po traktatih vpričo konzula obravnavalo in razsojevalo.

Taka pritožba ustavlja vselej zvršilo.

Posilno zvršilo sodeb izdanih po zgornjih pogojah sme se v vseh primerih samo vpričo konzula ali njegovega poslanca zgoditi.

Cesarska vlada bo izdala postavo, ki bo ustanovila pravila, kako se imajo dotičniki obnašati pri izpolnjevanju zgornjih zaukazov.

Tuji podložniki, naj bodo kjer koli, imajo pravico, podvreči se dobrovoljno sodni oblasti starešinstva ali sodišča *Kaza,* brez pomoči konzulove, v vseh prepirih, kterih predmet ne prestopa pristojnosti enega in drugega, pod pridržkom pritožbe pred sodišče *Sandžak,* kjer se bo reč vpričo konzula ali njegovega poslanca obravnavala in razsodila.

Toda tuji podložnik mora pismeno in predno se pravda začne, privoliti v to, da se mu bo brez konzula sodilo.

Razume se, da vse te utesnitve ne veljajo za tiste pravde, ki se tičejo nepremakljive lasti, ker te pravde se morajo speljati in razsoditi tako, kakor govori postava.

Pravica branitve in pa javnost sej ste v vseh primerih tujcem, ki pridejo pred otomanska sodišča, tako zagotovljeni, kakor otomanskim podložnikom.

Zgornje določbe naj ostanejo veljavne, dokler se ne pregledajo in predrugačijo stari traktati, o čemer se bode visoka Porta dalje pomenila s prijateljskimi državami.

V dokaz tega sta dotična pooblaščenca le-ta zapisnik podpisala in na-nj pritisnila vsak svoj pečat.

Storjeno v Carigradu, 5. novembra 1868.

(L. S.) pl. **Prokesch-Osten** l. r. (L. S.) **Safvet** l. r.

Digitized by Google

Postava,

s ktero se podeljuje tujcem pravica, pridobivati nepremakljivo lastnino v otomanskem carstvu.

Cesarski razpis „Po kterem se je ravnati."

7. sefera 1284.
18. junija 1867.

Da se blagovitost dežele pospeši, da se stori konec težavam, razvadam in negotovostim, ki se pokazujejo zastran lastninske pravice tujcev v otomanskem carstvu, in da se z določnim predpisom dopolnijo garancije potrebne za finančne interese in za postopek gosposk, ustanovile so se na povelje Njegovega cesarskega Veličanstva sultana sledeče postavne določbe:

Člen I.

Tujcem se dodeljuje iz istega pravnega imena kakor otomanskim podložnikom, in brez drugih pogoj pravica, pridobivati nepremakljivo v mestih ali na kmetih ležečo lastnino po vsem carstvu, izvzemši deželo *Kedjaz*, pri čemer se morajo podvreči postavam in ukazom, obstoječim za otomanske podložnike, kakor se niže razklada.

Ta zaukaz se ne tiče tistih po rodu otomancev, ki so premenili narodnost, in kteri bodo na to stran podvrženi posebni postavi.

Člen II.

Tujci so torej, kot lastniki mestnih ali podeželnih nepremakljin v vsem, kar se tiče njih nepremakljivih posestev, enaki otomanskim podložnikom.

Ta izenačba ima pravni nasledek:

1. da so dolžni, podvreči se vsem postavam in vsem policijskim in občinskim ukazom, ki zdaj obstojè ali se v prihodnje izdado zastran uživanja, prepuščanja posesti, prodaje in zastave zemljiščne lasti;
2. da so dolžni, plačevati vse obtežbe in davščine kakoršnega bodi plemena ali imena, ki zadevajo zdaj ali utegnejo kdaj zadevati mestne in podeželne nepremakljine;
3. da so v vseh vprašanjih zadevajočih zemljiščno last in v vseh stvarnih tožbah kot tožniki in toženci neposrednje podvrženi otomanskim civilnim oblastim, če je tudi ena ali druga stranka tuj podložnik, in to po istem pravnem imenu, pod istimi pogojami in v istih oblikah, kakor otomanski podložniki, ne mogoč v takih rečeh kako predstvo opirati na svojo osebno narodnost; pod pridržkom vendar tistih svoboščin, kteri po traktatih gredo njih osebi in premakljivemu blagu.

Člen III.

Če tuj lastnik nepremakljin pride v konkurs, morajo se masni skrbniki obrniti na otomanske gosposke in civilne sodnike, ter zahtevati prodajo predolžnikovega nepremakljivega posestva, ki so po svoji kakošnosti in po postavi zastavljena za lastnikove dolge.

Taisto veljá, če tujec zadobi sodbo, ktera drugega nepremakljivo posestvo imajočega tujca obsoja na kako plačilo.

Digitized by Google

Da se ta sodba na dolžnikovem nepremakljivem posestvu zvrši, mora se tuji upnik obrniti na pristojno otomansko gosposko, da izprosi prodajo nepremakljivega za lastnikove dolgove zastavljenega posestva; in to sodbo bodo otomanska sodišča in gosposke še le zvršile, kadar se prepričajo, da nepremakljivo posestvo, ktero se hoče prodati, res spada v versto tistega posestva, ki se sme prodati zavolj izplačanje dolgov.

Člen IV.

Tujemu upniku je svobodno, z daritvijo ali oporoko naročati zastran tistega svojega nepremakljivega posestva, zastran kterega je to po postavah dopuščeno.

O nepremakljivem posestvu, o kterem ni nič naročil, ali o kterem z daritvijo ali oporoko naročati mu postava ne dopušča, mora se zapuščina po otomanskih postavah razpravljati.

Člen V.

Vsak tuj podložnik postane deležen ugodnosti te postave, brž kakor se država, iz ktere je, pridruži dogovoru od strani visoke Porte predloženemu o uživanju lastninski pravici.

Zgornji zapisnik s turško postavo vred, na ktero se nanaša, razglašuje se s le-tem.

Na Dunaju, 2. januarja 1869.

Taaffe l. r. **Giskra** l. r. **Herbst** l. r. **Plener** l. r.

17.

Postava od 8. februarja 1869,

zastran založbe troškov za uredbo reke Donave pri mestu Dunaju (Beču).

(Štev. 20, izdatek X. Državnega zakonika. Dan izdatbe 18. februarja 1869).

S privolitvijo obeh zbornic državnega zbora zaukazujem tako:

§. 1. Državni zaklad prevzema na se eno tretjino troškov za namišljeno uredbo reke Donave pri Dunaju od Nusdorfa do Fischamenda, ki so z vsem preudarjeni na 24,600.000 gld., in od kterih bo drugo tretjino dala dežela Dolnja Avstrija in zadnjo tretjino glavno in prestolno mesto Dunajsko.

§. 2. Iz zemljišč, ki se imajo za uravnavo reke pridobiti in ktera se po ti uravnavi dobé, oziroma iz skupila za-nje prejetega, iz sklada in drugih dohodkov in prejemkov naj se napravi lasten, posebej upravljan zalog (fond), do kterega gre lastinska pravica državni blagajnici, deželi dolnje-avstrijski in Dunajski občini, vsaki za eno tretjino.

§. 3. Pri napravi in oskrbovanju tega zaloga, kakor tudi pri uravnovanju reke Donave samem od strani državne uprave dodeljuje se deželi Dolnji Avstriji in Dunajski občini njenim prineskom primerni vpljiv.

Digitized by Google

§. 4. Kadar se ta nasnovana uredba Donave popolnoma dodela, bode samo državni zaklad nosil stroške prihodnjega vzdrževanja tega dela.

§. 5. Ministru za finance daje se oblast, tretjino stroškov, ki jo prevzame državni zaklad, založiti po načinu za državni zaklad kar je mogoče najmanj težavnem in zadobiti to založbo, če bi treba bilo, po kreditni operaciji, ki bi jo država sama ali pa z obema drugima deležnikoma speljala.

§. 6. Zvršiti to postavo imata minister za notranje reči in minister za finance.

Na Dunaju, dne 8. februarja 1869.

Franc Jožef l. r.

Taaffe l. r. **Giskra** l. r. **Brestel** l. r.

18.

Razglas ministerstva za kmetijstvo od 14. februarja 1869,

zastran njegovega področja v rečeh, ki se tičejo lova (jage), poljske policije in ribištva.

(Štev. 22, izdatek X. Državnega zakonika. Dan izdatbe 18. februarja 1869.)

Vsled najviše odloke od 1. januarja 1869 prehaja najviša razsodba in rešitev pritožeb in upravnih razprav v rečeh lova, poljske policije in ribištva od ministerstva notranjih reči na ministerstvo kmetijstva vendar s to omejitvijo, da bo ministerstvo notranjih reči še dalje na zadnji stopnji razsojalo zastran kazni in prestopkov v imenovanih vejah in zastran škode, ki jo napravi divjad.

Potocki l. r.

Digitized by Google

Prestave iz državnega zakonika leta 1869

za

kranjsko vojvodino.

BIBLIOTHEK DES K. K. JUSTIZ-MINISTERIUMS

IV. dél.

19.

Izreka (deklaracija) od 11. decembra 1868,

o tem, da se nekteri razletljivi izstrelki (projektili) ne bodo v vojski rabili.

(Podpisali so jo zastopniki vlad avstrijsko-ogerske, bavarske, belgijske, danske, francoske, velikobritanske in irske, grške, italijanske, nizozemske, perzijske, portugalske, pruske in od severnonemške zveze, ruske, švedske in norveške, švajcarske, turške in virtemberške v St. Peterburgu dne $\frac{\text{29. novembra}}{\text{11. decembra}}$ 1868; pozneje je pristopilo tudi Badensko.)

(Štev. 23, izdatek XI. Državnega zakonika. Dan izdatbe 6. marca 1869.)

Prestava.

Ker se je na predlog cesarsko-ruskega kabineta zbrala v St. Peterburgu mednarodna vojaška komisija, da bi preudarila, je li prilično prepovedati rabo nekterih izstrelkov ob vojski med omikanimi narodi,

in ko je ta komisija po vkupnem dogovoru postavila tehnične meje, kjer se morajo potrebnosti vojske ustaviti pred zahtevami človečnosti,

dana je podpisanim po zaukazu njihovih vlad oblast, izreči to le:

Pomislivši na to, da imajo napredki omike kolikor je mogoče nadlogo vojske zmanjšati;

da edini pravični cilj in konec, ki ga imajo države o vojski, je ta, da se sovražniku vojne moči oslabe;

da je za ta namen dovolj, če se kar je mogoče veliko število vojščakov naredi za boj nezmožnih;

da bi raba takega orožja, od kterega bi ljudje, postavši nezmožni za boj, po nepotrebnem še več trpeti ali neogibno umreti morali, ta namen presegala;

da bi raba takošnega orožja bila torej proti zapovedim človečnosti;

zavezujejo se pogodniki, da bodo vzajemno, če bi med njimi vojska bila, odpovedali se pri svojih armadah na suhem in na morju rabe takih izstrelkov (projektilov), ki bi bili izpod 400 gramov (23) lotov težki in ki so ali razletljivi ali pa napolnjeni z ognjenimi razpokajočimi se ali lahko vnemljivimi snovami.

Oni bodo povabili vse tiste države, ki se niso po nobenem zastopniku udeležili

Digitized by Google

posvetovanja mednarodne vojaške komisije v St. Peterburgu, da pristopijo pričujoči zavezi.

Ta izreka veže pogodnike in poznejše pristopniki samo za vojsko, ki bi bila med dvema ali več izmed njih; ne veljá tistim nasproti, ki niso pogodniki ali ki ji niso pristopili.

Tudi bi ta izreka nikogar več ne vezala, brž kakor bi se v vojski med pogodniki ali pristopniki, ktera država, ki ni niti pogodnica niti pristopnica, pridružila temu oli ónemu izmed vojskovalcev.

Pogodniki in pristopniki si pridržujejo, da se bodo še dalje pomenili, kolikorkrat bi se glede na poprave, ki bi jih znanstvo v prihodnje pri vojaškem orožju utegnilo vpeljati, sprožil določen predlog iz tega namena, da bi se dotrdila vodila, ki so jih postavili oni, in da bi se potrebnosti vojske zložile z zapovedmi človečnosti.

Tako storjeno v St. Peterburgu dne $\frac{\text{devet in dvajsetega novembra}}{\text{enajstega decembra}}$ tisoč osem sto šestdeset osem.

Vetsera l. r.
Grof **Tauffkirchen** l. r.
Grof **Errembault de Dudzeele** l. r.
E. **Vind** l. r.
Talleyrand l. r.
Andrej **Buchanan** l. r.
S. A. **Metaksa** l. r.
Bela **Caraccioli** l. r.
Br. **Gevert** l. r.
Mirza Assedullah Khan l. r.
Rilvas l. r.
H. VII. Reuss, za Prusijo in severno-nemško zvezo l. r.
Gorčakov l. r.
O. M. **Bjornstjerna** l. r.
Ad. **Glinz** l. r.
Caratheodory l. r.
C. pl. **Abele** l. r.

Zgornja izreka razglašuje se s tem.

Na Dunaju, dne **4.** marca **1869.**

Taaffe l. r.

20.

Razpis finančnega ministerstva od 6. januarja 1869,

da se je postavila ekspozitura Kazotske male colnije v kraju Karotte, italijanski colniji v Lastebasse nasproti in da ste mala colnija Kasotska (Casotto) in nje ekspozitura v Karotte dobili oblast, italijansko prevozno blago vzajemno odkazovati.

(Štev. 6, izdatek IV. Državnega zakonika. Dan izdatbe 20. januarja 1869.)

V kraju Karotte na Tirolskem napravila se je ekspozitura Kazotske male colnije **II.** razreda in daje se oblast tako ti mali colniji kakor tudi nje Karotski mali colniji, vzajemno odkazovati prevozno blago, voženo med italijanskima colnijama v Lastebasse in St. Pietro.

Zastran izstopa prevoznih pošiljk naj mala colnija Kazotska obči z italijansko colnijo St. Pietro, colnijska ekspozitura Karotska pa z italijansko colnijo Lastebasse, po členih **12** in **13** avstrijsko-italijanskega colnega dogovora ali kartela od **23.** aprila **1867.**

Brestel l. r.

Digitized by Google

21.

Razglas finančnega ministerstva od 12. januarja 1869,

da je Belaška velika colnija dobila oblast, poprijeti se okrajšanega colnega postopka s napovednicami.

(Štev. 9, izdatek IV. Državnega zakonika. Dan izdatbe 20. januarja 1869.)

Belaška velika colnija je dobila oblast poprijeti se okrajšanega colnega postopka (z napovednicami), zapovedanega z razpisom od 18. septembra 1857 (Državnega zakonika št. 175) za blago po železnicah vozeno.

Brestel l. r.

22.

Razglas finančnega ministerstva od 20. januarja 1869,

da so velike colnije v Tečinu, Rumburgu in Varnsdorfu dobile oblast, zastran blaga voženega po železnicah vpeljati postopek s napovednicami.

(Štev. 14, izdatek VII. Državnega zakonika. Dan izdatbe 26. januarja 1869.)

Velike colnije v Tečinu, Rumburgu in Varnsdorfu so dobile oblast, poprijeti se okrajšanega colnega postopka (z napovednicami), zapovedanega z razpisom od 18. septembra 1857 (Državnega zakonika št. 175) za blago po železnicah voženo.

Brestel l. r.

23.

Razglas ministerstva notranjih reči od 15. februarja 1869,

da se bodo avstrijske in italijanske delničarske družbe in komanditske družbe na delnice izvzemši zavarovalne družbe vzajemno pripuščale k zvrševanju opravil.

(Štev. 24, izdatek XI. Državnega zakonika. Dan izdatbe 6. marca 1869.)

Od strani c. k. ministerstva notranjih reči daje se na znanja ter bo veljalo za kraljevine in dežele v državnem zboru zastopane, da ste c. k. avstrijsko in kralj. italijanska vlada in sicer prva z ozirom na ukaz od 29. novembra 1865 (Drž. zak. št. 127) po izrekah v Florenciji 21. januarja t. l. izmenjanih dogovorili se, delničarskim družbam in komanditskim družbam na delnice, ustanovljenim v kraljestvu italijanskim in v kraljevinah in deželah avstrijsko-ogerske monarhije zastopanih po državnem zboru, izvzemši zavarovalne družbe, če se podvržejo dotičnim postavnim predpisom veljajočim v eni in drugi državi, vzajemno t. j. avstrijskim v Italiji, italijanskim pa v kraljevinah in deželah po državnem zboru zastopanih dopustiti, da smejo svoja opravila zvrševati.

Giskra l. r.

24.

Razglas finančnega ministerstva od 17. februarja 1869,

da se ekspozitura Dunajske velike colnije postavi svobodnem hranišču, ktero je c. k. priv. Dunajska trgovska banka napravila na Dunaju za pridelke in blago.

(Štev. 25, izdatek XI. Državnega zakonika. Dan izdatbe 6. marca 1869.)

V svobodem hranišču, ki ga je c. k. priv. Dunajska trgovska banka napravila na Dunaju v Leopoldovem predmestju *„am Schüttl“* št. 13 za predelke in blago,

Digitized by Google

postavila se je 15. februarja 1869 ekspositura Dunajske velike colnije, da bo, kar se tiče dohodarstva, odpravljala blago colu in potrošnini podverženo.

Brestel l. r.

25.

Postava od 5. marca 1869,

zastran odgovornosti železnocestnih podvzetij, če se na železnicah nesreča primeri ter se kak človek na životu poškoduje ali ubije.

(Štev. 27, izdatek XIII. Državnega zakonika. Dan izdatbe 10. marca 1869).

S privolitvijo obeh zbornic državnega zbora ukazujem tako:

§. 1. Če se pri vožnji po železnici, ki rabi parno moč, primeri nesreča ter se kak žlovek na telesu poškoduje ali pa ubije, misli se vselej, da je te nesreče krivo podvzetje ali da so je krivi tisti ljudje, po kterih ono zvršuje železnocestno službo. Za krivnjo teh oseb daje podvzetje odgovor tako, kakor za svojo lastno krivnjo ter mora povrniti škodo po tem, kar velevajo §§. 1325 do 1327 obč. drž. zakonika.

§. 2. Tega povračila je podvzetje samo takrat in toliko odvezano, kadar in kolikor dokaže, da se je nesreča prigodila po neodvračljivem naključju (po premoči — *vis major*) ali po neubranljivem djanju kakega drugega človeka, za kterega ono ne daje odgovora, ali pa da je bil poškodovani sam kriv.

Če bi bilo podvzetje poprej naznanilo, da ono ne bo dajalo povračila ali ne toliko, ali če bi se bil kdo poprej z njim tako dogovoril, nima to nobene pravne moči.

§. 3. Tožbe za povračilo škode, ki jih kdo podá po ti postavi zavolj nesreče, ki se je pripetila, ko je ona že v moči, gredo, kakor si tožnik izbere, pred kupčijsko (trgovsko) sodišče, v kterega okolišu ima toženo podvzetje svoj sedež ali pa v kterega okolišu se je nesreča pripetila.

O takih tožbah se postopa okrajšano (sumarno), in dopuščeno je, da se več tožnikov za povračila, ki jih zahtevajo zavolj enega in istega prigodka, v enem in istem tožbenem spisu potegnejo.

§. 4. Ta postava pride v moč ta dan, ko bo razglašena.

Zvršitev iste je naročena ministru pravosodja.

V Budimu, 5. marca 1869.

Franc Jožef l. r.

Taaffe l. r. **Herbst** l. r.

26.

Razglas ministerstva za finance od 6. marca 1869,

zastran novih obligacij enotnega državnega dolga, kako se samenjavajo ena za drugo, kako se prepisujejo, kako se iz več obligacij ena ali iz ene več obligacij nareja, in zastran legalizovanja obrestnih pobotnic.

(Štev. 29, izdatek XV. Državnega zakonika. Dan izdatbe 13. marca 1869.)

Z ozirom na razglas finančnega ministerstva od 28. decembra 1868, Drž. zak. št. 158, daje se na znanje to-le:

§. 1.

Nove obligacije na prinesca, narejene po spreobrnitvi državnega dolga, lahko se, če kdo tako želi, prepišejo v enakovrstne državne obligacije, ki glasê na določna, ne zmišljena imena, obligacije na imena pa se lahko prepišejo v obligacije

Digitized by Google

na prinesca ali na druga, ne zmišljena imena; obligacije enakovrstne (nesoče obresti v državnih notah — v kovanem denarju), pri kterih tudi obresti ob enakih rokih dotekajo, lahko se zložê (spišejo) ali pa razdele (razpišejo), da se iz več ena ali iz ene več obligacij naredi, toda ne na zneske izpod 100 gld., kajti to pravilo naj veljá, da se iz takega povóda ali vzroka ne smejo nikdar izdajati obligacije za 50 gld.

Tudi se bodo obligacije na prinesca po 50 gld., 100 gld. ali 1000 gld., če jih kdo prinese, kolikor je treba, in so vse ene vrste in enakih obrestnih rokov, premenjavale za veče obligacije na prinesca, obligacije na prinesca po 1000 in 10.000 gld. pa za enakovrstne manjše obligacije, toda nikdar ne na obligacije izpod 100 gld.

Odrgnjene in poškodovane obligacije ali ktere imajo poškodovane kupone, zamenjujejo se za nove obligacije.

Če se pa obligacije drží zaznamba, iz ktere se vidi, da imetnik ne more z njo svobodno ravnati, mora se v vseh primerih, o kterih govori ta paragraf, s pismi dokazati pravica, po kteri kdo gori omenjeno ravnanje z obligacijo zahteva.

Pri prepisu obligacij na imena glasečih potrebuje se prevod (*giro*) lastnikov na obligacijah stoječih z legalizovanim (poverjenim) podpisom, po okolnostih tudi izkaz s pismi, da je last res prešla na tistega, ki prosi za prepis.

Poveritev podpisa pod prevodom (*giro*) na državnih obligacijah, in pa pisma, ki bi jih treba bilo za prepis, podvržena so postavnemu štemplju.

§. 2.

V primerih, o kterih govori §. 1, in ki niso niže izvzeti, morajo stranke opraviti za vsako obligacijo posebej, ki se jim izroči na mesto obligacij, ktere so one prinesle, neko blanketno pristojbino (plačilo za blanketo); kako se bo odmerjala ta pristojbina, to bo ravnateljstvo državnega dolga razglasilo.

Zastonj ali brezplačilno bodo se izdajale obligacije samo takrat, kadar se imajo obligacije po 50 gld. zamenjati za veče obligacije, ali kadar gre za zavezo ali odvezo obligacij, položenih za kavcijo na korist državnega zaklada ali pa javnega, iz državnih denarjev zakladanega zaloga (fonda).

§. 3.

Obligacije, za ktere se želi, da bi se z njimi storilo, kar je v §. 1 povedano, naj se podajó na Dunaju blagajnici državnega dolga, če je treba s popiskom (konsignacijo), in z vsemi potrebnimi prilogami vred.

Zunaj Dunaja se lahko podajó blagajnicam in uradom v §. 4 razglasa od 28. decembra 1868 naštetim, da jih pošljejo blagajnici državnega dolga.

§. 4.

Ker državna uprava ni odgovorna za podpise na obrestnih pobotnicah (kvitengah), so li rečnični ali ne, smejo tisti, kterim gredo obresti od obligacij na določna imena glasečih, zahtevati, da naj se obresti plačujejo samo temu, kdor prinese njihove legalizovane obrestne pobotnice, ali pa samo obligacijo, da se na nji opravljeno plačilo razvidno stori. — Le-to naj se zaprosi ustno ali pa pismeno pri blagajnici ali uradu, kjer se obresti izplačujejo ali kjer bi stranka rada, da bi se izplačevale, ter naj se predloži tudi državna obligacija, če se pa obligacija ne predloži, naj se poda pismena prošnja z legalizovanim podpisom c. k. ravnateljstva državnega dolga.

Prošnja ta se zaznamuje v kreditni knjigi in ta zaznamba ima svojo moč dotle, dokler ta, ki prejema obresti, po enakem načinu, svojega preklica ne predloži, ali dokler se obligacija ne prepiše na drugo ime.

Poveritve podpisov obrestnih pobotnic in dotične zaprosbe podvržene so postavnemu štemplju.

Brestel l. r.

Digitized by Google

27.

Razglas ministerstva za trgovino od 6. marca 1869,

o novem banderu (novi zastavi), ki se vpelje za pomorske trgovske ladije avstrijsko-ogerske monarhije.

(Štev. 28, izdatek XIV. Državnega zakonika. Dan izdatbe 13. marca 1869.)

V zvršbo člena VI postave od 24. decembra 1867, zastran colne in trgovske zaveze med kraljevinami in deželami zastopanimi v državnem zboru in deželami ogerske krone (Drž. zak. od l. 1868 štev. 4), oziroma XVI. ogerskega postavnega člena od leta 1867, določuje se z najvišim odobrenjem Njegovega c. in k. apostolskega Veličanstva tako le:

Bandero, ktero morajo v prihodnje pomorsko-trgovske ladije avstrijsko-ogerske monarhije edino imeti, je, kakor kaže priloženi obrazec, podolgovato pravokotje, sestavljeno iz dveh enakih polj. Prvo polje, ki se drži banderišča, obstoji iz treh enako širokih vodoravnih prog, izmed kterih je srednja bela, zgornja in dolnja pa ste rudeči. — Drugo, od banderišča oddaljenejše, obstoji tudi iz treh enako širokih vodoravnih prog; izmed kterih je zgornja rudeča, srednja bela in zdolnja zelena. — V srednji progi enega in drugega polja je po en rumeno obrobljen grbovni ščit, ki sta od stranic enako, eden od drugega pa dvakrat toliko oddaljena. —

Ščit banderišču bližji je rudeč z belo poprečnico, unanji ali oddaljenejši, podolgoma razpolovljeni ščit pa ima na desno štiri bele poprečnice v rudečem polju, potem na levo bel patriarhovski križ, ki se vzdiga iz nad kronanega zelenega trojnega hriba, tudi v rudečem polju. —

Oboji ščit zalša po ena rumena krona, in to: banderišču bližji odprta obločna krona, oddaljenejši pa podoba kraljevske ogerske krone sv. Štefana. —

Razmerje med visokostjo in dolgostjo bandera je kakor razmerje dveh do treh. —

Trgovskim ladijam ni dopuščeno, imeti posebno znamenje v banderu ali praporec, kakoršnega imevajo vojne ladije.

Za rok, kdaj se ima vpeljati novo bandero, ustanovljen je 1. dan avgusta 1869.

Plener l. r.

28.

Ukaz ministra za bogočastje in uk od 8. marca 1869,

zastran spričeval zrelosti (*maturitatis*), ki jih deželani iz dežel, zastopanih v državnem zboru dobivajo zunaj teh dežel.

(Štev. 31, izdatek XVI. Državnega zakonika. Dan izdatbe 16. marca 1869.)

Pravilo je da se deželani dežel v državnem zboru zastopanih morejo veljavno podvreči zrelostni preskušnji samo na učilišču ktere izmed rečenih dežel.

Torej naj se spričevala zrelosti, ki so jih imenovani deželani dobili na kakem vnanjem učilišču, v učiliščih dežel zastopanih v državnem zboru štejejo za neveljavna, razen če bi minister uka ali učencu pred dovolil, izjemno na unanjem učilišču preskušnjo opraviti, ali pa spričevalo pozneje za veljavno pripoznal.

Hasner l. r.

Digitized by Google

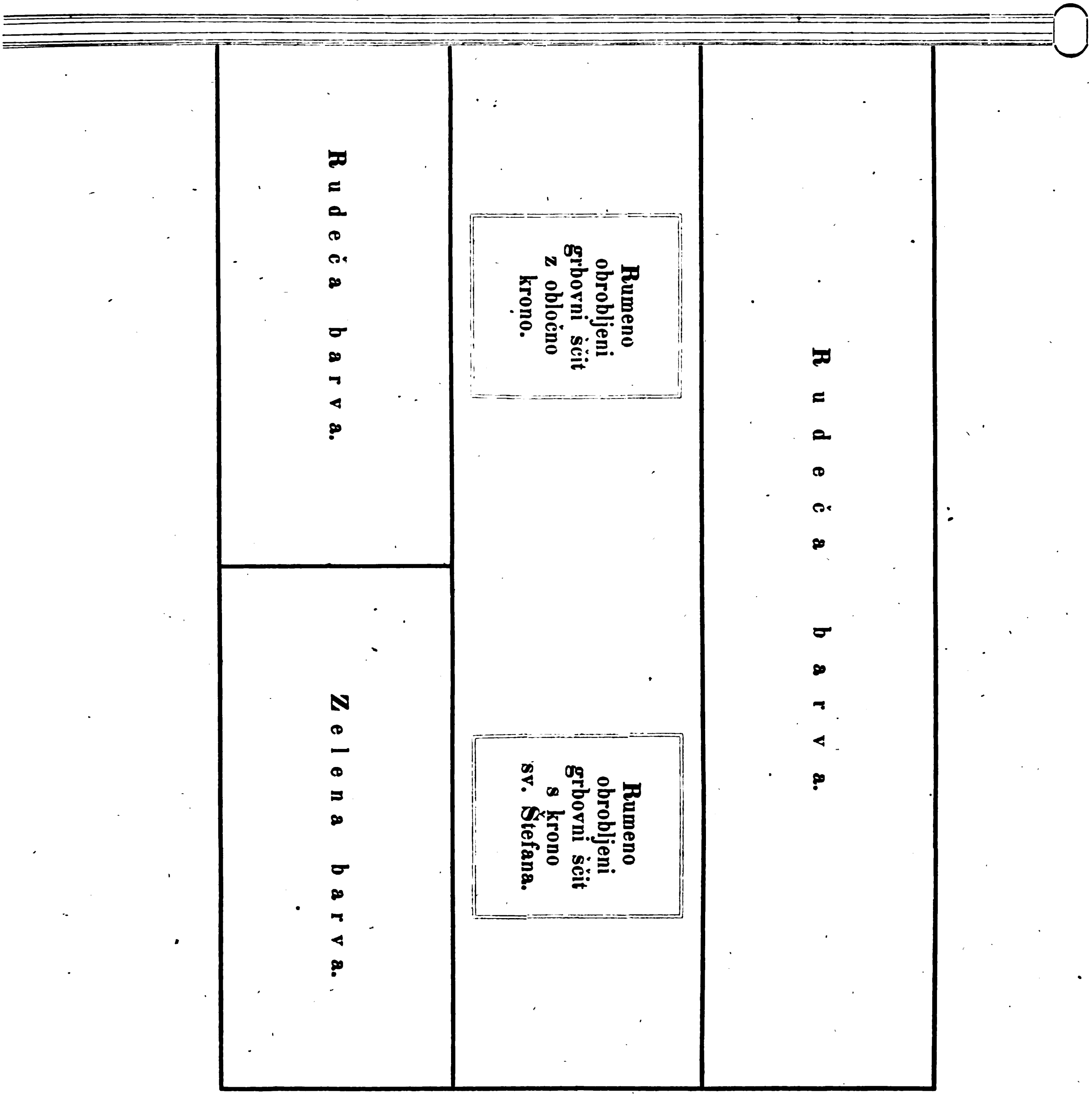

Digitized by Google

Digitized by Google

Prestave iz državnega zakonika leta 1869

za

kranjsko vojvodino.

V. dél.

29.

Postava od 9. marca 1869,

s ktero se vpeljujejo porote za hudodelstva in pregreške, s tiskovino storjene.

(Štev. 32, izdatek XVII. Državnega zakonika. Dan izdatbe 19. marca 1869.)

Da se določbe člena 11 državne osnovne postave o sodniški oblasti od 21. decembra 1867, Drž. zak. št. 144, zastran hudodelstev in pregreškov, storjenih s tiskovino zvršê, še predno pride v moč nov red kazenske pravde, spoznavam za dobro, s privolitvijo obeh zbornic državnega zbora zaukazati tako le:

§. 1. Od časa, ko pride ta postava v moč, naj porote obravnujejo in razsojajo vsa hudodelstva in vse pregreške, kar se jih stori s tiskovino.

Pristojnost in postopek v teh kazenskih primerih, ako pričujoča postava kaj posebnega ne ustanovljuje, ravnata se po postavi od 17. decembra 1862, Drž. zak. od l. 1863, št. 7.

§. 2. Ako se hudodelstva ali pregreški, storjeni s tiskovino, snidejo z drugimi kaznjivimi djanji, morajo se poslednja posebej obravnavati in razsojati.

§. 3. Sodno preganjanje se začne samo vsled tožbe državnega pravdnika ali pa zasebnega (privatnega) tožnika.

Tožba, kteri je treba priložiti dotično tiskovino, naj se podá pristojnemu tiskovnemu sodišču, in mora na tanko zaznamovati tista mesta, v kterih se misli da je kaznjivo djanje.

Če se podá tožba, v kteri ta zapoved ni izpolnjena, naj se nazaj da in pove razlog zakaj.

§. 4. Če je tožba pravilne oblike, naj tiskovno sodišče v treh dnevih po nje prejetju razsodi, je li razlog, da bi se ovajeno kaznjivo djanje sodno preganjalo, ali ne. Če sklene, da je, naj se praviloma (§§. 5 in 6) začne vvodna preiskava.

Ako sklene tiskovno sodišče, da ni razloga sodnemu preganjanju, ali pa če tožbo zavrne (§. 3), smeti se je pritožiti do višega deželnega sodišča. Zoper sklep, po kterem je vvodna preiskava začeta, ni moči posebne pritožbe podati.

§. 5. Če tožnik meni, da ni potreba vvodne preiskave, lahko priloži svoji tožbi potrebna dokazila in zahteva, naj ne bo vvodnega preiskovanja.

Kadar je tako, mora tožba v sebi imeti tudi to, kar je potreba k obtožnici (§. 11).

Digitized by Google

§. 6. Najpred naj sodišče preudari, je li ono pristojno ali ne, in če najde, da je pristojno, da pa ni treba vvodne preiskave, in če ima že tudi tožba v sebi, kar je potreba k obtožnici, naj postavi po §. 12 glavno obravnavo (razpravo) in naj k nji pod ničnostjo pokliče vsakega obtoženca, vročivši mu en primerek (eksemplar) zatožnice.

Če tožba nima v sebi, kar mora imeti obtožnica, naj se dá nazaj, da se v določenem roku popravi.

Zoper to, da je klican, obtoženec ne more posebej pritožiti se.

§. 7. Vvodno preiskavo naj opravlja uradnik od sodišča, kteri ima zmožnost za sodništvo; on se pa mora pod ničnostjo zadržati vsega sodelovanja pri obravnavah sodečega tiskovnega sodišča.

Vvodna preiskava ima samo ta namen, da obdolženje, ki je padlo na kako določno (stanovito) osebo zavolj kaznjivega djanja, pred presodi, dogodek pozve, in ugotovi vse tisto, kar je pripraviti treba, da se napravi glavna obravnava, in na nji sprejmo dokazi.

§. 8. Dovršivši vvodno preiskavo izroči preiskovalni sodnik, če državni pravdnik toži, temu preiskavne spise.

Če pa toži zaseben tožnik, naj mu preiskovalni sodnik naznani, da je vvodna preiskava dokončana in pa da pravdne spise lahko pregleda.

§. 9. V treh dneh po dnevu, kterega so bili spisi izročeni, ali kterega se je na znanje dalo, kar veleva §. 8, sme tožnik pri preiskovalnem sodniku predložiti, da se preiskava nadopolni.

Če se mu to odreče, lahko v enakem roku zahteva, naj sodišče razsodi. Zoper dotično razsodbo tiskovnega sodišča ni dopuščena posebna pritožba.

§. 10. Kadar je vvodna preiskava sklenjena, ali če se je zahtevanje, da bi se vvodna preiskava nadopolnila, dokončno odbilo, mora tožnik v osmih dnevih od dne, kterega je prejel naznanilo o tem, podati tiskovnemu sodišču obtožnico, če je pa ne podá, naj je tiskovno sodišče pozneje več ne sprejema, temuč naj ves daljši postopek ustavi in to tožniku in obdolžencem vediti dá.

§. 11. Obtožnica mora:

1. Na tanko zaznamovati tiskovino in v nji tista mesta, na ktera se stavi tožba.

2. Povedati postavno ime kaznjivega djanja, zavolj kterega se toži, kakor tudi omeniti kazenske postave, za ktere se hoče, da bi se na-nj obračale.

3. Imenovati obdolžene osebe.

4. Na tanko imenovati priče ali svedoke in zvedence, za ktere se misli, da jih je potreba k glavni obravnavi poklicati, in pa naznaniti druga dokazila, kterih se tožnik misli pri glavni obravnavi poslužiti.

Od obtožnice je treba podati toliko spisov, da se lahko vsakemu obtožencu po en primerek vroči, en primerek pa še pri sodišču pridrži.

§. 12. Če se obtožnica podá o pravem času in tako, kakor je treba, določi prvosednik tiskovnega sodišča dan za glavno obravnavo tako, da obtožencu, če sam ne privoli v krajšo dobo, ostane pod ničnostjo od dne, kterega se mu povabilo v roke dá, vsaj osem dni, da se more pripravljati za svoj zagovor.

Ob enem se mora obtožencu pod ničnostjo poslati en spis obtožnice in naročiti mu, naj tisti dan, ki je postavljen za glavno obravnavo, sam pride in naj zagovornika, kterega si izbere, in pa priče in zvedence, za ktere želi, da bi se poklicali, tiskovnemu sodišču o pravem času naznani.

§. 13. Ako tožnik ali pa obtoženec zahteva, da bi se poklicali svedoki ali zvedenci, za ktere ne pravi že obtožnica, da jih je treba poklicati, mora to tiskovnemu sodišču za časa naznaniti in povedati, o kterem dogodku naj se povabljeni izprašuje.

Digitized by Google

Imenik novih prič in zvedencev treba je nasprotniku vsaj tri dni pred glavno obravnavo poslati; če ne, ne smejo se oni brez nasprotnikove privolitve zaslišetati, kar pa vendar ne krati sodišču in prvosedniku porotnega sodišča tiste moči, ktero ima po občnem redu kazenske pravde.

§. 14. Če je obtožba namerjena na hudodelstvo, mora tiskovno sodišče, kadar si obtoženec sam ne izbere nobenega zagovornika pod ničnostjo dati mu iz službene dolžnosti zagovornika.

§. 15. K porotni seji treba je poleg obtoženca in njegovega zagovornika povabiti še tožnika, poškodovanca, če je pravdi pristopil, porotnike, potem tiste priče in zvedence, zastran kterih stranke zahtevajo in sodišče za potrebno spozná, da se povabijo.

§. 16. Porota obstoji iz sodišča in dvanajst porotnikov (porotniške klopi).

Sodišče ima predsednika in dva, če pa gre za hudodelstvo, na ktero je čez pet let ječe postavljene, štiri sodnike in enega zapisovalca.

Prezident višega deželnega sodišča izvoli na eno leto za vsako tiskovno sodišče predsednikovega namestnika, sodnike in dva namestna sodnika izmed udov tiskovnega sodišča. Prezident tiskovnega sodišča naj bo praviloma predsednik pri porotnih obravnavah.

§. 17. Porotne seje naj bodo praviloma vsake tri mesece.

Toda prezident višega deželnega sodišča ima oblast, kjer bi trebo bilo, določiti, da bodo bolj pogostoma.

§. 18. Za vsako porotno sejo se pokliče 36 v službovni imenik odločenih prednjih ali glavnih porotnikov, izmed kterih se jemlje tistih dvanajst za vsak kazenski primer posebej potrebnih porotnikov.

Posebna postava določuje, kako se napravljajo porotniški imeniki.

§. 19. Porotno sodišče mora pod ničnostjo imena k poroti poklicanih udov sodišča in kazalo 36 prednjih porotnikov naznaniti vsakemu obtožencu najpozneje tretji dan pred tistim dnem, kterega se ima glavna obravnava začeti.

§. 20. Ravno pred začetkom glavne obravnave sestavi se porotniška klop v nejavni seji porotnega sodišča v pričo tožnika, poškodovanca, obtoženca in njegovega zagovornika ter povabljenih porotnikov.

To se začne s tem, da zapisovalec porotnike po imenu pokliče.

Če ni prišlo vseh 36 porotnikov, mora predsednik to število nadopolniti.

On mora precej namesto manjkajočih poklicati enoliko namestnih porotnikov in sicer po vrsti, po kteri so bila njih imena pri sestavljanju službovnega imenika iz žrebovne posode potegnjena.

§. 21. Vsakega porotnika, ki ne pride, ali predno je seja končana, odide brez veljavnega izgovora, naj porotno sodišče obsodi v denarno kazen ali globo od petdeset goldinarjev.

§. 22. Brž ko je število porotnikov polno, povpraša predsednik pod ničnostjo tožnika, poškodovanca, obtoženca in porotnike, ali je pri kterem porotniku kak zadržek, ki bi mu branil deležite se le-te obravnave. Taki zadržki so:

a) ako je med porotnikom in obtožencem ali človekom po kaznjivem djanju poškodovanim tako razmerje, pri kterem bi po §. 52 občnega reda kazenske pravde sodnik ne smel svojih sodnih opravil zvrševati;

b) če mu se je od tega, da se obtoženec oprosti ali pa obsodi, koristi nadjati, ali škode bati;

c) če je bil v ti reči za sodno spričo, če je bil tožnikov ali obtožencev zagovornik ali zastopnik, ali če je bil ali ima biti zaslišan za pričo ali zvedenca;

d) če je kakor porotnik deležen bil prejšnje glavne obravnave o isti reči, ki zdaj na novo prihaja na glavno obravnavo (§§. 47, 65).

Ali povedani zadržki branijo komu biti porotniku ali ne, razsoja sodišče.

15*

Digitized by Google

§. 23. Pri sestavljanju porotniške klopi mora pod ničnostjo biti pričujočih vsaj trideset takih porotnikov, ki nišo poprejšnjem paragrafu odpadli. Njih imena se denejo v žrebovnico in potlej predsednik potegne vsako posebej iz nje in ga prebere.

Kakor se ktero ime iz posode potegne in prebere, imata najpred tožnik in za njim obtoženec pravico, porotnika odvreči, ne povedoč zakaj.

§. 24. Tožnik in obtoženec imata pravico, da vsak enoliko porotnikov odvržeta.

Če je število porotnikov neravno (liho), sme obtoženec enega več kakor tožnik odvreči. Poškodovanci imajo to pravico skupaj z državnim pravdnikom, sotoženci pa skupaj med seboj, to da zavolj tega se ne sme število odvrženih povečati.

Če se v tem ne morejo zediniti, določuje žreb (loz) vrsto, po kteri naj sovpravičenci odmetno pravico uživajo.

Če eden izmed njih koga odvrže, veljá to tudi za druge deležnike.

§. 25. Odmetna pravica pa prestaja, kadar je potegnjenih iz žrebovne posode dvanajst neodvrženih porotniških imen, ali kadar je v žrebovnici le še toliko imen, kolikor jih je treba, da se število porotnikov do dvanajst dopolni.

Iz teh tako odbranih dvanajst porotnikov obstoji porotniška klop, pred ktero ima biti glavna obravnava.

§. 26. Če se naprej vidi, da bo glavna obravnava dalj časa trpela, sme predsednik reči, da se eden ali dva namestnika dodasta in da se torej namesti dvanajst porotnikov trinajst ali štirnajst njih iz posode potegne.

V takem primerljaju se torej število dopuščenih odmetov primeroma zmanjša. Namestni porotniki morajo pri celi obravnavi neprenehoma pričujoči biti, in če bi kteri prednjih porotnikov zadržan bil, da bi ne mogel pri celi obravnavi pričujoč biti dotlej, da bi porotniki svoj izrek storili, stopi na njegovo mesto namestnik po vrsti, kakor mu je bilo ime potegnjeno.

§. 27. Glavna obravnava pred poroto je pod ničnostjo javna (očitna).

Samo odraslim in brezorožnim osebam dopuščeno je priti k taisti poslušat, vendar se takim, ki po svoji javni službi morajo orožje nositi, ne sme pristop braniti.

Samo iz ozirov na nravnost ali javni red sme se skleniti, da glavna obravnava ni očitna.

§. 28. Predsednik porotnega sodišča ima dolžnost, porotnike zastran tega, kako naj zvršujejo to svojo službo, kolikor je treba podučiti, reč, o kteri se bodo posvetovali, razložiti jim, in če je potreba, opomniti jih njihovih dolžnosti.

§. 29. Brž kakor je porotniška klop sestavljena, in ko so se porotniki posedli po vrsti, kakor so jim bila imena iz žrebovne posode vzdignjena, prične se glavna obravnava s tem, da zapisovalec reč naznani.

Predsednik dá obtožencu splošna vprašanja, kakor piše §. 232 r. kaz. pr. ter ga spominja, kakor je zapovedano v istem paragrafu.

§. 30. Po tem mora predsednik pod ničnostjo porotnike zapriseči.

V ta namen bo predsednik porotnike, ki naj vstanejo, tako-le nagovoril:

„Vi prisežete in obljubite pred Bogom, da boste dokaze, ki se prineso zoper obtoženca in za-nj z najvestnejšo paznostjo preudarjali; da ne boste nič z misli puščali, kar bi obtožencu bilo v korist ali škodo; da boste trdno imeli pred očmi postavo, za ktere veljavo ste dolžni pognati se; da se o reči, ktera je na obravnavi, ne boste z nikomer drugim menili razen s svojimi soporotniki; da ne boste poslušali ne prijateljstva ne sovraštva, ne strahu, ne škodoželjnosti, marveč da boste nepristransko in stanovitno, kakor pošteni in svobodni možje, samo po dokazilih, ki se prineso za obtoženca in zoper njega, in po svójem, na-nje oprtem prepričanju tako sodili, kakor boste mogli pred Bogom in svojo vestjo odgovor dati.“

Digitized by Google

Na to predsednik pokliče vsakega porotnika posamič po imenu in porotnik vzdigne desnico kvišku ter odgovori na glas: „Prisegujem, tako mi Bog pomagaj!“

§. 31. Na to prebere zapisovalec obtožnico in predsednik dá obtožencu besedo k zagovoru, ter vodi dokazovanje, kakor veleva občni red kazenske pravde.

Zapisniki o zaslišovanju soobdolženikov in prič, po tem mnenje zvedencev smejo se samo v teh-le primerih brati:

1. Če so zaslišani med tem umrli, če se ne vê, kje so, ali če so tako stari, bolni ali slabotni, ali če tako daleč prebivajo, da s tega ali z drugih važnih vzrokov res ni bilo mogoče napraviti, da bi sami prišli;

2. kadar zaslišani odstopijo pri glavni obravnavi v bistvenih rečeh od tega, kar so prej govorili; zadnjič

3. kadar stá tožnik in obtoženec enih misli v tem, da naj se bere.

Porotniki smejo obtoženca, priče in zvedence vpraševati, kadar jim predsednik besedo dá.

Predsednik ima pravico, ne privoliti v taka vprašanja, ktera mu se ne zde primerna.

§. 32. Po dokončanem dokazovanju se zaslišijo govori (razklade) in predlogi tožnikovi in poškodovančevi, če je kteri; po tem obtoženikovi in njegovega zagovornika.

Njih govori naj se drže samo tistih na glavni obravnavi na dan prinesenih reči, na ktere se ima opirati porotniški izrek. Pretresovanje tistih prikazov glavne obravnave, ki so pridržani razsodbi porotnega sodišča, naj za pozneje ostane.

§. 33. Na to ima predsednik, pomenivši se s sodiščem, ustanoviti vprašanja (vprašaje), ktera dá porotnikom.

Ta vprašanja (ti vprašaji), se morajo zapisati, in pod ničnostjo po predsedniku podpisana prebrati ter naj se zapisana tako tožniku kakor zagovorniku podado.

Proti danim vprašanjem smete obe strani vgovarjati, in pristavke svetovati, kar sodišče precej razsoja.

Predrugačena vprašanja morajo se iznovič brati.

§. 34. Poglavitno vprašanje naj se dá v to mer: ali je obtoženec kriv tistega djanja, na ktero se obtožba stavi.

V vprašanje naj se vzamejo vsi postavni znaki kaznjivega djanja, vsklicevaje se na tiskovino ali tista nje mesta, na ktera je obtožba oprta.

§. 35. Če se je trdil, da je tak stan bil ali da je pristopil tak dogodek, ki bi vso kaznjivost odnikal (izključal) ali odpravil, naj sodišče dá vprašanje ti trditvi primerno.

§. 36. Če se je trdilo kaj takega, po čemer bi — ako bi res bilo — tisti, ki je dovršenega hudodelstva ali pregreška obtožen, kriv bil samo poskusa; tisti, ki je tožen za neposrednjega storilca, bil le sokrivec ali deležnik, ali po čemer bi djanje, kterega je toženec obdolžen, podvrženo bilo kazenski postavi, ktera je enako ali manj ostra kot postava v obtožbi omenjena, naj se dado porotnikom temu primerna vprašanja.

Tako vprašanje pa, po kterem bi se djanje obtožencu prirečeno, djalo v vrsto huje kaznjevanih djanj kot je tisto, na ktero meri obtožba, sme se dati samo, če obtoženec privoli.

§. 37. Zastran zvekšujočih in zmanjšujočih okolnosti (zvekšav ali zmanjšav) naj se primerna vprašanja dajejo samo takrat, kadar take okolnosti po izreku same postave spreminjajo kazni stopnjo ali vrsto, ne pa tudi takrat kadar imajo one le neko moč do kazenske odmere med mejami postavne stopnje, ali kadar je sodniku zavolj zmanjšujočih okolnosti dopuščeno, da sme iti pod najnižo postavno stopnjo (§§. 54, 55 in 266 k. p.).

Digitized by Google

V teh poslednjih primerih gre samo porotnemu sodišču preudarjati zvekšave in zmanjšave.

§. 38. Vprašanja, ki se dado porotnikom, treba je tako uravnavati, da se lahko odgovori: „Da!“ ali pa: „Ne!“

Ktere dogodke je treba povzeti v eno vprašanje ali razstaviti na več vprašanj, naj se v vsakem primeru posebej preudari.

Vprašanja, ktera se hočejo dati samo tedaj, kadar bi porotniki neko drugo vprašanje pritrdili ali zanikali (dodatna ali od nekega primera zavisna, eventualna vprašanja), naj se razločno omenijo in na vprašajnem (vprašanjskem) listu za taka zaznamujejo.

§. 39. Ko so vprašanja ustanovljena, naj predsednik izreče, da je obravnava sklenjena. On naj ob kratkem povzame tiste reči, ktere je glavna obravnava pokazala, naj razloži porotnikom postavne znake kaznjivega djanja in pomen postavnih besed, ktere se v vprašanjih nahajajo, ter naj jih opomni tega, kar postava piše zastran njih posvetovanja in glasovanja.

§. 40. Predsednik izroči po tem zapisana vprašanja porotnikom, ki odidejo precej v posvetovalnico. Tudi se jim dado s seboj obtožnica, dokazne reči in druge pravdni spisi razen zapisnikov o zaslišèvanju prič.

Ob enem zapove predsednik, naj obtoženec iz sednice odstopi.

§. 41. Porotniki si izvolijo izmed sebe po večini glasov prvomestnika.

Predno se posvetovanje začne, naj prvomestnik porotnikom bere ta-le poduk ali navod:

„Postava od porotnikov ne zahteva, da bi odgovor dajali za svoje prepričanje, na kaj da se opira; ona jim ne piše nikakoršnih določnih pravil, kako naj se sodi, ali je kaj popolnoma in dosti dokazano, ali ne.“

„Ona jim samo naroča, naj vsa za in zoper obtoženca prinesena dokazila skrbno in vestno preudarijo, in naj po tem sami sebe vprašajo, kaj jim je djal njihov razum, ko so slišali dokaze zoper obtoženca na glavni obravnavi prinesene, in pa njegov zagovor.“

„Po edinem tem, kar so se iz premišljenih teh dokazov prepričali, naj izreko, ali je obtoženec kriv ali nekriv.“

„Pri tem morajo vsegdar imeti pred očmi, da jim je posvetovati se samo in edino zastran vprašanj, ktera so jim dana. Ne oni, temuč sodniki imajo izgovoriti postavne nasledke, ki zadenejo obtoženca, ako se izreče, da je kriv.“

„Porotniki naj torej store svoj izrek brez ozira na to, kaj bodo njegovi postavni nasledki.“

Ta-le poduk in pa §§. 42—45 pričujoče postave naj bodo v porotniški posvetovalnici v več primerkih pribiti.

§. 42. Porotniki ne smejo zapustiti posvetovalnice, dokler niso svojega izreka storili.

Dokler se oni posvetujejo, ne sme nihče brez predsednikovega pismenega dovoljenja stopiti v njih posvetovalnico; tudi jim je med tem prepovedano vsako opravilo z drugimi ljudmi.

Sodišče obsodi porotnika, ki bi prestopil to prepoved, na deset do sto goldinarjev globe, druge ljudi pa, ki bi prelomili ta zaukaz, na štiri in dvajset ur zapora. Samo če porotniki potrebujejo razjasnitve ali poduka v tem, kaj ktero njim dano vprašanje pomeni, sme se predsednik na prvomestnikovo pismeno zaprošnjo podati k njim; pa tudi njemu je pod ničnostjo prepovedano, ostati pri njihovem glasovanju.

§. 43. Po dokončanem posvetovanju dá prvomestnik ustmeno glasovati zastran posamnih vprašanj po tisti vrsti, kakor jih je predsednik eno za drugim postavil, ter povpraša vsakega porotnika posebej za njegov izrek. Prvomestnik oddá najzadnji svoj glas.

Digitized by Google

Porotniki glasujejo na vsako vprašanje z da ali ne, dopušćeno jim je pa tudi, da kakemu vprašanju le deloma pritrdijo ali odtrdijo.

Kadar se vprašanju le deloma pritrjuje, naj se ob kratkem obmejitev pristavi. Njih odgovor naj bo tedaj: „Da, pa ne s temi ali ónimi v vprašanju stoječimi okolnostmi."

§. 44. Ako se hoče pritrditi vprašanju, ali je obtoženec storil neko določno djanje, kterega je obdolžen, po tem tudi, če se hoče pritrditi vprašanjem, zastran zvekšujočih okolnosti danim, takrat je treba večine od najmanj dveh tretjin vseh glasov. Zastran razlogov, kazen zmanjšujočih, in zastran okolnosti, ki kaznjivost odnikujejo (izključavajo) ali odpravljajo, zadosti je nadpolovična večina glasov; kadar je enoliko glasov za eno in drugo mnenje, obveljá tisto, ktero je obtoženiku ugodnejše.

Prvomestnik sešteje glasove in zapiše zraven vsakega vprašanja, kakor so porotniki na-nj odgovorili, Da ali Ne, potem omejitev, če je ktera, in pa razmerje glasov.

V zapisu porotniškega izreka, kterega naj prvomestnik podpiše, ne sme biti nič izstrganega; če se kaj prečrta, na kraju pristavi ali vmes vpiše, mora se to potrditi z razločno opombo, od prvomestnika podpisano.

§. 45. Po dokončanem glasovanju vrnejo se porotniki v sednico in se zopet posedejo na svoja mesta. Predsednik jih nagovori, naj povedo sklep svojega posvetovanja.

Na to vstane prvomestnik porotnikov in reče:

„Porotniki so po prisegi in vesti na dana jim vprašanja odgovorili tako:" Na to prebere in sicer pod ničnostjo, vpričo vseh porotnikov vprašanja, ktera so jim bila dana, in precej za vsakim vprašanjem postavljeni izrek porotnikov. Po tem podá vprašanjski list s svojim podpisom predsedniku, kteri ga tudi podpiše in še zapisovalcu podpisat dá.

Kakor so porotniki zapustili posvetovalnico, ne sme nihče izmed njih niti zahtevati novega posvetovanja niti odstopiti od svojega poprejšnjega mnenja.

§. 46. Ako je porotniški izrek nerazločen, nepopoln ali sam sebi nasproten, mora sodišče zastran tega precej razsodbo storiti in porotnikom izročiti vprašanja in odgovore s tem opominom, da naj odidejo v svojo posvetovalnico in po novem posvetovanju svoj izrek popravijo.

Predsednik naj jim ob enem pove, da nimajo pravice spreminjati drugih odgovorov razen tistih, ki so za pomanjkljive spoznani.

§. 47. Ako se je izreklo, da je obtoženec kriv, in če sodišče enoglasno misli, da so se porotniki pri tem izreku v glavni reči zmotili, naj razsodi sodišče iz službene dolžnosti, da je treba to reč drugim porotnikom izročiti. Če sodišče najde, da so se porotniki pri svojem izreku o obtožbi proti več ljudem postavljeni samo zastran enega obtoženca ali — če ima obtožba več členov — samo zastran enega izmed njih zmotili, naj ta izročba samo tega obtoženca ali ta obtožbeni člen zadene, in naj nima nobene moči zastran drugih.

Pri ponovljeni obravnavi ne sme predsedovati noben sodnik, niti pripušćen biti noben porotnik od tistih, kteri so se udeležili prve obravnave. Ako se izrek druge porote vjema z izrekom prve, mora ga sodišče vzeti za podstavo svoji sodbi.

§. 48. Na to dá predsednik vpričo obtoženca po zapisovalcu prebrati izrek porotnikov ali pa razsodek, ki bi bil storjen po §. 47.

§. 49. Ako porotniški izrek pravi, da obtoženec „ni kriv", stori porotno sodišče precej sodbo, da je obtoženec obtožbe prost (odvezan). Ta sodba se mora obtožencu, če tako hoče, brez odloga izdati.

§. 50. Če je bilo izrečeno, da je zatoženec kriv, dobi najpred tožnik besedo, da nasvetuje, ktera kazen naj se mu določi. Za njim se zaslišije poškodovanec,

Digitized by Google

obtoženec in njegov zagovornik. Govori ne smejo meriti na to, da bi izpodbijali dogodke z izrekom porotnikov dotrjene ali pa zvezo med obtožencem in temi dogodki, temuč morajo ostati pri kazni, ali je bo kaj, kake in koliko, po tem pri odškodbi, če je kdo išče.

§. 51. Če je sodišče te misli, da tega, kar je obtoženec po porotniškem izreku storil, ne prepoveduje nobena kazenska postava, naj obtoženca oprosti obtožbe.

§. 52. V drugih primerih pa mu sodišče — ko vestno pretehta vse zvekšujoče in zmanjšujoče okolnosti — prisodi primerno kazen.

§. 53. Ko je storjena kazenska sodba, naj jo predsednik precej pri očitni sodni seji oznani in sicer vpričo zagovornika, če je pa obtoženik bil pri glavni obravnavi, tudi vpričo njega.

Predsednik mora ob enem povedati najbistvenejše razloge, po kterih je odmerjena kazen, in prebrati tista mesta iz postave, na ktera se opira sodba, tudi mora podučiti obtoženca, kterega pravnega pomočka se lahko poprime.

Pismeno izdana sodba mora obsegati tudi vprašanja porotnikom dana in njih odgovore na-nja.

§. 54. O glavni obravnavi mora se, pod ničnostjo, pisati zapisnik.

V tem zapisniku mora razen členov v §. 257 r. kaz. pr. omenjenih biti povedano še tudi, kako se je sestavljala porotniška klop, po tem imena porotnikov in njih zapriseženje.

Uprašanjski list naj se prišije k zapisniku.

§. 55. Če je bil obtoženec, kakor gre, poklican, pa ni prišel k porotni seji, sme se po tožnikovem predlogu — brez njega reč obravnavati in po poroti razsoditi.

§. 56. Zaočna (kontumacijska) sodba, če se tudi nihče ni pritožil zoper njo, ne sme se zvršiti pred, dokler ne preteče osem dni od tistega dne, kterega je bila razglašena.

Obtoženec, zoper kogar je izdana taka sodba, sme pri tiskovnem sodišču zaprositi, da se določi nova obravnava, če mu zavolj bolezni ali kakega drugega neodpravljivega zadržka ni bilo mogoče k glavni obravnavi priti.

Če tiskovno sodišče sklene to prošnjo dovoliti, ni zoper takošen sklep dopuščena nobena pritožba.

Če se mu pa prošnja odbije, sme obtoženec višemu deželnemu sodišču pritožbo podati.

§. 57. Če obtoženec tudi k novi obravnavi ne pride, izreče se, da je zaočna (v kontumacijo) storjena sodba dokončno veljavna.

Še enkrat zahtevati novo obravnavo ni več dopuščeno.

§. 58. Zoper porotno končno sodbo je dopuščena samo pritožba zavoljo ničnosti. Ta pritožba gre do vrhovnega kot ometovalnega (kasacijskega) sodišča. Poprijeti se je smejo tako tožnik, kakor tudi obtoženec ali njegov zagovornik, to da samo iz postavnih ničnostnih razlogov.

§. 59. Postavni ničnostni razlog je:

1. ako sodišče ali pa porotniška klop ni bila prav sestavljena, ako niso vsi sodniki in porotniki pričujoči ostali pri celi obravnavi, dokler porotniki niso svojega izreka storili; ali če se je razsodbe udeležil sodnik ali porotnik, ki bi se po postavi ne smel; razen če je pritožnik za to okolnost, ki je sama na sebi ničnosten razlog, že pred glavno obravnavo ali med njo zvedel pa se ni oglasil brž pri začetku glavne obravnave ali precej, kakor je za-njo zvedel;

2. če se je glavna obravnava o hudodelstvu opravila, da obtoženec ni imel zagovornika;

3. če se je pred ali med glavno obravnavo prelomila ali zanemarila zapoved, ktero izpolnjevati ta postava izrekoma pod ničnostjo veleva (§§. 6, 7, 12, 14, 19, 22, 23, 27, 30, 33, 42, 45, 54);

Digitized by Google

4. če se med glavno obravnavo o kterem pritožnikovem predlogu ni razsodba storila, ali če se je obmejilo ali odreklo ktero pravdno djanje, ali če se je grešilo zoper načela kazenskega postopka ter je mogoče, da bi taki prigodki imeli bistveno moč do razsodbe v glavni reči;

5. če se je prelomila ktera v §§. 34 do 38 stoječih zapovedi;

6. če je odgovor, ki so ga porotniki dali, nerazločen, nepopoln ali sam sebi nasproten;

7. če se je ktera postava prelomila ali napačno obračala pri razsodbi, ktero je sodišče po porotniškem izreku storilo zastran vprašanja:

a) je li djanje, kterega je obtoženec obdolžen, hudodelstvo ali pa ktero drugo kaznjivo djanje;

b) so li vmes take okolnosti, ki odjemljo djanju kaznjivost ali izključujejo preganjanje zavoljo njega; zadnjič

c) ali manjka dotičnikove, po postavi potrebne zahteve;

8. če se je na djanje, kterega se tiče razsodba, po napačnem razlaganju postave obračala kazenska postava, ktera se semkaj obračati ne more;

9. če je sodišče, odmerjaje obtožencu kazen, prestopilo postavno stopnjo, kakoršna bi imela biti po zvekšujočih in zmanjšujočih okolnostih, v postavi z imenom naštetih, ali če je prestopilo svojo pravico, ki jo ima glede na spreminjanje ali zmanjševanje kazni.

Ničnostnih razlogov omenjenih pod 3—5 ni moči poprijemati obtožencu na korist, kadar se dá brez dvombe spoznati, da pogrešek v obliki (formi) ni mogel imeti do razsodbe obtožencu škodljive moči.

Obtožencu na škodo se ničnosti razlog, pod št. 2 omenjeni, ne sme nikdar poprijeti, kteri od razlogov pod št. 3—5 omenjenih pa samo takrat, kadar se dá spoznati, da je pogrešek v obliki lahko imel obtožbi škodljivo moč do razsodbe, in če se je vrhi tega tožnik temu pogrešku upiral, če je zahteval, naj sodišče o tem razsodi, ter je precej, kakor se mu je ta razsodba odrekla ali oznanila, pritožbo zastran ničnosti oglasil.

§. 60. Pritožbo zastran ničnosti je treba pismeno oglasiti pri tiskovnem sodišču v treh dnevih od dne, kterega je bila sodba oznanjena; sme se pa tudi ustmeno precej pred poroto oglasiti.

Oglasitev je treba nasprotniku v 24 urah na znanje dati.

§. 61. Pritožnik ima pravico, ob enem z oglasitvijo ali najpozneje v osmih dnevih po vročeni sodbi podati sodišču razložitev svoje pritožbe.

V nji ali vsaj v oglasitvi mora ničnostne razloge posamič in določno povedati.

§. 62. Ko izteče ta rok, ali brž kakor pritožnik reče, da ga ni misel podajati razložitve k svoji pritožbi, naj sodišče vse spise predloži vrhovnemu in ometovalnemu sodišču, ter naj nasprotniku naznani, da se je to zgodilo.

§. 63. Če je pritožnik ob enem zahteval, da bi se kazenska obravnava ponovila, naj se spisi pošljejo še le potlej vrhovnemu in ometovalnemu sodišču, ko se je to zahtevanje s pravno močjo rešilo, in le, ako mu je bilo odbito.

§. 64. Vrhovno in ometovalno sodišče naj v zboru šestih svetovalcev in enega predsednika razsodi in ničnostno pritožbo zavrže, če je prepozno podana, če ničnostni razlogi niso posamič in določno povedani, če se pritožba ne opira na nobenega tistih ničnostnih razlogov, ktere §. 59 našteva, ali če so povedani ničnostni razlogi bili že odpravljeni z razsodbo ometovalnega sodišča, ki je bila v isti reči prej storjena.

Drugači pa naj vrhovno in ometovalno sodišče ali precej ali zadobivši djanjska pojasnila, ki bi mu se potrebna zdela zastran omenjenih pogreškov v obliki, postavi

Digitized by Google

dan za javno obravnavo ter dá poklicati stranke tako, da od vročitve tega povabila do postavljenega dne osem dni vmes ostane.

Obtožencu je svobodno, priti s svojim zagovornikom ali tega poslati namesti sebe. Če zahteva, lahko mu tudi vrhovno sodišče dá zagovornika izmed njih, ki stanujejo na mestu vrhovnega sodišča.

Obravnava se začenja z referentovim razkladom, na to se zaslišijo govori strank, če one zahtevajo, bero se tudi pisma pri tiskovnem sodišču brana in zapisnik o seji tega sodišča.

Razsodba se stori na skrivnem posvetovanju ter se precej z razlogi vred v javni seji oznani.

O seji naj se piše zapisnik.

§. 65. Kadar je ničnostni razlog kteri izmed omenjenih v §. 59, št. 1—6, ovrže vrhovno in ometovalno sodišče izrek porotnikov in sodbo na-nj oprto ter odkaže reč isti ali po okolnostih kteri drugi poroti, ki naj jo ono določi, na novo obravnavo in razsodbo.

Če ničnostni razlog, ki je nanj pritožba oprta ne zadeva vseh delov porotniškega izreka in je mogoče, razločiti jih, pusti ometovalno sodišče nezadete dele izreka in sodbe nespremenjene ter naroči tiskovnemu sodišču, kteremu se reč odkaže, naj se pri razsodbi tudi na-nje ozira.

§. 66. Ako ometovalno sodišče najde, da je porotno sodišče v svoji sodbi ktero postavo prelomilo ali napak obračalo (§. 59, štev. 7—9), naj praviloma precej v glavni reči razsodi.

Če pa tisti dogodki, kteri bi imeli biti podstava njegovi razsodbi, niso s porotniškim izrekom dotrjeni, odkaže reč tiskovnemu sodišču na novo obravnavo.

§. 67. Pravno mnenje, na ktero se opira razsodba vrhovnega in ometovalnega sodišča, veže v ti kazenski reči niža sodišča pri novi glavni obravnavi, ktera se ima napraviti.

§. 68. Ta postava bo veljala tudi za že tekoče kazenske pravde o hudodelstvih in pregreških, storjenih s tiskovinami, če zastran njih do tiste dobe, ko pride v moč ta postava, sodišče prve stopnje še ne bo storilo nikake sodbe.

§. 69. Ministru pravosodja je naročena zvršitev le-te postave.

V Zagrebu, dne 9. meseca marca 1869.

Franc Jožef l. r.

Taaffe l. r. **Herbst** l. r.

30.

Postava od 9. marca 1869,

s kterim se izdaje in od razglašitvenega dneva v moč deva predpis, kako naj se sestavljajo porotniški imeniki za tiskovna sodišča.

(Štev. 33, izdatek XVII. Državnega zakonika. Dan izdatbe 19. marca 1869.)

S privolitvijo obeh zbornic državnega zbora ukazujem tako le:

§. 1. Porotniki, ki pri hudodelstvih in pregreških storjenih s tiskovino raz-

Digitized by Google

sojajo, je-li obtoženec kriv ali nekriv, naj se pravilomа jemljo iz občine tistega mesta, v kterem ima tiskovno sodišče svoj sedež.

Če pa število tistih občinskih mož tega mesta, ki so po določbah niže stoječih poklicani k porotniškemu opravilu, ne znaša vsaj **300**, naj se volijo porotniki tudi izmed mož najbliže sosedne občine in k temu potrebni okraj naj se razširja dotle, da bo v njegovih občinah vsaj **300** k porotnikom poklicanih.

§. 2. K porotniškemu opravilu je poklican vsak avstrijski državljan moškega spola, kteri

a) je izpolnil 30. leto svoje starosti;
b) zna pisati in brati;
c) vsaj eno leto v tisti občini stanuje, in
d) ali ravnega (direktnega) letnega davka brez priklada 20 gold. plačuje, ali je pa
e) dosegel doktorstvo na kakem domačem vseučilišču ali z vspehom dostal zrelostno preskušnjo (maturo) ali kak poseben nauk na kterem višjem tehniškem učilišču; ali
f) je po svojem stanu advokat, notar ali profesor, če osebe pod a—f imenovane ne spadajo pod ktero v §§. 3 in 4 ustanovljenih izjem.

§. 3. Za porotnike se ne smejo klicati:

1. Duhovni postavno priznane cerkve ali verske družbe in učitelji iz ljudskih šol;
2. djanjsko služeči državni uradniki, razen profesorjev (§. 2, črk. f) in vojaški ljudje sploh;
3. vsi taki, ki imajo službe pri poštah, železnicah, telegrafih in parnih ladijah.

§. 4. Porotniki ne morejo biti:

1. Vsi taki, kterim zavolj slabosti na telesu ali duhu ni mogoče izpolnjevati porotnikove dolžnosti;
2. vsi taki, ki državljanskih pravic popolnoma ne uživajo, zlasti sodno razklicani zapravljivci, drugi oskrbovanci, in tisti, nad kterih premoženjem je konkursni ali poravnovalni postopek odprt, dokler se ne dokonča;
3. vsi tisti, po kazenskem sodišču obsojeni, ki po postavi ne morejo biti voljeni za občinske zastopnike, dokler ta nezmožnost trpi, po tem vsi taki, ki so v kazenski preiskavi, pod obtožbo ali v kazni.

§. 5. Odpovedati se smejo porotništva:

1. Vsi tisti, ki so že izpolnili 60. leto svoje starosti, za vsegdar;
2. udje državnega zbora in deželnih zborov, med zborovanjem;
3. služabniki cesarskega dvora, javni učitelji in zdravniki, ranocelniki in lekarji, za ktere uradni predstojnik ali najniža politična državna gosposka popriča, da jih ni mogoče utrpeti v njih službi ali občini, za prihodnje leto po pratiki;
4. vsak, kdor je prejetemu poklicu v eni porotni dobi kakor prednji ali namestni porotnik zadostil, za prvih 12 mesecev, ki pridejo po tem.

§. 6. V mestu, kjer ima tiskovno sodišče svoj sedež, in vsaki sosedni občini, ktero je treba privzeti po §. 1, naj župan s pomočjo dveh občinskih zastopnikov sestavi natančno kazalo vseh tistih občincev, kteri so po §. 2. poklicani, k porotniškemu opravilu, ter se ga niso odrekli po §. 5, štev. 1.

Kazalo naj se napravi po abecednem redu, in pove naj se ime in priimek, stan ali delo in stanovališče vsakega porotnika.

Ta kazala so prvotni (osnovni) porotniški imeniki.

§. 7. Prvotni imeniki morajo najmanj osem dni v županovi pisarnici vsakemu na pregled položeni biti, in to se mora, po navadi vsakega kraja, očitno razglasiti s podukom, da se smejo vgovori podajati.

Digitized by Google

Vsakemu občincu je svobodno, v tem roku zastran tega, da se je kdo takošen, ki je po postavi lahko porotnik, iz prvotnega imenika izpustil, ali da je vanj vpisan kteri takošen, ki ne sme biti — pri županu pismeno ali v zapisnik vgovor podati, ali ravno takisto povedati svoje razloge, zakaj se porotniškega opravila odrekuje.

§. 8. O vgovoru (reklamaciji) občinski zastop dokončno določuje. — Če zastop najde, da je vgovor pravičen, naj se precej porotniški imenik kakor je treba popravi, le-to po oznanilu na županovi pisarnici pribitem razglasi in dotičniku vediti dá.

Če se vgovor zavrže, naj se to vgovarjalcu na znanje dá.

Takisto se tudi postopa, kadar se kdo porotništva odpove.

§. 9. Ko preteče v §. 7 postavljeni rok in — ako se je v njem podal kak vgovor ali kaka odpoved — ko je občinski zastop o tem doloko storil, naj se sestavi komisija iz najmanj šest in največ dvanajst občinskih zastopnikov tistega mesta, kjer ima tiskovno sodišče svoj sedež.

Polovico nje udov odbira prezident zbornega sodišča prve stopnje, polovico pa župan.

Ta komisija sestavlja pod predsedstvom okrajnega glavarja, v mestih pa, ki imajo svoje posebne občinske postave, pod predsednikom županom iz prvotnega imenika letni porotniški imenik, izbiraje tiste može, ki se jim po svoji razumnosti, poštenosti, pravičnosti in značajnosti zde posebno pripravni za porotnike.

Če se je kaj sosednih občin privzelo, naj se najpred iz prvotnih imenikov celega okraja (§. 1) sestavi en sam imenik.

Komisija, ki dela letni imenik, mora kjerkoli gre za porotnike ktere sosedne občine, pomnožiti se z županom in enim udom dotičnega občinskega zastopa.

Proti temu, kar sklene volitvena komisija, ni dopuščena nobena pritožba.

§. 10. Volitev se opravlja tako, da pride v mestih, ki imajo čez 100.000 duš, na vsakih 400, v mestih, ki štejejo čez 50.000 duš, in v njih okolici na vsakih 200, in v manjših mestih in njih okolici na vsakih 100 duš po en porotnik.

Za tak drobec od števila prebivalcev, ki znaša čez polovico celega razmernega števila, jemlje se po en porotnik več; na manjše drobce se ne gleda.

Pri ti volitvi naj se porotniki samo toliko po enakem razmerju razdeljujejo tudi na občine mestu sosedne, kolikor ne brani ozir na potrebno pripravnost (sposobnost) za porotništvo.

§. 11. Letni porotniški imenik naj se precej natisne in pošlje predstojniku tiskovnega sodišča, državnemu pravdniku, kteri je pri tiskovnem sodišču, in županom dotičnih sosednih občin.

Župani dotičnih občin imajo dolžnost, kadarkoli bi med letom kterega porotnika zadelo kaj takega, da bi ne mogel več porotnik biti, le-to brž naznaniti prezidentu tiskovnega sodišča.

Je-li potreba koga izbrisati iz letnega imenika, to razsoja tiskovno sodišče.

§. 12. Štirnajst dni pred vsako porotno dobo izžreba se pri dotičnem tiskovnem sodišču v javni seji vpričo državnega pravdnika in enega uda odvetniške zbornice, kterega za to izbere, iz letnega imenika 36 prednjih in 9 namestnih porotnikov.

V ta namen se denejo najpred imena vseh porotnikov, kteri stanujejo v mestu, kjer ima tiskovno sodišče svoj sedež, v žrebovno posodo. Prezident tiskovnega sodišča potegne zdaj iz nje 9 namestnih porotnikov; in po tem, ko so se tudi imena porotnikov iz sosednih občin priložila v posodo, potegne 36 prednjih porotnikov.

O tem delu naj se naredi zapisnik.

Digitized by Google

§. 13. Prezident zbornega sodišča pokliče pred se pismeno 36 prednjih porotnikov, naznani jim, kje, kteri dan in ktero uro se začno porotne seje, in jih ob enem opomni na postavne nasledke, če ne bi prišli; poskrbi pa naj se za to, da se ta poklic njim samim v roke dá in sicer osem dni, predno se začno seje.

§. 14. Konec vsake porotne dobe naj prezident porotnike vpraša, ali se hočejo poprijeti v §. 5, št. 4, podeljene jim pravice, po kteri se smejo porotništva odreči za naslednjih 12 mesecev ali za krajšo dobo.

Kar kdo odgovori, naj se zapiše v letni imenik.

§. 15. Porotniki opravljajo svoje opravilo brez plačila.

§. 16. Zvršitev te postave se naroča ministroma notranjih reči in pravosodja.

V Zagrebu, 9. dne marca meseca 1869.

Franc Jožef l. r.

Taaffe l. r. **Giskra** l. r. **Herbst** l. r.

Digitized by Google

Digitized by Google

Prestave iz državnega zakonika leta 1869

za

kranjsko vojvodino.

VI. dél.

31.

Razglas finančnega ministerstva od 8. februarja 1869,

da se je urad za prigledovanje blaga in potrošnine v Lofer na Salcburškem opustil.

(Štev. 21, izdatek X. Državnega zakonika. Dan izdatbe 18. februarja 1869.)

Urad za prigledovanje blaga in potrošnino v Lofer-u na Salcburškem prestane 30. aprila 1869.

Brestel l. r.

32.

Razglas finančnega ministerstva od 20. marca 1869,

o tem, da bo posdaj v Celovcu vélika colnija kot puncovališče puncovna opravila oskerbovala.

(Štev. 35, izdatek XIX. Državnega zakonika. Dan izdatbe 3. aprila 1869.)

Opravila puncovališča Celovškega zedinjenega z rudarskim glavarstvom (Državnega zakonika od l. 1867 št. 150) bode počemši od 1. aprila 1869 oskerbovala Celovška velika colnija.

Brestel l. r.

33.

Finančna postava za leto 1869, od 23. marca 1869,

(Štev. 34, izdatek XVIII. Državnega zakonika. Dan izdatbe 27. marca 1869.)

S privolitvijo obeh zbornic državnega zbora ukazujem tako:

Člen I.

Državni razhodki (stroški) za leto 1869 se vsi skup postavljajo na 299,326.671 gld. avstr. veljave.

Digitized by Google

Člen II.

V prvem delu državnega preudarka (troškovnika) je postavljeno na videz, kako se imajo ti denarji posebej rabiti in koliko je stanoma dovoljeno za posamne veje upravstva.

Razhodni zneski, dovoljeni za posamne poglavja, naslove in paragrafe državnega preudarka smejo se potrošiti le za namene v dotičnih poglavjih, naslovih in paragrafih povedane in to za redno in izredno potrebščino vsako posebej.

Za leto 1869 se dopušča izjemno pri rednih stroških, da bo pri sledečih poglavjih in sicer pri povedanih naslovih in po načinu bolj na tanko določenem veljalo svobodno preseganje (virement) brez vsake omejitve, namreč:

Poglavje V. 5. Ministerstvo notranjih reči, pri naslovih 1, 5, 7, tako v vsakem teh naslovov posamič, kakor tudi med temi naslovi iz enega v drugi; pri naslovih 8, 9 v vsakem izmed nju.

Poglavje VI. 6. Ministerstvo za deželno bran in občno varnost, pri naslovih 1, 2, 3 tako v vsakem naslovu posamič, kakor tudi med njimi iz enega v drugi naslov.

Poglavje VII. 7. Ministerstvo za bogočastje in uk v vsakem naslovu tega poglavja.

Poglavje VIII. 18. Ministerstvo za finance. Dohodki od tobaka, pri naslovih 1, 3 iz enega teh naslovov v drugi.

Poglavje XI. 31. Ministerstvo za pravosodje, pri naslovih 1, 2, 3 tako v vsakem naslovu posamič, kakor tudi med njimi iz enega v drugi.

Člen III.

Za založbo državnih razhodkov, dovoljenih v členu I določujejo se dohodki iz neposrednjih ali ravnih davkov in posrednjih davščin in pa drugoverstni državni dohodki, ustanovljeni v drugem delu niže pridjanega državnega preudarka vsega skup na 296,284.176 gld. avstr. veljave.

Člen IV.

Da se v členu III ustanovljeni znesek državnih dohodkov doseže, naj se ravni ali neposrednji davki in posrednje davščine sploh pobirajo po zdaj obstoječih pravilih.

Kar se pa tiče odmerjanja prikladov k neposrednjim davkom, bodo veljale te-le določbe:

a) pri zemljiščnem davku in pri davku od hišne najemščine naj se k rednemu znesku davka in k tretjini namesti dohodkovnega davka doplačevani pobira še izredni priklad, namreč tretjina rednega zneska;
b) pri hišnorazrednem davku naj se k rednemu znesku in k tretjini namesti dohodkovnega davka doplačevani pobira izredni priklad, namreč še enkrat znesek rednega davke;
c) pri davku od pridobitve ali prislužka in pri dohodkovnem davku (dohodnini) naj se pobira redni znesek in pa še enkrat toliko za izredni priklad.

Samo od tistih, pri kterih ves dolžni davek od pridobitve ali dohodkov prvega razreda ali redni davek od dohodkov drugega razreda ne presega 30 gld. avstrijske veljave, naj se samo sedem desetin rednega davka za izredni priklad jemlje.

Kar se tiče dohodkovnega davka od poslopij, ki so vsa ali deloma nekaj časa oproščena davka od hišne najemščine, bode se za leto 1869 plačevalo po pet odstotkov (percentov) od čistega letnega dohodka, ki ga neso ta davka prosta poslopja, t. j. od tistega zneska, kteri ostane od celoletne najemščine, če se odbijejo odstotki na vzdržbo poslopja postavno dovoljeni in pri poslopjih od davka celo

Digitized by Google

oproščenih tudi obresti od kapitalov zavarovanih na rečenih poslopjih, od kterih se izkaže, da doteko v letu 1869.

Člen V.

Za vse obrestne kapitale občnega državnega dolga, ki so se v letu 1869 že izplačali ali se še bodo, smejo se po §. 2. postave od 24. decembra 1867 izdati obligacije s postavo od 20. junija 1868 ustanovljenega, nevračljivega enotnega državnega dolga in sicer za toliko, da bo znesek obresti za nove obligacije po odbitih 16 odstotkih davka popolnoma enak znesku obresti, dolžnemu za izplačane obligacije za res, t. j. po odbitem davku.

Obresti teh novih obligacij naj začno teči tisti dan, kterega nehajo teči obresti dotičnega starega dolga.

Člen VI.

Za leto 1869 dovoljeni razhodni zneski, ki se o koncu istega leta ne bi potrošili ali vsaj ne do dobrega, smejo se še tudi v prvi polovici leta 1870 porabiti za namene v pričujoči finančni postavi povedane in po nastavkih v isti ustanovljenih; to da dotične oprave bo treba v letnem računu med razhodke za službo prejšnjega leta zapisati.

Dovolitev za zneske, ki bi pa tudi v prvi polovici leta 1870 nepotrošeni ostali, ugasne z zadnjim dnem junija 1870.

Izvzeti od te določbe so tisti zneski, ki so namenjeni na založbo stanovitnih prejemkov, kakor so plače, penzije i. t. d., ali na izpolnitev takih dolžnosti, ki se opirajo na veljavno pravno ime, kakor so obresti državnega dolga i. t. d., kteri zneski se smejo zahtevati, dokler se ne izteče doba prestaranja.

Kar se tiče zneskov dovoljenih za stavbe ali druge posebne namene, ki se v letu 1869 celo ne potrošijo ali ne do dobrega, oni se smejo porabiti tudi v celem letu 1870, toda štejejo naj se tako, kakor če bi bili dovoljeni v preudarku za to poslednje leto ter naj se tudi zaračunjajo za službo tega leta.

Člen VII.

Za založbo primanjklaja, kteri, če primeriš vse državne stroške, znašajoče . . . . 299,326.671 gld.
z vsemi državnimi dohodki, ki jih bo . . . . 296,284.176 „
prihaja na videz v znesku od . . . . 3,042.495 gld.
naj se skrbi z visečim dolgom, ki naj se naredi za ravno toliko.

Člen VIII.

Zvršitev te postave se naroča ministru za finance.

Na Dunaju, 23. dne meseca marca 1869.

Franc Jožef l. r.

Taaffe l. r. **Plener** l. r. **Hasner** l. r. **Potocki** l. r.
Giskra l. r. **Herbst** l. r **Brestel** l. r. **Berger** l. r.

Digitized by Google

Državni preudarek

za kraljevine in deželé v državnem zboru zastopane na leto 1869.

Pervi del. — Potrebščina.

Poglavje	Naslov	Paragraf	Državni razhodki	Razhodki redni	Razhodki izredni	Razhodki Vsi skup
				goldinarjev avstrijske veljave		
1			I. Najviše dvoranstvo . . .	3,250.000	200.000	3,450.000
2			II. Kabinetska kancelija Njegovega Veličanstva 50%	60.514	. . . . .	60.514
3			III. Državni zbor.			
	1		Gosposka zbornica	27.811	. . . . .	27.811
	2		Poslanska zbornica	398.844	. . . . .	398.844
	3		Pripravna dela za zidanje nove hiše za državni zbor	. . . . .	50.000	50.000
	4		Delegacija	7.000	. . . . .	7.000
	5		Komisija državni dolg prigledujoča	7.183	. . . . .	7.183
			Skupni znesek (Poglavje 3, naslovi 1—5)	440.838	50.000	490.838
4			IV. Ministerski svèt . . .	68.919	. . . . .	68.919
5			V. Ministerstvo notranjih reči.			
	1		Osrednja uprava	351.785	5.521	357.306
	2		Troški državnega zakonika	64.550	1.000	65.550
	3		Akademija znanstev	63.000	. . . . .	63.000
	4		Geologični državni zavod	40.697	1.000	41.697
	5		Politična uprava (z računskimi oddelki vred) . .	4,129.958	278.802	4,408.760
	6		Primečki za najdenšnice	376.755	9.000	385.755
	7		Stavbeni organi	892.022	62.133	954.155
	8		Delanje cest:			
		1	Avstrija pod Anižo	509.185	. . . . .	509.185
			Dlažba cesarskih cest na Dunaju in okoli Dunaja	. . . . .	70.000	70.000
		2	Avstrija nad Anižo	171.184	. . . . .	171.184
			Utrdba vstopa v predor na Išelski državni cesti	. . . . .	6.000	6.000
		3	Salcburško	100.276	. . . . .	100.276
		4	Štajersko	335.131	. . . . .	335.131
			Prinesek za uredbo Aniže in dodelanje cesta pri Aussee	. . . . .	8.203	8.203
		5	Koroško	185.464	. . . . .	185.464
			Cesta iz Trbiža v Podkloštcr in stavbe pri lijakih v Podravju	. . . . .	30.000	30.000
		6	Kranjsko	140.371	. . . . .	140.371
			Prinesek za posušenje Ljubljanskega mahovja in preložba pokokerske ceste pri Leobelškem hribu	. . . . .	13.610	13.610
		7	Primorje	97.289	. . . . .	97.289
			Ceste primorsko-kranjsko-isterske in poprava strmin na koroški cesti	. . . . .	40.000	40.000
			Prenos . .	1,538.900	167.813	1,706.713

Poglavje	Naslov	Paragraf	Državni razhodki	Razhodki redni	Razhodki izredni	Razhodki Vsi skup
				goldinarjev avstrijske veljave		
			Prenos . .	1,538.900	167.813	1,706.713
5	8	8	Tirolsko in Predarelsko	322.950	. . . . .	322.950
			Cesta med Predazzo in Primiero in most čez in reko pri Inšpruku	. . . . .	100.000	100.000
		9	Češko	906.314	. . . . .	906.314
			Most v Karlovih Varih	. . . . .	21.984	21.984
		10	Moravsko	272.177	. . . . .	272.177
			Most čez Dijo pri Schallersdorfu	. . . . .	20.000	20.000
		11	Sleško	86.865	. . . . .	86.865
		12	Galicija s Krakovskim	776.103	. . . . .	776.103
			Most čez Dnjester pri Nižnjovu, Delatinska cesta, Zaklučinski brod, Belska cesta, Gdovska-Gorliška cesta, Spitkoviška cesta, mostovi pri Vislovi, Jaslu, Javericah, Hirovu	. . . . .	130.442	130.442
		13	Bukovina	84.588	. . . . .	84.588
			Most pri Črnovicah	. . . . .	100.000	100.000
		14	Dalmacija	57.500	. . . . .	57.500
			Cesta od Dobrovnika (Dabac) do turške meje in pa Belobreška cesta	. . . . .	29.000	29.000
			Skupni znesek (Naslov 8, §§. 1--14)	4,045.397	569.239	4,614.636
	9		Stavbe na vodi:			
		1	Avstrija pod Anižo	227.584	90.000	317.584
		2	Avstrija nad Anižo	139.501	67.000	206.501
		3	Salcburško	34.357	30.000	64.357
		4	Štajersko	20.050	13.270	33.320
		5	Koroško	1.000	10.000	11.000
		6	Kranjsko	15.482	. . . . .	15.482
		7	Primorje	5.277	22.000	27.277
		8	Tirolsko in Predarelsko	73.832	25.500	99.332
			Enkratni državni pridavek za uredbo Adiže reke od Gmunda do Mazeta	. . . . .	350.000	350.000
		9	Češko	140.698	200.000	340.698
		10	Moravsko	1.300	. . . . .	1.300
		11	Sleško	200	. . . . .	200
		12	Galicija s Krakovskim	102.240	180.000	282.240
		13	Bukovina	864	15.200	16.064
		14	Dalmacija	2.760	. . . . .	2.760
			Skupni znesek (Naslov 9, §§. 1—14)	765.145	1,002.970	1,768.115
	10		Nove stavbe za politično upravo	. . . . .	20.000	20.000
	11		Troški službenih (oficialnih) časnikov	311.235	. . . . .	311.235
	12		Da se zatre razbojništvo v Dalmaciji	. . . . .	20.000	20.000
	13		Potroški za popisovanje (štetje) ljudstva	. . . . .	70.000	70.000
	14		Stroški za telegrafe	40.000	. . . . .	40.000
			Skupni znesek (Pogl. 5, nasl. 1—14)	11,080.544	2,039.665	13,120.209
6			**VI. Ministerstvo za deželno bran in občno varnost.**			
	1		Osrednja uprava	151.500	. . . . .	151.500
	2		Občna (javna) varnost	1,111.742	356.087	1,467.829
	3		Vojaško-policijska straža	510.306	22.879	533.185
	4		Potroški za obrambo deželsko	169.127	. . . . .	169.127
	5		Nadzornik (inšpektor) žandarmerije	9.068	. . . . .	9.068
	6		Podeželna žandarmerija	1,576.747	109.381	1,686.128
			Skupni znesek (Pogl. 6, nasl. 1—6)	3,528.490	488.347	4,016.837

Digitized by Google

Poglavje	Naslov	Paragraf	Državni razhodki	Razhodki redni	Razhodki izredni	Razhodki Vsi skup
				goldinarjev avstrijske veljave		
7			**VII. Ministerstvo za bogočastje in uk.**			
	1		Osrednja uprava	176.866	5.737	182.603
			Bogočastje.			
	2		Državni predzajem za katoliške verske zaloge:			
		1	Salcburško	74.274	. . . . .	74.274
		2	Tirolsko	28.566	. . . . .	28.566
		3	Predarelsko	12.047	. . . . .	12.047
		4	Štajersko	49.851	14.463	64.314
		5	Koroško	36.920	. . . . .	36.920
		6	Kranjsko	48.219	3.800	52.019
		7	Trst	43.663	. . . . .	43.663
		8	Goriško	51.440	7.000	58.440
		9	Istra	55.737	. . . . .	55.737
		10	Dalmacija	143.112	25.000	168.112
		11	Češko	43.432	68.000	111.432
		12	Galicija	555.888	40.300	596.188
		13	Krakovsko	24.388	. . . . .	24.388
		14	Bukovina	42.757	2.000	44.757
		15	Za vse v državnem zboru zastopane kraljevine in dežele	810	. . . . .	810
			Skupni znesek (Naslov 2, §§. 1—15)	1,211.104	160.563	1,371.667
	3		Zadušbine (stipendiji) in prineski za bogočastne namembe			
			Katoliško bogočastje.			
		1	Avstrija pod Anižo	5.561	130.000	135.561
		2	Avstrija nad Anižo	195	. . . . .	195
		3	Salcburško	20.231	. . . . .	20.231
		4	Tirolsko in Predarelsko	34.668	. . . . .	34.668
		5	Štajersko	5.084	. . . . .	5.084
		6	Koroško	52	. . . . .	52
		7	Kranjsko	712	. . . . .	712
		8	Primorje	1.272	. . . . .	1.272
		9	Česko	10.618	10.000	20.618
		10	Galicija s Krakovskim	28 528	. . . . .	28.528
			Skupni znesek (Naslov 3, §§. 1—10)	106.921	140.000	246.921
	4		**Evangeliško bogočastje.**			
		1	Avstrija pod Anižo	28.228	. . . . .	28.228
		2	Avstrija nad Anižo	3.338	. . . . .	3.338
		3	Štajersko	400	. . . . .	400
		4	Koroško	800	. . . . .	800
		5	Primorje	400	. . . . .	400
		6	Česko	6.979	. . . . .	6.979
		7	Moravsko	3.700	. . . . .	3.700
		8	Sleško	2.500	. . . . .	2.500
		9	Galicija s Krakovskim.	5.799	. . . . .	5.799
		10	Bukovina	663	. . . . .	663
		11	Celi uradni okoliš evangeliškega višega svetovalstva	23.200	. . . . .	23.200
			Skupni znesek (Naslov 4, §§. 1—11)	76.007	. . . . .	76.007

Digitized by Google

Poglavje	Naslov	Paragraf	Državni razhodki	Razhodki: redni	Razhodki: izredni	Razhodki: Vsi skup
				goldinarjev avstrijske veljave		
7	5		Grško-iztočno bogočastje:			
		1	Primorje	. . . . .	2.700	2.700
		2	Dalmacija	41.231	15.000	56.231
			Skupni znesek (Naslov 5, §§. 1—2)	41.231	17.700	58.931
	6		Namestki (aequivalenti) in izplačila za bogočastne namene po pogodbi (recesu):			
		1	Avstrija pod Anižo	1.536	. . . . .	1.536
		2	Tirolsko	17.376	. . . . .	17.376
		3	Predarelsko	. . . . .	6.300	6.300
		4	Štajersko	281	. . . . .	281
		5	Koroško	2.848	. . . . .	2.848
		6	Primorje	45.549	. . . . .	45.549
		7	Dalmacija	74.057	. . . . .	74.057
		8	Češko	21.399	. . . . .	21.399
		9	Galicija s Krakovskim	13.541	. . . . .	13.541
			Skupni znesek (Naslov 6, §§. 1—9)	176.587	6.300	182.887
	7		Troški iz patronata za bogočastne namene:			
		1	Avstrija pod Anižo	13.000	. . . . .	13.000
		2	Avstrija nad Anižo	17.218	. . . . .	17.218
		3	Tirolsko in Predarelsko	8.442	. . . . .	8.442
		4	Štajersko	2.750	. . . . .	2.750
		5	Koroško	2.000	. . . . .	2.000
		6	Kranjsko	800	. . . . .	800
		7	Primorje	5.251	. . . . .	5.251
		8	Dalmacija	3.294	. . . . .	3.294
		9	Češko	2.840	. . . . .	2 840
		10	Galicija s Krakovskim	8.417	. . . . .	8.417
			Skupni znesek (Naslov 7. §§. 1—10)	64.012	. . . . .	64.012
			Vsega skup (Pogl. 7, naslovi 2—7)	1,675.862	324.563	2,000.425
			Uk.			
	8		Šolski svetovalci in deželno šolsko svetovalstvo v:			
		1	Avstriji pod Anižo	10.363	1.680	12.043
		2	Avstriji nad Anižo	2.330	. . . . .	2.330
		3	na Salcburškem	2.260	. . . . .	2.260
		4	Tirolskem in Predarelskem	4.870	. . . . .	4.870
		5	Štajerskem	4 520	. . . . .	4.520
		6	Koroškem	2.180	. . . . .	2.180
		7	Kranjskem	2.340	. . . . .	2.340
		8	Primorskem	4.790	. . . . .	4.790
		9	Dalmatinskem	4.260	. . . . .	4.260
		10	Českem	13.020	. . . . .	13.020
		11	Moravskem	5.070	. . . . .	5.070
		12	Sleškem	2.180	. . . . .	2.180
		13	Gališkem	10.840	. . . . .	10.840
		14	na Bukovinskem	2.030	. . . . .	2.030
		15	Za vse v državnem zboru zastopane kraljevine in dežele	550	. . . . .	550
			Skupni znesek (Naslov 8, §§. 1—15)	71.603	1.680	73.283

Digitized by Google

Poglavje	Naslov	Paragraf	Državni razhodki	Razhodki redni	Razhodki izredni	Razhodki Vsi skup
				goldinarjev avstrijske veljave		
7	9		**Državni doplaček k šolskim zalogom:**			
		1	Avstria nad Anižo	1.461	. . . . .	1.461
		2	Salcburško	7.421	. . . . .	7.421
		3	Tirolsko	22.772	. . . . .	22.772
		4	Predarelsko	1.594	. . . . .	1.594
		5	Štajersko	10.403	. . . . .	10.403
		6	Koroško	10.315	. . . . .	10.315
		7	Kranjsko	6.776	. . . . .	6.776
		8	Trst	13.267	. . . . .	13.267
		9	Goriško in Gradišče	14.280	. . . . .	14.280
		10	Istra	31.834	. . . . .	31.834
		11	Dalmacija	55.146	. . . . .	55.146
		12	Česko	17.598	. . . . .	17.598
		13	Moravsko	8.540	. . . . .	8.540
		14	Slesko	16.141	. . . . .	16.141
		15	Galicija	58.322	. . . . .	58.322
		16	Krakovsko	27.731	. . . . .	27.731
		17	Bukovina	7.565	. . . . .	7.565
		18	Za vse v državnem zboru zastopane kraljevine in dežele	50.610	. . . . .	50.610
			Skupni znesek (Naslovi 9, §§. 1—18)	361.776	. . . . .	361.776
	10		**Državni doplaček k učnim zalogom** (*Studienfonde*):			
		1	Avstrija pod Anižo: učni zalog	395.801	205.700	601.501
		2	Avstrija pod Anižo: evang. teol. fakultet	23.897	. . . . .	23.897
		3	Avstrija pod Anižo: politehnično učilišče na Dunaju	176 995	3.533	180.528
		4	Avstrija nad Anižo	11.695	142.000	153.695
		5	Salcburško	34.394	. . . . .	34.394
		6	Tirolsko	126.097	15.000	141.097
		7	Predarelsko	13.403	. . . . .	13.403
		8	Štajersko	113.490	2.000	115.490
		9	Koroško	16.274	3.000	19.274
		10	Kranjsko	35.186	. . . . .	35.186
		11	Trst-Istra	20.042	. . . . .	20.042
		12	Goriško	25.176	. . . . .	25.176
		13	Trgovska in navtična akademija v Trstu . . .	26.486	. . . . .	26.486
		14	Dalmacija	93.980	. . . . .	93.980
		15	Česko	252.755	20 136	272.891
		16	Moravsko	84.840	. . . . .	84.840
		17	Tehnično učilišče v Brnu	41.645	8.669	50.314
		18	Slesko	28.075	48.336	76.411
		19	Evangeliški gimnazij v Tešinu	12.054	18.000	30.054
		20	Galicija	263.040	29.600	292.640
		21	Tehnično učilišče v Levovu	32.651	. . . . .	32.651
		22	Krakovsko	160.001	102.452	262.453
		23	Tehnično učilišče v Krakovu	21.353	. . . . .	21.353
		24	Bukovina	20.085	. . . . .	20.085
		25	Za vse v državnem zboru zastopane kraljevine in dežele	680	. . . . .	680
			Skupni znesek (Naslov 10, §§. 1—25)	2,030.095	598.426	2,628.521
	11		Akademija obraznih umetnosti na Dunaju	55.140	. . . . .	55.140
	12		Osrednja komisija za dozvedbo in ohrambo spominkov staviteljstva	7.500	500	8.000
	13		Ohramba starih spominkov staviteljstva in napravljanje javnih spominkov	738	6.000	6.738
	14		Avstrijski muzej za umetnost in obrtnost in šola umetnih obrtov:			
		1	Muzej za umetnost in obrtnost	45.000	250.000	295.000
		2	Šola umetnih obrtov	12.800	. . . . .	12.800
			Skupni znesek (Naslov 14, §§. 1 in 2)	57.800	250.000	307.800

Digitized by Google

Poglavje	Naslov	Paragraf	Državni razhodki	Razhodki redni	Razhodki izredni	Razhodki Vsi skup
				goldinarjev avstrijske veljave		
7	15		**Štipendiji in prineski za učne namene:**			
		1	Avstrija pod Anižo	140.637	. . . . .	140.637
		2	Avstrija nad Anižo	945	. . . . .	945
		3	Salcburško	4.421	. . . . .	4.421
		4	Tirolsko in Predarelsko	7.051	5.000	12.051
		5	Štajersko	100	. . . . .	100
		6	Koroško	147	. . . . .	147
		7	Kranjsko	5.417	. . . . .	5.417
		8	Primorje	3.272	. . . . .	3.272
		9	Dalmacija	50	. . . . .	50
		10	Česko	1.952	. . . . .	1.952
		11	Slesko	1.103	. . . . .	1.103
		12	Galicija s Krakovskim	190	. . . . .	190
			Skupni znesek (Naslov 15. §§. 1—12)	165.285	5.000	170.285
	16		**Namestki in izplačila za učne namene po pogodbi (recesu):**			
		1	Avstrija nad Anižo	175	. . . . .	175
		2	Tirolsko in Predarelsko	7.719	. . . . .	7.719
			Skupni znesek (Naslov 16, §§. 1 in 2)	7.894	. . . . .	7.894
	17		**Troški za učne namene iz patronata:**			
		1	Avstrija pod Anižo	500	. . . . .	500
		2	Avstrija nad Anižo	541	. . . . .	541
		3	Salcburško	3.367	. . . . .	3.367
		4	Tirolsko in Predarelsko	1.500	. . . . .	1.500
		5	Kranjsko	500	. . . . .	500
		6	Primorje	758	. . . . .	758
		7	Česko	450	. . . . .	450
		8	Galicija s Krakovskim	245	. . . . .	245
			Skupni znesek (Naslov 17, §§. 1—8)	7.861	. . . . .	7.861
			Skup za poglavje 7 (naslovi 8—17)	2,765.692	861 606	3,627.298
			Vsega skup (Pogl. 7, naslovi 1—17)	4,618.420	1,191.906	5,810.326
			VIII. Ministerstvo za finance.			
			A. Pravi državni potrošek.			
8			**Finančna uprava:**			
	1		Osrednja uprava (z računskimi in predelno-računskimi oddelki vred)	838,794	1.460	840.254
	2		Finančna deželna ravnateljstva in finančna ravnateljstva, finančna okrajna ravnateljstva, davkovne uprave, potem davkovna služba pri okrajnih glavarstvih in davkovne krajne komisije (z računskimi oddelki)	2,760.000	. . . . .	2,760.000
	3		Universalna kameralna izplačevalnica in deželne glavne blagajnice (kase)	283.000	1.790	284.790
	4		Finančna straža	3,430.000	. . . . .	3,430.000
	5		Za zidanje kasaren finančne straže v Višku in Strasoldu	. . . . .	17.000	17.000
	6		Davkarije	2,470.000	7.745	2,477.745
	7		Finančne prokurature	250.348	. . . . .	250.348
	8		Kataster	572.830	23.070	595.900
			Skupni znesek (Pogl. 8, Nasl. 1—8)	10,604.972	51.065	10,656.037

Digitized by Google

Poglavje	Naslov	Paragraf	Državni razhodki	Razhodki redni	Razhodki izredni	Razhodki Vsi skup
				goldinarjev avstrijske veljave		
			Subvencije in dotacije.			
9			A. Posamnim deželnim zalogem (fondom):			
	1		Avstrija nad Anižo	15.960	.....	15.960
	2		Salcburško	15.000	.....	15.000
	3		Tirolsko	70.000	.....	70.000
	4		Štajersko	113.400	.....	113.400
	5		Koroško	60.000	.....	60.000
	6		Kranjsko	29.400	.....	29.400
	7		Česko (izmed tega 27.932 gld. kakor predzajem)	45.780	27.932	73 712
	8		Sleško	6.300	.....	6.300
	9		Galicija (Poroštvo zastran obresti od zajma zavoljo slabe letine)	31.250	.....	31.250
			Skupni znesek (Pogl. 9, nasl. 1—9)	387.090	27.932	415 022
10			B. Obrtniškim početjem:			
	1		Železnici Levovsko-Črnoviški kakor predzajem nesoč obresti po 4%	.....	900.000	900.000
	2		Žitavsko-Libereški železnični družbi	.....	100.000	100.000
	3		Franc-Jožefovi železnici kakor predzajem nesoč obresti po 4%	.....	500.000	500.000
	4		Cesarjevič-Rudolfovi železnici kakor predzajem nesoč obresti po 4%	.....	1,100.000	1,100.000
	5		Košiško-Boguminski železnici za kos od Tešina do Bogumina	.....	100.000	100 000
			Skupni znesek (Poglavje 10, naslovi 1—5)	.....	2,700.000	2,700.000
11			C. Posamnim zemljišno-odveznim zalogom kakor predzajem:			
	1		Za Vshodnjo Galicijo	1,662.000	173.100	1,835.100
	2		Za Zahodno Galicijo	963.000	340.200	1,303.200
	3		Za Krakovsko	.....	5.800	5.800
	4		Za Bukovino	.....	424.500	424.500
	5		Za Kranjsko	.....	56.700	56.700
	6		Za Istro	.....	3.000	3.000
			Skupni znesek (Pogl. 11, nasl. 1—6)	2,625.000	1,003.300	3,628.300
			Vsega (Poglavja 9—11)	3,012.090	3,731.232	6,743.322
			Občna blagajniška uprava.			
12	1		Troški za kredit in za manipulacijo z denarji	20.000	750.000	770 000
	2		Izguba pri denarjih in menjicah	.....	3,600.000	3,600.000
	3		Odbitki za menjice pred dotekom inkasirane	100.000	.....	100.000
	4		Povračila vdeleženim (strankam)	20.000	.....	20.000
	5		Razni troški	73.473	.....	73.473
			Skupni znesek (Pogl. 12, nasl. 1—5)	213.473	4,350 000	4,563.473
			Penzijski stan.			
13	1		Občni penzijski stan civilne uprave	9,715.393	12.657	9,728.050
	2		Vkupne civilne penzije (77%)	.....	1,100.000	1,100.000
			Skupni znesek (Pogl. 13, naslova 1 in 2)	9,715.393	1,112.657	10,828.050
			B. Ravnavni, pobirni in upravni troški pri državnih dohodkih.			
14			Ravni ali neposrednji davki:			
	1		Povračila in darila strankam in javnim organom, ker so kaj pripomagali pri dozvedbi in ustanovitvi davkovnih podlog, potem pri iztirjevanju davkov	24.850	.....	24.850
	2		Odškodba nekterim strankam v Dalmaciji, ki so bile popred brez davka, spričo vpeljanega zemljiškega davka	9.210	.....	9.210
	3		Troški za zvršila ali eksekucije zastran davkov	.....	27.800	27.800
			Skupni znesek (Pogl. 14, nasl. 1—3)	34.060	27.800	61.860

Digitized by Google

Poglavje	Naslov	Paragraf	Državni razhodki	Razhodki redni	Razhodki izredni	Razhodki Vsi skup
				goldinarjev avstrijske veljave		
			Posrednji (neravni) davki.			
15			Potrošnina	2,745.358	. . . . .	2,745.358
16			Col:			
	1		Upravni troški	1,151.220	85.780	1,237.000
	2		Povračila davkov	3,000.000	. . . . .	3,000.000
			Skupni znesek (Pogl. 16, nasl. 1 in 2)	4,151.220	85.780	4,237.000
17			Sol:			
	1		Troški za narejo in nakupovanje	3,099.000	290.000	3,389.000
	2		Prodajni troški	265.429	20.000	285.429
	3		Izredna dela v Velički	. . . . .	300.000	300.000
			Skupni znesek (Pogl. 17, nasl. 1—3)	3,364.429	610.000	3,974.429
18			Tabak:			
	1		Upravni troški	351.837	. . . . .	351.837
	2		Troški za narejo in nakup	16,165.536	294.000	16,459.536
	3		Prodajni troški	2,510.213	. . . . .	2,510.213
			Skupni znesek (Pogl. 18, nasl. 1—3)	19,027.586	294.000	19,321.586
19			Štempelj	265.634	. . . . .	265.634
20			Takse in pristojbine od pravnih opravil	351.237	. . . . .	351.237
21			Loterija	8,851.923	. . . . .	8,851.923
22			Cestnine in mostnine	29.563	. . . . .	29.563
23			Puncovanje	44.496	950	45.446
			Skupni znesek (Poglavja 15—23)	38,831.446	690.730	39,522.176
			Državna lastnina.			
24			Državna posestva ali dobra:			
	1		Državne grajščine	2,429.802	165.804	2,595.606
	2		Dikasterialna poslopja	85.632	. . . . .	85.632
	3		Državne železnice	8.000	344.667	352.667
			Skupni znesek (Pogl. 24, nasl. 1—3)	2,523.434	510.471	3,033.905
25			**Državne fabrike.**			
	1		Dvorna in državna tiskarnica Dunajska	689.511	. . . . .	689.511
	2		Poddružna državna tiskarnica Levovska	51.200	. . . . .	51.200
	3		Schlöglmühl-ska papirnica	538.160	10.000	548.160
			Skupni znesek (Pogl. 25, nasl. 1—3)	1,278.871	10.000	1,288.871
26			**Rudarstvo.**			
	1		Ravnajoče rudarske gosposke	47.675	35.600	83.275
	2		Rudniki ali jame za premog	388.424	41.001	429.425
	3		Rudniki za železo	3,282.314	117.964	3,400.278
	4		Druge rudarije	3,901.077	343.685	4,244.762
			Skupni znesek (Pogl. 26, nasl. 1—4)	7,619.490	538.250	8,157.740
27			Denarstvo	164.937	. . . . .	164.937
			Vsega (Poglavja 8—27)	73,998.166	11,322.205	85,320.371

Digitized by Google

Poglavje	Naslov	Paragraf	Državni razhodki	Razhodki redni	Razhodki izredni	Razhodki V-i skup
				goldinarjev avstrijske veljave		
			IX. Ministerstvo za trgovino.			
28			**A. Pravi državni potrošek.**			
	1		Osrednja uprava	250.000	105.000	355.000
	2		Pristaniška in pomorsko-zdravstvena služba . . .	650.000	1,730.000	2,380.000
	3		Troški za vzhodno-azijsko ekspedicijo	. . . . .	123 100	123.100
			Skupni znesek (Pogl. 28, nasl. 1—3)	900.000	1,958.100	2,858.100
			B. Ravnavni stroški.			
	4		Poštni dohodki	8,185.100	195.000	8.380.150
	5		Telegraf	2.042 502	350.000	2,392.500
			Skupni znesek (Pogl. 28. naslova 4 in 5)	10,227.600	545.000	10,772.600
			Vsega (Pogl. 28, naslovi 1—5)	11,127.600	2 503.100	13.630.700
29			**X. Ministerstvo za kmetijstvo.**			
	1		Osrednja uprava	98.000	8.000	106 000
	2		Gozdarska akademija v Mariabrunn-u	27.100	12.000	39.100
	3		Obdelovanje zemlje	. . . . .	400.000	400.000
	4		Državno nadzorstvo za gozde	81.000	. . . . .	81.000
	5		Rudarska glavarstva	111.000	200	111.200
	6		Rudarske učilnice in štipendiji	39.000	. . . . .	39.000
	7		Državne konjerejske naprave	1.400.000	. . . . .	1,400.000
			Skupni znesek (Pogl. 29, naslovi 1—7)	1,756.100	420.200	2,176.300
30			**XI. Ministerstvo pravosodja.**			
	1		Osrednja uprava	150.000	. . . . .	150.000
	2		Vrhovno sodišče	296.000	5.880	301.880
	3		Oskrbovanje pravosodja v kronovinah (z računskimi oddelki viših deželnih sodišč in viših državnih pravdništev)	11,170.000	. . . . .	11.170.000
	4		Kaznovalnice	1,640.000	266.200	1,906.200
	5		Nove stavbe za pravosodne potrebe	. . . . .	284.907	284.907
	6		Opravilne doklade po 100 gld. za sodne adjunkte, ki imajo izpod 800 gld plače	. . . . .	44.000	44.000
	7		Potrošek za kancelište bivših okrajnih gosposk, ki so se pridali okrajnim sodiščem	. . . . .	36.000	36.000
			Skupni znesek (Pogl. 30, nasl. 1—7)	13,256.000	636.987	13,892.987
31			**XII. Računski prigled.**			
	1		Vrhovno računišče	119.000	1.000	120.000
	2		Osrednja komisija in ravnateljstvo upravne statistike	47.000	3.000	50.000
	3		Sekcija kameralne glavne računarije za ostanke . .	. . . . .	25.000	25.000
			Skupni znesek (Pogl. 31, nasl. 1—3)	166.000	29.000	195.000

Digitized by Google

Poglavje	Naslov	Paragraf	Državni razhodki	Razhodki redni	Razhodki izredni	Razhodki Vsi skup
				goldinarjev avstrijske veljave		
32			**XIII. Državni dolg.**			
	1		A. Obresti državnega dolga	107,477.726	. . . . .	. . . . .
			Odbivši od tega letnine dežel ogerske krone, ki iznaša	29.188.000	. . . . .	. . . . .
			Ostane . .	78,289.726	. . . . .	78,289.726
	2		B. Razdolževanje (plačevanje dolgov) . . .	. . . . .	13,082.731	. . . . .
			Odbivši od tega letnino dežel ogerske krone za 1 milijon goldinarjev b. v. in 150.000 gld. v kovanem denarju, skupaj	. . . . .	1,150.000	. . . . .
			Ostane . .	. . . . .	11,932.731	11,932.731
			Skupni snesek (Pogl. 32, naslov 1 in 2)	78,289.726	11,932.731	90,222.457
33			**XIV. Upravni troški državnega dolga.**			
	1		Upravni troški za viseči dolg (70%)	385.000	. . . . .	385.000
	2		Upravni dolg za trdni dolg	1,295.000	. . . . .	1,295.000
			Skupni snesek (Pogl. 33, nasl. 1 in 2)	1.680.000	. . . . .	1,680.000
34			**XV. Prilaganje za potroške za vkupne reči.**			
	1		Presežek colnih dohodkov	8,263.000	. . . . .	8,263.000
	2		Znesek, ki se mora plačati za vkupne reči po sklepih delegacij, ki jih je Njegovo Veličanstvo potrdilo	52,627.399	4,300.814	56,928.213
			Skupni snesek (Pogl. 34, nasl. 1 in 2)	60,890.399	4,300.814	65,191.213

Digitized by Google

Poglavje	Naslov	Paragraf	Državni razhodki	Rashodki redni	Rashodki izredni	Rashodki Vsi skup
				goldinarjev avstrijske veljave		
			Povzetek.			
1			I. Najviše dvoranstvo	3,250.000	200.000	3,450.000
2			II. Kabinetska pisarnica Njegovega Veličanstva	60.514	.....	60.514
3			III. Državni zbor	440.838	50.000	490.838
4			IV. Ministerski svèt	68.919	.....	68.919
5			V. Ministerstvo notranjih reči	11,080.544	2,039.665	13,120.209
6			VI. Ministerstvo za deželno bran in občno varnost	3,528.490	488.347	4,016.837
7			VII. Ministerstvo za bogočastje in uk	4,618.420	1,191.906	5,810.326
8—27			VIII. Ministerstvo za finance	73,998.166	11,322.205	85,320.371
28			IX. Ministerstvo za trgovino	11,127.600	2,503.100	13,630.700
29			X. Ministerstvo za kmetijstvo	1,756.100	420.200	2,176.300
30			XI. Ministerstvo pravosodja	13,256.000	636.987	13,892.987
31			XII. Računski prigled	166.000	29.000	195.000
32			XIII. Državni dolg	78,289.726	11,932.731	90,222.457
33			XIV. Upravni troški državnega dolga	1,680.000	.....	1,680.000
34			XV. Prilaganje za potroške za vkupne reči	60,890.399	4,300.814	65,191.213
			Vseskupni znesek potrebščine	264,211.716	35,114.955	299,326.671

Digitized by Google

Državni preudarek

za kraljevine in dežele v državnem zboru zastopane na leto 1869.

Drugi del. — Založba.

Poglavje	Naslov	Paragraf	Državni dohodki	Dohodki redni	Dohodki izredni	Dohodki Vsi skup
				goldinarjev avstrijske veljave		
1			I. Najviše dvoranstvo . . .	. . . . .	. . . . .	. . . . .
2			II. Kabinetska pisarnica Nj. Veličanstva	. . . . .	. . . . .	. . . . .
3			III. Državni zbor.	. . . . .	. . . . .	. . . . .
4			IV. Ministerski svèt . . .	. . . . .	. . . . .	. . . . .
5			V. Ministerstvo notranjih reči.			
	1		Osrednja uprava	2.440	. . . . .	2.440
	2		Državni zakonik	40.000	. . . . .	40.000
	3		Politična uprava (z računskimi oddelki deželnih oblasti)	32.347	. . . . .	32.347
	4		Geologični državni zavod	. . . . .	10.000	10.000
	5		Delanje cest	62.378	. . . . .	62.378
	6		Stavbe na vodi	14.780	. . . . .	14.780
	7		Dohodki iz službenih časnikov	333.590	. . . . .	333.590
			Skupni znesek (Pogl. 5, nasl. 1—7)	485.535	10.000	495.535
6			VI. Ministerstvo za deželno bran in občno varnost.			
	1		Osrednja uprava	900	. . . . .	900
	2		Občna varnost	294.067	102.050	396.117
	3		Vojaško-policijska straža	75.516	. . . . .	75.516
			Skupni znesek (Pogl. 6, nasl. 1—3)	370.483	102.050	472.533
7			VII. Ministerstvo za bogočastje in uk.			
	1		Prebitki katoliških verskih zalogov:			
		1	Avstrija pod Anižo	15.535	. . . . .	15.535
	2		Prebitki šolskih zalogov:			
		1	Avstrija pod Anižo	988	. . . . .	988
			Skupni znesek (Pogl. 7, naslova 1—2)	16.523	. . . . .	16.523
8			VIII. Ministerstvo za finance.			
			Finančna uprava.			
	1		Finančna deželna in finančna ravnateljstva, finančna okrajna ravnateljstva, davkovne uprave, potem davkovna služba pri okrajnih glavarstvih in davkovne krajne komisije	38.214	. . . . .	38.214
	2		Universalna kameralna izplačevalnica in deželne glavne blagajnice (kase)	. . . . .	177	177
	3		Finančna straža	27.452	. . . . .	27.452
	4		Finančne prokurature	15.030	. . . . .	15.030
			Skupni znesek (Poglavje 8, naslovi 1—4)	80.696	177	80.873

Digitized by Google

Poglavje	Naslov	Paragraf	Državni dohodki	Dohodki redni	Dohodki izredni	Vsi skup
				goldinarjev avstrijske veljave		
9			**Subvencije in dotacije.**			
	1		Povračila predzajma danega zavolj slabe letine gališkemu deželnemu odboru z obrestmi vred . .	. . . . .	134.167	134.167
	2		Povračilo predzajmov danih obrtniškim početjem z obrestmi vred	. . . . .	1.350.000	1,350.000
			Skupni znesek (Pogl. 9, nasl. 1 in 2)	. . . . .	1,484.167	1,484.167
10			**Občno blagajniško ravnanje.**			
	1		Prineski iz zalogov na upravne stroške	133.279	. . . . .	133.279
	2		Prebitki kumulativnih sirotinskih zalogov	. . . . .	398.620	398.620
	3		Vplačila službenih kavcij in depozit (hranil) . . .	. . . . .	15.000	15.000
	4		Različni dohodki	31.751	. . . . .	31.751
			Skupni znesek (Pogl. 10, nasl. 1—4)	165.030	413.620	578.650
			Ravni ali neposredaji davki.			
11			Zemljiški davek	32,769.430	3,641.048	36,410.478
12			Davek od poslopij	15,270.962	2,505.096	17.776.058
13			Davek od pridobitka ali zaslužka	4,941.713	2,812.829	7,754.542
14			Dohodnina ali davek od dohodkov	8,035.585	5,834.308	13,869.893
15			Davek od dedin (jerbščin)	8.730	. . . . .	8.730
16			Pristojbine od eksekucij zastran davka	. . . . .	64.300	64.300
			Skupni znesek (Poglavje 11—16)	61,026.420	14,857.581	75,884.001
			Posredaje ali neravne davščine.			
17			Potrošnina:			
	1		davek od žganja	6,708.600	. . . . .	6,708.600
	2		davek od vina in mošta	3,023.759	. . . . .	3,023.759
	3		davek od piva (ola)	16,000.000	. . . . .	16,000.000
	4		davek od mesa in klavne živine	3,438.004	. . . . .	3,438.004
	5		davek od cukra	7,700.000	. . . . .	7,700.000
	6		potrošnina od drugih potrošnih reči	1,820.000	. . . . .	1,820.000
	7		Zakupi (štanti, arende)	3,015.789	. . . . .	3,015.789
	8		Drugi dohodki	1,477.924	. . . . .	1,477.924
			Skupni znesek (Pogl. 17, nasl. 1—8)	43,184.076	. . . . .	43,184.076
18			Col	12.500.000	. . . . .	12,500.000
19			Sol:			
	1		dohodki od uradov, ki sol delajo	121.527	. . . . .	121.527
	2		dohodki od uradov, ki sol prodajajo	19,440.800	. . . . .	19,440.800
			Skupni znesek (Pogl. 19, nasl. 1 in 2)	19,562.327	. . . . .	19,562.327
20			Tabak:			
	1		dohodki od tobaka doma prodanega	40,767.861	. . . . .	40,767,861
	2		Drugi dohodki	2,390.205	. . . . .	2.390.205
			Skupni znesek (Pogl. 20, nasl. 1 in 2)	43,158.066	. . . . .	43,158.066
21			Štempelj	11,747.230	. . . . .	11,747.230
22			Takse in pristojbine od pravnih opravil	19,397.075	. . . . .	19,397.075
23			Loterija	14,117.681	. . . . .	14,117.681
24			Cestnine in mostnine	2,603.688	. . . . .	2,603.688
25			Puncovanje	156.972	. . . . .	156.972
			Skupni znesek (Poglavja 17—25)	166,427.115	. . . . .	166,427.115

Digitized by Google

Poglavje	Naslov	Paragraf	Državni dohodki	Dohodki: redni	Dohodki: izredni	Dohodki: Vsi skup
				goldinarjev avstrijske veljave		
			Dohodki od državne lastnine.			
26			**Državna posestva (dobra).**			
	1		Državne grajščine	3.648.490	16.760	3,665.250
	2		Dikasterialne poslopja	79.727	.....	79.727
	3		Državne železnice	98.029	.....	98.029
			Skupni znesek (Pogl. 26, nasl. 1--3)	3.826.246	16.760	3.843.006
27			Fiškalni pripadki	137.995	.....	137.995
28			**Državne fabrike.**			
	1		Dunajska državna in dvorna tiskarnica	761.740	.....	761.740
	2		Levovska poddružna državna tiskarnica	54.500	.....	54.500
	3		Schlöglmühl-ska papirnica	670.460	.....	670.460
			Skupni znesek (Pogl. 28, nasl. 1—3)	1,486.700	.....	1,486.700
29			**Rudarstvo.**			
	1		Ravnajoče rudarske gosposke	5.510	.....	5.510
	2		Rudniki ali jame na premog	564.233	.....	564.233
	3		Železni rudniki in plaveži	3,739.569	.....	3,739.569
	4		Druge rudarije	4,888.280	.....	4,888.280
			Skupni znesek (Pogl. 29, nasl. 1--4)	9,197.592	.....	9,197.592
30			**Denarstvo**	198.326	.....	198.326
			Vsega (Poglavje 8—30)	242,546.120	16,772.305	259,318.425
31			**IX. Ministerstvo za trgovino.**			
	1		Osrednja uprava	.....	.....	.....
	2		Pristaniška in pomorsko-zdravstvena služba	345.500	.....	345.500
	3		Poštni dohodki	9,447.000	20.000	9,467.000
	4		Telegraf	2,400.000	.....	2,400.000
			Skupni znesek (Pogl. 31, nasl. 1—4)	12,192.500	20.000	12,212.500
32			**X. Ministerstvo za kmetijstvo.**			
	1		Gozdarska akademija v Mariabrunn-u	2.800	.....	2.800
	2		Kmetijska učilnica v Ogerskem Starem Gradu	.....	21.000	21.000
	3		Obdelovanje zemlje	2.600	.....	2.600
	4		Rudarska glavarstva	1.700	.....	1.700
	5		Rudarske učilnice	240	.....	240
	6		Merovine in pristojbine od svobodne rudosledbe	118.600	.....	118.600
	7		Državne konjerejnice	544.800	.....	544.800
			Skupni znesek (Pogl. 32, naslovi 1—7)	670.740	21.000	691.740
33			**XI. Ministerstvo pravosodja.**			
			Kaznovalnice	175.920	.....	175.920
34			**XII. Računski prigled.**			
			Dohodki iz prodanih statističnih knjig	1.000	.....	1.000

Digitized by Google

Poglavje	Naslov	Paragraf	Državni dohodki	Dohodki redni	Dohodki izredni	Dohodki Vsi skup
				goldinarjev avstrijske veljave		
35			**XIII. Državni dolg.**			
			Dohodki iz prodanih obligacij enotnega državnega dolga	. . . . .	5,700.000	5,700.000
36			**XIV. Dohodki iz prodane državne lastnine . . . . . .**	. . . . .	3,000.000	3,000.000
37			**XV. Dohodki iz likvidacije aktivnih ostankov bivše državne osrednje blagajnice .**	. . . . .	4,200.000	4,200 000
38			**XVI. Izredni dohodki, ostavši iz leta 1868**	. . . . .	10,000.000	10,000.000
			Povzetek.			
1			I. Najviše dvoranstvo	. . . . .	. . . . .	. . . . .
2			II. Kabinetska pisarnica Njegovega Veličanstva .	. . . . .	. . . . .	. . . . .
3			III. Državni zbor	. . . . .	. . . . .	. . . . .
4			IV. Ministerski svèt	. . . . .	. . . . .	. . . . .
5			V. Ministerstvo notranjih reči	485.535	10.000	495.535
6			VI. Ministerstvo za deželno bran in obćno varnost	370.483	102.050	472.533
7			VII. Ministerstvo za bogočastje in uk	16.523	. . . . .	16.523
8—30			VIII. Ministerstvo za finance	242,546.120	16,772.305	259,318.425
31			IX. Ministerstvo za trgovino	12,192.500	20.000	12,212.500
32			X. Ministerstvo za kmetijstvo	670.740	21.000	691.740
33			XI. Ministerstvo za pravosodja	175.920	. . . . .	175.920
34			XII. Računski prigled	1.000	. . . . .	1.000
35			XIII. Državni dolg	. . . . .	5,700.000	5,700.000
36			XIV. Dohodki iz prodane državne lastnine . . .	. . . . .	3,000.000	3.000.000
37			XV. Dohodki iz likvidacije aktivnih ostankov bivše državne osrednje blagajnice	. . . . .	4,200.000	4,200.000
38			XVI. Izredni dohodki, ostavši iz leta 1868 . . .	. . . . .	10.000.000	10,000.000
			Vseskupni znesek založbe .	256,458.821	39,825.355	296,284.176

Digitized by Google

34.

Postava od 26. marca 1869,

o uredbi vzajemnega razmerja med kraljevinami in deželami zastopanimi v državnem zboru na eni in deželami ogerske krone na drugi strani glede na štempelj, pristojbine (davščine) in takse.

(Štev. 36, izdatek XIX. Državnega zakonika. Dan izdatbe 3. aprila 1869.)

S privolitvijo obeh zbornic državnega zbora zaukazujem tako-le:

§. 1. Ukaz c. kr. finančnega ministerstva od 2. oktobra 1868, Državnega zakonika št. 135, izdan na podlogi postave od 3. julija 1868, Državnega zakonika štev. 94, odobrava se.

§. 2. Finančnemu ministru daje se oblast, podaljševati veljavnost takim določbam ukaza od 2. oktobra 1868, zastran kterih je zagotovljena vzajemnost v deželah ogerske krone.

§. 3. Ministru za finance je naročeno zvršiti to postavo.

Na Dunaju, 26. marca 1869.

Franc Jožef l. r.

Taaffe l. r. **Brestel** l. r.

35.

Postava od 26. marca 1869,

o tem, da se dovoljuje mestu Stanislavovskemu napraviti loterijski zajem (posojilo).

(Štev. 39, izdatek XXI. Državnega zakonika. Dan izdatbe 8. aprila 1869.)

S privolitvijo obeh zbornic državnega zbora ukazujem tako:

§. 1. Mestu Stanislavovu dopušča se na posodo vzeti po loterijskem zajmu resničnih 500.000 gld. in sicer tako, da se izdado obligacije na prinesca, vendar ne izpod dvajset goldinarjev in da se sme z njimi pri plačilu žrebanje (lozanje) premij združiti; pri tem ne bodo veljale za imenovano mesto tiste postavne določbe, ktere so dane zastran privatnih zajmov s parcialnimi obligacijami.

§. 2. Deli kapitala in obresti, ktere bodo morali plačevati taki, ki kaj denarjev od tega zajma prejmo, naj se pobirajo prav tako in z enakimi posilnimi sredstvi, kakor se potirjujejo prikladi k ravnim (neposrednjim) davkom za deželni zalog.

§. 3. V §. 1. omenjene obligacije proste bodo štempeljske dolžnosti.

§. 4. Mojima ministroma za notranje reči in za finance je naročena speljatev te postave.

Na Dunaju, dne 26. marca 1869.

Franc Jožef l. r.

Taaffe l. r. **Giskra** l. r. **Brestel** l. r.

Digitized by Google

36.

Postava od 26. marca 1869,

zastran trdne ustanovitve (sistemizacije) službenih mest pri deželnih in okrajnih šolskih svetovalstvih, ki se bodo na državne troške podeljevala.

(Štev. 40, izdatek XXI. Državnega zakonika. Dan izdatbe 8. aprila 1869.)

S privolitvijo obeh zbornic Mojega državnega zbora ukazujem tako:

§. 1. Udje političnih deželnih gosposk (referenti za upravne in gospodarstvene ali ekonomične šolske reči), kteri se imajo poklicati v deželno šolsko svetovalstvo, naj bodo praviloma svetovalci le-teh gosposk.

Ti referenti ostanejo udje dotičnih političnih deželnih gosposk, uživajo gredoče jim kakor takim, kar so v službi, pravice in prejemke po postavi od 19. maja 1868, Drž. zak. št. 44, izvzemši opravilne priklade, smejo se pa samo s privolitvijo ministra za bogočastje in uk porabiti za druga opravila političnega deželnega poglavarstva mimo tistih, ki se tičejo opravilstva uk zadevajočega.

§. 2. Na mesto dozdanjih c. kr. šolskih svetovalcev prihajajo deželni šolski nadzorniki, ktere imenuje cesar po predlogu ministra za bogočastje in uk.

Imenujejo pa naj se za to taki možje, ki so se za dobre izkazali v javnem učiteljstvu bodi na znanstvenem bodi didaktično-pedagogičnem polju.

Postavljajo naj se s primernim ozirom na to, da boste zastopani obe skupini znanja na srednjih šolah (humanistična in pa realistična), in pa da bodo zastopani različni učni jeziki v ljudskih in srednjih šolah.

§. 3. Število deželnih šolskih nadzornikov postavlja se najmanj na trideset. Deset jih bo spadalo v prvi razred, drugi pa bodo drugega razreda. Minister za bogočastje in uk določuje vsakemu izmed njih uradni sedež in pa obsežek opravilstva.

Deželni šolski nadzorniki prvega razreda so v VI. dietnem razredu ter imajo konkretalni status, v kterem, pomikovaje se po stopnjah, uživa pet njih plačo po 2500 gld., pet pa po 2000 gld.

Deželni šolski nadzorniki drugega razreda stoje v VII. dietnem razredu in imajo konkretalni status, v kterem uživa deset izmed njih plačo po 2000 gld., vsi drugi pa po 1800 gld.

Razen tega dobivajo deželni šolski nadzorniki na Dunaju in Trstu po 450 gld. za stanišče.

Stroški službenega potovanja naj se kakor doslej zalagajo s pavšali (počeznimi zneski).

§. 4. Če deželne postave ne določujejo drugače, sme minister za bogočastje in uk po dogovoru z ministrom notranjih reči kteremu deželnemu šolskemu nadzorniku odkazati tudi referat za administrativne in ekonomične šolske reči.

Pod istim pogojem ima minister za bogočastje in uk pravico, za nekaj časa po potrebi udom deželnega šolskega svetovalstva, kteri so učitelji, ali pa tudi drugim praktičnim šolnikom izročiti vsa opravila deželnega šolskega nadzornika.

§. 5. Minister za bogočastje in uk odmerja opravilne pristojbine udom deželnih šolskih svetovalstev, kteri so učitelji, kakor tudi znesek diet in po potrebnosti pavšalov za poti okrajnih šolskih nadzornikov, z ozirom na opravila teh postavljencev.

Ta plačila, brez troškov za vožnjo, ne smejo na leto pri ónih 600 gld., pri teh pa 400 gld. prestopiti.

Digitized by Google

§. 6. Zvrši naj to postavo minister za bogočastje in uk, in sicer kolikor se tiče referentov deželnih šolskih svetovalstev za administrativne in ekonomične šolske reči, po dogovoru z ministrom notranjih reči.

Na Dunaju dne 26. marca 1869.

Franc Jožef l. r.

Taaffe l. r. **Hasner** l. r. **Giskra** l. r.

37.

Postava od 27. marca 1869,

zastran tega, kako naj se razlaga §. 25 cesarskega ukaza od 16. novembra 1858, Drž. zak. št. 213.

(Štev. 41, izdatek XXI. Državnega zakonika. Dan izdatbe 8. aprila 1869.)

Da se odpravi dvomba, ki se je večkrat pokazala zastran tega, kaj ima v sebi §. 25 cesarskega ukaza od 16. novembra 1858, Drž. zak. št. 213, zaukazujem s privolitvijo obeh zbornic državnega zbora tako le:

§. 1. Oblast, ki jo politična deželna poglavarstva imajo po drugem odstavku §. 25 cesarskega ukaza od 16. novembra 1858, Drž. zak. št. 213, da namreč smejo po dogovoru z višim deželnim sodiščem zastran dni in rokov (brištev) za odpovedi najmov in za izpraznjevanje nepremakljivih reči, kar je prav, določiti in razglasiti, dana jim je tudi v takošnih primerih, kjer gre za predrugačbo glede tega že obstoječe uredbe.

§. 2. Zvršitev tega zaukaza se naroča ministroma notranjih reči in pravosodja.

Na Dunaju, 27. marca 1869.

Franc Jožef l. r.

Taaffe l. r. **Giskra** l. r. **Herbst** l. r.

38.

Postava od 27. marca 1869,

zastran načel ali vodil pri oglaševanju in predrugačevanju hipotekarnih pravic na Tirolskem.

(Štev. 42, izdatek XXI. Državnega zakonika. Dan izdatbe 8. aprila 1869.)

S privolitvijo obeh zbornic državnega zbora zaukazujem tako:

§. 1. Vse zastavne pravice, ki se na Tirolskem drže kakega nepremakljivega posestva ali iskatve ali dajatve s hipoteko na njem zavarovane, naj izvirajo iz kterega koli pravnega imena ali časa pred začetkom veljavnosti občnega državljanskega zakonika ali potem, torej vse vpisane, molčeče, postavne, pogodbene ali sodne specialne (posebne) ali generalne (občne) hipoteke morajo se v roku, ki ga določuje deželna postava, v podobi specialne hipoteke oglasiti pri tistem stvarnem (realnem) sodišču, pod kterim je dotično nepremakljivo posestvo.

Digitized by Google

§. 2. Ni dopuščeno, da bi sodnik podaljšal rok za oglasitev, ako ni to v dotični postavi izrečno pisano, niti da bi koga zopet postavil v poprejšnji stan, ko je rečeni rok iztekel.

§. 3. Nasledek opuščene oglasitve je ta, da dotična hipotekarna pravica ugasne ali prestane s to omejitvijo, da se sme hipotekarna pravica, ktera je obstala, predno je tista deželna postava v moč prišla, še oglasiti, če je tudi iztekla zapadna doba, ki jo ustanovljuje postava, ali ktero je po določbi postave dovolilo sodišče. Toda taka zakasnjena oglasitev nima te moči, da bi se ohranila prejšnja zemljiščno-zastavna pravica, temuč šteje naj se za nov vpis, ki more imeti svojo moč samo od dne, kterega se vpis opravi, in samo zastran tistih hipotekarnih predmetov, kteri so tisti dan še v posedu prvotnega hipotekarnega dolžnika ali njegovih dedičev (jérbov).

Na pravni obstanek dotične iskatve in na tek prestaranja dotičnih pravic pa nima oglasitev nikake moči, če se je tudi o pravem času zgodila.

§. 4. Vse vloge strank v rečeh hipotečnega oglaševanja in spreminjanja, ki se podado v dobi za oglasitve postavljeni, ali ki so se v ti dobi podale, strankam zavolj kake potrebne poprave vrnile in o pravem času vnovič predložile, in dotična djanja in naročila sodišč s prilogami vred, oproščujejo se štemplja, vsake pristojbine in poštnine.

§. 5. Ta postava pride v moč tisti dan, kterega bo razglašena.

§. 6. Zvršitev pričujoče postave je naročena ministrom za pravosodje, finance in trgovino.

Na Dunaju, 27. marca 1869.

Franc Jožef l. r.

Taaffe l. r. **Plener** l. r. **Herbst** l. r. **Brestel** l. r.

39.

Postava od 3. aprila 1869,

o tem, kako naj se poplača predzajem od 250.000 gld., dovoljen s postavo od 21. marca 1868 kraljestvu Galiciji in Vladimiriji zavolj ondotne velike potrebe.

(Štev. 43, izdatek XXI. Državnega zakonika. Dan izdatbe 8. aprila 1869.)

S privolitvijo obeh zbornic državnega zbora ukazujem tako:

§. 1. Za odpravo nadloge v kraljestvu Galiciji in Vladimiriji s postavo od 21. marca 1868 dovoljeni zajem od 350.000 gld. avstr. velj. bode gališki deželni odbor z obrestmi po 5 od 100 vred, ki se računijo od 1. maja 1868, povrnil državi s tremi enakimi odplačili, ki doteko 1. novembra 1869, 1870 in 1871.

§. 2. Deli kapitala in obresti, ki jih bodo morali plačevati tisti, kteri prejmo kaj denarjev od tega zajma, naj se pobirájo prav tako in s tistimi posilnimi sredstvi, kakor se potirjujejo prikladi k ravnim (neposrednjim) davkom za deželni zalog.

§. 3. Mojima ministroma za notranje reči in za finance je naročena speljatev te postave.

V Budimu, 3. aprila 1869.

Franc Jožef l. r.

Taaffe l. r. **Giskra** l. r. **Brestel** l. r.

Digitized by Google

Prestave iz državnega zakonika leta 1869

za

kranjsko vojvodino.

VII. dél.

40.

Poštna pogodba od 15. julija 1868, med Njegovim ces. in kralj. apostolskim Veličanstvom, zastopajočim ob enem samooblastno kneževino liechtensteinsko na eni, in švajcarsko zavezo na drugi strani.

(Sklenjena na Dunaju 15. julija 1868. Njegovo ces. in kralj. apostolsko Veličanstvo jo je pritrdilo na Dunaju 20. decembra 1868. Obojostranski pritrdbi ste bili izmenjani na Dunaju 1. februarja 1869.)

(Štev. 26, izdatek XII. Državnega zakonika. Dan izdatbe 10. marca 1869.)

Mi Franc Jožef Prvi,

po milosti Božji cesar avstrijski;

kralj česki i. t. d. in apostolski kralj ogerski,

dajemo na znanje in poročamo:

Ker je bila med našima pooblaščencema — zastopajočima ob enem samooblastnega kneza liechtensteinskega — na eni strani, in pooblaščencem od strani zveznega svetovalstva švajcarske zaveze za to imenovanim na drugi strani, iz namena, da bi se vzajemno poštno občenje po zdanjih razmerjih uredilo in polajšalo, dne 15. julija 1868 na Dunaju iz 27 členov obstoječa pogodba s končnim zapisnikom vred sklenjena in podpisana, ki govorita tako le:

Njegovo Veličanstvo cesár avstrijski, kralj česki i. t. d. in apostoljski kralj ogerski na eni, in zvezno svetovalstvo švajcarske zaveze na drugi strani, želê, zdanjim okolnostim primerno urediti in polajšati vzajemno poštno občevanje, sklenila sta napraviti poštno pogodbo in sta v ta namen za Svoje pooblaščence imenovali:

Njegovo Veličanstvo cesar avstrijski, kralj česki i. t. d. in apostoljski kralj ogerski:

Digitized by Google

Svojega višega poštnega svetovalca v c. kr. ministerstvu za trgovino Franca Pilhal-a, in Svojega sekcijskega svetovalca v kralj. ogerskem ministerstvu za kmetijstvo, obrtnost in trgovino in deželnega višega poštnega ravnatelja Mihela Gervay-a,

zvezno svetovalstvo švajcarske zaveze pa:

Svojega opravilnika na c. kr. dvoru, Drja. Janeza Jakoba pl. Tschudi,

kteri so se na podlogi svojih v dobri in pravšni obliki najdenih pooblastil dogovorili zastran sledečih členov:

Člen 1.

Izmenja poštnih pošiljk.

Med avstrijsko-ogersko monarhijo na eni, in med Švajco na drugi strani bodo se po obojostranskih poštah pravilno izmenjevale pošiljke pisemske in vozne pošte, ki prihajajo neposrednje iz ene v drugo od obeh držav, ali ki gredo skozi obe dalje.

Upravi se zavezujete, da boste skrbeli za kar je mogoče hitro odpravo dopeljanih jim pošiljk pisemske in vozne pošte; zlasti naj se pisma vsak čas po najhitrejših potih odpravljajo.

Če je odprava po raznih cestah enako hitra, ima odpravljajoča poštna uprava na izbor, po kteri poti jih hoče pošiljati.

Ktere pošte in železnocestne poštne pisarnice bodo ena z drugo v neposrednji zvezi zastran pisemskih ali voznih kart, da se pošiljke pravilno izmenjajo, zastran tega se boste poštni upravi domenili.

Če bi se sklenjene pisemske karte med obojostranskima poštama po kteri tretji državi izmenjevale, bodo stroške za prevoz po tujih tleh nosile po enakem delu obe poštni upravi avstrijsko-ogerske monarhije na eni in švajcarska poštna uprava na drugi strani.

Ta določba pa se ne tiče takih pisemskih kart med obojostranskimi poštnimi upravami, ki se pošiljajo po nemških poštnih okrajih. Troške za prevoz teh boste samo in edino obe poštni upravi avstrijsko-ogerske monarhije nosili.

Člen 2.

Prevažanje pošte na mejah.

Dogovori, ki se sklenejo zastran odpravljanja pošte na mejah, naj se sploh drže tega vodila, da vsaka stran skrbi za prevožnjo poštnih pošiljk s svojega okoliša do nasprotne mejne poštne postaje sosednega okoliša.

Poštne uprave se bodo domenile zastran tega, kako da naj se napravijo v ta namen pošte in kako naj se uredi po okolnostih služba na njih, imajo li se za vzajemno izročbo poštnih pošiljk porabiti železnice in ladije parnice na meji.

Člen 3.

Kakošne bodo poštne pošiljke od zunaj in kako se bo delalo z njimi.

Zastran tega, kakošne naj bodo poštne pošiljke od zunaj in kako se bo z njimi delalo pri prejemanju in izročevanju in pri odpravljanju, bodo veljala pravila in zvršilne določbe, ki se dogovore med obojostranskimi poštnimi upravami, oziroma določbe pogodeb sklenjenih s tretjimi državami ali voznimi podvzetji.

Digitized by Google

Kolikor v teh pravilih i. t. d. posebnih določeb ni, veljajo predpisi obstoječi za notranje občevanje v okoliših visokih pogodnikov.

Člen 4.

Pošiljke pisemske pošte.

K pisemski pošti gredo:
Navadna in priporočena pisma (listi),
tiskovine,
blago na poskušnjo in izgledi (muštri),
poštni nakazi,
novine in časniki.

Teža enega pisma, ene tiskovine in enega izgledka ali blaga za poskušnjo ne sme presegati pol funta = 250 gramov.

Člen 5.

Poštnina.

Poštnina za pisma med obema državama Njegovega cesarskega in kraljevskega apostolskega Veličanstva na eni, in Švajco na drugi strani, bo znesla:

1. Za enostavno frankirano pismo 10 novih krajcarjev ali 25 rapov,
2. za enostavno nefrankirano pismo 20 novih krajcarjev ali 50 rapov.

Da se olajša občevanje ob meji, ustanovljuje se poštnina med vsemi tistimi c. in kr. avstrijskimi in švajcarskimi poštnimi kraji, ki v ravni potezi niso čez 7 zemljepisnih milj = $52\frac{1}{2}$ kilometrov oddaljeni eden od drugega, tako le:

a) za enostavno frankirano pismo 5 novih krajcarjev, oziroma 10 rapov,
b) za enostavno nefrankirano pismo 10 novih krajcarjev, oziroma 20 rapov.

Kteri so tisti poštni kraji, ki leže v mejni okolici do 7 milj raztegnjeni, o tem se bodo domenile dotične poštne uprave.

Za enostavno šteje se tisto pismo, ki ni čez 1 lot = 15 gramov težko. Vsa težja pisma do teže od pol funta, ki je največa pri pismih dopuščena teža, podveržena so dvojnemu znesku poštnine po zgornjih pravilih za enostavno pismo gredoče in druzih stopinj poštninskih ne bo.

Člen 6.

Tiskovine.

Poštnina za tiskovine med obema državama Njegovega cesarskega in kraljevskega apostolskega Veličanstva na eni, in med Švajco na drugi strani, bo znesla: 2 nova krajcarja ali 5 rapov za vsakih $2\frac{1}{2}$ lotov, oziroma 40 gramov ali drobec od te teže.

V mejni okolici, ustanovljeni v členu 5 bo znesla poštnina za tiskovine gredoče v Švajco 2 nova krajcarja za vsak poltretji lot, za tiskovine iz Švajce pa 2 rapa za vsakih 40 gramov.

Pošiljke morajo biti frankirane.

Kakor „tiskovine“ smejo se za zgornjo ponižano takso pošiljati: vse tiskane, kamenotiskane, metalografirane, ali sicer mehanično napravljene reči, če so take, da se dado s pisemsko pošto odpravljati. Izvzeti so spisi narejeni s prepisovalno mašino ali s pretiskanjem.

Pošiljke se morajo pošti dati odperte, in to ali povezane z ozko prosto ali dvojno progo (na križ) ali pa prosto zložene. Tudi lahko obstoje iz odprtih kart.

Digitized by Google

Razen prejemnikovega nadpisa sme se na-nje pošiljavčev podpis, kraj in dan z roko zapisati.

Pri cenovnikih, kursnih listih in trgovskih okrožnicah se še sme z roko vpisati ali premeniti cena, in pa ime potujočega pristaviti.

Potegniti črto na kraju, da bi se bralčevo oko obernilo na neko mesto, dopušča se.

Popravnim polam (korekturi) smejo se pristaviti premene in dostavki, ki se tičejo poprave, knjižne oprave in tiska, tudi se jim sme pridati rokopis.

Pristavki pri korekturah dopušćeni, če ni na njih pristora dovolj, smejo se zapisati na posebne popravnim polam priložene listke.

Sicer pa se pri rečeh, ktere se pošiljajo s ponižano poštnino, kadar so dotiskane i. t. d., ne sme nič pridajati ali spreminjati v zapopadku, ne z roko, ne z drugimi znamenji.

S tiskovinami, ki se pošljejo nefrankirane ali nezadostno frankirane, ali pri kterih niso izpolnjene druge postavljene pogoje, bode se delalo kakor z nefrankiranimi pismi, vendar se bo v to takso vštevala vrednost mark, če so ktere na njih prilepljene.

Člen 7.

Blago na poskušnjo ali izgledki.

Kar se tiče poštnine za blago na poskušnjo, naj veljajo iste določbe, ki so v členu 6 zastran tiskovin postavljene.

To velja tudi za tedaj, kadar so tiskovine z blagom na poskušnjo skup pod enim zavitkom.

Pošiljke morajo biti frankirane.

S ponižano voznino se smejo poslati samo zares reči na poskušnjo ali izgledki (muštri), ki sami za se nimajo kupilne vrednosti, in ki se sploh dado s pisemsko pošto pošiljati. Biti morajo pod prevezo ali drugače spravljeni n. pr. v zavezanih, pa ne zapečatenih vrečicah, tako da se lahko spozná, da so res izgledki blaga notri.

Pismo se tem pošiljkam ne sme prilagati; tudi ne smejo imeti drugih z roko pisanih pristavkov, kakor samo prejemnikov nadpis, pošiljavčevo ime ali firma, fabriška ali trgovska znamenja, tudi tanjšo oznambo blaga, število in ceno.

Če niso nič ali ne dovolj frankirani, štejejo se izgledki za nefrankirano pismo, vendar se v takso všteva vrednost mark, če je ktera na nje prilepljena.

Člen 8.

Priporočbo (rekomandacija).

Dopušćeno je, pisma, tiskovine in izgledke blaga pod priporočbo pošiljati.

Za take pošiljke plača pošiljavec naprej navadno poštnino, ki prihaja nanje in vrh tega še 10 novih krajcarjev ali 25 rapov priporočnine (za rekomandacijo).

Pošiljavec lahko na nadpisu pristavi željo, da bi mu se vročila adresatova primka — povratna primka. Za to povratno primko se mora pri oddaji pisma i. t. d. še drugih 10 novih krajcarjev ali 25 rapov opraviti.

Če se priporočena pošiljka izgubi, bode poštna uprava tiste države, kjer je bila na pošto dana, imela dolžnost, pošiljavcu, brž kakor je izguba gotova, 20 goldinarjev ali 50 frankov povrniti, pridržana ji je pa pravica, prijeti za to tisto poštno upravo, v ktere okolišu se je pošiljka, kakor je dokazano, izgubila.

Povračilo se mora zahtevati v šestih mesecih, počemši od dne, kterega je bila pošiljka pošti izročena, ker pozneje prestane dolžnost poštne uprave, povračilo

Digitized by Google

plačati. Prestaranje se prtrga s tem, da se kdo pri poštni gosposki prejemnega okoliša za pošiljko oglasi. Če poštna gosposka zahtevo odbije, začne od tega časa na novo teči šestmesečna doba prestaranja, ki se z vgovorom proti odrečnemu odloku ne pretrguje.

Če se kaj izgubi zavoljo vojske, po prigodkih v prirodi, ki se ne dado odvrniti, ali po kakošnosti pošiljke same na sebi, ne povračuje se nič.

Povračilo za nepriporočene pošiljke po pisemski pošti ne more se od poštnih uprav zahtevati.

Člen 9.

Poštni nakazi (asignacije).

Poštne uprave visokih pogodnikov imajo oblast, v neposrednjem občevanju posredovati plačila po poštnem nakazu, držeč se teh le pravil.

Znesek enega posameznega nakaza ne sme presegati 75 goldinarjev povedne vrednosti, če se ima izplačati v eni ali drugi državi Njegovega cesarskega in kraljevskega apostolskega Veličanstva, in 187½ frankov povedane vrednosti, če se ima izplačati v Švajci.

Pristojbina je ustanovljena tako:

a) za zneske do 37½ goldinarjev ali 93¾ frankov: 20 novih krajcarjev ali 50 rapov,

b) za veče zneske do dopuščene največine: 30 novih krajcarjev ali 75 rapov.

V obmejni okolici (člen 5) znižana je pristojbina za zneske do 37½ goldinarjev, ki se v c. k. državah, oziroma za zneske do 93¾ frankov, ki se v Švajci izplačati imajo, na 10 novih krajcarjev ali 25 rapov, za veče zneske do dopuščene največine pa na 20 novih krajcarjev ali 50 rapov.

Pristojbino plačuje pošiljavec poštnega nakaza.

Na kupon, ki se derži obrazca za poštne nakaze, sme pošiljavec zapisati priobčila, kakoršne hoče ter plača zavolj tega nič več.

Za denarje na poštni nakaz plačane porokuje pošta v istem obsegu, kakor za pošiljke s povedano vrednoto (Člen 22).

Člen 10.

Naročitev ekspresa.

Reči pisemske pošte, na kterih nadpis je pošiljavec zapisal željo, naj se po kakem nalašč poslanem človeku (ekspresu) vroče, mora pošta brž kakor se pripeljajo po posebnem človeku vročiti.

Priporočevati takih pošiljk ni treba.

Za pošiljke z naročenim ekspresom, ki se imajo vročiti v tistem kraju, kjer zadnja pošta pisma vročuje, jemlje se naročnine za ekspresa po 15 novih krajcarjev, oziroma 30 rapov.

To pristojbino pošiljavec lahko ali sam plača ali pa prejemniku prepusti, da jo on plača.

Če se pa taka pošiljka ima vročiti komu zunaj tistega kraja, na deželi, veljá to pravilo, da prejemnik pristojbino za ekspresa plačuje, in sicer toliko, kolikor se poslanemu človeku za pot po ceni v tistem kraju navadni dá.

Če ekspres tudi denar s poštnim nakazom nosi, naj dobi za plačilo dvakrat toliko, kolikor mu gre za vročitev navadnih pošiljk pisemske pošte.

Pristojbino za ekspresa prejemlje vsegdar pošta tistega kraja, kamor je pošiljka namenjena. Če ni bila naprej plačana in če se pošiljka ne more nikomur

Digitized by Google

oddati, sme se pristojbina nazaj zaračuniti tistemu kraju, kjer se je pošiljka prejemala.

Člen 11.

Poštninske marke.

Za frankovanje pošiljk pisemske pošte smejo se rabiti poštninske marke, ki so v navadi tam, odkodar pošiljka gre. Kadar se rabijo zavitki poštnine prosti, se mora ravnati po določbah dotične poštne uprave.

Če ima pošiljka nezadostno poštninsko marko na sebi ali je v nedovolj frankiranem zavitku, šteje se za-njo taksa za nefrankirana pisma, vračuniti se pa mora vrednost porabljenih mark ali zavitka.

Če kdo neče poštnine doplačati, veljá toliko, kakor če bi ne hotel sprejeti pošiljke same.

Znesek porabljenih mark pri pošiljkah, ki niso dovolj frankirane, povračuje se upravi, kteri se pošiljke izroče, ob enem pa se za odpravno upravo v račun postavi poštnina, ktera bi ji šla, če bi se pošiljke bile celo nefrankirane poslale.

Če je pošiljavec vzel preveč mark, ne more zahtevati povračila. Kar je čez poštnino po tarifi prejela, to ostaje odpravni poštni upravi.

Člen 12.

Delitev poštnine.

Poštnina in druge pristojbine naj se tako le delê:

1. Poštnina za pisma se deli v razmerju od treh petin za obe poštni upravi avstrijsko-ogerske monarhije in od dveh petin za švajcarsko poštno upravo.
2. Za tiskovine in izgledke od blaga dobiva švajcarska poštna uprava na vsako mer $2\frac{1}{2}$ rapov za enostavno težo, ostalo pa gre obema poštnima upravama avstrijsko-ogerske države.
3. Od zgornjih določeb je pa izvzeta poštnina iz občevanja po mejni okolici, ki pripada nerazdelno pobirajoči poštni upravi.
4. Priporočnina in pristojbina za povratno primko ostaje nedeljena poštni upravi tiste države, kjer se pošiljka na pošto dá.
5. Pristojbina za poštne nakaze deli se po polovini med poštno upravo tistega okoliša, kjer se pošiljka na pošto dá in med upravo unega okoliša, kamor je namenjena.

Člen 13.

Prehod posamesnih pisem.

Posebne pogoje, ki bodo veljale, po poštnih pogodbah s tretjimi državami, zdanjih ali prihodnjih, za posamna pisma iz tretjih ali v tretje deżele, vožena skozi obojo državo Njegovega cesarskega in kraljevskega apostolskega Veličanstva ali skozi švajcarske kraje, bodo poštne uprave visokih pogodnikov po vzajemnem dogovoru ustanovile, kolikor so pri tem udeležene.

Pri tem bode se držati tega vodila, da bodo dotične poštne uprave za odpravo omenjenih pošiljk po svojih dotičnih kosih ena drugi povračale ali zarajtovale tisto poštnino, ki jim gre po členu 12 za mednarodna pisma.

Razen te poštnine mora se prevažajoči upravi povrniti tuja poštnina, ki ji prihaja po nje pogodbah s poštnimi upravami dotičnih tretjih dežel.

Pri takih pismih, za ktera bi se po dogovorih s tretjimi upravami vsa poštnina po dvojni v členu 5 omenjeni stopnji teže jemala, bode ona veljala tudi za posamič

Digitized by Google

prevažena pisma; sicer pa se poštnina povračuje, oziroma zaračunja po postopnosti od lota do lota.

Člen 14.

Prehod zaprtih povezkov.

Poštne uprave pogodbenih držav dodeljujete ena drugi pravico, vzdrževati s tujimi državami zaprte povezke pisem, ki se sem ter tje skozi njih okoliš prevažujejo, in sicer za vzajemno povračilo od 20 rapov za vsakih 30 gramov čiste vage pri pismih, in 1 franka za vsak kilogram čiste vage pri tiskovinah in izgledkih od blaga.

Švajcarska poštna uprava pa dopušča c. kr. poštni upravi prehod zaprtih pisemskih povezkov v Italijo in iz Italije in cerkvene države prek švajcarske zemlje za povračilo od 10 rapov na vsakih 30 gramov čiste vage pri pismih in 50 rapov za vsak kilogram čiste vage pri tiskovinah in izgledkih blaga.

Pisma poštnine prosta, pošiljke, ki se ne morejo vročiti, ki se pošiljajo za prejemnikom, in tako tudi poštni nakazi niso podvrženi prevoznini.

Pri tistih pismih, za ktere bi se, po dogovorih s tretjimi poštnimi upravami, vsa poštnina pobirala po postopnosti teže omenjeni v členu 5, bode se tudi prehodnina samo po ti postopnosti plačevala. V tem primeru se bo povračilo opravljalo po edinkah pisemske teže, ter se bo jemala četrtina zgori ustanovljene prehodnine za vsako edinko.

Člen 15.

Odpravljanje časnikov.

Pošte visokih pogodnikov bodo vzajemno naročila na časnike in novine sprejemale in zverševale, in tudi časnike odpravljale in naročnikom oddajale.

Poštne uprave bodo ena drugi izročevale časnike i. t. d. po ceni, ki jo one same plačajo, s prikladom tistih pristojbin, ki veljajo za naročene časnike na notranjem.

Listi na poskušnje ne bodo se zastonj razdeljevali.

Kar je v tem, in v členu 6 ustanovljeno, to nikakor ne krati pravice visokih pogodnikov, odreči po svojem ozemlju odpravo in naročbo takih časnikov in drugih tiskovin, kterih prodaja ni dopuščena po postavah in predpisih veljajočih v dotični državi za tiskovne reči, kakor tudi sploh odbiti odpravljanje in prodajo s pomočjo pošte.

Člen 16.

Pošiljke vozne pošte.

Na vozno pošto gredo:
Navadni povezki (paketi),
povezki s povedano vrednostjo,
pisma s povedano vrednostjo, in
pošiljke, na ktere pošta naprej denarjev odšteje.

Člen 17.

Kar se tiče cola.

Pošiljkam vozne pošte, ki so podvržene colu, morajo biti pridjane potrebne povedi (deklaracije) za colno odpravo na meji.

Digitized by Google

Obojostranske poštne uprave ne prevzemate odgovornosti za resničnost povedi.
Če bi kdo reči pod pomanjkljivo ali ne resnično povedjo pošti izročil, zadenejo njega nasledki odtod izvirajoči in kazni v postavah določene.

Člen 18.

Kako se računi voznina.

Po vozni pošti se sme iz enega poštnega okoliša visokih pogodnikov v drugi kaj poslati tako, da se voznina naprej plača, ali pa, če pošiljavec raje hoče, da se plača še le tam, kamor je reč namenjena. Samo nekaj voznine naprej plačati ni dopuščeno.

Voznina se na obeh straneh računi do mejnih krajev, zastran kterih se poštne uprave dogovorê, in to za vsako težo po tarifi v notranji državi veljajoči ali po primeri s to.

Tarifa za vožnjo iz ene države v drugo velja tudi za reči skozi obe državi dalje prevažane. Zastran voznine za večo daljo veljajo pogodbe in domembe z dotičnimi tujimi državami ali prevozništvi sklenjene.

Poštne uprave bodo ena drugi priobčevale voznopoštne tarife, spreobrnjene na tanko na deželni denar.

Zastran voznine in zastran potegovanja iste glede voznopoštnih pošiljk, ki se na meji pošljejo od ene pošte na drugo, bodo se dotične poštne uprave dogovorile, oziraje se pri tem, kar bo moči, na obstoječe okolnosti.

Člen 19.

Sprevodni nadpisi.

Sprevodni nadpisi ali listi, ki jih je po pravilih treba pridajati voznopoštnim pošiljkam, smejo biti odprti ali pa zaprti. Posebna poštnina se zanje ne računi, če bi izjemno bili tudi čez 1 lot, oziroma 15 gramov teški.

Člen 20.

Poštni predjemki.

Na voznopoštne pošiljke se sme pošiljavcu na pošti naprej kaj denarjev odšteti do 75 goldinarjev, na poštah obeh držav Njegovega cesarskega in kraljevskega apostoljskega Veličanstva, in do 200 frankov po Švajci. Za vozne stroške in troške, ki se držé pošiljk, sme se še več naprej dati.

Pošiljavec pa ne sme pred zahtevati izplačila, dokler od pošte tistega kraja, kamor je pošiljka namenjena, ne pride naznanilo, da je adresat pošiljko odkupil.

Pošiljke, na ktere se je kaj naprej plačalo, podvržene so voznopoštni voznini. Za predjemek se mora vrh tega še neka pristojbina plačati, kakor jo postavlja poštna uprava tište države, v kteri se pošiljka na pošto daje. To pristojbino poteguje tista poštna uprava, ktere pošta je kaj naprej plačala. Poštna uprave tiste države, v kteri se pošiljka na pošto dá, sme, če za dobro sprevidi, zahtevati, da pošiljavec poštnino in pristojbo za predjemek naprej plača.

Če se pošiljka, na ktero je bila kaj denarjev naprej dano, v 14 dnevih po prihodu v kraj, kamor je namenjena, ne odkupi, mora se po izteku te dobe brez odloga nazaj poslati pošti, ktera jo je bila prevzela.

Taisto velja tudi za pošiljke s predjemkom, ktere imajo pristavek: *poste restante.*

Digitized by Google

Člen 21.

Vročba voznopoštnih pošiljk po ekspresu.

Voznopoštne pošiljke, zastran kterih je pošiljavec na nadpisu izrekel željo, naj se vroče po človeku nalašč poslanem, treba je, brž kakor pridejo po posebnem človeku, vročiti, držeč se posebnih pogoj, o kterih se bodo poštne uprave dogovorile.

Člen 22.

Poroštvo pri vozni pošti.

Pošta povračuje pošiljavcu za izgubo in poškodbo voznopoštnih reči, ki so se ji po pravilih za vožnjo izročili, izvzemši pisma brez povedane vrednosti, na ktera se je kaj denarjev naprej plačalo.

Za škodo, storjeno s tem, da so se te reči prekasno odpravile ali vročile, opravlja se povračilo samo takrat, če se je reč pri tem zakasnjenju pokvarila, ali je vso ali nekaj svoje vrednosti za vsegdar izgubila. Pri tem se pa ne gleda na premeno cene, kakoršno ima reč na borsi ali trgu.

Dolžnost povračila prestane, če se je reč izgubila, poškodovala, prekesno odpravila ali vročila:

a) po pošiljavčevi lastni krivnji, ali
b) zavolj vojske, ali
c) zavolj neodvračljivega prigodka v prirodi, ali po kakošnosti reči same na sebi, ali če se je
d) to zgodilo na prevozništvu, ki je zunaj poštnih okolišev visokih pogodnikov, in za ktero ni nobena izmed dotičnih poštnih uprav po dogovoru izrečno povračilno dolžnost na se vzela; če se je pa v tem primeru reč izročila pošti v poštnem okolišu visokih pogodnikov, in če pošiljavec hoče unanje prevozništvo prijeti zastran povračila, mora pomagati mu tista poštna uprava, ktero je reč neposrednje v unanjo deželo odpeljala.

Če je zavitek pošti izročenih reči, ko se prejemniku oddajejo, od zunaj nepokvarjen in če ima pošiljka tudi tisto težo, kakoršna se je našla pri prejemanju na pošto, pošta ni dolžna dajati odgovora, če bi se pri odprtju našlo, da kaj manjka. Če prejemnik pošiljko prevzame in ničesar ne reče, misli se, da je pečat in zavitek pri izročitvi bil nepokvarjen in da je tudi teža tista, kakor je pri prejemanju na pošto najdena.

Kadar je povedana vrednost, jemlje se ona za podlogo pri ustanovljevanju povračila, ktero mora pošta plačati. Če pa pošta izkaže, da je povedana cena veča nego je reč sama sploh ima, povračuje se samo navadna cena.

Če na povezkih (paketih) ni povedana vrednost, pa se povezek izgubi ali pokvari, povračuje se škoda, ktera se je zares storila, to da nikdar ne čez goldinar 50 krajcarjev, oziroma 3 franke 75 rapov za vsak funt od cele pošiljke. Pošiljke izpod ene libre so enake pošiljkam eno libro težkim in deli funta čez to se štejejo za cel funt.

Drugega povračila pošta ne opravlja; zlasti se od nje ne more zahtevati, da bi povračala posrednjo škodo ali izgubljen dobiček zavolj tega, ker se je kaka pošiljka izgubila ali poškodovala.

Pošiljavcu nasproti je povračilo dolžna tista poštna uprava, pod ktero spada pošta, kteri je bil reč za vožnjo oddal.

Pravica do povračila od strani pošte prestane, kakor izteče šest mesecev, od dne, kterega je bila pošiljka na pošto dana. Prestaranje se pretrguje z reklamacijo pri tisti poštni upravi, pod ktero stoji prejemna pošta. Če se na to izdá odrečni

Digitized by Google

odlok, zaćne od ćasa, ko se ta odlok prejme, teči nova šestmesečna doba prestaranja, ki se ne pretrga z reklamacijo proti ónemu odloku.

Tudi adresat se sme oglasiti za povračilo v tistih primerih, kadar se more najti pošiljavec, ali kadar pošiljavec storiti to adresatu naroči.

Uprava, ki opravi povračilo, sme, kadar se tako pripeti, seči nazaj in prijeti tisto upravo, v ktere okolišu se je pošiljka izgubila ali poškodovala.

Dokler se ne dokaže nasprotno, veljá za to upravo tista, ktera je pošiljko od prejšnje uprave brez spotike prevzela, ter ne more iskazati niti da je reč izročila adresatu, ali pa oddala drugi poštni upravi, ktera jo je od nje brez spotike vzela.

Za tiste poštne pošiljke, ki jih odpravlja švajcarska poštna uprava po poštnih cestah zunaj svojega okoliša, veljajo, kar se tiče dobrostojnosti, na eksteritorialnem kosu ceste iste določbe, ki so postavljene za pošiljke po tem kosu iz Švajce ali v Švajco prevažane.

Člen 23.

Prostost poštnine.

Prostost poštnine na obojostranskih poštnih okoliših uživajo pisma v zgolj državnoslužbenih rečeh, ki si jih državne gosposke visokih pogodnikov ena drugi pošiljajo, če so od zunaj tako zaznamovane, kakor je v dotični državi, kjer se dajo na pošto, za oprostitev predpisano. Službena pisma izmenjevana s tretjimi državami, če se tudi posamič pošiljajo, prosta so prehodne poštnine.

Pri vozni pošti so samo povezki pisem in spisov v zgolj državnoslužbenih rečeh med obojostranskimi državnimi gosposkami poštnine prosti, če so od zunaj po predpisu zaznamovane, in pa vse denarne in druge voznopoštne pošiljke, ki se primerijo med poštnimi gosposkami in zavodi obeh pogodnikov v službenem občevanju.

Člen 24.

Veljavnost pogodbe za kneževino liechtensteinsko.

Kar je v pričujoči pogodbi ustanovljeno, veljá enako tudi za pošte v liechtensteinski kneževini.

Člen 25.

Obćni obračun.

O vzajemnih iskatvah iz poštnega obćevanja bode se med c. kr. ministerstvom za trgovino na Dunaju in švajcarskim poštnim oddelom v Berni vsake tri mesece delal obćni obračun.

Obćni račun sklepa (završuje) tista uprava, za ktero se pokaže da ima kaj iskati, in sicer v svojem denarju (svoji veljavi). Znesek se preobračuje potlej v obojostranske denarje po trdnem razmerju, po kterem je 1 frank enak 40 novim krajcarjem.

Kako se zvršeni račun plačuje, o tem se dotični upravi posebej domenite.

Troške z opravo plačila združene nosi vselej dolžna stran.

Člen 26.

Zvršilni pravilnik.

Obojostranske poštne uprave bodo v namenu, da se enako zvrševanje te pogodbe zavaruje, domenile se o pravilniku ter bodo v njem ali pa v dodatkih k

Digitized by Google

istemu, o kterih se bodo po spremenljivi potrebi od časa do časa dogovorile, zlasti o sledečih razmerjih ustanovile posebne določbe, namreč:

1. o zvezah s sklenjeno karto (popisnico);
2. o rabi poštnih cest, odpravi pisem in voznopoštnih pošiljk;
3. o povračilih in drugih pogojah za pisma posamič skozi državo gredoča;
4. bolj na tanko o pogojah, kako se pošiljajo priporočena pisma, tiskovine, izgledki blaga in poštne asignacije;
5. o lokalnih taksah za mejno okolico;
6. o formah tehnične odpravne službe in poštnega računstva;
7. o ravnanju s predtečnicami, z rečmi, ki se ne morejo vročiti, ki se za prejemnikom pošiljajo, in ki niso prav odpravljene;
8. o vročevanju poštnih pošiljk po ekspresu.

Člen 27.

Končne določbe.

Pričujoča pogodba pride v moč 1. septembra 1868. Ona se sme od leta do leta odpovedati. Odpovedati se pa sme od obeh strani samo za prvi dan septembra vsakega leta tako, da bo pogodba po tem še do zadnjega dne avgusta prihodnjega leta veljala.

Tisti dan, ko se začne zvrševati pričujoča pogodba, prestane veljavnost Lindavskega dogovora od 23. aprila 1852, kakor tudi poštne pogodbe med cesarstvom avstrijskim in švajcarsko zavezo od 26. aprila istega leta.

Pričujoča pogodba se podvrže pritrdbi in pritrdni pismi naj se izmenjate brž kakor se bo dalo.

Na dokaz tega so pooblaščenci pričujočo pogodbo podpisali in na-njo pritisnili vsak svoj pečat.

Tako storjeno na Dunaju petnajstega dne meseca julija tisoč osem sto šestdeset osem.

(L. S.) **Pilhal** l. r. (L. S.) **Gervay** l. r. (L. S.) **Tschudi** l. r.

Končni zapisnik k poštni pogodbi od 15. julija 1868.

Podpisani so se zbrali danes, da bi poštno pogodbo po oblasti prejeti od svojih visokih pooblastilcev dogovorjeno, prebravši jo vkupno podpisali, in o ti priliki so se še tile dogovori in te izreke zapisali v pričujoči zapisnik:

I. K članoma pogodbenima 9 in 20.

Poštni upravi v oboji državi Njegovega cesarskega in kraljevskega apostolskega Veličanstva si pridržujete, da vpeljete v občevanju s Švajco poštne nakaze in dovzetke, za zdaj samo pri nekih poštnijah, da določite, kdaj se to zgodi, in da boste določbo švajcarski poštni upravi vediti dali.

II. K pogodbenemu členu 24.

Ustanovitve te pogodbe naj veljajo tudi za c. kr. poštnijo v Belgradu v kneževini srbski, dokler bo ondi obstala.

Storjeno na Dunaju, 15. julija 1868.

(L. S.) **Pilhal** l. r. (L. S.) **Gervay** l. r. (L. S.) **Tschudi** l. r.

Digitized by Google

Smo pretehtavši vse določbe te pogodbe in dotičnega končnega zapisnika odobrili jih in potrdili ter obetamo tudi s svojo cesarsko in kraljevsko besedo za Sebe in za Svoje naslednike, da jih bomo po vsem njih zapopadku zvesto izpolnjevali in izpolnjevati dali.

V potrdbo tega smo pričujoče pismo z lastno roko podpisali in ukazali, da se nanj pritisne Naš cesarski in kraljevski pečat.

Tako storjeno v Našem glavnem in prestolnem mestu na Dunaju dvajsetega dne meseca decembra, v letu po odrešenju sveta 1868, Našega vladanja v eden in dvajsetem.

Franc Jožef l. r. **(L. S.)**

Grof **Beust** l. r.

Po povelji Njegovega c. in k. apostolskega Veličanstva:

Baron Maksimilian **Gagern** l. r.
c. in k. dvorni in ministerski svetovalec.

Pričujoča poštna pogodba s končnim zapisnikom, potrjena v obeh zbornicah državnega zbora razglašuje se s tem za kraljevine in dežele v državnem zboru zastopane.

Na Dunaju 9. februarja 1869.

Taaffe l. r. **Plener** l. r.

41.

Razglas finančnega ministerstva od 30. marca 1869,

o načinu, kako se izdajajo nove obligacije namesti še neizžrebanih (izlozanih) obligacij državnega loterijskega zajma ali posojila od leta 1860 in 1864, ktere je treba nazaj vzeti.

(Štev. 37, izdatek XIX. Državnega zakonika. Dan izdatbe 3. aprila 1869.)

Primeri se včasih, da je zavolj devinkulacije (odveze) ali o kaki drugi priliki namesti obligacij loterijskega zajma od leta 1860 in 1864, ktere se morajo precej nazaj vzeti in pokončati, treba izdati nove obligacije z istimi znaki.

V takih primerih ni dopuščeno, prenesti z obligacij, ki se nazaj vzemo, protipodpis tistih komisij za pregled državnega dolga, ki so bile takrat, ko se je zajem izdal, na novo-izdane obligacije.

Zatorej se po dogovoru s komisijo državnega zbora pregledujočo državni dolg zaukazuje, da se ima v omenjenih primerih novim obligacijam po postavi od 20. junija 1868 (Državnega zakonika štev. 54) pristaviti podpis zdanje državnozborne komisije za pregled državnega dolga.

Digitized by Google

Pristavljal se pa bo ta podpis s tem pristavkom, ki glasi v prestavi: „Namesto celo enakošne nazaj vzete še ne potegnjene obligacije“, oziroma: „Namesto celo enakošne nazaj vzete še ne potegnjene nagradnice (premijskega lista)“.

Brestel l. r.

42.

Razglas finančnega ministerstva od 30. marca 1869,

da se je davkarijama, ob enem velikima colnijama II. razreda v Košicah in Debrecinu na Ogerskem dala oblast, vpeljati pri prehodu železničnem postopek z napovednicami.

(Štev. 45, izdatek XXIII. Državnega zakonika. Dan izdatbe 27. aprila 1869.)

Kakor naznanja priobčilo kralj. ogerskega finančnega ministerstva od 15. marca 1869, dala se je davkarijama, ob enem velikima colnijama II. razreda v Košicah in Debrecinu na Ogerskem oblast, poprijeti se okrajšanega colnega postopka pri železničnem prehodu blaga po predpisu od 18. septembra 1857 (Državnega zakonika štev. 175).

Brestel l. r.

43.

Razglas finančnega ministerstva od 4. aprila 1869,

da se je uradni sedež c. kr. finančnega nadglednika (inšpektorja) iz Rive v Alo prestavil.

(Štev. 46, izdatek XXIII. Državnega zakonika. Dan izdatbe 27. aprila 1869.)

Dne 31. marca 1869 prestavil se je c. kr. finančnemu inšpektorju in uradnemu ravnatelju, ki je doslej bival v Rivi, uradni sedež v Alo na Južno-Tirolskem.

Le-to se razglašuje z ozirom na razpis finančnega ministerstva od 24. septembra 1864 (Drz. zak. št. 78).

Brestel l. r.

44.

Razglas finančnega ministerstva od 19. aprila 1869,

da se avstrijska mala colnija II. razreda, doslej složena s kralj. bavarsko colnijo v Saharangu, nazaj prestavi v Vildbihl na Tirolskem.

(Štev. 47, izdatek XXIII. Državnega zakonika. Dan izdatbe 27. aprila 1869.)

Avstrijska mala colnija II. razreda, doslej zedinjena s kralj. bavarsko colnijo v Saharangu, bode se počemši od 1. maja 1869 postavila nazaj v Vildbihl na Tirolsko, kjer je prej bivala.

Brestel l. r.

Digitized by Google

45.

Postava od 24. aprila 1869,

s ktero se nekoliko spreminjajo naslovi, razmerja častno stopnjo zadevajoča in pa prejemki *(adjuta)* uradnikov in služabnikov zbornih sodišč.

(Štev. 48, izdatek XXIII. Državnega zakonika. Dan izdatbe 27. aprila 1869.)

S privolitvijo obeh zbornic državnega zbora ukazujem tako le:

§. 1. Za svetovalce viših deželnih sodišč (za više državne pravdnike) in za nektere prezese okrožnih sodišč, ki bodo odslej vsi imeli naslov „prezident" brez predrugačbe v razmerju častne stopnje, sedaj sistemizirana stopnja plače po 2100 gld. avstr. velj. povišuje se na 2300 gld. avstr. velj.

§. 2. Na mesto treh stopenj plače sistemiziranih za zborne tajnike pri viših deželnih sodiščih (za namestnike višega državnega pravdnika), ustanovljujete se samo dve stopnji, ena po 1300, druga po 1200 gld. avstr. velj.

§. 3. Za adjunkte zbornih tajnikov pri viših deželnih sodiščih določuje se službeni značaj VIII. dietnega razreda in plača po 1000 gld. avstr. velj.

§. 4. Vsi svetovalci okrožnih sodišč služeči pri deželnih ali okrožnih sodiščih in državni pravdniki služeči pri okrožnih sodiščih vvrščujejo se, — ker se dozdanja njihova službena kategorija opusti, — v VII. dietni razred z naslovom in službenim značajem deželno-sodiških svetovalcev ter bodo v prihodnje imeli vkupni status, za vsak okoliš viših deželnih sodišč z deželnosodiškimi svetovalci, kteri so zdaj pri zbornih sodiščih prve stopnje.

Za plačo teh svetovalcev se ustanovljujejo tri stopnje, namreč po 2000, 1800 in 1600 gld. avstr. velj.

§. 5. Za zborne tajnike (državnega pravdnika namestnike ali substitute), služeče pri zbornih sodiščih prve stopnje ustanovljuje se službeni značaj VIII. dietnega razreda in stopnja plače po 1000 gld. av. v.

§. 6. Za plačo sodnih adjunktov služečih pri zbornih sodiščih prve stopnje ustanovljujete se dve stopnji, namreč po 900 in 800 gold. avstr. velj.

§. 7. Za polovico sistemiziranih adjut za avskultante v vsakem okolišu viših deželnih sodišč ustanovljuje se izmera po 400 gld. avstr. velj.

Tak viši adjutum pa sme uživati samo, kdor že eno leto kakor avskultant služi.

§. 8. Kakor najniža plača za pisalce gruntnih in rudarskih bukev pri zbornih sodiščih in mestnodelegiranih okrajnih sodiščih, za adjunkte pisalcev gruntnih bukev, knjigodržce, ravnateljstvene adjunkte, ingrosiste in oficijale pri deželno-knjižnih in zemljiščno-knjižnih uradih, zadnjič za adjunkte pri hipotečnem uradu in gradsko sodnem deželnem arhivu v Krakovu ustanovljuje se plača po 800 gld. avstr. velj.

§. 9. Namesti stopenj, sistemiziranih za plačo ječarjev po 420 gld. in 367 gld. 50 kr. ustanovljuje se samo ena stopnja po 500 gld. avstr. velj.

§. 10. Za definitivno ali začasno služeče služabnike, nadzornike jetniške in pomočnike pri zbornih sodiščih prve in druge stopnje ustanovljuje se najniža plača in mezda po 300 gld. avstr. velj.

§. 11. Če se število svetovalcev deželnih sodišč (§. 4) ne dá s 3 brez drobca deliti, naj se večina vvrsti v srednjo stopnjo.

Če je pri sistemiziranih dvojnih stopnjah plače (adjut) število služečih v vkupnem statusu liho (neravno), naj se večina vvrsti v nižo stopnjo.

§. 12. Določeb za stanovino obstoječo na Dunaju in v Trstu se ta postava ne dotika. Nasproti pa v prihodnje prestane doklada letnih 100 gld. doslej dovoljena sodnim adjunktom (§. 6).

Digitized by Google

§. 13. Določbe te postave pridejo v moč tisti dan, ko bo razglašena, više plače pa, ki se podado iz nje, bodo začele veljati prvi dan tistega meseca, ki pride po razglasitvi.

§. 14. Zvršiti to postavo je naročeno ministru pravosodja.

V Budimu, 24. aprila 1869.

Franc Jožef l. r.

Taaffe l. r. **Herbst** l. r.

46.

Razglas finančnega ministerstva od 24. aprila 1869,

da se napravijo mednarodne colnije v Rivi in Tarbole na Južno-Tirolskem in v Kaprile na Italijanskem.

(Štev. 51, izdatek XXIV. Državnega zakonika. Dan izdatbe 29. aprila 1869.)

Po dogovoru s kralj. italijansko vlado se je sklenilo, zediniti s c. kr. avstrijskima colnijama v Rivi in Trbole na Južno-Tirolskem kralj. italijanske colnije, s kralj. italijansko Kaprilsko colnijo v Belunski provinciji pa c. kr. avstrijsko malo colnijo, ktera je zdaj v Kolacu na Južno-Tirolskem.

Vsled te naredbe bodo se opustile dozdanje kralj. italijanske colnije v Desenzano, Limone, San Giovanni, Malcescine in Salo.

Kralj. italijanska colnija, ki se napravi v Rivi, dobi oblast potrjevati izvoz prevoznega blaga, izvzemši tabak.

Te naredbe pridejo v moč 1. maja 1869.

Brestel l. r.

47.

Ukaz ministra notranjih reči od 25. aprila 1869,

da se Rakitniški novi sodni okraj odkaže v okoliš Senftenberškega okrajnega glavarstva.

(Štev. 52, izdatek XXIV. Državnega zakonika. Dan izdatbe 29. aprila 1869.)

Po najviši pooblastitvi od 23. aprila 1869 odkazuje se z delno predrugačbo ukaza od 10. julija 1868, Drž. zak. št. 101, Rakitniški novi sodni okraj, ki se napravi na Českem iz 10 občin Senftenberškega političnega okraja in 20 občin Rihnovskega političnega okraja, v okoliš Senftenberškega (Žamberškega) okrajnega glavarstva, in to od tistega dne, kterega se prične delovanje Rakitniškega okrajnega sodišča.

Giskra l. r.

48.

Ukaz ministerstva za pravosodje od 26. aprila 1869,

da se v Rakitnici na Českem ustanovi okrajno sodišče.

(Štev. 50, izdatek XXIII. Državnega zakonika. Dan izdatbe 27. aprila 1869.)

Na temelju §. 2. postave od 11. junija 1868, Drž. zak. št. 59, ustanovljuje se v okolišu Kraljičino-Graškega okrožnega sodišča in Rihnovskega preiskovalnega sodišča za sledeče katasterske občine okrajno sodišče, kterega sedež bo v Rakitnici (*Rokitnitz*).

Digitized by Google

Le-te občine so:

1. Rakitnica, 2. Gornja Vas, 3. Srednja Vas, 4. Dolenja Vas, 5. Herrnfeld, 6. Bartoševice, 7. Visoka Orlica, 8. Mala strana, 9. Bärenwald, 10. Schönwald, 11. Rečke, 12. Nebeška Ribna, 13. Sovlastni, 14. Velika Zdobnica, 15. Mala Zdobnička, 16. Kunčina Vas, 17. Kačerov, 18. Nova Vas, 19. Črna Voda, 20. Kronstadt, 21. Kerndorf, 22. Friedrichswald, 23. Veliki Ugrimov, 24. Mali Ugrimov, 25. Bela, 26. Glaska, 27. Porubi, 28. Rampuše, 29. Liberk, 30. Jelina;

izmed teh občin odločujejo se s tem one pod 1—10 iz dozdanjega okoliša Senftenberškega (Žamberškega) okrajnega sodišča, druge pod 11—30 pa iz okoliša Rihnovskega okrajnega sodišča.

Kdaj bo to okrajno sodišče svoj urad opravljâti začelo, to se bo pozneje naznanilo.

Herbst l. r.

49.

Ukaz skupnega ministerstva od 28. aprila 1869,

s kterim se preklicujejo izjemne naredbe, zaukazane za c. kr. deželno glavno mesto Prago in za okoliša okrajnih glavarstev Smihovskega in pa Karlinskega.

(Štev. 53, izdatek XXIV. Državnega zakonika. Dan izdatbe 29. aprila 1869.)

Ukaz skupnega ministerstva od 10. oktobra 1868, Drž. zak. št. 137, s kterim so se bile izdale izjemne naredbe za c. kr. deželno glavno mesto Prago in za okoliša okrajnih glavarstev Smihovskega in Karlinskega, preklicuje se s tem po §. 10. cesarskega ukaza od 7. oktobra 1868, Drž. zak. št. 136, vsled sklepa skupnega ministerstva, storjenega dne 23. aprila 1869 in po prejetem najvišem odobrenju, ter pride iz moči brž, kakor bo razglašen pričujoči ukaz.

Taaffe l. r. **Plener** l. r. **Hasner** l. r. **Potocki** l. r. **Giskra** l. r.
Herbst l. r. **Brestel** l. r. **Berger** l. r.

Digitized by Google

Prestave iz državnega zakonika leta 1869

za

kranjsko vojvodino.

VIII. dél.

50.

Dopustno pismo od 23. februarja 1869,

za napravo in rabo lokomotivne železnice od Ljubljane v Trbiž.

(Štev. 38, izdatek XX. Državnega zakonika. Dan izdatbe 8. aprila 1869.)

Mi Franc Jožef Prvi,

po Božji milosti cesar avstrijski;

apostolski kralj ogerski, kralj česki, dalmatinski, hrvaški, slavonski, gališki, vladimirski in ilirski; nadvojvoda avstrijski; veliki vojvoda krakovski; vojvoda lotarinski, salcburški, štajerski, koroški, kranjski, bukovinski, gornje- in dolnje-sleški; veliki knez erdeljski; mejni grof moravski; pokneženi grof habsburški in tirolski i. t. d. i. t. d.

Ker je delničarska družba c. k. Cesarjevič-Rudolfove železnice zaprosila, da bi se ji dopustilo delati in rabiti lokomotivno železnico od Ljubljane v Trbiž, kjer bi se stikala s Cesarjevič-Rudolfovo železnico, spoznali smo za dobro, z ozirom na obćno koristnost tega početja, imenovani delničarski družbi podeliti to le koncesijo na podlogi postave od 9. julija 1868 (Državnega zakonika št. 103) zastran posebnih temu početju naklonjenih ugodnosti:

§. 1. Podeljujemo delničarski družbi c. k. priv. po Cesarjeviču Rudolfu imenovane železnice pravico, napraviti in uživati lokomotivno železnico od Ljubljane, ki bo del celotnega omrežja Cesarjevič-Rudolfove železnice.

§. 2. Cesta sama in nje službena uredba naj se naredi po načrtu na drobno

Digitized by Google

ustanovljenem, ki ga je ministerstvo za trgovino potrdilo in po stavbenih in zakladbenih pogodbah, ki jih bo treba tudi predložiti ministerstvu za trgovino.

Zlasti se je pri delanju železnice ravnati po zahtevah ministerstva za trgovino in po obstoječih občnih stavbenih in policijskih predpisov.

Prenaredbe v načrtu so pridržane državni upravi, če bi se potem, kar je tehnični pregled in politični obhod železnice po §. 6 postave za dopuščanje železnic (Državnega zakonika št. 238) pokazal, vidile potrebne, za javno občenje in za obstanek železnice kakor tudi za izpolnitev postavnih določb.

Namišljene stavbe, postaj in v preudarek postavljena vozila utegnejo se dogotoviti in ozirno nabaviti malo po malo po djanjski potrebi občenja, o čemur pa, kakor se razume samo po sebi, razločuje državna uprava.

V ta konec ima podvzetje o času, ko začne vožnjo po železnici, iz zagotovljenega stavbenega kapitala napraviti nalašč za ta namen poseben reservni fond, čigar visokost odločuje državna uprava v primeri k vsem namišljenim postajam in v preudarek vzetim vozilom skup, držeč se cene že zares postavljenih, oziroma nabavljenih. Ta reservni fond je treba koristonosno naložiti, in obresti ki jih bo nesel, postavljati kakor dohodek v gospodarstveni račun.

Če bi se pri izpeljevanju dela potrebno ali koristno pokazalo iz ozira na stavbeno ekonomijo ali na službo železnično v čem spremeniti železnici potezo ali pa osnutke v podrobnosti, s čimur se pa odločena glavna mer ne sme predrugačiti niti se sploh smejo razmerja glede na lego in mer potrjeni potezi nasprot obrniti na slabše, mora se za tako predrugačbo tudi izprositi potrjenje od državne uprave.

Spodnje delo vse te železnice sme se utesniti na napravo ene koleje.

Državna uprava ima pravico, takrat zahtevati, ondot, kjer se ji bo zdelo potrebno, da se napravi spodnje delo za drugo kolejo in ta koleja naredi, kadar bo letni sirovi dohodek skozi dve leti zaporedoma 140.000 gld. v srebru na miljo presegal.

Koncesionarji se zavezujejo, zarad vkupne porabe kolodvorov že obstoječih ali dopuščenih železnic na stikališčih njihne ceste, kakor tudi o uredbi službe pri prehodu z ene na druge železnice skleniti dogovor z dotičnimi železnocestnimi upravami.

Troške za potrebna razširjavna dela na tujih kolodvorih bodo nosili koncesionarji.

Če se o vkupni porabi tujega kolodvora napravi dogovor, sme se za to plačevani denar v gospodarstvenem računu postavljati med gospodarstvene potroške.

Dotične dogovore je treba predložiti državni upravi na odobrenje.

Državni upravi je pridržana pravica, če bi se dorazumenje ne doseglo, pogoje za vzajemno porabo voz domačih sosednih železnic in za dopeljavo rudniških in drugih železnic po lastni potrebi in za posojanje voz, kakor tudi povračilo za to postaviti.

§. 3. Koncesionarji se zavezujejo, da bodo železnico v §. 1 omenjeno v treh mesecih od dne podeljene koncesije delati začeli in v treh letih dalje dodelali in dodelano občni službi izročili.

Koncesionarji morajo za izpolnitev teh dolžnosti državni upravi dati primerno varnost tako, kakor bode ona določila.

Spisi in pisma o ti priliki narejena uživajo prostost od davščine in štemplja.

§. 4. Koncesionarjem se za izpeljavo koncesionirane železnice dodeljuje pravica razlastitve po odločbi dotičnih postavnih predpisov. Ista pravica sme se dodeliti koncesionarjem zastran tistih želoznocestnih kril do posameznih obrtnišč, o kterih bi državna uprava spoznala da so koristne za javni interes.

§. 5. Koncesionarji se imajo pri delanju koncesionirane ceste in pri rabi iste držati tega, kar ustanovljuje koncesijno pismo, kakor tudi tega, kar velevajo na to stran dane postave in ukazi (zlasti postava za dopuščanje železnic od 14. sep-

Digitized by Google

tembra 1854 in reda za vožnjo po železnicah od 16. novembra 1851 *), in pa postav in ukazov, kterih bi se v prihodnje utegnili izdati.

§. 6. Koncesionarji imajo tedaj zlasti zastonj voziti pošto in poštne postavljence po predpisu §. 68 omenjenega reda za vožnjo po železnicah in poštna uprava ima oblast za vozovlak, ki od končnih postaj vsak dan odrine, odločiti, kdaj ima oditi in kako hitro ima voziti med temi končnimi postajami.

Kolikorkrat bi poštna uprava zahtevala več kakor en voz z osem kolesi ali dva čveterokolesna voza, dobé koncesionarji za vsak voz, ki ga več dade za ta namen, odškodnino na miljo, ki se ustanovi dogovorno v pravšni ceni.

Če bi poštna uprava našla za dobro vpeljati obhodno (ambulantno) pošto, kakoršna že obstojí na drugih avstrijskih cestah, morajo koncesionarji namesti navadnih voz z osmimi ali štirimi kolesi brez vračila napraviti in vzdrževati za to potrebne osmo- ali čvetero-kolesne vozove narejene po zahtevi poštne uprave.

Za opravljanje poštne službe se mora v postajah, kjer se pisma prejemajo in izročajo, pripravna poštna pisarnica v železničnem poslopju zastonj prepustiti, in če bi na to stran bilo še večih potrebščin, naj se napravi poseben dogovor.

Dalje imajo koncesionarji dolžnost, poštne pošiljke, katere nimajo denarne vrednosti in kterih ne spremlja noben poštni uradnik ali služabnik, brez posebnega povračila na dotične postaje odpravljati in ondi jih izročati.

Pisma, ki si jih gledé na upravo železnice železnično ravnateljstvo (upravno svetovavstvo) in pa organi njemu podložni ali ti organi med sabo pošiljajo, smejo se na dotičnih kosih ali daljavah te železnice odpravljati po železnocestnih postavljencih.

§. 7. Koncesionarji imajo dolžnost, upravi državnega telegrafa napeljavo telegrafov poleg železnice na železničnih tleh brez posebnega povračila dopustiti. To da telegrafska uprava se mora s koncesionarji domeniti zastran mesta, kje ima napeljava iti. Dalje morajo koncesionarji brez posebnega plačila prevzeti varovanje telegrafske napeljave po železničnem osebju.

Nasproti pa imajo koncesionarji tudi pravico, žice (drat) za železnični telegraf pritrjevati na kole državnega telegrafa.

Železnični telegraf, če državna uprava zastran državnih poslanic (depéš) drugači ne zapové in zastran privatnih poslanic ničesar ne dogovorí, rabi se edino za naznanila, ki se tičejo vožnje po železnici, in torej je ta poraba pod vplivom in nadgledom državne uprave.

§. 8. Visokost voznine za ljudi in blago podvržena je sledečim utesnitvam:

Maksimalna tarifa na avstrijsko miljo, in to pri potnih za osebo

v	I. razredu	. . . .	30 kr.
„	II. „	. . . .	25 „
„	III. „	. . . .	15 „
„	IV. „	(voz za stoječe)	9 „

Pri brzovlakih, ki morajo imeti vsaj vozove I. in II. razreda, smejo se te tarife povišati za 20 odstotkov pòd tem pogojem, da se pri teh brzovlakih ne bo vozilo z manjšo hitrostjo nego je navadna, poprek računeć, pri brzovlakih drugih avstrijskih železnic.

Maksimalne tarife zastran blaga pri navadni hitrosti vožjne na colni cent in miljo:

I. razred	. . . .	2	kr. avstr. velj.
II. „	. . . .	2¼	„ „ „
in III. „	. . . .	3	„ „ „

*) Državni zakonik leta 1852, št. 1.

Digitized by Google

Izjemno imajo za sledeče reči pri polnih vozovih veljati ti le postavki voznine:

	Žito in sol	Drva	Podzemeljsko oglje ali premog, *koaks*, stisnjena šota, rude, železne plošče, kamenje zidarsko in apnarsko
	Krajcar		
za prvih 10 milj . . .	1·5	1·2	1·0
za veče daljave	1·4	1·0	0·8

Za odpravnino se vzema od vsega blaga po 2 kr. na colni cent. V tem je zapopadeno plačilo za nakladanje in odkladanje in za občno zavarstvo.

Če bi stranka sama blago nakladala ali odkladala, bode se za odpravnino samo po 1·5 kr. od colnega centa jemalo.

Zastran voznine od drugih stvari, zastran ustanovitve skladovine, razredbe blaga in drugih odločeb glede na prevažanje blaga treba bo tako ravnati, da dotične cene in odločbe ne bodo smele nikakor biti veče in nadležnejše od ónih, ki veljajo na severni državni železnici.

Uravnovanje voznin za ljudi in blago med tu postavljenimi mejami pristoji koncesionarjem.

Pri tem pa se nima nikomur osebno predstvo dajati. Če se torej kakemu odpravniku ali pošiljaču blaga pod gotovimi pogoji voznina zniža ali ktera druga ugodnost dodeli, mora se ta znižba ali ugodnost dodeliti vsem odpravnikom ali pošiljačem, kteri so voljni izpolniti iste pogoje.

Vse posebne (specialne) tarife se morajo javno razglasiti.

Če bi državna uprava z eno ali drugo železnico, s ktero bo ta staknjena, dogovorila posebno tarifo, veljala bo ona tudi za to železnico, kteri se tu dopustnica daje.

Toda postavodavstvu je vsak čas pridržana uredba tarife za vožnjo ljudi in blaga; taki uravnavi se imajo koncesionarji podvreči.

Državna uprava bo vsikakor smela primerno znižati to voznino in pa stranske pristojbine, brž kakor bo čisti dohodek dveh zadnjih let presegel garantirani znesek za petdeset odstotkov.

Koncesionarji se zavezujejo, da bodo pri prehodu blaga s postaj Ljubljansko-Trbiške železnice na druge poteze Cesarjevič-Rudolfove železnice in nasproti po koncesiji ustanovljene odpravnine, oziroma stranske pristojbine samo enkrat tirjali, kakor se bo tudi sploh, kar se tiče tarife, Ljubljansko-Trbiška železnica štela samo za celotni del priv. Cesarjevič-Rudolfove železnice.

§. 9. Dopušča se odmerjati in pobirati voznino za ljudi in blago v domačem srebrnem denarju, vendar tako, da se plačilo po kursni vrednosti preračunjeno mora v deželnem denarju jemati.

Tarifa se mora vsak mesec posebej na zaprosbo koncesionarja, kakor tudi na zaukaz državne uprave, po srednjem kursu srebra v pretečenem mesecu preobrniti (reducirati) na deželno valuto.

§. 10. Transporti vojakov se morajo po znižani tarifi opravljati, in to po dogovoru na to stran med ministerstvom vojaških reči in upravami avstrijske družbe državne železnice, južne železnice, železnice imenovane po Cesarici Elizabeti, gališke železnice imenovane po Karlu Ludoviku, potiske in južno-severno-nemške

Digitized by Google

zvezne železnice dne 10. decembra 1860 *) sklenjenem, kterega odločbe se imajo šteti za celokupni del koncesijnega pisma.

Če bi se pa kdaj z vsemi temi železnicami ali z večino istih zastran prevažanja vojakov dogovorile odločbe državi ugodnejše, naj imajo one veljavo zadobiti tudi za to zdaj koncesionirano železnico.

Te odločbe se imajo obračati tudi na stražo finančno in varnostno, ki ste ustrojeni po vojaško.

Koncesionarji se zavezujejo, da bodo dajali vojakom potujočim po koncesionirani železnici ugodnosti dodeljene od vseh uprav avstrijskih železnic in sosebno od upravnega svetovavstva c. k. priv. južne železnice po glasu pravnovezne izreke od 26. junija 1867.

Koncesionarji se zavezujejo, da pristopijo obstoječemu dogovoru avstrijskih železniških uprav zastran vzajemnega pripomaganja z vozili pri večih vojaških transportih.

§. 11. Državni uradniki, postavljenci in služabniki, kteri po naročilu gosposke upravo železnic in vožnjo po njih nadgledujoče, ali zarad varstva državnih interesov vsled koncesije ali iz dohodarstvenih ozirov porabijo železnico in izkažejo naročilo te gosposke, morajo se s potno robo vred zastonj prevažati.

§. 12. Državna uprava ima pravico, kadar bi živež v avstrijskem cesarstvu bil nenavadno drag, ponižati za-nj voznino na polovico maksimalne cene.

§. 13. Koncesionarjem se daje tudi pravica, napraviti družbo delničarsko in za nabor potrebnega denarja izdati delnice (akcije) in predstvene obligacije na prinesca ali na stanovitna imena glaseče, ktere se smejo na avstrijskih borsah prodajati in uradno notirati.

Sme se pa samo toliko predstvenih obligacij izdati, da obresti za-nje zaležejo k večemu $^3/_4$ zagotovljenega letnega čistega dohodka.

Če se predstvene obligacije izdado v tuji valuti, mora se znesek tudi v avstrijski valuti naznaniti.

Predstvene obligacije se morajo odplačati ali razdolžiti pred nego delnice.

Poroštvo državne uprave za obresti od predstvenih obligacij sme se, če koncesionarji zahtevajo, počemši od dne, ktere so bile izdane, dovoliti pod tem pogojem, da se dade primerna varščina za plačilo obresti.

Samo državna uprava razločuje, ktera varščina je primerna, koncesionarji na to stran ne morejo ugovarjati; družba nastopi vse pravice in dolžnosti koncesionarjev; družbena pravila potrebujejo potrjenja državne uprave.

Kaka plačila, ki jih vleče upravno svetovavstvo, ne smejo se postavljati v gospodarstveni račun.

§. 14. Koncesionarji imajo oblast, agencije v domači in unanjih državah postavljati, kakor tudi napravljati vozila za ljudí in blago po vodi in na suhem, držeč se obstoječih predpisov.

§. 15. Za koncesionirano železnico se od strani države zagotovlja poroštvo za letni čisti dohodek po 5 od 100 v srebru glede napravnega kapitala v nominalnem znesku od 1,195.000 gld. avstrij. veljave na miljo z potrebovano razdolžno kvoto. Ta napravni kapital se prišteje garantiranemu napravnemu kapitalu priv. Cesarjevič-Rudolfove železnice ter se poroštvo začne tisti dan, kterega se odpre vožnja na celi potezi.

§. 16. Od zagotovljenega letnega čistega dohodka naj se za razdolžbo kapitala obrača tisti znesek, kterega bo odločila državna uprava po razdolžnem od nje potrjenem načrtu, vsled kterega se izdani kapital izplača (amortizira) v tem času dokler bo trpela koncesija.

§. 17. Doplačilo, ktero bi državna uprava zavolj prevzete dobrostojnosti

*) Normalni ukazi ukaznega lista za c. k. armado od leta 1860, št. 262.

Digitized by Google

morebiti imela opraviti, naj se po storjenem pretresu predloženih dokumentiranih letnih računov tri mesece po predložbi istih za izplačo nakaže.

Državna blagajnica bo pa tudi popred v odkup doteklih kuponov od delnic in obligacij po potrebščini ugotovljeni na podlogi preudarka dohodkov opravljala delna odplačila koncesionarjem, kteri bi šest tednov pred dotekom izplačilnega roka za to prosili, pod pridržkom obračunka, kteri se bo na podlogi letnega računa storil. Če bi se po dokončni ustanovitvi letnega računa, ki se ima najpozneje v treh mesecih po izteku gospodarstvenega leta predložiti, pokazalo, da so predjemščine bile previsoke, imajo koncesionarji, kar preveč so prejeli, in pa še obresti od tega po šest na sto, precej povrniti.

Najpozneje v enem letu po izteku dotičnega gospodarstvenega leta pa se mora zahtevati doplačilo od države, ker sicer ugasne pravica do tega doplačila.

§. 18. Znesek, ki ga plača državna uprava vsled prevzete dobrostojnosti, šteje se zgol za zajem ali posojilo, ki nosi obresti po štiri od sto.

Kadar čisti dohodek teh železnic presega zagotovljeni letni znesek, mora se polovica dotičnega presežka brž za povračilo dane predjemščine z obrestmi vred odpraviti na državno upravo, dokler se do dobrega ne odplača.

Od ostale druge polovice se ima del od državne uprave odločeni zapoložiti v reservni zaklad.

Dotekle obresti se morajo opraviti pred izplačilom posojil.

Kadar bi država imela tirjati v imenu takih posojil ali obresti, ki bi še ne bile izplačane takrat, kader koncesija prestane ali kadar se železnica odkupi, mora se opraviti iz premoženja, ktero je podvzetju še ostalo.

§. 19. Stavbeni račun se bode sklenil po tem, ko se ta železnica popolnoma dodela in v občno porabo izroči, po načrtih od strani državne uprave potrjenih.

Na stavbeni račun se pišejo:

a) Troški pripravljavnih del in sestave projekta;
b) troški za definitivno naredbo in opravo železnice, interkalarne obresti stavbenega kapitala, kakor tudi drugi potroški, ki so bili potrebni za dodelanje in odpretje te železnice;
c) troški za nabavo potrebnega denarja, oziroma znesek z odobrenjem državne uprave dopuščene izgube na kursu pri nabavi denarne gotovine z izdanjem delnic in predstvenih obligacij.

§. 20. Da se zavaruje državni upravi interes, ki ga ima zbog prevzete dobrostojnosti, gre ji pravica, prepričati se, da je delo železnice z železnocestno opravo in uredbo v vsem primerno in trdno izpeljano, in zaukazati, da se napake na to stran odvračajo in oziroma odstranjajo.

Državna uprava ima pravico po svojem človeku pregledovati gospodarjenje.

Komisar, ki ga postavi državna uprava, ima tudi pravico, kolikorkrat za dobro najde, priti v seje upravnega svetovavstva, kakor tudi k velikim zborom, ter kake državnemu interesu škodne naredbe ustaviti. Državna uprava bo skrbela za to, da se bo prigledovanje o gospodarstvu godilo tako, da o predložbi letnega računa praviloma ne bo drugega treba nego pregledati ga samo po števílkah.

Koncesionarji imajo dolžnost, za opravila združena z nadgledovanjem železnice vsako leto plačati državi počezno povračilo in državna uprava določuje, koliko.

§. 21. Za železnice v §. 1 naštete dovoljuje se ta čas, ko se bodo delale, in devet let, počemši od dne, kterega se odpro vse poteze, prostost dohodnine in kuponskih štempeljskih pristojbin, kakor tudi vsakega novega davka, kteri bi se utegnil s prihodnjimi postavami vpeljati.

Če bi se pa našel podvzetnik, kteri bi se ponudil, da napravi in odpre vse te

Digitized by Google

železnice skup brez poroštva za obresti, dana je vladi oblast, to prostost od davkov dovoliti na 20 let.

Kaki troški za notiranje efektov na domačih in tujih borsah, kakor tudi davki po izteku 9 (oziroma 20) let plačevani od strani podvzetja smejo se postavljati v gospodarstveni račun med razhodke; zastran kuponskih štempeljskih pristojbin to ni dopuščeno.

Za državne doplačke podvzetje ne opravlja dohodnine. Še se dopušča, da bode prva izdatba delnic in predstvenih obligacij z medčasnimi listi vred štemplja in pristojbine prosta. Tudi se dovoljuje oprost od prenosnin, ki bi jih bilo treba plačati pri odkupovanju zemljišč.

Za plačilo štempljev in pristojbin od vseh pogodeb, vlog in drugih pisem za nabavo kapitala, kakor tudi za stavbo in opravo železnice dovoljuje se rok do časa, ko se na dotičnem kosu vožnja začne.

Dopušča se ob enem, da se polovica teh pristojbin sprejme v prvi gospodarstveni račun.

§. 22. Doba, doklej bode koncesija trpela in po §. 9, b) postave za dopuščanje železnic varovana, da se napravijo nove železnice, ustanovljuje se na devetdeset let od tistega dne, kterega se začne vožnja po vseh linijah, in ko ta doba preteče, ugasne koncesija.

Koncesija ugasne tudi, če se kteri v §. 3. ustanovljenih rokov za začetje, dokončanje dela in za odpretje železnic ne bi dostal, ter bi se prestop teh rokov ne mogel opravičiti ni v zmislu §. 11, b) postave o dopuščanju železnic niti sosebno s kako politično ali financijalno krizo.

§. 23. Državna uprava pridržuje si pravico, kadar preteče trideset let od dne, kterega se bo izdala koncesija, vsak čas odkupiti koncesionirano železnico.

Da se določi odkupščina, bodo se letni čisti dohodki, ki jih je podvzetje v zadnjih sedmih letih pred pravim odkupom imelo, sešteli, od tega čisti dohodki dveh najslabših let odbili in potem primerni (poprečni) čisti dohodki ostalih petih let izračunili.

Ta premerni znesek, ki pa ne sme biti manjši od zagotovljenega čistega dohodka, bode se koncesionarju kakor letnina v pololetnih delih plačeval dotle, dokler se ne izteče ustanovljeni čas koncesije.

§. 24. Kadar ugasne koncesija in tistega dne, kterega ugasne, prihaja država brez vračila v neobteženo last in uživanje koncesionirane železnice, zlasti tal, zemeljnih in umetnih del, cele spodnje in vrhnje naprave in vse nepremične pritikline železnične, kakor so: kolodvori, nakladališča in razkladališča, vse za železnično rabo potrebna poslopja na odhodnih in prihodnih mestih, stražnice in nadgledovalnice z vso opravo v stoječih mašinah in vseh nepremičninah.

Kar se tiče premakljivih reči, kakor so: lokomotivi, vozovi, premične mašine, orodje in druge naprave in robe, kolikor so potrebne ali dobre za nadaljevanje gospodarstva, naj prejdejo od koncesionarja na državo po ceni dogovorjeni ali če ena stran tako hoče, po cenilu, ktero zvedenci izreko, držeč se načina sodnemu redu primernega.

Po odkupu železnice in od dne tega odkupa prihaja država z opravljanjem ustanovljene letnine brez drugega vračila v last in uživanje tu koncesioniranih železnic z vsemi pred omenjenimi dotičnimi rečmi, tako premičnimi kakor nepremičnimi.

Naj ugasne koncesija, ali naj se železnica odkupi, ostaja koncesionarju last reservnega zaloga napravljenega iz lastnih dohodkov podvzetja in kar ima denarjev tirjati od ljudi, potem last posebnih poslopij napravljenih ali pridobljenih iz lastnega imetka, kakor so: peči za *coaks* in apnenice, livnice, fabrike za mašine ali drugo orodje, shranišča, *doks*, branišča za premog in drugo robo itd., ktere si je sezidal

Digitized by Google

ali pridobil po dovoljenju državne uprave z izrečenim pristavkom, da ne bodo pritiklina železne ceste.

§. 25. Še se državni upravi pridržuje pravica, če bi se vkljub izrečenemu svarilu po večkrat prelomile ali zanemarile dolžnosti v koncesijnem pismu ali v postavah naložene, poprijeti se naredeb postavam primernih in po okolnostih, še predno izteče čas koncesije, izreči, da je koncesija ugasnila.

Resno opominjaje vsakega, da ne dela zoper to, kar ustanovljuje pričujoča dopustnica, in dodeljevaje koncesionarjem pravico, zastran izkazne škode pred našimi sodišči zahtevati odškodbe, dajemo vsem gosposkam, kterih se tiče, trdno povelje, naj ostro in skerbno čujejo nad to koncesijo in vsem, kar se v nji ustanovljuje.

V dokaz tega izdajemo to pismo, zapečateno z Našim večim pečatom, v Našem cesarstvu glavnem in prestolnem mestu Dunaju dne tri in dvajsetega februarja v letu po odrešitvi sveta tisoč osem sto šestdeset devetem Našega cesarjevanja eden in dvajsetem.

Franc Jožef l. r. **(L. S.)**

Taaffe l. r. **Plener** l. r. **Brestel** l. r.

51.

Postava od 18. aprila 1869,

o tem, kako se uredi cesarstveno sodišče, kako se bo postopalo (ravnalo) pred njim in kako se bode zvrševale njegove razsodbe.

(Štev. 44, izdatek XXII. Državnega zakonika. Dan izdatbe 22. aprila 1869.)

Da se spelje državna osnovna postava od 21. decembra 1867, Drž. zak. št. 143, o ustanovitvi cesarstvenega sodišča, zaukazujem po členu 6 te postava s privolitvijo obeh zbornic državnega zbora tako le:

Oddelek I.

Uredba cesarstvenega sodišča.

§. 1. Prezidenta cesarstvenega sodišča in njegovega namestnika, kakor tudi ude tega sodišča in nastopnike imenuje cesar po določbah člena 5 državne osnovne postave o ustanovitvi cesarstvenega sodišča.

§. 2. Kadar se mesto kakega uda ali nastopnika pri cesarstvenem sodišču izprazni, naj to njega prezident naznani tisti zbornici državnega zbora, ktera ima predložiti, kdo naj se postavi na izpraznjeno mesto.

Digitized by Google

§. 3. Prezident in njegov namestnik, kakor tudi udje in nastopniki cesarstvenega sodišča zvršujejo svojo službo kakor častno službo.

Toda tisti udje, ki ne domujejo za stanovitno na Dunaju, dobivajo, če pridejo v seje cesarstvenega sodišča, dokler te seje trpe, po 10 gld. na dan in vrh tega še povračilo za pot, namreč po 1 gld. za vsako miljo poti sem in nazaj od njih stanovališča do Dunaja (Beča).

Stanovitni referenti, ki jih bo cesarstveno sodišče iz svoje srede na 3 leta v potrebnem števila volilo, dobivajo po 3.000 gld. odškodbe na leto.

Prezident, stanovitni referenti in nastopniki so dolžni na Dunaju stanovati.

§. 4. Udje cesarstvenega sodišča se jemljo, predno nastopijo svojo službo, v prisego na to, da se bodo državnih osnovnih postav, kakor tudi vseh drugih postav neprelomno držali, in da bodo vestno izpolnjevali svoje dolžnosti.

Prezident priseguje v cesarjeve roke, prezidentov namestnik, udje in nastopniki pa v prezidentove.

§. 5. Pravilne seje cesarstvenega sodišča ustanovljuje njegov opravilni red.

V silnih primerih pa sme prezident tudi izredne seje napraviti.

K vsaki seji cesarstvenega sodišča je treba poklicati vse njegove ude; če so ob enem javni uradniki ali opravniki, ne potrebujejo nobenega dopusta (urlavba) za to, da bi zvrševali svojo službo kakor udje cesarstvenega sodišča.

§. 6. Če je ud cesarstvenega sodišča zadržan, da ne more priti k sejam, ima na njegovo mesto, dokler traja zadržek, priti nastopnik in sicer po tisti vrsti, kakor so bili nastopniki imenovani.

Prezidentov namestnik ima dela poprijeti se samo, če je prezident zadržan.

Da se sklene veljavna razsodba, potrebno je, da je zraven prvosednika še vsaj osem glasovalcev cesarstvenega sodišča pričujočih.

§. 7. Ni dopuščeno, da bi kdo prezidenta, njegovega namestnika, kakega uda ali pa nastopnika cesarstvenega sodišča odvrgel.

V takih primerih pa, v kterih kdo po postavah za civilno pravdo veljavnih ne sme sodnik biti, naj se dotični ud cesarstvenega sodišča zdrži ter ne opravlja svoje službe. Cesarstveno sodišče razsojuje, obstoji li izključben razlog ali ne.

§. 8. Prezident cesarstvenega sodišča ima pravico, udom in nastopnikom dopust dovoljevati.

Cesarju je pridržano, dati dopust prezidentu ali pa njegovemu namestniku.

§. 9. Cesarstveno sodišče ima oblast, ministerskemu svétu na znanje dati pisarnično in pomočno osebje, kolikoršno mu je potrebno, in zahtevati ga.

§. 10. Cesarstveno sodišče sestavi si samo svoj opravilni red ter ga po ministerskem svetu predloži cesarju na odobrenje.

Oddelek II.

Postopek pred cesarstvenim sodiščem.

§. 11. Cesarstveno sodišče naj se poprijemlje dela samo na predlog dotičnikov po sledečih določbah.

§. 12. Da bi razsodilo kak prepir (konflikt) zastran pristojnosti, ki nastane med sodno in upravno gosposko s tem, da se obe lastite pristojnosti v isti reči (trdilni prepir), to sme pri cesarstvenem sodišču predložiti samo ktera deželna upravna gosposka ali pa ktera viša upravna gosposka.

Digitized by Google

Druge upravne gosposke naj takošen primer za tega delj naznanijo viši k takemu predlogu pooblaščeni gosposki, da dalje zastran te reči sklene.

V predlogu se mora izkazati, da se je upravna gosposka za pristojnost v kteri pri sodišču prve ali više stopnje tekoči reči temu sodišču nasproti poteguila v takem času, ko razsodek v glavni reči še ni bil zadobil pravne moči, in tak predlog se sme pri cesarstvenem sodišču podati samo v 60 dnevih od tistega dne, kterega se je upravna gosposka pri sodišču pognala za pristojnost.

Predlog se predlaga cesarstvenemu sodišču po predstojnem ministerstvu, in samo, če izhaja od kterega deželnega odbora, predlaga mu se na ravnost ali neposredno.

§. 13. Brž kakor je predlog podan cesarstvenemu sodišču, ima predlagajoča upravna gosposka, izkazavši to okolnost, le-to naznaniti sodišču, pri kterem reč teče, če bi pa reč bila že s pravno močjo razsojena, sodišču prve stopnje. Sodišče ima dolžnost, na to naznanilo dalji postopek ustaviti in le-to dotičnikom (strankam) na znanje dati. Dokler ne bo prepir o pristojnosti razsojen, ne sme se zvršilo (eksekucija) ni dovoliti ni nadaljevati; če se je pa sodba storila še pred sproženim prepirom zastran pristojnosti, sme se na nje podlogi dopustiti zvršilo dotle, kolikor je treba za zavarovanje, tudi se sme dopustiti, če se zastran tega varnost dá.

Ne brani pa to začasnih naredeb, niti sprejetja dokaza za večni spomin, kolikor jih dopuščajo postave za civilno pravdo.

§. 14. Da bi cesarstveno sodišče razsodilo prepir o pristojnosti, ki nastane, če bodi sodna bodi upravna gosposka izreče, da v kteri reči ni pristojna (nikavni prepir), to sme samo dotična stranka predložiti.

Stranka naj svojo z razlogi podprto in s potrebnimi prilogami opravljeno prošnjo, ktero mora po advokatu podpisana biti, na ravnost pri cesarstvenem sodišču predloži.

§. 15. Če vstane prepir o pristojnosti med kterim deželnim zastopom (deželnim odborom) in vrhovnimi vladnimi oblastmi iz tega, ker eden in druga trdi, da ima pravico, v kaki upravni reči kaj zaukazati ali razsoditi, ima ena in druga od teh oblasti pravico, predložiti cesarstvenem sodišču, da ono razsodi prepir.

Pri prepirih med avtonomnimi deželnimi organi različnih dežel zastran reči, ki so njim v oskrbovanje in upravo odkazane, imajo to pravico deželni zastopi (deželni odbori).

V ti prošnji je treba na tanko povedati, kar je djanjskega v primeru, in pa razloge, na ktere kdo svojo pristojnost stavi.

§. 16. Da izprosi razsodbo cesarstvenega sodišča o zahtevi za redno pravdo neprimerni, ktera se stavi proti eni ali drugi v državnem zboru zastopanih kraljevin in dežel, ali proti njih skupnosti, mora oseba, korporacija, občina, dežela ali deželska skupnost, ki podaja cesarstvenemu sodišču predlog zastran razsodbe, v svoji prošnji povedati djanske reči, na ktere se zahteva opira, in dokaze, s kterimi se zahteva dá dotrditi, in pa priložiti potrebne pomočke.

Prošnja naj se nastavi proti deželnemu odboru kraljevine ali dežele, od ktere se kaj zahteva, če se pa kaj zahteva od skupnosti teh kraljevin in dežel, naj se nastavi proti vladi. Če izhaja prošnja od posameznih oseb, mora biti po kakem advokatu podpisana.

§. 17. Kadar gre za razsodbo o pritožbi kterega državljana, da mu so se z ustavo dodeljene politične pravice prikratile, mora stranka, kteri so se politične pravice kratile, svoji dobro podprti prošnji priložiti prejeto razsodbo pristojne upravne gosposke.

Prošnja mora določno naznaniti osebo korporacijo ali gosposko, kteri se pri-

Digitized by Google

kratba v krivico šteje, in pa izkazati, da se je tista reč že izdelala po upravnem potu, kakor piše postava, ter se mora predložiti najpozneje v 14 dneh po vročitvi na zadnji stopnji storjene upravne (administrativne) razsodbe.

V teh tukaj ustanovljenih 14 dni naj se ne vštevajo tisti dnevi, ktere je prošnja po pošti tekla.

Prošnja mora biti po kakem advokatu podpisana.

§. 18. Roka (brišta) v §§. 12 in 17 ustanovljena sta nepodaljšljiva. Če kdo zamudi kterega od teh rokov, ne more biti postavljen v poprejšnji stan.

§. 19. Vsak predlog, ki pride na cesarstveno sodišče, ima prezident kteremu njegovemu udu kakor referentu odkazati.

§. 20. O prvem vprašanju, je li treba kteri predlog kakor neprimeren zavrniti, ker cesarstveno sodišče zastran istega ni pristojno, ker je zamujen postavni rok ali ker mu manjka kake v postavi zahtevane formalnosti, rozsoja cesarstveno sodišče v nejavni seji.

§. 21. Če se referentu zdi, dá je za pripravo k obravnavi potreba dotičnike, priče ali zvedence zaslišati, kaka pisma ali druge pripomočke zadobiti, naj se pismeno obrne na pristojne gosposke, da se te pozvedbe opravijo in cesarstvenemu sodišču pošljejo.

Referentove zaprosbe je treba da prezident podpiše.

§. 22. Prezident cesarstvenega sodišča določuje dan in uro za obravnovanje, ter naznanja le-to dotičnikom, in pa udeleženim ministerstvom.

§. 23. Obravnave pred cesarstvenim sodiščem so ustmene in javne.

Iz razlogov nravnosti in javnega reda sme se javnost po sklepu sodišča izključati.

V takem primeru ima vsak dotičnik pravico, zahtevati, da se trem osebam njegovega zaupanja pristop dovoli.

§. 24. Dotičniku je svobodno, pri ustmeni obravnavi ali sam sebe zastopati ali pa dati se pò advokatu zastopati.

Gosposke, korporacije in občine odbirajo iz svoje srede pooblaščence, kteri jih zastopajo.

Če dotičniki in njih zastopniki tudi ne pridejo, to obravnave in razsodbe ne ovira.

Kadar pa gre za kako pritožbo po §. 17, takrat se šteje, če pritožnika ali njegovega zastopnika ob uri za obravnavo določeni ni, da je odstopil od pritožbe.

§. 25. Dotična ministerstva smejo zastopnika k obravnavam cesarstvenega sodišča poslati, da se bo za interese njihovega upravstva poganjal. On ima oblast, zahtevati besedo, da bi kaj bolj na tanko pojasnil, pa tudi cesarstveno sodišče lahko od njega take pojasnitve išče.

§. 26. Ustmena razprava se začenja z referentovo razložbo.

Prvosednik vodi obravnavo in skrbi za red v seji. On gleda iz službene dolžnosti na to, da se reč popolnoma pretrese in sme tudi med obravnavo zapovedati, da se pokličejo priče in zvedenci, ki bi reč razjasnili.

Udje cesarstvenega sodišča imajo pravico, dajati vprašanja.

Tudi dotičnikom in njih zastopnikom gre pravica, dajati pričam in zvedencem vprašanja. Kako dvombo o tem, ali se sme ktero vprašanje dati ali ne, rešuje cesarstveno sodišče s sklepom.

§. 27. O kakem vgovoru zoper postopek, kakor tudi o predlogih, ki se storé med postopkom, sklepa samó cesarstveno sodišče.

§. 28. Brž kakor je reč zadosti pretresena, sklene se obravnovanje, ter se stori razsodba.

Posvetovánje in glasovanje ni javno.

Digitized by Google

Pri delanju razsodbe ne vežejo cesarstvenega sodišča nikaka dokazna pravila; ono razsoja po svojem svobodnem prepričanju, pretehtavši vse v obravnavi razložene dogodke in razmerja.

§. 29. Razsodbe cesarstvenega sodišča se sklepajo po nadpolovični večini glasov.

Prvosednik odda svoj glas samo takrat, kadar so glasovi po enakem številu razdeljeni; tisto mnenje, kteremu on pristopi, postane po le-tem sklep.

§. 30. Cesarstveno sodišče ima kakor vsako drugo sodišče pravico, pretresati in razsojati, je li kteri ukaz veljaven ali ne; pretresati pa, je li ktera prav razglašena postava veljavna, tudi ono ne sme.

§. 31. Razsodba naj se z bistvenimi razlogi vred ustmeno oznani še v tisti seji, če bi se pa to ne dalo, naj se popolnoma z vsemi razlogi oznani v drugi javni seji cesarstvenega sodišča, ki se mora dotičniku precej vediti dati.

Razsodba se mora oznaniti, če bi dotičniki bili tudi že odšli ali če bi ne prišli k seji za to določeni.

§. 32. Razsodbe cesarstvenega sodišča se izdajejo v cesarjevem imenu.

Izdane razsodbe morajo naštevati imena vseh tistih udov cesarstvenega sodišča, kteri so sodelovali pri njih sklepanju, in podpisane biti po prvoseduiku in zapisovalcu.

Skrbi naj se za to, da se izdane razsodbe z razsodbenimi razlogi vred brž kakor je mogoče vroče dotičnikom.

§. 33. Pri prepirih o pristojnosti, kakoršne ima na misli člen 2 državne osnovnne postave o ustanovitvi cesarstvenega sodišča, naj razsodba, ne dotikaje se samega jedra reči, reši edino vprašanje o pristojnosti.

§. 34. Pri razrešbi prepirnih zahtev javnega prava po členu 3, črk. a) iste državne osnovne postave naj se v razsodbi izreče, ali se v postavljeno iskanje privoljuje in v kterem obsegu, in v kterem roku se ima kaka naložena dolžnost izpolniti. Razsodba naj obsega tudi povračilo troškov, ktero se je zahtevalo.

§. 35. Pri razrešbi pritožeb zastran prikračenih političnih pravic po členu 3, črk. b) iste državne osnovne postave mora razsodba izreči, ali se je in v kterem obsegu se je pritožniku, kakor on trdi, v primeru, za kterega gre, prikratila kaka politična pravica.

§. 36. O obravnavi naj se piše zapisnik. Ta zapisnik mora povedati imena pričujočih udov cesarstvenega sodišča, imena dotičnikov in njihovih zastopnikov, kakor tudi tistih ljudi, ki bi jih bila udeležena ministerstva k obravnavi poslala, in pa izpričati, kar se je bistvenega v seji prigodilo.

O nejavnem posvetovanju in glasovanju naj se piše poseben zapisnik.

Vsak zapisnik naj podpišeta prvosednik in pa zapisovalec.

§. 37. Obnova postopka je dopuščena samo v primerih člena 3, črk. a) državne osnovne postave o ustanovitvi cesarstvenega sodišča; ali se ima dopustiti obnova ali ne, to določuje le cesarstveno sodišče.

§. 38. Kjer so po ti postavi advokati (odvetniki) dopuščeni ali potrebni, da koga zastopajo, razumevajo se tisti advokati, kteri imajo pravico, po kraljevinah in deželah v državnem zboru zastopanih stranke zastopovati.

Oddelek III.

Zvrševanje razsodeb cesarstvenega sodišča.

§. 39. Da se kaka razsodba cesarstvenega sodišča zvrši, če potrebuje zvršitve, bodo se dotičniki obračali na pristojne sodne in upravne gosposke.

Digitized by Google

§. 40. Ako dotičnik meni, da mu je v tem času, dokler prepir o pristojnosti ali kaka prepirna reč javnega prava pred cesarstvenim sodiščem teče, potreba začasne naredbe ali varnosti, sme za-njo potegniti se samo pri pristojni sodni ali upravni gosposki po postavah zastran tega danih.

§. 41. Predložba kake reči pred cesarstveno sodišče ima v takem primeru, ko je o nji bila že kaka javna gosposka razsodila in zvršitev razsodbe ukazala, ne krateč določeb §. 13, samo takrat odložno moč, če bi po izreki te gosposke z zvršenjem razsodbe bila nepovračljiva škoda za dotičnika združena.

§. 42. Zvršitev te postave se naroča skupnemu ministerstvu.

Na Dunaju, dne 18. aprila 1869.

Franc Jožef l. r.

Taaffe l. r. **Plener** l. r. **Hasner** l. r. **Potocki** l. r. **Giskra** l. r.

Herbst l. r. **Brestel** l. r. **Berger** l. r.

52.

Postava od 25. aprila 1869,

s ktero se nekoliko predrugačujejo dozdanje določbe o pobiranju potrošnine od piva (ola).

(Štev. 49, izdatek XXIII. Državnega zakonika. Dan izdatbe 27. aprila 1869.)

S privolitvijo obeh zbornic državnega zbora ukazujem tako:

Člen I. Zastran potrošnine od piva devajo se s 1. dnem maja 1869 iz moči zaukazi razpisa finančnega ministerstva od 28. avgusta 1857 (str. 468, št. 163 Drž. zak.) in pa določbe razpisa finančnega ministerstva od 4. oktobra 1858 (str. 556, št. 175 Drž. zak.), kolikor poslednje zadevajo tarifo za davek od piva spremenjeno na avstrijsko veljavo (§§. 5, 6, 7, 8), in počemši od rečenega dne naj namesti njih veljajo sledeče določbe.

Člen II. Pri narejanju piva bode se računilo in jemalo za potrošnino po 8 novih krajcarjev davka in po 2 nova krajcarja izrednega priklada k istemu, torej skupaj po deset (10) novih krajcarjev od vsake napovedane saharometerske stopnje za vsako dolnjo-avstrijsko vedro začimbe olove.

V zaprtih mestih se računi in pobira vrh tega za vsako vedro nakuhanega piva še neki priklad, ki se ustanovljuje za Dunaj z izrednim prikladom k potrošnini vred na 1 goldinar $^{8}/_{10}$ novih krajcarjev od vsakega dolnjo-avstrijskega vedra po $42^{1}/_{2}$ Dunajskih bokalov, za Prago, Brno, Linc, Gradec, Ljubljano, Levov in Krakov pa od vsake saharometerske stopnje na 3·36 novih krajcarjev
in z izrednim prikladom od . . . . 0·84 „ „

Skupaj na . 4·2 novih krajcarjev.

Člen III. Če se pivo vvaža v imenovana zaprta mesta, treba je plačati potrošnine z izrednim prikladom vred od vsakega dolnjo-avstrijskega vedra po 1 gld. $^{8}/_{10}$ novih krajcarjev na Dunaju in $50^{1}/_{10}$ novih krajcarjev v vseh drugih zaprtih mestih.

Digitized by Google

Če se pivo izvaža iz zaprtih mest, povračuje se ondi, kjer se sploh po obstoječih predpisih povračuje pristojbina zastran piva v ravno teh mestih narejenega in iz njih izvažanega, z vštetim izrednim prikladom vred na Dunaju po $88\frac{8}{10}$ novih krajcarjev, v Pragi, Brnu, Lincu, Gradcu, Ljubljani, Levovu in Krakovu po $44\frac{4}{10}$ novih krajcarjev.

Pristojbine v tem členu ustanovljene računijo se praviloma po posodni (votli) meri, vedro po $42\frac{1}{2}$ Dunajskih bokalov.

Če se votla mera ne dá najti, računi se od teže, ki jo ima pivo in pa sod, za vsakih 120 Dunajskih funtov (liber) eno vedro.

Člen IV. Pri oglaševanju, da se bo pivo kuhalo, treba je razen drugih predpisanih naznamb povedati tudi, koliko bo imela celih saharometerskih stopenj olova začimba, ktera se misli narediti.

Ta naznamba se zapiše tudi na plačilne bolete.

Člen V. Pri teh oglasitvah se obrtnikom prosto pušča po ena stopnja čez napovedano število takó, da se ne začne kazenska pravda, dokler ne bo začimba čez eno stopinjo težja, nego je bilo oglašeno.

Doplačilo davka se ne bo zahtevalo, dokler se ne najde, da je začimba čez tri petine ene stopnje težja, nego je bilo oglašeno. Če se najde, da je začimba čez tri petine ene stopnje težja, mora se pozneje doplačati davek, in sicer, će razloček ne presega ene cele stopnje, za eno celo stopnjo, v vseh drugih primerih pa za ves razloček saharometerskih stopenj (člen VII).

Začimbe, ki imajo čez 20 saharometerskih stopenj, ne smejo se narejati, će ni prej dovolila ravnajoča finančna okrajna gosposka.

Člen VI. Ako narejena začimba ne doseže tiste saharometerske stopnje, ktera je bila napovedana, ni dopušćeno, povrniti plaćane pristojbine, niti odpisati na up pušćene pristojbine, će bi se bil davek na upanje pustil.

Člen VII. Če ima zastran napovedane kuhe po členu V nastopiti kazenski postopek, vzema se za podlogo računu denarne kazni celi razloček med napovedano in pozvedeno naznambo saharometra, odbivši vendar eno stopnjo vsled gori omenjenega odpustka.

Pri računanju pristojbine, ki se ima v takih primerih doplačati, ne odbija se nič od pozvedenega razločka v stopnjah.

V obeh ozirih štejejo in računijo se drobci saharometerske stopnje za cele stopnje.

Člen VIII. Pri druzih dohodarstvenih prestopkih, pri kterih se postavna kazan ravna po dolžnem davku, jemlje se za podlogo računu dolžnega davka, po kterem se ima kazen odmerjati, — če gre za začimbo, kteri še ni primešano kisalo (kvas), in ktere stopnja se je s saharometrom pozvedela, — le-ta sahorometerska stopnja in oziroma znesek davka, ki se računi po zgornjem členu II.

V vseh drugih primerih pa se jemlje za podlogo računu omenjenega davka, da ima začimba štirnajst stopinj, će ni izkazano, da jih ima še već, ktera začimba je neposrednji predmet prestopka ali se pa vjema z močjo pivo, će je pivo predmet tega prestopka.

Člen IX. Oglašeno in narejeno začimbo olovo stanjševati ni dopušćeno. Ravnajočim dohodarstvenim gosposkam je pa pridržano, za vsak primer posebej dopušćati, da se v drugič vlije krop na droži, ter ustanoviti pogoje tega dela.

Člen X. Ta postava bo veljala za kraljestva Česko, Galicijo in Vladimirijo z velikim vojvodstvom Krakovskim, potem za nadvojvodstvo Avstrijo pod

Digitized by Google

in nad Anižo, vojvodstvo Salcburško, Štajersko, Koroško, Kranjsko in Bukovino, mejno grofijo Moravsko, vojvodstvo Gornje-sleško in Dolnje-sleško, pokneženo grofijo Tirolsko in deželo Predarelsko, mejno grofijo Istro, kolikor je ne spada v colni izjemek, zadnjič za pokneženo grofijo Goriško in Gradiško.

Člen XI. Zvršitev pričujoče postave se naroča finančnemu ministru za kraljevine in dežele v državnem zboru zastopane.

V Budimu, 25. aprila 1869.

Franc Jožef l. r.

Taaffe l. r. **Brestel** l. r.

53.

Razpis ministerstva za finance od 28. aprila 1869,

zastran nekih predrugačeb v odločbah o prigledu davka od piva (ola) in o izvažanju piva.

(Štev. 54, izdatek XXV. Državnega zakonika. Dan izdatbe 30. aprila 1869.)

Da se uprosti dohodarstveni prigled (kontrola) v pivarnicah (olarnicah) — kar je postalo mogoče vsled postave od 25. aprila 1869 (Drž. zak. št. 49), — in da se povzdigne izvožnja piva čez colno linijo izdaje finančno ministerstvo te le zavkaze, ki pridejo v moč 15. dne maja 1869:

§. 1.

Dolžnost v §. 45 zvršilnega predpisa zastran davka od piva, izdanega 26. decembra 1854 (Drž. zak. od l. 1855, št. 1) naložena pivarjem, o zalogi piva, kar ga hranijo kje drugej, kjer ne vre in se ne dela olova začimba, pisati posebne zapiske zavoljo dohodarstvenega prigleda, preklicuje se, in zanaprej prestane tudi dohodarstveno pozvedovanje te zaloge izvirajoče iz te dolžnosti.

Prostori za to zalogo namenjeni, če so v olarnici ali k večemu eno miljo proč od nje, ostanejo vendar pod dohodarstvenim nadgledom na to stran, da je namreč priglednim organom pridržana pravica, vsak čas pogledati in prepričati se, da se začimba ali pivo, ki še ni dovršilo glavnega vrenja zoper prepoved izrečeno v §. 42 tistega zvršilnega prepisa ne hrani v teh prostorih.

§. 2.

Pivarji bodo v prihodnje samo dolžni, držeč se §. 46 omenjenega zvršilnega predpisa od 26. decembra 1854, pisati v razpisu finančnega ministerstva od 11. junija 1863 (Drž. zak št. 54) v misel vzete registre o olovi začimbi koliko se je

Digitized by Google

naredi in koliko stopenj ima, in pa registre o pivu, koliko se ga po končanem glavnem vrenju odpravi iz prostora za vrenje določenega.

Izdano pivo se mora vpisati:

a) pri pivu spodnje kvasnice ali ležaku, predno se dostavši glavno vrenje, iz posod za vrenje pretoči v vozne sodce in iz olarnice odpelje ali spravi v take prostore, ki se ne drže olarnice;

b) pri pivu zgornje kvasnice, predno se odpravi iz prostora, kjer se je pretočilo v vozne sodce, bodi si za domačo potrebo ali za potočenje v olarnici ali za oddajo tujim jemalcem.

§. 3.

Če se pri poskušnji v §. 18 zvršilnega predpisa od 26. decembra 1854 zapovedani glede množine in moči začimbe v hladilnici ležeče najde, da je za davek napovedana množina prestopljena, pa ta prestop ne doseže polnih pet odstotkov napovedane množine, naj se zavolj njega ne začenja kazenski postopek, temuč pivar je samo dolžan, potrošnino s prikladom vred, kar je pride za preveč narejeno množino po moči za tisto kuho veljajoči pozneje v gotovini doplačati zadnji čas v osmih dnevih pri tistem uradu, ki je izdal davkovno boleto za dotično varjenje.

§. 4.

Da se za račun olove začimbe, koliko je je, zadobi zanesljiva podloga, določuje se:

a) Vsaka za ktero olarijo namenjena hladilnica mora ležati na podstavi nepremakljivi, ki, kolikor je mogoče, brani tlam po naključbi ali človeški pripomoči ponižati ali pa zvišati se, in mora biti tako napravljena, da lahko pregledni organi pristopajo k vsem kljupam.

b) Vsaka takošna hladilnica se mora vsako leto vsaj enkrat izamati in sicer v olarnicah, ki v toplejšem letnem času ne delajo, ne popred kakor štiri tedne, predno se vsako leto začne ol variti, in za vsak naliv, kakor ga pivar pove, na vseh štirih straneh opraviti s kljupami, ki se končujejo v ostre končine.

c) Bednji za vrenje naj se praviloma izamajo samo do ene visokosti po množini začimbe, ki se poda za vsako varjenje posebej, vzevši v račun znižanje v hladilnici.

V takih olarnicah pa, v kterih je navada bednje polniti z začimbami dveh ali več kuh, naj se vsak bedenj izama po toliko razdelkih kolikor različnih začimb se ima v njem skup vzeti.

d) Ravnalec davkovnega postopka bo skrbel za to, da se na vsak bedenj dan, kterega je bil z začimbo napolnjen, in če se je to deloma godilo, tudi za vsak del te polnitve zapiše razločno s kredo, in potem zopet izbriše, kadar se bedenj izprazni.

§. 5.

Zgornje določbe pod §§. 1 in 2 ne veljajo za Dunajske olarnice.

Te olarnice bodo tudi za naprej podvržene dozdanjim preglednim določbam zastran zaloge in zastran pisanja registrov, ker se v njih priklad v drugem od-

Digitized by Google

stavku člena II postave od 25. aprila 1869 (Drž. zak. št. 49) za pivarje v zaprtih mestih ustanovljeni odmerja samo po večini narejene olove začimbe ne glede na njeno moč.

§. 6.

Dohodarstveni nadzor, kteremu so bili krčmarji pivo točeči po razpisu finančnega ministerstva od 19. decembra 1852 (Drž. zak. št. 264) in po zvršilnem predpisu od 26. decembra 1854 podvrženi, je odpravljen.

§. 7.

Da se reč zlajša tistim pivarjem, kteri izvažajo pivo čez colno linijo in ki zahtevajo povračilo potrošnine in prikladov po razpisu finančnega ministerstva od 30. novembra 1859 (Drž. zak. št. 219, ponižuje se doba, kdaj je bilo pivo narejeno, na ktero dobo je treba gledati pri pozvedbi začimbene moči povračilu za podlogo služeče, od 12 mesecev na 6 mesecev.

Brestel l. r.

Digitized by Google

Digitized by Google

Prestave iz državnega zakonika leta 1869

za

kranjsko vojvodino.

IX. dél.

BIBLIOTHEK DES K. K. JUSTIZ-MINISTERIUMS

54.

Dodatni dogovor od 12. februarja 1869,

k pogodbi od 13. novembra 1855 sklenjeni med Avstrijo in Francijo zastran vzajemnega izročevanja hudodelnikov *).

(Štev. 56. izdatek XXVII. Državnega zakonika. Dan izdatbe 11. maja 1869.)

Nos Franciscus Josephus Primus,

divina favente clementia Austriae Imperator;

Apostolicus Rex Hungariae, Rex Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae, Slavoniae, Galiciae, Lodomeriae et Illyriae; Archidux Austriae; Magnus Dux Cracoviae; Dux Lotharingiae, Salisburgi, Styriae, Carinthiae, Carnioliae, Bucovinae, superioris et inferioris Silesiae; Magnus Princeps Transilvaniae; Marchio Moraviae; Comes Habsburgi et Tirolis etc. etc.

Notum testatumque omnibus et singulis, quorum interest, tenore praesentium facimus:

Posteaquam a Nostro et a Plenipotentiario Suae Imperatoris Francorum Majestatis conventio additionalis ad illam de reciproca maleficorum extraditione die 13. Novembris 1855 conclusam Lutetiis Parisiorum die 12ª mensis Februarii anni 1869 inita et signata est tenoris sequentis:

P r e s t a v a.

Njegovo Veličanstvo cesar avstrijski in apostolski kralj ogerski in Njegovo Veličanstvo cesar francoski sta spoznala za dobro, da se dopolnijo z dodatnim

*) Državni zakonik od leta 1856, št. 12.

Digitized by Google

dogovorom določbe dogovora dne **13.** novembra **1855** med Avstrijo in Francijo sklenjenega o vzäjemnem izročevanju hudodelnikov; in sta za tega delj pooblastila in sicer:

Njegovo Veličanstvo cesar avstrijski in apostolski kralj ogerski, Njegovo prevzvišenost kneza Riharda Metternich-Winneburg, viteza zlatega runa, velikokrižnika kralj-ogerskega reda sv. Štefana, c. k. avstrijskega Leopoldovega reda, ces. reda častne legije itd. itd. Svojega izrednega poročnika pri Njegovem Veličanstvu cesarju francoskem, in

Njegovo Veličanstvo cesar francoski, Njegovo prevzvišenost gospoda markiza Feliksa La Valette, cesarstvenega senatorja, uda Svojega skrivnega svetovalstva, velikokrižnika cesar. reda častne legije, ogerskega reda sv. Štefana itd. itd. Svojega ministra in državnega tajnika v oddelku unanjih reči,

ktera sta, podavši drug drugemu svoji v dobrem in pravšnem obliku najdeni pooblastili, domenila se zastran sledečih členov:

Člen I. Tak človek, ki se preganja zavolj kakega od hudodelstev naštetih v členu **2** pogodbe od **13.** novembra **1855**, naj se začasno zapre, ne samo, če se pokaže kako v členu **5** omenjene pogodbe naštetih pisem, temuč tudi na naznanilo po pošti ali telegrafu prejeto, da je zoper njega izdano zaporno povelje, toda s to pogojo, da se to naznanilo dá pravilno po diplomatičnem potu na ministerstvo unanjih reči tiste dežele, v ktero je obdolžnik pobegnil.

Člen II. Če zaprosba pride neposrednje na sodno ali upravno gosposko enega od visokih pogodnikov, sme se dotični človek zapreti ali tudi ne zapreti; toda le-ta gosposka mora brez odloga opraviti vse zaslišbe in pozvedbe, po kterih se dado istost in pa dokazi v misel vzetega hudodelstva na gotovo postaviti, in če se prikažejo kake teškoče, poročiti ministru unanjih reči iz kterih razlogov je zahtevani zapor odložila.

Člen III. Začasno zapretje se opravi v oblikah (formah) in po pravilih, ki jih postavodavstvo zaprošene vlade določuje; zaprti se bo pa zopet izpustil, če ne pride v štirnajstih dnevih po pravilnem načinu na vlado zaprosba, da naj se izroči.

Člen IV. Zahtevani človek se bo oddal gosposki zahtevajoče države, če izročitev zahteva vlada Njegovega Veličanstva cesarja francoskega, v Salcburgu, če jo pa zahteva vlada Njegovega Veličanstva cesarja avstrijskega in apostolskega kralja ogerskega, v Strasburgu.

Če bi se raje določil drug kraj na meji ali pa prevoz po morju, bode se po telegrafskem naznanilu kraja, kjer je bil kdo prijet, brž ko bo mogoče povedal kraj na meji, kjer naj se jetnik izroči.

Člen V. Troški za zapor, vzdrževanje in vožnjo jetnika, čegar izročitev se je dovolila, bodo ostali na račun enega in druzega od visokih pogodnikov med mejami njunih dežel, kakor se določuje v členu **9** pogodbe o izročevanju od **13.** novembra **1855.**

Troške za vožnjo po ozemlju vmes ležečih držav nosi država, ki izročitev zahteva.

Člen VI. Le-ta dodatni dogovor bode se razglasil brž po izmenji pritrdeb, ki se ima zgoditi v dveh mesecih ali še prej, če se bo moglo, ter pride v moč deset dni po razglasitvi.

Člen VII. Predstoječa pogodba bo veljala tako dolgo, kakor pogodba od **13.** novembra **1855**, na ktero se nanaša in se bo štela za odpovedano s tem, če se odpové ona.

V dokaz tega sta obojostranska pooblaščenca zgornje člene podpisala in pritisnila pod nje vsak svoj pečat.

Tako storjeno v Parizu, **12.** februarja **1869.**

(L. S.) **Metternich** l. r. (L. S.) **La Valette** l. r.

Digitized by Google

Nos visis et perpensis hujus conventionis additionalis articulos illos omnes et singulos ratos hisce confirmatosque habere profitemur ac declaramus, verbo Nostro Caesareo et Regio adpromittentes, Nos omnia, quae in illis continentur, fideliter executioni mandaturos esse.

In quorum fidem majusque robur praesentes ratihabitionis Nostrae tabulas manu Nostra signavimus, sigilloque Nostro Caesareo-Regio adpresso firmari jussimus.

Dabantur in Regia Urbe Nostra Buda, die sexta mensis Martii anno millesimo octingentesimo sexagesimo nono, Regnorum Nostrorum vigesimo primo.

Franciscus Josephus m. p. **(L. S.)**

Comes a **Beust** m. p.

Ad mandatum Sacrae Caes. et Reg. Apost. Majestatis proprium:

Joannes Liber Baro a **Vesque-Püttlingen** m. p.

C. et R. Consiliarius Aulicus et Ministerialis.

Predstoječa državna pogodba se razglašuje ter bo veljala za kraljevine in dežele v državnem zboru zastopane.

Na Dunaju, dne 2. maja 1869.

Taaffe l. r. **Herbst** l. r.

55.

Razglas finančnega ministerstva od 30. aprila 1869,

zastran predrugačbe v okoliših nekterih finančnih okrajnih ravnateljstev na Moravskem.

(Štev. 57, izdatek XXVII. Državnega zakonika. Dan izdatbe 11. maja 1869.)

S 1. dnem julija 1869 odločijo se davkovna okraja Prerovski in Kojetinski, ležeča v okolišu Kromeriškega okrajnega glavarstva, iz Olomuškega finančnega okraja, Bretislavski davkovni okraj pa, ki spada pod Godoninsko okrajno glavarstvo, iz Brnskega finančnega okraja, ter se vpišejo v Gradiški finančni okraj.

Brestel l. r.

Digitized by Google

56.

Postava od 1. maja 1869,

s ktero se določuje rok (brišt), po izteku kterega ugasnejo (prestanejo) pravice občnih javnih bólnic (špitalov), zahtevati od deželnih zalogov (fondov) povračilo troškov za preskrbljenje bolnih.

(Štev. 58, izdatek XXVII. Državnega zakonika. Dan izdatbe 11. maja 1869.)

S privolitvijo obeh zbornic državnega zbora ukazujem tako:

§. 1. Če ktera javna občna bólnica (naprava za bolne, špital) ni tri leta izkazala, v periodičnih (občasnih) razdobjih, kakor so določena v ukazu ministerstva notranjih reči od 4. decembra 1856, št. 26641, B. 10, in v obliki ondi določeni konec razdobja neizplačanih troškov za preskrbljenje takih ljudi, ki so v tem razdobju bólnico zapustili ali ondi umrli ter ni zahtevala povračila, ugasnila je pravica bolnice do povračila deželnemu zalogu nasproti.

§. 2. V §. 1 ustanovljeni rok začenja teči prvi dan po doteku tistega občasnega razdobja, konec kterega bi bilo treba troške izkazati.

Če se pa do tiste dobe ni mogla za gotovo izvediti dežela, v kteri ima preskrbljeni domovinsko pravico, ter ni mogoče bólnici dokazati, da je ona svojo dotično dolžnost zamudila računi se triletni za oglasitev postavljeni rok še le po izteku tistega občasnega razdobja, v kterem se je dozvedelo, v kteri občini je preskrbljeni domovinec ali se ima med domovince šteti, kteri deželni zalog je torej treba za povračilo prijeti.

§. 3. Če se pozneje najde, da se je po pomoti premajhno število troškov za preskrbljenje izkazalo, sme se dolžno doplačilo zahtevati iz deželnega zaloga še tri leta po izteku tistega upravnega leta, v kterem je bólnica prenizko zaračunjene troške imela.

Pozneje se kaj takega več od deželnega zaloga ne more zahtevati.

§. 4. Če se je v ti postavi določeni triletni rok začel o takem času, ko ta postava še ni bila v moči, ne more le-ta rok doteči poprej, kakor še le tri leta počemši od dne, kterega je ta postava v moč prišla.

§. 5. Ta postava pa ne veljá za povračila, ki jih imajo bolnice, proti drugim fizičnim in jurističnim osebam in zalogom.

§. 6. Zvršitev te postave je naročena ministru notranjih reči.

Na Dunaju, dne 1. maja 1869.

Franc Jožef l. r.

Taaffe l. r. **Giskra** l. r.

57.

Postava od 4. maja 1869,

zastran dovoljenih dodatnih kreditov za leto 1868.

(Štev. 59, izdatek XXVII. Državnega zakonika. Dan izdatbe 11. maja 1869.)

S privolitvijo obeh zbornic državnega zbora ukazujem tako:

Digitized by Google

Člen I. Na založbo troškov, kterih je pri nekih oddelkih za leto 1868 več bilo, nego so v finančni postavi od 24. junija 1868 ustanovljeni, dovoljujejo se dodatno ti le zneski:

za dvoranstvo		150.000 gld.
za državni zbor		123.000 „
za razpuščeni državni svét		32.000 „
za ministerstvo notranjih reči, in to:		
za redna cestna dela	80.000 gld.	
za redne stavbe na vodi	37.000 „	
skup .		117.000 „
za ministerstvo za deželno bran in javno ali občno varnost:		
za občno varnost	57.000 gld.	
za vojaško policijsko stražo	6.000 „	
za deželno žandarmerijo	10.000 „	
skup .		73.000 „
za ministerstvo za bogočastje in uk, in sicer pri redni potrebščini:		
za državni predzajem na kotoliške verske zavode	103.829 gld.	
za doplačilo k šolskim zalogom	9.910 „	
za doplačilo k učnim zalogom	36.654 „	
	150.393 „	
potem pri izrednem potrošku:		
za napravna in pripravljavna dela pri cerkvah, učnih zavodih in za muzej . .	21.633 „	
skup .		172.026 „
za ministerstvo kmetijstva, in sicer pri osrednji upravi kakor izredna potrebščina, ker se je prevzela uprava vojaških kobilarnic in žrebčarij		9.500 „
za ministerstvo pravosodja, in sicer:		
pri redni potrebščini, ker so se okrajna sodišča uredila	1,413.000 gld.	
potem pri izrednem potrošku iz istega povoda	50.000 „	
zadnjič na založbo troškov, kar jih je po postavi od 25. maja 1868 bilo redoma več za plače sodnih adjunktov pri zbornih sodiščih prve stopnje . .	18.000 gld.	
skup .		1,481.000 gld.
za finančno ministerstvo, in sicer zavoljo spreobrnitve ukazane s postavo od 20. junija 1868 zastran vrst v §. 1 naštetih založenega občnega državnega dolga v petodstotni enotni dolg:		
na založbo troškov za narejo in izdatbo spremenitvenih obligacij v letu 1868		200.000 „
torej vsega skup . . .		2,357.526 gld.

Člen II. Zvršitev te postave je naročena ministrom notranjih reči, za de-

Digitized by Google

želno bran in občno varnost, potem za bogočastje in uk, dalje za kmetijstvo, pravosodje in finance.

V Neubergu, 4. maja 1869.

Franc Jožef l. r.

Taaffe l. r. **Hasner** l. r. **Potocki** l. r. **Giskra** l. r.
Herbst l. r. **Brestel** l. r.

58.

Ukaz pravosodnega ministerstva od 4. maja 1869,

da se Kaniška mestna občina in Nemško-Braniška selska občina odkazujete v okoliš Ivančiškega okrajnega sodišča.

(Štev. 64, izdatek XXXI. Državnega zakonika. Dan izdatbe 22. maja 1869.)

Na podlogi §. 2 postave od 11. junija 1868, Drž. zak. št. 59, odločujete se Kaniška mestna in Nemško-Braniška selska občina iz okoliša Židlohoviškega okrajnega sodišča in Gostopeškega preiskovalnega sodišča ter se odkazujete v okoliš Ivančiškega okrajnega sodišča v okolišu Brnskega deželnega sodišča kakor preiskovalnega sodišča.

Ta ukaz pride v moč 1. julija 1869.

Herbst l. r.

59.

Ukaz pravosodnega ministerstva od 4. maja 1869,

da se občina Półwsie Zwierzynieckie odkazuje v okoliš Krakovskega mestnodelegiranega okrajnega sodišča.

(Štev. 65, izdatek XXXI. Državnega zakonika. Dan izdatbe 22. maja 1869.)

Na podlogi §. 2 postave od 11. junija 1868, Drž. zak. št. 59, odločuje se občina Półwsie Zwierzynieckie iz okoliša Liškega okrajnega sodišča ter se odkazuje v okoliš Krakovskega mestnodelegiranega okrajnega sodišča.

Ta ukaz pride v moč 1. julija 1869.

Herbst l. r.

60.

Postava od 5. maja 1869,

s ktero se na podlogi člena 20 državne osnovne postave od 21. decembra 1867, Drž. zak. št. 142, odgovorni vladni oblasti določujejo pravice, zaukazati časno in mestoma kake izjeme od obstoječih postav.

(Štev. 66, izdatek XXXI. Državnega zakonika. Dan izdatbe 22. maja 1869.)

S privolitvijo obeh zbornic državnega zbora zaukazujem tako:

§. 1. Ob vojski, kakor tudi, kadar imajo bojna podvzetja neposredno začeti se, potem ob notranjih nepokojih, kakor tudi, če se pokažejo razširno velikoizdajna

Digitized by Google

ali sicer ustavi nevarna ali osebni varnosti preteča kovarstva, smejo se časno in mestoma po meri pričujoče postave na podlogi člena 20 državne osnovne postave od 21. decembra 1867 (Državnega zakonika št. 142) o občnih pravicah državljanov, določbe členov 8, 9, 10, 12 in 13 te državne osnovne postave cela ali po nekem delu ustaviti in pa z vezavno močjo izdati izjemni zaukazi o zvrševanju policije in kazenske oblasti.

Na kolikor se v pričujoči postavi ne odločuje drugači, dopuščeni so ti izjemni zaukazi samo, če jih sklene vseskupno ministerstvo, prejevši cesarjevo odobrenje.

Isti morajo razglasiti se, kakor veleva ta postava.

V razglasu naj se na tanko povė okoliš, za kterega bodo izjemni zaukazi veljali.

§. 2. Kadar se po §. 1 pričujoče postave členom 8, 9, 10, 12 in 13 državne osnovne postave od 21. decembra 1867 (Državnega zakonika št. 142) ali nekterim izmed njih ustavi veljavnost, nastopijo po le-tem nasledki niže v §§. 3 do 7 omenjeni, če ti nasledki v zaukazu samem niso po tesnejši meri določeni.

Zaukaz ta mora našteti člene državne osnovne postave, kterim se ustavlja moč, in pa sklicovati se na tiste ustanovitve pričujoče postave, ki uravnujejo učinek ali naslednik te ustavitve (suspenzije).

Zaukaz se mora razglasiti po Državnem zakoniku ter natisniti v uradnem časniku tiste dežele, v kterem leží okoliš za kterega ima zaukaz veljati.

§. 3. Ustavitev člena 8 državne osnovne postave od 21. decembra 1867 (Državnega zakonika št. 142) ima ta učinek ali nasledek, da se

a) v §. 4 postave od 27. oktobra 1862 (Državnega zakonika št. 87) na 48 ur postavljeni rok za ta primer, kadar organi javne oblasti koga, ker je sumljiv zastran kterega kaznjivega dela, dado brez sodniškega povelja zapreti, razširja na 8 dni;

b) da se osebe, ktere so zaprte spričo kterega v dokladi k ti postavi naštetih kaznjivih djanj ne ispuščajo za varščino (kavcijo) ali poroštvo (§§. 7—10 postave od 27. oktobra 1862, Državnega zakonika št. 87);

c) da se osebe občnemu redu nevarne po gosposki za varnost postavljeni smejo iz okoliša, za kterega veljá ustavitev, ali iz kterega kraja tega okoliša izgnati, če niso pristojne (domovinci) v tem kraju ali okolišu, da se dalje osebam, ki imajo domovinstvo v kterem kraju tega okoliša, po gosposki za varnost postavljeni sme zapovedati, da brez dovoljenja gosposke tega kraja ne zapustė.

§. 4. Ustavitev člena 9 državne osnovne postave od 21. decembra 1867 (Državnega zakonika št. 142) ima ta nasledek, da smejo gosposke za varnost skrbeče vsak čas brez sodniškega povelja, kadar gre za ktero v dokladi k ti postavi naštetih kaznjivih djanj, v namenu kazenskega pravosodja zaukazati, da se kaka hiša preišče.

§. 5. Če se ustavi člen 10 državne osnovne postave od 21. decembra 1867 (Državnega zakonika) št. 142), smejo se komu listi (pisma) odvzeti ali odpečatiti, tudi kadar ne gre za hišno preiskovanje ali zapretje, in brez sodniškega povelja.

§. 6. Ustavitve člena 12 državne osnovne postave od 21. decembra 1867 (Državnega zakonika št. 142) drží se ta nasledek:

a) da se društva ali podružnice društev, ki so podvržena določbam postave od 15. novembra 1867 (Državnega zakonika št. 134), brez dovoljenja gosposke več ne smejo ustanovljati, in da imajo politične gosposke oblast, takim že obstoječim društvom delovanje, zlasti pa zbore ustaviti ali pa izreči posebne pogoje, pod kterimi smejo dalje delovati in zbore imeti.

Digitized by Google

Delovanje društev druge vrste se to ne dotika. Toda politična gosposka lahko pošlje na njihne seje in zbore komisarja, kteri ima oblast, sejo ali zbor zapreti, kadar se razgovor raztegne na reči, ktere ležé zunaj društvenega v pravilih ustanovljenega področja. Tudi sme politična gosposka ustaviti izpeljatev takih sklepov, s kterimi društvo prestopa svoje v pravilih obmerjeno področje;

b) da shodov v zmislu §. 2 postave od 15. novembra 1867 (Državnega zakonika št. 135) sploh ne sme biti, in da se shodi in obhodi po §§. 4 in 5 omenjene postave smejo le z dovolbo politične gosposke napraviti.

§. 7. Po ustavitvi člena 13 državne osnovne postave od 21. decembra 1867 (Državnega zakonika št. 142) dobiva upravna gosposka pravico:

a) Izdatbo ali razširjanje tiskovin ustaviti, izdati prepoved, da se po pošti ne prevažajo, in pa časno ustaviti take obrte, ki so občnemu redu nevarni s tem, da slovstvene ali umetniške izdelke razmnožujejo ali z njimi trgujejo;

b) za polaganje zapovedanih primerkov (eksemplarjev) po §. 17 postave za tisk ustanoviti tako dobo, ktera se sme pri periodičnih tiskovinah na tri ure, pri drugih tiskovinah pa na osem dni pred izdatbo raztegniti.

§. 8. Z ustavitvijo členov 8, 9, 10, 12 in 13 državne osnovne postave od 21. decembra 1867 (Državnega zakonika št. 142) ali nekterih izmed teh členov smejo se izdati z vezavno močjo utesnjujoči policijski zaukazi.

a) glede na izdelovanje, prodajanje, imetje in nošenje orožja in strelivne robe;

b) glede na potne liste in zglaševanje tujcev;

c) glede na to, kako gre obnašati in držati se na očitnih mestih, in glede na zbiranje ali shajanje več ljudi;

d) glede na demonstrativna djanja in na nošenje znamenj.

Taki zaukzi se smejo tudi pozneje izdati in če je sila, sme jih izdati celo deželni poglavar. On pa mora to neutegoma naznaniti ministerstvu notranjih reči, ter povedati svoje razloge za to. O tem, ali imajo izdani zaukazi še veljati, mora skupno ministerstvo sklep storiti.

Dodatno izdani zaukazi naj se razglasé po deželnem zakoniku.

§. 9. Prestopi v §§. 3—7 naštetih zapovedi in prepovedi in pa naredeb in naročil, ki jih za zvršitev teh določeb gosposka izdá, potem prestopi policijskih zaukazov izdanih na podlogi §. 8, podvrženi so, kadar jih ne zadeva po obstoječih postavah hujša kazen, globi (denarni pokori) ali pa zaporu. Ta kazen se sme po okolnostih primera tje do 1000 gld. ali do 6 mesecev odmeriti.

§. 10. Na podlogi te postave izdane izjemne zaukaze je treba preklicati, kadar in na kolikor nehajo vzroki, spričo kterih je bilo potreba izdati jih.

Da se do dobrega ali po nekem delu prekličejo, to sklepa skupno ministerstvo, zadobivši cesarjevo odobrenje.

Po ministerstvu izrečeni preklic naj se razglasi z Državnim zokonikom.

Nasledki po ti postavi z izjemno naredbo združeni prestanejo po meri preklica izjemne naredbe.

V ti isti meri izgubé svojo vezavno moč tudi zaukazi, ondi, kjer izjemna naredba veljá, na podlogi te postave izdani za zvrševanje policije in kaznivne oblasti.

§. 11. Kadar je ministerstvo na podlogi te postave sklenilo, da se izjemni zaukazi izdado ali da imajo dalje veljati, dolžno je državnemu zboru, če je zbran, precej, če pa ni, kadar se prvič potem sestane in sicer v obeh primerih najpred poslanski zbornici v prvi njeni seji dati račun o izjemnih zaukazih in povedati razloge, ter zadobiti sklep državnega zbora. Če se to ne stori, ugasnejo omenjeni zaukazi.

Digitized by Google

§. 12. Ta postava začne veljati tisti dan, kterega bo razglašena; tistega dne izgubi veljavo cesarski ukaz od 7. oktobra 1868, Drž. zak. št. 136.

Zvršitev te postave se naroča skupnemu ministerstvu.

Na Dunaju, 5. maja 1869.

Franc Jožef l. r.

Taaffe l. r. **Plener** l. r. **Hasner** l. r. **Potocki** l. r. **Giskra** l. r.
Herbst l. r. **Brestel** l. r. **Berger** l. r.

Doklada.

Kaznjiva djanja, za ktera naj se obrača §. 3. črka b) in §. 4, so ta le:

Velika izdaja (§§. 58—62 K. z.), razžalitev Veličanstva in udov cesarske hiše (§§. 63 in 64), motenje občnega (javnega) pokoja (§. 65), vstaja in punt (§§. 68—75), javna posilnost v primerljajih paragrafov 76—94, 98 in 99 K. z., umor (§§. 134—138), uboj v primeru paragrafa 143, teška telesna poškodba v primeru paragrafa 157, zažig (§§. 166—169), razboj ali rop (§§. 190—196), podpomoč pri hudodelstvih (§§. 212—221), potem pregreški in prestopki zoper občni pokoj in red, §§. 278—310, prestopki zoper javne zavode in naprave, ki spadajo k občni varnosti, §§. 312—330 in prestopki paragrafov 478—484 K. z.; dalje djanja kaznjiva po postavi od 17. decembra 1862 (Drž. zak. od l. 1863, št. 8), zastran nekterih dopolnitev občne in vojaške kazenske postave, po orožnem patentu od 24. oktobra 1852 (Drž. zak. št. 223), in pa po ti postavi.

61.

Postava od 14. maja 1869,

s ktero se ustanovljujejo načela (vodila) za podučevanje v ljudskih šolah (učilnicah).

(Štev. 62, izdatek XXIX. Državnega zakonika. Dan izdatbe 20. maja 1869.)

S privolitvijo obeh zbornic državnega zbora izdajem sledečo postavo:

Digitized by Google

A. O javnih ljudskih šolah.

I. Namen in uredba šol.

§. 1. Ljudski šoli je naloga, odrejati otroke, da bodo nravni in pobožni, razvijati jim duševne moči, oskrbovati jih z znanostmi in zvedenostmi potrebnimi, da se lahko dalje omikaje za življenje, in postavljati jim pravo dno, da bodo enkrat prida ljudje in državljani.

§. 2. Vsaka ljudska šola, ktera se je ustanovila ali se vzdržuje do dobrega ali po nekem delu ob državnem, deželnem ali občinskem trošku, šteje se za javno napravo ter sme va-njo kakor takošno hoditi mladina ktere bodi vere.

Ljudske šole, drugači ustanovljene in vzdrževane, so privatne naprave (privatni zavodi).

1. Splošna ali občna ljudska šola.

§. 3. V vsaki ljudski šoli naj se uče vsaj ti le predmeti, namreč:

vera,

jezik,

računstvo (številjenje),

najimenitnejše, kar je vredno vedeti iz prirodoznanstva, zemljepisja, in zgodovine s posebnim ozirom na domovino in nje ustavo,

pisanje,

geometrično oblikoslovje,

petje,

telesne vadbe.

Dekleta naj se podučujejo še tudi v ženskih ročnih delih in v gospodinjstvu.

Kakor bo imela ktera šola več ali manj učiteljev, bodo se tudi učni predmeti z večo ali manjšo obširnostjo učili. Od le-tega je tudi zavisno, ali se bo poduk razširil še na ktere druge, tukaj ne naštete učne predmete.

§. 4. Učne osnove ali črteže za ljudske šole, kakor tudi vse, kar se tiče njih notranjega reda, ustanovljuje minister za bogočastje in uk, zaslišavši o tem deželske šolske oblasti, ali pa na podlogi njihovih nasvetov.

§. 5. Za poduk v veri skrbé in ga v prvi vrsti nadzirajo dotične cerkvene oblasti (starešinstva izraelskih ali židovskih občin).

Koliko ur se bo dalo podučevanju v veri, to določuje učna osnova.

Kako da se ta uk razdeli na posamezne letne tečaje, to ustanovljujejo cerkvene oblasti.

Učitelji vere, cerkvene oblasti in verske družbe imajo zadovoljevati šolskim postavam in pa tistim zaukazom, ki jih po teh postavah izdajejo šolske oblasti.

Kar cerkvene oblasti zaukažejo zastran podučevanja v veri in zastran bogoslužnih vaj; ima se šolskemu vodniku (§. 12) oznanjati po okrajnem šolskem nadzorstvu. Takim zaukazom, ki se ne vjemajo z občnim šolskim redom, odrekuje se oznanitev.

V takih krajih, kjer ni dohovna, kteri bi pravilno (redoma) mogel otroke v veri učiti, sme se s privolitvijo cerkvene oblasti naložiti učitelju, da bo on otroke, kteri so ž njim ene vere, podučeval v tem, držeč se zaukazov izdanih po šolskih oblastih.

Ako ktera cerkev ali verska družba neče poskrbeti za podučevanje v veri, naj deželna šolska oblast zaslišavši dotičnike, napravi, kar je potreba.

§. 6. O učnem jeziku in o podučevanju v kterem drugem deželskem jeziku

Digitized by Google

določuje, zaslišavši tiste, kteri šolo zdržujejo, deželna šolska oblast, držeč se pri tem mej, ustanovljenih v postavah.

§. 7. Nauki ljudske šole naj se na tista leta, v kterih mora vsak otrok v šolo hoditi, kolikor je mogoče tako razdelé, da bo vsako od teh let po ena učna stopnja.

Ali se ima šolska mladina razvrstiti v razdele ali razrede ali ne, to se ravná po številu učencev in po številu učiteljev, ki jih ima ktera šola.

Ali in koliko je treba otroke odločiti po spolu, to določuje okrajno šolsko nadzorstvo, zaslišavši krajno (občinsko) šolko nadzorstvo.

§. 8. Ktere učne knjige in berila se smejo rabiti, to določuje minister za bogočastje in uk, potem ko je zaslišal deželno šolsko gosposko.

Izmed dopuščenih knjig in beril, ktere naj se rabijo, izbira in določuje okrajno šolsko nadzorstvo, zaslišavši okrajno učiteljsko konferencijo.

§. 9. Učni črtež določuje, koliko ur se ima v različnih letnih tečajih javne ljudske šole na teden podučevati.

V fabriških šolah (§. 60) se mora najmanj dvanajst ur na teden podučevati, ter se imajo te ure kolikor je mogoče po enakem razdeliti na posamezne dneve v tednu. Učne ure se smejo odločiti samo med sedmo uro zajutra in šesto uro zvečer, vendar ne o poldne.

§. 10. S posebnim ozirom na potrebe kterega kraja moči je zediniti s posamnimi učilnicami tudi naprave ali zavode za njegovanje, odgojo in podučevanje otrok, kteri še niso dolžni v šolo hoditi, kakor tudi strokovne tečaje, namenjene za posebno izomiko v kmetijstvu ali obrtništvu.

§. 11. Število učiteljev v vsaki šoli ravná se po številu učencev.

Ako bo za tri leta zapored v kteri šoli, poprek vzevši, po 80 učencev, morà se brezpogojno poskrbeti še za drugega učitelja, in tako tudi za tretjega, če to število naraste na 160, in tako je treba po tem razmerju še dalje pomnoževati število učiteljev.

Učiteljska mesta enkrat ustanovljena, smejo se samo z dovoljenjem deželne šolske oblasti zopet odpraviti in sicer samo takrat, ako se kje po petletnem poprečnem računu ni doseglo gori določeno število učencev.

Deželnemu postavodavstvu je pridržano, še dalje znižati skrajno (maksimalno) število učencev, kteri se imajo dati enemu učitelju.

§. 12. Odgovorni vodnik ljudske šole je učitelj, in kjer je več učiteljev, določeni za to nadučitelj.

§. 13. Za šole z enim učiteljskim mestom ima se odločiti učitelj; če ima šola dve ali tri učiteljska mesta, sme se za eno mesto odločiti podučitelj.

Ako ima ktera šola štiri ali pet učiteljskih mest, smeta se postaviti dva podučitelja.

Kjer je še več učiteljskih mest, sme se tretjina njih podeliti podučiteljem.

§. 14. Določbe §§. 3—13 veljajo tudi za samostojne dekliške šole zastran tega, kako se v njih odbirajo in odločujejo učni predmeti, koliko da naj bo učiteljsko osebje in kako naj se postavljajo učiteljice in podučiteljice.

Če je v kteri dekliški šoli več učiteljic, ima ravnajoča učiteljica naslov „nadučiteljice“.

§. 15. Učiteljice in podučiteljice v dekliških šolah naj praviloma podučujejo deklice tudi v ženskih ročnih delih in v gospodinjstvu, za kar se ima napraviti poseben šolski razdel.

Kjer je dekliška šola izročena moškim, mora se za podučevanje v ženskih ročnih delih postaviti posebna učiteljica.

Digitized by Google

Kjer ni samostojnih dekliških šol, naj se za dekleta, ki so dolžna v šolo hoditi, napravijo posebne delovne šole ki so same za se ali pa združene z ljudsko šolo.

§. 16. Ali se v nižjih razredih ljudske šole sme tudi podučevanje dečkov zročiti učiteljicam, to določuje deželno postavodavstvo.

2. Meščanska šola.

§. 17. Meščanski šoli je naloga, tistim, ki ne hodijo v nikako srednjo šolo, podeliti večo omiko kakor jo po svojem namenu daje občna ljudska šola.

Učni predmeti teh šol so:

vera,
jezik in nauk o pismenih sestavkih,
zemljepis in zgodovino s posebnim ozirom na domovino ali očetnjavo in njeno ustavo,
prirodopis,
prirodoslovje ali fizika,
aritmetika (računstvo),
geometrija,
knjigovodstvo,
risanje s prosto roko,
geometrično risanje,
lepopisje,
petje in telovadstvo;
za dekleta: ženska ročna dela in nauk o gospodinjstvu.

V nenemških meščanskih šolah ima se dati tudi prilika, da se otroci nauče nemškega jezika.

Če deželna šolska oblast pritrdi, sme se v meščanski šoli deliti tudi nezapovedan poduk v kterem tujem živem jeziku.

§. 18. Tistim, kteri šolo zdržujejo, prepušča se, da smejo splošno ljudsko šolo urediti tako, da lahko ob enem zadovoljuje nalogam meščanske šole.

V tem primeru bo šola imela osem razredov.

Toda lahko se napravijo tudi samostojne meščanske šole s tremi razredi, ktere se sklepajo s petim letnim tečajem ljudske šole.

§. 19. Določbe §§. 4—8 in 10—14 veljajo tudi za meščanske šole, toda s temi le razločki:

1. V meščanski šoli s tremi razredi morajo se moški otroci od ženskih odločiti skoz in skoz, v meščanski šoli z osem razredi pa v treh višjih razredih.

2. Kolikor je mogoče, naj se za vero postavijo posebni učitelji.

3. Učiteljska konferencija izbira izmed dopuščenih učnih knjig in beril, ktere naj se rabijo; ta konferencija sme tudi deželni šolski oblasti nasvetovati, da se vpeljejo nove učne knjige in berila ali čitanke.

4. Odgovorni šolski sodnik imenuje se: „ravnatelj ali direktor“.

II. Dolžnost, v šolo hoditi.

§. 20. Starši (roditelji) ali njih namestniki ne smejo svojih ali svoji skrbi izročenih otrok puščati brez poduka, kteri je zapovedan za občne ljudske šole.

§. 21. Dolžnost, hoditi v šolo, začenja se za otroka, kadar izpolni šesto, in trpi, dokler ne izpolni štirnajstega leta svojega življenja.

Digitized by Google

Toda izstopiti iz šole sme otrok samo takrat, ako ima za ljudsko šolo zapovedane najpotrebniše znanosti, t. j. ako zna brati (čitati), pisati in računiti ali številiti.

Na koncu šolskega leta sme okrajno šolsko nadzorstvo takim učencem, kteri sicer še niso prestopili štirnajstega leta, pa ga prestopijo v prvem prihodnjem poluletju, in kteri so se popolnoma naučili predmetov ljudske šole, iz važnih razlogov dovoliti, da se odpuste iz šole.

§. 22. V šolo se sprejemljejo otroci samo o začetku šolskega leta, toda izvzeti so taki primerljaji, kader se starši drugam preselé.

Okrajno šolsko nadzorstvo in v silnih primerih tudi krajno šolsko nadzorstvo sme izjemno dopustiti, da se kteri otrok tudi med šolskim letom v šolo sprejme.

§. 23. Dolžnosti, hoditi v javno šolo, odvezani so časno ali za vselej: dečki, ki hodijo v ktero višjo šolo, potem otroci, kterim kaka duševna ali teška telesna skaza ali napaka brani učiti se ali v šolo hoditi, zadnjič taki otroci, kteri se podučujejo domá ali v kterem privatnem zavodu.

V tem poslednjem primeru odgovorni so starši ali njih namestniki za to, da se bodo otroci zadostno podučevali vsaj v vsem tem, kar je zapovedano za ljudsko šolo.

Ako obstoji dvomba na to stran, ima okrajno šolsko nadzorstvo dolžnost, po primernem načinu prepričati se o tem, ali je dvomba utrjena ali ni. Temu, kar se zastran tega zaukaže, dolžni so starši ali njihovi namestniki udati se.

§. 24. Starši ali njih namestniki, kakor tudi lastniki fabrik in obrtov odgovorni so za to, da otroci, kteri so dolžni v šolo hoditi, redoma va-njo hodijo, ter se smejo tudi s posilnimi sredstvi primoravati, da zadovoljujejo svoje dolžnosti. Tanje določbe o tem ustanovljuje deželno postavodavstvo.

§. 25. Starši in njih namestniki so dolžni, priskrbovati otrokom potrebne šolske knjige in druge učilne pomočke ali učila.

III. Kako se učitelji izučujejo in kako postajajo zmožni ali sposobni za učiteljstvo.

§. 26. Potrebni učitelji in učiteljice se izučujejo v učiteljskih izobraževališčih, razločenih po spolu.

§. 27. Da se zrejanci lahko praktično izomikajo, bode pri vsakem učiteljskem izobraževališču po ena ljudska šola kakor šola vadnica in vzornica, in pri izobraževališčih za učiteljice še tudi po en vrt za otroke.

Za podučevanje in za vajo v kmetijskih delih bode se usakemu učiteljskemu izobraževališču odkazal tudi po kos zemlje na pripravnem mestu in primerne velikosti.

§. 28. Obraževalni tečaj traja štiri leta.

§. 29. V izobraževališčih za učitelje se učí:

vera,

nauk o odrejanju ali odgojevanju in podučevanju, zgodovina in pomočne znanosti tega nauka,

slovnica, nauk o pismenih sevstavkih in slovstvo ali književnost,

matematika (računstvo, algebra in geometrija),

popisovalna prirodoznanstva (živalstvo, rastlinstvo in rudninstvo),

prirodoslovje (fizika in početnica kemijska),

zemljepis in zgodovina,

nauk o ustavi domovine ali očetnjave,

nauk o kmetovanju s posebnim ozirom na razmerja kmetijstva v domači deželi,

Digitized by Google

pisanje,
risanje, (geometrično in s prosto roko),
muzika,
telovadstvo.

Razen tega je treba ondi, kjer bo prilika k temu, zrejance seznaniti z načinom, kako se podučujejo gluhonemi in slepi, kakor tudi s tem, kako se ima urediti hranilišče za male otroke (vrt za otroke), da bo prav.

§. 30. Učni predmeti v izobraževalnicah za učiteljice so:
vera,
nauk o zrejanju ali odgojevanju in o podučevanju in pa zgodovina tega nauka,
slovnica, nauk o pismenih sestavkih in slovstvo ali književnost,
zemljepis in zgodovina,
aritmetika (računstvo),
prirodoznanstvo (prirodopis in prirodoslovje ali fizika),
pisanje,
risanje,
petje,
nauk o gospodinjstvu,
tuji jeziki,
ženska ročna dela,
telesne vaje.

Še je treba ondi, kjer bo prilika za to, zrejanke seznaniti s tem, kako se mora dobro napravljeno hranilišče za male otroke (vrt za otroke) urediti.

Učiteljice ženskih ročnih del bodo se izobraževale ali v izobraževališčih za učiteljice ali pa v posebnih učnih tečajih.

§. 31. Učni jezik, na kolikor deželna postava ne določuje drugače, ustanovljuje po nasvetu deželne šolske oblasti minister za uk.

Kjer bo potrebno, naj se zrejancem dá tudi prilika, da se izobražijo v kterem drugem deželskem jeziku, da bodo zmožni, če bi prišlo do tega, podučevati tudi v tem jeziku.

§. 32. Da bo kdo sprejet v prvi letni tečaj, hoče se, da je izpolnil 15. leto svojega življenja, da je zdravega, trdnega telesa, da je v nravnem oziru brez madeža in da je že temu primerno izobražen.

Da ima pitomec res tako izomiko, mora dokazati pri ostri preskušnji pred sprejetjem.

Ta preskušnja obsega sploh tiste učne predmete, kteri se učé v nižji realki ali v nižjem gimnaziju, samo tujih jezikov ne.

Javna učiteljska izobraževališča odprta so brez razločka vere vsem pitomcem ali zrejancem, kteri imajo takošen izkaz.

§. 33. V nobenem letnem tečaju ne sme biti čez 40 zrejancev ali pitomcev.

§. 34. Dovršivši popolnoma podučni tečaj bodo se pitomci učiteljstva podvrgli iz vseh predmetov, kteri so se učili na učiteljskem obraževališču, preskušnji pod predsedstvom poslanca deželne šolske oblasti, in če zadostijo predpisanim zahtevam, dobe spričevalo zrelosti.

§. 35. Učiteljsko osebje v učiteljskem izobraževališču obstoji iz ravnatelja, ki vodi ob enem šolo vadnico, iz dveh do štirih glavnih učiteljev, iz učiteljev vere in iz pomočnikov, kolikor jih bi treba. To osebje imenuje minister za bogočastje in uk, potem ko je zaslišal deželno šolsko oblast.

Učitelji šole vadnice so dolžni, pri omikovanju zrejancev za učiteljstvo kakor pomočniki sodelovati.

§. 36. Plače naj se ravnateljem ustanové na 1200 do 1800 gld., glavnim

Digitized by Google

učiteljem pa na 1000 do 1200 gld. Onim in tem se pa bo vrh tega poviševala plača za 100 gld. od pet do pet let, počemši od časa, ko zadobe prvo definitivnó (trdno) službo na kterem državnem učiteljskem obraževališču, tje do izpolnjenega 20. leta v ti službi.

Na Dunaju in v Trstu dobivajo ravnatelji še stanovine 300, glavni učitelji pa 150 gld.

§. 37. Za podučevanje v izobraževališčih za učitelje in učiteljice se ne plačuje nič.

Nepremožni, pa dobre glave zrejanci lahko dobe štipendije, ako se zavežejo, da bodo najmanj šest let učiteljevali.

§. 38. Kdor ima spričevalo zrelosti (§. 34), zmožen je samo, da zadobi službo kakor podučitelj, ali pa da se začasno postavi za učitelja.

Da se kdo za trdno postavi kakor učitelj, potrebno mu je spričevalo učiteljske zmožnosti ali sposobnosti. To spričevalo pa zadobi zrejanec, dovršivši vsaj dve leti v djanjski (praktični) šolski službi, s preskušnjo zastran učiteljske pripravnosti.

Za te preskušnje določuje minister bogočastja in uka posebne komisije; tu pa veljá za načelo, da imajo udje take komisije biti poglavitno ravnatelji in učitelji učiteljskih izobraževališč, šolski nadzorniki in dobri ljudski učitelji.

Zastopniki cerkveni in verskih družeb poklicani so, da izprašujejo kandidate zastran tega, ali so zmožni za podučevanje v veri (§. 5, odstavek 6).

V spričevalu o učiteljski zmožnosti izrekuje se zmožnost, biti učitelj ali za občne ljudske in za meščanske šole, ali pa samo za prve.

§. 39. Ponoviti preskušnjo dopuščeno je praviloma samo enkrat.

Izjemno od tega pravila sme po nasvetu preskuševalne komisije dovoliti minister za bogočastje in uk.

§. 40. Kandidati učiteljstva, kteri po storjeni preskušnji o učiteljski zmožnosti čez tri leta niso opravljali šolske službe na kteri s pravico javnosti oskrbljeni šoli, morajo se vnovič podvreči preskušnji, predno zadobé trdno službo v kteri javni šoli (§. 2).

V primerih posebnega ozira vrednih sme minister za bogočastje in uk dodeliti spregled ali oprost.

§. 41. Taki, kteri niso na učiteljskem obraževališču, previdenem s pravico javnosti dovršili podučnega tečaja, smejo, kadar so izpolnili 19. leto svojega življenja, zadobiti spričevalo zrelosti, če opravijo preskušnjo na kterem državnem učiteljskem obraževališču (§. 38, odstavek 1).

§. 42. Na vseučiliščih in tehničnih visokih šolah naj se napravijo posebni učiteljski tečaji (pedagogična semenišča), kjer bo moči, popolneje in obširneje izobraziti se za učiteljstvo.

Tanje določbe o tem izdaje minister za bogočastje in uk.

IV. Kako se izobraževanje učiteljev nadaljuje.

§. 43. Učitelji naj se dalje v pedagogičnem in znanstvenem oziru omikujejo s šolskimi časopisi, učiteljskimi knjižnicami, periodičnimi konferencijami in s tečaji omiko nadaljujočimi.

§. 44. V vsakem šolskem okraju naj se napravi učiteljska knjižnica.

Upravljanje te knjiznice se izroči komisiji, ktero izbere okrajna učiteljska konferencija (§. 45).

Digitized by Google

§. 45. V vsakem šolskem okraju ima biti vsaj enkrat na leto učiteljska konferencija pod napeljevanjem okrajnega šolskega nadzornika.

Naloga konferencije je, da se zbrani učitelji posvetujejo in pogovarjajo o rečeh, ki se tičejo šolstva, sosebno o učnih predmetih ljudske šole, o načinih podučevanja, o učilih, o vpeljatvi novih učnih knjig in beril, o šolskem redu in strahu (disciplini) i. t. d.

Vsi učitelji javnih ljudskih šol in učiteljskih izobraževališč v dotičnem okraju dolžni so, udeleževati se okrajne konferencije. Učiteljem privatnih zavodov je prosto, udeležiti se konferencije ali ne udeležiti se.

§. 46. V vsaki deželi bivajo vsake tri leta konferencije poslancev okrajnih konferencij pod predsedstvom deželnega šolskega nadzornika (deželne konferencije).

§. 47. Tečaji izobraževanje nadaljujoči za učitelje bivajo na učiteljskih izobraževališčih, praviloma ob jesenskih šolskih praznikih (ferijah).

Učitelji so dolžni, udeležiti se teh nadaljujočih tečajev, kadar jim deželna šolska oblast tako ukaže.

V. Pravna razmerja učiteljev.

§. 48. Služba v javnih šolah je javna služba in zadobiti jo more po enakem vsak avstrijski državljan, brez razločka, naj bo ktere koli vere.

Da kdo zadobi službo kakor učitelj ali podučitelj, ni mu dovolj avstrijsko državljanstvo, temuč mora izkazati tudi primerno zmožnost ali pripravnost (§. 38).

Učiteljstvo je zaprto tistim, kteri so bili obsojeni od kazenskega sodišča ter se za to ne morejo voliti v občinsko zastopstvo.

§. 49. Provizorno ali časno sme izpraznjena službena mesta v ljudskih šolah podeljevati okrajno šolsko nadzorstvo, pri učiteljskih obraževališčih in pri šolah vadnicah, združenih z njimi pa deželna šolska oblast.

§. 50. Za trdno ali definitivno pa postavlja v službo ravnatelje, učitelje in podučitelje v javnih ljudskih šolah deželna šolska oblast s sodelovanjem teh, kteri zdržujejo šolo.

To sodelovanje obstoji v tem, da dotičniki zvršujejo bodi pravico predlaganja ali pa pravico imenovanja (prezentacije).

Tanje določbe o tem, kakor tudi o pomikanju z nižje na višjo plačo ustanovljuje deželno postavodavstvo.

Predloženemu, kteri je zadovoljil zahtevam v §. 48 povedanim, more se namenjeno mu mesto samo takrat ukratiti, ako mu se v greh štejejo znatne nravne napake ali taka djanja, zavoljo kterih bi se smel odstaviti tudi že trdno postavljen učitelj.

§. 51. Koliko časa je učitelj dolžan podučevati, to se ravná po potrebi dotične šole. Ako učitelj podučuje čez 30 ur na teden, mora mu se ta trud posebej plačati.

§. 52. Ktera postranska dela se ne smejo opravljati z učiteljstvom vred, to določuje deželno postavodavstvo.

§. 53. Učitelje, za ktere se najdejo, da ne delajo zadosti, in o kterih tudi potem, ko se dado v tečaj, namenjen za nadaljno izobraževanje (§. 47), zbor učiteljski tega zavoda izreče da niso za to, da bi dalje učiteljevali, sme deželna šolska oblast primorati, da se še enkrat podvržejo preskušnji o učiteljski pripravnosti. Če bo tu nasledek preskušnje še zopet nezadosten, izgubi po le-tem tisti

Digitized by Google

učitelj spričevalo, ktero je bil pred zastran učiteljske pripravnosti prejel, ter se ravná po rešenju deželne šolske oblasti, ali se mu dovoli, da služi kakor podučitelj, ali pa izreče, da naj bo odstranjen od učiteljstva.

Podučitelji, kteri za pet let, odkar so začeli svojo djanjsko službo, ne opravijo preskušnje o učiteljski pripravnosti, in pa taki, kterim se več ne dopusti, da bi ponovili preskušnjo (§. 39), naj se odpravijo od učiteljstva, in naj se jim vzame spričevalo zrelosti.

§. 54. Učitelji in podučitelji, kteri se vladajo svoji dolžnosti nasprotno, kaznujejo se z disciplinarnimi sredstvi, ktera se rabijo sama za se, naj nastopi tudi kazensko-pravno preganjanje ali ne.

Bolj na tanko o tem ustanovljuje deželno postavodavstvo, pri čemur veljá za načelo, da se ravnatelji in učitelji iz službe odpustiti in od šolstva odstraniti (to drugo veljá tudi zastran podučiteljev) smejo samo na podlogi redno opravljenega disciplinarnega postopka.

§. 55. Kakošne bodo učitelji imeli postavne dohodke in kako jih bodo dobivali, to naj uredi deželno postavodavstvo, zastran česar veljajo ta-le načela:

1. Najmanjši (minimalni) prejemki, izpod kterih ne sme nobena šolska občina na niže iti, naj bodo odmerjeni tako, da učitelji in podučitelji, ne primorani truditi se s postranskimi deli, lahko vso svojo moč na svoj poklic obračajo, in da je učiteljem še tudi mogoče, svojo rodovino živiti primerno okolnostim dotičnega kraja.

2. Učitelji naj dobivajo svoj službeni dohodek neposrednje od šolske gosposke, ter se jim ne sme izročati, da bi šolnino (učnino) pobirali.

3. Da se učiteljem za časa in do dobrega daje, kar jim gre, zastran tega skrbé in določujejo šolske oblasti.

§. 56. Vsi za trdno postavljeni učitelji, in pa podučitelji, ki imajo spričevalo o učiteljski pripravnosti, in tako tudi njih vdove in sirote imajo pravico do penzije ter naj se na to stran z njimi sploh ravná po tistih pravilih, ktera veljajo za uradnike državne, in pri tem je treba šteti tudi tisti čas, v kterem je kdo, opravivši preskušnjo o učiteljski pripravnosti, v kteri javni šoli začasno postavljen služil.

§. 57. Na založbo penzij imajo se v kraljevinah in deželah s pripomočjo učiteljev, občin in dežele, kakor tudi z odkazom primernih dohodkov napraviti penzijski zalogi (fondovi), s kterimi bo deželna šolska oblast gospodarila.

Take občine, ktere po primernem načinu same skrbé za penzije svojih učiteljev, odvezane so dolžnosti, plačevati kaj v vkupni penzijski zalog.

Tanje določbe ustanovljuje deželno postavodavstvo.

§. 58. Učitelji, kteri se plačujejo iz državne blagajnice, kakor tudi njih žene in otroci, dobivajo iz nje tudi primerno preskrbnino.

VI. Napravljanje šol.

§. 59. Dolžnost, napravljati šole, uravnuje se po deželnem postavodavstvu, pri čemur se je držati tega načela, da je vsikakor treba napraviti šolo povsod, kjer biva eno uro naokoli po petletnem poprečnem računu čez 40tere otrok, ki morajo čez pol milje daleč hoditi v šolo.

§. 60. Za otroke, ki delajo v fabrikah ali v večih obrtniških zavodih ter za to ne morejo hoditi v občinsko šolo, imajo gospodarji od fabrik po pravilih, ki obstoje zastran napravljanja javnih šol, ustanoviti samostojne šole, bodi vsak za se ali pa v društvu z drugimi lastniki od fabrike.

§. 61. Kje in s kterimi sredstvi naj se napravljajo meščanske šole, tó določuje deželno postavodavstvo.

Digitized by Google

pisanje,
risanje, (geometrično in s prosto roko),
muzika,
telovadstvo.

Razen tega je treba ondi, kjer bo prilika k temu, zrejance seznaniti z načinom, kako se podučujejo gluhonemi in slepi, kakor tudi s tem, kako se ima urediti hranilišče za male otroke (vrt za otroke), da bo prav.

§. 30. Učni predmeti v izobraževalnicah za učiteljice so:
vera,
nauk o zrejanju ali odgojevanju in o podučevanju in pa zgodovina tega nauka,
slovnica, nauk o pismenih sestavkih in slovstvo ali književnost,
zemljepis in zgodovina,
aritmetika (računstvo),
prirodoznanstvo (prirodopis in prirodoslovje ali fizika),
pisanje,
risanje,
petje,
nauk o gospodinjstvu,
tuji jeziki,
ženska ročna dela,
telesne vaje.

Še je treba ondi, kjer bo prilika za to, zrejanke seznaniti s tem, kako se mora dobro napravljeno hranilišče za male otroke (vrt za otroke) urediti.

Učiteljice ženskih ročnih del bodo se izobraževale ali v izobraževališčih za učiteljice ali pa v posebnih učnih tečajih.

§. 31. Učni jezik, na kolikor deželna postava ne določuje drugače, ustanovljuje po nasvetu deželne šolske oblasti minister za uk.

Kjer bo potrebno, naj se zrejancem dá tudi prilika, da se izobražijo v kterem drugem deželskem jeziku, da bodo zmožni, če bi prišlo do tega, podučevati tudi v tem jeziku.

§. 32. Da bo kdo sprejet v prvi letni tečaj, hoče se, da je izpolnil 15. leto svojega življenja, da je zdravega, trdnega telesa, da je v nravnem oziru brez madeža in da je že temu primerno izobražen.

Da ima pitomec res tako izomiko, mora dokazati pri ostri preskušnji pred sprejetjem.

Ta preskušnja obsega sploh tiste učne predmete, kteri se učé v nižji realki ali v nižjem gimnaziju, samo tujih jezikov ne.

Javna učiteljska izobraževališča odprta so brez razločka vere vsem pitomcem ali zrejancem, kteri imajo takošen izkaz.

§. 33. V nobenem letnem tečaju ne sme biti čez 40 zrejancev ali pitomcev.

§. 34. Dovršivši popolnoma podučni tečaj bodo se pitomci učiteljstva podvrgli iz vseh predmetov, kteri so se učili na učiteljskem obraževališču, preskušnji pod predsedstvom poslanca deželne šolske oblasti, in če zadostijo predpisanim zahtevam, dobe spričevalo zrelosti.

§. 35. Učiteljsko osebje v učiteljskem izobraževališču obstoji iz ravnatelja, ki vodi ob enem šolo vadnico, iz dveh do štirih glavnih učiteljev, iz učiteljev vere in iz pomočnikov, kolikor jih bi treba. To osebje imenuje minister za bogočastje in uk, potem ko je zaslišal deželno šolsko oblast.

Učitelji šole vadnice so dolžni, pri omikovanju zrejancev za učiteljstvo kakor pomočniki sodelovati.

§. 36. Plače naj se ravnateljem ustanové na 1200 do 1800 gld., glavnim

Digitized by Google

učiteljem pa na 1000 do 1200 gld. Onim in tem se pa bo vrh tega poviševala plača za 100 gld. od pet do pet let, počemši od časa, ko zadobe prvo definitivno (trdno) službo na kterem državnem učiteljskem obraževališču, tje do izpolnjenega 20. leta v ti službi.

Na Dunaju in v Trstu dobivajo ravnatelji še stanovine 300, glavni učitelji pa 150 gld.

§. 37. Za podučevanje v izobraževališčih za učitelje in učiteljice se ne plačuje nič.

Nepremožni, pa dobre glave zrejanci lahko dobe štipendije, ako se zavežejo, da bodo najmanj šest let učiteljevali.

§. 38. Kdor ima spričevalo zrelosti (§. 34), zmožen je samo, da zadobi službo kakor podučitelj, ali pa da se začasno postavi za učitelja.

Da se kdo za trdno postavi kakor učitelj, potrebno mu je spričevalo učiteljske zmožnosti ali sposobnosti. To spričevalo pa zadobi zrejanec, dovršivši vsaj dve leti v djanjski (praktični) šolski službi, s preskušnjo zastran učiteljske pripravnosti.

Za te preskušnje določuje minister bogočastja in uka posebne komisije; tu pa veljá za načelo, da imajo udje take komisije biti poglavitno ravnatelji in učitelji učiteljskih izobraževališč, šolski nadzorniki in dobri ljudski učitelji.

Zastopniki cerkveni in verskih družeb poklicani so, da izprašujejo kandidate zastran tega, ali so zmožni za podučevanje v veri (§. 5, odstavek 6).

V spričevalu o učiteljski zmožnosti izrekuje se zmožnost, biti učitelj ali za občne ljudske in za meščanske šole, ali pa samo za prve.

§. 39. Ponoviti preskušnjo dopuščeno je praviloma samo enkrat.

Izjemno od tega pravila sme po nasvetu preskuševalne komisije dovoliti minister za bogočastje in uk.

§. 40. Kandidati učiteljstva, kteri po storjeni preskušnji o učiteljski zmožnosti čez tri leta niso opravljali šolske službe na kteri s pravico javnosti oskrbljeni šoli, morajo se vnovič podvreči preskušnji, predno zadobé trdno službo v kteri javni šoli (§. 2).

V primerih posebnega ozira vrednih sme minister za bogočastje in uk dodeliti spregled ali oprost.

§. 41. Taki, kteri niso na učiteljskem obraževališču, previdenem s pravico javnosti dovršili podučnega tečaja, smejo, kadar so izpolnili 19. leto svojega življenja, zadobiti spričevalo zrelosti, če opravijo preskušnjo na kterem državnem učiteljskem obraževališču (§. 38, odstavek 1).

§. 42. Na vseučiliščih in tehničnih visokih šolah naj se napravijo posebni učiteljski tečaji (pedagogična semenišča), kjer bo moči, popolneje in obširneje izobraziti se za učiteljstvo.

Tanje določbe o tem izdaje minister za bogočastje in uk.

IV. Kako se izobraževanje učiteljev nadaljuje.

§. 43. Učitelji naj se dalje v pedagogičnem in znanstvenem oziru omikujejo s šolskimi časopisi, učiteljskimi knjižnicami, periodičnimi konferencijami in s tečaji omiko nadaljujočimi.

§. 44. V vsakem šolskem okraju naj se napravi učiteljska knjižnica.

Upravljanje te knjiznice se izroči komisiji, ktero izbere okrajna učiteljska konferencija (§. 45).

Digitized by Google

§. 45. V vsakem šolskem okraju ima biti vsaj enkrat na leto učiteljska konferencija pod napeljevanjem okrajnega šolskega nadzornika.

Naloga konferencije je, da se zbrani učitelji posvetujejo in pogovarjajo o rečeh, ki se tičejo šolstva, sosebno o učnih predmetih ljudske šole, o načinih podučevanja, o učilih, o vpeljatvi novih učnih knjig in beril, o šolskem redu in strahu (disciplini) i. t. d.

Vsi učitelji javnih ljudskih šol in učiteljskih izobraževališč v dotičnem okraju dolžni so, udeleževati se okrajne konferencije. Učiteljem privatnih zavodov je prosto, udeležiti se konferencije ali ne udeležiti se.

§. 46. V vsaki deželi bivajo vsake tri leta konferencije poslancev okrajnih konferencij pod predsedstvom deželnega šolskega nadzornika (deželne konferencije).

§. 47. Tečaji izobraževanje nadaljujoči za učitelje bivajo na učiteljskih izobraževališčih, praviloma ob jesenskih šolskih praznikih (ferijah).

Učitelji so dolžni, udeležiti se teh nadaljujočih tečajev, kadar jim deželna šolska oblast tako ukaže.

V. Pravna razmerja učiteljev.

§. 48. Služba v javnih šolah je javna služba in zadobiti jo more po enakem vsak avstrijski državljan, brez razločka, naj bo ktere koli vere.

Da kdo zadobi službo kakor učitelj ali podučitelj, ni mu dovolj avstrijsko državljanstvo, temuč mora izkazati tudi primerno zmožnost ali pripravnost (§. 38).

Učiteljstvo je zaprto tistim, kteri so bili obsojeni od kazenskega sodišča ter se za to ne morejo voliti v občinsko zastopstvo.

§. 49. Provizorno ali časno sme izpraznjena službena mesta v ljudskih šolah podeljevati okrajno šolsko nadzorstvo, pri učiteljskih obraževališčih in pri šolah vadnicah, združenih z njimi pa deželna šolska oblast.

§. 50. Za trdno ali definitivno pa postavlja v službo ravnatelje, učitelje in podučitelje v javnih ljudskih šolah deželna šolska oblast s sodelovanjem teh, kteri zdržujejo šolo.

To sodelovanje obstoji v tem, da dotičniki zvršujejo bodi pravico predlaganja ali pa pravico imenovanja (prezentacije).

Tanje določbe o tem, kakor tudi o pomikanju z nižje na višjo plačo ustanovljuje deželno postavodavstvo.

Predloženemu, kteri je zadovoljil zahtevam v §. 48 povedanim, more se namenjeno mu mesto samo takrat ukratiti, ako mu se v greh štejejo znatne nravne napake ali taka djanja, zavoljo kterih bi se smel odstaviti tudi že trdno postavljen učitelj.

§. 51. Koliko časa je učitelj dolžan podučevati, to se ravná po potrebi dotične šole. Ako učitelj podučuje čez 30 ur na teden, mora mu se ta trud posebej plačati.

§. 52. Ktera postranska dela se ne smejo opravljati z učiteljstvom vred, to določuje deželno postavodavstvo.

§. 53. Učitelje, za ktere se najdejo, da ne delajo zadosti, in o kterih tudi potem, ko se dado v tečaj, namenjen za nadaljno izobraževanje (§. 47), zbor učiteljski tega zavoda izreče da niso za to, da bi dalje učiteljevali, sme deželna šolska oblast primorati, da se še enkrat podvržejo preskušnji o učiteljski pripravnosti. Če bo tu nasledek preskušnje še zopet nezadosten, izgubi po le-tem tisti

Digitized by Google

učitelj spričevalo, ktero je bil pred zastran učiteljskè pripravnosti prejel, ter se ravná po rešenju deželne šolske oblasti, ali se mu dovoli, da služi kakor podučitelj, ali pa izreče, da naj bo odstranjen od učiteljstva.

Podučitelji, kteri za pet let, odkar so začeli svojo djanjsko službo, ne opravijo preskušnje o učiteljski pripravnosti, in pa taki, kterim se več ne dopusti, da bi ponovili preskušnjo (§. 39), naj se odpravijo od učiteljstva, in naj se jim vzame spričevalo zrelosti.

§. 54. Učitelji in podučitelji, kteri se vladajo svoji dolžnosti nasprotno, kaznujejo se z disciplinarnimi sredstvi, ktera se rabijo sama za se, naj nastopi tudi kazensko-pravno preganjanje ali ne.

Bolj na tanko o tem ustanovljuje deželno postavodavstvo, pri čemur veljá za načelo, da se ravnatelji in učitelji iz službe odpustiti in od šolstva odstraniti (to drugo veljá tudi zastran podučiteljev) smejo samo na podlogi redno opravljenega disciplinarnega postopka.

§. 55. Kakošne bodo učitelji imeli postavne dohodke in kako jih bodo dobivali, to naj uredi deželno postavodavstvo, zastran česar veljajo ta-le načela:

1. Najmanjši (minimalni) prejemki, izpod kterih ne sme nobena šolska občina na niže iti, naj bodo odmerjeni tako, da učitelji in podučitelji, ne primorani truditi se s postranskimi deli, lahko vso svojo moč na svoj poklic obračajo, in da je učiteljem še tudi mogoče, svojo rodovino živiti primerno okolnostim dotičnega kraja.

2. Učitelji naj dobivajo svoj službeni dohodek neposrednje od šolske gosposke, ter se jim ne sme izročati, da bi šolnino (učnino) pobirali.

3. Da se učiteljem za časa in do dobrega daje, kar jim gre, zastran tega skrbé in določujejo šolske oblasti.

§. 56. Vsi za trdno postavljeni učitelji, in pa podučitelji, ki imajo spričevalo o učiteljski pripravnosti, in tako tudi njih vdove in sirote imajo pravico do penzije ter naj se na to stran z njimi sploh ravná po tistih pravilih, ktera veljajo za uradnike državne, in pri tem je treba šteti tudi tisti čas, v kterem je kdo, opravivši preskušnjo o učiteljski pripravnosti, v kteri javni šoli začasno postavljen služil.

§. 57. Na založbo penzij imajo se v kraljevinah in deželah s pripomočjo učiteljev, občin in dežele, kakor tudi z odkazom primernih dohodkov napraviti penzijski zalogi (fondovi), s kterimi bo deželna šolska oblast gospodarila.

Take občine, ktere po primernem načinu same skrbé za penzije svojih učiteljev, odvezane so dolžnosti, plačevati kaj v vkupni penzijski zalog.

Tanje določbe ustanovljuje deželno postavodavstvo.

§. 58. Učitelji, kteri se plačujejo iz državne blagajnice, kakor tudi njih žene in otroci, dobivajo iz nje tudi primerno preskrbnino.

VI. Napravljanje šol.

§. 59. Dolžnost, napravljati šole, uravnuje se po deželnem postavodavstvu, pri čemur se je držati tega načela, da je vsikakor treba napraviti šolo povsod, kjer biva eno uro naokoli po petletnem poprečnem računu čez 40tero otrok, ki morajo čez pol milje daleč hoditi v šolo.

§. 60. Za otroke, ki delajo v fabrikah ali v večih obrtniških zavodih ter za to ne morejo hoditi v občinsko šolo, imajo gospodarji od fabrik po pravilih, ki obstoje zastran napravljanja javnih šol, ustanoviti samostojne šole, bodi vsak za se ali pa v društvu z drugimi lastniki od fabrike.

§. 61. Kje in s kterimi sredstvi naj se napravljajo meščanske šole, tó določuje deželno postavodavstvo.

Digitized by Google

VII. Trošek za ljudsko šolstvo in kako se zalaga.

§. 62. Za potrebne ljudske šole skrbi v prvi vrsti občina dotičnega kraja, pri čemer se pa v moči vzdržujejo pravno obstoječe dolžnosti in dajatve ali oprave tretjih oseb ali korporacij.

Koliko se imajo tega udeleževati okraji, določuje deželno postavodavstvo.

§. 63. Vsaka šola mora imeti potrebne šolske prostore, tako narejene, kakor zahteva poduk in ozir na zdravje.

Posebne deželne postave določujejo vse, kar se tiče zidanja, vzdrževanja, pohišne oprave, najma in segrevanja šolskih prostorij ali izb, kakor tudi naprave stanišč za učitelje.

Pri vsaki šoli je treba tudi napraviti telovadnico, in v kmečkih šolah, če je mogoče, vrt za učitelja iz zemljišče za kmetijske poskušnje. Koliko bo kdo dolžan plačevati za to, kakor tudi za učila in za druge potrebščine pri podučevanju, kjer ni za to žę drugače poskrbljeno, bode določilo deželno postavodavstvo.

§. 64. Prepušča se deželnemu postavodavstvu, da ustanoví nalašč deželske ali okrajne zaloge (fondc), s kterimi se zaklada trošek za javne ljudske šole, kolikor posamezne od njih nimajo ali ne dobé posebnih prihodov.

V zvezi s tem ima deželno postavodavstvo odloko izreči tudi o tem, ali se bo še dalje plačevala šolnina in ali bodo še v moči ostale pravice imenovanja (prezentacije).

§. 65. Stariši, kteri svoje otroke dajo ali doma ali v kterem privatnem zavodu podučevati, prosti so šolnine, niso pa prosti drugih postavnih dolžnosti ali bremen za šolo.

§. 66. Kolikor sredstva posamnih občin (oziroma okrajev) za potrebščine ljudskega šolstva ne zadostijo, zaklada jih dežela.

Zalogi normalnih šol, kakor zdaj v resnici obstoje, z vsemi dolžnostmi, ktere na njih leźé glede njih obračanja za šolske namembe ali iz posebnih privatnopravnih imen (naslovov), in z izključnim namenom za javno ljudsko šolstvo, prehajajo v upravo dotičnih deželtako, da bo deželni odbor hranil in upravljal glavno premoženje, deželna šolska oblast pa nakazovala troške ali izdatke, držeč se preudarka, kterega ustanovi deželni zbor.

K šolskemu zalogu tistih dežel, ktere so do zdaj dobivale pomoč ali doplačo od države, dajala se bo taka tudi v prihodnje po srednjem znesku tistih doplačil, ktera je dotični zalog normalnih šol v letih **1866**, **1867** in **1868** iz občnih državnih dohodkov prejel.

Pri računu te pripomoči morajo pa najpred odbiti se tisti zneski, ki so se rabili za take namene, za ktere bo v prihodnje državna blagajnica neposrednje skrbeti dolžna (§§. 58 in 67).

§. 67. Založne potrebščine za učiteljska izobraževališča in za združene z njimi šole vadnice, potem za štipendije, omenjene v §. 37, kakor tudi za višje učiteljske tečaje, zaukazane v §. 42, plačujejo se iz državnih dohodkov.

Kjer šola vadnica zadovoljuje ob enem nalogi potrebne občinske šole, bode država k založnemu trošku za-njo dajala prineske, ki se ustanove v vsakem primeru s posebnim dogovorom, toda nasproti se bo vlada tudi primerno udeleževala podelitve učiteljskih služeb.

Troški za tečaj omiko nadaljujoči (§. 47) zakladajo se iz državnih dohodkov.

B. O privatnih učiliščih.

§. 68. Napravljati privatna obraževališča za učitelje in učiteljice dopuščeno je pod sledečimi pogojami:

Digitized by Google

1. Pravila in učni črtež, kakor tudi vsako predrugačbo v njih je treba da odobri minister za bogočastje in uk.

2. Kakor ravnatelji in učitelji (učiteljice) smejo služiti samo takošne osebe, ktere so dokazale, da so popolnoma zmožne, izobraževati vzrejance učiteljstva. Zahteva se za to najmanj izkaz spričevala o učiteljski pripravnosti za meščanske šole in triletne djanjske službe v šoli. Kako izjemo od tega pravila sme minister za bogočastje in uk dovoliti v primerih, kjer je kako drugače popolnoma dokazano, da je kdo dovolj pripraven za učitelja.

Pod istimi pogojami dopuščeno je napravljati učiteljska semenišča, v kterih pitomci učiteljstva zraven poduka dobivajo še tudi stan in hrano.

§. 69. Privatna obraževališča in semenišča smejo zadobiti od ministra za bogočastje in uk pravico za izdajanje državnoveljavnih spričeval (pravico javnosti) pod to daljo pogojo, da učni črtež ne bo bistveno različen od črteža, ki je vpeljan v državnih učiteljskih izobraževališčih, da se pri imenovanju ravnatelja in učiteljev izprosi potrdba deželne šolske oblasti, in da glavna (končna) preskušnja biva pod napeljevanjem njenega poslanca, kterega privolitev je potrebna, da se komu sme izdati spričevalo zrelosti.

§. 70. Napravljati privatna učilišča, v ktera se sprejemajo otroci, dolžni v šolo hoditi, potem zavode, v kterih takošni otroci dobivajo tudi stan in hrano (hranilišča, odrejališča), dopuščeno je pod sledečimi pogojami:

1. Načelniki in učitelji morajo izkazati tako učitejlsko pripravnost, kakoršna se zahteva od učiteljev javnih šol enake vrste. Kako izjemno od tega pravila sme minister za bogočastje in uk dovoliti v primerih, kjer je potrebna učiteljska zmožnost kako drugače popolnoma dokazana.

2. Nravno obnašanje načelnikov in učiteljev mora biti brez madeža.

3. Učni črtež mora zadovoljevati vsaj temu, kar se zahteva od javne šole.

4. Uredba šole mora biti takošna, da se ni nič bati za zdravje otrok.

5. Vsaka premena v učiteljskem osebju, vsaka prenaredba v učnem črtežu in vsaka predrugačba glede šolskih prostorij mora se, predno bo speljana naznaniti šolskim gosposkam.

Taki zavodi se ne morejo odpreti brez privolitve deželne šolske oblasti; privolitev pa se ne more odreči, brž kakor so izpolnjene pogoje, pod 1—4 naštete.

§. 71. Privatna učilišča so pod državnim nadzorom. Njih načelniki odgovorni so gosposkam, da so ta učilišča v stanu, kakor je treba in v redu.

§. 72. Privatna učilišča smejo od ministra za bogočastje in uk dobiti pravico, izdajati državnoveljavna spričevala, ako imajo tako uredbo in učno namembo, kakoršno ima javna šolo, ktero hočejo nadomestiti.

Ako ktero tako učilišče zadostuje potrebi zastran šol v kteri občini, moči bo odvezati jo, da ne mora napravljati nove šole.

Takim privatnim učiliščem vzame se pravica javnosti, kadar ne bi več zadostila temu, kar se zahteva od ljudske šole.

§. 73. Privatna učilišča, v kterih se ne izpolnjujejo postave ali v kterih se prikažejo nravne napake, ima deželna šolska gosposka zapreti.

Končne določbe.

§. 74. Določbe o pristojnosti, zapopadene v pričujoči postavi, veljajo samo tam, kjer one že niso ustanovljene z deželnim postavodavstvom. One se tudi ne dotikajo pravilnika z najvišo odloko od 25. junija 1867 odobrenega, s kterim se je ustanovilo deželno šolsko svetovalstvo za kraljevine Galicijo in Vladimirijo in veliko vojvodino Krakovsko.

Digitized by Google

§. 75. Z ozirom na posebna razmerja kraljevin Dalmacije, Galicije in Vladimirije, velike vojvodine Krakovske, vojvodin Kranjske in Bukovine, mejne grofije Istre in poknežene grofije Goriške in Gradiške prosto bo v njih deželnemu postavodavstvu, dopustiti, da se odstopi od načel, ki so ustanovljena v §. 21, odstavku 1 in 3, v §. 22, odstavku 2, v §. 28 in v §. 38.

§. 76. Ta postava pride v moč, na kolikor je za nje zvršitev treba novih deželnih postav, ob enem s temi, v vseh njenih drugih določbah pa z začetkom prvega šolskega leta po razglasbi.

§. 77. Z začetkom moči pričujoče postave izgube svojo veljavnost v dotični deželi vse dozdanje postave in vsi ukazi, ki se tičejo predmetov te postave, na kolikor so navskriž z določbami pričujoče postave, ali na kolikor jih nadomeščujejo le-te določbe.

§. 78. Naroča se ministru za bogočastje in uk zvršiti to postavo in izdati potrebne navode ali poduke, kakor tudi potrebne prehodne določbe.

Na Dunaju, dne 14. maja 1869.

Franc Jožef l. r.

Taaffe l. r.

Hasner l. r.

Digitized by Google

Prestave iz državnega zakonika leta 1869

za

kranjsko vojvodino.

X. dél.

62.

Postava od 8. maja 1869,

o tem, kako se bode za železnocestne začetja (podvzetja) davek od pridobitka in dohodka odmerjal, predpisaval in pobiral.

(Štev. 61, izdatek XXVIII. Državnega zakonika. Dan izdatbe 13. maja 1869.)

S privolitvijo obeh zbornic Mojega državnega zbora zaukazujem tako le:

§. 1. Železnocestnim početjem odmerja davek od pridobitka in dohodka (pridobnino in dohodnino) tista davkovna gosposka, v ktere uradnem okolišu je po pravilih sedež vrhovnega opravilskega ravnateljstva dotičnega početja.

§. 2. Če se železnica tiče samo tiste dežele, kjer je po pravilih sedež vrhovnega ravnateljstva, predpisuje se pridobitni in dohodni davek v ti deželi.

§. 3. Pri takih železnicah, ki niso zapopadene pod §. 2, bode se skupni znesek pridobitnega in dohodnega davka, kterega mora početje (podvzetje) plačati, zaztran predpisbe tako le razdelil na dotične dežele:

Če je vrhovno opravilsko ravnateljstvo železne ceste v kteri od teh dežel, ki jih železnica seka, naj se najpred 40 odstotkov od davka v ti deželi predpiše, ostalih 60 odstotkov pa je treba na vse dežele, skozi ktere drži železnica, po razmerju dolgosti njenih dotičnih kosov razdeliti in ondi predpisati. Če je pa vrhovno ravnateljstvo železničnih opravil v taki deželi, ki se je železnica ne dotika, naj se v ti deželi predpiše 10 odstotkov, ostalih 90 odstotkov pa naj se predpiše v deželah po kterih železnica gre, po razmerju dolgosti dotičnih kosov.

Predpisuje naj se pa davek v občini, kjer je sedež železničnega vrhovnega ravnateljstva, ali če je le-to zunaj dežele, v občini, kjer je vozno ali službeno ravnateljstvo v deželi, in če bi v ti deželi ne bilo takega službenega ravnateljstva, pa v glavnem mestu te dežele.

§. 4. Finančna uprava pa sme zahtevati, da se davki pri različnih c. k. blagajnicah (kasah) predpisani plačujejo v davkovno blagajnico, ktera je v mestu, kjer ima po pravilih železnično vrhovno ravnateljstvo svoj sedež, in sicer na račun davkov predpisanih pri posamesnih blagajnicah.

§. 5. Te določbe pridejo v moč 1. januarja 1870.

§. 6. Ministru za finance je naročena zvršitev te postave.

V Gödöllö, dne 8. maja 1869.

Franc Jožef l. r.

Taaffe l. r. **Brestel** l. r.

Digitized by Google

63.

Postava od 13. maja 1869,

o deželni brambi za kraljevine in dežele v državnem zboru zastopane.

(Štev. 68, izdatek XXXIII. Državnega zakonika. Dan izdatbe 25. maja 1869.)

S privolitvijo obeh zbornic državnega zbora ukazujem tako:

§. 1. Deželna bramba v državnem zboru zastopanih kraljevin in dežel je del orožne moči (§. 2 vojne postave od 5. decembra 1868, Drž. zak. št. 151). Ona je ob vojski namenjena za podporo stojne armade in za notranjo bran, o miru pa izjemno tudi za ohrambo notranjega miru in varnosti (§. 8. v. p.).

§. 2. Deželna bramba se vsa ali po nekem delu sklicuje in za vojsko pripravlja (mobilizira) samo na cesarjevo povelje; podpisano ob enem po odgovornem ministru za deželno bran, kadar vojska žuga, kakor tudi ob miru, če je treba za ohrambo notranjega reda in varnosti (§. 10. v. p.).

§. 3. Ob vojski se sme deželna bramba izjemno porabiti tudi zunaj skupnega okoliša kraljevin in dežel, zastopanih v državnem zboru, za kar je pa potrebna posebna državna postava. Toda če je nevarno odlagati, sme se, kadar državni zbor ni zbran, po določbah §. 14 državne osnovne postave od 21. decembra 1867, Drž. zak. št. 141, zaukazati taka poraba deželne brambe zunaj okoliša omenjenih kraljevin in dežel.

§. 4. Deželna bramba se dopolnjuje:

a) iz reservnikov, ki so v armadi doslužili, in iz vpisanih k nadomestni reservi, kteri so 30. leto prestopili;
b) iz takih vojni dolžnosti podvrženih mož, kteri se dado na ravnost (neposrednje) k deželni brambi;
c) iz takih dobrovoljcev, ki so svojo stavno dolžnost izpolnili, ki niso več brambovci, pa so še dobri za službo (§. 15 v. p.).

§. 5. Kdor hoče pristopiti k deželni brambi, mora:

a) biti državljan v kraljevinah in deželah po državnem zboru zastopanih;
b) imeti dušno in telesno zmožnost, in kar se velikosti tiče, meriti toliko, kolikor se hoče za stojno armado (§. 16 v. p.).

§. 6. Dolžnost, služiti, trpi ali traja pri deželni brambi:

a) dve leti za take, kteri se iz stojne armade, izpolnivši ondi dolžno službo, ali pa iz nadomestne reserve prestavijo k deželni brambi (§. 4, a);
b) dvanajst let za tiste vojni dolžnosti podvržene može, ki se na ravnost (neposrednje) v deželno brambo vvrstijo (§. 4 b);
c) dve leti, ali pa morebiti za ves čas dokler je vojska, pri dobrovoljcih (po §. 4 c).

§. 7. Deželna bramba kraljevin in dežel v deržavnem zboru zastopanih, brez Tirolskega in Predarelskega, šteje 79 bataljonov in pa po eden ali dva eskadrona za vsako okrožje, iz kterega se dopolnjuje po en polk konjikov (§. 12 v. p.).

Ali in na koliko se imajo kje z ozirom na posebnosti te ali óne dežele iz deželnobrambovnih bataljonov napraviti bataljoni strelcev in postavljati eskadroni deželnobrambovnih ulanov ali dragonov (dragonarjev), to določuje ministerstvo ukazoma s cesarjevem odobrenjem, s čemer se pa ne krati državnemu postavodavstvu postavna pravica, določevati dotične troške.

Oni dobé številke zapored tekoče po deželah ter so imenovani po deželi in glavnem kraju svojega dopolnilnega okrožja.

Število deželnobrambenih bataljonov in eskadronov sme se pomnožiti samo, če cesar dovoli in državni zbor pritrdi.

Digitized by Google

§. 8. Glavna (generalna) in vojaška poveljstva (komande) so ob enem deželnobrambena poveljstva za deželnobrambena krdela, kar jih je v njih okolišu, po načelih za stojno armado veljavnih.

§. 9. Vsak armadnodopolnilni okraj, brez Tirolskega in Predarelskega, deli se na dva deželnobrambena bataljonska okraja, pri čemer je treba, kolikor je mogoče, gledati na politično razdelitev in na število ljudstva. Nekdanji okrožji Dobrovniški in Kotorski kraljevine dalmatinske ste skup en bataljonski okraj deželne brambe.

Vsak deželnobrambeni bataljonski okraj razdeljuje se dalje na štiri kompanijske (stotnijske) okraje. Te bataljonske in kompanijske okraje ustanovljuje minister za deželno bran po dogovoru z ministrom notranjih reči in s cesarjevem odobrenjem. Brambovski eskadroni se dopolnjujejo iz več bataljonskih okrajev.

§. 10. Oficirje in moštvo deželnobrambenih bataljonov in eskadronov je treba že ob miru v stanu in razvidnosti imeti; bataljoni naj bodo porazdeljeni na kompanije.

Moštvo, ktero prestopa v deželno brambo iz topništva (artilerije), tehničnih krdel, zdravstvenih kompanij, vozništva, monturnega in oskrbovalnega oddelka, naj se ima posebej v razvidu, in kadar je vojska, namenjeni so deželni brambovci izmed topništva, da pomnožijo topništvo v trdnjavah, brambovci izmed tehničnih krdel pa, da gredo v trdnjave ali pa da bojišče s tehnične strani pripravljajo, brambovci izmed zdravstva, vozništva, monturstva in oskrbovalstva zadnjič so ob vojski namenjeni, da služijo v napravah za reservo in poznejše prihodnike v tistem okolišu, v kterem se deželna bramba porablja.

V ta namen, da se moštvo v stanu in razvidnosti drži, in da se magazinske zaloge za brambovske bataljone in eskadrone v skrbi imajo, obstojí v glavnem kraju vsakega bataljonskega okraja po ena brambovska razvidnica (evidencija) iz:

- 1 stotnika,
- 4 feldvebeljnov za kompanijske okraje,
- 4 brambovcev,
- 1 puškarja.

§. 11. Zaloge v monturi, opravi, orožju, tarče, strelivo za vaje naj se v glavnih krajih brambovskih bataljonskih okrajev (§. 10) s pripomočjo občinskega županstva hranijo.

§. 12. Brambovske bataljone in eskadrone je treba kakor taktična krdela v stanu, kolikor je le mogoče, po enakem napravljati, kakor so napravljeni bataljoni in eskadroni stoječe armade.

§. 13. Dokler je mir, smejo vsi tisti, ki so v deželno brambo zavezani, razen ónih, ki služijo pri razvidnicah (§. 10), pečati se z opravili svojega domačega poklica; izvzet je vendar tisti čas, v kterem so dolžni udeležiti se občasnih (periodičnih) vaj.

§. 14. Novinci v deželno brambo vdruženi (§. 4, b, c) izučujejo se ob miru praviloma osem tednov pri armadnih krdelih lastnega dopolnilnega okraja, ktera so v založni (*depot*) štaciji. Kjer je po okolnostih treba drugače ravnati, izdado se potrebne naredbe z ukazom.

§. 15. Vaje v orožju za brambovce pešce bivajo po žetvi in obstoje:

a) vsako drugo leto v bataljonskih vajah, ki trpé po 14 dni, in pri kterih se zdaj en, drugič drug bataljon udeležuje vaj večih armadnih krdel;

b) v tistih letih, v kterih ni bataljonskih vaj, v kompanijskih vajah po 14 dni, na ktere se smejo s potrebnimi častniki (šaržami) vred klicati možje na ravnost ali neposrednje v deželno brambo vdruženi v prvih 6 letih svoje službe.

Kar je konjikov v deželni brambi, ki so vsi sami dosluženci, oni nimajo vaj.

Digitized by Google

Ako poveljniki brambovskih bataljonov zaprosijo, smejo se k vajam deželne brambe poslati oficirji in podoficirji stojne armade, ki izučujejo vojake.

§. 16. Za brambovce, ki niso bili poklicani k vajam, bivajo vsako leto po žetvi v kompanijskem kraju pregledni zbori, ki pa ne smejo trpeti čez en dan.

§. 17. Pri prvem postavljanju deželne brambe bode se nje oficirstvo jemalo:

a) iz pripravnih oficirjev, ki so v penziji;

b) iz oficirjev, ki so službo pustili, vojaški značaj pa pridržali si, če se ne vdružijo — vsled svoje vojne dolžnosti — kakor reservni oficirji v stojno armado;

c) iz drugih vojni službi ne podverženih ljudi, ki bi radi dobili častno stopnjo brambovskega oficirja in so za to;

d) izmed podoficirjev deželne brambe, ki so oficirsko preskušnjo z zadostnim uspehom opravili in so tudi sicer dobri za oficirje.

Pravilno se nadopolnjuje oficirstvo deželne brambe:

a) z aktivnimi oficirji, ki prestopijo iz stojne armade;

b) z reservnimi oficirji, ki so v armadi doslužili ter se prav vdružijo v deželno brambo, ali pa s takimi, ki so še zavezani v stojno armado ter se za pomoč v deželno brambo odkažejo (§. 21 v. p.);

c) s tem, da se služeči v deželni brambi pomikajo više s stopnje na stopnjo po načelih za stojno armado veljavnih, torej ali po opravljeni preskušnji, ali pa brez preskušnje, za plačilo, če se kdo poslavi pred sovražnikom, pod to pogoje, da je sicer dober za oficirja.

Pri oddajanju brambovskih oficirjev v bataljone in eskadrone naj se gleda, kar je le mogoče, na njih trdno stanovališče.

§. 18. Brambovski oficirji so v svojih častnih stopnjah (šaržah) enaki oficirjem stojne armade; pri enakem redu v isti častni stopnji imajo oficirji stojne armade prednost pred brambovskimi oficirji.

§. 19. Jezik, v kterem se poveleva (komandira) deželni brambi v vsem okolišu kraljevin in dežel zastopanih o državnem zboru, je tisti kakor pri stojni armadi; bandere ali zastave brambovskih bataljonov so enake belim banderam stojne armade ter imajo na eni strani cesarskega (državnega) orla, na drugi strani pa dotični deželni grb.

Odlike in znamenja vseh častnih stopenj, opravo in orožje, potem predpise za službo in vaje ima deželna bramba take kakor stojna armada.

Barvo in oblik ali formo obleke ustanovljuje ministerstvo ukazoma s cesarjevem odobrenjem.

§. 20. Oficirji in moštvo deželne brambe imajo samo ta čas, ko službo opravljajo, pravico do pristojbin (plačila), ki so ob miru, v pripravljenosti in v vojski take kakor pri stojni armadi.

§. 21. Brambovski oficirji ali pa brambovci, kteri so v vojski ali sploh v djanski (aktivni) službi postali invalidni (za službo nezmožni), uživajo tiste poboljške, kteri na to stran za stojno armado veljajo.

Iste dobrote ali ugodnosti veljajo tudi za vdove in sirote brambovskih oficirjev, ki so bili pred sovražnikom ubiti ali ki so bili ranjeni in so zavolj tega umrli.

§. 22. Vsi troški deželne brambe skup, med ktere se štejejo tudi denarji, ki jih penzionirani oficirji za ta čas, ko službo opravljajo, potegujejo več kakor sicer, obtežujejo ob miru troškovnik (*budget*) ministra za deželno bram; tisti troški nasproti, ki jih prizadene priprava deželne brambe za vojsko in nje poraba za vojne namene, plačujejo se iz vkupne založbe (dotacije) državnega vojnega ministra.

Digitized by Google

§. 23. Oficirji in moštvo deželne brambe, kjer niso v djanjski službi, podstojé v vseh svojih civilnih okolnostih ali razmerjih, pa tudi v kazenskih in policijskih rečeh civilnim (nevojaškim) sodiščem in gosposkam, in so le toliko v svoji prostosti omejeni, kolikor vojna postava dopušča, in je zavolj razvidnosti potrebno. Djanjsko služeči so podložni vojaškim kazenskim in disciplinarnim postavam; kar se pa tiče njih civilnih razmerij, ki ne zadevajo vojaške službe, stoje pod civilnimi postavami in gosposkami. To reč bo posebna postava bolj na tanko določila (§. 53 v. p.).

Zavolj razvidnosti imajo brambovski oficirji in brambovci dolžnost, kadar koli svoje stanovitno prebivališče premené, le-to oglasiti pristojni brambovski razvidnici in pa tudi óni razvidnici, pod ktero se morebiti preselijo.

Brambovcem, če se preselijo v drug bataljonski okraj naj se dovoli, ako za to prosijo, prestava k dotičnemu bataljonu (eskadronu).

Pod istimi pogojami smejo se tudi oficirji deželne brambe preseljevati, toda njih prestavljenje v drug bataljon (eskadron) je zavisno od razmerij stanu in službe in pri stabnih oficirjih od cesarjeve odloke, pri viših oficirjih od odloke ministerstva za deželno bran.

§. 24. Vsi kje zunaj države bivajoči brambovci imajo dolžnost, brž kakor so po časnikih morali zvediti, da državi bližnja vojska žuga, in da je deželna bramba klicana, nemudoma vrniti se v svojo domovino ter staviti se na povelje, ne čakaje svojega posebnega poklica (§. 53 v. p.).

§. 25. Brambovski oficirji in brambovci, kteri, poklicani k vajam v orožju ali k službi, v določenem času ne pridejo, naj bodo, če se ne opravičijo popolnoma zastran tega, zaprti v zapor od enega tedna do treh mesecev, če se pa to tretjič zgodi, in ob vojski že tudi prvič naj se z njimi ravná po vojnem pravu. Razžalitev kterega častnika šteje se v takem primeru za zvekšujočo okolnost.

§. 26. Da se kteri brambovec sme izseliti v vnanjo državo, mora zadobiti dovoljenje od ministra za deželno bran.

Če se v resnici ne izseli, mora tisti brambovec, kar je zavolj odpusta brambovske dolžnosti še na dolg ostalo, pozneje doslužiti.

Ob vojski se ne sme nikomer dovoliti, da bi se na tuje preselil.

§. 27. Vse reči deželne brambe gredo v področje ministra za deželno bran; cesar bo, zaslišavši tega ministra, postavil generala za višega poveljnika (komandanta) deželne brambe, kteri bo zaukaze dajal zastran zgol vojaških reči.

Področje ministra za deželno bran obsega, kar se tiče deželne brambe, poglavitno:

ob miru:

a) imetje stanu ali števila v razvidnosti;
b) osebne reči oficirjev, tudi predloge zastran poviševanja po mnenju brambovskega višega poveljnika;
c) vse osebne reči brambovskega moštva;
d) obleko, opravo in orožje;
e) hrano ali preskrbovanje;
f) stanišče;
g) napravo občasnih vaj v orožju;
h) zaukaze zastran tega, da se neki del deželne brambe, kjer bi treba bilo, porabi za javni red in občno varnost (§. 1.).

Digitized by Google

Kadar žuga vojska in ob vojski:

i) vse naredbe, potrebne za to, da se brambovci hitro zbero in postavijo in da ostanejo neprenehoma za boj dobro pripravljeni;

k) pripomoč ali sodelovanje v ta namen, da se dežela, če bi vojvod (armadni poveljnik) tako zahteval, pripravi za bojišče.

Minister za deželno bran sme, kjer bo treba, deželnemu poglavarstvu naročiti, da zvrši ono opravila, ki so v zgornjem temu ministru izročena.

Delo višega poveljnika deželne brambe je:

1. voditi vojaško izučbo;

2. čuti nad disciplino ta čas, ko so brambovci poklicani;

3. nadgledovati stanovne razvidnice, in

4. vojne zaloge;

5. žvrševati disciplinarno oblast nad oficirji in brambovci, kteri so v djanski službi, in

6. izrekovati svoje mnenje o predlogih zastran poviševanja, ki prihajajo od poveljstev deželne brambe (§. 8) ali od poveljnikov brambovskih krdel, in pa dajati nasvete v drugih osebnih rečeh, zadevajočih oficirje.

§. 28. Poveljnik deželne brambe (§. 8) ima, kar se tiče deželne brambe svojega okoliša, tisto področje, ktero je v zgornjem izročeno višjemu poveljniku nad vso deželno brambo.

Minister za deželno bran izdaje svoje ukaze na brambovske gosposke po višem poveljniku deželne brambe in prejema tudi po njem njihova službena naznanila.

Viši poveljnik lahko v rečeh svojega področja zapoveduje brambovskim gosposkam in razdelkom, ima pa dolžnost, važnejše zaukaze ob enem ministru za deželno bran naznanjati.

§. 29. V vojski podstoji viši poveljnik deželne brambe in vsa deželna bramba vojvodu, kteri jo, kakor bo primerno porabi, bodi združeno v lastnih vojnih krdelih više vrste ali pa zedinjeno s krdeli stojne armade.

§. 30. Cesar imenuje ali postavlja zraven višega poveljnika (§. 27) vse generale in stabne oficirje, kterih bi za deželno brambo v vojski ali ob miru treba bilo, neposrednje, potem ko je zaslišal ministra za deželno bran; više oficirje pa imenuje o miru na predlog ministra za deželno bran (§. 28) in v vojski na predlog tistega najvišega poveljnika, pod kterega povelje se deželna bramba postavi.

§. 31. Disciplinarno-kazenska pravica gre poveljnikom v djanjsko službo zbranih razdelkov deželne brambe v isti meri, kakor je izročena enakim poveljnikom v stojni armadi. Viši poveljnik deželne brambe je v tem enak generalu poveljniku.

§. 32. Bataljonski, divizijski in samostojni eskadronski poveljniki imajo pravico, imenovati častnike, od feldvebeljna (stražmojstra) navdol, po meri, kakor se aktivirajo podstoječi jim brambovski oddelki, držeč se podpisanega stanu (števila).

§. 33. Da bo državnemu vojnemu ministru neprenehoma znano, koliko je vseh pomočkov, ki jih ima država za svojo vkupno obrambo, mora mu minister za deželno bran občasno naznanjati, koliko je brambovcev, koliko in kakih opravnih zalog imajo, kod so nastanjeni oddelki deželne brambe in kar je sicer treba vediti o deželni brambi.

O tem, kako so brambovci po vojaško izučeni in kako se, kar se tiče discipline, ponašajo, o tem bo višji poveljnik deželne brambe državnemu vojnemu ministru po ministru za deželno bran poročal.

Digitized by Google

§. 34. Ta brambovska postava se nikakor ne dotiče obstanka različnih oboroženih meščanskih krdel, ki je oprt na privilegije ali pravila (štatute).

Če je kdo od kterega od teh meščanskih krdel, za to ni odvezan postavne vojne dolžnosti v stojni armadi ali v deželni brambi.

§. 35. Določbe o tem, kako naj se na Tirolskem in Predarelskem izpolnjuje vojna dolžnost v deželni brambi, bodo se izdale z deželnim postavodavstvom (Člen III. vojne postave).

§. 36. Ta postava pride v moč, brž kakor bo razglašena, in nje zvršitev se naroča ministru za deželno bran.

Na Dunaju, 13. maja 1869.

Franc Jožef l. r.

Taaffe l. r.

64.

Postava od 13. maja 1869,

da se daje dodatni kredit ministerstvu za bogočastje in uk za leto 1869.

(Štev. 69, izdatek XXXIV. Državnega zakonika. Dan izdatbe 25. maja 1869.)

S privolitvijo obeh zbornic državnega zbora ukazujem tako:

Člen I.

Da se založe troški, kar jih bo v primeri s finančno postavo od 23. marca 1869 več pri troškovniku ministerstva za bogočastje in uk, poglavje 7, naslov 8, „šolski svetovalci“, vsled zvršene postave od 26. marca 1869, zastran sistemizacije iz državnih dohodkov plačevanih deželnih in okrajnih šolskih svetovalcev, dovoljuje se dodatni kredit v okroglem številu za . . . . **80.000** gld.

Člen II.

Zvršitev te postave se naroča ministru za bogočastje in uk in pa ministru za finance.

Na Dunaju, 13. maja 1869.

Franc Jožef l. r.

Taaffe l. r. **Hasner** l. r. **Brestel** l. r.

65.

Postava od 18. maja 1869,

s ktero se dovoljuje začasna polahčica zastran praktike zahtevane za dosego notarske službe.

(Štev. 70, izdatek XXXIV. Državnega zakonika. Dan izdatbe 25. maja 1869.)

S privolbo obeh zbornic državnega zbora ukazujem tako:

Člen I.

Pravosodnemu ministru daje se *za eno leto od dne, kterega se razglasi ta postava*, oblast, notarska mesta po *razpisanem konkursu* pro-

Digitized by Google

Ako poveljniki brambovskih bataljonov zaprosijo, smejo se k vajam deželne brambe poslati oficirji in podoficirji stojne armade, ki izučujejo vojake.

§. 16. Za brambovce, ki niso bili poklicani k vajam, bivajo vsako leto po žetvi v kompanijskem kraju prigledni zbori, ki pa ne smejo trpeti čez en dan.

§. 17. Pri prvem postavljanju deželne brambe bode se nje oficirstvo jemalo:

a) iz pripravnih oficirjev, ki so v penziji;

b) iz oficirjev, ki so službo pustili, vojaški značaj pa pridržali si, če se ne vdružijo — vsled svoje vojne dolžnosti — kakor reservni oficirji v stojno armado;

c) iz drugih vojni službi ne podverženih ljudi, ki bi radi dobili častno stopnjo brambovskega oficirja in so za to;

d) izmed podoficirjev deželne brambe, ki so oficirsko preskušnjo z zadostnim uspehom opravili in so tudi sicer dobri za oficirje.

Pravilno se nadopolnjuje oficirstvo deželne brambe:

a) z aktivnimi oficirji, ki prestopijo iz stojne armade;

b) z reservnimi oficirji, ki so v armadi doslužili ter se prav vdružijo v deželno brambo, ali pa s takimi, ki so še zavezani v stojno armado ter se za pomoč v deželno brambo odkažejo (§. 21 v. p.);

c) s tem, da se služeči v deželni brambi pomikajo više s stopnje na stopnjo po načelih za stojno armado veljavnih, torej ali po opravljeni preskušnji, ali pa brez preskušnje, za plačilo, če se kdo poslavi pred sovražnikom, pod to pogoje, da je sicer dober za oficirja.

Pri oddajanju brambovskih oficirjev v bataljone in eskadrone naj se gleda, kar je le mogoče, na njih trdno stanovališče.

§. 18. Brambovski oficirji so v svojih častnih stopnjah (šaržah) enaki oficirjem stojne armade; pri enakem redu v isti častni stopnji imajo oficirji stojne armade prednost pred brambovskimi oficirji.

§. 19. Jezik, v kterem se poveleva (komandira) deželni brambi v vsem okolišu kraljevin in dežel zastopanih o državnem zboru, je tisti kakor pri stojni armadi; bandere ali zastave brambovskih bataljonov so enake belim banderam stojne armade ter imajo na eni strani cesarskega (državnega) orla, na drugi strani pa dotični deželni grb.

Odlike in znamenja vseh častnih stopenj, opravo in orožje, potem predpise za službo in vaje ima deželna bramba take kakor stojna armada.

Barvo in oblik ali formo obleke ustanovljuje ministerstvo ukazoma s cesarjevem odobrenjem.

§. 20. Oficirji in moštvo deželne brambe imajo samo ta čas, ko službo opravljajo, pravico do pristojbin (plačila), ki so ob miru, v pripravljenosti in v vojski take kakor pri stojni armadi.

§. 21. Brambovski oficirji ali pa brambovci, kteri so v vojski ali sploh v djanski (aktivni) službi postali invalidni (za službo nezmožni), uživajo tiste poboljške, kteri na to stran za stojno armado veljajo.

Iste dobrote ali ugodnosti veljajo tudi za vdove in sirote brambovskih oficirjev, ki so bili pred sovražnikom ubiti ali ki so bili ranjeni in so zavolj tega umrli.

§. 22. Vsi troški deželne brambe skup, med ktere se štejejo tudi denarji, ki jih penzionirani oficirji za ta čas, ko službo opravljajo, potegujejo več kakor sicer, obtežujejo ob miru troškovnik (*budget*) ministra za deželno bram; tisti troški nasproti, ki jih prizadene priprava deželne brambe za vojsko in nje poraba za vojne namene, plačujejo se iz vkupne založbe (dotacije) državnega vojnega ministra.

Digitized by Google

§. 23. Oficirji in moštvo deželne brambe, kjer niso v djanjski službi, podstojé v vseh svojih civilnih okolnostih ali razmerjih, pa tudi v kazenskih in policijskih rečeh civilnim (nevojaškim) sodiščem in gosposkam, in so le toliko v svoji prostosti omejeni, kolikor vojna postava dopušča, in je zavolj razvidnosti potrebno. Djanjsko služeči so podložni vojaškim kazenskim in disciplinarnim postavam; kar se pa tiče njih civilnih razmerij, ki ne zadevajo vojaške službe, stoje pod civilnimi postavami in gosposkami. To reč bo posebna postava bolj na tanko določila (§. 53 v. p.).

Zavolj razvidnosti imajo brambovski oficirji in brambovci dolžnost, kadar koli svoje stanovitno prebivališče premené, le-to oglasiti pristojni brambovski razvidnici in pa tudi óni razvidnici, pod ktero se morebiti preselijo.

Brambovcem, će se preselijo v drug bataljonski okraj naj se dovoli, ako za to prosijo, prestava k dotičnemu bataljonu (eskadronu).

Pod istimi pogojami smejo se tudi oficirji deželne brambe preseljevati, toda njih prestavljenje v drug bataljon (eskadron) je zavisno od razmerij stanu in službe in pri stabnih oficirjih od cesarjeve odloke, pri viših oficirjih od odloke ministerstva za deželno bran.

§. 24. Vsi kje zunaj države bivajoči brambovci imajo dolžnost, brž kakor so po časnikih morali zvediti, da državi bližnja vojska žuga, in da je deželna bramba klicana, nemudoma vrniti se v svojo domovino ter staviti se na povelje, ne čakaje svojega posebnega poklica (§. 53 v. p.).

§. 25. Brambovski oficirji in brambovci, kteri, poklicani k vajam v orožju ali k službi, v določenem času ne pridejo, naj bodo, če se ne opravičijo popolnoma zastran tega, zaprti v zapor od enega tedna do treh mesecev, če se pa to tretjič zgodi, in ob vojski že tudi prvič naj se z njimi ravná po vojnem pravu. Razžalitev kterega častnika šteje se v takem primeru za zvekšujočo okolnost.

§. 26. Da se kteri brambovec sme izseliti v vnanjo državo, mora zadobiti dovoljenje od ministra za deželno bran.

Če se v resnici ne izseli, mora tisti brambovec, kar je zavolj odpusta brambovske dolžnosti še na dolg ostalo, pozneje doslužiti.

Ob vojski se ne sme nikomer dovoliti, da bi se na tuje preselil.

§. 27. Vse reči deželne brambe gredo v področje ministra za deželno bran; cesar bo, zaslišavši tega ministra, postavil generala za višega poveljnika (komandanta) deželne brambe, kteri bo zaukaze dajal zastran zgol vojaških reči.

Področje ministra za deželno bran obsega, kar se tiče deželne brambe, poglavitno:

ob miru:

a) imetje stanu ali števila v razvidnosti;
b) osebne reči oficirjev, tudi predloge zastran poviševanja po mnenju brambovskega višega poveljnika;
c) vse osebne reči brambovskega moštva;
d) obleko, opravo in orožje;
e) hrano ali preskrbovanje;
f) stanišče;
g) napravo občasnih vaj v orožju;
h) zaukaze zastran tega, da se neki del deželne brambe, kjer bi treba bilo, porabi za javni red in občno varnost (§. 1.).

Digitized by Google

Kadar žuga vojska in ob vojski:

i) vse naredbe, potrebne za to, da se brambovci hitro zbero in postavijo in da ostanejo neprenehoma za boj dobro pripravljeni;

k) pripomoč ali sodelovanje v ta namen, da se dežela, če bi vojvod (armadni poveljnik) tako zahteval, pripravi za bojišče.

Minister za deželno bran sme, kjer bo treba, deželnemu poglavarstvu naročiti, da zvrši ono opravila, ki so v zgornjem temu ministru izročena.

Delo višega poveljnika deželne brambe je:

1. voditi vojaško izučbo;

2. čuti nad disciplino ta čas, ko so brambovci poklicani;

3. nadgledovati stanovne razvidnice, in

4. vojne zaloge;

5. žvrševati disciplinarno oblast nad oficirji in brambovci, kteri so v djanski službi, in

6. izrekovati svoje mnenje o predlogih zastran poviševanja, ki prihajajo od poveljstev deželne brambe (§. 8) ali od poveljnikov brambovskih krdel, in pa dajati nasvete v drugih osebnih rečeh, zadevajočih oficirje.

§. 28. Poveljnik deželne brambe (§. 8) ima, kar se tiče deželne brambe svojega okoliša, tisto področje, ktero je v zgornjem izročeno višjemu poveljniku nad vso deželno brambo.

Minister za deželno bran izdaje svoje ukaze na brambovske gosposke po višem poveljniku deželne brambe in prejema tudi po njem njihova službena naznanila.

Viši poveljnik lahko v rečeh svojega področja zapoveduje brambovskim gosposkam in razdelkom, ima pa dolžnost, važnejše zaukaze ob enem ministru za deželno bran naznanjati.

§. 29. V vojski podstoji viši poveljnik deželne brambe in vsa deželna bramba vojvodu, kteri jo, kakor bo primerno porabi, bodi združeno v lastnih vojnih krdelih više vrste ali pa zedinjeno s krdeli stojne armade.

§. 30. Cesar imenuje ali postavlja zraven višega poveljnika (§. 27) vse generale in stabne oficirje, kterih bi za deželno brambo v vojski ali ob miru treba bilo, neposrednje, potem ko je zaslišal ministra za deželno bran; više oficirje pa imenuje o miru na predlog ministra za deželno bran (§. 28) in v vojski na predlog tistega najvišega poveljnika, pod kterega povelje se deželna bramba postavi.

§. 31. Disciplinarno-kazenska pravica gre poveljnikom v djanjsko službo zbranih razdelkov deželne brambe v isti meri, kakor je izročena enakim poveljnikom v stojni armadi. Viši poveljnik deželne brambe je v tem enak generalu poveljniku.

§. 32. Bataljonski, divizijski in samostojni eskadronski poveljniki imajo pravico, imenovati častnike, od feldvebeljna (stražmojstra) navdol, po meri, kakor se aktivirajo podstoječi jim brambovski oddelki, držeč se podpisanega stanu (števila).

§. 33. Da bo državnemu vojnemu ministru neprenehoma znano, koliko je vseh pomočkov, ki jih ima država za svojo vkupno obrambo, mora mu minister za deželno bran občasno naznanjati, koliko je brambovcev, koliko in kakih opravnih zalog imajo, kod so nastanjeni oddelki deželne brambe in kar je sicer treba vediti o deželni brambi.

O tem, kako so brambovci po vojaško izučeni in kako se, kar se tiče discipline, ponašajo, o tem bo višji poveljnik deželne brambe državnemu vojnemu ministru po ministru za deželno bran poročal.

Digitized by Google

§. 34. Ta brambovska postava se nikakor ne dotiče obstanka različnih oboroženih meščanskih krdel, ki je oprt na privilegije ali pravila (štatute).

Če je kdo od kterega od teh meščanskih krdel, za to ni odvezan postavne vojne dolžnosti v stojni armadi ali v deželni brambi.

§. 35. Določbe o tem, kako naj se na Tirolskem in Predarelskem izpolnjuje vojna dolžnost v deželni brambi, bodo se izdale z deželnim postavodavstvom (Člen III. vojne postave).

§. 36. Ta postava pride v moč, brž kakor bo razglašena, in nje zvršitev se naroča ministru za deželno bran.

Na Dunaju, 13. maja 1869.

Franc Jožef l. r.

Taaffe l. r.

64.

Postava od 13. maja 1869,

da se daje dodatni kredit ministerstvu za bogočastje in uk za leto 1869.

(Štev. 69, izdatek XXXIV. Državnega zakonika. Dan izdatbe 25. maja 1869.)

S privolitvijo obeh zbornic državnega zbora ukazujem tako:

Člen I.

Da se založe troški, kar jih bo v primeri s finančno postavo od 23. marca 1869 več pri troškovniku ministerstva za bogočastje in uk, poglavje 7, naslov 8, „šolski svetovalci", vsled zvršene postave od 26. marca 1869, zastran sistemizacije iz državnih dohodkov plačevanih deželnih in okrajnih šolskih svetovalcev, dovoljuje se dodatni kredit v okroglem številu za . . . . **80.000** gld.

Člen II.

Zvršitev te postave se naroča ministru za bogočastje in uk in pa ministru za finance.

Na Dunaju, 13. maja 1869.

Franc Jožef l. r.

Taaffe l. r. **Hasner** l. r. **Brestel** l. r.

65.

Postava od 18. maja 1869,

s ktero se dovoljuje začasna polahčica zastran praktike zahtevane za dosego notarske službe.

(Štev. 70, izdatek XXXIV. Državnega zakonika. Dan izdatbe 25. maja 1869.)

S privolbo obeh zbornic državnega zbora ukazujem tako:

Člen I.

Pravosodnemu ministru daje se za eno leto od dne, kterega se razglasi ta postava, oblast, notarska mesta po razpisanem konkursu pro-

Digitized by Google

silcem, ki so preskušnjo za sodništvo z uspehom opravili, podeliti tudi takrat, če oni niso, kakor postava hoče, dovršili praktike pri kterem notarju, pa izkažejo vendar štiriletno praktiko, bodi celoma ali deloma pri sodišču, pri finančni prokuraturi ali pri advokatu.

Če je kdo pri notarju dovršil nekaj praktike, pa ne cele enoletne, kakor veleva postava, bode se mu tudi taka vštevala v štiriletno praktiko.

Člen II.

Ta postava pride v moč tisti dan, kterega bo razglašena in sicer v tistih kraljevinah in deželah, v kterih veljá notarski red od 21. maja 1855, Drž. zak. št. 94, oziroma cesarski patent od 7. februarja 1858, Drž. zak. št. 23.

Člen III.

Zvršitev te postave je naročena ministru za pravosodje.

V Neubergu, dne 18. maja 1869.

Franc Jožef l. r.

Taaffe l. r. **Herbst** l. r.

66.

Postava od 20. maja 1869,

zastran tega, kako naj poplača c. k. priv. česka zahodna železnica, kar je državi dolžna spričo državne dobrostojnosti (garantije).

(Štev. 72, izdatek XXXIV. Državnega zakonika. Dan izdatbe 25. maja 1869.)

S privolitvijo obeh zbornic državnega zbora ukazujem tako le:

Člen I.

Mojemu finančnemu ministru se daje oblast, z c. k. previlegirano družbo česke zahodne železnice pod sledečimi pogojami in načini dokončno skleniti dogovor zastran povračila danih ji deržavnih predzajmov, namreč:

a) Napravni kapital od 24 milijonov goldinarjev, ki po določbah dopustnega pisma česke zahodne železnice od 8. septembra 1859, po tem dogovorov med državno upravo in te železnice zastopniki od 23. oktobra 1860 in 12. januarja 1865 uživa poroštvo državno za obresti po $5^2/_{10}$ odstotkov in za razdolžbo, sme se povišati za 3 milijone.

b) Družba česke zahodne železnice ima pravico, do 3 milijonov goldinarjev izdati predstvene obligacije, ki bodo nosile na leto po pet od sto obresti plačevane vsakega pol leta v pravem srebrnem denarju in ki se v enakem denarju odkupijo v času od 1. julija 1870 do 1. julija 1916 s tem, da se bodo po razdolžnem od državne uprave odobrenem črtežu vsako leto obligacije posebej izždrebovale ali lozale.

c) Družba česke zahodne železnice bode državni upravi v tem namenu, da se do dobrega izplačajo doslej prejeti poroštveni predzajmi in kar se je od njih nabralo obresti po 4 od 100, dala v dobi, ki jo državna uprava določi, po sklenjenem dogovoru primerno število pod b) omenjenih predstvenih obligacij za en milijon petkrat sto tisoč goldinarjev nominalnega zneska.

Digitized by Google

d) Skupilo za ostale predstvene obligacije, ki se smejo oddati le po ceni od državne uprave odobreni, v nominalnem znesku od 1,500.000 gld., naj se porabi za odplačilo visečega dolga češke zahodne železnice v znesku od 149.026 gld. 36 kr., potem za pomnožbo vozil in popravljanje ceste.

e) Za odplačilo deržavno-poroštvenih predzajmov, ki bi se utegnili vprihodnje dati češki zahodni železnici, in pa obresti po 4 od sto, ki se nabero za-nje, bode se rabila samo polovica tistega zneska od čistih dohodkov, ki presega zagotovljeno letnino napravnega kapitala po $5^{2}/_{10}$ od sto.

Člen II.

Zvršitev te postave se naroča Mojemu finančnemu ministru.

V Schönbrunnu, 20. maja 1869.

Franc Jožef l. r.

Taaffe l. r. **Brestel** l. r.

67.

Postava od 20. maja 1869,

o prodaji nekterih predmetov nepremakljive državne lastnine.

(Štev. 73, izdatek XXXIV. Državnega zakonika. Dan izdatbe 25. maja 1869.)

S privolitvijo obeh zbornic državnega zbora ukazujem tako:

1. Mojemu finančnemu ministru daje se oblast, v letih 1869 in 1870 prodati

a) Dunajsko zvezno železnico med kolodvorom cesar Ferdinandove severne železnice in kolodvorom južne železnice,
b) hišo pop. št. 246 v Salcburgu,
c) uradno poslopje razpuščenega solinskega in gozdnega ravnateljstva v Gmundenu,
d) kopališče Truskavec na gališki grajščini v Dragobiču in pa 562 oralov gozda,
e) staro strugo reke Adiže pri Lidornu na južnem Tirolskem; dalje
f) predmete, ki so jih doslej rabila druga upravstva, pa jih več ne potrebujejo, ter so ti predmeti prešli v posest finančne uprave.

2. Še se daje finančnemu ministru oblast, pri prvi prodaji teh posestev dodeliti oprost od prepisnine.

3. Zveršitev te postave se naroča Mojemu ministru za finance.

V Schönbrunnu, 20. maja 1869.

Franc Jožef l. r.

Taaffe l. r. **Brestel** l. r.

Digitized by Google

68.

Postava od 20. maja 1869,

da se dovoljujejo dodatni krediti ministerstvom za notranje reči, trgovino, kmetijstvo in pravosodje v letu 1869.

(Štev. 74. izdatek XXXIV. Državnega zakonika. Dan izdatbe 25. maja 1869.)

S privolitvijo obeh zbornic državnega zbora ukazujem tako:

Člen I.

Da se založi, kar bo v primeri s finančno postavo od 23. marca 1869 pri troškovnikih ministerstev notranjih reči, tergovino, kmetijstva in pravosadja v letu 1869 več potroškov, dovoljujejo se dodatno tile krediti:

Za ministerstvo notranjih reči:

Poglavje 5, naslov 8, delanje cest, na založbo troškov za nov most čez Donavo pri Lincu . . . . 100.000 gld.

Za ministerstvo tergovine:

Poglavje 28, naslov 1, osrednja uprava . . . . 40.000 gld.

Za ministertvo kmetijstva:

a) Stroški za priprave zastran tega, da se ustanovi na Dunaju kmetijska visoka šola . . . . 30.000 gld.

b) za podporo pri ustanovitvi kmetijskih akademij (srednjih šol) v deželah . . . . 28.000 „

skup . 58.000 gld.

Za ministerstvo pravosodja:

a) Poglavje 30, naslov 3, oskerbovanje pravosodja v kronovinah vsled zveršene postave od 24. aprila 1869, s ktero se razmerja glede častne stopnje in pa plače pri sodnih uradnikih in služabnikih spreminjajo . . . . 225.000 gld.

b) Poglavje 30, naslov 4, kaznovalnic, za razširjenje kaznilnice v Steinu . . . . 40.000 „
in za šolo in delavnico v Višniski kaznilnici . . . . 20.000 „

c) Poglavje 30, naslov 5, nove stavbe ali zidanja, za izplačilo zneskov za dodelano Litomišelsko sodno hišo in ječo . . . 13.040 „

skup . 298.040 gld.

Člen II.

Zveršitev te postave se naroča ministrom za notranje reči, trgovino, kmetijstvo, pravosodje in finance.

Schönbrunnu, 20. maja 1869.

Franc Jožef l. r.

Taaffe l. r. **Plener** l. r. **Potocki** l. r. **Giskra** l. r.
Herbst l. r. **Brestel** l. r.

Digitized by Google

69.

Postava od 20. maja 1869,

da se sme že préd kovati novi srebrni drobiž na račun srebrnih šestic z letnico 1848 in 1849, ktere se vzeme iz obteka.

(Štev. 75, izdatek XXXIV. Državnega zakonika. Dan izdatbe 25. maja 1869.)

S privolitvijo obeh zbornic državnega zbora ukazujem tako:

Finančnemu ministru se daje oblast, na račun druge polovice tistega zneska od novih srebrnih drobnih denarjev, ki se ima po členu IV postave od 1. julija 1868, drž. zak. št. 84, nakovati za šestice z letnico 1848 in 1849, ktere se nazaj vzamejo, že zdaj nakovati in med ljudi izdajati novega drobiža za pet milijonov goldinarjev.

V Schönbrunnu, 20. maja 1869.

Franc Jožef l. r.

Taaffe l. r. **Brestel** l. r.

70.

Postava od 20. maja 1869,

s prostosti od štemplja in pristojbin pri obnavljanju sodnih spisov, ki so pri požaru v Stanislavovu zgoreli.

(Štev. 76, izdatek XXXIV. Državnega zakonika. Dan izdatbe 25. maja 1869.)

S privolitvijo obeh zbornic državnega zbora ukazujem tako:

I. Vlogam, zapisnikom in sodnim izdatkom, ki se morajo za dotrdbo privatnopravnih iskav v pravdi in zunaj pravde vnovič napraviti, ker so civilnosodni spisi Stanislavovskega okrožnega sodišča zgoreli, dodeljuje se oprost, da ni treba štempelja in pristojbine vdrugič opravljati, če se iz ohranjenih sodnih spisov za gotovo vidi ali če dotičnik po pravičnem sprevidu sodišča zadosti izkaže, da obnovljena prošnja ali pa zapisnik o času požara še ni bil rešen ali da je bil že rešen dotičniku ugodno, in ob enem da so se pri prejšni vložbi ali izdatbi postavni štemplji in pristojbine (davščine) opravili.

II. Za to ugodnost ali polahčico morajo dotičniki z neštempljano vlogo prositi pri dotičnem sodišču, ktero razsodi, ali se ima zahtevana polahčica dopustiti ali ne.

III. Take prošnje se smejo podati le šest mesecev, počemši od dne, kterega pride v moč ta postava; po izteku te dobe ne smejo se več takošne prošnje dovoljevati.

IV. Če se zaprošena oprostitev dovoli, treba je na prvi strani prve pole vseh vsled tega štemplja prostih vlog, zapisnikov ali uradnih izdatkov omenjati dotični odlok sodišča, na kterega se opira prostost.

V. Ta postava naj pride v moč brž tisti dan, kakor bo razglašena.

VI. Ministroma za finance in pravosodje je naročena zveršitev te postave.

V Schönbrunnu, 20. maja 1869.

Franc Jožef l. r.

Taaffe l. r. **Herbst** l. r. **Brestel** l. r.

Digitized by Google

71.

Postava od 22. maja 1869,

s ktero se določuje število vojaških novincev (rekrutov), ki se imajo v letu 1869 v vojake vzeti, da se dopolni stojna armada (vojno pomorstvo) in pa nadomestna reserva.

(Štev. 86, izdatek XXXVII. Državnega zakonika. Dan izdatbe 2. junija 1869.)

S privolitvijo obeh zbornic Mojega državnega zbora ukazujem tako:

Člen I.

Da se stojna armada in vojno pomorstvo (marina) ohrani pri številu sprejetem v §. 11 vojne postave od 5. decembra 1868, in za nadomestno reservo, ustanovljuje se po §. 13 te postave letni kontingent, ki ga morajo dati kraljevine in dežele v deržavnem zboru zastopane, in sicer za stojno armado in vojno pomorstvo na 56.041 mož, zanadomestno reservo pa na 5604 mož.

Člen II.

Dovoljuje se za leto 1869, res vzeti v členu I ustanovljena kontingenta izmed tistih, ki so v postavno poklicanih letnih verstah zmožni za orožje.

Člen III.

Stavljenje naj bo letos izjemoma v času od 15. avgusta do konca septembra.

Člen IV.

Zvršitev te potave se naročuje Mojemu ministerskemu prezidentu, ki oskrbuje opravila ministerstva za deželno bran in občno varnost, in kteri naj se zastran tega domeni z Mojim deržavnim vojnim ministrom.

V Schönbrunnu, dne 22. maja 1869.

Franc Jožef l. r.

Taaffe l. r.

Digitized by Google

Prestave iz državnega zakonika leta 1869

za

kranjsko vojvodino.

XI. dél.

72.

Postava od 29. marca 1869,

popisovanju ljudstva.

(Štev. 67, isdatek XXXII. Državnega zakonika. Dan izdatbe 25. maja 1869.)

Da se popisovanje ljudstva po enakem uravná, vzvidelo Mi se je, s privolštvijo obeh zbornic državnega zbora odobriti priloženi zaukaz ali predpis ter ukazati tako:

Člen I.

Prvi popis ljudstva po tem zaukazu naj se v vseh na državnem zboru zastopanih kraljevinah in deželah opravi v letu 1870 in sicer po stanu ljudstva, kakor je bil 31. decembra 1869.

Člen II.

S popisovanjem ljudstva naj se zapiše tudi imenitnejša živina in drobnica.

Člen III.

Drugi popis po tem zaukazu naj se napravi po stanu, kakor bo 31. decembra 1880 ter naj bo dalje vselej od desetih do desetih let nov popis.

Člen IV.

Cesarski ukaz od 23. marca 1857, Drž. zak. št. 67, in z njim odobreni zaukaz o popisovanju ljudstva sta izgubila svojo moč.

Člen V.

Ministru notranjih reči se nalaga, zvršiti to postavo, ter daje oblast, izdati potrebne zvršilne ukaze.

Na Dunaju, dne 29. marca 1869.

Franc Jožef l. r.

Taaffe l. r. **Giskra** l. r.

Digitized by Google

Zaukaz,

kako je treba ljudstvo popisovati.

A. Priprave k popisu.

§. 1. Vsa za to namenjena poslopja, da v njih ljudje stanujejo, morajo se, če še niso, s številkami (numerami) zaznamiti. To veljá tudi za hiše posamič stoječe, za koče, ki so daleč kje v gozdih ali na planinah i. t. d., tako tudi za poslopja, v kterih le nekaj časa nihče ne prebiva. Prizidki kake hiše ali stranska poslopja se štejejo pod njeno številko ter ne dobé posebne številke. Samo politična okrajna gosposka (okrajno glavarstvo ali pa občinska gosposka take občine, ki ima svoj lasten štatut) sme ukazati, da se ktera številka izbriše.

§. 2. Za to zaznamovanje naj se jemljo navadne številke ali cifre. Drobcev pri teh številkah ne sme biti.

§. 3. Številka (numera) naj se naredí na tisti strani hiše, kjer so poglavitna vrata, če je mogoče, nad vrati, in se mora vedno ohraniti tako, da se lahko razloči in bere.

§. 4. Nova hiša, če pride tudi med hiše, ki že imajo vsaka svojo številko, dobi tisto številko, ki sledi (pride) za zadnjo številko v celem kraju, v takih mestih ali krajih pa, kjer se hiše v vsakih ulicah posebej zaznamujejo (§. 6), tisto številko, ki sledi za zadnjo številko tistih ulic (tistega tržišča ali placa).

Če bi pa tam, kjer se nova hiša med druge vrstama stoječe sezida, bila ktera številka prazna, dobi jo ta nova hiša.

§. 5. Kadar se dve ali več hiš predelajo v eno samo hišo, mora ta ena hiša imeti vse te številke od prejšnjih hiš dotle, dokler se v tistem kraju, ali če so hiše posebej po ulicah zaznamljene, v tistih ulicah vse hiše vnovič s številkami ne opravijo, ali dokler se po novem zidanju (§. 4) ali drugem predelovanju ne podá pripravna priložnost, dati prazno ali prosto številko drugi hiši.

§. 6. Kadar bo potreba v kakem kraju vse hiše na novo s številkami zaznamiti, naj se številke začno z 1 in naj gredo po legi hiš, kakor je najpripravneje, v aritmetičnem redu dalje, dokler ne bodo vse hiše tistega kraja zaznamljene. Mestni deli in predmestja, ki imajo posebna imena, smejo dobiti tudi posebne številke.

V mestih in drugih velikih krajih sme tudi biti, da dobé hiše vsakih ulic in vsakega tržišča (placa) svoje posebne številke.

§. 7. Hiša, ki še nima številke, sme se opraviti s številko samo, če ukaže občinsko županstvo, ki pa mora to okrajni gosposki na znanje dati, da bi se pa številke posamnih hiš ali celih krajev, mestnih delov i. t. d. premenile ali predrugačile, to sme samo politična gosposka, pod ktero stoji občina, iz posebnih razlogov ali vzrokov dovoliti.

Digitized by Google

V vseh teh primerih (§§. 4—7) je treba ravnati po dogovoru z gosposko za davek in za gruntne bukve.

§. 8. Hišni lastnik plačuje stroške za napravo in za ohranitev številke.

Občina sme primerno ukazati, kako naj se naredé številke, da bodo povsod enolične.

§. 9. V vsakem kraju (naj bo vasica, vas, trg i. t. d.), naj se na koncéh, kjer se va-nj prihaja in iz njega gre, ob občinskem strošku napravi na pripravnem mestu tabla (krajokazna), in kar je zapisano na nji, mora se vedno ohraniti tako, da se lahko bere. Na ti tabli naj bo zapisano, kako je ime tistemu kraju, potem občini (soseski) in pa političnemu okraju, kamor se šteje, in pri takih krajih, ki so v colnomejnem okraju, naj se pristavi še to.

Politično deželno poglavarstvo določi, v kterih deželnih jezikih je treba te besede zapisati.

§. 10. Župani dajejo odgovor za to, da se v celi občini izpolnjuje vse to, kakor velevajo zgornji §§. 1. do 9, ter pazijo na to, da se na tanko po njih dela.

Če bi hišni lastnik, kadar se mu ukaže, hišo opraviti s številko ali, kjer bo treba, številko ponoviti ali drugo številko narediti, tega ne storil, naj župan ob lastnikovem strošku številko napraviti dá.

B. Kako se ravná pri popisu.

§. 11. Ljudstvo popisujejo v vsakem kraju in vsaki občini posebej občine, grajščine in politične gosposke po poslopjih za ljudi namenjenih in v vsakem poslopju po staniščih, ktera imá.

Samo popis v djanjski službi bivajočih vojakov je prepuščen vojaškim gosposkam.

Kakor taki vojaki, ki jih popisujejo vojaške gosposke, štejejo se vsi udje stojne armade, vojnega pomorstva, in armadnega upravstva, ki so v kaki djanjski službi ali na zgolj časnem dopustu (urlavbu), ali ki spadajo k stanu vojaških zavodov.

Vojaške gosposke pa ne bodo popisovale vojaških oseb, ki so v penziji ali ki so se vojaštvu odpovedale, pa so si pridržale vojaški značaj, civilnih (nevojaških) oseb, spadajočih k stanu vojaških zavodov (§. 29), moštva liniji služnega, ktero je na stanovitnem dopustu, oficirjev in moštva od reserve in deželne brambe, patentalnih in reservacijnih invalidov, ki ne živé v invalidnicah.

§. 12. V deželnih glavnih mestih in v tistih občinah, ki imajo lastne občinske postave (štatute), opravljajo popis, kolikor se tiče njihovega občinskega okraja, občinske gosposke do dobrega.

To isto veljá za tiste pod okrajnim glavarstvom stoječe občine in za tiste samostojne grajščine, kterim politično deželno poglavarstvo z ozirom na njih zmožnost izroči, da to opravilo v svojem okolišu popolnoma oskrbé. Če deželno poglavarstvo kaj takega zaukaže, ni moči zoper to pritožiti se.

Zunaj okrajev deželnih glavnih mest in takih občin, ki imajo svoje lastne občinske postave, vodijo popis okrajna glavarstva. Toda tudi tiste občine in posebne grajščine, kterim se ne naloži, opraviti do dobrega popis v svojem okolišu,

Digitized by Google

imajo vendar dolžnost, pripomagati s tem, da popišejo ljudstvo v vsakem, k njih okolišu štetem kraju, samo da jim ni treba delati krajnega in občinskega pregleda.

§. 13. Tiskovine potrebne za popisno opravilo priskrbujejo se na državne troške. Vse druge stroške, ki bodo pri tem opravilu, plačuje ali državni zaklad ali pa dotična občina (občini nepridružena grajščina), po tem, kakor je opravilo, kterega se tičejo v postavi odkazano ali ces. gosposkam ali pa občinam (grajščinam).

§. 14. V vsakem kraju je treba popisati enkrat vse pričujoče (domače in tuje) prebivalstvo, po tem pa posebej še tiste domače prebivalce, ki so iz doma. K domačim prebivalcem se štejejo ne le taki, ki imajo v občini, kamor spada tisti kraj, domovinsko pravico, temuč tudi tisti ondi bivajoči avstrijski državljani, za ktere se ne vé, v kteri občini imajo domovinstvo po postavi o domovinstvu, dani 3. decembra 1863. Vsi drugi v kakem kraju bivajoči ljudje popišejo se za tujce.

Popis pa naj se opravi tako, da bo pričujoče ljudstvo po poglavitnih ozirih, namreč: spolu, starosti, veri, stanu, domovju, poklicu ali delu, s kterim se kdo peča, nepričujoče (kje drugej bivajoče) ljudstvo pa po spolu in po prebivališču razločeno.

Še se utegnejo povedati tudi drugi statistično važni podatki, n. pr. število slepih in gluhonemih, razmerja ali okolščine glede stanovanja i. t. d.

Ukazoma se določi, kako (v kteri obliki) naj se to stori.

§. 15. Drugače se ravná pri popisovanju, če se rabijo naznanilnice (naznanilni listi), in drugače zopet, kjer se ne rabijo.

Naznanilnice naj se rabijo samo v deželnih glavnih mestih in v tistih večih krajih, kjer občine same ves popis opravijo (§. 12), in pa tam, kjer politična gosposka, pod ktero stoji občina, pomenivši se z županstvom, spozná, da se po okolščinah tistega kraja dado rabiti.

§. 16. V občinah, kjer se popisuje z naznanilnicami, dá župan o pravem času naznanilnic vsakemu hišnemu lastniku ali njegovemu namestniku, ki jih ima razdeliti med vse zasebne stanovalce (stanišča najmenike), da jih napolnijo ali popišejo. Ravno tako da naznanilnice samostanom (kloštrom), bólnicam (špitalom), akademijam, vzrejevalnicam i. t. d. Naznanilnice so drugačne, kadar je ukazano popisati tudi okolščine glede stanovanja, in drugačne spet, kadar tega ni treba. Okolščine, ki obstoje kje zastran stanovanja, naj se popisujejo samo v najljudnatejših mestih.

Tudi se dá v vsako hišo njenemu lastniku ali njega namestniku tiskan poduk zastran tega, kako gre naznanilnice napolnjevati, da pride po njegovi skrbi vsem najmenikom stanišča od prvega do zadnjega v roke.

§. 17. V naznanilnico je treba zapisovati ne samo vse tiste ljudi, ki v kakem stanišču stanujejo, če bi jih tudi za nekaj časa domá ne bilo, temuč tudi njih otroke, kteri drugej stanujejo, dokler še niso sami svoji.

§. 18. Za tiste najmenike, ki ne znajo pisati, bode hišni lastnik ali njegov namestnik napolnil naznanilnico; če pa podnajmenik ne zna pisati, mora za-nj napolniti jo podnajmodavec, če sam zna.

Ta ista dolžnost veljá zastran najmenikov stanišča, kteri so kje iz doma.

Če ni mogoče, razen njih imen zapisati v naznanilnico tudi vseh drugih naznanil ali podatkov, treba je pristaviti opombo, zakaj se ni naznanilnica popolnoma napolnila.

§. 19. Zastran tistih domačih moških, ki v letu, v kterem je popis, izpolnijo 20. leto svojega življenja, kakor tudi zastran tiste moške mladine, ktera doseže

Digitized by Google

to leto v tistem letu, ko bo drugi popis, ali v kterem letu med tema letoma, treba je vsaki naznanilnici, v ktero se takošen domač človek vprvič pri popisu tistega kraja zapiše, pripeti štemplja prost, brez plačila izdan izpis iz rojstnih bukev o njem ali potrjen (poverjen) prepis njegovega rojstnega lista.

§. 20. Hišni posestnik ali njegov namestnik bo napisane naznanilnice vseh najmenikov zbral, in jim, če v tisti hiši stanuje, tudi svojo naznanilnico pridjal, potem bo vse naznanilnice s že tiskanim zavitkom sešil in županu izročil v času, ki se za vsako občino določi.

Če bi pa hišni lastnik ali njegov namestnik edini v hiši stanoval, naj to, ne porabivši zavitka, na koncu svoje lastne naznanilnice omeni in potrdi.

§. 21. Župan prevzame naznanilnice in zavitke, pregleda, če so vse in prav napisane, skrbi za to, da se, kakor hitro je mogoče, nadopolni, če je kaj izpuščeno, in popravi vsaka druga napaka, ter zbere naznanilnice in zavitke s pomočjo tiskane spisnice.

Na to bo župan, če ne preskuša vseh naznanilnic gredoč od hiše do hiše, vsaj toliko naznanilnic, kolikor se mu zdi potrebno, odbral in bo po hišah sam, in pa tudi z drugim pozvedovanjem, prepričal se, ali so prav napolnjene.

§. 22. Župan bo iz pregledanih naznanilnic sestavil krajni pregled, in če ima občina več krajev iz pregledov posamnih krajev občinski pregled; na zadnji bo podpisal vse te razkazke (tabele).

Če občina obstoji samo iz enega kraja, ni treba občinskega pregleda delati. V tem primeru veljá krajni pregled tudi za občinski pregled.

§. 23. V tistih občinah, v kterih se ne popisuje z naznanilnicami, in v grajščinah sestavi popisni (popisovanjski) komisar, ki mora za to pripraven biti in kterega postavi občina (grajščina) pod svojo odgovornostjo, zapisnice (zapisne liste) potem, kar mu posamni gospodarji (rodovinski glavarji) in samosvoji posamniki ustmeno (z besedo) povedo ter pripne v §. 19 omenjene izpiske iz rojstnih bukev ali potrjene prepiske rojstnih listov vsaki taki zapisnici, pri kteri je takega izkaza potreba.

V §. 20 omenjene potrdbe hišnih posestnikov ali njihovih namestnikov naj se tudi ustmeno oddajó in na dotični zapisnici v misel vzamejo.

Sicer pa naj popisni komisar tudi v teh občinah po tem, kar se na koncu §. 21 veleva, pazi na to, da bodo povedbe tako najmenikov kakor hišnih lastnikov resnične in popolne.

§. 24. Tudi ondi, kjer se ljudstvo na ravnost v zapisnice popisuje, sme se popisovanje v samostanih, bólnicah, akademijah, vzrejevalnicah i. t. d. z naznanilnicami opraviti.

To veljá tudi za nevojake (civilne osebe) v primeru §. 29.

§. 25. Iz zapisnic in oziroma iz naznanilnic (§. 24) morajo občine in grajščine, če se jim je izročilo to delo (§. 12), krajni, oziroma občinski in grajščinski pregled sestaviti, podpisati in z zapisnicami in naznanilnicami vred o pravem času podati okrajnemu glavarstvu.

Če se jim pa to delo ni naročilo, imajo samo dolžnost, da o pravem času, kakor gre, dovršene in podpisane zapisnice in pa naznanilnice, če jih je kaj, izroče okrajnemu glavarstvu, ktero iz njih sestavi preglede.

§. 26. Za vsak kraj se napravijo iz zapisnic, ali, kjer se taki listi ne naredé, iz naznanilnic in iz krajevnega pregleda popisne bukve (popisna knjiga, knjiga popisnica) ter se hrani pri politični okrajni gosposki.

Iz teh bukev se posamezni listi ne smejo jemati, tudi za službeno (uradno) rabo ne, temuč se jemljó le potrjeni prepriski.

Digitized by Google

Načelnik (predstojnik) te gosposke ima oblast, tudi zasebnikom (privatnim ljudem) dovoliti pregled popisnih bukev, to da pod previdnostmi, ki jih službeni oziri zahtevajo.

Če kdo naznani, da v teh bukvah stoji kaj neresničnega, ali da je kaj izpuščeno, treba je to reč precej v pretres vzeti, in če bi se pokazalo, da je res tako, naj se potrebni popravki v opombah pristavijo v bukve.

§. 27. Okrajnih glavarstev reč je, nadzirati občine in grajščine pod njimi stoječe glede na dela, ki se jim izroče, in pregledati, je li prav in resnično narejeno, kar so podale.

Občine in grajščine, ki so same za se, imajo dolžnost, dati okrajnim glavarstvom naznanila in pojasnila, kterih bi želela, in storiti poprave, ki jih one za potrebne spoznajo.

§. 28. Če bi pod okrajnim glavarstvom stoječe občine ali grajščine izrekle, da ne morejo opraviti del, ki jih jim postava nalaga ali pa deželna gosposka po §. 12 naroči, ali če ne bi oddale teh del v rokih (brištih) za to postavljenih ali če bi ta njihova dela ne bila za rabo, bode okrajno glavarstvo le-ta dela ob strošku dotične občine ali grajščine po okrajnem uradniku ali po drugem za to pripravnem človeku opraviti dalo.

Občine in grajščine so odgovorne za resničnost (pravičnost) svojih del ter so dobre (so porok) za vso škodo, ki bi jo državni zaklad imel od tod, da popisna dela niso za rabo.

§. 29. Zastran ljudi, ki jih popisujejo vojaške gosposke (§. 11), če bi tudi 31. decembra bili časno nepričujoči (iz doma), morajo poveljniki vojaških krdel in zavodov po računskih pisarnicah napraviti dati skupne (sumarne) stanovnice ali stanovne spiske.

Enake stanovnice naj zastran oseb, ki spadajo k stanu vojaških gosposk in armadnega štaba, kakor tudi zastran oficirjev na samem bivajočih (izoliranih) tisti, ki njih stan v razvidu držé.

Nevojaki (civilne osebe), ki so pri vojakih v djanjski službi stoječih, ali ki spadajo k stanu vojaških zavodov (naprav), naj se, ker niso zapisani v omenjenih stanovnicah, popisujejo z naznanilnicami ali pa z zapisnicami, ki jih civilni organi pišejo.

Skupne stanovnice bodo organi, kterim je naročeno jih sestavljati, pošiljali svojemu višemu glavnemu ali vojaškemu poveljstvu, ki jih s svojimi lastnimi vpisi dopolni in s spiskom (zaznamkom) dotičnemu političnemu deželnemu poglavarstvu izroči.

Dotične naznambe državnega vojnega ministerstva prejemlje politična deželna gosposka neposrednje od njega.

Naznanilnice naj se izročajo na ravnost tisti gosposki, ki sestavlja pregled dotičnega kraja.

§. 30. Kdor se umakne popisu, ali kaj neresničnega pove ali kdor v nemar pusti kako drugo dolžnost, ktero po le-tem zaukazu ima, tega naj pristojna gosposka po okolnostih kazni (štrafa) v denarjih od 1 do 20 gld., ki gredo v zalog za uboge tiste občine, v kteri prebiva, ali pa, če bi te kazni plačati ne mogel, z zaporom, to da ne čez štiri dni trpečim.

Če je pa primerljaj takošen, da je treba s kom po kazenski postavi ravnati, naj se to zgodi.

§. 31. Iz posameznih občinskih (grajščinskih) pregledov sestavi okrajno glavarstvo okrajni pregled.

Digitized by Google

Politične okrajne gosposke naj pošljejo okrajne preglede političnemu deželnemu poglavarstvu, ktero jih z vojaškimi stanovnicami in naznambami (§. 29) vred odpravi na statistično osrednjo komisijo, da le-ta sestavi deželni pregled v podobi, kakoršne so okrajni pregledi, iz deželnih pregledov pa pregled vseh v državnem zboru zastopanih kraljevin in dežel.

§. 32. Predlagaje okrajni pregled politični deželni gosposki bode okrajna gosposka, će se pokaže, da se je proti zadnjemu popisu število ljudstva ali pa živine znatno povišalo ali zmanjšalo, razložila in pojasnila, zakaj se je to zgodilo.

O le-tem dana poroćila okrajnih gosposk je treba ob enem s pregledi izročiti statistični osrednji komisiji, da jih porabi, obdelovaje gradivo iz popisa dobljeno.

§. 33. Deželna gosposka pretehta preglede in druga poročilna izkazila okrajnih gosposk, predno jih pošlje statistični središni komisiji; će zapazi kako napako, ki se po pismih za gotovo ne dá popraviti, naj pošlje kakega uradnika na dotično mesto, da ondi reč pregleda in popravi, kar je treba. Stroške take komisije naj povrne, kdor bo spoznan, da je tega kriv.

§. 34. Da se popišejo in izkažejo tisti v deželah po državnem zboru zastopanih domači ljudje, kteri stanujejo zunaj teh dežel.

a) v kraljestvih in deželah ogerske krone,
b) v vojaški Krajini (granici),
c) v takih unanjih državah, v kterih obstoji diplomatični ali konzularni zastop monarhije, ali
d) ki imajo kakor vojaki na vnanjem svoje službeno mesto,

bode se ministerstvo notranjih reči obrnilo

k a) na kraljevsko-ogersko deželno ministerstvo,
k b) in d) na državno vojno ministerstvo,
k c) na ministerstvo vnanjih reči.

Pojasnila, ki se dobé, naj se pri sestavljanju pregleda vseh dežel (§. 31) primerno porabijo.

§. 35. Popis se mora v vsaki občini meseca januarja (prosinca) dokončati. V mesecih februarju in marcu naj se napravijo krajni občinski (grajščinski) pregledi, v mesecih aprilu in maju pa okrajni pregledi.

Meseca junija se morajo vsi okrajni pregledi, vojaške stanovnice in naznambe (§. 31), poroćila okrajnih gosposk (§. 32) in naznanila po §. 34 prejeta statistični osrednji komisiji poslati.

Digitized by Google

Digitized by Google

Prestave iz državnega zakonika leta 1869

za

kranjsko vojvodino.

XII. dél.

73.

Postava od 23. maja 1869,

o prostosti od štemplja in pristojbin (davščin) dodeljeni obravnavam za daljo speljatev zemljiške odveze na Českem.

(Štev. 79. izdatek XXXV. Državnega zakonika. Dan izdatbe 29. maja 1869.)

S privolitvijo obeh zbornic državnega zbora ukazujem tako:

I. Da se dalja zvršitev zemljiške odveze na Českem olajša, določuje se, da naj bodo tiste vloge, ki se podado po določbah deželnega postavodavstva za izračun, potirjatev in izročitev odškodnine, za knjižno zavarovanje odveznih kapitalov in za izbris odpravljenih dolžnosti iz gruntnih bukev, kakor tudi omenjene vknjižbe štemplja in pristojbine proste.

Ta oprost pa ne veljá za tiste vloge, ki jih dotičniki podado političnim ali sodnim gosposkam iz tega namena, da bi svoje pravice do predmet, ki se ga tiče odškodovanje, oglasili ali izpeljali.

Pisma, ki se narede pri dalji zvršitvi zemljiške odveze med upravičenci in zavezanci iz namena, da se pravna razmerja ustanové in pa odškodnina določi, so pogojno štemplja in pristojbin prosta, dokler se ne rabijo za drugo kot za ispeljatev odškodovanja in za vpis v gruntne bukve.

To isto velja za uradne izdatke, ki se dajó zgolj iz tega namena.

Odpisi in prepisi v gruntnih bukvah, ki se pri odkupu z odstopljenim zemljišćem uradoma in brez zaslišbe hipotekarnih upnikov opravijo, prosti so pristojbine.

Zadnjič so tiste reči, ki se dado v hrambo kakor varšćina ali kakor plačilo za odškodnino izvirajoče iz zvrševane zemljiške odveze, proste od hranilščine.

II. Finančnemu ministru se nalaga speljati to postavo, ki pride v moč ob enem z deželno postavo, ktera se izdá za daljo zvršitev zemljiške odveze na Českem.

V Schönbrunnu, dne 23. maja 1869.

Franc Jožef l. r.

Taaffe l. r. **Brestel** l. r.

Digitized by Google

74.

Postava od 23. maja 1869,

zastran tega, da bodo obravnave o odpravi in odkupu propinacijnih pravic na Moravskem in Sleškem štemplja in pristojbin (davščin) proste, in zastran nekih izjem od splošnih pravosodnih postav za obravnave o odkupu propinacijnih pravic na Moravskem.

(Štev. 80, izdatek XXXV. Državnega zakonika. Dan izdatbe 29. maja 1869.)

S pritrditvijo obeh zbornic Mojega državnega zbora ukazujem tako:

I. Da se odprava in odkupitev propinacijnih pravic na Moravskem in Sleškem olajša, določuje se, da naj bodo vse vloge, ki se po ustanovitvah dotičnega deželnega postavodavstva podado za izračun, potirjatev in izročitev odškodnine, za knjižno zavarovanje odveznih kapitalov, za izbris odpravljenih dolžnosti iz gruntnih bukev, kakor tudi omenjene vknjižbe štemplja in pristojbin proste.

Ta oprost pa ne veljá za vloge, ki jih dotičniki podado političnim ali sodnim gosposkam iz tega namena, da bi oglasili ali izdelali svoje pravice do predmetá, kterega se tiče odškodba.

Pisma, ki se zavolj odprave in odkupitve propinacijnih pravic v deželah gori imenovanih narede med vpravičenci in zavezanci iz namena, da se pravna razmerja ustanové in odškodnina določi, so pogojno štemplja in pristojbin prosta, dokler se ne rabijo za nič drugega nego za zvršitev odškodovanja in za vpis v gruntne bukve. To isto veljá zastran vradnih samo za to danih izdatkov ali odpisov.

Še so zadnjič tiste reči, ki se dado v hrambo kakor varščina ali plačilo za odškodnino, dolžno namesti gori omenjenih propinacijnih pravic, od hranilščine oproščene.

II. Izreke, ki jih pri obravnavah zastran odprave in odkupitve propinacijnih pravic na Moravskem po določbah deželnega postavodavstva dado dotičniki ali njihni zastopniki, kakor tudi dopustitve (koncesije) dotičnikov in njih sklenjene poravnave (nagodbe), ne potrebujejo k pravnoveljavnosti niti privolitve hipotekarnih upnikov, čakalcev ali skrbnikov posestva s substitucijno, fidejkomisno ali fevdno zavezo, niti odobrenja upravne ali skrbstvene gosposke.

III. Ministroma za finance in pravosodje se nalaga zvršiti to postavo, ktera pride v moč ob enem z deželnimi postavami, ki se izdado v dotičnih deželah o odpravi in odkupu propinacijnih pravic.

V Schönbrunnu, dne 23. maja 1869.

Franc Jožef l. r.

Taaffe l. r. **Herbst** l. r. **Brestel** l. r.

Digitized by Google

75.

Razglas finančnega ministerstva od 23. maja 1869,

da se mala colnija II. razreda v Valarsi na Tirolskem daje oblast, odpravljati izvažano pivo (ol).

(Štev. 81. izdatek XXXV. Državnega zakonika. Dan izdatbe 29. maja 1869.)

Mali colniji II. razreda v Valarsi na Tirolskem daje se po razpisih finančnega ministerstva od 14. julija 1858, 30. novembra 1859, 23. avgusta 1863 in 28. aprila 1869 (Drž. zak. 1858, št. 114; 1859, št. 219; 1863, št. 73 in 1869, št. 54) oblast, odpravljati pri odhodu pivo, s pridržkom povračila potrošnine čez colno linijo izvažano.

Brestel l. r.

76.

Postava od 24. maja 1869,

kako naj se uravná zemljiški (gruntni) davek.

(Štev. 88. izdatek XXXVIII. Državnega zakonika. Dan izdatbe 5. junija 1869.)

S pritrditvijo obeh zbornic Mojega državnega zbora ukazujem to-le:

Oddelek I.

Splošna načela.

§. 1.

Na kaj se naklada zemljiški davek.

Zemljiškemu davku je podvržena vsaka zemlja, ktera se môre po kmetijsko uživati, in sicer tudi takrat, ko se ne uživa tako, temuč je namenjena za drugo rabo, ktera je pa ne stori davka proste.

§. 2.

Kaj je zemljiškega davka prosto.

Zemljiškega davka ne plačujejo:

1. Zemljišča, ki nič ne rode (neródna zemljišča).

2. Močvirja, jezera in ribniki (bajerji), ako se po kmetijsko ne obdelujejo, in tudi iz ribštva, trstja ali šote nobenega užitka ne dajejo.

3. Javne (vsem odprte) steze in kolovozi, volarske in vlačugarske poti in ceste, javni prostori po vaseh, trgih in mestih in pri cerkvah, in ulice, potem prekope in vodovodi, ki služijo občnim namenom in struga od rek in potokov.

4. Javna pokopališča, dokler se ne obrnejo v kak drug namen.

5. Stavišča (sellišča) in dvorišča (borjači, jegna).

6. Prostori, na kterih morsko sol delajo.

§. 3.

Kaj je začasno zemljiškega davka prosto.

Začasno prosta zemljiškega davka so pusta zemljišča ali taka, ki so po naravskih (naturnih) prigodkih neródna postala, ako se na novo zdelajo, da rodé skozi 10 let, kadar se pa visokolesni gozdi z novega napravijo, skozi 25 let od leta, ko se popolnoma zdelajo.

Digitized by Google

§. 4.

Kako se zemljiški davek ustanovi in razdeli.

Glavni s postavo ustanovljeni znesek vsega zemljiškega davka naj se po primeri najdenega čistega prinosa (prihodka) od davku podvržene zemlje enako razdeli na vsako deželo, oziroma na vsako davkovsko občino in vsako zemljišče.

§. 5.

Čisti prinos ali prihodek.

Za čisti prinos se ima tisto, kar ostane, ko se obdelovalni in dobivalni stroški (t. j. stroški za obdelovanje zemljišča in za dobivanje pridelka) odbijejo od grobega doneska, in ki se od rabnih zemljišč stanovitno dobivati mòre (§. 19).

Čisti prinos se najde po precenitvi in vcenitvi.

Zastran tega, kako so zemljišča obdelana, naj se pri precenitvi, s ktero se išče čisti prinos, vzame, da so skozi po srednje (po splošni navadi) obdelana.

Na lastninske razmere ali okolnosti in na kmetijsko zvezo enega zemljišča z drugimi ali pa z obrtnijskimi napravami se nič ne gleda.

Tudi se ni ozirati ne na bremena in davščine, ki so na zemljiščih, ne na pravice z njimi zvezane.

§. 6.

Kako se odpuščajo davki ob nesrečah ali uimah. Kdaj se začne pobirati davek po tej postavi.

To, kako se odpuščajo davki zavolj kake nesreče (uime), kako je skrbeti za to, da se zemljiškega davka kataster v razvidu imá, potem, odklej se bo pobiral zemljiški davek po le-ti postavi, to se bo ustanovilo s posebnimi postavami.

Oddelek II.

Zvrševalci.

§. 7.

Središna vodba.

Najvišjo vodbo cenitvenih opravil bo imel finančni minister, ki postavi središne (osrednje) nadzornike, da bodo gledali na cenitvena dela v vsaki deželi.

Pod predsedstvom finančnega ministra ali njegovega namestnika se napravi središna (osrednja) komisija z odločevalnim glasom za namen, ki ga ta postava (§. 39) piše.

Središna komisija bo imela razen predsednika še 36 udov, od kterih izbere finančni minister 12, v ktere so pa tudi središni nadzorniki všteti; 6 udov izbere gosposka, 18 udov poslanska zbornica za čas, dokler cenitev trpi. Udje, ki pridejo na poslansko zbornico, volijo se tako, da izvolijo za Česko in Galicijo po 2, za druge, na državnem zboru zastopane kraljevine in dežele pa po enega uda poslanci iz teh dežel, a poslanci iz Trsta in Istre volijo skupej enega. Udom središne komisije postavi finančni minister in izvolite gosposka pa poslanska zbornica, poslednja tako, kakor je gori rečeno, ravno toliko namestnikov za čas, dokler cenitev trpi. Zbornici državnega zbora pa pri svoji volitvi ni da bi morali iz svoje srede voliti.

Za poročevalce središne komisije, ako ta za kak primerljaj kaj druzega ne sklene, bodo uradniki, ki jih finančni minister postavi, kteri pa, če niso komisijni udje, nimajo odločevalnega glasú. Središna komisija ima pravico, da si, če je treba, privzame zvedence s posvetovalnim glasom.

Digitized by Google

§. 8.

Deželna komisija.

Za cenitvena opravila vsake dežele se postavi po navadi pod predsedstvom političnega deželnega poglavarja ali njegovega namestnika deželna komisija, v kteri bo razen predsednika še šest do deset udov z odločevalnim glasom; od teh pokliče eno polovico finančni minister in sicer najmanj pol iz plačevalcev zemljiškega davka, drugo polovico pa izvoli dotični deželni zastop (zbor).

Komisijskim udom postavi finančni minister, oziroma dotični deželni zbor ravno toliko namestnikov po ravno tistem načinu.

Poročevalca deželne komisije izbere finančni minister, ali on, če ni komisijski ud, nima odločevalnega glasu. Deželna komisija za kake primerljaje tudi lahko posebne poročevalce postavi, ter ima pravico, če je treba privzeti si zvedence s posvetovalnim glasom.

Deželna komisija ima razen pravic in dolžnosti, ki ji po tej postavi posebej pribajajo, gledati na to, da se precenitev in vcenitev v deželi povsod enako opravlja, ter naj iz tega namena po poslanih svojih udih na tanko pozve zemeljne in kmetijske okolščine svoje dežele in sosednjih dežela, in odpravi napake, če se ktere pokažejo.

V tistih deželah, v kterih se zavolj njihove velikosti precenitev ne more po eni deželni komisij opraviti, naj se postavijo deželne podkomisije, ki naj se sestavijo takisto, kakor deželne komisije.

V tem primeru se pa tako deželni komisiji, kakor podkomisijam odkaže poseben okrog, v kterem ima vsaka njih svojo nalogo samostojno spolnjevati.

Deželna komisija ima pa vrh tega še dolžnost, da vselej vé, kako dela deželnih podkomisij napredujejo, in da vsaki predlogi, ki jo podkomisije pošljejo do središne komisije, prida svoje mnenje z ozirom na celo deželo.

Postaviti deželne podkomisije, odmeriti vsaki njeno okrožje, določiti, koliko udov bodo imele deželne komisije in podkomisije, to gre finančnemu ministru, ki se zmeni popred z dotičnim deželnim odborom.

§. 9.

Okrajna-cenilna komisija.

Cenitvena opravila vsakega cenitvenega okraja se izroče cenilni komisiji pod predsedstvom enega načelnika ali njegovega namestnika, ktera dva izbere finančni minister.

Ta komisija šteje razen predsednika še osem udov, ki bodo imeli odločevalen glas. Štiri nje ude izbere finančni minister, ki mora pa vsaj dva izmed plačevalcev zemljiškega davka cenitvenega okraja vzeti. Enega uda izvolijo tisti posestniki iz cenitvenega okraja, ki največ zemljiškega davka plačujejo; tri ude pa, če ima dežela okrajne zastope, okrajni odbori.

Kjer je v enem cenitvenem okraju več okrajnih zastopov, tam stopijo vsi okrajni odbori v en voleči razdelek.

Kjer ni okrajnih zastopov, tam izvolijo tri ude občinska starešinstva (županstva) cenitvenega okraja.

Volilno pravico imajo med posestniki, ki največ zemljiškega davka plačujejo, tisti, kteri plačujejo skup $^1/_6$ vsega zemljiškega davka v cenitvenem okraju, in ko bi takih bilo več ko 20, ima to pravico prvih 20, ki največ tega davka plačujejo.

Prav tako se izbere tudi ravno toliko namestnikov po finančnem ministru, oziroma po volečih razdelkih.

Digitized by Google

Komisijske poročevalce za opravila kmetijske in gozdne cenitve postavi finančni minister; ali oni, če niso komisijski udje, nimajo odločevalnega glasu. Kadar pojde za gozdno cenitev, sme si komisija privzeti gospodarske zvedence.

§. 10.

Vladni opravniki (organi).

Opravniki, ki jih finančni minister za deželne in okrajne cenilne komisije postavi, morajo, ako je koli mogoče, biti domači iz tiste dežele, vsikakor pa taki ljudje, da so z ozirom na kmetijsko zvedenost, kakor tudi z ozirom na jezike, ki so v cenitvenem okraju navadni popolnoma kos svoji nalogi.

§. 11.

Mérjalci (mérci).

Tako deželni, kakor okrajni cenilni komisiji se za zemljemerska opravila pridajo merjalci, kolikor jih bo treba.

§. 12.

Kdaj smejo komisije sklepe delati in kako jih delajo.

V vsako komisijsko sejo mora predsednik vse ude, in ako je kteri za stanovitno zadržan, njegovega namestnika povabiti.

Komisija je ustanovljena in sme (je zmožna) sklepati, ako je razen predsednika vsaj polovica udov pričujočih. Ako bi se pa v eni seji ne moglo sklepati za to, ker je premalo udov prišlo, naj se v prihodnjo sejo vsi udje pismeno povabijo s pristavkom, da se bo v ti seji sklepalo brez ozira na to, koliko jih bo pričujočih.

Komisije delajo sklepe z nadpolovično večino glasov tistih, ki so pričujoči. Ako so glasovi enako razdeljeni, obveljá tista misel, kteri predsednik pritrdi. Ako ni moči dobiti nadpolovične večine glasov, naj se glasovi za najvišjo številko prištevajo glasom za najbližjo nižjo številko, dokler se za to ne dobi nadpolovična večina glasov.

§. 13.

Dnina in potnina.

Komisijski udje in privzeti zvedenci smejo, ako niso po opravilu državnih uradnikov zraven, za tiste dni, ko imajo res opraviti pri komisijskih ogledih in posvetovanjih, iskati pri središni komisiji 10 gld., pri deželni komisiji 6 gld. in pri okrajni cenilni komisiji 3 gld. a. v. dnine; tudi jim gre povračilo voznih stroškov, ki so zavolj teh opravil potrebni, in sicer 1 gld. za vsako miljo.

Zastran tega, kaj imajo iskati državni uradniki, kteri imajo pri komisijah opraviti, naj se ravná po obstoječih pravilih.

§. 14.

Odkod se plačujejo stroški za precenitev in vcenitev.

Tako ta plačila, kakor tudi vse druge stroške za precenitev in vcenitev bo trpel državni zaklad.

Digitized by Google

Oddelek III.

Precenitev zemljiškega prinosa.

§. 15.

Kako se ustanovi čisti prinos (prihodek, donesek).

Čisti zemljiški prinos se ustanavlja po obdelovanjskih redih ali načinih in po dobrotnih vrstah, in sicer od okraja do okraja tako, da se za vsak cenitveni okraj, ki se ima narediti, vrstilna (razredbena) trifa postavi.

Čisti prinos se ustanovljuje tudi za tista zemljišča, ki se po kmetijsko ne obdelujejo, ker so za kako drugo rabo namenjena.

§. 16.

Obdelovanjski redi (različno obdelovanje).

Zastran obdelovanja (obdelovanjskih redov) naj se ločijo:

a) Njive,
b) travniki,
c) vrti,
d) vinogradi,
e) pašniki,
f) planine,
g) gozdi,
h) jezera, močvirja, ribniki,
i) enačice (parifikacijni svét),
k) nerodína (nerodníce).

Prostori, ki se po kmetijsko ne obdelavajo, ker so za drugo rabo namenjeni, naj se imajo za enačice; med te spadajo:

Prostori, na kterih se apno, pesek, kremen, šota, ilovica dobiva, kamor se kaj sklada in dela, privatne (zasebno-lastne) prekope, bregovi, meje, aleje (drevoredi), lastna pota, železniški prostori, potem zemlja, kjer se kamen lomi, kjer so rudniški rovi, jame, vodnjaki i. t. d.

§. 17.

Cenitveni okraj in vrstilni odsek (klasifikacijni distrikt).

Po navadi je vsak politični okraj tudi cenitveni okraj ter vrstilni odsek.

Če so pa v njem bistveni razločki z ozirom na površje tal, na podnebje, na kmetijske okolščine, kar se tiče zemlje in preveda (pregona), sme se okraj tudi na več vrstilnih odsekov razdeliti, in za vsak tak odsek se mora posebna trifa postaviti.

Sklep, ali se sme okraj na več odsekov razdeliti, gre okrajnim cenilnim komisijam. Le, če bi se hotelo več ko tri odseke napraviti, mora finančni minister pritrditi.

Če je neogibno potreba, sme vlada s privoljenjem deželne komisije ne glede na politično razdelitev tudi manjše cenitvene okraje napraviti.

§. 18.

Koliko bo dobrotnih vrst (vrst ali razredov po dobroti zemlje).

Dobrotnih vrstá za vsak obdelovanjski red vrstilnega odseka ne sme biti več kot osem.

§. 19.

Kaj je cena podobrotnih vrstá.

Čisti prinos, ki se za vsako vrsto vsakega obdelovanja v denarjih za en d. av. oral ustanoví, je cena dotične dobrotne vrste.

Digitized by Google

Cene za vsako dobrotno vrsto raznih obdelovanjskih redov, naj se primerno ena od druge postavijo in tako ustanove, da če se obrnejo na dotična zemljišča, pride na dan njih srednji čisti prinos, t. j. tisti, ki ga vsak posestnik v eni večletni navadne dobre in slabe letine obsegajoči dobi poprek ima, ako po šegi večine posestnikov vrstilnega odseka kmetuje, in vse potrebne, v tem odseku sploh navadne obdelovalne in dobivalne stroške odšteje.

§. 20.

Katasterska dela bodo povsed ob enem času.

Katasterska dela, ki jih je treba, da se najde čisti prinos vsakega zemljišča, da se môre zemljiški davek razdeliti, bodo se po vseh deželah ob enem vršila.

§. 21.

Posebno prerajtovanje (računanje) čistega prinosa se ne zahteva.

Poseben način, kako naj se iščejo cene za vsako dobrotno vrsto, ni zapovedan, ampak treba je vse okolščine, po kterih se čisti zemljiški prinos v raznih krajih vrstilnega odseka ravná, do dobrega preudariti tako, da se bo na vse bistvene razločke v prinosu, kteri so pri zemljiščih vrstilnega odseka, kolikor je le mogoče, gledalo.

§. 22.

Cenilni pomočki.

Iz tega namena naj se pripravijo potrebni pomočki; zlasti:

Od finančne deželne gosposke po priloženih izvirnih zapiskih poprečnega tržnega kupa izdelan izkaz od vseh v okraju dobljenih zemeljskih pridelkov, djanih na d. av. mero iz petnajstletne dobe, pretečene pred tistim letom, kterega se cenitev začne; pri tem se mora pa glede vina za podlogo vzeti jesenski poprečni kup tistega leta, kterega je zraslo;

izkaz, narejen po politiški gosposki, po čem so bili v okraju navadni dninarji peš in z živino v petnajstletni dobi pred tistim letom, ko se cenitev začne; pri tem naj se pa tam, kjer se dninarjem hrana daje, nje vrednost v dnino vrajta;

od davkarij izdelani izkazi od tega, po čem so v zadnjih petnajst letih prostovoljno prodajali ali za čas v štant (zakup, arendo) dajali posamezna zemljišča, cele kmetije in grajščine; potem sodne cenitve;

sedanje katastralne mape;

zadnjič od posestnika podpisani izpiski iz kmetovalskih in gozdnih računov od zadnjih 15 let o tem, kaj se je v naturi pridelalo in kaj na obdelovanje potrošilo, ako se ti izpiski dobrovoljno prineso.

§. 23.

Okrajno popisovanje.

Poročevalec ima od okraja, potem ko ga prehodi, popis napraviti.

V tem popisu morajo biti posebno te-le reči:

Izkaz ktere občine in ktere samostojne grajščine (ki niso v zvezi z nobeno občino), so v kraju, po abecednem redu.

Obrazec I.

Okraja dotičnega lega, velikost, meje, površje, kakošno je sploh, podnebje, zemlja, kakošna je sploh, razna rodovitnost potem ali ónem obdelovanjskem redu, naprave za osuševanje in namakanje; drenaže, ceste in pota, to, kako je s prodajanjem kmetijskih in gospodarskih pridelkov; prebivalstvo, prirodni pridelki vseh treh redov, to, kako je zemlja razdeljena, kako se kmetuje, po čem se spečujejo

Digitized by Google

zemljišča, če se prodajo ali v zakup (štant, arendo) dajo z ozirom na povprečni kup večih, srednjih in manjših posestev, celih kmetij ali posameznih zemljišč ali parcel od zadnjih 15 let, in, kolikor je mogoče, naj se pove, kaj je kup delalo; kup ali cena lesa ali drv na porobku (rastilu) po dolnje avstrijskem sežnju 30" dolžine trdih in mehkih drv; potem vinski kup; povprečni kup tiste robe (materijala) in tistih prirodnih reči ali pridelkov ki jih je sploh za obdelovanje treba, iz omenjene 15 letne dobe (§. 22), in sicer za poslednje le tedaj, će se za-nje ni že kup postavil pri pridelkih.

§. 24.

Okrajna cenilna komisija naj prejete pomočke (§. 22), okrajni popis (§. 23), in vse druge pomagalne reči, ki jih ima, natanko pregleda, naj, — če je treba —, iz tega namena popred okraj prehodi, ter vse te pomočke, kakor je primerno, nadopolni ali popravi. Pregled okrajnega popisa in cenilnih pomočkov.

Potem naj za daljni pomoček postavi za vsak pridelek in za vsak potrošni predmet vsakega vrstilnega odseka pravilni (normalni) kup.

Za les in drva se lahko postavi več kupov (cen) pa vendar le toliko, kolikor jih je neogibno potreba.

Pri postavljanju pravilnega kupa naj bo za podlogo poprečni kup tistih 15 let, ki so pretekla pred letom, kterega je cenitev, po tem ko se pet najdražjih let odbije. Doba, po kteri se poprečni kup napravlja, mora za vse dežele ena in ista biti.

Za poprečni kup naj se vzame:

a) pri poglavitnih žitih, kup iz tržnih krajev, po kterih se kup ravná,
b) pri kmetijskih vmesnih (stranskih) pridelkih, pri vinu in potrošni robi (trošilnih stvareh) pozvedeni krajni (lokalni) kup v vrstilnem odseku,
c) pri delavcih dnina (na dnevno plačilo) v vrstilnem odseku po tem, kar se določuje v §. 22, odstavku 3.

Na razloček med navadnim in posebno spretnost potrebujočim, potem med lahkim in teškim delom naj se primerno gleda.

§. 25.

Okrajne cenilne komisije predsednik dá najpred vrstilno trifo načrtati, in sicer posebej po komisijskem poročevalcu in posebej spet po odboru, ki ga komisija iz svoje srede izbere. Ta dva načrta, ki se morata z razlogi utrditi, naj okrajna cenilna komisija na tanko pretrese in naj po tem domenjeno trifo napravi. Naćrt vrstilne trife. Obrazec II.

Pri napravljanju vrstilne trife naj se srednji čisti prinos za dol. av. oral vsake podobrotne vrste posameznih obdelovanjskih redov ustanavlja z okroglo številko po tabeli v obrazcu III priloženi. Obrazec III.

Če pade čisti prinos, ki ga komisija najde, med dve stopnji v vrstilni tabeli (obrazec III) vmes naj se cena ustanovi po bližnji višji ali bližnji nižji stopnji, kakor se najdeni čisti prinos eni ali drugi bolj bliža.

§. 26.

Ako se preiskuje, ali so cene pravšne ali ne, s primerjanjem k kupščinam in zakupščinam (štantninam), takrat naj se pomni, da so ti pomočki samo za podporo Kako se podtrjujejo cene.

36

Digitized by Google

pri prerajtovanju, in da se misli le navadna kupna in zakupna vrednost, t. j. tiste zastran tega nabrane kupščine in zakupščine, kakor jih kupec ali zakupnik (štantnik), ki je z navadnim obdelovalnim kapitalom založen, po navadi plača za oral srednje zemlje dotičnih dobrotnih vrst in obdelovanjskih redov z upanjem, da obresti, ki so v deželi navadne, od kupščine ali zakupščine iz nje dobi.

Navadna obrest v deželi je tista, ktero v kakem okraju za zemljišče dani denar po skušnji za res nese.

§. 27.

Kdaj se gleda na posebne vzdrževalne stroške.

Ako je v enem okraju ali vrstilnem odseku veča množina takih zemljišč, za ktere je stanovitno posebnih stroškov treba, da se ohranijo tako rodna ali prinosna, kakor so, naj se cene za taka zemljišča tako ustanové, da bodo tudi omenjeni stroški v njih vidni. Pri tem se pa na obresti od kapitala, ki je v napravah, ne sme gledati.

Če so taka zemljišča le majhnega prostora, naj se, ako je treba, na omenjene vzdrževalne stroške gleda s tem, da se zemljišča, ko se vcenjajo, v nižjo cenilno vrsto denejo.

§. 28.

Kako se presoja načrt vrstilne trife.

Okrajna komisija naj načrtano trifo pri posebnem prehodu vsega okraja presodi in kolikor je treba, tudi z ozirom na sosednje okraje popravi.

Pri tem prehodu naj se vsaka trifna vrsta v vrstilnem zapisniku popiše, in za vsako obdelovanje naj se izbero zglednice (vzornice, primerjalnice), kterih namen je ta, da se bodo v primeri k njim lahko vsa druga zemljišča vrstilnega odseka po svoji lastnosti in rodnosti v postavljeno trifo vcenjala.

Obrazec IV.

Te zglednice ali vzornice naj se v posebnem izkazu (obrazec IV) na tanko popišejo.

§. 29.

Na kaj se mora posebno gledati, ko se trifa postavlja.

Ko se postavlja trifa za njive, in ko se one vcenjujejo v svoje trifne vrste ali razrede, naj se ima povsod pred očmi, tisti stan obdelovanja, v kterem so take njive vrstilnega odseka, ki so se do zdaj brez prenehanja po splošni šegi, brez, umetnih pomočkov obdelovale. Paša na prahi (ledini) naj se le ondi v račun vzame, kjer je sploh navadna in na večih prostorih.

Pri cenah za travnike je gledati na to, kolikrat se kosé, potlej ali dajó sladko kislo ali obojo krmo; ali jih gnoje, čistijo (trebijo), osušajo, namakajo, drenažijo ali ne.

Cene za vrtove, ki so namenjeni za sadje, zelenje, cvetlice, semenje, kuho, kupčijske sadeže, murve in oljko, po tem cene za drevesnice, razveseljevalne vrte in parke naj se ustanové v primeri, kakor so okolščine, k pribodku od podobnih njivskih, travniških ali gozdnih razredov dotičnega vrstilnega odseka.

Vrtovi, ki dajó le s pomočjo posebne obrtnosti nenavadno velik dobiček, ali ktere vrtniki (vrtnarji) po obrtniško obdelujejo, naj se zavolj tega ne cenijo više, ko drugi, ki so jim po svojih drugih okolščinah enaki.

Digitized by Google

Ko se ustanovljujejo cene za vinograde, naj se vzame poprečni prirodek od pretečenih 15 let pred tistim letom, kterega je cenitev, in je pri tem gledati na meno srednjih, dobrih, slabih, pa tudi hudih letin.

Kjer imajo navado, da vinograd čez nekoliko let čisto iztrebijo in odpravijo, naj se cene ustanove z ozirom na ves čas, dokler je vinograd bil.

Cene za pašnike naj se uganejo po primeri k travnikom, ki enak pridelek dajó.

Za planine se naredé cene ali po vsi zakupščini (štantnini), ki se od njih vleče, ali po pašini (planinščini) od vsakega živinčeta, ali po tem, koliko živine in kakošne se vsako leto nažene z ozirom na to, doklej paša trpí in koliko je po tem iz planine dobička; pri tem naj se posebno gleda na stroške, ako se planina gradi, da živina, kadar se pase, v prepad ne pade, in tudi, ako se voda napelje ali tamor (streha za živino) napravi.

Cenam za gozde naj bo podloga poprečni prirodek ene posekovalne dobe v d. a. sežnjih 30″ dolgih polen za trda in mehka drva po d. a. oralu brez ozira na to, ali je posamezno drevo za lesene izdelke, pa s primernim ozirom na to, kako se prodaja.

Na logarske in obdelovalne stroške naj se pri postavljanju cen primerno gleda.

Na to, koliko je takrat, ko se ceni, stoječi les vreden, naj se ne gleda.

Na vmesne ali stranske gozdne užitke se sploh ne gleda; kjer je pa navada, da se po gozdih pase, ali kjer se od ježic, čresla, ali v logih od trave poseben prihodek dobiva, treba se je na-nj pri postavljanju cene ozirati, ako je tolikošen, da se ima lahko za vmesni ali postranski pridelek.

Pri jezerih, močvirjih in ribnikih, ki samo od ribštva in trstja dobiček dajó, naj se ugibljejo cene po poprečnem čistem prinosu ene petnajstletne dobe z ozirom na stroške za ohranitev, nov zarod, zatvornice, jezove in za orodje.

Mešano obdelovanje se z ozirom na prinos od vseh na enkrat dobljenih pridelkov dene pod primerno ceno tistega obdelovanja, ktero premaguje.

Menjalke, to je, če so njive v spremeni s travniki, ali s pašniki (ledine), ali če so ribniki v spremeni z njivami ali travniki, naj se z ozirom na prirodek vrstečih se pridelkov in njih posebnih kmetovalnih štroškov postavijo v tisti obdelovanjski red, kamor spada po prinosu obdelovanja, ktero premaguje.

Jezera in močvirja, ki se po leti celo ali nekoliko posuše, — ako se suhota obrne za travnike, pašnike ali steljnike, naj se denejo v razrede za travnike ali pašnike, ki so njih poprečnemu letnemu prinosu primerni.

Druge enačice (§. 16), med ktere se štejejo tudi prazna stavišča (za zidanje namenjeni prostori brez poslopij), naj se vcenjajo po tistih zemljiščih, ki so zraven ali okoli.

§. 30.

Vrstilna trifa se pošlje deželni komisiji in ta jo pregleda.

Ustanovljena trifa naj se z vsemi za nje presojo potrebnimi podlagami predloži deželni komisiji, ktera jo z ozirom na to, kako je okraj nosen, — kar je morala med tem pozvedeti, — na tanko pregleda, in kar bi bilo napačno ali pomankljivo, popravi.

Pri tem naj posebno na to pazi, da bodo cene ob deželni meji ležečih okrajev, v pravi primeri, ter ako bi mislila, da dotične cene sosednjih dežel niso, kakor bi imele biti, naj se z dotično deželno komisijo pomeni.

Digitized by Google

§. 31.

Razglas vrstilnih trif.

Vrstilnih trif cene, ko jih je deželna komisija potrdila ali popravila, naj se po deželnem uradnem časniku razglase in okrajnim komisijam nazaj pošljejo.

Te naj trife po primerni poti po okraju razglasé, da bode tako tistim posestnikom, ki niso v občinski zvezi, potem tistim, ki vsaj šestino vsega zemljiškega davka v občini plačujejo, in pa občinam dana priložnost, tudi od svoje strani povedati, ali so postavljene trife primerne, in oziroma svoje ugovore proti njim podati.

Ob enem je skrbeti, da se obmejnim okrajnim komisijam sosedne dežele vrstilna trifa mejnih krajev svoje dežele s potrebnimi podlagami vred naznani, in da se le-tem dotičnikom odpre, da jo lahko pregledajo in se pritožijo.

§. 32.

Kako se podajajo pritožbe ali vgovori zoper vrstilno trifo.

Pritožbe od občin, večih posestnikov ali okrajnih cenilnih komisij naj se v šestih tednih neprestopnega roka (brišta) podajo pismene dotični okrajni komisiji, in ta naj jih s svojim mnenjem pošlje deželni komisiji.

§. 33.

Deželna komisija presodi pritožbe (vgovore) in sestavi trife.

Deželna komisija, kolikor spozná, da so pritožbe pravične, poskrbí, da se poravnajo, naredi pregledno sestavo trif vseh okrajev cele dežele, in pošlje eno sestavo finančnemu ministru, drugo tako sestavo in potrjeno trifo dotičnega okraja ali vrstilnega odseka pa okrajnim komisijam z opominom, naj se po nji precej začne vcenjevanje (§. 34).

Obrazec V.

Oddelek IV.

Vcenitev.

§. 34.

Kako se posamezna zemljišča v trifo vcenjujejo.

Vcenitev je to, da se cene, ki so v vrstilni trifi postavljene za razne obdelovanjske rede ali načine, obrnejo na vsako posamezno davčno (davku podvrženo) zemljišče v občini in v okraju ali vrstilnem odseku.

Iz namena te vcenitve naj se okraj, ali oziroma vrstilni odsek razdeli na toliko posebnih vcenitvenih oddelkov ali skupin, kolikor jih je treba, ter bota v vsakem takem oddelku po dva uda okrajne komisije (cenilca) vcenjevala posamezne občine ali grajščine, ki niso v občinski zvezi, pod poročevalčevim prigledom in z vednim oziron na izbrane zglednice (§. 28), in naj pri tem, ako sta vcenjevalca raznih misli, obvelja tista misel, kteri poročevalec pritrdi.

Čas, kdaj se začne vcenitev, naj se popred v vsaki občini ali samostojni grajščini očitno oznani.

K vcenitvi naj se pokličejo za zaupnike dotična občinska starešinstva (županstva) ali dva od njih povedana moža, po tem zastopniki samostojnih grajščin in vsi tisti posestniki, ki vsaj šestino vsega zemljiškega davka plačujejo.

Digitized by Google

Taka zemljišča, ki so le po nenavadnem obdelovanju postala rodnejša od svoje bližnje okolice, naj se vcenjajo prav tako, kakor ta okolica.

Če je kje vrtnega ali vinograjskega obdelovanja manj od 50 štirjaških (kvadratnih) sežnjev, ali kmetijskega sveta kterega drugega obdelovanja manj od 400 štirjaških sežnjev, naj se to vzame k obdelovanju, ki ga obmejuje (obdaja), in če ga obmejuje raznovrstno obdelovanje, k tistemu, kteremu je po lastnosti in prinosnosti najbližje. Od tega naj se odstopi le takrat, kadar bi bil razloček v prinosu teh dveh različnih obdelovanjskih načinov ali oziroma dobrotnih vrstá tolikšen, da bi se po takem privzetju čisti prinos skupnega sveta za več kakor 10 odstotkov povečal ali pomanjšal.

Tako naj se tudi odrezki dobrotnih vrstá, ki so v enem obdelovanju istega zemljišča vmes, če nimajo vsaj enega orala, privzamejo ali pritaknejo k dobrotni vrsti istega zemljišča, ako čisti prinos, kteri bi se dobil, ko bi se tak odrezek posebej precenjal, potem ne bo za več kot 10 odstotkov povečan ali pomanjšan.

Vsako posamezno gozdovje naj se po tem, kako so njegova tla poprek nosna, in kako lesovje ima, po navadi vceni samo v eno dobrotno vrsto brez ozira na vrednost, ki jo ima ob cenitvi stoječi les.

Če so pa v njem kosovi, ki imajo zdržema vsaj 50 oralov, ter so po zemlji, lesovju in po drugih okolščinah, po kterih se čisti prinos ravná, med seboj jako različni, naj se vcenijo v več dobrotnih vrst.

Ko je vcenitev po vseh občinah okraja ali vrstilnega odseka dogotovljena, naj se nje podatki predlože okrajni komisiji, da jih pregleda in sestavi, ta komisija, če je kaj pomankljivega ali sumljivega, naj to poravná, če ni drugače, po ti poti, da izpošlje krajno (lokalno) komisijo, in naj dá potem napraviti vcenilne registre ali vcenilnike (§. 36).

Oddelek V.

Mera.

§. 35.

Premembe v obdelovanju in zemlji naj se pregledajo in po tem zdanje katastralne mape popravijo.

Merjalci, ki so okrajnim komisijam pridani, imajo nalogo, da premembe, ki so se po zadnji meri v obdelovanju in v zemljiščih zgodile, če niso bile razvidnici oglašene, na samem mestu pregledajo in po njih zdanje mape popravijo.

§. 36.

Kako se obdelovanjski in vrstni odrezki srajtajo in sestavijo.

Ko je precenitev in vcenitev dokončana, naj merjalci vse te podatke tudi v sedanje mape vrisajo, in naj se po tem zrajtani prostori obdelovanjskih in vrstnih odrezkov vpišejo v cenilni register, kteri se za vsako občino posebej napravi.

Obrazec VI. Obrazec VII.

Iz tega registra naj se prostori posameznih dobrotnih vrst vsakega obdelovanja sestavijo tako, da ta sestava pokaže ves prostor vseh k občini spadajočih v posamezne dobrotne vrste in obdelovanjske rede vcenjenih zemljišč.

Obrazec VIII.

Po le-ti vrstni sestavi naj se napravi okrajni pregled, iz kterega se mora videti, koliko je vsega prostora zemljišč, vcenjenih po dobrotnih vrstah in obde-

Digitized by Google

lovanjskih redih ali načinih, od vseh občin tistega okraja, oziroma od raznih vrstilnih odsekov, in koliko le-ti in pa okraj skup znašajo.

V tem pregledu naj se prerajta po prostoru in po trifnih cenah čisti prinos posamnih dobrotnih vrst in obdelovanjskih načinov za občine, vrstilne odseke, če so, in za okraj; potem poprečni čisti prinos od orala vsakega obdelovanja za občine, vrstilne odseke, če so, in za okraj.

Obrasec IX. Čisti prinos ali donesek vseh okrajev ene in iste dežele skupaj daje čisti prinos cele dežele.

Oddelek VI.

Kako se ravná s pritožbami ali vgovori.

§. 37.

Pritožbe (vgovori).

Ko je vcenitev po celem okraju ali vrstilnem odseku dokončana, naj okrajne komisije predsednik vcenitvene podatke razglasi, enkrat tako, da vcenilni register za ves okraj ali vrstilni odsek odpre vsakemu na pregled, enkrat pa tako, da pošlje prepisek od tega registra za vsako občino in vsako samostojno grajščino dotičnemu zupanu in grajščinskemu zastopniku z opominom, da se je zoper vcenitev lahko pritožiti pri okrajni komisiji v neprestopnem roku (brištu) od šestih tednov od tistega dne, ko je ta dopis prišel. Župan naj precej oglasi očitno po celi občini, da je vcenilni register prišel, in da se je rok za pritožbe začel.

Zoper vcenitvene podatke ali postavke se lahko pritožijo občine in občinam ne pridružene grajščine, pa tudi vsak posamesni davka plačevalec in sicer tako zastran svojih, kakor zastran tujih zemljišč:

a) če tega ne kažejo prav, ali je ktero zemljišče davku podvrženo ali pa od njega prosto;
b) če prostor ni prav izmerjen;
c) če vcenitev v vrstilno trifo ni pravična;
d) če je pomota v številih zastran obdelovanja in zastran vrstnih cen v vcenilnem registru in če čisti prinos od posameznih zemljišnih odrezkov ni prav zrajtan.

Pritožbe se, kakor pritožnik hoče, ali pri okrajni komisiji, ali pri županu pismeno podajo, ali pa z besedo na zapisnik (protokol) povedo.

Pritožbe, ki mu pridejo v roku za nje odprtem, mora župan najkesneje v osmih dneh po iztečenem roku pred okrajno komisijo položiti, ali pa naznaniti ji, da jih ni nič prišlo.

Podane pritožbe okrajna komisija na tanko pregleda, in če je treba, preišče po lokalni komisiji, v ktero se pa ne dasta tista dva uda od okrajne komisije, ki sta ondukaj vcenjala, ampak dva druga.

Po tem pregledu, oziroma po tem, kar je preiskovanje dalo, — kar se mora okrajni komisiji predložiti, — naj le-ta komisija pritožbe, kolikor so pravične, kar najhitreje reši.

Če okrajna komisija pritožbo soglasno zavrže, potlej ni naprej nobene pritožbe več.

Digitized by Google

Razen tega primera pa naj okrajna komisija pritožbe, kterih celo ali deloma ne more uslišati, s svojim mnenjem in z vsemi vcenitvenimi spisi vred položi pred deželno komisijo.

§. 38.

Deželna komisija razsoja predloge okrajnih komisij in polaga dokončano deželno cenitev pred finančnega ministra.

Deželna komisija dokončno razsodi pritožbe, po okrajnih komisijah predložene (§. 37), in oddá finančnemu ministru svoje mnenje o tem, ali je uspeh opravljenega dela glede na lastno in na sosedne dežele primeren ali ni ter mu razloži, kako se je izšla vsa precenitev in vcenitev, in pridene vse obravnovalne spise. Finančni minister na to skliče središno komisijo.

§. 39.

Sklepí središne ali osrednje komisije.

Središna komisija naj predloge vseh deželnih komisij na tanko pregleda, naj odpravi pomankljivosti in spotike, če so ktere, in naj tako po primeri k raznim, posebno obmejnim deželam, kakor tudi po oziru na vcenitev posameznih dežel, dokončno ustanovi vrstilne trife vseh dežel.

Če se v vcenitvi posameznih cenitvenih okrajev ali vrstilnih odsekov pokažejo toliksne napake, da bi se za ta okraj ali odsek, tudi ko bi se trifa premenila, ne mogle odpraviti, ima središna komisija pravico, ukazati novo vcenitev po komisiji, ki se po §. 9 postavi. Zoper to novo vcenitev se je smeti pritožiti, vendar te pritožbe ne zadržujejo naloga davkov.

§. 40.

Iskazi o čistem prinosu se popravijo.

Ko so vrstilne trife po središni komisiji za vse dežele dokončno ustanovljene, dá finančni minister zneske čistega prinosa, ki jih kažejo dozdanji vcenilni registri, sestave in glavni pregledi, popraviti, in nove sestave čistih prinosov za dežele, okraje in občine napraviti, ker se bo moral na tej podlogi glavni, po postavi ustanovljeni znesek vsega zemljiškega davka na posamezne dežele, občine in davčna zemljišča razdeliti.

§. 41.

Kdaj bo kataster pregledovan.

Ko preteče 15 let od tistega leta, kterega se odmeri prvikrat davek po cenitvi vsled te postave storjeni, i. t. d. vsakih 15 let naj se zemljiškega davka kataster iz novega pregleda po vseh deželah ob enem času.

§. 42.

Zvršitev te postave.

Finančnemu ministru se nalaga zvršiti to postavo.

V Schönbrunn-u, dne 24. maja 1869.

Franc Jožef l. r.

Taaffe l. r. **Brestel** l. r.

Digitized by Google

Priloge in obrazci k postavi o zemljiškem davku.

Obrazec I k §. 28.

Sestava

najpoglavitnejših reči, na ktere se mora gledati, ko se okraj popisuje.

1. Okraja lega, velikost, meje, število občin in samostojnih grajščin.
2. Podoba tal sploh:
   a) ali je okraj na višini ali v nižini ves ali po nekem delu?
   b) ali in ktero gorovje ali veče hribovje gre skozi okraj?
   c) ali in koliko površna podoba tal kmetovanje stežuje?
   d) ktera jezera, reke in večji potoki so v okraju?
   e) ali je kaj grezí (zamokov) in močvirij, in koliko?
   f) ali podoba in lega tal dopušča vodi odtekati se, in ali je za ktere strani ali kraje nevarnost pred povodnijo, plazovi in usadinami?
3. Podnebne (klimatične) okolščine:
   a) Moč splošne podobe tal (k 2) do podnebja;
   b) gospodujoči in posebno škodljivi vetrovi;
   c) pokončevalne plohe in toče;
   d) moč, ki jo ima podnebje do rastlinja in kmetovanja;
   e) začetek in trpež jesenskega in spomladanskega oranja in sejanja, žetve in košnje i. t. d.
4. Kakošna je zemlja sploh:
   a) kako je zemlja namešana in zložena, in kako se zavolj tega laglje ali teže obdeluje;
   b) ali so kje veči nérodni in brezvodni prostori i. t. d.
5. Koliko je prirodka na d. a. oralu od raznih obdelovanjskih redov.
6. Naprave, da se voda nabira, zemlja osušuje ali namaka; drenaže.
7. Občilni (komunikacijski) pomočki:
   a) železnice, državne, deželne in okrajne ceste, vozne (plovne) vode;
   b) kakošne so občinske ceste, poljske in gorske poti.
8. Prebivalstvo:
   a) koliko je prebivalcev v mestih, trgih in na kmetih;
   b) koliko je mest, trgov in vasi;
   c) pridobivanje ali zaslužek in prevèd, obrtnost, fabrike, rokodelstvo, rudarija in fužinarija; druge, posebno s kmetijstvom zvezane izdelovalnice, na pr. pivarije, žganjarije, opekarnice (ceglarije), cukrarnice i. t. d.;
   d) veča ali manja premožnost.
9. Prirodnine:
   A. Od rudstva.
   B. Od rastlinstva:
   a) žito in sočivje;
   b) kuha;
   c) zelenje, sadje in vino;
   d) kupčijske rastline;
   e) trave in zelišča za krmo;
   f) lesovje;
   g) preostanek (prebitek) ali pomankanje rastlinskih pridelkov; kam se prodajajo in odkod dobivajo.
   C. Iz živalstva:
   a) živina, posebej v mestih, trgih in na kmetih, v primeri k okrajnemu prostoru in prebivalstvu;
   b) kakošna in kterega plemena je živina;
   c) večkratne živinske bolezni;
   d) kaka je reja in kakošen vžitek raznih živinskih plemen;
   e) kam se prodajajo živinski pridelki i. t. d.;
   f) po čem je živina in drugi živinski pridelek.
10. Zemljišno ali gruntno razdeljenje:
   a) ali so posestva bolj ali manj razdrobljena; kako so velika in koliko jih je; ali je kaj skupnih večih pašnikov, kaj pristav in velikih posestev; po tem v kaki primeri je prostor kmetijskega zemljišča velikega posestva k malemu posestvu;
   b) koliko je vsakega obdelovanja po prostoru;

Digitized by Google

c) kako zemljišča ležé v primeri k hišnemu in kmetijskemu poslopju; in v zvezi s tem, ali so vasi goste.

11. Kako se kmetuje:

a) Navadni načini kmetovanja (trojnopoljsko, kolobarsko, ali tako, da se njiva v laz ali ledino pušča i. t. d.) pri velikem posestvu, kakor pri malem; potem koliko je prahe v primeri k obsejani zemlji;

b) ali je več ali manj delavcev potreba, in ali se ima kaj poslov in drugih kmetijskih delavcev, potem kaj stane njih zdrževanje in zaslužek z ozirom na to, ali je obilo ali malo delavnih rok;

c) vprežne moči, s pristavkom, kakošna je vprežna živina, kako se vozi, orje, vlači (braná) i. t. d. ali s čvetérjo ali s parom i. t. d., potem po kolikrat se sploh za vsako žito ali sadež orje in vlači ali braná;

d) ali se rabi in kakošen gnoj, kosti, lapor, apno, sadra (mavec), pepel, trohlina, stelja, ali drugi gnojni nadomestki;

e) kako se kmetuje ali ravná z gozdi.

12. Počem se zemljišča prodajajo ali v zakup (štant) dajó.

Kako je poprek kupščina in zakupščina (štantnina) od večih, srednjih in manjih posestev in celih kmetij, potlej od posameznih zemljišč in parcel iz zadnjih 15 let.

13. Po čem so drva na posobku (rastilu) po d. a. sežnju 30″ dolga trdega in mehkega lesa, po tem kakošen je poprek jesenski vinski kup tistega leta, kterega je vino zraslo.

14. Popreční kup tistih stvari (materijala) in prirodnin ali pridelkov, ki jih je za obdelovanje potreba.

Digitized by Google

Obrazec II k §. 25.

Dežela . . . .
Politični okraj . . . .

Cenitveni okraj . . . .
Vrstilni odsek (distrikt) . . . .

Vrstilna trifa.

Vrstilni odsek . . . .

Obdelovanjski red (način)	1. vrsta		2. vrsta		3. vrsta		4. vrsta		5. vrsta		6. vrsta		7. vrsta		8. vrsta	
	Čisti prinos za oral v avstrijski veljavi															
	gld.	kr.	gld.	kr.	gld.	kr.	gld.	kr.	gld.	kr.	gld.	kr.	gld.	kr.	gld.	kr.
Njive																
Travniki																
Vrtovi																
Vinogradi																
Pašniki																
Planine																
Gozdi																
Jezera, močvirja, ribniki (bajerji)																
Vrstilni odsek																
Njive																
Travniki																
Vrtovi																
Vinogradi																
Pašniki																
Planine																
Gozdi																
Jezera, močvirja, ribniki (bajerji)																

. . . . dne . . . .

Okrajna cenilna komisija.

Obrazec III k §. 25.

Način, kako se zaokrožnjejo trifne cene čistega prinosa.

Čez	2	kr.	do	20	kr.,	od	2	do	2	kr.
„	20	„	„	1	gld.	„	5	„	5	„
„	1	gld.	„	4	„	„	10	„	10	„
„	4	„	„	10	„	„	25	„	25	„
„	10	„	od	50	do	50	kr.			

Digitized by Google

Obrazec IV k §. 28.

Dežela . . . .
Okraj . . . .
Vrstilni odsek (distrikt) . . . .

Izkaz zglednic (primerjalnic).

Tekoče število	Kako se občini pravi	Red ali način obdelave	Vrsta	Zglednice kakošne so						
				Deli, iz kterih obstoji prst ali živa zemlja	Kako globoka je prst (Palcev)	Spodnja zemlja	Kako ležé, proti kteri strani sveta visé, koliko imajo vlage in s kterimi posebnostmi se odlikujejo	Lastnikovo ime in stanovališče	Ime zemljišča po legi	Kako je podoba in naznamba mejašev
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11

. . . . dne . . . .
Okrajna cenilna komisija.
(Podpisi.)

Digitized by Google

Dežela . . . .

Sestava

Tekoče število	Okraj	Vrstilni odsek	Čisti prinos															
			Njive															
			1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.	
			razreda															
			gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.
	(Okraji naj se vpisujejo po abecednem redu.)																	

Digitized by Google

vrstilnih trif.

v avstrijskem (novem) denarju

Travniki																Vrtovi								
1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.		1.		2.		3.		4.		
razreda																								
gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	
																								i. t. d.

. . . . dne . . . .

Deželna komisija

(Podpisi).

Digitized by Google

Obrazec VI k §. 26.

Dežela . . . .
Okraj . . . .
Vrstilni odsek . . . .
Občina (soseska) . . . .
Štev. . . . . . .

Vcenilni register

in zrajtani čisti prinosi posamnih parcel po cenah, ki jih deželna komisija za uravnavo zemljiškega davka dne . . . . . . postavila.

Parcelna številka	Posestni list	Po vcenitvi		Po vgovoru		A. Površje ali prostor davčnih zemljišč	Po raznem obdelovanju in vrstah		A. Čisti prinos dotičnih zemljišč	B. Površje ali prostor davka prostih zemljišč		**Opomba.**
		obdelo. red	vrsta	obdelo. red	vrsta		Površje	Čisti prinos		Stavišča in zemljišča	druga	
						Oral. □ sež.	Oral. □ sež.	gld. kr.	gld. kr.	Oral. □ sež.	Oral. □ sež.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	

Digitized by Google

Obrazec VII k §. 26.

Dežela . . . .

Okraj . . . .

Vrstilni odsek (distrikt) . . . . .

Občina (soseska) . . . .

Štev. . . . . . .

Sestava podobrotnih vrst za vsako občino.

Obdelovanjski red ali način	Parcelna številka		Površje ali prostor																		Čisti prinos																	
			1. vrsta		2. vrsta		3. vrsta		4. vrsta		5. vrsta		6. vrsta		7. vrsta		8. vrsta		Skup vsi predeli od 3 do 10		1. vrsta		2. vrsta		3. vrsta		4. vrsta		5. vrsta		6. vrsta		7. vrsta		8. vrsta		Skup vsi predeli od 12 do 19	
	od	do	Oral	sež.	Oral	sež.	Oral	sež.	Oral	sež.	Oral	sež.	Oral	sež.	Oral	sež.	Oral	sež.	Oral	sež.	gl	kr	gl	kr	gl	kr	gl	kr	gl	kr	gl	kr	gl	kr	gl	kr	gld.	kr.
1	2		3		4		5		6		7		8		9		10		11		12		13		14		15		16		17		18		19		20	

Obrazec VIII k §. 26.

Dežela . . .

Okraj . . .

Okraj je razdeljen na vrstilne odseke (A . . . B . . . C . .).

Okrajni

Tekoča	Občinska			Ime	Njive													Trav-					
		cenitvenega okraja	vrstilnega odseka	katastralne občine	1. vrsta						in tako dalje do 8. vrste	Vsega skup						1. vrsta					
					prostor cele vrste		letni čisti prinos					Prostor celega obdelovanja		letni čisti prinos				prostor cele vrste		letni čisti prinos			
							na oral		cele vrste					celega obdelovanja		poprek na oral				na oral		cele vrste	
št.					oral.	sež.	gld.	kr.	gld.	k.		oral.	sež.	gld.	k.	g.	kr.	oral.	sež.	gld.	kr.	gld.	kr.
				Brdo . . .	71	780	6	25	446	80		332	224	996	50	3	. . .	16	759	9	50	150	51
				Podgriže . .	61	1471	6	25	386	99		857	1461	1854	35	2	16	52	843	9	50	499	. .
			I	Ravnik . .	22	1007	6	25	141	43		376	770	850	32	2	26	35	704	9	50	336	68
				i. t. d.																			
				Skupni znesek	156	58	6	25	975	22		1566	855	3701	17	2	36.25	104	706	9	50	992	19
				Črni vrh . .	71	1124	12	50	896	28		575	1247	2686	40	4	66.50	71	543	12	50	891	74
				Gabernik . .	58	508	12	50	728	97		437	1423	2184	25	5	10	17	1016	12	50	220	43
			II	Kleče . . .	161	789	12	50	2018	67		767	711	6354	20	8	28	44	920	12	50	557	9
				i. t. d.																			
				Skupni znesek	201	821	12	50	3643	91		1771	181	11224	85	6	33.75	133	879	12	50	1669	26
				Dol	66	1404	7	25	484	86		772	687	1452	50	1	88	22	824	10	50	236	49
				Lože . . .	37	558	7	25	270	78		657	705	714	30	1	8	19	28	10	50	199	69
			III	Skupni znesek	104	362	7	25	755	64		1429	1392	2166	80	1	56.50	41	852	10	50	436	9
				Skupni znesek celega okraja .	551	1241	9	74.10	5374	78		4767	828	17092	82	3	58.50	297	837	11	8.15	3097	54

Digitized by Google

p r e g l e d.

n i k i							Puščine (nérodnice)			Skupni znesek						Skupni znesek vsega površja tudi z nérodnim svetom vred	
in tako dalje do 8. vrste	Vsega skup						Prostor			površja rodilnih (obdelovanih) zemljišč		letnega čistega prinosa		poprek na en oral			
	Prostor celega obdelovanja		letni čisti prinos														
			celega obdelovanja		poprek na oral												
	oral.	sež.	gld.	kr.	gld.	kr.	oral.	sež.		oral.	sež.	gld.	k.	gld.	kr.	oral.	sežn.
	254	1239	468	40	1	83.80	11	214		1262	826	4880	50	3	86.60	1273	1040
	922	1329	1420	10	1	54	37	840		2998	1524	9270	20	3	9.10	3036	764
	416	835	1264	65	3	3.60	15	10		862	1280	4250	35	4	92.60	877	1290
	1594	203	3153	15	1	97.75	63	1064		5124	430	18401	5	3	59.10	5187	1494
	326	785	4235	25	12	97.20	21	971		1199	643	13440	20	11	20.60	1221	14
	125	222	1260	15	10	7	19	141		979	242	10920	80	11	15.30	998	383
	456	1353	2885	75	6	31.60	33	72		1497	356	15885	5	10	61	1530	428
	908	760	8381	15	9	22.50	73	1184		3675	1241	40246	5	10	95	3749	825
	302	97	1180	5	3	91.70	31	1300		1749	639	5260	50	3	0.70	1781	339
	158	1070	995	12	6	27.10	24	825		1371	951	3685	60	2	68.70	1396	176
	460	1167	2175	17	4	72	56	525		3120	1590	8946	10	2	86.60	3177	515
	2963	530	13709	47	4	62.60	193	1173	Vidili . . . dne . . . Okrajna cenilna komisija. (Podpisi.)	11921	61	67593	20	5	67	12114	1234

Sestavljen dne . . . . .

(Podpis).

Digitized by Google

Dežela . . .

Glavni

Tekoče št.	Ime: vrstilnega odseka	Ime: okraja	Njive: 1. vrsta: prostor cele vrste: oral.	sež.	1. vrsta: letni čisti prinos: od orala: gld.	kr.	letni čisti prinos: cele vrste: gld.	k.	in tako dalje do 8. vrste	Vsega skup: Prostor celega obdelovanja: oral.	sež.	letni čisti prinos: celega obdelovanja: gld.	k.	poprek na en oral: g.	kr.	Trav-: 1. vrsta: prostor cele vrste: oral.	sež.	letni čisti: na oral: gld.	kr.
1	I., II. in III.	Loški . .	551	1.241	9	$74._{10}$	5,374	78		4.767	828	17.092	82	3	$58._{20}$	279	837	11	$8._{15}$
2	XI. XII.	Planinski	979	242	11	$15._{30}$	10.920	80		2,963	530	13.709	47	4	$62._{60}$	420	1.427	12	$51._{40}$
3																			
	in tako dalje																		
	Vsega skup																		

Digitized by Google

p r e g l e d.

n i k i										Davka prosta in nérodna zemljišča			Skupni znesek						Skupni znesek vsega površja tudi z nérodnim svetom vred	
1. vrsta		in tako dalje do 8. vrste	V s e g a s k u p							Prostor			površja rodilnih zemljišč		letnega čistega prinosa		poprek na en oral			
prinos cele vrste			Prostor celega obdelovanja		letni čisti prinos: celega obdelovanja		letni čisti prinos: poprek na en oral													
gld.	kr.		oral.	sež.	gld.	k.	gld.	kr.	oral.	sež.		oral.	sež.	gld.	k.	g.	kr.	oral.	sež
3.097	54		2.963	530	13.709	4	4	62 ½	193	1.173		11.921	61	70.593	20	5	92.$_{20}$	12.114	1234
5.267	15		3.460	100	16.000	.	4	62	270	583		25.124	120	95.000	45	3	78.$_{10}$	25.394	703

Vidili

. . . dne . . .

Okrajna cenilna komisija.

(Podpisi.)

Sestavljen dne . . . . .

(Podpis).

Digitized by Google

Digitized by Google

Prestave iz državnega zakonika leta 1869

za

kranjsko vojvodino.

XIII. dél.

77.

Postava od 27. marca 1869,

zastran poravnav sklenjenih z deželnimi zastopstvi češkim, sleškim, gornje-avstrijskim, štajerskim in kranjskim, gledé podporščin ali subvencij, ki so se jim doslej plačevale, in glede kapitaliziranja letnih dotacij, gredočih deželam tirolski, salcburški in koroški.

(Štev. 60, izdatek XXVIII. Državnega zakonika. Dan izdatbe 13. maja 1869.)

S privolitvijo obeh zbornic Mojega državnega zbora ukazujem tako:

1. Mojemu finančnemu ministru daje se oblast, skleniti z deželnimi zastopi českim, sleškim, gornje avstrijskim, štajerskim in kranjskim poravnave (nagodbe) v prilogah *a, b, c, d* in *e* naštete.

2. Tudi se daje oblast Mojemu finančnemu ministru, deželam salcburški, tirolski in koroški gredoče stanovitne dotacije odkupiti tako, da se tem deželam odda v 5odstotnih obligacijah enotnega, obresti v notah (državnjačah) nesočega državnega dolga tak znesek, da bo po odbitku kuponskega davka ostajajoči znesek enak dotičnim dotacijam.

3. Zveršitev te postave se naroča Mojemu finančnemu ministru.

Na Dunaju, 27. marca 1869.

Franc Jožef l. r.

Taaffe l. r. **Brestel** l. r.

a.

Poravnava,

ktera se je pod pridržkom poustavnega odobrenja sklenila med c. k. finančnim ministrom za dežele v državnem zboru zastopane v imenu c. k. avstrijske državne uprave na eni in deželnim odborom kraljestva českega v imenu ondotnega deželnega zastopa na drugi strani glede na iskatve češke dežele za namestek živinskega davka od 64.414 gld. 42½ kr. in na povračilo izrednih davkov o priliki odpravljenega nevoljništva znesoče 9.298 gld. avstrijske veljave.

1. Kraljestvo česko se odpoveduje vseh pravic do tega, da bi mu se dalje pod imenom živinskega naklada dajanih doslej na leto 64.414 gld. 42½ kr. in pod

Digitized by Google

imenom povračila za izredne davke zbog odpravljenega nevoljništva dalej na leto 9.298 gld. dajanih plačevalo in se odrekuje vseh iskatev za pretekli in prihodnji čas, ki so se ali bi se še izpeljevale iz teh dveh naslovov ali imen.

2. Nasproti se zavezuje c. k. avstrijska državna uprava, da bo deželi 1,090.000 gld. (miljon devet deset tisoč goldinarjev avstrijske veljave) izplačala v novih 5odstotnih obligacijah enotnega deržavnega dolga.

3. C. kr. deržavna uprava se odrekuje od svoje strani povračila vseh na imenovani imeni oprtih, le za predzajem danih plačil in sploh vseh iskatev, ki bi bile zanjo iz tega nastale, in tudi zastale dohodnine.

4. Zahteva, od deželnega odbora v imenu deželnega zbora z vlogo od 9. septembra 1863, št. 7465, sprožena, v 16. seji pete sesije od leta 1866 in v 9. seji druge sesije od leta 1868 vnovič v misel vzeta, ktere pa državna uprava ni nikdar priznala za pravično, da bi se deželi izročil tisti znesek, ki je kakor dozdevna iskatev českega domestikalnega fonda proti državi zadnjič bil v izkazu državnozborne komisije državni dolg prigledujoče o stanu avstrijskega deržavnega dolga konec aprila 1863 na strani 22, post. 108, A, VIII z 219.449 gld. 82 kr. zapisan, ki se pa pozneje v dotičnih izkazih državnega dolga več ne nahaja, ta zahteva se opušča ter se deželni odbor izrekoma odpoveduje te pravice, da je namreč ne bo dalje iskal, bodi kar se tiče izvirnega kapitala samega, ali pa obresti od njega in obresti od obresti.

5. Poravnava se izdaje v dveh enakih, neštempljanih primerkih, ktera podpišejo gospod finančni minister, gospod najvišji deželni maršal in dva gospoda deželna odbornika, in kterih enega bode hranilo finančno ministerstvo, drugega pa deželno zastopstvo.

Na Dunaju dne . . . . . v Pragi dne . . . . .

b.

Poravnava,

ktera se je pod pridržkom poustavnega odobrenja med c. k. finančnim ministerstvom za dežele v državnem zboru zastopane v imenu c. k. avstrijske državne uprave na eni in deželnim odborom vojvodine sleške v imenu ondešnega deželnega zastopa na drugi strani sklenila zastran glede deželne iskatve zastran prevozninskega namestka (transito-inpost-æquivalenta) iznašajočega 8.085 gld. avstrijske veljave, po tem zastran podporščine od 1.995 gld. avstrijske veljave, ki se je doslej vsled najviše odloke od 16. maja 1865 deželi vsako leto plačevala:

1. Vojvodstvo sleško se odpoveduje vseh pravic do tega, da bi mu se dalje plačevalo doslej pod imenom prevozninskega namestka dajanih na leto 8.085 gld. in pa vsled najviše odloke od 16. maja 1865 na leto dajanih 1.995 gld. in se odrekuje za pretekli in prihodnji čas vseh iskav, ki so se ali bi se še izpeljevale iz teh dveh naslovov ali imen.

2. Nasproti se zavezuje c. kr. avstrijska državna uprava da bo deželi 150.000 gld. (enkrat sto pedeset tisoč goldinarjev avstrijske veljave) izplačala v novih 5odstotnih obligacijah enotnega deržavnega dolga.

Digitized by Google

3. C. kr. državna uprava se odrekuje od svoje strani povračila vseh na ime prevozninskega namestka oprtih, le za predzajem opravljenih plačil in sploh vseh iskatev, ker bi se morebiti nanašale na plačila iz teh dveh naslovov, in tudi zlasti zastalih davkov.

4. Poravnava se izdaje v dveh enakih, neštempljanih primerkih, ktera podpišejo gospod finančni minister, gospod deželni glavar in dva gospoda deželna odbornika, in od kterih bo enega hranilo finančno ministerstvo, drugega pa deželno zastopstvo.

Na Dunaju, dne . . . . . V Opavi, dne . . . . .

c.

Poravnava,

ktera se je pod pridržkom poustavnega odobrenja med c. k. finančnim ministerstvom za dežele v državnem zboru zastopane v imenu c. k. avstrijsko državne uprave na eni in deželnim odborom Avstrije nad Anižo v imenu ondešnega deželnega zastopa na drugi strani sklenila glede deželnih iskatev zastran solne odkupnine za 23.849 gld. 23 kr.

1. Dežela gornje-avstrijska se odpoveduje vseh pravic do tega, da bi ji se dalje plačevalo tistih 23.849 gld. 23 kr., ki jih ji je doslej deržava dajala na leto pod imenom počezne solne odkupnine, in se odrekuje za pretekli in prihodnji čas vseh iskav, ki so se ali ki bi se še izpeljevale iz tega imena.

2. Nasproti se zavezuje c. kr. avstrijska državna uprava, da bo deželi 380.000 gld. (trikrat sto osmdeset tišoč goldinarjev avstrijske veljave) izplačala v novih 5odstotnih obligacijah enotnega državnega dolga.

3. C. kr. finančna uprava se ordekuje od svoje strani povračila vseh na rečeno ime oprtih, le predzajemno opravljenih plačil in sploh vseh iskav, ki bi ji bile iz tega nastale, izvzemši na dolg ostali davek za leto 1867 in 1868, kterega bo deželni zalog v gotovini izplačal v deželno blagajnico.

4. Zastran deželnobrambenih troškov od let 1808, 1812, 1813—1818 in iskav izvirajočih iz njih ne bo se več delal obračun med državnim zakladom in deželo ter se s tem izrekuje, da so one za vsegdar odrinjene.

5. Zgornja poravnava pa se ne dotiče obračunov še ne dokončno obravnanih med državnim zakladom in deželo glede na potroške spričo invazije v letih 1800/1, 1805/6, in 1809/10, na etapske in špitalske potroške iz let 1809/10 in zastran različnih drugih iskav za nastanovanje vojakov, popravljanje kasarn i. t. d., zastran kterih se je bilo v 42. seji četrte sesije gornjeavstrijskega deželnega zbora (stran 1361 in 1362 stenografičnih zapisnikov) sklenilo, spustiti se v pogovor s cesarsko vlado.

6. Poravnava se izdaje v dveh enakih, neštempljanih primerkih, ktera podpišejo gospod finančni minister, gospod deželni glavar in dva gospoda deželna odbornika in od kterih bo enega hranilo fiinančno ministerstvo, drugega pa deželno zastopstvo.

Na Dunaju, dne . . . . . V Lincu, dne . . . . .

Digitized by Google

d.

Poravnava,

ktera se je pod pridržkom poustavnega odobrenja med c. k. finančnim ministerstvom za dežele v državnem zboru zastopane v imenu c. k. avstrijske državne uprave na eni in deželnim odborom vojvodstva štajerskega v imenu ondešnega deželnega zastopa na drugi strani sklenila glede na iskave le-te dežele zastran namestka za davek od mesa, iznašajočega 91.989 gld. 39½ kr. in zastran namestka za davek od vina, iznašajočega 50.400 gld.

1. Vojvodstvo štajersko se odpoveduje vseh pravic do tega, da bi mu se dalje plačevalo tistih 91.989 gld. 39½ kr., ki so se mu doslej na leto dajali pod imenom namestka za davek ali naklad od mesa, in pa tistih 50.400 gld., ki so se mu doslej vsako leto dajali pod imenom namestka vinskega davka, ter se odrekuje za pretekli in prihodnji čas, vseh iskav, ki so se ali bi se še izpeljevale iz teh imen.

2. Nasproti pa se zavezuje c. kr. avstrijska državna uprava, da bo deželi 2,700.000 gld. (to je dva milijona sedemkrat sto tišoč goldinarjev avstrijske veljave) izplačala v novih 5odstotnih obligacijah enotnega deržavnega dolga.

3. C. kr. finančna uprava se odrekuje od svoje strani povračila vseh na rečeni imeni oprtih, le predzajemno danih plačil in sploh vseh iskav, ki bi za-njo iz tega nastale, izvzemši na dolg ostali davek za leto 1868, ktrega ima deželni zalog v gotovini poplačati v državno blagajnico.

4. Poravnava se izdaje v dveh enakih, neštempljanih primerkih, ktera podpišejo gospod finančni minister, gospod deželni glavar in dva gospoda deželna odbornika in od kterih bo enega hranilo finančno ministerstvo, drugega pa deželno zastopstvo.

Na Dunaju, dne . . . . . V Gradcu, dne . . . . .

e.

Poravnava,

ktera se je med c. k. finančnim ministerstvom za kraljevine in dežele v državnem zboru zastopane v imenu cesarsko-avstrijske državne uprave na eni in med deželnim odborom vojvodstva kranjskega v imenu ondešnega deželnega zastopa na drugi strani sklenila zastran inkameriranega provincialnega fonda (deželnega zaloga):

1. Vojvodstvo kranjsko se odrekuje vseh pravic do nekdanjega kranjskega provincialnega fonda, inkameriranega 1. novembra 1826 in do vseh tistih dohodkov, ki so se prej vanj stekali, izvzemši aktivne kapitale in ležeča posestva, ki so se vernili deželi z najvišo odloko od 3. avgusta 1829.

2. Dalje se odrekuje vojvodstvo kranjsko vsake pravice do tega, da bi še vleklo podporščino ali dotacijo iz državnih denarjev, kakoršna je zagotovljena deželi z najvišo odloko od 6. junija 1826 in ki se je doslej po meri nezaložene potrebščine domestikalnega fonda v različnih letnih zneskih izplačevala.

Digitized by Google

3. C. kr. avstrijska državna uprava se pa zavezuje naproti, da bo vojvodstvu kranjskemu 700.000 gld. (t. j. sedemkrat sto tišoč goldinarjev avstrijske veljave) izplačala v novih 5odstotnih obligacijah enotnega državnega dolga.

4. C. kr. državna uprava se odrekuje vseh iskav izvirajočih iz francoskih vojsk, zlasti iskav za opravo deželne brambe, za rekvizicije in za dotacijo okrajnih blagajnic, kakor tudi povračila tistih zneskov, ki so se deželi le kakor predzajem izplačali.

5. Nasproti se odrekuje kranjska dežela vsake pravice do premoženja rekvizicijnega fonda, ki pripade državi.

6. Zgornja poravnava se izdaje v dveh enakih, neštempljanih primerkih, ktera podpišejo gospod finančni minister, gospod deželni glavar in dva gospoda deželna odbornika, in od kterih bo enega hranilo finančno ministerstvo, drugega pa deželno zastopstvo.

Na Dunaju, dne . . . . . V Ljubljani, dne . . . . .

78.

Ukaz ministerstva za pravosodje od 19. maja 1869,

da se napravi okrajno sodišče v Würbenthalu na Šležkem.

(Štev. 71, izdatek XXXIV. Državnega zakonika. Dan izdatbe 25. maja 1869.)

Na podlogi §. 2 postave od 11. junija 1868, Drž zak. št. 59, ustanovljuje se v okolišu Opavskega deželnega sodišča in Krnovskega preiskovalnega sodišča okrajno sodišče v Würbenthalu za občine: 1. Würbenthal in Neukarlstahl, 2. Ludwigsthal 3. Buchbergsthal, 4. Einsiedel in Gabel, 5. Karlsthal in Neubürgersdorf, potem 6. Adamsthal, izmed kterih se občine pod 1. in 2. s tem odločujejo iz zdanjega okoliša Brunthalskega okrajnega sodišča, óne pod 3 in 4 iz okoliša Cukmantelskega okrajnega sodišča in Javorniškega preiskovalnega sodišča, in zadnjič občine pod 5 in 6 iz okoliša Krnovskega okrajnega sodišča.

Kdaj bo to okrajno sodišče svoja dela začelo, to se bo pozneje oznanilo.

Herbst l. r.

79.

Postava od 20. maja 1869,

zastran prostosti od davka za nove železnice.

(Štev. 82, izdatek XXXVI. Državnega zakonika. Dan izdatbe 2. junija 1869.)

S privolitvijo obeh zbornic državnega zbora zaukazujem tako le:

Člen I. Državni upravi daje se oblast, pri dopuščanju novih železnic, če se za-nje ne prevzame državno poroštvo niti ne državni zaklad udeležuje nabave kapitala, dodeliti te-le polahčice:

a) oprost od dohodnine in štempeljskih pristojbin za kupone, kakor tudi od vsakega davka, ki bi se s prihodnjimi postavami utegnil vpeljati, na 30 let največ;

b) oprostitev od štemplja in pristojbin (davščin) za vse pogogbe, vloge in druga pisma za nabavo kapitala, za stavbo in opravo železnice do časa, ko se vožnja po njej začne;

Digitized by Google

c) oprostitev od štemplja in pristojbin za prvo izdatbo delnic (akcij) in predstvenih obligacij z začasnicami (interimalnimi listi) vred, in od prenosnine, ki bi jo bilo treba plačati zastran odkupljenih zemljišč;
d) razlastilno pravico po dotičnih postavnih določbah.

Člen II. Kadar se daje dopustitev ali koncesija, pri kteri se državna uprava posluži oblasti v členu I. prejete, treba je, kar se tiče drugih določeb dopustnega pisma, gledati kakor je moči na zaukaze postave od 1. junija 1868 (Drž. zak. od 1868 št. 56)

Člen III. Ta postava bo imela moč samo od dne, kterega bo razglašena do dne, kterega se odpre zopet zborovanje (sesija) državnega zbora.

Člen IV. Ministru za trgovino in pa ministru za finance se nalaga zveršiti to postavo.

V Schönbrunnu, 20. maja 1869.

Franc Jožef l. r.

Taaffe l. r. **Plener** l. r. **Brestel** l. r.

80.

Postava od 20. maja 1869,

zastran pogoj in dodelitev za podvzetje lokomotivne železnice od Premišlja na Myrov, Lisko, Zagor in Ščavne do gališko-ogerske deželne meje pri Lupkovu, da se napravi zveza s ogerskimi železnicami.

(Štev. 83, izdatek XXXVI. Državnega zakonika. Dan izdatbe 2. junija 1869.)

S privolitvijo obeh zbornic deželnega zbora ukazujem tako:

Člen I. Vladi se daje oblast, lokomotivno železnico do gališko-ogerske meje pri Lupkovu zarad zveze z ogerskimi železnicami ali ob državnem trošku izdelati, ali pa nje napravo zavarovati s podelitvijo koncesije pod pogojami te postave (čl. II, III, IV in V).

Člen II. Če se bo komu podelila koncesija, sme se za to železnico od strani države zagotoviti poroštvo za letni čisti dohodek po 5 od 100 v srebru z razdolžno količino (kvoto) vred od kapitala za res na železnico potrošenega in dobro izkazanega, kteri pa ne sme poprek preseči nominalnega zneska od 1,000.000 gld. a. v. na miljo, v vsem času, dokler bo koncesija veljala, tako, ali če bi letni čisti dohodek od milje rečenega zneska ne dosegel, bode državna uprava doplačala, kar manjka.

Poroštvo se začne tisti dan, kterega se odpre za vožnjo cela ta železnica.

Če bi se pa tisti kos od Premišlja do Ščavne na podnožju Karpatskega prehoda prej dodelal in za vožnjo izročil, bode poroštvo za denar, ki se je na ta kos železnice zares potrošil in se dobro izkaže, veljala od tistega dneva, kterega se začne vožnja po le-tem kosu.

Digitized by Google

Člen III. Pri tem naj se ustanovi to le:

1. Od zagotovljenega letnega čistega dohodka naj se za razdolžbo kapitala obrača tisti znesek, kterega bo odločila državna uprava po razdolžnem od nje potrjenem črtežu, vsled kterega se izdani kapital izplača ali amortizira v tem času, dokler bo trpela koncesija.

2. Doplačilo, ktero bi državna uprava zavolj prevzete dobrostojnosti morebiti imela opraviti, naj se po storjenem pretresu predložnih dokumetiranih letnih računov tri mesece po predložbi istih za izplačo navkaže.

Državna blagajnica bo pa tudi popred v odkup doteklih kuponov od delnic in obligacij po potrebščini ugotovljeni na podlogi preudarka dohodkov opravljala delna odplačila koncesionarjem, kteri bi šest tednov pred dotekom izplačilnega roka za to prosili, pod pridržkom obračunka, kteri se po na podlogi letnega računa storil.

Če bi se po dokončni ustanovitvi letnega računa, ki se ima najpozneje v treh mesecih po izteku gospodarstvenega leta predložiti, pokazalo, da so predjemščine bile previsoke, imajo koncesionarji, kar so preveč prejeli, in pa še obresti od tega po 6 na 100 precej povrniti. Naj pozneje v enem letu po izteku dotičnega gospodarstvenega leta pa se mora zahtevati doplačilo od države, ker sicer ugasne pravica do tega doplačila.

3. Znesek, ki ga plača državna uprava vsled prevzete dobrostojnosti, šteje se zgolj za zajem ali posojilo, ki nosi obresti po 4 od sto.

Kadar čisti dohodek teh železnic presega zagotovljeni letni znesek, mora se polovica dotičnega presežka brž za povračilo dane predjemščine z obrestmi vred odpraviti na državno upravo, dokler se do dobrega ne odplača.

Od ostale druge polovice ima se neki del, ki ga državna uprava ustanovi po pravilih shraniti v reservni fond.

Dotekle obresti se morajo opraviti pred izplačilom posojil.

Kar bi država imela iskati v imenu takih posojil ali obresti, ki bi še ne bile izplačane takrat, kader koncesija prestane ali kader se železnica odkupi, mora se opraviti iz premoženja, ktero je podvzetju še ostalo.

4. Stavbeni račun se bo sklenil potem, ko se ta železnica popolnoma dodela in v občno porabo izroči, po črtežih od strani državne uprave potrjenih.

Na stavbeni račun se pišejo:

a) Troški pripravljalnih del in za sestavo projekta;
b) troški za definitivno naredbo in opravo železnice interkalarne obresti stavbenega kapitala, kakor tudi drugi potroški, ki so bili potrebni za dodelavo in odprtje te železnice;
c) troški za nabavo denarjev, oziroma znesek z dovoljenjem državne uprave dopuščenega poprečnega kursnega izgubitka pri nabavi gotovega denarja po izdatbi delnic in predstvenih obligacij.

Člen IV. Za železnice v členu I naštete dovoljuje se ta čas, ko se bodo delale, in 9 let počemši od dne, kterega se odpro linije v členu I imenovane, oprostitev od dohodnine in štempeljskih pristojbin za kupone, kakor tudi od vsakega novega davka, kteri bi se utegnil s prihodnjimi postavami vpeljati.

Kaki troški za notiranje efektov na domačih in tujih borsah, kakor tudi davki po izteku 9 let plačevani od strani podvzetja, smejo se postavljati v gospodarstveni račun med razhodke; zastran štempeljskih pristojbin od kuponov to ni dopuščeno.

Za državne doplačke podvzetje ne opravlja dohodnine. Še se dopušča, da bo prva izdatba delnic in predstvenih obligacij z začasnicami (interimalnimi listi) vred štemplja in pristojbin prosta. Tudi se dodeljuje oprost od prenosnin (prepisnin), ki bi jih treba bilo plačati pri odkupovanju zemljišč.

Digitized by Google

Za plačilo štempljev in pristojbin od vseh pogodeb, vlog in drugih pisem za nabavo kapitala, kakor tudi za stavbo in opravo železnice dovoljuje se rok do časa, ko se na dotičnem kosu vožnja začne.

Ob enem se dopušča, da se polovica teh pristojbin sprejme v prvi prihodnji gospodarstveni račun.

Člen V. Zastran načina dobrostojnosti in drugih določeb dopustnega pisma naj se sklene dogovor s kralj. ogersko vlado, pri čemer naj se, kar je moči, gleda na postavo od 1. junija 1868 (Drž. zak. od leta 1868, št. 56).

Koncesija naj se pa še le podeli, kader je tudi pritična ogerska železnica zavarovana.

Člen VI. Če bi se ta železnica delala ob državnem strošku, dovoljuje se vladi za to leto 5 milijonov goldinarjev av. v. kot stavbena založba.

Člen VII. Ministroma za trgovino in za finance se nalaga zvršitev te postave.

V Schönbrunnu 20. maja 1869.

Franc Jožef l. r.

Taaffe l. r. **Plener** l. r. **Brestel** l. r.

81.

Postava od 20. maja 1869,

zastran dodelitev in pogoj za podvzetje lokomotivne železnice od Gradca v Sv. Gothardt, ki bi bila v zvezi z namenjano železnico od Sv. Gothardta na Malo Celje (Kleinzell) in Vesprim do Stolnega Belgrada (oziroma od Kleinzella do Gjura ali Raba).

(Štev. 84, izdatek XXXVI. Državnega zakonika. Dan izdatbe 2. junija 1869.)

S privolitvijo obeh zbornic Mojega državnega zbora ukazujem tako le:

Člen I. Vladi se daje oblast pri podeljevanji koncesije za delanje in uživanje lokomotivne železnice od Gradca staknjene z južno železnico na Gleisdorf in skoz Porablje v Sv. Gothardt do štajersko-ogerske deželne meje k ogerskim železnicam dodeliti oprostitev od dohodnine in od štempeljskih pristojbin za kupone, kakor tudi od vsakega davka, ki bi se utegnil vpeljati s prihodnjimi postavami, za trideset let največ, potem oprostitev od štemplja in pristojbin za vse pogodbe, vloge in druga pisma za nabavo kapitala in za stavbo in opravo te železnice do časa, ko se vožnja na nji začne.

Člen II. Če bi se s podelitvijo polahčic omenjenih v členu I te postave ne dosegla gotovost za to, da se ta železnica za res izdala, sme se od strani države pri podeljevanju koncesije za nje delanje in uživanje zagotoviti poroštvo za letni čisti dohodek po 5 od 100 v srebru na železnico za res potrošenega in dobro izkazanega napravnega kapitala, ki pa vender poprek ne sme prestopiti nominalnega zneska od 728.000 gld. na miljo, s potrebno razdolžno kvoto vred.

Poroštvo se začne tisti dan, kterega se odpre vožnja po celi črti od Gradca do sv. Gothardta.

Digitized by Google

Člen III. V zvršbo člena II naj se ustanovi to le:

1. Od zagotovljenega letnega čistega dohodka naj se za razdolžbo kapitala obrača tisti znesek, kterega bo odločila državna uprava po razdolžnem od nje potrjenem črtežu, vsled kterega se izdani kapital izplača ali amortizira v tem času, dokler bo trpela koncesija.

2. Doplačilo, ktero bi državna uprava zavolj prevzete dobrostojnosti morebiti imela opraviti, naj se po storjenem pretresu predloženih dokumentiranih letnih računov tri mesece po predložbi istih za izplačo navkaže.

Državna blágajnica bo pa tudi popred v odkup doteklih kuponov od delnic in obligacij po potrebščini ugotovljeni na podlogi preudarka dohodkov opravljala delna odplačila koncesionarjem, kteri bi šest tednov pred dotekom izplačilnega roka za to prosili, pod pridržkom obračunka, kteri se bo na podlogi letnega računa storil.

Če bi se po dokončni ustanovitvi letnega računa, ki se ima najpozneje v treh mesecih po izteku gospodarstvenega leta predložiti, pokazalo, da so predjemščine bile previsoke, imajo koncesionarji, kar so preveč prejeli, in pa še obresti od tega po 6 na 100 precej povrniti.

Naj pozneje v enem letu po izteku dotičnega gospodarstvenega leta pa se mora zahtevati doplačilo od države, ker sicer ugasne pravica do tega doplačila.

3. Znesek, ki ga plača državna uprava vsled prevzete dobrostojnosti, šteje se zgolj za zajem ali posojilo, ki nosi obresti po 4 od sto.

Kadar čisti dohodek teh železnic presega zagotovljeni letni znesek, mora se polovica dotičnega presežka brž za povračilo dane predjemščine z obrestmi vred odpraviti na državno upravo, dokler se do dobrega ne odplača.

Od ostale druge polovice ima se neki del, ki ga državna uprava ustanovi po pravilih, shraniti v reservni fond.

Dotekle obresti se morajo opraviti pred izplačilom posojil.

Kar bi država imela iskati v imenu takih posojil ali obresti, ki bi še ne bile izplačane takrat, kadar koncesija prestane ali kadar se železnica odkupi, mora se opraviti iz premoženja, ktero je podvzetju še ostalo.

4. Stavbeni račun se bo sklenil potem, ko se ta železnica popolnoma dodela (tudi ta na ogerskej zemlji ležeči kos) in v občno porabo izroči, po črtežih od strani državne uprave potrjenih.

Na stavbeni račun se pišejo:

a) Troški pripravljalnih del in za sestavo projekta;
b) troški za definitivno naredbo in opravo železnice, interkalarne obresti stavbenega kapitala, kakor tudi drugi potroški, ki so bili potrebni za dodelavo in odprtje te železnice;
c) troški za nabavo denarjev, oziroma znesek z dovoljenjem državne uprave dopuščenega poprečnega kursnega izgubitka pri nabavi gotovega denarja po izdatbi delnic in predstvenih obligacij.

Člen IV. Za železnico v členu I našteto dovoljuje se v primeru člena II ta čas, ko se bode delala, in 9 let počemši od dne, kterega se odpre od Gradca do st. Gothardta, oprostitev od dohodnine in štempeljskih pristojbin za kupone, kakor tudi od vsakega davka, kteri bi se utegnil s prihodnjimi postavami vpeljati.

Kaki troški za notiranje efektov na domačih in tujih borsah, kakor tudi davki po izteku 9 let plačevani od strani podvzetja, smejo se postavljati v gospodarstveni račun med razhodke; zastran štempeljskih pristojbin od kuponov to ni dopuščeno.

Za državne doplačke podvzetje ne opravlja dohodnine.

Za plačilo štempljev in pristojbin od vseh pogodeb, vlog in drugih pisem, za nabavo kapitala, kakor tudi za stavbo in opravo železnice dovoljuje se rok do časa, ko se na dotičnem kosu vožnja začne.

Ob enem se dopušča, da se polovica teh pristojbin sprejme v prvi prihodnji gospodarstveni račun.

Digitized by Google

Člen V. Vsikdar, naj se podelitev koncesije drži člena I ali pa II pričujoče postave, dopušča se, de bo prva izdatba delnic in predstvenih obligacij z začasnicami vred štemplja in pristojbin prosta; tudi se dodeljuje oprost od prenosnine (prepisnine), ki bi jo bilo treba plačati pri odkupovanju zemljišč.

Člen VI. Zastran načina dobrostojnosti v primeru člena II in drugih določeb dopustnega pisma naj se sklene dogovor s kralj. ogersko vlado, pri čemur naj se, kar je moči, gleda na postavo od 1. junija 1868 (Drž. zak. od l. 1868, št. 56).
Koncesija naj se pa še le podeli, kadar je tudi pritična ogerska železnica zavarovana.

Člen VII. Ministroma za tergovino in za finance se nalaga zvršitev te postave.

V Schönbrunnu 20. maja 1869.

Franc Jožef l. r.

Taaffe l. r. **Plener** l. r. **Brestel** l. r.

82.

Postava od 20. maja 1869,

o napravi železnic od Sv. Petra do Reke in od Belaka do Frančiškove trdnjave *(Franzensfeste)*.

(Štev. 85, izdatek XXXVI. Državnega zakonika. Dan izdatbe 2. junija (1869).

S privolitvijo obeh zbornic državnega zbora ukazujem tako:

Člen I. Državni upravi daje se oblast, odvezati družbo južne železnice od dolžnosti naložene ji po §. 2 dopustnice od 23. septembra 1858, „napraviti železnice od Sv. Petra do Reke in od Belaka v Briksen *(Franzensfeste)* proti temu, da država na se vzame tretjino troškov za spodnje in vrhnje delo, in za odkup zemljišč.

V tem primeru sme državna uprava zavarovati napravo obeh imenovanih železnic po določbah člena II te postave.

Člen II. 1. Pri podeljenju koncesije za delo in uživanje lokomotivnih železnic od Sv. Petra proti Reki do deželne meje, potem od Belaka v Franzensfeste sme se od države zagotoviti poroštvo za čisti letni dohodek po 5 od 100 v srebru za železnico res potrošenega in prav izkazanega napravnega kapitala, ki pa poprek ne sme preseči nominalnega zneska pri prvi železnici od 1,450.000 gld. avstr. v. pri drugi pa od 1,250.000 gld. avst. v. na milijo, s potrebno razdolžno kvoto vred.

Poroštvo to se začne tisti dan, kterega se odpre vsaka teh železnic za vožnjo.

Digitized by Google

2. Od zagotovljenega letnega čistega dohodka naj se za razdolžbo kapitala obrača tisti znesek, kterega bo odločila državna uprava po razdolžnem od nje potrjênem črtežu, vsled kterega se izdani kapital izplača ali amortizira v tem času, dokler bo trpela koncesija.

3. Doplačilo, ktero bi državna uprava zavolj prevzete dobrostojnosti morebiti imela opraviti, naj se po storjenem pretresu predloženih dokumentiranih letnih računov tri mesece po predložbi istih za izplačo navkaže.

Državna blagajnica bo pą tudi popred v odkup doteklih kuponov od delnic in obligacij po potrebšćini ugotovljeni na podlogi preudarka dohodkov opravljala delna odplačila koncesionarjem, kteri bi šest tednov pred dotekom izplačilnega roka za to prosili, pod pridržkom obračunka, kteri se bo na podlogi letnega računa storil. Če bi se po dokončni ustanovitvi letnega računa, ki se ima najpozneje v treh mesecih po izteku gospodarstvenega leta predložiti, pokazalo, da so predjemšćine bile previsoke, imajo koncesionarji, kar so preveč prejeli, in pa še obresti od tega po 6 na 100 precej povrniti.

Naj pozneje v enem letu po izteku dotičnega gospodarstvenega leta pa se mora zahtevati doplačilo od države, ker sicer ugasne pravica do tega doplačila.

4. Znesek, ki ga plača državna uprava vsled prevzete dobrostojnosti, šteje se zgolj za zajem ali posojilo, ki nosi obresti po 4 od sto.

Kadar čisti dohodek te železnice presega zagotovljeni letni znesek, mora se polovica dotičnega presežka brž za povračilo dane predjemšćine z obrestmi vred odpraviti na državno upravo, dokler se do dobrega ne odplača.

Od ostale druge polovice ima se neki del, ki ga državna uprava ustanovi po pravilih, shraniti v reservni fond.

Dotekle obresti se morajo opraviti pred izplačilom posojil.

Kar bi država imela iskati v imenu takih posojil ali obresti, ki bi še ne bile izplačane takrat, kadar koncesija prestane ali kadar se železnica odkupi, mora se opraviti iz premoženja, ktero je podvzetju še ostalo.

5. Stavbeni račun se bo sklenil potem, ko se ta železnica popolnoma dodela in v občno porabo izroči, po črtežih od strani državne uprave potrjenih.

Na stavbeni račun se pišejo:

a) Troški pripravljalnih del in za sestavo projekta;

b) troški za definitivno naredbo in opravo železnice, interkalarne obresti stavbenega kapitala, kakor tudi drugi potroški, ki so bili potrebni za dodelavo in odprtje te železnice;

c) troški za nabavo denarjev, oziroma znesek z dovoljenjem državne uprave dopušćenega poprečnega kurznega izgubitka pri nabavi gotovega denarja po izdatbi delnic in predstvenih obligacij.

6. Za železnice gori naštete dovoljuje se ta čas, ko se bodo delale, in 9 let počemši od dne, kterega se odpro, oprostitev od dohodnine in štempejlskih pristojbin za kupone, kakor tudi od vsakega novega davka, kteri bi se utegnil s prihodnjimi postavami vpeljati. Kaki troški za notiranje efektov na domačih in tujih borsah, kakor tudi davki po izteku 9 let plačevani od strani podvzetja, smejo se postavljati v gospodarstveni račun med razhodke; zastran štempeljskih pristojbin od kuponov to ni dopušćeno. Za državne doplačke podvzetje ne opravlja dohodnine.

Še se dopušča, da bo prva izdatba delnic in predstvenih obligacij z začasnicami (interimalnimi listi) vred štemplja in pristojbin prosta. Tudi se dodeljuje oprost od prenosnin (prepisnin), ki bi jih treba bilo plačati pri odkupovanju zemljišč.

Digitized by Google

Za plačilo štempljev in pristojbin od vseh pogodeb, vlog in drugih pisem za nabavo kapitala, kakor tudi za stavbo in opravo železnice dovoljuje se rok do časa, ko se na dotičnem kosu vožnja začne.

Ob enem se dopušča, da se polovica teh pristojbin sprejme v prvi prihodnji gospodarstveni račun.

7. Zastran tarife in drugih pogoj, pod kterimi se podeli koncesija, naj državna uprava postavi take določbe, da se bodo kolikor se dá vjemale z dotičnimi določbami postave od 1. junija 1868 (Drš. zak. od l. 1868 št. 56).

8. Podeljevaje dopustitev za delo in vživanje imenovanih železnic naj skrbi za to, da bodo koncesionarji povrnili družbi južne železnice, kar je že imela stroškov zares in kolikor jih, kadar gre, izkaže za črteže in za delanje.

9. Koncesija za to železnico od Sv. Petra proti Reki do deželne meje sme se še le podeliti, kadar bo ogrska vlada zagotovila, da bo koncesionirala nadaljevanje od deželne meje do Reke.

Člen III. 1. Če bi državna vlada spoznala za dobro, ne poprijeti se oblasti dane ji v členu I, temuč zahtevati, da družba južne železnice izpolni dolžnost v koncesiji prevzeto, daje se ji oblast, po javnim kreditu zadobiti tiste denarje, ki jih bo treba za tretjino troškov spodnjega in vrhnjega dela stranske železnice od Sv. Petra proti Reki do deželne meje, in železnice od Belaka do Francensfeste in pa za odkup zemljišč.

Državni doplaček se sme tudi poprek ustanoviti toda poprečni znesek ne sme preseči trinajst milijonov goldinarjev av. v. gotovega denarja.

2. Za napravni kapital, ki se je, kakor bo dobro izkazano, res potrošil na te dve železnici, sme se od države zagotoviti poroštvo letnega čistega dohodka po 5 od sto v srebru, s potrebno razdolžno količino vred.

3. Če država to poroštvo prevzame, ne sme iz tega poroštva državnim financam od časa, ko se ena in druga teh železnic odpre za vožnjo, nastopiti veča denarna obtežba, kakor jih že zadene na podlogi dobrostojnosti za debeli (*brutto*) dohodek na vseh avstrijskih črtah južne železnice. Še mora v tem primeru družba južne železnice izustiti, da bodo, če bi državne finance vsled zaveze po členu III, 2 prevzete kaj za račun iste družbe plačati morale, državni upravi zavarovane in pridržane v namenu potirjanja plačanih zneskov in stranskih pristojbin vse iz navadnega poroštvenega razmerja izvirajoče regresne pravice na premoženju in dohodkih imenovane družbe.

4. Zastran tarif in drugih pogoj glede vožnje veljajo določbe, ki jih je državna uprava odobrila za ostale avstrijske črte od južne železnice.

5. Družba južne železnice sme biti oproščena zastran tistih ladij, na kterih se vozi kamenje potrebno za Tržaško pristanišče, od postavne nakladnine, in se ji sme tudi povrniti, kar je od te pristojbine že plačala, oboje pa samo pod to pogojo, da se družba odreče tega, kar ima zahtevati pri visečem obračunu, ki je predmet pisma c. kr. finančnega ministerstva od 5. maja 1867, št. 1430. – F. M. na družbo.

6. Državni upravi, če podeli družbi južne železnice dovolitev za delanje in uživanje obeh železnic, dana je oblast, zagotoviti financijalne polahčice, naštete v členu II, 6, odst. 1, 2, 3 pričujoče postave.

Člen IV. Ministroma za trgovina in za finance nalaga se zvršiti to postavo.

V Schönbrunnu, dne 20. maja 1869.

Franc Jožef l. r.

Taaffe l. r. **Plener** l. r. **Brestel** l. r.

Digitized by Google

83.

Postava od 23. maja 1869,

da se Linško-Budejoviška konjska železnica predela v lokomotivno železnico s panogo od Wartberga do Sv. Valentina.

(Štev. 90, izdatek XXXIX. Državnega zakonika. Dan izdatbe 5. junija 1869.)

S privolitvijo obeh zbornic državnega zbora ukazujem tako:

Člen I. Vladi se daje oblast, v ta namen, da se Linško-Budejoviška konjska železnica predela v lokomotivno železnico s panogo od Wartberga do Sv. Valentina, skleniti priloženi dogovor.

Člen II. Ministroma za trgovino in za finance se nalaga zvršiti to postavo.

V Schönbrunnu, 23. maja 1869.

Franc Jožef l. r.

Taaffe l. r. **Plener** l. r. **Brestel** l. r.

Dogovor,

ki se je na podlogi postave od 23. maja 1869 sklenil med c. k. ministerstvom za trgovino in c. k. finančnim ministerstvom kakor zastopom c. k. zaklada na eni in upravnim svetovalstvom c. k. priv. železnice cesarice Elizabete na drugi strani v tem namenu, da se Linško-Budejoviška konjska železnica predela v lokomotivno železnico in napravi še stranska železnica od Wartberga do Sv. Valentina zavolj stika železnice cesarja Franca Jožefa s železnicama cesarice Elizabete in cesarjeviča naslednika Rudolfa.

Člen I. Delničarska družba železnice cesarice Elizabete zavezuje se, da bo iz namena, da se železnica cesarja Franc Jožefa zveže z železnicama cesarice Elizabete in cesariča naslednika Rudolfa, predelavo Linško-Budejoviške konjske železnice v lokomotivno železnico s panogo od Wartberga do Sv. Valentina v šestih tednih, počemši od dne, kterega gosposka to delo dovoli, začela in železnico to zadnji čas v štirih letih dokončala in v občno porabo izročila.

Spodnje delo se sme na teh železnicah napraviti samo za eno kolejo.

Pri Donavskem mestu blizo Mauthhausena (na črti od Sv. Valentina v Wartberg) morajo se pa že izprva stebri za dvojno kolejo napraviti.

Člen II. Za železnice v členu I imenovane dodeljuje država poroštvo letnega čistega dohodka po 5 od 100 v srebru za res potrošeni in dobro izkazani napravni kapital, ki pa poprek ne sme preseči nominalnega zneska od 1,280.000 gld. av. v. na miljo, potrebno razdolžnino vred.

Oddaja dela mora se podvreči odobrenju državne uprave.

Poroštvo se začne, brž kakor bo napravljena zveza med železnicama cesarice Elizabete in cesarja Franc Jožefa, in sicer od prvega dne tistega meseca, ki pride brž po začeti vožnji.

Digitized by Google

Člen III. Za železnice v členu I naštete dovoljuje se ta čas, ko se bodo delale, in devet let, kterega se odpro vse linije v členu I imenovane, oprostitev od dohodnine in štempeljskih pristojbin za kupone, kakor tudi od vsakega novega davka, kteri bi se utegnil s prihodnjimi postavami vpeljati.

Davki, ki jih bo družba plačevala po izteku devetletne dobe, smejo se v gospodarstveni račun med potroške postavljati; zastran štempeljskih pristojbin za kupone to ni dopuščeno.

Še se dopušča, da bo prva izdatba delnic in predstvenih obligacij z začasnicami vred štemplja in pristojbin prosta.

Tudi se dodeljuje oprost od prenosnine, ki bi bila plačati pri odkupu zemljišč.

Za plačilo štempeljev in pristojbin od vseh pogodeb, vlog in drugih pisem za nabavo kapitala, kakor tudi za stavbo železnice in nje opravo dovoljuje se rok do časa, ko se na dotičnem kosu začnje vožnja.

Ob enem se dopušča, da se polovica teh pristojbin vzame v prvi gospodarstveni račun.

Člen IV. Stavbeni račun se bo sklenil potem, ko se nove železnice popolnoma dodelajo in v občno porabo izroče, po črtežih od državne uprave potrjenih.

Na stavbeni račun se pišejo:

a) Troški pripravljalnih del in za sestavo projekta;

b) troški za definitivno naredbo in opravo železnice, za razšir kolodvorov v Lincu in Sv. Valentinu, kakor tudi drugi potroški, ki so bili potrebni za dodelavo in odprtje te železnice;

c) troški za nabavo denarjev, oziroma znesek z dovoljenjem državne uprave dopuščenega poprečnega kursnega izgubitka pri nabavi gotovega denarja po izdatbi delnic in predstvenih obligacij in pa interkalarne obresti za stavbeni kapital;

d) splošni potroški za občuvanje, računstvo in upravo in sicer poprečno po 1 odstotek drugih pod a) in b) povedanih troškov.

Člen V. Gospodarstveni račun novih o členu I omenjenih železnic sme se v prvih devetih letih, počemši od dne odprtja, posebej pisati.

Troški edino za nove železnice storjeni smejo se naravnost na gospodarstveni račun postaviti. Sem gredo tudi penzije in miloščine za uradnike in služabnike, spadajoče k Linsko-Budejeviški konjski železnici, ki prestane, in za njih vdove in sirote.

Vkupni potroški obeh železnocestnih omrežij se bodo tako-le razdeljevali:

a) stroški ravnateljstva in upravstva po primeri milj, kakor se je na enem in drugem omrežju prevozilo;

b) vsakokratni potrebi primerna založba penzijskih, provizijskih in podpornih blagajnic po primeri na obeh železnicah izplačanih plač in mezd;

c) popravni, vzdržni in nadomestilni troški za vozila po primeri milj, ki so se na enem in drugem omrežju prevozile;

d) troški kolodvorov v Lincu in Sv. Valentinu po primeri vlakov z novih in starih linij železnice Elizabetine prihajajočih in po njih odhajajočih, pri čemer se vlaki v Lincu in Sv. Valentinu prehajajoči samo enkrat štejejo.

Člen VI. Delničarska družba železnice Elizabetine se zavezuje, da bo državne predjemke, kar jih po sklenjenem računu za leto 1868 še ostane, z obrestmi po 4 od 100 v letu 1869 državnemu zakladu vrnila.

Digitized by Google

Pri tem se ji spregleda šestina tega ostanka.

Ostalih pet šestin dolžnega nominalnega zneska naj se vrne v odvezanih delnicah železnice Elizabetine po parikursu, ter se dopušča, da se napravni kapital, kakor se pokaže po le-tem, prišteje k garantiranemu napravnemu kapitalu starih linij železnice Elizabetine.

Člen VII. Če bi železnica cesarice Elizabete (po izplačanih dozdanjih poroštvenih dolgéh) za stare linije pozneje kdaj zopet potrebovala državnih predjemščin vsled državnega poroštva, bode se od poznejših, zagotovljeni čisti dohodek od starih linij presegajočih previškov jemala samo polovica teh presežkov za izplačilo novih predjemščin z obrestmi po 4 od 100, z drugo polovico pa bo delničarska družba železnice Elizabetine prosto zapovedovala in gospodarila.

Če bi čisti dohodek starih linij presegal zagotovljeni letni znesek, nasproti pa bi se na novih linijah primanjek pokazal v zagotovljenem čistem prinosu, bode delničarska družba železnice Elizabetine dolžna, polovico presežka starih linij porabiti na založbo primanjkljaja novih linij, druga polovica od presežkov starih linij pa ostane — kakor prej — delničarski družbi v prosto gospodarstvo, in če bi od primanjkljaja novih linij še kaj nezaloženo ostalo, bode ga predjemno država založila.

Če bi potem, ko bodo nehali posebni gospodarstveni računi (člen V), bilo še kaj nepovrnjenih predjemščin, ki izvirajo samo in edino od novih linij, dopušča se, da se samo tretjina celega previška od vseh (novih in starih) linij Elizabetine železnice porabi za odplačilo tistih državnih predjemščin z obrestmi po 4 od 100, nasproti pa da se dve tretjini tega previška pustite delničarski družbi v svobodno gospodarstvo.

Ko preteče devet let (člen V), bode se delal gospodarstveni račun vkupno za vse linije. Če se bodo potem še zahtevale predjemščine, bode se za odplačilo istih z obrestmi po 4 od 100 rabila samo polovica presežnih dohodkov od vsega omrežja.

Člen VIII. Neodvisno od zneska po členu II zagotovljena dopušča se, da se kupščina Linško-Budejoviške železnice konjske, ki znese 3,500.000 gld. a. v. zarad nje fundacije prenese od napravnega kapitala starega omrežja Elizabetine železnice na napravni kapital novih linij.

Odobriti ceno, po kteri se izdado papirji za nabavo tega zneska, pridržano je državni upravi.

Obresti, ki se nabero od teh $3^1/_2$ milijonov goldinarjev do časa, ko se začne vožnja po novih linijah, naj se po zdaj kakor doslej plačujejo z dohodki od starih linij.

Člen IX. Trpež koncesije za nove in stare linije železnice Elizabetine ustanovljuje se enakomerno na pet in osemdeset let — od dne, ko se nove linije odpro za službo.

Člen X. Kolikor ta dogovor ne določuje posebnega, bodo določbe za stare linije Elizabetine železnice dane veljale tudi za nove linije.

Člen XI. Ta dogovor se izdá v dveh enakošnih, neštempljanih primerkih. Eden in drugi pogodnik prejmeta vsak po en primerek.

Digitized by Google

84.

Ukaz ministra notranjih reči od 20. maja 1869,

da se novonapravljeni sodni okraj Würbenthalski na Sleškem odkazuje v Bruntalskega okrajnega glavarstva okoliš.

(Štev. 87, izdatek XXXVII. Državnega zakonika. Dan izdatbe 2. junija 1869.)

Vsled najvišje pooblastitve od 17. maja t. l. odkazuje se z delno predrugačbo ukaza od 10. julija 1868, Drž. zak. 101, zastran zvršenja postave od 19. maja 1868 o uredbi političnih upravnih gosposk Würbenthalski sodni okraj, napravljen na Sleškem iz občin Würbenthal in Neukarlsthal, Ludwigsthal, Buchbergsthal, Einsiedel in Gabel, potem Karlsthal z Neuburgersdorfom in Adamsthal, od dne, ko začne delovati Würbenthalsko okrajno sodišče, pod uradni okolis Bruntalskega okrajnega glavarstva.

Giskra l. r.

Digitized by Google

Prestave iz državnega zakonika leta 1869

za

kranjsko vojvodino.

XIV. dél.

BIBLIOTHEK DES K. K. JUSTIZ-MINISTERIUMS

85.

Razpis ministra notranjih reči od 15. maja 1869,

zastran novoizdane avstrijske farmokopeje (lekarskega pravilnika.)

(Štev. 77, izdatek XXXV. Državnega zakonika. Dan izdatbe 29. maja 1869.)

1. Počemši od 1. oktobra 1869 imajo se zdravstveni uradniki, praktični zdravniki, ranocelci in živinski zdravniki, potem lekarji (zdravilarji, apotekarji) držati nove avstrijske farmokopeje, ktera je na svetlo prišla pod naslovom: *„Pharmacopoea austriaca. Editio sexta. Caes. Reg. Aulae et Imperii Typographia 1869“*.

2. Vsaka lekarnica (apoteka) mora si omisliti en primerk od taiste.

3. Ta zaukaz naj politične gosposke po pripravnem potu zdravnikom in lekarjem še posebej na znanje dado.

Giskra l. r.

86.

Postava od 20. maja 1869,

glede področja ali opravil vojaških sodišč.

(Štev. 78, izdatek XXXV. Državnega zakonika. Dan izdatbe 29. maja 1869.)

S privolitvijo obeh zbornic državnega zbora zapovedujem tako le:

§. 1. Vojaški sodni oblasti v kazenskih rečeh so podvržene:

1. V djanjski službi stoječe osebe stojne armade in vojnega pomorstva;

2. v kazalu, ki je priloženo na konci te postave, naštete, pri vojaškem upravstvu za trdno ali časno služeče in službo djanjsko opravljajoče osebe, kolikor se to, ali so one pod vojaško sodno oblastjo ali niso, ne sodi edino po določbah, ki veljajo za osebe v zgornjem odstavku (št. 1) naštete (§. 53 vojne postave od 5. decembra 1868, Drž. zak. št. 151);

3. vse osebe, ki so v spremstvu armadnega oddelka za vojsko (po merilu vojske) uravnanega ali onstran državnih mej stoječega ali ki spadajo k moštvu vojne ladije; še so ji podvržen;

4. v vojski vjeti ljudje in pod vojaško skrbjo stoječi zastavljenci;

5. morski razbojniki (kursarji), ki jih vojno pomorstvo vlovi.

§. 2. Oficirji, ki so, pridržavši vojaški značaj, stopili iz stojne armade ali vojnega pomorstva, naj vlečejo penzijo ali ne, kakor tudi reservni oficirji, ki niso v djanjski službi, ostanejo pod vojaško sodno oblastjo glede vojaških hudodelstev in

Digitized by Google

pregreškov, če so takrat, ko so takošno kaznjivo djanje storili, imeli vojaško uniformo na sebi.

Ravno tako so ta čas, dokler nosijo vojaško uniformo, podvrženi vojaškim disciplinarnim predpisom.

Sicer pa so v kazenskih rečeh podvrženi edino obćni kazenski postavi in sodni oblasti civilnih (nevojaških) kaznilnih sodišč.

§. 3. Dopustniki (urlavbarji), kakor tudi reservni oficirji in možje, ki ne opravljajo djanjske službe, prihajajo pod vojaško sodno oblast tisti dan, kterega se jim vroči klicalno povelje ali kterega se isto zakonito razglasi.

Od tega časa počemši treba je z njimi, ako so prej zunaj djanjske službe storili vojaško hudodelstvo ali pregrešek ubega ali pa pokazitve sebe samega (§§. 183—215 in 293—298 v. k. p.), ravnati po vojaških postavah.

Ako je vojaška oseba, spadajoča k liniji ali k reservi, v času, ko je opravljala djanjsko službo, storila ktero koli vojaško hudodelstvo ali takošen pregrešek (§§. 142—303 v. k. p.), pa se je to še le zvedelo, ko je omenjena oseba zadobila dopust (urlavb) ali ko je prišla ali povrnila se v reservo, bodo zoper to vojaško osebo zavolj rečenega kaznjivega djanja vojaška sodišča po vojaških kazenskih postavah postopala, vendar še le takrat, ko bo ona, k službi poklicana, zopet pod vojaško sodno oblastjo.

§. 4. Zavoljo kaznjivih djanj, ki niso vojaška hudodelstva niti vojaški pregreški, in ki so bila storjena o času, ko je storilec bil pod vojaško sodno oblastjo, mora se vselej pri civilnih sodiščih postopati, če se je za taka djanja še le zvedelo, ko je storilec bil že izstopil iz djanjske službe in predno se je va-njo povrnil ali pa, ko je že popolnoma izstopil iz stojne armade ali iz vojnega pomorstva. Ta sodišča morajo pri tem držati se obćnih kazenskih postav, če niso ostrejše od kazenskih postav, ki so izdane za vojake, sicer pa le teh postav.

§. 5. Če je kdo storil kazensko djanje, predno je prišel pod vojaško sodno oblast, gre civilnemu sodišču oblast, preiskovati to djanje.

Če se pa s tem kaznjivim djanjem snide kaznjivo djanje, ki se je storilo še le po omenjenem času, mora se preiskovanje, ki zastran poslednjega djanja pristoji vojaškemu sodišču, opraviti pred ónim preiskovanjem, zastran kterega je pristojno civilno sodišče, razen če bi na kaznjivo djanje storjeno pod civilno sodno oblastjo bila zažugana smrt ali pa ječa na vse žive dni, na drugo pod vojaško sodno oblastjo storjeno djanje pa kaka lajša kazen.

Če v tem primeru tako vojaško kakor civilno kazensko sodišče izreče, da je kdo kriv kaznjivega djanja, bode tisto sodišče, ki izrekuje poznejšo obsodbo, odmerjaje krivcu kazen primerno gledala na kazen, ki ga je s prejšnjo obsodbo zadela.

§. 6. V primeru paragrafa 5 sme se za opravo preiskovanja, za ktero je civilno sodišče pristojno po prepisu reda kazenske pravde odbrati (delegirati) drugo civilno sodišče, ki ima svoj sedež v isti polovici cesarstva, kakor óne sodišče.

Če tako civilno kakor vojaško sodišče obdolženika v kazen, obsodi, naj se najpred zvrši tista kazen, kazen ktero mu je naložilo sodišče, ki je pred sodbo storilo.

§. 7. Preiskovanje zavoljo hudodelstva ogleduhovanja (pazunstva) in drugih dogovorov s sovražnikom (§. 67 ob. k. p.), brezoblastnega nabiranja vojakov (§. 92 ob. k. p.) in zapeljanja kakega vojaka k prelomu vojaških službenih dolžnosti in pripomaganja k vojaškim hudodelstvom (§. 222 ob. k. p.) gre civilnim sodiščem zastran ljudi, ki so podvrženi civilni sodni oblasti.

Digitized by Google

Kazen teh hudodelstev je težka ječa od enega do petih let.

Kadar je vojska napovedana ali začela se, takrat so tudi civilne osebe (nevojaki) zastran le-teh hudodelstev podvržene vojaški sodni oblasti. Minister za pravosodje bo določil in očitno razznanil dan, kdaj se začne ali neha ta razširjena pristojnost.

§. 8. Ta postava ne spreminja postavnih določeb o tem, kdaj naj se naglosodni postopek, kteri se je začel pri kakem civilnem sodišču, raztegne tudi na vojaške ljudi.

§. 9. V civilnih pravnih rečeh, kamor gredo tudi obravnave o ničnosti, ločitvi in razvezi zakona, in pa prepiri zastran premoženja, ki odtod izvirajo, podstojé civilnim sodiščem vojaške osebe, naj bodo v djanjski službi ali ne; in pa državni zaklad (erar) v vojaških rečeh.

Pri odločevanju sodišča za državni zaklad v vojaških rečeh se je držati pravil za državni zaklad sploh veljajočih.

§. 10. Kjer se ima pristojnost sodišča ravnati po stanovališču, veljá, izvzemši primerljaje v §. 11 omenjene, zastran vojaških oseb, ki jih v misel jemlje §. 1, št. 1 in 2, za stanovališče tisti kraj, v kterim je dotična posadka (garnison).

Podsodnost s tem ustanovljena naj takrat, kadar se prebivališče spremeni, veljá dotle dokler dotičnik ne pride v novo posadko.

Podsodnost po posadki glede teh vojaških oseb veljá za njih žene, otroke pod očetovsko oblastjo stoječe in za posle samo takrat, kadar le-te osebe z vojakom v enem hiševanju skup žive. Če pa ni tako, naj se vzame, da imajo ti svojci vojaške osebe svoje lastno stanovališče, ki se določuje po splošnih načelih.

§. 11. Sodišče pristojno za razpravo zapuščine, za varstvene in skrbstvene reči, za uradovanje glede prošnje za vsinovitev, pozakonitev ali za odpust iz očetovske oblasti, naj se glede vojaških oseb omenjenih v §. 1, st. 1 in 2, glede njihovih žen, če niso sodno ločene, in njihovih pod očetovsko oblastjo stoječih otrok, določuje tako, kakor če bi vojaške osebe imele svoje stanovališče v občini, v kteri imajo domovinsko pravico.

Če se ta občina ne more dozvedeti, veljá za domačo občino tisti kraj, v kterem je domača vojaška oseba stopila v vojaško službo.

§. 12. Vročitve in druga sodna opravila v vojaških ali takih poslopjih, kjer stanujejo vojaki, naj se spravljajo tako, da se reč pred poveljniku poslopja naznani in da se privzema vojaška oseba, ktero le-ta poveljnik pridá.

Sodišče mora predstoječi vojaški gosposki naznaniti, kadar koli se poda zoper oficirja tožba za dolg, za kterega plačilo je bil po tožbeni trditvi svoje poštenje zastavil, in kadar koli se odpre konkurs nad premoženjem ktere vojaške osebe.

§. 13. Kadar v vojaškem poslopju ali v poslopju, v kterem prebivajo vojaki, kdo umerje, opravi vojaška gosposka posmrtni zapis.

Vojaška gosposka sme opraviti tudi vsa neodložna uradna dela prostovoljnega sodništva glede oseb omenjenih v §. 10, če se imajo opraviti v vojaškem poslopju, ali v poslopju, ki ima vojaške stanovalce, ali če v tistem kraju ni sodišča, ktero bi bilo pristojno zaukazati le-to uradno opravilo.

Pod enakimi pogojami bode vojaška gosposka imela tudi oblast začasno postaviti postavnega zastopnika, če je potreba hitro poskrbeti, da bodo nedoletni otroci zastopani.

V vseh teh primerih je treba, kar se je naredilo, naznaniti pristojnemu sodišču.

§. 14. Tisti dan, ko pride v moč le-ta postava, pridejo vojaška sodišča, kjer ne bo po ti postavi vojaška sodna oblast še dalje trpela, na mesto vojaških sodišč in bodo-izvzemši primere v ti postavi omenjene — držala se postav, ki veljajo za pristojnost in za postopek pred civilnimi sodišči.

Digitized by Google

§. 15. Kazenskosodne preiskave, ki teko pri vojaških sodiščih proti takim ljudem, kteri po tej postavi več niso pod vojaško sodno oblastjo, treba je takrat pri teh sodiščih do konca dognati, če se je razsodba kazenskega sodišča že storila pred tistim dnevom, v kterem je ta postava v moč prišla. Vse druge kazenske reči, kakor tudi vse civilne reči naj tisti dan, ko pride v moč ta postava, prejdejo na sodišča, ki bodo po rečenem dnevu pristojna.

Civilna sodišča bodo pred vojaškimi sodišči tekoče obravnave nadaljevala in napeljala na postopek, ki je zapovedan za civilna sodišča. Vsi roki, ki niso iztekli pred dnem, kterega pride ta postava v moč, morajo se s tem dnem na novo začeti.

Nadaljevaje kako kazenskosodno preiskavo bodo se civilna sodišča držala občnih kazenskih postav, kolikor niso ostrejše od kazenskih postav, ki so izdane za vojaštvo, sicer pa le-teh postav.

§. 16. Ta postava se ne dotika sodne oblasti najvišega dvornega maršalstva.

§. 17. Ta postava naj pride v moč 1. julija 1869 in ta dan izgube svojo veljavnost vse postave in vsi ukazi, ki se ne vjemajo z le-to postavo.

§. 18. Zveršiti to postavo nalaga se ministru za pravosodje, kteri se ima pri tem pobogati z državnim vojnim ministerstvom.

Na dunaju, 20. maja 1869.

Franc Jožef l. r.

Taaffe l. r. **Herbst** l. r.

Kazalo

k vojaški upravi štetih oseb, ki so podvržene vojaški sodni oblasti.

A. stojne armade.		
I.	Vojaška duhovščina.	vojaški fajmošter.
		vojaški kurat.
		vojaški kaplan.
		vojaški pridigar.

Digitized by Google

II.	avditorji	general-	avditor.
		polkovnik-	
		podpolkovnik-	
		major-	
		stotnik-	
		nadlajtuant-	
III.	vojaški zdravniki	general štapski zdravnik.	
		polkovnik štapski zdravnik I. razreda.	
		polkovnik štapski zdravnik II. razreda.	
		štapski zdravnik.	
		polkovni zdravnik.	
		nadzravnik.	
	niži zdravniki	nadranocelec.	
		podzdravnik.	
IV.	vojaški računarji	stotnik (ritmojster) računar I. in II. razreda.	
		nadlajtnant računar.	
		lajtnant računar.	
V.	vojaški uradniki: vojaški intendanturni uradniki	sekcijni načelnik in načelnik vojaške intendance.	
		general intendant.	
		vojaški nadintendant.	
		vojaški intendant.	
		vojaški podintendant.	
		vojni komisarijat in oskrbstveni komisarijat, dokler njih organi djanjsko služijo.	

Digitized by Google

VI.	vojaški uradniki	vojaški oskrbstveni uradniki	viši oskrbstveni upravnik.
			oskrbstveni upravnik.
			oskrbstveni oficijal.
			oskrbstveni akcesist.
VII.		vojaški uradnik živinozdravstva	živinski nadzdravnik.
			živinski zdravnik.
			živinski podzdravnik.
VIII.		tehnični uradniki topništva, vojaškega inženirstva, in vozništva	viši delovodnik.
			delovodnik.
			delovodnikov asistent.
IX.	nadgledniki v vojaških kaznovalnicah		viši štapski profos.
			štapski profos.
			profos.
X.	tehnični pomočki		delovni mojstri pri vojaških oskrbstvenih zavodih in pri vojništvu.

B. vojnega pomorstva.

I.	pomorstvena duhovščina	pomorstveni fajmošter.
		pomorstveni kurat.
		pomorstveni kaplan.
II.	pomorstveni avditorji	vseh častnih stopenj.
III.	pomorstveni zdravniki	vseh častnih stopenj.
IV.	pomorstveni uradniki	vsake vrste in vsakega dietnega razreda.
V.	nadgledniki v pomorstvenih kaznovalnicah.	pomorstveni viši štapski profos.
		pomorstveni štapski profos.
		pomorstveni profos.

Digitized by Google

87.

Postava od 20. maja 1869,

o davku od potrošenega vina in mošta v deželi Predarelski in samooblastni knežiji liechtensteinski.

(Štev. 89, izdatek XXXIX. Državnega zakonika. Dan izdatbe 5. junija 1869.)

S privolitvijo obeh zbornic državnega zbora ukazujem tako:

Člen I. V deželi Predarelski in v zedinjeni z isto kneževini liechtensteinski naj se, počemši od 1. januarja 1870 potrošnina od vina, vinske mešče (drozgalice) in mošta zopet plačuje in pobira po tistih predpisih, ki so ondi, predno je prišel v moč ukaz od 30. decembra 1866 (Drž. zak. 1867, št. 9), do 31. oktobra 1867 veljali.

Člen II. Vsled tega se dežela Predarelska s kneževino liechtensteinsko vred proti severnemu Tirolskemu zapre s posebno davkovno črto (linijo) ter se bo za vino, meščo in mošt, ki se vanjo čes to davkovno črto ali pa iz unanje dežele čes colno linijo pripelje, dolžni davek plačeval in pobiral.

Člen III. Kar koli bo 1. januarja 1870 vina, vinske mešte in mošta v zalogah, zastran kterih se ne dokaže s cesarskimi, na posestnikovo ime glasečimi davkovnimi boletami, da se je potrošnina že prej po tarifi opravila, morajo posestniki vsaj štirnajst dni popred pismeno ali ustmeno oglasiti pri finančni gosposki in od 1. januarja 1870 davek plačati ter plačilno boleto dobiti.

Člen IV. V tistih krajih te dežele, kjer se dela vino in sadjevec, bode se od teh pijač, kolikor se na drobno prodajejo, pobirala potrošnina bodi po krčmarjih in začasnih točilcih vsled pogoditve ali pa po postavljencih finančne uprave, kakor je trifa.

Člen V. O meri tega davka bodo še dalje nespremenjene veljale določbe členov II., IV. in V. postave od 17. avgusta 1862 (Drž. zak. št. 55) in trife I. tisti postavi pridane.

Člen VI. Finančnemu ministru se nalaga zvršiti to postavo.

V Schönbrunnu, 20. maja 1869.

Franc Jožef l. r.

Taaffe l. r. **Brestel** l. r.

88.

Postava od 20. maja 1869,

zastran dodelitev in pogoj za podvzetje lokomotivne železnice od Bludenca na Feldkirch in Bregenco do avstrijsko-bavarske meje pri Loiblah-u s panogama od Feldkircha do Renske meje pri Buhsu in od Lautrah-a do avstrijske meje pri Sv. Margareti.

(Štev. 91, izdatek XL. Državnega zakonika. Dan izdatbe 8. junija 1869.)

S privolitvijo obeh zbornic državnega zbora ukazujem tako:

Člen I. Pri podeljevanju koncesije za delo in uživanje lokomotivne železnice od Bludenca mimo Feldkirha in Bregence do avstrijsko-bavarske meje pri Loiblahu

Digitized by Google

s panogama od Feldkirha do Renske meje pri Buchsu in od Lautraha do avstrijske meje pri Sv. Margareti sme se za te železnice do mesta, kjer se bodo stikale z vnanjimi železnicami od države zagotoviti poroštvo za letni čisti dohodek po 5 od 100 v srebru napravnega kapitala za res potrošenega in dobro izkazanega, ki pa ne sme presegati nominalnega zneska od 1,200.000 gld. avstr. v. na miljo, z potrebno razdolžno kvoto vred za ves ta čas, dokler bo trpela koncesija.

Poroštvo se začne tisti dan, ko se odpre za vožnjo železnica od Feldkirha na Bregenco do bavarske meje in dalje tisti dan, ko se odpre za vožnjo ostale tri železnice od Bludenca do Feldkirha, od Feldkirha do Buchsa in od Lautraha do Sv. Margarete.

Člen II. Pri tem naj se ustanovi to le:

1. Od zagotovljenega letnega čistega dohodka naj se za razdolžbo kapitala obrača tisti znesek, kterega bo odločila državna uprava po razdolžnem od nje potrjenem črtežu, vsled kterega se izdani kapital izplača ali amortizira v tem času, dokler bo trpela koncesija.

2. Doplačilo, ktero bi državna uprava zavolj prevzete dobrostojnosti morebiti imela opraviti, naj se po storjenem pretresu predloženih dokumentiranih letnih računov tri mesece po predložbi iztih za izplačo navkaže.

Državna blagajnica bo pa tudi popred v odkup doteklih kuponov od delnic in obligacij po potrebščini ugotovljeni na podlogi preudarka dohodkov opravljala delna odplačila koncesionarjem, kteri bi šest tednov pred dotekom izplačilnega roka za to prosili, pod pridržkom obračunka, kteri se bo na podlogi letnega računa storil.

Če bi se po dokončni ustanovitvi letnega računa, ki se ima najpozneje v treh mesecih po izteku gospodarstvenega leta predložiti, pokazalo, da so predjemščine bile previsoke, imajo koncesionarji, kar so preveč prejeli, in pa še obresti od tega po 6 na 100 precej povrniti. Naj pozneje v enem letu po izteku dotičnega gospodarstvenega leta pa se mora zahtevati doplačilo od države, ker sicer ugasne pravica do tega doplačila.

3. Znesek, ki ga plača državna uprava vsled prevzete dobrostojnosti, šteje se zgolj za zajem ali posojilo, ki nosi obresti po 4 od sto.

Kadar čisti dohodek teh železnic presega zagotovljeni letni znesek, mora se polovica dotičnega presežka brž za poročilo dane predjemščine z obrestmi vred odpraviti na državno upravo, dokler se do dobrega ne odplača.

Od ostale druge polovice ima se neki del, ki ga državna uprava ustanovi po pravilih, shraniti v reservni fond.

Dotekle obresti se morajo opraviti pred izplačilom posojil.

Kar bi država imela iskati v imenu takih posojil ali obresti, ki bi še ne bile izplačane takrat, kadar koncesija prestane ali kadar se železnica odkupi, mora se opraviti iz premoženja, ktero je podvzetju še ostalo.

4. Stavbeni račun se bo sklenil potem, ko se ta železnica popolnoma dela in v občno porabo izroči, po črtežih od strani državne uprave potrjenih.

Na stavbeni račun se pišejo:

a) Troški pripravljalnih del in za sestavo projekta;

b) troški za definitivno naredbo in opravo železnice, interkalarne obresti stavbenega kapitala, kakor tudi drugi potroški, ki so bili potrebni za dodelavo in odprtje te železnice;

Digitized by Google

c) troški za nabavo denarjev, oziroma znesek z dovoljenjem državne uprave dopuščenega poprečnega kursnega izgubitka pri nabavi gotovega denarja po izdatbi delnic in predstvenih obligacij.

Člen III. Za železnice v členu I naštete dovoljuje se ta čas, ko se bodo delale, in 9 let počemši od dne, kterega se odpro vse linije v členu I imenovane, oprostitev od dohodnine in štempeljskih pristojbin za kupone, kakor tudi od vsakega novega davka, kteri bi se utegnil s prihodnjimi postavami vpeljati.

Kaki troški za notiranje efektov na domačih in tujih borsah, kakor tudi davki po izteku 9 let plačevani od strani podvzetja, smejo se postavljati v gospodarstveni račun med razhodke; zastran štempeljskih pristojbin od kuponov to ni dopuščeno.

Za državne doplačke podvzetje ne opravlja dohodnine.

Še se dopušča, da bo prva izdatba dèlnic in predstvenih obligacij z začasnicami (interimalnimi listi) vred štemplja in pristojbin prosta.

Tudi se dodeljuje oprost od prenosnin (prepisnin), ki bi jih treba bilo plačati pri odkupovanju zemljišč.

Za plačilo štempljev in pristojbin od vseh pogodeb, vlog in drugih pisem za nabavo kapitala, kakor tudi za stavbo in opravo železnice dovoljuje se rok do časa, ko se na dotičnem kosu vožnja začne.

Ob enem se dopušča, da se polovica teh pristojbin sprejme v prvi prihodnji gospodarstveni račun.

Člen IV. Zastran načina dobrostojnosti in drugih določeb dopustnega pisma naj se kar je moči, gleda na postavo od 1. junija 1868 (Drž. zak. od leta 1868, št. 56).

Zlasti se sme poroštvo državne uprave za obresti od predstvenih obligacij od dne, kterega se izdado, dodeliti pod pogojo, da se za plačilo teh obresti dá primerno zavarovanje.

V členu I imenovana železnica naj se dodela in v občno porabo izroči v treh letih, od dne, kterega se izdá koncesija.

Člen V. Državni upravi se daje oblast, če bi v javnem interesu našla da je bolje, ne dati nikomer dotične koncesije temuč to železnico izdelati ob državnem trošku, za kteri primer se ji, kar se tiče troškov tekočega leta, dovoljuje založba za 2 milijona goldinarjev avstr. v.

Člen VI. Ministroma za trgovino in za finance se nalaga zvršiti to postavo.

V Schönbrunnu, 20. maja 1869.

Franc Jožef l. r.

Taaffe l. r. **Plener** l. r. **Brestel** l. r.

Digitized by Google

89.

Postava od 20. maja 1869,

da se brž izdelajo linije cesar Franc-Jožefove železnice.

(Štev. 92, izdatek XL. Državnega zakonika. Dan izdatbe 8. junija 1869.)

S privolitvijo obeh zbornic državnega zbora ukazujem tako:

Člen I. Vladi se daje oblast, iz namena, da se linije železnice Franc-Jožefove precej izdelajo, skleniti priloženi dogovor, toda samo s to pogojo, da družba dá primerno zavarovanje zastran tega, da dostane v resnici roke (brište) v členu 1 tega dogovora postavljene.

Člen II. Vladi se daje oblast, na podlogi člena II. dopustnega pisma naročiti družbi, da napravi panogo ali stransko železnico od Abtsdorfa do Kremže pod določbami v koncesiji za glavno železnico stoječimi in da jo v treh mesecih potem, ko se začne vožnja po glavni železnici, na kosu od Dunaja do Abtsdorfa v občno porabo izroči. Država pa družbi lahko poviša garancijo v koncesiji prevzeto za toliko, kolikor bodo znašale obresti po 5 od sto s potrebno razdolžno kvoto vred od napravnega kapitala za delo in opravo železnice od Abtsdorfa do Kremže (s stroški za nabavo denarjev vred) res potrošenega in prav izkazanega, ki pa poprek ne sme presegati nominalnega zneska od 750.000 gld. av. v. na miljo.

Člen III. Ministroma za trgovino in za finance nalaga se zvršiti to postavo.

V Schönbrunnu, 20. maja 1869.

Franc Jožef l. r.

Taaffe l. r. **Plener** l. r. **Brestel** l. r.

Dogovor,

ki se je na temelju postave od 20. maja 1869 med c. kr. ministerstvom za tergovino in c. kr. finančnim ministerstvom zastopajočima c. kr. zaklad (erar) na eni in med upravnim svetovalstvom c. kr. priv. cesar Franc-Jožefove železnice na drugi strani pod pristopom stavbenega podvzetja: bratje Klein in pa A. Lanna, sklenil s tem namenom, da se linije te železnice precej izdelajo.

Člen 1. Delničarska družba Franc-Jožefove železnice se zavezuje, da začne delati linijo od Gmünd na Tabor do Prage, v dveh tednih, počemši od dne, kterega gosposka to delo dovoli, in da to železnico, kakor tudi železnico od Pelznji v Heb (Eger), kakor tudi Praško zvezno železnico, zadnji čas do konca decembra 1871 dodela in v občno porabo izroči.

Člen 2. Še prevzemlje družbo dolžnost, da napravi pri Tulnu trden most čes Donovo, predno izteko 4 leta, od dne sklenjenega dogovora, in da v ta namen predloži državni upravi dotični črtež v potrjenje.

Digitized by Google

Črtež naj se osnuje tako, da ne bo treba narejati žavolj dela posebnega mosta čez reko.

Trdni most naj bo tudi za pešce in za navadne vozove.

To da družba je dolžna, na tem zelezničnem mostu narediti odločeno stezo ali pot za pešce in pa stebre za cestni most ob svojem strošku postaviti.

Člen 3. Da se linije v členu 1 povedane bitreje dodelajo, bode država dala naprej v zajem gotovih $4^1/_4$ milijonov goldinarjev av. v. brezobrestno in sicer $2^1/_4$ milij. v l. 1869, ostalo pa v letu 1870.

Te predjemščine se bodo navkazale, kakor bo delo napredovalo v dotičnem letu, in na podlogi podrobnih spričeval zastran dovršenih del.

Državne predjemščine se bodo potem, ko se začne vožnja po obeh omenjenih železnicah, poplačale z družbenimi delnicami po kursu od 85 odstotkov.

Člen 4. Za veči potrošek, ki ga bo imela družba odtod, ker se Dunajski kolodvor po izhodu gosposkine komisije, opravljene 14. decembra 1868 zastran mesta za ta kolodvor, mora sezidati znotraj od linije, bode se poroštvo državno za čisti dohodek po 5 od sto s potrebno razdolžnino vred povišalo to na nominalni znesek kapitala od 800.000 gld. v srebru, pod to pogojo, da se tudi v Nussdorfu napravi kolodvor za ljudi in blago.

Člen 5. Znesek poroštva se še poviša za toliko gold. avstr. v. v srebru, kolikor je treba za obresti in za odplačilo vrednotnih papirjev, ki se s privolbo državne uprave izdado za nabavo denarjev, za resnične in prav izkazane stroške novega Donavskega trdnega mosta, po odbitem skupilu za leseni most, kteri se podere.

Člen 6. Za to, ker se je ukazalo črtež za Praško zvezno železnico predelati, poviša se znesek poroštvo še za toliko v srebru, kolikor je treba za obresti in za odplačilo vrednotnih papirjev, ki se pod pridržkom privolitve državne uprave morajo izdati, da bo moči poplačati tiste resnične in prav izkazane troške, ki presegajo one 3 milijone goldinarjev avstr. veljave, kteri so že ustanovljeni z dogovorom od 5. novembra 1866 in s stavbeno pogodbo od 27. decembra 1866.

Člen 7. Ta dogovor je izdan v dveh enakošnih, neštempljanih primerkih. Eden in drugi od obeh pogodnikov prejme vsak po en primer.

90.

Postava od 25. maja 1869,

o prostosti poštnine pri pismih pošiljanih v rečeh, ki se tičejo odprave in odkupitve propinacijne pravice (pravice do samoprodaje pijač).

(Štev. 94, izdatek XLII. Državnega zakonika. Dan izdatbe 11. junija 1869.)

S privolitvijo obeh zbornic državnega zbora ukazujem tako:

Člen I.

V členu II., odstavku 15, postave od 2. oktobra 1865, o poštnine prostem pošiljanju pisem po c. kr. poštah (Drž. zak. od leta 1865, št. 108, str. 343), pismom v rečeh alodizacije fevdov, potem odveze zemljišč, odkupitve in uredbe

Digitized by Google

gruntnih bremen ali obtežeb dodeljena prostost poštnine razteguje se tudi na pisma v rečeh oprave in odkupitev propinacijne pravice zadevajočih.

Člen II.

Zveršiti to postavo nalaga se ministru za trgovino.

V Schönbrunnu, dne 25. maja 1869.

Franc Jožef l. r.

Taaffe l. r. **Plener** l. r.

91.

Ukaz ministrov za notranje reči in za kmetijstvo od 1. junija 1869,

s kterim se preklicuje prepoved, narejati vino ali jesih (kis) iz vinskih droži.

(Štev. 98, izdatek XLIII. Državnega zakonika. Dan izdatbe 15. junija 1869.)

§. 1.

Prepovd, izrečena z dekretom dvorne kancelije od 25. januarja 1821, št. 850, da se ne sme iz vinskih droži narejati vino ali jesih, preklicuje se.

§. 2.

Vino ali jesih se sme delati tudi iz vinskih droži, to da tako, da narejena pijača ne bo imela od iz izdelovanja nikake zdravju škodljive lastnosti.

Potocki l. r. **Giskra** l. r.

92.

Ukaz ministerstva za pravosodje od 2. junija 1869,

o času kdaj začne Rakitniško okrajno sodišče na Českem svoja službena dela.

(Štev. 95, izdatek XLII. Državnega zakonika. Dan izdatbe 11. junija 1869).

Rakitniško okrajno sodišče, ustanovljeno na Českem z ministerskim ukazom od 26. aprila 1869, Drž. zak. št. 50, ima svoje službeno delovanje 15. junija 1869 začeti.

Herbst l. r.

93.

Razglas finančnega ministerstva od 9. junija 1869,

da prestane mala colnija in raštel v Belemboru.

(Štev. 99, izdatek XLIII. Državnega zakonika. Dan izdatbe 15. junija 1869.)

Mala colnija in raštelna uradnija v Belemboru bila je, kakor govorí naznanilo kraljevsko-ogerskega finančnega ministerstva, razpuščena ter je konec maja meseca 1869 delati nehala.

Brestel l. r.

Digitized by Google

94.

Ukaz ministerstva za pravosodje od 18. junija 1869,

s kterim se okoliši okrajnih sodišč Česko-dobskega, Jabloneškega, Mimonjskega, Turnovskega, in mestnodelegiranega okrajnega sodišča Libereškega na Českem nekoliko predrugačujejo.

(Štev. 114, izdatek XLVIII. Državnega zakonika. Dan izdatbe 23. junija 1869.)

Na podlogi §. 2 postave od 11. junija 1868, Drž. zak. št. 59, odločujejo katastralne občine: 1. Osečna (Oschitz), 2. Druzcov ali Drausendorf, 3. Kunnersdorf, 4. Hrastna, 5. Janov dol ali Jahanesthal, 6. Kotel, 7. Naglov, 8. Hultschken, 9. Zabrdje, 10. Krida (Třida), 11. Cetnjov, 12. Godkovice (Liebenau), 13. Zaskalje, Pelikovice, 15. Bezdečin, 16. Gränzendorf, in sicer občine po 1—15 iz okoliša Českodobskega sodišča, občina pod 16 iz okoliša Jabloneškega sodišča ter se odkazujejo občine pod 1—11 imenovane v okoliš Mimonjskega okrajnega sodišča, občine pod 12, 13, 14 in 16 v okoliš Libereškega mestnodelegiranega okrajnega sodišča, potem občina pod 15 v okoliš Turnovskega, oziroma v okoliše za ta sodišča pristojnih preiskovalnih in okrožnih sodišč.

Ta ukaz pride v moč 1. avgusta 1869.

Herbst l. r.

95.

Razglas finančnega ministerstva od 20. junija 1869,

da se napravite c. k. državna osrednja blagajnica (kasa) in c. k. ministerialna izplačevalnica (plačevalnica).

(Štev. 115, izdatek LXVIII. Državnega zakonika. Dan izdatbe 23. junija 1869.)

Na podlogi najviše odloke od 8. aprila 1869 razpusti se dozdanja universalna kameralna plačevalnica, postavljena ob enem kakor osrednja ali središna blagajnica za kraljevine in dežele v državnem zboru zastopane (ukaznik od leta 1868, št. 2, stran 7 ter se namesti nje napravite dve posebni (ločeni) državni glavni blagajnici. Ena od teh državnih glavnih blagajnic bo prevzela opravke dozdanje universalne kameralne plačevalnice I. oddelka, bode torej posredovala občenje ali prehod gotovih denarjev z drugimi državnimi blagajnicami ter se bo imenovala: c. k. državna osrednja blagajnica za kraljevine in dežele v državnem zboru zastopane, ali krajše: c. k. državna osrednja blagajnica: druga pa bo oskrbovala opravila dozdanje universalne kameralne plačevalnice II. oddelka, bode torej služila poglavitno kakor izdajalna ali izplačevalna blagajnica in zvršitveni organ ministerstev ter nosila ime: c. k. ministerialna (ministerstvena) plačevalnica.

Pozneje se bo naznanil dan, kdaj začnete svojo službo ti dve državni glavni blagajnici.

Brestel l. r.

96.

Ukaz ministra notranjih reči od 22. junija 1869,

s kterim se rok ali doba za pritožbe (rekurse) zoper naredbe in odločbe deželnih gospusk do ministra notranjih reči okrajšuje.

(Štev. 116. izdatek XLVIII. Državnega zakonika. Dan izdatbe 23. junija 1869.)

S predrugačbo odstavka 3 v ukazu ministerstva notranjih reči od 27. oktobra 1859, Drž. zak. 196, skrajšuje se ondi za pritožbe določena doba šestdesetih

Digitized by Google

dni za vse primere, kjer zastran tega nobena postava nič ne določuje, in kjer tudi noben zdaj veljaven ukaz ne ustanovljuje še krajše dobe, na štiri tedne.

Le-ta ukaz pride v moč 1. julija 1869. Če je pa odločba politične deželne gosposke izdana pred tem dnevom, naj se rok za pritožbo šteje še po ministerstvenem ukazu od 27. oktobra 1859, odstavku 3.

Giskra l. r.

97.

Dogovor od 30. junija 1869,

ki se je na podlogi postave od 28. maja 1869 sklenil med c. k. ministerstvom za trgovino in c. k. finančnim ministerstvom kakor zastopom c. k. zaklada na eni in upravnim svetovalstvom c. k. priv. železnici cesarice Elizabete na drugi strani v tem namenu, da se Linško Budejoviška konjska železnica predela v lokomotivno železnico in napravi še stranska železnica od Wartberga do Sv. Valentina zavoljo stika železnice cesarja Franca Jožefa s železnicama cesarice Elizabete in cesarjeviča naslednika Rudolfa.

(Štev. 122, izdatek LI. Državnega zakonika. Dan izdatbe 6. julija 1869.)

Člen I. Delničarska družba železnice cesarice Elizabete zavezuje se, da bo iz namena, da se železnica cesarja Franc Jožefa zveže z železnicama cesarice Elizabete in cesariča naslednika Rudolfa, predelavo Linško- Budejoviške konjske železnice v lokomotivno železnico s panogo od Wartberga do Sv. Valentina v šestih tednih počemši od dne, kterega gosposka to delo dovolí, začela in železnico to zadnji čas v štirih letih dokončala in v občno porabo izročila.

Spodnje delo se sme na teh železnicah napraviti samo za eno kolejo.

Pri Donavskem mostu blizo Mauthausena (na črti od Sv. Valentina v Wartberg) morajo se pa že izprva stebri za dvojno kolejo napraviti.

Člen II. Za železnice v členu I imenovane dodeljuje država poroštvo letnega čistega dohodka po 5 od 100 v srebru za res potrošeni in dobro izkazani napravni kapital, ki pa poprek ne sme preseči nominalnega zneska od 1,280.000 gld. av. v. na miljo, s potrebno razdolžnino vred.

Oddaja dela mora se podvreči odobrenju državne uprave.

Poroštvo se začne, brž kakor bo napravljena zveza med železnicama cesarice Elizabete in cesarja Franc-Jožefa, in sicer od prvega dne tistega meseca, ki pride brž po začeti vožnji.

Člen III. Za železnice v členu I naštete dovoljuje se ta čas, ko se bodo delale, in devet let, kterega se odpro vse linije v členu I imenovane, oprostitev od dohodnine in štempeljskih pristojbin za kupone, kakor tudi od vsakega novega davka, kteri bi se utegnil s prihodnjimi postavami vpeljati.

Davki, ki jih bo družba plačevala po izteku devetletne dobe, smejo se v gospodarstveni račun med potroške postavljati; zastran štempeljskih pristojbin za kupone to ni dopuščeno.

Še se dopušča, da bo prva izdatba delnic in predstvenih obligacij z začasnicami vred štemplja in pristojbin prosta.

Tudi se dodeljuje oprost od prenosnine, ki bi bila plačati pri odkupu zemljišč.

Za plačilo štempeljev in pristojbin od vseh pogodeb, vlog in drugih pisem za nabavo kapitala, kakor tudi za stavbo železnice in nje opravo dovoljuje se rok do časa, ko se na dotičnem kosu začne vožnja.

Digitized by Google

Ob enem se dopušča, da se polovica teh pristojbin vzame v prvi gospodarstveni račun.

Člen IV. Stavbeni račun se bo sklenil potem, ko se nove železnice popolnoma dodelajo in v občno porabo izroče, po črtežih od državne uprave potrjenih.

Na stavbeni račun se pišejo:

a) Troški pripravljalnih del in za sestavo projekta;
b) troški za definitivno naredbo in opravo železnice, za razšir kolodvorov v Lincu in Sv. Valentinu, kakor tudi drugi potroški, ki so bili potrebni za dodelavo in odprtje te železnice;
c) troški za nabavo denarjev, oziroma znesek z dovoljenjem državne uprave dopuščenega poprečnega kursnega izgubitka pri nabavi gotovega denarja po izdatbi delnic in predstvenih obligacij in pa interkalarne obresti za stavbeni kapital;
d) splošni potroški za občuvanje, računstvo in upravo sicer poprečno po 1 odstotek drugih pod a) in b) povedanih troškov.

Člen V. Gospodarstveni račun novih o členu I omenjenih železnic sme se v prvih 9 letih, počemši od dne odprtja, posebej pisati.

Troški edino za nove železnice storjeni smejo se naravnost na gospodarstveni račun postaviti. Sem gredo tudi penzije in miloščine za uradnike in služabnike spadajoče k Linsko-Budejoviški konjski železnici, ki prestane, in za njih vdove in sirote.

Vkupni potroški obeh železnocestnih omrežij se bodo takole razdeljevali:

a) stroški ravnateljstva in upravstva po primeri milj, kakor se je na enem in drugem omrežju prevozilo;
b) vsakokratni potrebi primerna založba penzijskih, provizijskih in podpornih blagajnic po primeri na obeh železnicah izplačanih plač in mezdi;
c) popravni, vzdržni in nadomestilni troški za vozila po primeri milj, ki so se na enem in drugem omrežju prevozile;
d) troški kolodvorov v Lincu in Sv. Valentinu po primeri vlakov z novih in starih linij železnice Elizabetine prihajajočih in po njih odhajajočih, pri čemer se vlaki v Lincu in Sv. Valentinu prehajajoči samo enkrat štejejo.

Člen VI. Delničarska družba železnice Elizabetine se zavezuje, da bo državne predjemke, kar jih po sklenjenem računu za leto 1868 še ostane, z obrestmi po 4 od 100 v letu 1869 državnemu zakladu vrnila.

Pri tem se ji spregleda šestina tega ostanka.

Ostalih pet šestin dolžnega nominalnega zneska naj se vrne v odvezanih delnicah železnice Elizabetine po parikursu, ter se dopušča, da se napravni kapital, kakor se pokaže po le-tem prišteje k garantiranemu napravnemu kapitalu starih linij železnice Elizabetine.

Člen VII. Če bi železnica cesarice Elizabete (po izplačanih dozdanjih poroštvenih dolgéh), za stare linije pozneje kdaj zopet potrebovala državnih predjemščin vsled državnega poroštva, bode se od poznejših, zagotovljeni čisti dohodek od starih linij presegajočih previškov jemala samo polovica teh presežkov za izplačilo novih predjemščin z obrestmi po 4 od 100 z drugo polovico pa bo delničarska družba železnice Elizabetine prosto zapovedovala in gospodarila.

Če bi čisti dohodek starih linij presegal zagotovljeni letni znesek, nasproti pa bi se na novih linijah primanjek pokazal v zagotovljenem čistem prinosu, bode delničarska družba železnice Elizabetine dolžna, polovico presežka starih linij porabiti na založbo primanjkljaja novih linij, druga polovica od presežkov starih linij pa ostane — kakor prej — delničarski družbi v prosto gospodarstvo, in če bi od primanjkljaja novih linij še kaj nezaloženo ostalo, bode ga predjemno država založila.

Digitized by Google

Če bi potem, ko bodo nehali posebni gospodarstveni računi (člen V), bilo še kaj nepovrjenih predjemščin, ki izvirajo samo in edino od novih linij, dopušča se, da se samo tretjina celega previška od vseh (novih in starih) linij Elizabetine železnice porabi za odplačilo tistih državnih predjemščin z obrestmi po 4 od 100, nasproti pa da se dve tretjini tega previška pustite delničarski družbi v svobodno gospodarstvo.

Ko preteče devet let (člen V), bode se delal gospodarstveni račun vkupno za vse linije. Če se bodo potem še zahtevale predjemščine, bode se za odplačilo istih z obrestmi po 4 od sto rabila samo polovica presežnih dohodkov od vsega omrežja.

Člen VIII. Neodvisno od zneska po členu II. zagotovljena dopušča se, da se kupščina Linško-Budejoviške železnice konjske, ki znese 3,500.000 gld. a. v. zarad nje fundacije prenese od napravnega kapitala starega omrežja Elizabetine železnice na napravni kapital novih linij.

Odobriti ceno, po kteri se izdado papirji za nabavo tega zneska, pridržano je državni upravi.

Obresti, ki se nabero od teh $3^1/_2$ milijonov goldinarjev do časa, ko se začne vožnja po novih linijah, naj se po zdaj kakor doslej plačujejo z dohodki od starih linij.

Člen IX. Trpež koncesije za nove in stare linije železnice Elizabetine ustanovljuje se enakomerno na pet in osemdeset let — od dne, ko se nove linije odpro za službo.

Člen X. Kolikor ta dogovor ne določuje posebnega, bodo določbe za stare linije Elizabetine železnice dane veljale tudi za nove linije.

Člen XI. Ta dogovor se izdá v dveh enakošnih, štempljanih primerkih. Eden in drugi pogodnik prejmeta vsak po en primerek.

Na Dunaju, 30. junija 1869.

Plener l. r.,
c. k. minister za trgovino.

Brestel l. r.,
c. k. finančni minister.

Upravno svetovalstvo Elizabetine železnice:

Schey l. r.,
prezident upravnega svetovalstva.

Boschan l. r.,
prezidentov namestnik.

Digitized by Google

Prestave iz državnega zakonika leta 1869

za

kranjsko vojvodino.

XV. dél.

98.

Postava od 14. maja 1869,

zastran ustanovitve obrtniških sodišč.

(Štev. 63, izdatek XXX. Državnega zakonika. Dan izdatbe 22. maja 1869.)

S privolitvijo obeh zbornic državnega zbora zaukazujem tako:

§ 1. V mestih ali okrajih, kjer se enaki ali podobni obrti po fabriško zvršujejo, smejo se napraviti obrtniška sodišča, da bodo razsojala v § 4 omenjene pravne prepire.

§ 2. Da se kje napravi obrtniško sodišče, to se zaukazuje z ukazom ministerstva za pravosodje po dogovoru z ministerstvom za trgovino potem ko se je zvedelo mnenje dotičnega deželnega zbora.

Ukaz mora na tanko določiti, za ktere obrte in v kterem okraju bo vsako obrtniško sodišče posebej pristojno, in kje bo imelo svoj sedež.

§ 3. Nasvetom za napravo obrtniškega sodišča mora biti pridjan izkaz, kako se bodo brez obtežbe državnega zaklada zalagali stroški za uradne prostorije in za pisarska dela in drugi z opravili obrtniškega sodišča združeni potroški.

V ukazu, s kterim se kje obrtniško sodišče ustanovljuje, naj se na podlogi prevzetih dolžnosti določi tudi način, kako se bodo zalagali stroški.

§ 4. Pred obrtniško sodišče gredo ti le pravni prepiri, ki se prigode iz dela ali učenstva v obrtništvih, za ktera je obrtniško sodišče postavljeno, med temi, ki dajo delo, ali njih namestniki, na eni strani, in med ónimi, ki delo prevzamejo, to je delavci in učenci na drugi strani, ali pa med samimi delavci, namreč:

a) prepiri zastran mezde ali plačila;

b) prepiri o razvezi službe, dela ali učenstva (§§ 78 — 80 in §§ 96 — 100 obrtniške postave);

c) prepiri o kakem odškodovanju zavolj tega, kjer je kdo iz službe stopil ali odpuščen bil;

d) prepiri o zahtevanem povračilu za poškodovane fabriške reči;

e) prepiri, ki se tičejo penzijskih, bolniških ali drugih takih blagajnic (kas) za delavce, ako v te blagajnice vplačujejo tako gospodarji, kakor tudi delavci.

Digitized by Google

§ 5. V prejšnjem paragrafu naštete pravne reči pa gredo samo takrat pod pristojnost obrtniškega sodišča, če se sproži pri njem, dokler delovno razmerje ali učenstvo trpi, ali pa zadnji čas v 30 dnevih potem, ko je to razmerje nehalo.

Pozneje sproženi prepiri gredo pred rednega sodnika.

§ 6. Redna sodišča naj take prepire, ki po določbah §§ 4 in 5 gredo pred obrtniško sodišče, zavrnejo samo, če stranka vgovarja, ne pa iz službene dolžnosti.

Kakor je pa obrtniško sodišče kak prepir zavrnilo, rekoč, da za-nj ni pristojno, ne more se več pred rednim sodnikom vgovarjati, da ta reč gre pred obrtniško sodišče.

Uredba obrtniškega sodišča.

§ 7. Eno polovico udov obrtniškega sodišča volijo delodavci, drugo pa delavci in sicer v ločenih volečih razdelkih (§§ 14 in 15).

Koliko bo udov v kterem obrtniškem sodišču, to določuje ukaz, s kterim se ustanovljuje:

Mora jih pa vsaj 12 in ne sme jih čez 24 biti.

§ 8. V voleči razdelek delodavcev naj se jemljó lastniki, zakupniki (štantniki) in vodniki tistih po fabriško zvrševanih obrtov, za ktere je napravljeno obrtniško sodišče.

Ako je takošen obrt v posesti delničarske družbe ali vpisane (registrirane) bratovščine (tovaršije, družbe), naj se jemljo v voleči razdelek delodavcev tiste osebe, ki so starešinstvo (predstojništvo) te družbe, pri očitnih in komanditskih družbah pa vsi osebno zavezani družabniki.

Voleči razdelek delavski so vsi moški delavci, ki vsaj eno leto delajo v tistem obrtu in okolišu, za kterega je obrtniško sodišče postavljeno.

Za delavce naj se pri tem štejejo ne samo takošni, ki prav v fabriki delajo, temuč tudi taki, ki zunaj fabrike dano jim snov (robo) tako podelavajo, kakor hoče dotični obrt.

Učenci se ne štejejo med delavce.

§ 9. Izključani so ter se ne smejo sprejeti v voleči razdelek:

1. Vsi, kteri po postavi ne morejo biti voljeni v občinski zastop, ker jih je kako kazensko sodišče obsodilo, dokler ta nezmožnost trpi; potem tisti, kteri so v sodnem preiskovanju zavoljo takega kaznjivega djanja, da bi, če se spoznajo istega krivi, ne mogli sprejeti se v voleči razdelek in tisti, ki so kakor preiskovanci ali pa kakor kaznjenci zaprti;

2. tisti, nad kterih premoženjem je konkurs odprt, dokler konkursna razprava trpi;

3. osebe, ki so zavoljo zapravljivosti pod skrbstvom;

4. osebe, ki še niso izpolnile dvajsetega leta svojega življenja.

Lastniki, zakupniki ali delovodniki fabrik, kteri še niso izpolnili dvajsetega leta svoje dobe, ali ki zavolj drugega razloga niso sami svoji, smejo po svojih postavnih zastopnikih volivsko pravico uživati.

§ 10. Županstvo tistega kraja, v kterih ima biti sedež obrtniškega sodišča, napravlja imenik volivcev obeh volečih razdelkov.

Digitized by Google

Če okoliš obrtniškega sodišča obsega več občin, naj se županstvo tistega kraja, kjer bo sodišče, sestavljaje imenik volivcev, obrne na županstva ostalih občin, da mu pomagajo, in le-ta županstva imajo dolžnost, to storiti.

Napravljeni imeniki volivcev naj se očitno na pregled polože; da se je to zgodilo, naj županstvo po primernem potu oznani.

§ 11. V dveh tednih, od dne, kterega se je oznanilo, kar § 10 veleva, smejo se županstvu z besedo (ustno) ali pismeno podati vgovori ali pritožbe, da je kdo v imenik sprejet ali pa iz njega izpuščen.

Ko preteče ta doba, pošljejo se imeniki s podanimi pritožbami vred politični upravni gosposki.

Ta gosposka razsoja podane pritožbe; njena razsodba je za tekočo volitev končnoveljavna.

§ 12. Imeniki volivcev se morajo vsako leto popraviti, ter se dela pri tem, kakor določujeta §§ 10 in 11.

§ 13. Ko so imeniki za trdno ustanovljeni, pokliče politična upravna gosposka oba voleča razdelka v tisti kraj, kjer ima biti sedež obrtniškega sodišča, da volita za-nj ude.

Volitveni zbor vodi uradnik upravne gosposke.

§ 14. Za ude obrtniškega sodišča smejo se izvoliti samo taki moški, ki imajo vsaj 30 let, ki so sami svoji, znajo brati in pisati ter stanujejo v okolišu, določenem za tisto obrtniško sodišče.

§ 15. Še smejo delodavci voliti samo osebe v njih voleči razdelek vpisane in pa uradnike, ki služijo pri njih fabrikah, delavci pa samo osebe v imenik njih volečega razdelka vpisane.

§ 16. Voli se z glasovnicami, ki jih volivci sami (osebno) v volitvenem zboru oddajajo.

V volečem razdelku delodavcev volijo samosvoje ženske po pooblaščencu, nesamosvoji lastniki, zakupniki in delovodniki od fabrik (§ 9, odstavek 4) pa po svojih postavnih zastopnikih.

Država, dežela, javni zalogi (fondi) in druge juristične osebe, ktere niso omenjene v § 8, volijo po tistih, ki so jim vsled postavnih ali upravnih določeb zastopniki proti vnanjim, ali pa po pooblaščencih. Tudi smejo taki delodavci, ki stanujejo zunaj okoliša določenega za obrtniško sodišče, ali ki povedo zadosten izgovor, da ne morejo priti sami, po pooblaščencih glasovati.

Zastopniki ali pooblaščenci smejo biti samo ljudje, ki so sami svoji, in kterih ne izključuje noben v § 9, pod št. 1, 2, 3 povedan razlog.

Oni morajo izkazati, da imajo oblast, zvrševati volitveno pravico.

§ 17. Za izvoljenega se šteje, kdor ima nadpolovično večino oddanih glasov za sebe.

Kjer so glasovi enako razdeljeni, razločuje vselej žreb (loz), ki ga potegne volitev ravnajoči uradnik.

Če se pri prvem glasovanju ni dosegla nadpolovična večina, napravi se ožja volitev med tistimi, kterim je pripadlo največ glasov.

V ožjo volitev naj se vzame dvakrat toliko mož, kolikor udov je še treba izvoliti.

Digitized by Google

§ 18. Izvoljeni ima dolžnost, prevzeti volitev.

Odreči se sme volitve samo kdo takošen:

a) kdor je tri leta zaporedoma bil ud obrtniškega sodišča;

b) kdor je že prestopil šestdeseto leto svoje dobe, ali

c) kdor ima kako napako na telesu, da mu brani to službo opravljati.

§ 19. Vgovarjati zoper opravljeno volitev se sme pri politični upravni gosposki pa samo v 14 dneh od dne, kterega je bila volitev.

Ta gosposka naj vgovore z zapisnikom v volitve napravljenim vred predloži v razsojo viši politični upravni gosposki, ktera bo volitev za neveljavno razglasila in novo volitev ukazala, če so se bistvene formalnosti prelomile ter je izhod volitve dvomljiv, ali kadar volitev nasprotuje določbam le-te postave.

§ 20. Ko preteče doba za vgovore ali ko pride rešitev podanih vgovorov, naj politična upravna gosposka oznani, da je obrtniško sodišče ustanovljeno, in naj javno razglasi imena izbranih udov.

Vsakemu udu obrtniškega sodišča naj se izdá izpričba zastran službe, ki mu je izročena.

§ 21. Udom iz delavškega stanu gre vrh povračila gotovih stroškov, kakor odškodovanje za izgubljeni zasložek, nagrada ali plačilo v podobi navzočnine. Koliko naj iznaša navzočnina, določuje tisti ukaz, s kterim se zaukazuje naprava obrtniškega sodišča.

§ 22. Predno nastopijo svojo službo, morajo udje obrtniškega sodišča pri politični upravni gosposki pod prisego obljubiti, da jo bodo vestno in nepristransko zverševali.

Storjena obljuba se potrjuje na izpričbah (§ 20).

§ 23. Službeno razdobje uda obrtniškega sodišča je triletno.

Usako leto mora porazmerno odstopiti toliko udov — in sicer po enoliko izmed udov, ki jih je izvolil voleči razdelek delodavcev, in ónih, ktere je izvolil delavski voleči razdelek, — da bodo, ko preteko tri leta, vsé udje na novo izvoljeni. Bolj na tanko bo to določil ukaz, ki ustanovljuje obrtniško sodišče.

V prvem in drugem letu, odkar obstoji obrtniško sodišče, določuje žreb (los) ude, kteri morajo izstopiti.

Vsledečih letih pa odstopajo tisti udje obrtniškega sodišča, kteri so tri leta to službo opravljali.

Postavljeno število udov obrtniškega sodišča je treba vsako leto z novo volitvijo dopolniti.

Tisti, kterí so odstopili, smejo se zopet izvoliti.

§ 24. Potem, ko so storili obljubo, morajo udje obrtniškega sodišča v zboru, kterega vodi najstarši, izmed njih, iz svoje srede po določbah § 16 z nadpolovičnico izbrati si prvomestnika in pa prvomestnikovega namestnika in sicer v posebnih volitvah. Kako se je izšla ta volitev, to je treba naznaniti politični upravni gosposki, ktera bo potem višemu deželnemu sodišču na znanje dala to ustanovitev obrtniškega sodišča in pa imena njegovih udov, da jih zvedo sodišča prve stopnje, kar jih je v okolišu tistega višega deželnega sodišča.

Digitized by Google

§ 25. Če kteri ud obrtniškega sodišča brez zadostnega izgovora stanovitno zanemarja dolžnosti svoje službe, sme se s sklepom polnega (plenarnega) zbora drugih udov izreči, da je zgubil svojo službo. Ta sklep pa ne brani, da bi se izpahnjeni ud ne smel zopet izvoliti.

§ 26. Ako se v času, dokler službeno razdobje kterega uda teče, primeri ktera taka okolnost, ktera mu po § 9, štev. 1 do 3 jemlje zmožnost, biti izvoljen, ugasne mu služba, ter mu mora politična upravna gosposka odvzeti izpričbo (§ 20).

To isto biva, če kteri ud izgubi samosvojnost, če se preseli kam zunaj okoliša tistega obrtniškega sodišča (§ 14), ali če zapusti tisti poklic ali tisto delo, zavoljo kterega je imel zmožnost, biti izvoljen (§ 15).

§ 27. Namesti udov obrtniškega sodišča, ki so med službenim razdobjem umrli ali ki so izstopili po določbah §§ 25 in 26 ali vsled dopuščene odpovedi, mora pri prvi prihodnji letni volitvi in sicer tisti voleči razdelek, kteri je volil odstopnike, izvoliti enako število za ta čas, dokler še teče službena doba ónih, ki so odstopili.

Dopolnilna volitev se sme tudi napraviti precej, predno je letna volitev, če se je bati, da bi zavoljo odstopa ónih udov oskrbovanje opravil obrtniškega sodišča ne bilo brez ovir.

§ 28. Obrtniško sodišče sme enega ali po potrebi več uradnikov v službo vzeti, da bodo pisarska in druga manipulacijna opravila oskrbovali.

Tudi se ustanovi svoj opravilni red, držeč se določeb le-te postave.

Načrt opravilnega reda je treba po višem deželnem sodišču predložiti ministerstvu za pravosodje, da ga potrdi.

O področju obrtniškega sodišča in o postopku pred istim.

§ 29. Obrtniškemu sodišču je naloga, pri prepirih, zastran kterih je pristojno, posredovati med strankami, da se poravnajo, ali če se poravnava (nagodba) ne bi mogla napraviti, pa s sodbo razsoditi jih.

§ 30. Poravnava se poskuša v poravnovalni komisiji, prepir sam pa se razpravlja in razsoja pri razsodnem zboru obrtniškega sodišča.

Poravnovalna komisija obstoji iz dveh, razsodni zbor pa iz štirih udov obrtniškega sodišča pod predsedstvom prvomestnika ali pa njegovega namestnika.

V vsaki seji poravnovalne komisije in razsodnega zbora mora zraven predsednika biti pričujoče enako število udov izbranih po volečem razdelku delodavcev in po delavškem volečem razdelku.

Opravilni red bo določil, da mora pri rečeh posebne važnosti razsodni zbor imeti po 6 ali 8 glasovalcev.

§ 31. Stranka sme odvreči kterega uda obrtniškega sodišča v takih rečeh, v kterih je on sam udeležen ali njegova žena, ali v kterih so udeležene osebe, ki so z njim v ravni vrsti v rodu ali svaštvu, ali po vsinovitvi zvezane, ali ki so z njim v stranski vrsti do četrtega kolena v rodu (žlahti) ali do drugega kolena v svaštvu.

Tudi sme stranka koga odvreči iz takih razlogov, — ki lahko obude nezaupanje, da namreč ne bi priprosto in nepristransko sodil.

Digitized by Google

Udje obrtniškega sodišča imajo dolžnost, tudi, če jih stranka ne odvrže, zdržati se vsakega sodelovanja v tistih rečeh, v kterih bi jih po zgornjih določbah kde lahko odvrgel.

§ 32. Kakor se pa stranka spusti v razpravo prepira, nima več pravice, koga odvreči.

O odmetnem predlogu naj odvrženi ud izreče, kaj on meni, in če on odmetnih razlogov ne pripozná, bode se v razsodnem zboru obrtniškega sodišča, toda brez odvrženega uda, in s privzetim drugim udom o tem predlogu sklenilo.

§ 33. Stranke morajo same (osebno) pred obrtniško sodišče priti. Samo če se po verjetnem izkaže, da ktera stranka zavolj kakega zadržka ne more sama priti ali za svojo reč sama potegniti se, dopuščeno ji je, poslati pooblaščenca, da je zastopa.

Pooblaščenci pa smejo biti samo svojci ali pa tovariši tiste stranke.

§ 34. Kdor je nedoleten ali kdor zavolj drugega kterega vzroka ni sam svoj, mora tudi pred obrtniškim sodiščem po svojem prstavnem zastopniku zastopovan biti.

Toda nedoletni delavci smejo v prepirih o mezdi (plači), ki so jo sami dogovorili, ali o razvezi delavskega razmerja, v ktero so sami (samostalno) stopili, tudi sami pred obrtniškim sodiščem poravnave sklepati ali obravnavati.

V takem primerljaju sklenjene poravnave in izdane sodbe ne morejo se izpodbijati, češ, da stranka ni bila prav zastopana.

§ 35. Tožbe se smejo pri obrtniškem sodišču ustmeno (z besedo) ali pa pismeno sproževati.

V tožbi se mora povedati, kdo so stranke, kje prebivajo, v kakem razmerju so, kar se tiče opravila ali dela, s kterim se kdo peča, potem se mora postaviti določen zahtevek in razložiti ob kratkem, na ktere dogodke se opira iskatev.

§ 36. Na vsako podano tožbo je treba stranke povabiti pred poravnovalno komisijo obrtniškega sodišča, da jih poskuša poravnati.

V povabilu naj se naznanijo stranke in pa prepir, za kterega gre, in tožencu naj se pristavi opomba, da če ne bi prišel pred komisijo, bode tožnik imel pravico zahtevati, da razsodni zbor reč določi.

§ 37. Če tožnik na povabilo ne pride, pošlje mu se tožba nazaj ter mu se naloži, da mora tožencu, če ta tako hoče, povrniti za troške in za zamujeni čas neki znesek, ki se določi, kakor je prav.

Vnovič podati tisto tožbo sme stranka samo takrat, če izkaže, da je povrnila stroške, ali pa da mu je bila nasprotna stranka to povračilo odpustila.

§ 38. Če pridete obe stranki, naj poravnovalna komisija zasliši stranke, naj pozve, kar bi morebiti treba bilo, da se reč pojasni, ter naj si prizadeva, da se napravi poravnava ali nagodba.

Toda skrbno naj se varje pri tem vsake sile, vsakega žuganja ali strašenja (v strah devanja).

§ 39. Če poravnovalna komisija meni, ali pa ktera stranka vgovarja, da obrtniško sodišče za tisto reč ni pristojno, naj po komisiji odstopi razsodnemu zboru, da on dalje stori, kar je treba.

§ 40. Če se napravi poravnava, naj se zapiše v poravnavske bukve, ki se pišejo pri obrtniškem sodišču.

Digitized by Google

Ta vpis pa naj bo takošen:

a) zapiše naj se dan, mesec in leto sklenjene poravnave;

b) naj se pove, kdo so stranke, in če so namesti njih prišli pooblaščenci, naj se pove na tanko, kdo so le-ti, kaka pooblastila so imeli, in pa, da je v njih dana oblast zastran sklepanja poravnave;

c) naj se pove, ktere reči se tiče prepir, o čemer se je s klenila poravnava;

d) naj se zapiše poravnava od besede do besede.

Kar se je zapisalo, treba je strankam prebrati, in da se je to zgodilo, mora se v poravnavskih bukvah pristaviti.

Pod zapisano se podpišejo stranke in pa udje poravnovalne komisije.

§ 41. Na ustmeno ali pismeno zaprošnjo dotičnih strank naj se jim izroči uradno pismo o sklenjeni poravnavi.

To uradno pismo naj zapopade od besede do besede, kar je v poravnavske bukve zapisano (§ 40) ter naj se sklicuje na zvezek in stran istih bukev.

Prvomestnik obrtniškega sodišča ali pa njegov namestnik naj podpiše to uradno pismo in naj dá na-nj pritisniti pečat obrtniškega sodišča.

§ 42. Poravnave pred obrtniškim sodiščem po predstoječih določbah sklenjene imajo moč sodnih poravnav, in uradna pisma o takih poravnavah, če so narejena, kakor veleva § 41, naj se štejejo da so enaka uradnim izdatbam sodnih poravnav.

§ 43. Obrtniško sodišče naj po potrebi že naprej določi neke dneve, o kterih bo poravnovalna komisija imela svoje seje, ter smejo prihajati stranke, da svojo pravdo poravnajo, če tudi še ni nihče tožil in torej povabilo ni izdano.

Kteri so ti dnevi, naj se po okolišu obrtniškega sodišča oznani.

§ 44. Če se pred poravnovalno komisijo ni sklenila poravnava, ali če toženec ni prišel pred to komisijo, da si ni dvomno, da mu je bilo povabilo vročeno, mora se, kadar tožnik pri zahtevi ostane, da se reč razsodi, postaviti seja razsodnega zbora obrtniškega sodišča, kteri bo prepir obravnaval in razsodil.

§ 45. K tej seji naj se povabite obe strani z naročilom, da naj vsak prinese svoja dokazila, zlasti dokazna pisma, in, če je mogoče, pripelje tudi priče, s kterimi hoče kaj dokazati.

Tožencu naj se s povabilom vred podá tudi prepisek pismene ali ustmeno na zapisnik povedane tožbe, ter naj se mu naznani, da, če ne bi prišel, bode se vzelo, kakor da je priznal djanjske reči, o kterih govori tožba, in da se bo po le tem s sodbo razločila zahteva v tožbi postavljena.

§ 46. Razsodni zbor obrtniškega sodišča ima javne očitne seje. Samo dorasle osebe smejo priti poslušat.

Z ozirom na soravnost in občni red sme se pa skleniti, da seja ne bo javna.

Če se tako sklene, sme ena in druga stran zahtevati, da se po trem osebam njunega zaupanja dopusti, priti k seji.

§ 47. Predsednikova reč je skrbeti za to, da se v seji red ohrani in opravila brez opovire ali mirno vrše.

V ta namen sme kogar je treba posvariti in če ne bi za posvarilo maral, zapovedati, da ga odpravijo iz sednice.

Digitized by Google

Će se kdo vpre predsednikovim zaukazom, će stranko, priče in zvedence sramotí, će sodišče z besedo razžali, sme mu se po sklepu v seji storjenem prisoditi globa (kazen v denarjih) do 5 gld. ali će ne bi imel s čim plačati jo, zapor do 24 ur.

Te kazni naj okrajno sodišče, v kterega okolišu ima obrtniško sodišče svoj sedež, na zaprosbo le-tega sodišča precej zvrši.

Globe tekó v zalog za uboge tistega kraja, v kterem ima obrtniško sodišče svoj sedež.

§ 48. V seji razsodnega zbora obravnuje se pravda ustmeno.

Ni dopuščeno strankam, da bi prinesle ali prebirale pismene sestavke.

§ 49. Će kdo vgovarja, da obrtniško sodišče ni pristojno, treba je o tem precej razsoditi; će se ogovor odbije, naj se obravnava v glavni reči neprenehoma nadaljuje.

Obrtniško sodišče naj tudi iz službene dolžnosti pred očmi ima meje svoje pristojnosti, ter naj take zahteve, za ktere meni, da ono ni pristojno, napoti pred redno sodišče, da bodo ondi dognane.

§ 50. Dolžnost razsodnega zbora je zaslišati tožnika, kako utrjuje svojo tožbo, in potem toženca, kaj vgovarja in ktere nasprotne zahtevke on ima, ter s primernimi vprašanji in sprejetjem dokazov najti, kaj je resnica glede na djanjsko razmerje, kterega se prepir tiče.

Tudi razsodni zbor sme na novo poskušati, ali bi se stranki ne poravnali z lepo.

§ 51. Dokaze je treba praviloma v seji razsodnega zbora sprejemati. To da sme se tudi kteremu udu razsodnega zbora naložiti, da nektere dokaze sprejme, zlasti, da ogled na samem mestu opravi.

V takem primerljaju se mora o dokazovanju zapisnik spisati.

§ 52. Obrtniško sodišče sme zaslišati priče in zvedence in v ta namen povabiti jih, da pridejo v sejo ali pred tistega uda razsodnega zbora, kteri je za to določen.

To da s posilnimi sredstvi ne smejo se priče in zvedeni možje primoravati, da bi prišli ali kaj povedali. Tudi ni dopuščeno obrtniškemu sodišču, take osebe v prisego jemati.

Da bi povedali svoje mnenje o takih rečeh, zastran kterih se udje razsodnega zbora sami štejejo za zvedence, ni treba privzemati nikakih zvedencev.

§ 53. Stranke imajo pravico, pri dokazovanju, ki se godi pred razsodnim zborom ali pred kterim njegovim za to odbranim udom, biti pričujoče. One lahko po predsedniku ali će se dokazovanje godi zunaj seje, po udu obrtniškega sodišča, kteri ga vodi, pričam in zvedencem vprašanja dajó in v tem, kar ti povedó, svoje opombe pristavljajo.

Će kdo priči ali zvedencu v besedo sega ali ga razžali, naj bo kaznjen potem, kar govorí § 47.

§ 54. Će je neogibno potreba, dokaz zunaj okoliša obrtniškega sodišča sprejeti, ali pa pričo ali zvedenca pod prisego zaslišati, ali će se dokaz za to ne more zaslišati pred obrtniškim sodiščem, ker priča ali zvedenec na povabilo priti neće, naj se pristojno redno sodišče zaprosi, da ono sprejme dokaz, in naj se mu povedo

Digitized by Google

tiste djanjske reči, ktere dokaza potrebujejo; dolžnost sodišč je, dragovoljno storiti, če obrtniško sodišče kaj takega zaprosi.

V takem primerljaju, kakor tudi sploh vselej, kadar se je dokazovanje godilo zunaj seje, mora v seji razsodnega zbora, ki je po sklenjenem dokazovanju, kteri ud prebrati zapisnike o dokazovanju narejene ter je treba na to zaslišati opombe strank zastran tega, kar so sprejeti dokazi na dan spravili.

§ 55. Če se v kaki pravdi pokaže sum zastran kaznjivega djanja, dolžno je obrtniško sodišče, ovaditi reč državnemu pravdništvu ali pa kazenskemu sodišču.

Kadar se kaj takega pripeti, naj obrtniško sodišče nekaj časa z obravnavo počaka, ako meni, da utegne pozvedba kaznjivega djanja imeti kako moč na razsodbo reči, ali če državni pravdnik ali kazensko sodišče zahteva, da naj obravnovanje ustavi.

§ 56. Predsednik razsodnega zbora začne in vodi obravnavo in izrekuje tudi, kdaj je končana; on daje besedo poročevalcu, zaslišuje priče in zvedence, ter oznanja sodbo in druge sklepe obrtniškega sodišča.

§ 57. O obravnovanju pred razsodnim zborom treba je pisati zapisnik. Va-nj pa se ne zapisuje obravnava po vsem svojem zapopadku, temuč se piše samo, kaj so stranke predložile in kteri bistveni izhod je imelo obravnovanje in dokazovanje.

Zapisnik naj se strankam in osebam, kterih povedbe so v njem zapisane, prebere ter naj ga podpišeta predsednik in pa zapisovalec.

§ 58. Kadar razsodni zbor meni, da je pravda zadosti pretresena, naj se obravnovanje sklene in prestopi k delanju sodbe.

Sodba se dela v nejavni seji in po večini glasov od tistih udov obrtniškega sodišča, kteri so pričujoči pri obravnavi.

Kadar se glasovi po enakem številu razhajajo, veljá za sklep tisto mnenje, kteremu predsednik pritrdi.

§ 59. Sklepaje sodbo razsodni zbor ni da bi se moral držati kakih dokaznih pravil, temuč naj se odloči po svojem prostem prepričanju, kakoršno si posname iz obravnave in iz vestnega preudarka prinesenih dokazov.

§ 60. V sodbi mora se določno izreči, kaj mora stranka v glavni reči in glede stranskih iskatev dati, ali ktere zahteve se odbijajo, ker nimajo podstave; nobeni stranki se pa ne sme prisoditi, česar sama ni zahtevala.

Tudi je treba postaviti rok, v kterem se mora naloženo opraviti, da ne bo zvršila (eksekucije). Ta rok naj se določi po okolnostih in tako, kakor je prav in primerno.

§ 61. Sodba mora določiti, koliko zneso troški postopka pred obrtniškim sodiščem, ter izreči, kdo naj jih plača.

Po pravilu je tista stranka, ki izgubi, dolžna, nesti stroške in nasprotniku povrniti, kar je on že potrošil.

Iz vzrokov ozira vrednih sme se tudi razsoditi, da bo ta dolžnost med obe stranki razdeljena.

Digitized by Google

§ 62. Če je stranka ponudila se, da priseže, naj razsodni zbor samo takrat prisego dopusti, če mu ni drugače mogoče prepričati se o obstanku kake za pravdo razsodilne reči.

Če se meni, da je take prisege neogibno treba, naj se s sodbo izreče, da ima stranka to prisego opraviti.

V ti sodbi naj se določno pove, ktera stranka mora priseči, naj se ustanovi ta prisega od besede do besede ter izreče, kaj bo v pravdi veljalo, če stranka tako priseže, in kaj, če ne bi prisegla.

Prisega se opravlja pred rednim sodiščem, ktero bi bilo v tisti reči pristojno, če obrtniško sodišče ne bi bilo, ter sme pri le-tem sodišču po tem, ko je sodba obrtniškega sodišča pravno moč zadobila, tako stranka priseči dolžna, kakor tudi nasprotna stranka zaprositi, da postavi dan za prisegovanje.

Zastran tega, kako se priseguje, kaj nastopi, če stranka priseči dolžna ne pride in kako se rešuje za prisego postavljeno ročišče (dan), veljajo predpisi reda civilne pravde.

§ 63. Če je mogoče, naj se sodba oznani v tisti seji, v kteri se je reč obravnavala. Sodba naj se po svojem polnem zapopadku zapiše v sodbeno knjigo, ktero je treba pisati pri obrtniškem sodišču. Vpisano naj podpišejo predsednik in vsi glasovalci.

Strankam naj se izroči pismena izdatba sodbe, če za to ustmeno ali pismeno zaprosijo. Ta izdatba se mora nanašati na zvezek in stran sodbenih bukev, kjer je sodba zapisana, in mora zapopasti veren prepis tega od besede do besede, kar je tam zapisano; prvomestnik ali pa njegov namestnik jo mora podpisati in dati nanjo pritisniti pečat obrtniškega sodišča.

§ 64. Če toženec k postavljeni seji razsodnega zbora ni prišel, in ni nobene dvombe zastran tega, da mu je bilo povabilo prav izročeno, ima se, če tožnik tako predlaga, vzeti, da je priznal djanjske reči, o kterih govori vročena mu tožba, ter naj razsodni zbor stori sodbo na te podstavi, če je ne podero morebiti tožnikovi dokazi sami ali pa kake očitno znane djanjske reči.

En izdatek te sodbe naj se vroči tožencu iz službene dolžnosti.

Če pa obstoji utrjena dvomba o tem, je li tožencu bilo povabilo vročeno, ali če je sodišču znan opravičujoči zadržek, ki tožencu priti brani, treba je toženca vnovič povabiti v sejo.

§ 65. Če pa tožnika ni v sejo, treba mu je, če toženec tako predloži, nazaj dati tožbo s tem nalogom, da naj tožencu povrne stroške za prihod pred sodišče. Stroške te določuje razsodni zbor po svojem sprevidu, kakor bo prav.

Tožnik sme glede iste zahteve samo takrat vnovič tožiti, če izkaže, da je toženemu stroške povrnil, ali da mu je ta povračilo odpustil.

§ 66. Kar je sklenilo po §§ 64 in 65, to sme obrtniško sodišče zopet preklicati, če stranka, ktere ni bilo v sejo, verjetno izkaže, da ni ona kriva, če ni prišla.

To zaprositi pa sme stranka samo v dveh tednih od tega časa, odkar prestane zadržek.

Digitized by Google

Na tako zahtevo naj se postavi seja razsodnega zbora, in če ta zbor izreče, da je stranka zastran nepriboda opravičena, naj prejšnjo razsodbo prekliče in naj po obravnovanju z obema strankama v glavni reči sodbo stori.

Pravni pomočki.

§ 67. Zoper sklepe obrtniškega sodišča storjene, dokler postopek (pravda) teče, sosebno pa zoper to, če obrtniško sodišče reč zavrne od sebe, kar ni pristojno za-njo, kakor tudi zoper kazni po §§ 47 in 53 komu naložene ni dopušćen nikakošen pravni pomoček.

§ 68. Sodbe obrtniškega sodišča v prepirih za določne zneske denarjev, ki po tožnikovem zahtevku v glavni reči brez obresti in stranskih iskatev ne prestopajo 50 gld., ne morejo se izpodbijati.

Ravno to veljá za sodbe o prepirih glede drugih premakljivih reči, če je tožnik pri obravnavi izrekel, da je voljan namesti njih vzeti 50 gld. ne presegajoči znesek denarjev, potem za sodbe, s kterimi se je razsodilo o razvezi službe, dela ali učenstva, če obrtniško sodišče v taki sodbi ni ob enem razsodilo tudi zastran zahteve znesek ali vrednost od 50 gld. presegajoče.

§ 69. To da stranka, ktera je pred razsodnim zborom vgovarjala, da obrtniško sodišče ni pristojno, pa je bila s tem vgovorom odbita, sme pri rednem sodišču tudi zastran prepirov v § 68 omenjenih zahtevati, da se sodba obrtniškega sodišča ovrže, ker ni pristojno.

Ta pritožba je dopušćena samo osem dni po oznanilu in v § 64 po vročitvi sodbe; prepozno podane pritožbe naj se iz službene dolžnosti odbijajo.

Zastran pritožeb, ki so za časa podane, naj redno sodišče, zaslišavši obe strani, z odlokom, proti kteremu ni dopušćen noben pravni pomoček, razsodi samo to, ali je sodba obrtniškega sodišča ovržena, ker ona ni pristojno.

§ 70. Zastran drugih, v § 68 neomenjenih prepirov pridržano je stranki, ktera meni, da se ji je s sodbo obrtniškega sodišča storila krivica, da sme začeti redno pravdo pri rednem sodišču, ktero je po občnih predpisih pristojno.

Stranka, ktera se hoče poprijeti te pravice, mora svojo pritožbo v štirnajst dnevih po ustmenem oznanilu, ali če se je sodba proti tožencu zaočno storila (§ 64), po vročitvi sodbe s tožbo pred rednim sodnikom podati.

Stranka mora obrtniškemu sodišču izkazati, da se je pritožila, in ono naj to v sodbenih bukvah pri dotični sodbi zaznamuje.

§ 71. Če se pritoži stranka, ktera je pred obrtniškim sodiščem bila tožnik, mora v svoji tožbi pred rednim sodiščem zahtevati, da se sodba obrtniškega sodišča ovrže in pa v reči sami svojo zahtevo vnovič postaviti.

Če se pa nasprotna stran pritoži, naj v svoji tožbi pred rednim sodiščem zahteva, da se ima razsodba obrtniškega sodišča ovreči in nasprotniku naložiti, da se pred rednim sodiščem s tožbo potegne za pravico, zastran ktere se je pred obrtniš-

Digitized by Google

kim sodiščem ustil, ker bi sicer ta pravica ugasnila. Na tako zahtevo naj sodišče postopa po predpisih za pozovno pravdo s tem razločkom, da je samo tožba na pozov dopuščena, ne pa tudi odgovor.

§ 72. Pritožba pri rednem sodišču podana v rokih s §§ 69 in 70 postavljenih ovira pravno moč sodbe obrtniškega sodišča.

Ko ti roki preteko, postane sodba obrtniškega sodišča pravnomočna.

Na to, kako gre računiti te roke in na postavljanje v poprejšnji stan zavolj njih zamude, treba je, kolikor zmisel dopušča, obračati predpise reda civilne pravde.

§ 73. Redno sodišče naj pritožbo tudi iz službene dolžnosti odbije, če se pobijana sodba, obrtniškega sodišča po tem, kar govori § 68, ne dá izpodbijati, ali če je rok za pritožbo zamujen.

Odbita pritožba izgubi svojo ovirno moč.

Če se zahteva, naj obrtniško sodišče pri opombi zastran podane pritožbe tudi zapiše, da je bila pritožba odbita, ker sploh ni dopuščena ali ker se je prepozno podala.

Začasne naredbe.

§ 74. Na podlagi takih sodeb obrtniškega sodišča, ki se po §§ 68 do 70 dado izpodbijati, sme stranka, ktera je zmagala, brž kakor se nasprotnik pritoži, pri rednem sodišču za dotle, dokler se reč za trdno ne razsodi, tako kakor na podlogi plačilnega naloga po podanih vgovorih izprositi zvršilo (eksekucije) do zavarovanja, toda samo na premakljive reči.

Zavarovalne naredbe se ta čas, dokler poravnovanje in razpravljanje prepira eče, smejo samo pri rednem sodišču izprositi po predpisih reda civilne pravde.

Zvršitev.

§ 75. Sodbe obrtniškega sodišča in pa poravnave pred obrtniškim sodiščem sklenjene so zvršljive po občnih predpisih.

Za dovolbo zvršila (eksekucije) treba je prositi okrajno sodišče, v kterega okolišu ima obrtniško sodišče svoj sedež.

Prošnje naj se priloži izdatba sodbe ali pa uradno pismo o poravnavi, in če se sodba po §§ 68 do 70 dá izpodbijati, naj se prinese še tudi uradno potrjenje obrtniškega sodišča, da se do dne, ko se ta potrdba izdaje, ni izkazalo, da je pritožba podana, ali pa da je pritožba svojo moč zopet izgubila.

Poravnavske in sodbene bukve.

§ 76. Poravnavske in sodbene bukve, ki se pišejo pri obrtniškem sodišču, treba je dati vezati, predno se začno rabiti. Listi vsakega zvezka posebej naj se zaznamijo z zapored tekočimi števili in naj se sešijejo z nitjo, kteri se oba konca na zadnji strani pritrdijo s pečatom okranjnega sodišča, v kterega okolišu ima okrajno sodišče svoj sedež.

Digitized by Google

Ondi naj okrajni sodnik zapiše tudi, koliko listov ima zvezek ter naj pristavi svoj podpis.

Posamne zvezke je treba zaznamovati s števili zapored tekočimi.

Obrtniško sodišče naj skrbi, da bodo te bukve na varnem hranjene.

§ 77. Iz poravnavskih in sodbenih bukev ne sme se iztrgati noben list, tudi se ne sme nič iztrugati ali med vrstami zapisati. Če je treba prečrtati kako besedo, naj se prečrta tako, da se še lahko bere.

Kar se hoče vvrstiti, naj se zapiše na kraju in naj se posebej podpiše.

Vročitve.

§ 78. Obrtniško sodišče naj iz uradne dolžnosti naredi, da se povabila vročijo, komur so namenjena. To isto veljá tudi za vročitev sodeb in sklepov, če je v postavi Zapavedano, jih pismeno vročevati.

Vročitev pa se lahko opravi po pošti s povratno primko (*retour-recepisse*) ali pa po človeku pri obrtniškem sodišču za to v službo vzetem, ki ga okrajno sodišče zapriseže, da bo vestno izpolnjeval svoje dolžnosti.

Kadar bodo vpeljani sodni zvrševalci, bode obrtniško sodišče tudi lahko naložilo vročitev kteremu sodnemu zvrševalcu, ki je v njegovem okolišu.

Za to, kako se kaj vročuje, in kako se vročitev potrjuje, veljajo predpisi reda civilne pravde.

Pristojbine (davščine).

§ 79. Kadar se stranke poravnajo zastran denarjev do petdeset goldinarjev ali zastran premakljivih reči ali osebnih oprav tako, da ta, komur pravica gre do teh premakljivih reči ali osebnih del, namesti njih rad prevzame tudi znesek denarjev, ki pa ne gre čez petdeset goldinarjev, naj se pri vpisu poravnave v poravnavne bukve porabi in popiše tisti štempelj, ki se po lestvici (*scala*) II. mora vzeti za pogojeni znesek. Izdatbe uradnega pisma so podvržene tistemu štemplju, kakor poravnava sama.

Za vpis drugih poravnav plačuje se tista pristojbina, kakor pri sodnih poravnavah, in izdatbe takošnih poravnav so podvržene tistemu štemplju, kakor sodne izdatbe poravnav.

Sodbe obrtniških sodišč so podvržene pristojbinam, ustanovljenim v postavi od 29. februarja 1864, Drž. zak. št. 20 za razsodbe izbranih razsodnikov, in pri tem se vpis sodbe v sodbene bukve šteje za izdatbo po namenu omenjene postave. Obrtniško sodišče ima dolžnost uradu pristojbine odmerjajočemu podati prepisek sodbe v sodbeno knjigo vpisane in od njega zadobiti potrjenje, da ga je prejel.

Obrtniškemu sodišču podajane vloge, pred njim narejeni zapisniki in ustmene obravnave proste so štemplja in pristojbine.

Pravna pisma pa, n. pr. pooblastila, ki jih izdajejo stranke med obravnovanjem, ne uživajo te oprostitve; tudi so vloge in zapisniki, ki imajo v sebi pravno pismo, podvrženi pristojbini, ki je za dotično pravno pismo ustanovljena.

Digitized by Google

Nadzorne gosposke.

§ 80. Nadzor nad obrtniškimi sodišči gre višim deželnim sodiščem. Ona smejo pregledati, kako obrtniška sodišča svoje reči opravljajo; ona naj, kjer bo treba, poduče obrtniška sodišča, in če zapazijo kako nepravilnost, naj predložé ministerstvu za pravosodje primerni nasvet, da se odpravi.

§ 81. Ministrom za notranje reči, pravosodje, finance in trgovino se nalaga zvršiti to postavo.

Na Dunaju, 14. maja 1869.

Franc Jožef l. r.

Taaffe l. r. **Plener** l. r. **Giskra** l. r. **Herbst** l. r.
Brestel l. r.

99.

Postava od 25. maja 1869,

zastran zajma ali posojila iz Bukovinskega grško-iztočnega verskega zaloga za napravo vladnega poslopja v Črnovicah.

(Štev. 118, izdatek L. Državnega zakonika. Dan izdatbe 3. julija 1869.)

S privolitvijo obeh zbornic državnega zbora ukazujem tako:

§ 1.

Vladi se daje oblast, iz namena, da se v Črnovicah sezida vladno poslopje, da se nakupijo dotična tla in da se predstavne prostorije opravijo, vzeti na zajem vsega skup do stokrat pet in sedemdeset tisoč goldinarjev (175.000 gld.) iz letnih gotovih dohodkov grško-iztočnega verskega zaloga Bukovinskega, kteri zajem bo nesel obresti po 5 od sto, bo zavarovan na ono poslopje in se razdeli po potrebi in vsaj na triletna vplačila.

§ 2.

Ta zajem se bo povrnil iz državnega zaklada z letninami obresti po 6 od sto nesočimi, v $35^1/_2$ letih plačati se imajočimi, od kterih doteče prva leto dni po opravljenem prvem vplačilu.

§ 3.

Ministrom za notranje reči, bogočastje in finance se nalaga zvršiti to postavo.

V Schönbrunnu, 25. maja 1869.

Franc Jožef l. r.

Taaffe l. r. **Hasner** l. r. **Giskra** l. r. **Brestel** l. r.

Digitized by Google

100.

Dogovor od 2. junija 1869,

ki se je na temelju postave od 20. maja 1869 med c. kr. ministerstvom za trgovino in c. kr. finančnim ministerstvom zastopajočima c. kr. zaklad (erar) na eni in med upravnim svetovalstvom c. kr. priv. cesar Franc-Jožefove železnice na drugi strani pod pristopom stavbenega podvzetja: bratje Klein in pa A. Lanna, s klenil s tem namenom, da se linije te železnice precej izdelajo.

(Štev. 101, izdatek XLIV. Državnega zakonika. Dan izdatbe 19. junija 1869.)

Člen 1. Delničarska družba Franc-Jožefove železnice se zavezuje, da začne delati linijo od Gmünd na Tabor do Prage, v dveh tednih, počemši od dne, kterega gosposka to delo dovoli, in da to železnico, kakor tudi železnico od Pelznji v Heb (Eger), kakor tudi Praško zvezno železnico zadnji čas do konca decembra 1871 dodela in v občno porabo izroči.

Člen 2. Še prevzemlje družbo dolžnost, da napravi pri Tulnu trden most čes Donovo, predno izteko 4 leta, od dne sklenjenega dogovora, in da v ta namen predloži državni upravi dotični črtež v potrjenje.

Črtež naj se osnuje tako, da ne bo treba narejati zavolj dela posebnega mosta čez reko.

Trdi most naj bo tudi za pešce in za navadne vozove.

To da družba je dolžna, na tem zelezničnem mostu narediti odločeno stezo ali pot za pešce in pa stebre za cestni most ob svojem strošku postaviti.

Člen 3. Da se linije v členu 1. povedane hitreje dodelajo, bode država dala naprej v zajem gotovih $4^1/_4$ milijonov goldinarjev av. v. brezobrestno in sicer $2^1/_4$ milij. v l. 1869, ostalo pa v letu 1870.

Te predjemščine se bodo navkazale, kakor bo delo napredovalo v dotičnem letu, in na podlogi podrobnih spričeval zastran dovršenih del.

Državne predjemščine se bodo po tem, ko se začne vožnja po obeh omenjenih železnicah, poplačale z družbenimi delnicami po kursu od 85 odstotkov.

Člen 4. Za veči potrošek, ki ga bo imela družba odtod, ker se Dunajski kolodvor po izhodu gosposkine komisije, opravljene 14. decembra 1868 zastran mesta za ta kolodvor, mora sezidati znotraj od linije, bode se poroštvo državno za čisti dohodek po 5 od sto s potrebno razdolžnino vred povišalo do na nominalni znesek kapitala od 800.000 gld. v srebru, pod to pogojo, da se tudi v Nussdorfu napravi kolodvor za ljudi in blago.

Člen 5. Znesek poroštvo se še poviša za toliko gold. avstr. v. v srebru, kolikor je treba za obresti in za odplačilo vrednotnih papirjev, ki se s privolbo državne uprave izdado za nabavo denarjev, za resnične in prav izkazane stroške novega Donavskega trdnega mosta, po odbitem skupilu za leseni most, kteri se podere.

Člen 6. Za to, ker se je ukazalo črtež za Praško zvezno železnico predelati, poviša se znesek poroštva še za toliko v srebru, kolikor je treba za obresti in za odplačilo vrednotnih papirjev, ki se pod pridržkom privolitve državne uprave morajo izdati, da bo moči poplačati tiste resnične in prav izkazane troške, ki presegajo one 3 milijone goldinarjev avstr. veljave, kteri so že ustanovljeni z dogovorom od 5. novembra 1866 in s stavbeno pogodbo od 27. decembra 1866.

Digitized by Google

Člen 7. Ta dogovor je izdan v dveh enakošnih, neštempljanih primerkih. Eden in drugi od obeh pogodnikov prejme vsak po en primer.

Na Dunaju, 2. junija 1869.

Plener l. r.,
c. kr. Minister za trgovino.
Dr. **Brestel** l. r.,
c. kr. finančni minister.

Upravno svetovalstvo c. kr. priv. cesar Franc-Jožefove železnice:
Karel Gundaker Baron **Suttner** l. r.
presidentov namestnik.
Jožef Grof **Wratislav** m. p.,
opravni svetovalec.
Stavbena podvzetnika c. kr. priv. cesar Franc-Jožefove železnice:
Bratje **Klein** l. r.
Vojteh **Lanna** l. r.

101.

Postava od 5. junija 1869,

o darilih ali premijih, ki se razpišejo za veče zasade murvenih dreves.

(Štev. 96, izdatek XLII. Državnega zakonika. Dan izdatbe 11. junija 1869.)

S privolitvijo obeh zbornic državnega zbora ukazujem tako:

Člen I.

Ministerstvu za kmetijstvo daje se oblast, razpisati državna darila ali premije vsega skup do 10.000 gld. avstr. velj. za veče nasadbe murvenih dreves (murb), sosebno blizo krajev, kjer ljudje prebivajo.

Člen II.

Ta darila se smejo še le v letu 1876 ali 1877 po predlogu komisije zvedenih mož podeliti.

Člen III.

Ministru za kmetijstvo se nalaga zvršiti to postavo.

V Schönbrunnu, 5. junija 1869.

Franc Jožef l. r.

Taaffe l. r. **Potocki** l. r.

Digitized by Google

Prestave iz državnega zakonika leta 1869

za

kranjsko vojvodino.

XVI. dél.

102.

Dodatni členi od 12. februarja 1869,

k poštni pogodbi od 3. septembra 1857 med Avstrijo in Francijo.

(Določba tega dodatnega dogovora bodo po domembi s ces. francosko poštno uprave, 1. julija 1869 veljati začele).

(Št. 102, izdatek XLV, državnega zakonika, dan izdatbe 19. junija 1869).

Nos Franciscus Josephus Primus,

divina favente clementia Austriae Imperator;

Apostolicus Rex Hungariae, Rex Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae, Slavoniae, Galiciae, Lodomeriae et Illyriae; Archidux Austriae; Magnus Dux Cracoviae; Dux Lotharingiae, Salisburgii, Styriae, Carinthiae, Carnioliae, Bucovinae, superioris et inferioris Silesiae; Magnus Princeps Transilvaniae; Marchio Moraviae; Comes Habsburgi et Tirolis etc. etc.

Notum testatumque omnibus et singulis, quorum interest, tenore praesentium facimus:

Quum a Plenipotentiario Nostro atque Plenipotentiario Majestatis Suae Francorum Imperatoris ad complendam conventionem de dato 3. Septembris anni 1857 conventio additionalis, tribus articulis consistens, eo fine, ut transmissio quarundam rerum, verbi gratia, ephemeridum publicarum, rerum typographicarum etc. intra Imperium Austriaco-Hungaricum atque franco-gallicum faciliori modo peragatur, Lutetiae Parisiorum die duodecima Februarii anni currentis inita et signata fuit, tenoris ad verbum sequentis:

Digitized by Google

Prestava.

Njegovo Veličanstvo cesar avstrijski in apostolski kralj ogerski, in pa Njegovo veličanstvo cesar francoski, želeča, zamenjo izgledkov blaga, tiskovin, opravilnih papirjev itd. med avstrijsko-ogersko monarhijo in Francijo olajšati, sklenila sta v ta namen dogovoriti se zastran dodatnih členov k poštni pogodbi od 3. septembra 1857 ter sta za to imenovala za Svoja pooblaščence, namreč:

Njegovo Veličanstvo cesar avstrijski in apostolski kralj ogerski, Njegovo excelencijo gospoda kneza Riharda Metternich-Winneburg, viteza zlatega runa, velikokrižnika ogerskega reda sv. Štefana, cesarskega in kraljevskega avstrijskega Leopoldovega reda, cesarskega reda častne legije itd. itd., Svojega izrednega poročnika pri Njegovem veličanstvu cesarju francoskem;

Njegovo Veličanstvo cesar francoski, Njegovo excelencijo gospoda markiza Feliksa La Valette, cesarstvenega senatorja, uda skrivnega svetovalstva, velikokrižnika cesarskega reda častne legije, ogerskega reda Sv. Štefana itd. itd., Svojega ministra in državnega tajnika v oddelku vnanjih reči,

ktera sta, podavši eden drugemu svoji v dobrem in pravšnem obliku najdeni pooblastili, dogovorila se o sledečih členih:

Člen I. Takse, ki se jemljo, da se frankirajo do tje, kamor se namenijo izgledki blaga, dnevniki, časniki, periodična dela, sešite ali vezane bukve, brošure, muzikalije, katalogi, prospekti, oglasi in različna naznanila, tiskana, vrezana, litografirana ali avtografirana, če se pošljejo iz austrijsko-ogerske monarhije v Francijo ali Algerijo ali pa iz Francije ali Algerije v avstrijsko-ogersko monarhijo, te takse morajo plačevati pošiljalci ter se bodo one delile med poštne uprave dežel pogodnic po sledeči trifi:

Poštni okoliš, iz kterega se kaj pošilja	Poštni okoliš, kamor se kaj pošilja	Taksa, ki jo plačuje pošiljalec za poštnino vsakega zavitka s posebnim nadpisom in za vsakih 40 gramov teže ali za del od 40 gramov	Znesek, ki ga plačuje za vsak zavitek s posebnim nadpisom in za vsakih 40 gramov teže ali del od 40 gramov	
			francoska poštna uprava poštnina upravama avstrijsko-ogerske monarhije	ena ali druga poštna uprava avstrijsko-ogerske države francoski poštni upravi
			centim.	krajcar.
Francija in Algerija	Avstrijsko-ogerska monarhija in mesto Belgrad	deset centima	$3\frac{1}{2}$	—
Avstrijsko-ogerska monarhija in mesto Belgrad	Francija in Algerija	šest krajcarjev	—	4

Člen II. Za izgledke od blaga veljajo določbe zgornjega člena samo, če ne vagajo čez 250 gramov, če sami na sebi nimajo kupilne cene, če so pod prevezo ali tako zaviti, da ni dvombe o tem, kakošni so, in če razen prejemnikovega nadpisa, fabriškega ali trgovskega znamenja, števil in cen nimajo nikakega rokopisnega pristavka.

Digitized by Google

Da bodo deležni ponižbe v poštnini dodeljene z omenjenim členom, morajo dnevniki, časniki, periodična dela, sešite ali vezane knjige, brošure, muzikalije, katalogi, prospekti, oglasi in razna naznanila biti pod prevezo ker ne smejo razen prejemnikovega nadpisa, pošiljavčevega podpisa in datoma imeti nobenih rokopisnih pristavkov, števil ali znamenj.

Tiste od reči omenjenih v pričujočem členu, ki ne izpolnijo samo ustanovljenih pogoj ali za ktere pošiljalec ni opravil cele poštnine po zgornjem členu, bodo se štele za pisma in tako taksirale.

Člen III. Pričujoči členi, ki veljajo kakor dodatki k poštni pogodbi od 3. septembra 1857, naj se pritrdijo in dotični pritrdbi naj se izmenjate brž kakor bo mogoče.

V dokaz tega sta obojostranska pooblaščenca le-te dodatne člene podpirala in sta pritisnila na-nje vsak svoj pečat.

Tako storjeno v dvojnem izdatku v Parizu 12. februarja 1869.

(L. S.) **Metternich** l. r. (L. S.) **La Valette** l. r.

Nos visis et perpensis omnibus et singulis, quae in conventione hac continentur, ea omnia rata grataque hisce profitemur, verbo Nostro Caesareo et Regio pro Nobis atque successoribus Nostris promittentes. Nos ea omnia executioni mandaturos nec ut illis ulla ratione contraveniatur, permissuros esse.

In quorum fidem praesentes ratihabitionis tabulas manu Nostra signavimus sigilloque Nostro muniri jussimus.

Dabantur in Imperiali Urbe Nostra Vienna, die vigesima octava mensis Martii anno Domini millesimo octingentesimo sexagesimo nono, Regnorum Nostrorum vigesimo primo.

Franciscus Josephus m. p. **(L. S.)**

Comes a Beust m. p.

Ad mandatum Sacrae et Reg. Apost. Majestatis proprium:
Maximilianus Liber Baro a **Gagern** m. p.
Caes. et Reg. Consiliarius aulicus et Ministerialis.

Zgornja državna pogodba se razglašuje ker bo veljala za kraljevine in dežele v državnem zboru zastopane.

Taaffe l. r. **Plener** l. r.

Digitized by Google

103.

Državna pogodba od 27. februarja 1869, med avstrijsko-ogersko monarhijo in kraljestvom italijanskim,

zastran vzajemnega izročevanja hudodelnikov.

(Sklenjena v Florenci 27. februarja 1869; Njegovo c. kr. apostolsko Veličanstvo jo je pritrdilo 31. marca 1869; obojostranski pritrdbi ste se izmenjali v Florenci 17. maja 1869).

(Štev. 100. izdatek XLIV. državnega zakonika. Dan izdatke 19. junija 1869).

Nos Franciscus Josephus Primus,

divina favente clementia Austriae Imperator;

Apostolicus Rex Hungariae, Rex Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae, Slavoniae, Galiciae, Lodomeriae et Illyriae; Archidux Austriae; Magnus Dux Cracoviae; Dux Lotharingiae, Salisburgii, Styriae, Carinthiae, Carnioliae, Bucovinae, superioris et inferioris Silesiae; Magnus Princeps Transilvaniae; Marchio Moraviae; Comes Habsburgi et Tirolis etc. etc.

Notum testatumque omnibus ac singulis, quorum interest, tenore praesentium facimus:

Posteaquam a Plenipotentiario Nostro atque illo Majestatis Suae Regis Italiae, praevie collatis consiliis mutuisque deliberationibus, conventio de mutua maleficorum extraditione Florentiae die vigesima septima mensis Februarii anni currentis inita et simul cum declaratione annexa signata fuit, tenoris sequentis:

Prestava.

Njegovo Veličanstvo cesar avstrijski, kralj češki itd. in apostolski kralj ogerski, in pa

Njegovo Veličanstvo kralj italijanski, želeča, zavarovati kazensko pravosodje nad hudodelstvi storjenimi v Njunih obojostranskih deželah v tistem primeru, ko bi storivci ali deležniki pobegnili iz enega ozemlja v drugo, da bi se umaknili postavi, sklenila sta, napraviti dogovor o vzajemnem izročevanju, in sta na ta namen imenovala za svoja pooblaščenca, namreč:

Njegovo cesarsko in kraljevsko apostolsko veličanstvo:

gospoda barona Alojzija Kübeck, velikokrižnika cesarskega reda Leopoldovega in kralj. reda Sv. Mavricija in Lazarja, viteza II. razreda, cesarskega reda železne krone, Svojega pravega skrivnega svetovalca, izrednega poslanika in pooblaščenega ministra pri Njegovem Veličanstvu kralju italijanskem;

Digitized by Google

Njegovo Veličanstvo kralj italijanski pa:

gospoda grofa Ludovika Friderika Menebrea, Svojega general-lajtnanta in prvega general-adjutanta, uda kralj. akademije znanstev v Turinu in učene družbe XL. v Modeni, senatorja kraljestvenega viteza najvišega reda sv. Annunziate, velikokrižnika reda Sv. Mavricija in Lazarja in reda italijanske krone, viteza civilnega reda, kakor tudi velikokrižnika in redovnega svetovalca Savojskega vojaškega reda, poslavljenega z Savojsko zlato svetinjo hrabrosti, velikokrižnika cesarskega Leopoldovega reda, prezidenta ministerskemu zboru in ministra državnega tajnika za vnanje reči, ktera sta, podavši éden drugemu svoji v dobrem obliku najdeni pooblastili, dogovorila se o sledečih členih:

Člen I. Visoka pogodnika se zavezujeta da si bosta eden drugemu izročevala take ljudi, ki jih sodne gosposke tiste države, iz ktere so, preganjajo ali obsodijo zavolj kakega v sledečem členu II. naštetih kaznjivih djanj in kteri so pobegnili na ozemlje druge države.

Člen II. Izročitev se dovoljuje za sledeča kaznjiva djanja, če jih avstrijska postava imenuje hudodelstva, oziroma če se po ogerski postavi kaznujejo s teškimi kaznimi, ali če so po italijanskem postavodavstvu na-nja postavljene kriminalne kazni

1. Umor staršev, detomorstvo, zavratni umor, zavdaja, kakor tudi vsaka druga namišljena usmrtitev kakega človeka.

2. Telesna poškodba in ranitve.

3. Nepostavne omejitve kakega človeka na njegovi osebni svobodi, kakor tudi nepostavno zaprtje ali držanje kakega človeka v ječi.

4. Krvoskrunnost (krvomešnja), dvoženstvo, posilni odnes (ugrabljenje), posiljenje ženske, oskrumba ali zapeljanje nedoletnih k nečistosti po žlahti ali takih ljudeh, kterih skrbi so bili izročeni, zaprava spočetka (napravljeni splav).

5. Odvzetje, zatajitev, odprava, premena ali podvrženje otrok.

6. Zažig.

7. Združba hudodelcev, globljenje ali izsilovanje, razboj (rop), tatvina.

8. Ponareja, vpeljanje, izdanje nepristnega ali popačenega kovanega denarja, kakor tudi nepristnega ali popačenega papirnega denarja, ponareja državnih prihodnic, obligacij, bankovnih listov ali kterega koli drugega vrednotnega papirja; vpeljatev ali poraba takih papirjev.

Ponareja vladarskih pisem, pečatov, puncev, štempljev, mark od države ali pa od javnih upravnih gosposk in poraba takih popačenih reči.

Popačenje javnih ali javno poverjenih pisem, potem privatnih, trgovskih ali bankovnih pisem, kakor tudi poraba takih prenarejenih pisem.

9. Krivo pričevanje pred sodiščem, krivo najdenje zvedensko, zapeljanje prič in zvedencev, da kaj krivega pred sodnikom povedo. Obrekovanje.

10. Baraterija.

11. Puntarija na ladiji, če se moštvo ladije polasti siloma ali po zvijači, ali pa ladijo v roke dá namorskim razbojnikom (korsarjem).

12. Izpodmikanje (nezvestoba) od strani javnih uradnikov ali hraniteljev.

13. Goljufni bankarot in udeležba istega.

14. Namišljena poškodba železnic ali telegrafov.

15. Kriva raba zaupnosti, krivična polastitev, prevara ali goljufija.

Digitized by Google

Zavoljo kaznjivih djanj, omenjenih pod št. 15 in zavoljo namišljene poškodbe telegrafov bodo se krivci izročali kralj. italijanski vladi, če ravno na-nja po italijanskem postavodavstvu niso postavljene kriminalne kazni, toda pod to pogojo, da pri krivi rabi zaupanja, pri krivični polastitvi ali pri goljufiji znese škoda vsaj tisoč italijanskih lir.

Člen III. Nikdar pa se ne bo dovolila izročitev zavoljo političnih hudodelstev ali pregreškov. Če se kdo izroči zavolj drugega prestopa kazenskih postav, ne sme biti nikdar obsojen ali kaznjen zavolj političnega hudodelstva ali pregreška, storjenega pred izročbo, niti zavoljo deležnosti takega hudodelstva ali pregreška.

Tak človek se ne sme preiskavati niti kaznjevati tudi zavoljo drugega pred izročbo storjenega prestopka postave, ki ni v misel vzet v ti pogodbi, razen če bi bil potem, ko je prestal kazen ali ko je bil obtožbe odvezan zastran kaznjivega djanja, zavolj kterega je bil izročen, še tri mesece v deželi ostal — ali če bi bil vdrugič vanjo prišel.

Člen IV. Izročitev ne bo dovoljena, če se je od časa, odkar je djanje storjeno, odkar sodišče koga preganja ali odkar ga je obsodilo, po postavah tiste dežele, kamor je krivec pobegnil, preiskava ali pa kazen prestarala.

Člen V. Nikakor in nikdar pa ne bosta visoka pogodnika dolžna, eden drugemu svoje lastne podložnike izročevati.

Če se krivec po postavah v njegovi državi veljavnih serdno zasleduje zavolj kaznjivega djanja, doprinesenega v drugi državi, bode vlada le-te druge države dolžna priobčiti pojasnila, spise to djanje zadevajoče, *corpus delicti*, in vse druge razložbe, potrebne za kazensko preiskovanje.

Člen VI. Če obdolženec ali obsojenec ni podložnik ne ene ne druge države pogodnice, bode tista vlada, ki bi imela izročitev dovoliti, — če bi bil razlog ali povod zato, — popred prejeto zahtevanje vediti dala vladi obdolženčeve domače države, in če bi ta vlada od svoje strani krivca zahtevala, naj mu njena sodišča sodijo; svobodno bo vladi zastran izročbe zaprošeni, izročiti zatoženega ali v državo, kjer je hudodelstvo ali pregrešek storil, ali pa v državo, iz ktere je.

Če obdolženca ali obsojenca, čegar izročitev vsled pričujoče pogodbe eden izmed pogodnikov zahteva, — ob enem ktera druga ali več drugih vlad imeti hoče spričo hudodelstev ali pregreškov, ktere je storil v različnih državah, naj se izroči vladi tiste države, v kteri je bil storjen težji prestop postave, in če bi njegova kaznjiva djanja bila enako težka, tisti vladi, ktera ga je pred vsemi drugimi zahtevala.

Člen VII. Če se zahtevani človek v deželi, kamor je pobegnil, zavolj hudodelstva ali pregreška ondi storjenega zatoži ali obsodi, sme se izročitev odložiti na dotle, dokler ne bo s končno sodbo odvezan, ali dokler ne prestane kazni.

Člen VIII. Izročitev naj se po ti pogodbi doveli tudi takrat, če bi izročenemu branila izpolniti svoje dolžnosti, ki jih ima do privatnih oseb, pri čemer se pa tem poslednjim pridržuje, da svoje pravice pred pristojno sodno gosposko doženo.

Člen IX. Izročitev se doveli po zahtevanju, ki ga ena vlada drugi po diplomatičnem potu naznani, predloživši ji kazensko sodbo, zatožbeni sklep, povelje, obdolženca zapreti, ali drug temu poslednjemu enak sodni čin, v kterem se mora povedati kakošnost in teža kaznjivega djanja, in pa kazen, ki prihaja na tako djanje.

Digitized by Google

Te spise naj izdá sodišče ali druga pristojna gosposka v deželi, ki izročitev zahteva, bodi v prvopisu, bodi v potrjenem prepisu.

Pri tem naj se, če je mogoče, pristavi popis izročenčeve osebe ali kako posebno znamenje, s kterim se dá dokazati pravost (istost).

Člen X. V silnih primerih, zlasti če se je bati, da utegne obdolženec pobegniti, sme vsaka izmed vlad pogodnic na podlogi kazenske sodbe, zatožbenega sklepa ali zapornega povelja, kar je mogoče hitro in tudi po telegrafu zahtevati in doseči, da bo obsojenec ali obdolženec zopet pod to pogojo, da se pismo, na ktero se opira zahtevanje v najkrajši dobi za njim pošlje.

Člen XI. Ukradene reči, in vse pri obsojencu ali obdolžencu najdene in odvzete mu reči, sredstva ali orodja, s kterimi je hudodelstvo ali pregrešek storil, in sploh vsa dokazila naj se izročencem vred izroče, pa tudi takrat, če bi se obdolženec ne mogel, ker je potem, ko je bila izročitev že dovoljena, umrl ali pa ušel.

Isto veljá zastran vseh enakošnih reči, ktere je obdolženec v deželi, kamor je pobegnil, kam skril ali shranil in ki so se še le pozneje našle.

Toda pravice tretjih na take reči se pridržujejo, in se jim le-te morajo brez troška vrniti, kadar se kazenska pravda dovrši.

Člen XII. Stroški za zaprtje, preživljenje in prevožnjo izročenca, kakor tudi stroški za oddajo in prevožnjo reči, ktere se po prejšnjem členu vračujejo ali oddajajo, zadevajo države pogodnice vsako v nje vzemlja.

Če se spozna za dobro koga po morju voziti, naj se izročenec pripelje v tisto pristanišče, ktero naznani zahtevajoča vlada, in troški za vožnjo na ladiji zadevajo v takem primeru poslednjo vlado.

Člen XIII. Če eden ali drugi visokih pogodnikov spozná za potrebno, da se zaslišijo priče v drugi državi stanujoče, ali da se ktero drugo uradno delo za dopolnitev kazenske preiskave opravi, naj v ta namen pristojno apelecijno sodišče italijanskega kraljestva po diplomatični poti pošlje zaprosbo na dotično cesarsko-avstrijsko ali kraljevsko-ogersko više sodišče, in nasproti, in le te gosposke dobivajo nalogo in dolžnost, storiti kar se prosi, držeč se postav tiste dežele, v kteri se ima priča zaslišati ali pa uradno delo opraviti.

Člen XIV. Če bi bilo potreba, da kaka priča sama pride, zavezuje se vlada tiste dežele, iz ktere je priča, da jo bo pozvala, naj stori kar zahteva druga vlada od nje.

Če je priča voljna, iti, kamor je vabljena, dobi precej potrebno potno pismo, in dotični vladi se domenite po diplomatičnem potu ter ustanovite povradilo stroškov poti in bivanja, ktere bo proseča država dovolila priči po daljavi in po času bivanja, kakor tudi denar, kar ga dobi priča na ta račun naprej.

Nikakor pa se ne sme taka priča, dokler biva ondi, kjer ima sodnik svoj sedež za to, da se izprašuje, niti tje ali nazaj gredé zapreti ali nadlegovati zavolj djanja, ktero je pred povabilom storila.

Člen XV. Če bi v kazenski preiskavi, ki teče v eni državi pogodnici, bilo treba obdolženca konfrontirati z ljudmi, ki so v drugi državi zaprti, ali pa predložiti dokazila ali sodne spise, ki so nje, bode se dotična zaprosba poslala po diplo-

Digitized by Google

matičnem potu in tudi vselej izpolnila, če ne branijo posebni oziri, vendar vsegdar z to dolžnostjo, da se zaprti in omenjeni spisi in dokazi brž kakor bo mogoče nazaj pošljejo.

Troške za vožnjo zaprtih in pa reči iz ene države v drugo in troške za formalnosti v členu XIII omenjene nosi vsak pogodnik med mejami svoje dežele.

Člen XVI. Visoka pogodnika se zavezujeta, da si bosta vzajemno priobčevala kazenske sodbe, ki jih sodišča ene države proti podložnikom druge države izreko spričo kterega koli hudodelstva ali pregreška.

To priobčilo se opravi po diplomatičnem potu s tem, da se pošlje pravomočna dokončna sodba državi, kteri je obsojenec podložnik, ter se shrani pri spisih pristojnega domačega središča.

Obe dotični vladi boste iz tega namena dali potrebna naročila svojim gosposkam, kterih se tiče.

Člen XVII. Ta pogodba bo veljala pet let, od dne, kterega se izmenjate pritrdni pismi.

Če šest mesecev pred iztekom te dobe ne izreče ne ena ne druga od obeh vlad, da hoče odstopiti od nje, bode ta pogodba veljala še dalje pet let in tako naprej od pet do pet let.

Člen XVIII. Pričujoča pogodba se pritrdi in pritrdbi se izmenjate tu v Florenci v treh mesecih ali še prej, če se bo moglo.

V dokaz tega sta jo v dvojnem izdatku obojostranska pooblaščenca podpisala in sta pritisnila na-njo vsak svoj pečat.

Tako storjeno v Florenci dne 27. februarja 1869.

(L. S.) **Kübeck** l. r. (L. S.) **L. F. Menabrea** l. r.

Izreka.

Prestava.

Podpisana, sestopivši se, da bi podpisala pogodbo o izročitvi sklenjeno med avstrijsko-ogersko državo in kraljestvom italijanskim, spoznala sta za primerno, formalno izreči:

Da se morata oba teksta te pogodbe, namreč nemški in italijanski šteti za enako avtentična, in da če bi se kje našla različnost med tema tekstoma ali če bi se pokazala dvomba o tem, kako gre tolmačiti kako mesto, bode veljala tista razlaga, ktera je za izročitev obdolženca ugodnejša.

Digitized by Google

V dokaz tega sta pooblaščenca dotična to izreko podpisala in sta pritisnila na-njo vsak svoj pečat.

Tako storjeno v dvojni izdatbi v Florenci dne 27. februarja 1869.

(L. S.) **Kübeck** l. r. (L. S.) **L. F. Menabrea** l. r.

Nos visis et perpensis conventionis hujus articulis illos omnes et singulos una cum praedicta conventione ratos hisce confirmatosque habere profitemur ac declaramus, verbo Nostro Caesareo et Regio promittentes, Nos omnia, quae in illis continentur, fideliter executioni mandaturos esse.

In quorum fidem majusque robur praesentes ratihabitionis Nostrae tabulas manu Nostra signavimus, sigilloque Nostro Caesareo et Regio adpresso firmari jussimus.

Dabantur in Gödöllö, die trigesima prima mensis Martii, anno millesimo octingentesimo sexagesimo nono, Regnorum Nostrorum vigesimo primo.

Franciscus Josephus m. p. (L. S.)

Comes a Beust m. p.

Ad mandatum Sacrae et Reg. Apost. Majestatis proprium
Joannes Liber Baro a **Vesque-Püttlingen** m. p.
Caes. et Reg. Consiliarius aulicus et Ministerialis.

Predstoječa državna pogodba se razglašuje ter bo veljala za kraljevine in dežele v državnem zboru zastopane.

Na Dunaju 30. maja 1869.

Taaffe l. r. **Herbst** l. r.

Digitized by Google

104.

Postava od 30. maja 1869,

zastran tistih določeb vodnega prava, ki so pridržane državnemu postavodavstvu.

(Štev. 93, izdatek XLI. državnega zakonika. Dan izdatbe 11. junija 1869).

S pritrditvijo obeh zbornic državnega zbora zaukazujem tako:

Oddelek I.

O pravni lastnosti vodá.

§. 1. Pravna lastnost vodá sodi se po načelih (vodilih) občnega državljanskega ali civilnega prava, sosebno pa po določbah paragrafov 2—7 le-te postave.

§. 2. Reke so od tistega mesta, kjer se začenjajo rabiti za vožnjo z ladijami ali vezanimi plavicami (plavmi, flosi), s svojimi ponogami (rokavi) vred javna last (občno dobro), ter ostanejo to tudi, če bi ta poraba časno ali za vsegdar nehala.

§. 3. Tudi taki kosi rek, po kterih se ne vozijo ladije ali plavice, in pa potoci in jezera in druge tekoče in stoječe vode so javna last, kolikor nimajo po postavnih določbah ali vsled posebnih privatnopravnih imen zasebnega lastnika.

To se pa ne dotika tistih določeb, ki jih ima občno civilno pravo posesti v bran.

§. 4. Ako pridobljene pravice drugih niso nasproti, gredo zemljiškemu posestniku te-le vode:

a) podzemeljska voda, kar je ima njegovo zemljišče in ki iz njega izvira, zunaj slanih studencev podvrženih državni samoprodaji, in pa cementnih vodá, ki spadajo med rudarske veličanstvene pridržke;
b) vode, ki se na njegovem zemljišču nabirajo s tega, kar izpod neba pada;
c) kar je vode v kladezih, ribnikih, štérnah ali drugih vodnjakih na njegovih tleh ali kar je vode v pretokah ali kanalih, cevih itd., ki si jih je sam za se napravil;
d) voda iz prej imenovanih vodá odtekajoča, dokler se ne izlije v tuje privatne ali v javno vodovje in dokler ne zapusti lastnine zemljiškega posestnika.

§. 5. Privatni potoci in druge tekoče privatne vode, dokler se ne izkaže nič druzega, štejejo se za pritiklino tistih zemljišč, po kterih ali med kterimi tekó, in sicer po dolgosti brega na vsakem zemljišču.

§. 6. Vlada sme tekoče privatne vode, po kterih se lahko z ladijami ali vezanimi plavicami vozi, v ta namen izreči za javno last, držéč se tega, kar veleva §. 365 obč. drž. zak.

Oddelek II.

O porabi javnih vodá za vožnjo s plavicami in ladijami in za brodišča ali prevoze, in o pravnih razmerjih med brežnimi posestniki.

§. 7. Poraba občnih ali javnih vodá za vožnjo s plavmi in ladijami se uravnuje z določbami, ki so zastran tega zapopadene v pismih, (aktih), za vožnjo s plavicami in ladijami, in pa v pogodbah, potem s potrebnimi redi za vožnjo s plavi-

Digitized by Google

cami in ladijami, za porečno policijo in za vožnjo po pretokah ali kanalih, in z drugimi dotičnimi posebnimi postavami in ukazi.

Privatna brodišča ali prevozišča na privatnih in javnih vodah, ki se po obrtniško uživajo, smejo se napraviti samo, če gosposka dovoli; na voznih (ladijonosnih) vodah pa je za takošne naprave potrebna dovolitev gosposke, tudi če se ne bi uživale po obrtniško.

§. 8. Če do zdaj niso za to dobivali nobenega povračila, dolžni so brežni posestniki tudi dalje zastonj dopuščati, da ladije in plavice (flosi) pristajajo in se pritrjujejo na mestih, ki jih gosposka za to določi. Če se pa hoče za pristajanje ali privezovanje ladij in plavic kos njihovega zemljišča, kteri se doslej še ni porabil k temu, gre jim pravica do odškodovanja.

Brežni posestniki (brežniki) imajo tudi dolžnost, zastonj (brez povračila) dopuščati, da ljudje, ki so postavljeni za vodnopolicijski nadzor, smejo po bregovih hoditi, in da zdanje vlačugarske poti dalje obstojé, in samo izjemno lahko zahtevajo odškodovanje takrat:

a) če se ta njih zahteva opira na posebno pravno ime, ali

b) če se za vzdržbo ktere zdanje vlačugarske ceste hoče vzeti kos njihovega zemljišča, kteri se pred za to še ni rabil.

Kako se pridobivajo zemljišča potrebna za pristajanje in pritrjevanje ladij in plavic in za napravo novih vlačugarskih poti (po kterih konji ladije vlačijo), to se sodi po občnem civilnem pravu.

§. 9. Kadar je sila, da ni drugače, dopuščeno je, na vsakem za to pripravnem mestu pritisniti k kraju, kakor tudi blago, ki je naloženo na plavice in ladije, in če je treba tudi ta vozila sama spraviti na breg, dokler ne bo mogoče dalje odriniti. Če se je pri tem kaj poškodovalo, ima brežnik pravico, zahtevati primerno odškodovanje od gospodarja plavice ali ladije, kteri se pa lahko spet obrne proti drugim ljudém, če se ima proti komu, da mu dado povračilo.

Oddelek III.

O porabi in napeljevanju privatnih vodá.

§. 10. Ta, čegar je kaka privatna voda, sme jo za se in za druge porabiti in potrošiti, kakor ga je volja, razen, kjer kako posebno pravno ime izjemo od tega pravila ustanovljuje.

Pri tekočih vodah je poraba, kakor postave določujejo, utesnjena ali omejena s pravicami, ki jih drugi do vode imajo, in pa z javnimi ali občnimi oziri, ki se podajajo iz zveze med vodami in iz tega, da brez vode ni mogoče obstati.

Zlasti ne sme privatni lastnik vode tako rabiti, da bi se pravici koga drugega na škodo onesnažila, da bi drugim na škodo zastajala ali pa po tujem zemljišču razlivala se ali podmakala ga.

§. 11. Zemljiški lastnik ne sme samovoljno dolnjemu zemljišču na škodo spremeniti struge, po kteri se voda po njegovem zemljišču tekoča sama ob sebi (od narave) odteka.

Nasproti pa niti lastnik dolnjega zemljišča nima pravice, zgornjemu na škodo zavirati vodi odtoka, kakor je sam ob sebi.

§. 12. Vodo, ktero je zemljiški lastnik napeljal na svoje zemljišče, pa je ni potrošil, treba je, predno pride na tuje zemljišče, nazaj v izvirno strugo spraviti, razen če bi ona, tudi drugače odpeljana, ne delala nobene škode drugim, ki imajo pravico do vode.

§. 13. Ako se lastniki več brežnih kosov, ki se eden drugega držé, zedinijo iz tega namena, da bi ktero vodo skupej rabili ali napeljali, štejejo se njihova zemljišča zastran tega drugim nasproti za eno samo zemljišče.

Digitized by Google

§. 14. Ako sta nasprotna brega tekoče privatne vode last raznih gospodarjev, imajo, — če se ne dá dokazati, da veljá kako drugo pravno razmerje, — posestniki ene in druge od obeh brežnih strani po dolgosti svoje brežne posesti pravico do polovice mimo tekočega vodovja.

§. 15. Tudi kjer ni tega, kar se po §. 365 obč. drž. zak. hoče za razlastitev, sme se iz namena, da bi se voda koristneje porabila, ali pa škoda, ki jo dela, odstranila, po upravnem potu zaukazati:

a) da naj lastnik tekoče privatne vode, kolikor je sam ne potrebuje in je tudi resne porabi v roku, ki mu ga gosposka z ozirom na okolišćine, kakor je prav, postavi, to vodo za primerno odškodovanje prepusti drugim, kteri utegnejo kako korist iz nje imeti;

b) da naj zemljiški posestniki dopusté za primerno odškodovanje ustanovitev kake služnosti na svojem posestvu iz tega namena, da se tuja voda z enega v drug kraj po njih zemlji napelje in na isti dela in naprave za to napeljavo potrebne naredé. Take služnosti se pa zemljiški posestniki lahko s tem oprostijo, da zemljo za napeljavo vode in za dotične naprave potrebno odstopijo, za kteri odstop jim gre primerno odškodovanje. Če bi posestnik zavoljo napeljane vode in dotičnih naprav zemljišča ne mogel več svojemu namenu primerno porabiti, mora mu se, če tako hoče celo zemljišče odkupiti.

§. 16. Kraji in občine, ki nimajo vode, kolikor je potrebujejo, imajo dotle, dokler sega ta potreba, pravico, razlastiti za primerno odškodovanje privatno vodo in pravice na porabo ali uživanje vode, kolikor jih lastniki in uživalci za enakošen namen sami ne potrebujejo.

§. 17. V primerih paragrafov 15 in 16 bode se znesek odškodovanja, če se dotičniki o tem sami ne zmenijo, po upravnem potu našel in izgovoril; če pa dotičniki pri tem nečejo ostati, naj se določi s sodnim najdenjem po načelih (vodilih) razlastilnega postopka, k čemer se pokličete obe strani.

§. 18. Bolj na tanko določiti, kako se bo komu nepotrebovana voda posilno jemala, in kako se bodo dovoljevale posilne služnosti za napeljevanje voda, — kolikor bode takih določeb v posameznih kraljevinah in deželah potreba za povzdigo kmetijstva in obrtnosti, to se med mejami v §§. 15 in 16 postavljenimi pridržuje deželnemu postavodavstvu.

Oddelek IV.

O teh, ki imajo pravico do ribštva.

§. 19. Tisti, ki imajo pravico do ribštva (ribjega lova), ne morejo nikomer braniti, da ne bi kako drugače užival tisto vodo, ampak smejo samo zahtevati primerno odškodovanje, ktero upravna gosposka izreče ali pa sodnik takrat določi, kadar dotičnik s to izreko ni zadovoljen.

Oddelek V.

O vodnih družbah za ta namen, da se zemljišče zavaruje od vode, ali da se vodam tek uredi ali popravi, da se naredé naprave za osušanje ali za namakanje zemljišč.

§. 20. Za zvršbo del na vodi ali gradeb, kterih namen je, zavarovati zemljišče, ali pa kaki vodi tek urediti in popraviti, po tem za osuševalne in namakalne

Digitized by Google

naprave smejo se ali s prostovoljnim dogovorom ali pa po sklepu večine dotičnikov z zaukazom pristojne upravne gosposke ustanoviti vodne družbe.

§. 21. Kadar se po upravnem potu spozná, da bi gradba stavba ali naprava, ki jo ima večina dotičnikov na misli, bila brez dvombe koristna, in da se delo ne more namenu primerno speljati, če se ne raztegne tudi na zemljišča manjšine, sme manjšina biti primorana, da pristopi v družbo, ktera se ima ustanoviti za napravo in porabo le-tega dela.

Glasovi pa se ne štejejo po glavah, temuč po dotičnem posestvu.

Toda lastniki takih zemljišč, ki jim dajó veči dobiček po dozdanji porabi kot bi dajala po namenjeni napravi, ne morejo se siliti, da bi bili deležniki, temuč samo, da dovolijo služnost, ali pa da odstopijo zemljišča po §§. 15—18.

§. 22. Vsaka vodna družba mora imeti pravila, ravnavstvo ali vodstvo in pa starešinstvo, ktero jo zastopa proti vnanjim. Za pravni obstanek vodne družbe v javnem in državljanskem občenju je potrebno, da jo je pristojna upravna gosposka pripoznala.

Priznavno pismo, pravila, spisek udov in podpis tistih oseb, ki podpisujejo v imenu starešinstva ali načelstva, morajo biti razvidni iz posebne zapisne knjige (vodne knjige), v ktero je treba vpisati vsako dotično predrugačbo, kadar se primeri.

Ta vodna knjiga se piše pri gosposki in vsakemu, kdor želi, naj se dopusti pregledati jo.

§. 23. Kdor pridobi zemljišče v družbeni zvezi stoječe, postane s tem družbenik ter je dolžan opravljati to, kar mu nalaga le-to razmerje.

Ta dolžnost je zemljiška dolžnost ali obtežba, ima do zneska triletnih zastankov prednost pred drugimi stvarnimi (na zemljišču ležečimi) dolžnostmi brž za cecarskimi davki in javnimi davščinami, in prestaja samo s tem, da se obtoženo zemljišče, kakor je v redu, iz družbe odloči ali pa da se družba sama razide.

§. 24. Po tem ko so izpolnjene dolžnosti, ki jih ima družba drugim ljudém nasproti, sme se razdružba z nadpolovično večino glasov storiti.

§. 25. V drugem pa je uravnovanje vodnih družeb pridržano deželnemu postavodavstvu.

To veljá sosebno zastran določbe, kaka večina dotičnega zemljiškega posestva je dovolj, da se sme manjšina k čemu prisiliti, in kako naj se šteje ali računi ta večina (n. pr. po velikosti zemljišča ali po vrednosti njegovi); potem zastran tega, koliko bodo družabniki morali plačevati v družbo in s kterimi posilnimi sredstvi naj se dolžni prineski poterjujejo; dalje zastran pogoj, pod kterimi se smejo vodne družbe primeravati, da zemljišča, ki niso v družbeni zvezi, pozneje vanjo vzamejo, ali taka zemljišča, ki stoje v zvezi, iz iste zopet izpusté, zadnjič zastran tega, kako naj se vodnja knjiga napravi in piše.

Oddelek VI.

O dolžnosti privatnih posestnikov prilagati za zidovanja ali stavbe na vodi, ki se zvršujejo ob državnem ali deželnem strošku.

§. 26. Ako se z državnimi ali deželnimi denarji zida iz tega namena, da bi se kaka voda v korist porabila, kam napeljala ali pa zajezila in odvrnila, in če so

Digitized by Google

taka dela ob enem tudi posestnikom meječih zemljišč ali sosednih vodnih naprav precej (znatno) k prida, ker jim kako korist donašajo ali kako kvaro odvračajo, smejo omenjeni posestniki, tudi če po načelih §. 365 obč. drž. zak. ni dopuščena razlastitev (ekspropriacija), biti primorani, da primeren znesek k stroškom za zidanje doplačajo.

Ali zidanje omenjenim osebam donaša precejšnjo korist ali odvrača precejšnjo škodo, potem koliko ima primerno doplačilo po številki znašati, to naj se po upravnem potu najde in izreče, in če dotičniki pri tem izreku ne ostanejo, naj določi sodnik.

Oddelek VII.

O oblasti deželnih zborov, izdati določbe za izvršitev te postave.

§. 27. Izdati dalje postavne določbe o porabi, napeljevanju in grajenju ali zaježevanju vodá, izvzemši predpise o vožnji na ladijah, spada v področje deželnega postavodavstva, po kterem se tudi zlasti uravnuje pristojnost, opravilstvo, postopek in kazenska oblast teh gosposk in organov, ki imajo opraviti v vodnih rečeh.

Oddelek VIII.

O začetku veljavnosti te postave in o njeni zvršitvi.

§. 28. Določbe paragrafov 15 in 16 in pa določbe V. oddelka o posilnem napravljanju vodnih družeb pridejo v vsaki kraljevini in deželi posebej še le takrat v moč, ko se izdado tisti zaukazi za njih speljavo, kteri so pridržani deželnemu postavodavstvu.

§. 29. Ministrom za kmetijstvo, pravosodje, notranje reči in trgovino nalaga se, zvršiti to-le postavo.

V Schönbrunnu, dne 30. maja 1869.

Franc Jožef l. r.

Taaffe l. r. **Plener** l. r. **Potocki** l. r. **Giskra** l. r. **Herbst** l. r.

105.

Ukaz pravosodnega ministerstva od 18. junija 1869,

da se Litobratriška občina odkaže v okoliš Mikulovskega okrajnega sodišča na Moravskem.

(Štev. 109. izdatek L. državnega zakonika. Dan izdatbe 19. julija 1869).

Na podlogi §. 2 postave od 11. junija 1868, Drž. zak. št. 59 odločuje se občina Litobratriška iz okoliša Jaroslaviškega okrajnega sodišča ter se odkazuje v okoliš Mikulovskega okrajnega sodišče.

Ta ukaz pride v moč 1. avgusta 1869.

Herbst l. r.

Digitized by Google

106.

Razglas finančnega ministerstva od 27. junija 1869,

da se Tešinski veliki colniji II. razreda oblasti razširijo.

(Št. 120, izdatek L, državnega zakonika. dan izdatbe 3. julija 1869).

Po dogovoru z ministerstvom za trgovino se je ukrenilo z ukazom od 1. novembra 1853 (Drž. zak. št. 233) pod §. 3 zapovedano omejitev v oblastih velike colnije II. razreda v Tešinu na Sleškem odpraviti ter dati imenovani veliki colniji pravico, poprijemati se okrajšanega colnega postopka, kakor piše ukaz od 18. septembra 1857 (Drž. zak. št. 175) za blago po železnicah voženo.

Le-ta zaukaz pride v moč 10. julija 1869.

Brestel l. r.

107.

Ukaz pravosodnega ministerstva od 30. junija 1869,

da se napravite okrajni sodišči v Senožečah in Kostanjevici na Kranjskem.

(Štev. 121, izdatek L. državnega zakonika. Dan izdatbe 3. julija 1869).

Na podlogi §. 2 postave od 11. junija 1868, Drž. zak. št. 59 napravite se v okolišu Ljubljanskega deželnega sodišča in Postojinskega preiskovalnega sodišča Senožeško okrajno sodišče v okolišu okrožnega, dotično preiskovalnega sodišča Novomeškega pa okrajno sodišče Kostanjeviško, ki boste imeli óno v Senožečah, to pa v Kostanjevici svoj uradni sedež in kterih okoliš je razglašen z ministerskim ukazom od 4. februarja 1854, Drž. zak. št. 34.

Pozneje se bo dalo na znanje, kdaj boste ti okrajni sodišči svoja dela začeli.

Herbst l. r.

108.

Razglas finančnega ministerstva od 30. junija 1869,

da se avstrijski veliki colniji na Pasovskem kolodvoru razširjajo oblasti.

(Štev. 123, izdatek LI, državnega zakonika. Dan izdatbe 6. julija 1869).

Avstrijski veliki colniji II. razreda postavljeni na Pasovskem kolodvoru, ki je z razpisom od 27. avgusta 1861 (Drž. zak. št. 85) samo za blago iz colnega edinstva prihajajoče dobila oblasti velike colnije I. razreda, dajejo se polne oblasti ali pravice, ki gredo veliki colniji I. razreda.

To začne veljati 1. avgusta 1869.

Brestel l. r.

Digitized by Google

109.

Razglas finančnega ministerstva od 30. junija 1869,

da se napravite puncovališči v Brežanah in Dragobiču.

(Štev. 124, izdatek LI. državnega zakonika. Dan izdatbe 6. julija 1869).

Z ozirom na razpis od 30. novembra 1866, (Drž. zak. št. 149) daje se na znanje, da se v Brežanah in Dragobiču postavite puncovalnici, ki začnete dela svoja 1. avgusta 1869.

Brežanska puncovalnica bo obsegala do zdaj Tarnopoljski puncovalnici odkazani finančni okraj enakega imena, in sicer združena z ondešno davkarijo ter bo imela uradno znamenje F6; Dragobiška puncovalnica bo obsegala Strijski finančni okraj, ki je bil do zdaj odkazan Stanislavovski puncovalnici, ter bo, združena z ondešno solinsko upravo, imela uradno znamenje F7.

Obe podstojite Levovskemu puncovnemu uradu.

Brestel l. r.

110.

Razglas finančnega ministerstva od 4. julija 1869,

da se mali colniji I. razreda v Schwarzwaner na Sleškem daje oblast, pivo pri izvozu odpravljati.

(Štev. 125, izdatek LII. državnega zakonika. Dan izdatbe 13. julija 1869).

Mali colniji I. razreda v Schwarzwaner na Sleškem daje se oblast, odpravljati pri izvozu pivo (ol), izvažano čez colno linijo s pridržkom povračila potrošnine, po razpisih finančnega ministerstva od 14. julija 1858, 30. novembra 1859, 23. avgusta 1863 in 28. aprila 1869 (Drž. zak. 1858, št. 114; 1859, št. 219; 1863, št. 73 in 1869, št. 54).

Brestel l. r.

111.

Razglas ministerstva za trgovino od 4. julija 1869,

o tem, odklej se ne bodo več rabile pisemske marke in zavitki, potem marke za časnike, izdane leta 1863.

(Št. 126, izdatek LII. državnega zakonika. Dan izdatbe 13. julija 1869.)

Počemši od 1. septembra 1869 ne bodo se celo več smele rabiti pisemske marke in pa zavitki (couverts), po tem časniške marke od leta 1863 (s c. kr. orlom v nadtisku), ter se bodo od tistega časa pisma, ki imajo take znamke na sebi, ali ki so v takih zavitkih, štela za nefrankirana.

Plener l. r.

Digitized by Google

Prestave iz državnega zakonika leta 1869

za

kranjsko vojvodino.

XVII. del.

112.

Postava od 27. marca 1869,

s ktero se ministerstvu kraljevin in dežel zastopanih v državnem zboru daje oblast, skleniti z ministerstvom dežel ogerske krone dogovor zastran vzajemne ustanovitve stroškov pri colnih dohodkih.

(Štev. 117, izdatek XLIX. državnega zakonika. Dan izdatbe 24. junija 1869).

S privolitvijo obeh zbornic Mojega državnega zbora ukazujem tako:

Ministerstvo kraljevin in dežel v državnem zboru zastopanih daje se oblast, skleniti z ministerstvom dežel ogerske krone niže stoječi dogovor zastran vzajemne ustanovitve stroškov pri colnih dohodkih:

§. 1.

Z ozirom na členek 2 postave od 24. decembra 1867, Drž. zak. št. 2 od leta 1868, o tem, koliko bodo kraljevine in dežele v državnem zboru zastopane prilagale na potrošek za reči vsem deželam avstrijske monarhije vkupne, določuje se, da se bodo pod stroški pri colnih dohodkih razumeli samo tisti stroški, ki so bili v dozdanjih državnih preudarkih za vse cesarstvo v predelkih potrebščine naznanjani za založbo razhodkov pri colnih dohodkih ter so se odbijali od colnih dohodkov.

§. 2.

Glede na desetletni povprešni znesek v §. 1 omenjenih colnih stroškov sklepa se dogovor, da bodo, počemši od 1. januarja 1868, v namenu določbe „čistega prinosa“ colnih dohodkov, ki so v §. 2 gori omenjene postave od 24. decembra 1867, (Drž. zak. od l. 1868 št. 2) izrečeni za vkupne, kraljevine in dežele zastopane v državnem zboru postavljale v račun trdno ali stanovitno letnino od 1,400.000 gld., (enega milijona štirikrat sto tisoč goldinarjev), dežele ogerske krone pa stanovitno letnino od 450000 gl. (štirikrat sto petdeset tisoč goldinarjev) kakor troške pri colnih dohodkih, naj bodo v resnici letni troški pri colnih dohodkih v enem ali drugem ozemlju veči ali manji.

Na Dunaju 27. marca 1869.

Franc Jožef l. r.

Taaffe l. r. **Brestel** l. r.

Digitized by Google

113.

Postava od 12. maja 1869,

o razvezi ali odpravi fevdne vezi v mejni grofiji Moravski.

(Štev. 103, izdatek XLVI. državnega zakonika. Dan izdatbe 22. junija 1869).

S privolitvijo obeh zbornic državnega zbora izdajam to-le postavo:

Člen I. Fevdno razmerje zastran vseh fevdov (lenstev) in podfevdov, kar jih je v mejni grofiji Moravski, kolikor še ni odpravljeno s postavo od 17. decembra 1862, Drž. zak. št. 103, treba je odpraviti in vrhna ali glavna last, ki gre fevdnemu ali podfevdnemu gospodu, naj se odkupi z odškodovanjem, ktero vazal plača.

Prepovedano je nove fevde napravljati.

Ta postava se pa ne tiče nemškega reda in njegovega posestva.

Člen II. Oprostnino ali odveznino, ktero plača vazal fevdnemu gospodu, odmerja se po vrednosti fevdnega predmeta, ter se postavlja:

1. za fevde, pri kterih se sicer mora prositi za prodajo, pa se po običaju (observanci) ista ne more odreči, na 2 odstotka;

2. za fevde, pri kterih ni takega običaja, in sicer:

a) za fevde, ki so v rokah kake skupne (juristične) osebe, na 4 odstotke;
b) za ženske ali preslične ali pa za meševite fevde na 10 odstotkov;
c) za moški fevd na 15 odstotkov;
d) zadnjič za fevde, pri kterih se vidi, da bodo gospodu nazaj pripadli, na 25 odstotkov.

Od fevda se mora vzeti, da gospodu nazaj pripade, če so fevda posestnik in pa vsi čakalci 60. leto že prestopili.

Člen III. Pri ponudenih fevdih, od kterih se ta lastnost dá dokazati ali pri fevdih, ki jih je vazal od fevdnega gospoda kupil, naj se dotična oprostnina za 2 odstotka niže odmerja.

Člen IV. Kar §§. 2, 3, 11 do vštevno 18, potem §§. 20 do vštevno 27 od deržavne postave dane 17. decembra 1862, Drž. zak. št. 103, velevajo zastran delne odprave fevdne vezi, to naj se zastran odkupa obrača tudi na fevde v členu I te postave omenjene.

Člen V. Če bi se pri zvrševanju te postave prišlo na takošne fevde, ki se ne dado vvrstiti med fevde v členu II. povedane, naj se postava po anologiji tolmači ter reč razsoja tako, kakor izgled najbližje podobne vrste fevdov nanaša, z ozirom, kar je prav na dane okoliščine.

Člen VI. Ministru notranjih reči nalaga se, po domembi z ministroma za pravosodje in finančne zvršiti le-to postavo.

V Gedelovu 12. maja 1869.

Frane Jožef l. r.

Taaffe l. r. **Giskra** l. r. **Herbst** l. r. **Brestel** l. r.

Digitized by Google

114.

Postava od 12. maja 1869,

o razvezi ali odpravi fevdne vezi v nadvojvodstvu Avstriji pod Anižo.

(Št. 104, izdatek XLVI. državnega zakonika. Dan izdatbe 22. junija 1869.)

S privolitvijo obeh zbornic državnega zbora izdajam to-le postavo:

Člen I. Fevdno razmerje zastran vseh fevdov (lenstev) in podfevdov, kar jih je v nadvojvodstvu Avstriji pod Anižo, kolikor še ni odpravljeno s postavo od 17. decembra 1862, Drž. zak. št. 103, treba je odpraviti in vrhna ali glavna last, ki gre fevdnemu ali podfevdnemu gospodu, naj se odkupi z odškodovanjem, ktero vazal plača.

Prepovedano je nove fevde napravljati.

Ta postava se pa ne tiče fevdnih deželnih dednih uradov, nemškega reda in njegovega posestva.

Nasproti pa padajo pod to postavo tista fevdna posestva in tisti prejemki, ki so združeni s posamnimi dednimi uradi.

Člen II. Oprostnino ali Odveznino, ktero plača vazal fevdnemu gospodu, odmerja se po vrednosti fevdnega predmeta, ter se postavlja:

1. za fevde, pri kterih se sicer mora prositi za prodajo, pa se po običaju (observanci) ista ne more odreči, na 2 odstotka;

2. za fevde, pri kterih ni takega običaja, in sicer:

a) za fevde, ki so v rokah kake skupne (juristične) osebe, na 4 odstotke;
b) za ženske ali presličně ali pa za meševite fevde na 10 odstotkov;
c) za moški fevd na 15 odstotkov;
d) za fevde s fevdno milostjo na 6 odstotkov;
e) zadnjič za fevde, pri kterih se vidi, da bodo gospodu nazaj pripadli, na 25 odstotkov.

Od fevda se more vzeti, da gospodu nazaj pripade, če so fevda posestnik in pa vsi šakalci 60. leto že prestopili.

Člen III. Pri ponudenih fevdih, od kterih se ta lastnost dá dokazati, ali pri fevdih, ki jih je vazal od fevdnega gospoda kupil, naj se dotična oprostnina za 2 odstotka niže odmerja.

Člen IV. Kar §§. 2, 3, 11 do vštevno 18, potem §§. 20 do vštevno 27 od državne postave dane 17. decembra 1862, Drž. zak. št. 103, velevajo zastran delne odprave fevdne vezi, to naj se zastran odkupa obrača tudi na fevde v členu I te postave omenjene.

Člen V. Če bi se pri zvrševanju te postave prišlo na takošne fevde, ki se ne dado vvrstiti med fevde v členu II povedane, naj se postava po anologiji tolmači ter reč razsoja tako, kakor izgled najbližje podobne vrste fevdov nanaša, z ozirom, kar je prav na dane okoliščine.

Člen VI. Ministru notranjih reči nalaga se, po domembi z ministroma za pravosodje in finance zvrštti le-to postavo.

V Gedelovu 12. maja 1869.

Franc Jožef l. r.

Taaffe l. r. **Giskra** l. r. **Herbst** l. r. **Brestel** l. r.

Digitized by Google

115.

Postava od 12. maja 1869,

o razvezi ali odpravi fevdne vezi v nadvojvodstvu Avstrije nad Anižo.

(Štev. 105, izdatek XLVI. državnega zakonika. Dan izdatbe 22. junija 1869).

S privolitvijo obeh zbornic državnega zbora izdajam to-le postavo:

Člen I. Fevdno razmerje zastran vseh fevdov (lenstev) in podfevdov, kar jih je v nadvojvodstvu Avstriji nad Anižo, kolikor še ni odpravljeno s postavo 17. decembra 1862, Drž. zak. št. 103, treba je odpraviti in vrhna ali glavna last, ki gre fevdnemu ali podfevdnemu gospodu, naj se odkupi z odškodovanjem, ktero vazal plača.

Prepovedano je nove fevde napravljati.

Ta postava se pa ne tiče fevdnih deželnih dednih uradov, nemškega reda in njegovega posestva.

Nasproti pa padajo pod to postavo tista fevdna posestva in tisti prejemki, ki so združeni s posamnimi dednimi uradi.

Člen II. Oprostnino ali Odveznino, ktero plača vazal fevdnemu gospodu, odmerja se po vrednosti fevdnega predmeta, ter se postavlja:

1. za fevde, pri kterih se sicer mora prositi za prodajo, pa se po običaju (observanci) ista ne more odreči, na 2 odstotka;
2. za fevde, pri kterih ni takega običaja, in sicer:

a) za fevde, ki so v rokah take skupne (juristične) osebe, na 4 odstotke;
b) za ženske ali preslične ali pa za meševite fevde na 10 odstotkov;
c) za moški fevd na 15 odstotkov;
d) za fevde s fevdno milostjo na 6 odstotkov;
e) zadnjič za fevde, pri kterih se vidi, da bodo gospodu nazaj pripadli, na 25 odstotkov.

Od fevda se more vzeti, da gospodu nazaj pripade, če so fevda posestnik in pa vsi čakalci 60. leto že prestopili.

Člen III. Pri ponudenih fevdih, od kterih se ta lastnost dá dokazati, ali pri fevdih, ki jih je vazal od fevdnega gospoda kupil, naj se dotična oprostnina za 2 odstotka niže odmerja.

Člen IV. Kar §§. 2, 3, 11 do vštevno 18, potem §§. 20 do vštevno 27 od državne postave dane 17. decembra 1862, Drž. zak. št. 103, velevajo zastran delne odprave fevdne vezi, to naj se zastran odkupa obrača tudi na fevde v členu I te postave omenjene.

Člen V. Če bi se pri zvrševanju te postave prišlo na takošne fevde, ki se ne dado vvrstiti med fevde v členu II povedane, naj se postava po anologiji tolmači ter reč razsoja tako, kakor izgled najbližje podobne vrste fevdov nanaša, z ozirom, kar je prav na dane okoliščine.

Člen VI. Ministru notranjih reči nalaga se, po domembi z ministroma za pravosodje in finance zvršiti le-to postavo.

V Gedelovu 12. maja 1869.

Franc Jožef l. r.

Taaffe l. r. **Giskra** l. r. **Herbst** l. r. **Brestel** l. r.

Digitized by Google

116.

Postava od 12. maja 1869,

o razpusti ali odpravi fevdne vezi v kraljestvu Češkem.

(Štev. 106, izdatek XLVI. državnega zakonika. Dan izdatbe 22. junija 1869).

S privolitvijo obeh zbornic državnega zbora izdajam to-le postavo:

Člen I. Fevdno razmerje zastran vseh fevdov (lenstev) in podfevdov, kar jih je v kraljestvu Českem, kolikor še ni odpravljeno s postavo od 17. decembra 1862, Drž. zak. št. 103, treba je odpraviti in vrhna ali glavna last, ki gre fevdnemu ali podfevdnemu gospodu, naj se odkupi z odškodovanjem, ktero vazal plača.

Prepovedano je nove fevde napravljati.

Ta postava se pa ne tiče deželnih dednih uradov.

Nasproti pa padajo pod to postavo tista fevdna posestva in tisti prejemki, ki so združeni s posamnimi dednimi uradi.

Člen II. Oprostnino ali Odveznino, ktero plača vazal fevdnemu gospodu odmerja se po vrednosti fevdnega predmeta, ter se postavlja:

1. za fevde, pri kterih se sicer mora prositi za prodajo, pa se po običaju (observanci) ista ne more odreči, na 2 odstotka;

2. za fevde, pri kterih ni takega običaja, in sicer:

a) za fevde, ki so v rokah kake skupne (juristične) osebe, na 4 odstotke;
b) za ženske ali preslične ali pa za meševite fevde na 10 odstotkov;
c) za moški fevd na 15 odstotkov;
d) zadnjič za fevde, pri kterih se vidi, da bodo gospodu nazaj pripadli, na 25 odstotkov.

Od fevda se more vzeti, da gospodu nazaj pripade, če so fevda posestnik in pa vsi čakalci 60. leto že prestopili.

Člen III. Pri ponudenih fevdih, od kterih se ta lastnost dá dokazati, ali pri fevdih, ki jih je vazal od fevdnega gospoda kupil, naj se dotična oprostnina za 2 odstotka niže odmerja.

Člen IV. Kar §§. 2, 3, 11 do vštevno 18, potem §§. 20 do vštevno 27 od državne postave dane 17. decembra 1862, Drž. zak. št. 103, velevajo zastran delne odprave fevdne vezi, to naj se zastran odkupa obrača tudi na fevde v členu I te postave omenjene.

Člen V. Če bi se pri zvrševanju te postave prišlo na takošne fevde, ki se ne dado vvrstiti med fevde v členu II povedane, naj se postava po anologiji tolmači ter reč razsoja tako, kakor izgled najbližje podobne vrste fevdov nanaša, z ozirom, kar je prav na dan okoliščine.

Člen VI. Ministru notranjih reči nalaga se, po domembi z ministroma za pravosodje in finance zvršiti le-to postavo.

V Gedelovu 12. maja 1869.

Franc Jožef l. r.

Taaffe l. r. **Giskra** l. r. **Herbst** l. r. **Brestel** l. r.

Digitized by Google

117.

Postava od 12. maja 1869,

o razvezi ali odpravi fevdne vezi v vojvodini [illegible].

(Štev. 107, izdatek XLVI. državnega zakonika. Dan izdatbe 29. junija 1869).

S privolitvijo obeh zbornic državnega zbora izdajam to-le postavo:

Člen I. Fevdne razmerje zastran vseh fevdov (lenstev) in podfevdov, kar jih je v nadvojvodstvu Avstriji nad Anižo, kolikor še ni odpravljeno s postavo 17. decembra 1862, Drž. zak. št. 103, treba je odpraviti in vrhna ali glavna last, ki gre fevdnemu ali podfevdnemu gospodu, naj se odkupi z odškodovanjem, ktero vazal plača.

Prepovedano je nove fevde napravljati.

Ta postava se pa ne tiče fevdnih deželnih dednih uradov, nemškega reda in njegovega posestva.

Nasproti pa padajo pod to postavo tista fevdna posestva in tisti prejemki, ki so združeni s posamnimi dednimi uradi.

Člen II. Oprostnino ali Odveznino, ktero plača vazal fevdnemu gospodu, odmerja se po vrednosti fevdnega predmeta, ter se postavlja:

1. za fevde, pri kterih se sicer mora prositi za prodajo, pa se po običaju (observanci) ista ne more odreči, na 2 odstotka;

2. za fevde, pri kterih ni takega običaja, in sicer:

a) za fevde, ki so v rokah take skupne (juristične) osebe, na 4 odstotke;
b) za ženske ali preslične ali pa za meševite fevde na 10 odstotkov;
c) za moški fevd na 15 odstotkov;
d) zadnjič za fevde, pri kterih se vidi, da bodo gospódu nazaj pripadli, na 25 odstotkov.

Od fevda se more vzeti, da gospodu nazaj pripade, če so fevda posestnik in pa vsi čakalci 60. leto že prestopili.

Člen III. Pri ponudenih fevdih, od kterih se ta lastnost dá dokazati, ali pri fevdih, ki jih je vazal od fevdnega gospoda kupil, naj se dotična oprostnina za 2 odstotka niže odmerja.

Člen IV. Kar §§. 2, 3, 11 do vštevno 18, potem §§. 20 do vštevno 27 od državne postave dane 17. decembra 1862, Drž. zak. št. 103, velevajo zastran delne odprave fevdne vezi, to naj se zastran odkupa obrača tudi na fevde v členu I te postave omenjene.

Člen V. Če bi se pri zvrševanju te postave prišlo na takošne fevde, ki se ne dado vvrstiti med fevde v členu II povedane, naj se postava po anologiji tolmači ter reč razsoja tako, kakor izgled najbližje podobne vrste fevdov nanaša, z ozirom, kar je prav na dane okoliščine.

Člen VI. Ministru notranjih reči nalaga se, po domembi z ministroma za pravosodje in finance zvršiti le-to postavo.

V Gedelovu 12. maja 1869.

Franc Jožef l. r.

Taaffe l. r. **Giskra** l. r. **Herbst** l. r. **Brestel** l. r.

Digitized by Google

113.

Postava od 12. maja 1869,

o razvezi ali odpravi fevdne vezi v pokneženi grofiji Tirolski in deželi Predarelski.

(Štev. 108, izdatek XLVI. državnega zakonika. Dan izdatbe 22. junija 1869).

S privolitvijo obeh zbornic državnega zbora izdajam to-le postavo:

Člen I. Fevdno razmerje zastran vseh fevdov (lenstev) in podfevdov, kar jih je v nadvojvodstvu Avstriji nad Anižo, kolikor še ni odpravljeno s postavo od 17. decembra 1862, Drž. zak. št. 103, treba je odpraviti in vrhna ali glavna last, ki gre fevdnemu ali podfevdnemu gospodu, naj se odkupi z odškodovanjem, ktero vazal plača.

Prepovedano je nove fevde napravljati.

Ta postava se pa ne tiče fevdnih deželnih dednih uradov, nemškega reda in njegovega posestva.

Nasproti pa padajo pod to postavo tista fevdna posestva in tisti prejemki, ki so združeni s posamnimi dednimi uradi.

Člen II. Oprostnino ali Odveznino, ktero plača vazal fevdnemu gospodu odmerja se po vrednosti fevdnega predmeta, ter se postavlja:

1. za fevde, pri kterih se sicer mora prositi za prodajo, pa se po običaju (observanci) ista ne more odreči, na 2 odstotka;
2. za fevde, pri kterih ni takega običaja, in sicer:
 a) za fevde, ki so v rokah kake skupne (juristične) osebe, na 4 odstotke;
 b) za ženske ali preslične ali pa za meševite fevde na 10 odstotkov;
 c) za moški fevd na 15 odstotkov;
 d) zadnjič za fevde, pri kterih se vidi, da bodo gospodu nazaj pripadli, na 25 odstotkov.

Od fevda se more vzeti, da gospodu nazaj pripade, če so fevda posestnik in pa vsi čakalci 60. leto že prestopili.

Člen III. Pri ponudenih fevdih, od kterih se ta lastnost dá dokazati, ali pri fevdih, ki jih je vazal od fevdnega gospoda kupil, naj se dotična oprostnina za 2 odstotka niže odmerja.

Člen IV. Kar §§. 2, 3, 11 do vštevno 18, potem §§. 20 do vštevno 27 od državne postave dane 17. decembra 1862, Drž. zak. št. 103, velevajo zastran delne odprave fevdne vezi, to naj se zastran odkupa obrača tudi na fevde v členu I te postave omenjene.

Člen V. Če bi se pri zvrševanju te postave prišlo na takošne fevde, ki se ne dado vvrstiti med fevde v členu II povedane, naj se postava po anologiji tolmači ter reč razsoja tako, kakor izgled najbližje podobne vrste fevdov nanaša, z ozirom, kar je prav na dan okoliščine.

Člen VI. Ministru notranjih reči nalaga se, po domembi z ministroma za pravosodje in finance zvršiti le-to postavo.

V Gedelovu 12. maja 1869.

Franc Jožef l. r.

Taaffe l. r. **Giskra** l. r. **Herbst** l. r. **Brestel** l. r.

Digitized by Google

119.

Postava od 12. maja 1869,

o razvezi ali odpravi fevdne vezi v pokneženi grofiji Goriški in Gradiški, v mejni grofiji Istri in v mestu Trstu s tržaškim obmestjem.

(Štev. 109, izdatek XLVI. državnega zakonika. Dan izdatbe 22. junija 1869).

S privolitvijo obeh zbornic državnega zbora izdajam to-le postavo:

Člen I. Fevdno razmerje zastran vseh fevdov (lenstev) in podfevdov, kar jih je v pokneženi grofiji Goriški in Gradiški, v mejni grofiji Istri in v mestu Trstu z njegovim obmestjem, kolikor še ni odpravljeno s postavo od 17. decembra 1862, Drž. zak. št. 103, treba je odpraviti in vrhna ali glavna last, ki gre fevdnemu ali podfevdnemu gospodu, naj se odkupi z odškodovanjem, ktero vazal plača.

Prepovedano je nove fevde napravljati.

Ta postava se pa ne tiče fevdnih deželnih dednih uradov.

Nasproti pa padajo pod to postavo tista fevdna posestva in tisti prejemki, ki so združeni s posamnimi dednimi uradi.

Člen II. Oprostnino ali Odveznino, ktero plača vazal fevdnemu gospodu, odmerja se po vrednosti fevdnega predmeta, ter se postavlja:

1. za fevde, pri kterih se sicer mora prositi za prodajo, pa se po običaju (observanci) ista ne more odreči, na 2 odstotka;
2. za fevde, pri kterih ni takega običaja, in sicer:

a) za fevde, ki so v rokah kake skupne (juristične) osebe, na 4 odstotke;
b) za ženske ali preslične ali pa za meševite fevde na 10 odstotkov;
c) za moški fevd na 15 odstotkov;
d) zadnjič za fevde, pri kterih se vidi, da bodo gospodu nazaj pripadli, na 25 odstotkov.

Od fevda se mora vzeti, da gospodu nazaj pripade, če so fevda posestnik in pa vsi čakalci 60. leto že prestopili.

Člen III. Pri ponudenih fevdih, od kterih se ta lastnost dá dokazati ali pri fevdih, ki jih je vazal od fevdnega gospoda kupil, naj se dotična oprostnina za 2 odstotka niže odmerja.

Člen IV. Kar §§. 2, 3, 11 do vštevno 18, potem §§. 20 do vštevno 27 od deržavne postave dane 17. decembra 1862, Drž. zak. št. 103, velevajo zastran delne odprave fevdne vezi, to naj se zastran odkupa obrača tudi na fevde v členu I te postave omenjene.

Člen V. Če bi se pri zvrševanju te postave prišlo na takošne fevde, ki se ne dado vvrstiti med fevde v členu II. povedane, naj se postava po anologiji tolmači ter reč razsoja tako, kakor izgled najbližje podobne vrste fevdov nanaša, z ozirom, kar je prav na dane okoliščine.

Člen VI. Ministru notranjih reči nalaga se, po domembi z ministroma za pravosodje in finance zvršiti le-to postavo.

V Gedelovu 12. maja 1869.

Franc Jožef l. r.

Taaffe l. r. **Giskra** l. r. **Herbst** l. r. **Brestel** l. r.

Digitized by Google

120.

Postava od 12. maja 1869,

o razvezi ali odpravi fevdne vezi v kraljevini Dalmatinski.

(Štev. 140, izdatek XLVI. državnega zakonika. Dan izdatbe 22. junija 1869).

S privolitvijo obeh zbornic državnega zbora izdajam to-le postavo:

Člen I. Fevdno razmerje zastran vseh fevdov (lenstev) in podfevdov, kar jih je v kraljevini Dalmatinski, kolikor še ni odpravljeno s postavo 17. decembra 1862, Drž. zak. št. 103, treba je odpraviti in vrhna ali glavna last, ki gre fevdnemu ali podfevdnemu gospodu, naj se odkupi z odškodovanjem, ktero vazal plača.

Prepovedano je nove fevde napravljati.

Člen II. Oprostnino ali Odveznino, ktero plača vazal fevdnemu gospodu, odmerja se po vrednosti fevdnega predmeta, ter se postavlja:

1. za fevde, pri kterih se sicer mora prositi za prodajo, pa se po običaju (observanci) ista ne more odreči, na 2 odstotka;

2. za fevde, pri kterih ni takega običaja, in sicer:

a) za fevde, ki so v rokah take skupne (juristične) osebe, na 4 odstotke;
b) za ženske ali preslične ali pa za meševite fevde na 10 odstotkov;
c) za moški fevd na 15 odstotkov;
d) zadnjič za fevde, pri kterih se vidi, da bodo gospodu nazaj pripadli, na 25 odstotkov.

Od fevda se more vzeti, da gospodu nazaj pripade, če so fevda posestnik in pa vsi čakalci 60. leto že prestopili.

Člen III. Pri ponudenih fevdih, od kterih se ta lastnost dá dokazati, ali pri fevdih, ki jih je vazal od fevdnega gospoda kupil, naj se dotična oprostnina za 2 odstotka niže odmerja.

Člen IV. Kar §§. 2, 3, 11 do vštevno 18, potem §§. 20 do vštevno 27 od državne postave dane 17. decembra 1862, Drž. zak. št. 103, velevajo zastran delne odprave fevdne vezi, to naj se zastran odkupa obrača tudi na fevde v členu I te postave omenjene.

Člen V. Če bi se pri zvrševanju te postave prišlo na takošne fevde, ki se ne dado vvrstiti med fevde v členu II povedane, naj se postava po anologiji tolmači ter reč razsoja tako, kakor izgled najbližje podobne vrste fevdov nanaša, z ozirom, kar je prav na dane okoliščine.

Člen VI. Ministru notranjih reči nalaga se, po domembi z ministroma za pravosodje in finance zvršiti le-to postavo.

V Gedelovu 12. maja 1869.

Franc Jožef l. r.

Taaffe l. r. **Giskra** l. r. **Herbst** l. r. **Brestel** l. r.

Digitized by Google

121.

Postava od 12. maja 1869,

o razvezi ali odpravi fevdne vezi v vojvodstvu Koroškem.

(Štev. 111, izdatek XLVI. državnega zakonika. Dan izdatbe 22. junija 1869).

S privolitvijo obeh zbornic državnega zbora izdajam to-le postavo:

Člen I. Fevdno razmerje zastran vseh fevdov (lenstev) in podfevdov, kar jih je v vojvodstvu Koroškem, kolikor še ni odpravljeno s postavo od 17. decembra 1862, Drž. zak. št. 103, treba je odpraviti in vrhna ali glavna last, ki gre fevdnemu ali podfevdnemu gospodu, naj se odkupi z odškodovanjem, ktero vazal plača.

Prepovedano je nove fevde napravljati.

Ta postava se pa ne tiče fevdnih deželnih dednih uradov, nemškega reda in njegovega posestva.

Nasproti pa padajo pod to postavo tista fevdna posestva in tisti prejemki, ki so združeni s posamnimi dednimi uradi.

Člen II. Oprostnino ali Odveznino, ktero plača vazal fevdnemu gospodu odmerja se po vrednosti fevdnega predmeta, ter se postavlja:

1. za fevde, pri kterih se sicer mora prositi za prodajo, pa se po običaju (observanci) ista ne more odreči, na 2 odstotka;
2. za fevde, pri kterih ni takega običaja, in sicer:

a) za fevde, ki so v rokah kake skupne (juristične) osebe, na 4 odstotke;
b) za ženske ali preslične ali pa za mešcvite fevde na 10 odstotkov;
c) za moški fevd na 15 odstotkov;
d) zadnjič za fevde, pri kterih se vidi, da bodo gospodu nazaj pripadli, na 25 odstotkov.

Od fevda se more vzeti, da gospodu nazaj pripade, če so fevda posestnik in pa vsi čakalci 60. leto že prestopili.

Člen III. Pri ponudenih fevdih, od kterih se ta lastnost dá dokazati, ali pri fevdih, ki jih je vazal od fevdnega gospoda kupil, naj se dotična oprostnina za 2 odstotka niže odmerja.

Člen IV. Kar §§. 2, 3, 11 do vštevno 18, potem §§. 20 do vštevno 27 od državne postave dane 17. decembra 1862, Drž. zak. št. 103, velevajo zastran delne odprave fevdne vezi, to naj se zastran odkupa obrača tudi na fevde v členu I te postave omenjene.

Člen V. Če bi se pri zvrševanju te postave prišlo na takošne fevde, ki se ne dado vvrstiti med fevde v členu II povedane, naj se postava po anologiji tolmači ter reč razsoja tako, kakor izgled najbližje podobne vrste fevdov nanaša, z ozirom, kar je prav na dan okoliščine.

Člen VI. Ministru notranjih reči nalaga se, po domembi z ministroma za pravosodje in finance zvršiti le-to postavo.

V Gedelovu 12. maja 1869.

Franc Jožef l. r.

Taaffe l. r. **Giskra** l. r. **Herbst** l. r. **Brestel** l. r.

Digitized by Google

122.

Postava od 12. maja 1869,

o razvezi ali odpravi fevdne vezi v vojvodstvu Kranjskem.

(Štev. 112, izdatek XLVI. državnega zakonika. Dan izdatbe 22. junija 1869).

S privolitvijo obeh zbornic državnega zbora izdajam to-le postavo:

Člen I. Fevdno razmerje zastran vseh fevdov (lenstev) in podfevdov, kar jih je v vojvodstvu Kranjskem, kolikor še ni odpravljeno s postavo od 17. decembra 1862, Drž. zak. št. 103, treba je odpraviti in vrhna ali glavna last, ki gre fevdnemu ali podfevdnemu gospodu, naj se odkupi z odškodovanjem, ktero vazal plača.

Prepovedano je nove fevde napravljati.

Ta postava se pa ne tiče fevdnih deželnih dednih uradov, nemškega reda in njegovega posestva.

Nasproti pa padajo pod to postavo tista fevdna posestva in tisti prejemki, ki so združeni s posamnimi dednimi uradi.

Člen II. Oprostnino ali Odveznino, ktero plača vazal fevdnemu gospodu, odmerja se po vrednosti fevdnega predmeta, ter se postavlja:

1. za fevde, pri kterih se sicer mora prositi za prodajo, pa se po običaju (observanci) ista ne more odreči, na 2 odstotka;

2. za fevde, pri kterih ni takega običaja, in sicer:

a) za fevde, ki so v rokah kake skupne (juristične) osebe, na 4 odstotke;
b) za ženske ali preslične ali pa za meševite fevde na 10 odstotkov;
c) za moški fevd na 15 odstotkov;
d) zadnjič za fevde, pri kterih se vidi, da bodo gospodu nazaj pripadli, na 25 odstotkov.

Od fevda se mora vzeti, da gospodu nazaj pripade, če so fevda posestnik in pa vsi čakalci 60. leto že prestopili.

Člen III. Pri ponudenih fevdih, od kterih se ta lastnost dá dokazati ali pri fevdih, ki jih je vazal od fevdnega gospoda kupil, naj se dotična oprostnina za 2 odstotka niže odmerja.

Člen IV. Kar §§. 2, 3, 11 do vštevno 18, potem §§. 20 do vštevno 27 od deržavne postave dane 17. decembra 1862, Drž. zak. št. 103, velevajo zastran delne odprave fevdne vezi, to naj se zastran odkupa obrača tudi na fevde v členu I te postave omenjene.

Člen V. Če bi se pri zvrševanju te postave prišlo na takošne fevde, ki se ne dado vvrstiti med fevde v členu II. povedane, naj se postava po anologiji tolmači ter reč razsoja tako, kakor izgled najbližje podobne vrste fevdov nanaša, z ozirom, kar je prav na dane okolišćine.

Člen VI. Ministru notranjih reči nalaga se, po domembi z ministroma za pravosodje in finance zvršiti le-to postavo.

V Gedelovu 12. maja 1869.

Franc Jožef l. r.

Taaffe l. r. **Giskra** l. r. **Herbst** l. r. **Brestel** l. r.

Digitized by Google

123.

Ukaz ministra za bogočastje in uk po domembi z ministrom za pravosodje od 7. junija 1869,

zastran zvrševanja takih škofjih razsodeb, ki govoré, da se ima mašnik v duhovske poboljševalnico zapreti.

(Št. 134, izdatek LV. državnega zakonika. Dan izdatbe 8. avgusta 1869).

Če kteri škof, zvrševaje svojo disciplinarno oblast nad udi duhovskega stanu, ki mu podstojé, tega ali onega mašnika ukaže v duhovsko pokorilnico ali poboljševalnico, zapreti, dá se le-to s postavo dne 27. oktobra 1862, (Državnega zakonika štev. 87) za obrambo osebne svobode dano samo takrat zediniti, če se s tem zaukaže neprisiljeno prebivanje duhovnika v takem zavodu in nadgledovanje istega, dokler tam biva, iz česar sledí, da more takošen škofovski zaukaz samo na toliko in dotle moč imeti, dokler se mu dotični mašnik dobrovoljno podvrže.

Po le-tem postavljenci javne oblasti, kakor zdaj stoji državljansko postavodavstvo, nimajo oblasti, mašnika, kogar je njegov škof obsodil v duhovsko pokorilnico, prijeti in tjekaj oddati.

Hasner l. r.

124.

Postava od 10. junija 1869,

o razglaševanju postav in ukasov z državnim zakonikom (oglasnikom državnih zakonov).

(Štev. 113, izdatek XLVII. državnega zakonika. Dan izdatbe 22. junija 1869).

S privolitvijo obeh zbornic državnega zbora ukazujem tako le:

§. 1. Državni zakonik je za kraljevine in dežele v državnem zboru zastopane namenjen, da se z njim vezalno razglašujejo:

a) postave (zakoni), ki so se naredile s sodelovanjem državnega zbora;

b) državne pogodbe, ki se imajo javno na znanje dati;

c) ukazi, ki se izdajó na podlogi državnih postav.

Postave in ukazi, ki se imajo razglasiti po državnem zakoniku, jemljó se va-nj pod zapored tekočimi, konec vsakega leta sklepanimi števili.

§. 2. Ministerstvo notranjih reči izdaje državni zakonik v vseh jezikih, ki so navadni v kraljevinah in deželah na državnem zboru zastopanih.

Državni zakonik v nemškem jeziku obsega avtentični tekst za-nj namenjenih razglasov.

Državni zakoniki v drugih navadnih jezikih zapopadajo službene prestave avtentičnega teksta.

Pravilo bodi, da se državni zakoniki v vseh jezikih ob enem času izdado in razpošljejo.

Kadar bi pa to ne bilo mogoče pri vseh zakonikih, ker je kak razglas obširneji, naj se ostali zakoniki pozneje izdado, toda kolikor bitreje bo mogoče.

§. 3. Državnega zakonika naslov je: „Državni zakonik za kraljevine in dežele v državnem zboru zastopane“.

Digitized by Google

Vsi v državnem zakoniku zapopadeni razglasi, naj bodo, kjer se ne ustanovi drugače, veljavni za vse po §. 1 državne osnovne postave o zastopu cesarstva od 21. decembra 1867, Drž. zak. št. 141, v državnem zboru zastopane kraljevine in dežele, namreč kraljevine Česko, Dalmacijo, Galicijo in Vladimirijo z velikim vojvodstvom Krakovskim, nadvojvodstvo Avstrijo pod in nad Anižo, vojvodine Salcburško, Štajersko, Koroško, Kranjsko in Bukovino, mejno grofijo Moravsko, vojvodino Gornje-Sleško in Dolnje-Sleško, pokneženo grofijo Tirolsko in deželo Predarelsko, mejno grofijo Istro, pokneženo grofijo Goriško in Gradiščansko in pa mesto Trst s Tržaškim obmestjem vred.

V tem primeru naj se ne naznanja posebej okoliš, v kterem bo postava veljala.

Če se pa takošen razglas ne izdá za vse v državnem zboru zastopane kraljevine in dežele, naj se v razglasnem tekstu povê, za kteri okoliš se izdaje.

§. 4. Po državnem zakoniku se ne razglašujejo:

a) Ministerski razpisi, s kterimi se podeljujejo obrtniški privilegiji, ali s kterimi se izrekuje, da je kteri takošen privilegij na drugega prenešen, da je podaljšan ali da je ugasnil;

b) ministerski zaukazi, kteri se nanašajo samo na gospodarstvo z državno lastnino ali z zavodi ali podvzetji, ki so pod državno upravo.

Sem gredo n. pr. cenovniki državnih izdelkov (fabrikatov), predrugačbe v razmeri poštnih ali telegrafskih postaj, kakor tudi poštnih jezdnin itd.

§. 5. Za postave in ukaze vzete v državni zakonik šteje se, da so postavno razglašeni s tem dnem, kterega se je izdal in razposlal tisti izdatek (kos) nemškega državnega zakonika, ki so v njem zapopadeni.

§. 6. Vezalna moč v državnem zakoniku zapopadenih razglasov začenja se, če v njih samih ni izrekoma drugače določeno, z začetkom pet in štiridesetega dne po izteku tistega dneva, kterega se je izdal in razposlal izdatek državnega zakonika v nemškem jeziku, v kterem je zapopaden razglas.

Na vsakem izdatku ali kosu državnega zakonika treba je izrečno povedati dan izdatbe. Razposlati se mora državni zakonik tisti dan, kterega se izdá.

Če se kteri izdatek državnega zakonika ne izdá ob enem v vseh jezikih (Odstavek 5, paragrafa 2), naj se na izdatku v drugih jezikih, v kterih pride pozneje na svetlo, tudi pove, kteri dan je bil avtentični tekst izdan in razposlan.

Še je treba brez odloga v uradnem delu Dunajskega časnika (Wiener-Zeitung) in deželnih časnikov, namenjenih za uradne razglase, naznaniti dan, kterega se izdá vsak izdatek državnega zakonika, in pa razglase, ki so v njem zapopadeni ter naj se na tanko dopové, kteri državni zakonik se izdaje.

§. 7. Uradoma in zastonj se bo dajal državni zakonik samo cesarskim gosposkam, deželnim odborom in pa občinskim gosposkam tistih mest, ki imajo svoje lastne občinske postave.

Daje pa naj se jim tako samo po trdi službeni potrebi.

§. 8. Pri vsaki politični okrajni (občinski) gosposki mora državni zakonik v jezikih v deželi navadnih v uradni hiši kje očitno hraniti se in ob uradnih urah sme ga vsakdo pregledati.

§. 9. Občine imajo dolžnost, nabaviti si po en primerek (eksemplar) državnega zakonika v kterem navadnem jeziku. Ministerstvo notranjih reči določuje, koliko morajo občine za to plačati.

Digitized by Google

§. 10. Skrbí naj se za to, da bo vsakdo kar se dá lahko in hitro državni zakonik dobival, da bo vsaka poštnija naročila na-nj jemala, da bo državnemu zakoniku cena kar je mogoče nizka in da se bo na vse strani razpošiljal tako, kakor časniki. Državni zakonik se razpošilja poštnine prosto.

§. 11. Po okolnostih in po potrebi iz njih izvirajoči smejo se v državnem zakoniku razglašene postave in ukazi, da se kolikor je mogoče razširijo, še tudi kako drugače razglasiti, namreč: da se natisnejo v uradnih časnikih, da se kje očitno nabijejo itd.

§. 12. Moč te postave se začne 1. januarja 1870.

Ravno s tem časom izgube svojo veljavnost postavne določbe, obstoječe zastran razglaševanja postav in ukazov, kolikor se tičejo državnega zakonika.

Ministru notranjih reči se nalaga zvršiti to postavo.

V Schönbrunnu, dne 10. junija 1869.

Franc Jožef l. r.

Taaffe l. r. **Giskra** l. r.

125.

Ukaz ministerstva za pravosodje 24. junija 1869,

da se občini Lednica in Neudek odkažete v okoliš Mikulovskega okrajnega sodišča na Moravskem.

(Št. 132, izdatek LIV. državnega zakonika. Dan izdatbe 28. julija 1869.)

Na podlogi §. 2 postave od 11. junija 1868, Drž. zak. št. 59, odločujete se občini Lednica in Wendek iz okoliša Bretislavskega okrajnega sodišča in Gostopeškega preiskovalnega sodišča, ter se odkazujete pod okoliš Mikulovskega okrajnega oziroma preiskovalnega sodišča, torej pod okoliš Znojemskega okrožnega (kresijskega) sodišča.

Ta ukaz pride v moč 1. avgusta 1869.

Herbst l. r.

126.

Ukaz ministerstva za pravosodje od 2. julija 1869,

da se tržna občina Nemške Libine odkaže v okoliš Šumberskega okrajnega sodišča na Moravskem.

(Štev. 133, izdatek LIV. državnega zakonika. Dan izdatbe 28. julija 1869).

Na podlogi §. 2 postave od 11. junija 1868, Drž. zak. št. 59, odločuje se tržna občina Nemške Libine iz okoliša Unčovskega okrajnega sodišča in Litovelskega preiskovalnega sodišča ter se odkazuje v okoliš Šumberskega okrajnega in preiskovalnega sodišča.

Ta ukaz pride v moč 1. avgusta 1869.

Digitized by Google

127.

Razglas finančnega ministerstva od 8. julija 1869,

o tem, kdaj začnete svoja dela c. kr. državna osrednja (središna) blagajnica in pa c. kr. ministerstvena izplačevalnica.

(Štev. 127. izdatek LII. državnega zakonika. Dan izdatbe 13. julija 1869).

Dodatno k razglasu od 20. junija 1869, (Drž. zak. št. 115) daje se na znanje, da začnete c. kr. državna osrednja blagajnica (centralna kasa) za kraljevine in dežele v državnem zboru zastopane in pa c. kr. ministerstvena plačevalnica 15. julija 1869 svoja službena dela.

Brestel l. r.

128

Ukaz ministra za bogočastje in uk, ministrov za notranje reči in pravosodje od 7. avgusta 1869,

zastran svetnih duhovnov in redovnih (regularnih) oseb, ki se zapró na povelje svojih duhovskih viših.

(Štev. 135, izdatek LV. državnega zakonika. Dan izdatbe 8. avgusta 1869).

Načelo ali vodilo, izrečeno v ukazu ministra za bogočastje in uk od 7. junija 1869, (Drž. zak. št. 134), zastran zvrševanja škofjih razsodeb, ki govoré, da se ima mašnik v duhovsko pokorilnico ali poboljševalnico zapreti, veljá tudi za vse redovnike in redovnice, tako da ne more nobena v kako redovno (regularno) občestvo sprejeta oseba, ki jo dotični vikši iz kterega koli vzroka ukaže zapreti, v zaprtju držana biti, če sama ne privoli.

Ker se pa tudi zastran takih svetnih duhovnov in redovnih oseb, ki se dobrovoljno podvržejo zaporu po ukazu svojih vikših, ne smejo zanemariti oziri na človečnost in na zdravje, zato naj se ministru za bogočastje in uk brez odloga predložé in v prihodnje pri vsakem novem primerljaju precej dopolnijo zaznamki ali kazala tistih svetnih duhovnikov in pa redovnikov ali redovnic, kteri so po svoji dobri volji res zaprti, z naznambo, kako se jim pravi po imenu, koliko časa so že zaprti, in doklej imajo še zaprti ostati, kakošna je priperica glede na nje velikost, na svetlobo in zrak v njej in na njeno opravo, in po tem kako se ondi preskrbujejo.

Če bi škofje ne hteli na se vzeti napravo takih zaznamkov zastran svetne duhovščine in zastran redovnih oseb v svoji škofiji, ter izročiti jih deželnim poglavarjem z dovoljnim poroštvom za to, da so popolni in da je resnično vse, kar je v njih zapisano, morajo okrajni glavarji, kar se tiče svetnih duhovnikov, take zaznamke sami narediti, zastran redovnikov in redovnic pa zahtevati na ravnost od načelnikov posamnih konventov in kongregacij, da jim jih oni dado, in ko jih dobé, na tanko pretresti in poveriti in brž kakor je mogoče predložiti jih.

Ta ukaz je treba vsakemu udu, ki v kteri pobožni red ali takošno kongregacijo na novo pristopi, predno stori obljubo, priobčiti (na znanje dati), in da se je to zgodilo, mora se v vsakem primeru posebej deželnemu poglavarju izkazati.

Pričujoči ukaz pride v moč tisti dan, kterega bo razglašen.

Hasner l. r. **Giskra** l. r. **Herbst** l. r.

Digitized by Google

129.

Cesarski patent od 19. avgusta 1869,

s kterim se deželni zbori dežel: Češke, Galicije in Vladimirije s Krakovskim, Dalmacije, Avstrije pod in nad Anižo, Salcburške, Štajerske, Koroške, Kranjske, Bukovine, Moravske, Šleške, Tirolske, Predarelske, Istre, Goriške in Gradiščanske, potem mestno svetovalstvo Tržaško v svoja postavna zbirališča sklicujejo.

(Štev. 143. izdatek LX. državnega zakonika. Dan izdatbe 22. avgusta 1869).

Mi Franc Jožef Pervi,

po milosti Božji cesar avstrijski;

kralj ogerski in česki, dalmatinski, hrvaški, slavonski, gališki, vladimirski in ilirski; kralj jeruzalemski i. t. d.; nadvojvoda avstrijski; veliki vojvoda toskanski in krakovski; vojvoda lotarinski, salcburški, štajerski, koroški, kranjski in bukovinski; veliki knez erdeljski; mejni grof moravski; vojvoda gornje-sleški in dolnje-sleški; modenski, parmski, piačenski in gvastalski, osvetimski in zatorski, tešinski, friulski, dobrovniški in zaderski; pokneženi grof habsburški in tirolski, kiburški, goriški in gradiški; knez tridentinski in briksenski; mejni grof gornje-lužiški in dolnje-lužiški in istrski; grof hohenembški, feldkirchski, brgenški, sonenberški i. t. d.; gospod tržaški, kotorski in na slovenski Meji; veliki vojvoda Vojvodine srbske i. t. d. i. t. d. dajemo na znanje in poročamo:

Sklicujejo se v svoja postavna zbirališča deželni zbori štajerski, koroški in bukovinski na 9. dan septembra t. l.;

deželni zbori Galicije in Vladimirije s Krakovskim, Avstrije pod in nad Aniže, kranjski in sleški na 15. dan;

isterski in goriški, po tem Tržaško mestno svetovalstvo kakor deželni zbor, na 22. dan septembra;

deželni zbori tirolski, predarelski in salcburški na 25. dan;

česki in moravski na 30. dan istega meseca;

zadnjič dalmatinski na 2. dan oktobra t. l.

Dano v Ischlu dne 19. avgusta v letu tisoč osem sto šestdeset devetem, Našega vladanja eden in dvajsetem.

Franc Jožef l. r. **(L.S.)**

Taaffe l. r. **Plener** l. r. **Hasner** l. r. **Potocki** l. r. **Giskra** l. r.
Herbst l. r. **Brestel** l. r. **Berger** l. r.

Digitized by Google

Prestave iz državnega zakonika leta 1869

za

kranjsko vojvodino.

XVIII. dél.

130.

Ukaz ministra za bogočastje in uk od 18. maja 1869,

s kterim se izdaja poduk za začasne okrajne šolske nadzornike.

Veljaven za nadvojvodstvo Avstrijo pod in nad Anižo, vojvodstvo Kranjsko, mejno grofijo Moravsko, vojvodstvo Gornje-šleško in Dolnje-šleško in pokneženo grofijo Tirolsko.

(Štev. 128. izdatek LIII. državnega zakonika. Dan izdatbe 21. julija 1869).

§. 1. Okrajni šolski nadzornik naj se na tanko seznani s stanom, v kterem je ljudsko šolstvo njegovega uradnega okraja, naj se krepko prizadeva, da se ono poboljša in povzdigne in zlasti gleda na to, da se razredi, kjer je preveč otrok, razdelé, da se zdanje ljudske šole razširijo in nove napravijo.

On naj javne in privatne šole kolikorkrat mora pregleda in naj šole po predpisu obiskuje.

Tudi je nadzornikova dolžnost, glede na šole svojega okraja opravljati tista uradna dela, ktera mu posebej naroči načelnik okrajne ali pa deželne šolske gosposke.

§. 2. Obiskovaje šole naj nadzornik pazi na to:

a) v kakem stanu je šolska hiša, kar se tiče trdnosti poslopja, ali je zdrava po legi in ali ni blizo nje kaj takega, kar bi bilo mladini nevarno ali kar bi utegnilo podučevanje motiti;

b) ali so učilnice (izbe) v dobrem in primernem stanu, ali je njih oprava in uredba dobra in primerna, ali se v izbah zadosti kuri ali va-nje zdrava sapa dobaja in je li v njih, kakor gre, čedno in redno;

c) ali ima šola mesto za telovadbo, ali je pri šolah na kmetih šolski vrt, na kterem bi se kmetijstvu tistega kraja primeren kmetijski nauk delil zlasti o sadjoreji, o reji sviloprejk in čebel in pridelovanja zelenjave, in ali se učitelj s takim podukom tudi peča;

d) ali ima šola potrebne učilne pripomočke (učila) in jeli v nji knjižnica za učitelje in za učence;

e) ali se bukvice ubogim šolarjem zastonj dajane prav razdeljujejo, in ali se z njimi in z drugimi zastonj dajanimi učili po predpisih ravna;

f) ali se letni šolski popis na tanko opravlja, ali vsi otroci, kteri so dolžni, pravilno v šolo hodijo ali kako je sicer poskrbljeno za njih poduk, kakor tudi za poduk gluhonemih in slepih otrok, če je kaj takih, ali se sprejemajo v šolo

Digitized by Google

otroki, ki se niso dolžni va-njo hoditi, ali zunaj zapovedanega časa, ali učitelj na tanko pazi, kdo v šolo hodi ali ne hodi ali opominja in o pravem času naznanja take, ki ne hodijo v šolo, in ali se taki šolarji, ki so šolo dalj časa zanemarjali in se tudi niso naučili, kar jim je potreba znati, primoravajo, da v šolo hodijo tudi v letih, v kterih drugim otrokom ni treba;

g) ali so za šolske potrebe kaki zalogi (fondi) ali štipendiji (ustanove, zadušbine), kdo jih upravlja in ali se dotične dolžnosti izpolnjujejo;

h) ali se plače učiteljem o pravem času in brez spodtike oddajejo, ali se učitelji pečajo s kakim stranskim zaslužkom in s kakim, ali jih to ne moti v izpolnjevanju dolžnosti njihovega poklica;

i) ali učitelji na tanko toliko časa uče, kolikor jim je zapovedano, in je li to zadosti, ali učé po zapovedanem črtežu, ali rabijo pri tem samo take bukve, za ktere je pristojna šolska gosposka izrekla, da so dobre; in ali se držé namenu primerne učbe;

k) ali se črtež učnih ur vjema z namenom in ali se dela po njem;

l) ali se v posamnih učnih predmetih in pa z vsem učenjem sploh dosega zapovedani namen ali konec;

m) ali si učiteljstvo prizadeva, mladino vzrejevati in s kterimi pomočki se to doseza;

n) ali se pri takih šolah, ki imajo več učenikov, drže mesečne konferencije, kakor je zapovedano;

o) ali krajno šolsko nadzorstvo izpolnjuje svoje dolžnosti zastran šole;

p) ali privatne šole in vzrejevalnice izpolnjujejo pogoje, pod kterimi so bile ustanovljene, in če ne prestopajo mej svoje pravice.

§. 3. Ker je dober uspeh te ali one šole odvisen pred vsem drugim od tega, da so učitelji dobri in da harmonično sodelujejo, naj nadzornik gleda in pazi kaj marno, so li učitelji njegovega okraja spretni in marljivi, kako se obnašajo in kako v omiki napredujejo.

Kar na to stran zapazi, ko šole pregleduje in obiskuje, naj vse na tanko zapiše.

§. 4. Nadzornikova pravica in dolžnost je, v didaktično-pedagogičnih rečeh opominjati in svetovati, in če zastran tega kako napako zapazi, na samem mestu z ustnim naročilom odstraniti jo, zdrževaje se vsega, kar bi utegnilo, časti in veljavi učiteljev na kvaro biti.

Kadar koli ktero šolo obišče, naj se z učiteljem, če je pa več učiteljev, v konferenciji z istimi, obširno pomeni o vsem, kar je opazil, in če zasliši kake želje in pritožbe, naj se pogovori o njih s krajnim šolskim nadzorstvom ter naj pritožbe, kjer se le dá, z lepo poravná in reši.

O takih rečeh pa, kterih rešitev ni njegovo delo, naj poroča načelniku okrajne šolske gosposke, priloživši kake zapisnike, če bi jih treba bilo narediti, ter naj pristavlja svoje predloge. V teh poročilih naj tudi vselej pové, kaj je on na samem mestu zaukazal.

§. 5. Okrajni šolski nadzornik sklicuje in vodi okrajne učiteljske konferencije.

§. 6. Okrajni šolski nadzornik ima dolžnost, dajati svoja mnenja v didaktično-pedagogičnih šolskih rečeh, ktera načelnik okrajne šolske gosposke ali pa deželne šolske gosposke od njega zahteva, ter sestavljati načrte za rešitev odkazanih mu opravilnih kosov (spisov) didaktično-pedagogične vrste, če mu načelnik okrajne šolske gosposke ukaže.

Digitized by Google

Po končanem šolskem letu naj podá, kakor je zapovedano, letno poročilo o vseh šolah, ktere so njemu odkazane.

Vsak čas ima pravico nasvetovati, kar bi imelo šolstvo povzdigniti in pospešiti.

Posebnih opravilnih zapisov okrajni šolski nadzornik ne piše.

Hasner l. r.

131.

Ukaz ministra za bogočastje in uk od 11. julija 1869,

s kterim se izdaje poduk ali navod za c. kr. deželne šolske nadzornike.

(Št. 129, izdatek LIII. državnega zakonika. Dan izdatbe 21. julija 1869).

A. Splošne določbe.

§. 1. Deželni šolski nadzorniki morajo na tanko poznati stan, v kterem se nahajajo njih nadzoru izročena javna in privatna učilišča ter posrednje in neposrednje prizadevati si, da bodo ona čedalje veči uspeh imela.

Kar najpazljiveje morejo naj čujejo nad tem, da se šola ne zvrže v pozorišče političnih, narodnih ali pa verskih spletek.

Glede njih medsebojnega razmerja pričakuje se, da bodo skušali v vzajemnem porazumku zadovoljevati svoji nalogi.

§. 2. Vsak deželni nadzornik je dolžan, če zahteva predsednik c. kr. deželne šolske gosposke (deželnega šolskega svetovalstva), izdelovati ne samo tiste opravilne kose (spise), ki spadajo v didaktično-pedagogično obsežje, temuč tudi take, ki so administrativno-ekonomične nature, če se le nanašajo na šole njemu odkazane.

§. 3. Vsak deželni šolski nadzornik ima pravico, karkoli spozna in zapazi zastran šolskih reči, naj bo karkoli podnesti deželni šolski gosposki, in pridodati svoje predloge.

Takošni podneski se bodo zapisovali v zapisnik in reševali po opravilnem redu.

§. 4. S tem, ker se bo veči in imenitnejši del od opravil deželne šolske gosposke obravnaval v sejah, imeli bodo nadzorniki znanje od vsega, kar se dela. Opravilni kosi njihovega področja, ki se rešijo brez njih sodelovanja, naj se jim pozneje priobčijo, da jih vidijo.

§. 5. Deželni šolski nadzornik ima biti pričujoč pri komisijskih obravnavah v šolskih rečeh, pri kterih je treba, da je kteri človek od deželne šolske gosposke, in kjer se pretresujejo didaktično-pedagogični predmeti njegovega področja, ali v ktere se sicer predsedniku deželne šolske gosposke zdi primerno poklicati ga, in če se mu naloži, mora tudi obravnavo voditi.

§. 6. Deželni šolski nadzorniki morajo redovito obhajati deželo ali potovati po nji in vselej z lastnimi očmi na vse strani pregledati, v kterem stanu so njim izročene šole.

§. 7. Da jih je misel podati se na pot, po tem na ktero stran hočejo iti in koliko časa utegne po priliki njih potovanje trpeti, morajo predsedniku deželne šolske oblasti kratkoma naznaniti, ter zadobiti od njega dovoljenje, kakor tudi naročila zastran kakih naredeb, ki bi jih morebiti kje na samem mestu treba bilo.

Digitized by Google

§. 8. Najkesneje v 14 dneh po opravljenem potovanju mora dotični deželni šolski nadzornik obširno poročilo o svojem potovanju predložiti deželni šolski gosposki.

V tem poročilu bo nadzornik naznanil deželni šolski gosposki tudi ustmena naročila, ki jih je kje dal.

§. 9. Za povračilo potnih troškov po uradnem okrogu, naj obsega eno ali več dežel, bodo deželni šolski nadzorniki dobivali po 4 gld. 20 kr. avstr. veljave na dan in tam, kjer ni mogoče peljati se ne po železnici ne na ladiji parnici bodo prejemali še poštno jezenino svoje kategorije brez stranskih pristojbin.

B. O nadzorniku za ljudske šole.

§. 10. Nadzornik ljudskih šol naj svoja službena potovanja tako uredi, da pridejo vsaj vsake tri leta vsi šolski okraji njegovega uradnega okrožja na vrsto.

§. 11. On mora v vsakem okraju na tanko razviditi posamne ljudske šole od vsake vrste, in pa zavode, ki so z njimi v zvezi; mora biti pri samem učenju pregledati uradna pisma, ki jih pišejo učitelji, preudariti pritožbe, naznanitve (ovade) in želje učiteljev in tistih, ki v prvi vrsti šolo nadgledujejo, in biti jim na roko s svojim svetom.

Napake, ki se tičejo didaktično-pedagogičnih reči, sme in mora na samem mestu odpraviti z ustmenim naročilom, v posebno važnih ali silnih primerih pa naj napiše o tem tudi uradni zapisnik, ki ga predloži deželni šolski gosposki; nima pa oblasti, izdajati pismenih naročil ali zaukazov.

Tudi naj se s predsedniki okrajnih in krajnih šolskih gosposk, zlasti z okrajnimi šolskimi nadzorniki na tanko pomenja in posvetova, da jim bo delovanje zložno in edinstveno.

§. 12. Učiteljska izobraževališča in dotične šole vadnice, naj nadzornik ljudskih šol vsaj dvakrat vsako leto natanko pregleda in razvidi. Pri ti priliki je dolžan, vsak razred izobraževališča kakor tudi šole vadnice in vsakega učitelja, kadar uči, obiskati, vzrejance in učence, kakor za dobro spревidi, izpraševati, samo da ne krha učiteljeve časti in veljave.

Na tanko naj se seznani z učnimi knjigami in z drugimi učili, kakor tudi s tem, kakošna disciplina vlada v dotični šoli, ter naj razgleda ravnateljeva uradna pisma in sosebno zapisnike od učiteljskih konferencij. Po vsakem takem pregledu naj drži konferencija z učiteljstvom, da v njej povè, kaj je vidil in opazil, in da dá potrebna ustmena naročila.

Dolžan je, ako mu deželna šolska gosposka tako reče, voditi preskušnje, ki se na učiteljskih izobraževališčih drže iz tega namena, da dotične dobe spričevalo zrelosti.

§. 13. Nadzornik ljudskih šol ima paziti tudi na to, da bodo okrajne in deželne učiteljske konferencije uspeh imele in napredovale, in naj deželne konferencije sam osebno vodi.

Zastran tega, da se napravijo in uredijo tečaji omiko nadaljajoči za učitelje, naj nadzornik vsako leto deželni šolski gosposki predloži, kar je potrebno.

C. O nadzornikih za srednje šole.

§. 14. Nadzornikom za humanistične predele (stroke) podstojé v prvi vrsti gimnaziji (z realnimi gimnazijami vred), nadzornikom za realistične predele pa realne šole ali realke.

Digitized by Google

Po le-ti razdelitvi naj nadzorniki, če predsednik deželne gosposke drugači ne zaukaže, poročajo kakor referenti o dotičnih opravilnih kosih.

§. 15. Kakor nadzornik za gimnazije, tako tudi nadzornik za realke dolžan je gimnazije in realke v svojem nadzornem okolišu natanko in iz dna pregledati vsaj vsake dve leti enkrat, če bi tudi ne bilo silnega povoda za to.

Toda, če se najde za potrebno, smejo se posamne šole pregledovati tudi v krajših rokih, celo po večkrat na leto.

§. 16. Gimnazijalni nadzorniki imajo pri vizitaciji gimnazijev, in tako tudi nadžorniki za realke pri vizitaciji realnih šol na oko vzeti skupni stan, v kterem je zavod, prepričati se o tem, kaj se uči, kako in s kakim uspehom se uči, obiskovaje posamne učitelje v šoli, kadar učé, ali pa tudi, če se jim tako zdi, sami izpraševaje učence, pri čemer pa morajo paziti, da ne bodo krhali učiteljeve veljave.

Pazijo naj, kakošno je držanje šole v disciplinarnem obziru; seznanijo naj se z učnimi knjigami, ki se rabijo, in z drugimi učili kakor tudi z ekonomičnimi razmerji dotične srednje šole, in zadnjič naj pregledajo in tanje pretresejo še zapisnike od konferencij, če se to ni že prej storilo.

§. 17. Gimnazijalni nadzornik mora, kedar obišče realno šolo, paziti édine na to, kako se učé humanistični učni predmeti (jeziki, filozofične stroke zgodovina (povestnica), zemljopis, kolikor je v zvezi z zgodovino), in kakošen je uspeh tega učenja.

To isto veljá za nadzornike realnih šol zastran tega, kako se na gimnazijah uče realni učni predmeti (matematika, popisna prirodoznanstva, fizika, zemljopisje, kolikor je predmet sam za se, risanje).

§. 18. Nadzorniki naj umevajo konferencije z učiteljstvi, v kterih so oni predsedniki, ter morajo ondi sprožiti razgovor o znanstvenem in disciplinarnem stanu dotične šole. Oblast imajo, o taki priliki zaslišati naznanila o ti ali oni napaki in, če je mogoče, odstraniti jo na samem mestu z ustmenimi opombami in sveti. Toda določnih naročil ali napotkov sme gimnazijalni nadzornik dati samo gledé skupnega stanu, v kterem je gimnazij in glede humanističnega nauka na njem, in ravno tako nadzornik realnih šol samo glede skupnega stanu, ktere realke in glede realističnega nauka v nji.

V drugih primerljajih se morajo nadzorniki predno dado taka naročila, med sabo porazgovoriti, in če se ne bi mogli domeniti, naj se obrnejo na deželno šolsko oblast, da ona to stvar razloči in reši.

Pismena naročila bo na predlog in po predlogu nadzornikov dajala deželna šolska gosposka.

§. 19. Preskušnje zrelosti na gimnazijah vodi in nadgleduje gimnazijalni nadzornik, na realkah pa nadzornik realnih šol, ter se poslužuje te prilike, da spozná, s kterim uspehom to ali óno učilišče dela.

Toda nadzorniki naj se podpirajo eden drugega tako, da bo nadzornik za gimnazije odbiral naloge iz humanističnih strok, ki jih bodo pismeno izdelovali abiturienti realke, in presojal razsodbo ali cenzuro, ki jo o teh izdelkih izreko učitelji; nadzornik realnih šol nasproti pa da bo imel isto dolžnost zastran realističnih strok, kolikor bodo tudi one predmet pismene preskušnje zrelosti.

Ako je srednjih šol premnogo ali če kteri drugi razlog brani ter je nadzorniku nemogoče, da bi sam na vseh vodil preskušnje, zrelosti; mora nadzornik za učilišča, ktera je treba imenovati, deželni šolski gosposki predložiti, da se mu postavi namestnik.

Digitized by Google

§. 20. O končnih poročilih, ki pridejo na koncu vsakega šolskega leta od ravnateljev srednjih šol, naj dotični deželni šolski gosposki podado glavno poročilo in sicer posebej za gimnazije in za realke.

Le-to glavno poročilo naj obsega razen potrebnih statističnih podatkov sodbo iz lastnega opazovanja posneto nadzornikov o stanu, v kterem je podučevanje in disciplina na posamnih učiliščih, in tako tudi predloge, kako naj bi se odstranile pomanjkljivosti in napake, če bi jih kaj bilo.

Zlasti naj nadzorniki izreko tukaj, ali so privatna učilišča, ki imajo pravico javnosti ali ktera dobivajo podporo od države, vredna, da še dalje uživajo te ugodnosti, ali niso.

D. O nadzornikih srednjih šol, kteri so postavljeni za več dežel.

§. 21. Zastran vseh tistih opravil, pri kterih ni neogibno treba, da je deželni šolski nadzornik pričujoč ondi, kjer ima deželna šolska gosposka svoj uradni sedež, zlasti zastran potovanja po deželi, zastran držanja preskušenj zrelosti, predlaganja mnenj, glavnih poročil itd. veljajo določbe nadzornikom v prejšnjem paragrafu dane tudi za ta primerljaj, če so enemu nadzorniku učilišča več upravnih okolišev odkazana, da čuje nad njimi.

Pri sejah tiste deželne šolske gosposke, pri kteri ni njegov stanovitni uradni sedež, bode pričujoč samo takrat, kadar ga službeni pot nanese v kraj kjer ima ona uradni sedež, ali če to zahteva dotična deželna šolska gosposka sama ali nje predsednik.

§. 22. Potrjenje črteža, kako meni potovati po deželi, mora izprositi od predsedniki tiste deželne šolske gosposke, pri kteri ima svoje stanovitno domovališče (§. 7). Toda dolžan je, ta črtež tudi deželnim poglavarjem vseh drugih dežel, po kterih kani potovati, za časa priobčiti in sprejeti naročila, če bi mu se ktera dala.

§. 23. Pregleduje naj zapisnike od sej tiste deželne šolske gosposke, pri kteri nima stanovitnega uradnega sedeža.

Hasner l. r.

Digitized by Google

Prestave iz državnega zakonika leta 1869

za

kranjsko vojvodino.

XIX. dél.

132.

Ukaz ministra notranjih reči od 15. avgusta 1869,

zastran popisa ljudi, ki se ima opraviti v letu 1870.

(Št. 142, izdatek LIX. državnega zakonika. Dan izdatbe 20. avgusta 1869).

Z ozirom na postavo o popisovanju ljudstva od 29. marca 1869, Državnega zakonika štev. 67, in na končni odstavek §. 14 od zaukaza tej postavi priloženega določuje se, da naj se pri popisu, kteri se opravi v letu 1870, niže pridjani obrazci rabijo in da naj pri tem poduki taistim pridodani za vodilo služijo.

Giskra l. r.

Digitized by Google

I a.

Dežela ....

Okraj ....

Obščina (Grajščina) ....

Kraj ....

Tiste ljudi, ki jih mora stanovalna stranka (najmenik stanovanja) vpisati v naznanilnico, treba je zapisati, če so tudi nekaj časa iz doma, n. pr. če so se kam na pot podali, če so v bólnici (špitalu), v ječi itd. Sinove in hčere najmenikov ali podnajmenikov pa, če niso sami svoji, treba je celo takrat zapisati, če so za dalj časa iz doma, n. pr. v šolah, kakor posli, kakor rokodelski potovalci, pri vojaščini itd.

K djanjski ali aktivni vojaščini (k stojni armadi, k vojnemu pomorstvu, k upravstvu armade ali pomorstva) spadajoč najmenik stanišča (s vojaškimi uradniki in strankami vred) mora v naznanilnico zapisati samo svoje ljudi v zapovedanem redu, in pa tiste posle in podnajmenike, ki niso v djanjski vojaški službi.

Nasproti pa morajo oficirji, ki so zapustili službo, pridržavši si značaj, reservni in brambovski oficirji, oficirji, vojaški uradniki ali stranke, na počitku s penzijo ali brez vojaške penzije, penzionirane ali provizionirane podstranke, moštvo, v liniji še služno, ki je na dopustu (urlavbu), dokler se ne skliče, moštvo iz reserve in deželne brambe, zadnjič zunaj invalidnic živeči patentalni in reservacijni invalidi tudi sami sebe in svoje itd. v naznanilnico zapisati.

Pod skupno besedo „oficirji“ razumevajo se tudi avditorji, zdravniki in krdelni računarji, spadajoči k oficirstvu.

Naznanilnica

za popis ljudstva in imenitnejše živine in drobnice

po stanu od 31. decembra 1869.

Hišna štev. .... **Staniščna štev.** ....

I. Kje je stanišče?
- v kleti? ....
- ali pri tleh? ....
- „ v polovičniku? ....
- „ „ (kterem) nadstropju? ....
- „ pod streho? ....

II. Koliko delov ima? namreč:
- izb? ....
- kamer (kabinetov)? ....
- predizb? ....
- kuhinj? ....

III.
- Ali se rabi samo za stanovanje? ....
- Ali služi tudi za opravilo ali delo, in za ktere? ....

Popisovanje ljudstva je ena najvažniših podstav za dobro uravnano državno, deželno in občinsko gospodarstvo. Pričakuje se torej, da bodo vsi, kterih se tiče, to, kar je treba, popolnoma in prav po vesti povedali, in da bodo tako občno koristno reč, kakor je popis, po svojih močeh podpirali.

Kdor se popisu umakne, ali kaj neresničnega povė, ali kdor v nemar pusti kako drugo dolžnost, ktero ima po zaukazu o popisu ljudstva, naj bo kaznjen (štrafan) v denarjih do 20 gold. ali pa, če bi te kazni plačati ne mogel, z zaporom do 4 dni.

Digitized by Google

Zapored tekoče število oseb	**Ime,** namreč: priimek (krstno) ime, plemiški pridevek in stopnja plemstva.	Spol		Rojstno leto	Vera	Stan	Poklic ali s čim
	Pri vsakem najmeniku stanišča posebej je treba vpisati: Gospodarja, ženo njegovo, sinove in hčere po starosti od najstaršega do naj mlajšega, če še niso sami svoji. Druge žlahtnike, svatbe še žive skup pod enim gospodarstvom ali druge take osebe, tudi rejence, naj že kaj plačujejo za rejo ali ne samo časno pričujoče udje rodovinske ali tujce (gosti). Posle in pomagače (ksele, učence, komis itd.) pri najmeniku stanujoče. Podnajmenike s svojimi ljudmi in posli (kakor gori). Najmenike postelje (prenočevalce), sostanovalce.	Spol vsake osebe naj se naznani s števílko 1, ki se postavi v predelek nju spolu primeren.			Tu naj se zapiše je li oseba rimsko-katoliške, grško-zedinjene, armensko-zedinjene, grško-nezedinjene, armensko-nezedinjene vere, evangeliško-avgburške spoznave (luteranec), evangeliško-helvetiške spoznave (reformat) anglikanec, mennonit, unitarec, izraelske, mahomedanske vere itd.	Tu naj se postavi, je li oseba samskega stanu, oženjena (omožena), vdovec ali vdova ali po razvezi zakona razzakonjena.	**Uradna služba, drug zaslužek, obrt.** Način tega ali vrsto je treba na tanko povedati, n. pr. kategorijo uradnika, če še služi ali je v penziji itd., koga služi; s čim se peča obrt ali fabrika, ali trgovina itd. Če ima kdo več zaslužkov, naj se vpiše samo tisti, ki ga poglavitno živi. Osebe brez določenega zaslužka, naj povedo, od česa živé, n. pr. imenik prihodov, preskrbovan ubožec itd. Če ženske, otroci ali druge stanišča deležne osebe čez 14 let imajo svoj lasten zaslužek ali gospodarju pri njegovem zaslužku pravilno pomagajo, naj se to izrečno pristavi; sicer pa naj se v tem predelku pove, n. pr. da gospodini, da v šolo hodi itd. Samo pri 14 ali izpod 14 let starih osebah sme se ta predelek poprek prečitati. Če so pa pri kakem zaslužku (n. pr. v fabriki, pri obrtih, v rubriku), naj se to omeni.
		moški	ženski				
a	b	c		d	e	f	g
1							
2							
3							
4							
5							
6							
7							
8							
9							
10							
11							
	Vseh skup						

Digitized by Google

se kdo peča	Rojstni kraj	Domovinstvo		Pričujoč		Nepričujoč		Opomba
Delavci ali služabniki. Tu naj se pove, če se oseba omenjenega dela samostojno ali pa kakor pomočni delavec deleži; ali je n. pr. lastnik ali zakupnik (štantnik) zemlje, ali služi kmetu za mesečno (letno) plačilo ali za dnino; če je podvzetnik, vodnik ali delavec v fabriki; če je mojster, ksel, učenec, nadničar itd. pri obrtu; če je imetnik, računar, komis itd. v trgovini; če služi pri hiševanju itd.	Dežela, okraj, kraj	Tu naj se s številko 1 v primernem predelku pove, je li oseba v občini popisovanega kraja domača (s pravico domovinsko) ali tuja (brez domovinstva).		Jeli kdo pričujoč ali ne, to se naznanja s tem, da se v primeren pridelek postavi številka 1				Če je kdo do dobrega (na obeh očeh) slep ali pa gluhonem, naj se tukaj pové. Tudi naj se tukaj, vselej na tanko pove, če kdo spada k aktivnemu vojaštvu (k stojni armadi, k vojnemu pomorstvu ali k armadni ali pomorstveni upravi), če je dopustnik še liniji služen reservnik ali brambovec, s pridržkom značaja kvitiran oficir, oficir, vojaški uradnik ali vojaška stranka na počitku z vojaško penzijo ali brez nje, penzionirana ali provizionirana podstranka, patentalni ali reservacijni invalid. Pri vsaki tuji osebi naj se pove občina (okraj, dežela), kjer ima domovinstvo. Zadnjič naj se tu pove kraj (občina, okraj, dežela) kjer biva domača oseba, ki je med nepričujoče zapisana.
		Domač	Tuj	Časno pričujoč n. pr. kakor gost, na potu, če ne ostane tu čez 1 mesec	Stanovitno pričujoč, če ostane tu čez 1 mesec	Časno nepričujoč, n. pr. če potuje, če je koga obiskal, ako ne ostane iz doma čez 1 mesec	Stanovitno nepričujoč n. pr. če se šola, če kje služi, če potuje kakor rokodelec, če je vojak, če ostane iz doma čez 1 mesec	
h	i	k		l		m		n
	Vseh skup							

Digitized by Google

Živina.

Kterega plemena	Število	Kterega plemena	Število
Konji: žebci		Goveja živina: biki	
Konji: kobile		Goveja živina: krave	
Konji: skopljenci		Goveja živina: voli	
Konji: žebeta do izpolnjenega 3. leta		Goveja živina: teleta do izpolnjenega 3. leta	
Mule in mezgi (brez razločka starosti in spola)		bivoli (brez razločka starosti in spola)	
Osli (brez razločka starosti in spola)		Ovce (brez razločka starosti in spola)	
		Koze (brez razločka starosti in spola)	
		Prešiči (brez razločka starosti in spola)	
		Panjevi čebel	

Jaz potrjujem s le tem. da sem vse, kar sem dolžan v to naznanilnico zapisati, povedal kakor je v resnici.

....dne.........januarja 1870.

....

I b.

Obrazec I b je prav takošen, kakor obrazec I a, samo da je v njem izpuščen popis stanovanja, kakoršen je na prvi strani obrazca I a.

Digitized by Google

II.

Poduk, kako je treba popisati naznanilnico.

1. Vsaka stanovalna stranka ali vsak stanišča najmenik (t. j. kteri je stanišča od hišnega lastnika v najem vzel, gostač,) mora napisati svojo lastno naznanilnico. Če kdo sam zase živi pa ima lastno stanišče, šteje se tudi za lastno stanovalno stranko. Če ima pa kteri najmenik v hiši samo opravilnico ali delalnico, pa v nji ne stanuje, ne šteje se ravno zato za stanovalno stranko.

2. Vsaka stanovalna stranka ima dolžnost, napolniti ali napisati naznanilnico. K djanjski ali aktivni vojaščini (k stojni armadi, k vojnemu pomorstvu, k upravstvu armade ali pomorstva) spadajoč najmenik stanišča (z vojaškimi uradniki in strankami vred) mora v naznanilnico zapisati samo svoje ljudi v zapovedanem redu, in pa tiste posle in podnajmenike, ki niso v djanjski vojaški službi. Nasproti pa morajo oficirji, ki so zapustili službo, pridržavši si značaj, reservni in brambovski oficirji, oficirji, vojaški uradniki ali stranke, na počitku s pensijo ali brez vojaške pensije, pensionirane ali provisionirane podstranke, moštvo, v liniji še služno, ki je na dopustu (urlavbu), dokler se ne skliče, moštvo iz reserve in deželne brambe, zadnjič sunaj invalidnic živeči patentalni in reservacijni invalidi tudi sami sebe in svoje itd. v naznanilnico zapisati. Pod skupno besedo „oficirji“ razumevajo se tudi avditorji, zdravniki in krdelni računarji, spadajoči k oficirstvu.

3. Naznanilnico lahko napiše gospodar (glavar rodovine) ali pa kdo drugi; to pa, da je naznanilnica resnično in popolnoma napisana, mora vselej gospodar sam s svojim podpisom potrditi.

4. Pri napisovanju je treba dobro paziti na to, ktere osebe da se imajo po postavi zapisati v naznanilnico, in pa ktere posamne predelke ali rubrike je treba zastran njih popisati. Naznanilnica sama ima poduk bolj na tanko, kako se mora to storiti.

5. Pisma za napolnitev naznanilnice potrebna (krstni listi, poročni listi, domovinski listi, službodavni dekreti, obrtniški listi itd.) morajo se imeti pripravljena tudi po tem, ko se je naznanilnica že oddala, če bi jih župan ali pa popisovanjski uradniki hteli pogledati.

6. Za tiste najmenike, ki ne znajo pisati bode hišni lastnik ali njegov namestnik napolnil naznanilnico; če pa podnajmenik (t. j. kdor ima stanovanje od najmenika in ne od hišnega lastnika) ne zna pisati, mora za-nj napolniti jo podnajmodavec, če sam zna. Taista dolžnost veljá zastran najmenikov, kteri so kje iz doma. Če ni mogoče, razen njih imen zapisati v naznanilnico tudi vseh drugih naznanil ali podatkov, treba je pristaviti opombo, zakaj se naznanilnica ni mogla popolnoma popisati.

7. Take stanovalne stranke, ki imajo stanišča v raznih krajih, n. pr. ki po leti na kmetih, po zimi pa v mestu stanujejo, treba je popisovati samo v tistem stanišču, v kterem so bile 31. decembra 1869.

8. Če bi hišni lastnik ali njegov namestnik edini stanoval v hiši, naj to, ne porabivši priloge IV, na koncu svoje lastne naznanilnice pové in potrdi.

III.

Za popis: brez štemplja in pristojine.

J. J. sin .... in .... se je

rodil v .... dne .... meseca .... leta

Izdano v .... dne ....

(Pečat) (Podpis tistega, ki matico ali bukve piše).

Digitized by Google

IV.

Dežela .... Kraj ....
Okraj .... Hišna štev. ....
Občina (Grajščina) .... Ime hišnega lastnika ....

Kazalo zbranih naznanilnic

za popis ljudstva od 31. decembra 1869.

(Piše ga hišni lastnik ali pa njegov namestnik).

P o d u k.

a) Hišni lastnik ali njegov namestnik naj na naznanilnice, ktere je prejel, predno jih razdeli, napiše hišno število in pa števila stanišč. Staniščna števila, ki se rabijo v fasijah za davek od hišne najemščine, naj se obdržé tudi tukaj. Če v kterem kraju ni davka od hišne najemščine naj se vzame tista vrsta, po kteri doslej v tisti hiši po navadi gre eno stanišče za drugim; če bi take navade še ne bilo, morajo se stanišča zaznamiti s števili zapored tekočimi od pritličja do najvišega nadstropja.

b) Hišni lastnik ali njegov namestnik naj dá dne 29. decembra 1869 naznanilnice v hiši razdeliti ter naj napravi, da pride poduk II vsem najmenikom od prvega do zadnjega v roko.

c) Če hišni lastnik ali njegov namestnik tudi sam v hiši prebiva, naj tudi za se naznanilnico napiše.

d) Pobiraje naznanilnice, kar naj stori 3. januarja 1870, mora hišni lastnik prepričati se, ali so vse stanovalne stranke (vsi najmeniki) svoje naznanilnice popolnoma napisale in podpisale.

e) Zbrane naznanilnice se sešijejo, v pričujočem kazalu po staniščnih številkah omenijo ter 4. januarja 1870 oddajo s pridjanim tem-le odgovornim potrjenjem:

Podpisani potrjuje, da ni izpuščena nobena stanovalna stranka.

Dne........................ Podpis........................

f) Če bi v kterem stanišču dne 31. decembra 1869 nihče ne stanoval, treba je to izrečno povedati v kazalu v predelku „Opomba". Tudi naj se v ta predelek zapiše, če bi ktera stranka ne bila htela naznanilnice prevzeti ali če bi ne bila o pravem času napisane naznanilnice oddala. Če bi pri kteri naznanilnici opazil kaj neresničnega, naj hišni lastnik tudi to v pričujočem kazalu kratkoma omeni.

Staniščno štev.	Ime tistega, kteri je izdal naznanilnico	Število naznanilnice	Opomba

Digitized by Google

V.

Dežela .... Občina (Grajščina) ....

Okraj .... Kraj ....

Spisnica od naznanilnic

s kazali vred za popis od 31. decembra 1869.

(Nareja jo župan.)

Hišna štev.	Število stanovalnih strank	Število naznanilnic	Opomba

Digitized by Google

VI.

Dežela .... **Občina (Grajščina)** .... **Hišno štev.** ....
Okraj .... **Kraj** .... **Št. stanovalnih strank** ......

Zapisnica

za

popis ljudstva in imenitnejše živine in drobnice

po stanu, kakor je bil 31. decembra 1869.

Poduk.

1. V zapisnico naj se zapišejo vsi ljudje, ki stanujejo v tisti hiši, po vrsti stanovalnih strank. Stranke pa gredo ena za drugo po staniščnih številih; če stanišča še niso zaznamljena s števili, naj se vpišejo po vrsti počemši od pritličja do najvišega nadstropja.

2. Osebe, ki spadajo k vsaki stanovalni stranki, naj se tudi vpišejo, če so časno iz doma, n. pr. če so kam odšli, če so v bolnici (špitalu), v ječi itd. Sinove in hčere ustanovalnih strank pa, če še niso sami svoji, treba je celo takrat zapisati če so dalj časa iz doma, n. pr. v šolah, v službi, kakor posli, kakor vojaki, kakor rokodelski potniki (vandrovci) itd.

3. Ako stranka spada k aktivni vojaščini (k stojni armadi, vojnemu pomorstvu, k armadni ali pomorstveni upravi), naj se v zapisnico zapišejo samo njih svojci v zapovedanem redu, po tem tisti posli ali služabniki in podnajmeniki, kteri niso v djanjski vojaški službi.

Naspróti pa se morajo oficirji, ki so zapustili službo, s pridržkom značaja, potem oficirji, vojaški uradniki in vojaške stranke na počitku s vojaško penzijo ali brez nje, penzionirane ali provizionirane podstranke, moštvo še liniji služno na dopustu (urlavbu), dokler se ne pokliče, moštvo iz reserve in deželne brambe, zadnjič zunaj invalidnic živeči patentalni in reservacijni invalidi s svojci itd. vred tudi, kar se njih tiče, v zapisnico zapisati. Pod skupnim imenom „oficirjev" se razumevajo tudi oficirstvu prišteti avditorji, zdravniki in krdelni (vojaški) računarji.

4. Če bi v kterem stanišču dne 31. decembra 1869 nihče ne stanoval, naj se to izrečno pove.

5. Take stanovalne stranke, ki imajo stanišča v raznih krajih, (n. pr. ki po leti na kmetih prebivajo, po zimi pa v mestu), naj se popisujejo samo v tistem stanišču, v kterem so bile 31. decembra 1869. Če ima kteri najmenik v hiši samo opravilnico ali delalnico, pa v nji ne stanuje, ne sme se ravno spričo tega šteti za stanovalno stranko.

6. Stanovalnim strankam naj se pove, da morajo pisma za napolnitev zapisnice potrebna (krstne liste, poročne liste, domovinske liste, službodavne dekrete, obrtniške liste itd. (imeti pripravljena tudi po tem ko je zapisnica že napolnjena, če bi jih župan ali pa popisni uradniki hteli pogledati.

7. K napisovanju zapisnice je treba poklicati hišnega lastnika ali njegovega namestnika, kterega dolžnost je, kjer je treba, dopolniti in popraviti to, kar ktera stranka pové. Če hišni lastnik tudi sam v tisti hiši prebiva, treba je tudi njega, kakor vsako drugo stranko, zapisati v zapisnico.

8. Kar se tiče živine, bode dovolj, če se sumarno zapišejo koristne živali, ker jih je v hiši po predelkih četerte strani zapisnice (ter jih ni treba ločiti po najmenikih, kterih lastnina so).

9. Kedar se napolnjuje zapisnica, treba je opomniti hišnega lastnika in stanovalne stranke, da je vseh dotičnikov dolžnost, potrebne naznambe popolnoma in po svoji vesti oddati.

Kdor se popisu umakne, ali kaj neresničnega pove, ali kdor v nemar pusti kako drugo dolžnost, ktero po zaukazu zastran popisovanja ima, naj se kazni v denarjih do 20 gold. ali pa, če bi te kazni plačati ne mogel, z zaporom do 4 dni.

Zapisnica ima ravno tiste podatke kakor naznanilnica I. a.

Digitized by Google

VII.

Dežela .... Občina (Grajščina) ....

Okraj .... Kraj ....

Krajni pregled.

b) Ljudstvo po spolu, veri, stanu, prebivanju in starosti.

Po popisu od 31. decembra 1869.

Digitized by Google

Poduk.

Sestava krajnega pregleda je kaj važno delo pri popisovanju ljudstva, ker se v njem od posvedbe tu in tam z besedo opravljene prestopi popolnoma k razložbi z golimi števili. Komur je torej to delo izročeno, tega naloga je, vse popisne podatke po vseh straneh kolikor je mogoče na tanko s števílkami ali ciframi v zapovedane predelke zapisati. To delo naj se kaj vestno opravlja, zakaj če bi treba bilo pozneje popravljati in dopolnjevati ga, prestopil bi se rok (čas), ki je postavljen za predložbo posameznih pregledov.

Da se števila prav vpišejo v dotične predelke, treba se bo držati teh le vodil:

1. v prvi predelek krajnega pregleda morajo se vpisovati hiše po aritmetični vrsti hišnih števil.

Če je ktera hiša naznanjena, da nima stanovalca, mora se vendar s svojim številom vpisati; drugi predelki pa naj se prečrtajo s črto poprek potegnjeno. Če bi bilo kaj takih hiš, ki nimajo števila, pa v njih ljudje prebivajo, treba je zapisati jih na konci za hišnimi števili; samo po sebi se pa razume, da je tudi tu treba vse predelke krajnega pregleda s primernimi števílkami napolniti. V skupnem znesku od prvega predelka je treba število poslopij, ki imajo stanovalce, in ónih, ki jih nimajo, posebej postaviti.

2. Število stanovalnih strank (najmenikov) posnema se ondi, kjer se je z naznanilnicami popisovalo, iz števila naznanilnic v spisnici V. Če se je pa z zapisnicami VI popisovalo, vidi se število stanovalnih strank iz prve strani zapisnic.

3. Ko so vpisana vsa števila hiš in stanovalnih strank, naj se napolnijo predelki, kteri so že v naznanilnicah in zapisnicah s števili napolnjeni. Sem gre najpred rubrika „Spol“ v predelkih 4 in 5, ki oba skup kakor skupni znesek dajeta predelek 3. S pomočjo števil, ki so vpisana v predelke 3, 4 in 5, dado vsi drugi vpisi po rubrikah „Vera, Stan, Domovje, Prebivanje in Starost“ vselej preskušati, če so resnični ali ne. Kajti z glavnim zneskom predelka 3 morajo se vjemati zneski števil v predelkih 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15 in 16, tako tudi skupni znesek predelkov 27 in 34, potem znesek predelkov 35, 36, 37 in 38. Števil v predelku 4 (moški pričujoči) morajo biti enaki skupni znesek števil v predelkih 17, 18, 19 in 20, in tako tudi skupni znesek števil v predelkih 25, 28, 29 in 30, potem skupni znesek števil v predelkih 35 in 37, sadnjič skupni znesek moških pričujočih po starosti. Isti preskusek se dela zastran skupnega števila predelkov 26, 31, 32 in 33, potem zastran skupnega zneska predelkov 36 in 38, in sadnjič s skupnim zneskom pričujočih ženskih po starosti.

4. Pri vpisovanju cifer v predelke rubrik „Vera, Stan, Domovje in Prebivanje“ utegnejo z ozirom na število prebivalcev, ki jih ima ktera hiša biti potrebni pomočni razkazki (tabele), da se delo zlajša. V te razkazke se enakošni zapiski iz naznanilnic in zapisnic polagoma po cifri preneso in na zadnje skup seštejejo, in od tod se skupni zneski prepišejo v dotične predelke tega krajnega pregleda VII.

Ne dá se pa sploh zapovedati, kako naj bodo le-ti pomočni iskazi sestavljeni; to zavisí nekaj od števila prebivalcev, ki jih ima hiša, nekaj pa od drugih okoliščin. To da sestavljalec krajnega pregleda ima dolžnost, narediti te pomočne iskazke kolikor je mogoče prosto in sicer tako, da se bodo še dalje rabiti dali za kontrolo; da je kaj v krajni pregled resnično in prav zapisano.

5. Števila slepih in gluhonemih (predelek 39 in 40) naj se posnamejo iz opombe (rubrike m) v naznanilnicah in zapisnicah.

6. Nepričujoči domači se povzamejo iz obeh predelkov rubrike m naznanilnic in zapisnic, ter v številih po spolu ločenih postavijo v predelke 41, 42, 43 in 44, in na to se v predelku 45 zapiše skupni znesek obeh spolov. Toda v poprejšnjih predelkih 3 do vštevno 40 se na-nje ne sme nikar ozir jemati, ker se v te predelke postavlja samo ljudstvo, kar ga je v resnici pričujočega. Če ktera za nepričujočo zapisana oseba biva v drugi hiši tistega kraja ali v drugem kraju tiste občine, naj se, da ne bo dvakrat šteta, ne zapisuje v predelke nepričujočega ljudstva (predelke 41, 42, 43, 44, 45) kar se mora misliti, da je v hiši v kteri res biva, že šteta med pričujoče.

7. Četrta stran krajnega pregleda je namenjena iskazu pričujočega ljudstva po starosti (po letih), ki se skup zapiše ne po posamnih hišah, temuč za ves kraj. V krajih, ki nimajo prav dosti ljudstva, naj se ta iskaz napravi tako, da se vsaka oseba v dotično leto starosti na sami poli z malo poteso vpiše, in ko so vse vpisane vsaka v svojo letno vrsto, skupno število vseh v vsako letno vrsto posebej vpisanih na konci dotičnega predelka s ciframi postavi. Kjer je pa obilo ljudstva, bode treba pomočnega iskaza, iz kterega se samo končni poda-

Digitized by Google

tek prenese v dotične predelke. Starost posamnih oseb se šteje ne po rojstnem dnevu, temuč po rojstnem letu, tako da pridejo n. pr. vsi v letu 1869 rojeni v predelek „1. leto", vsi 1859 rojeni pa v predelek „11. leto". Da bo vpisovanje zlajšano, postavljeno je zgoraj nad predelki let, ki jih kdo ima, tudi dotično rojstno leto. Skupno število letnih vrst moških pričujočih mora se vjemati s končnim številom predelka 4 na prejšnji strani in tako tudi skupno število letnih vrst ženskih pričujočih s končnim številom predelka 4.

8. Opomba (predelek 46) mora obsegati: a) vzrok, zakaj v kteri hiši nihče ne stanuje, b) razkaz na drobno od drugih kristijanskih in drugih nekristijanskih vernikov (predelek 14 in 16) in c) po imenu vse osebe, ki imajo čez 100 let, po letih in poklicu.

9. Vse tiste predelke krajnega pregleda, v ktere ni treba vpisati nobenega števila, treba je v vsaki vrsti počez prečrtati.

10. Krajnemu pregledu naj se pridodá pritični izkaz po priloženem obrazcu, ki kaže posebej števila pričujočih tujcev [in sicer tujcev iz drugih dežel monarhije (predelek 29 in 32) in pa tujcev iz unanjih dežel (predelek 30 in 33)], ločenih po deželah, odkodar 30, in ravno tako nepričujoče domače (predelek 45) po deželah, v kterih bivajo ob popisu.

11. Pri postavkih 4 in 7 omenjene pomočne izkaze je treba tako kakor naznanilnice in zapisnice hraniti in višim gosposkam predložiti, kadar bi jih htele.

Digitized by Google

		Pričujoče (domače																					
			Po spolu		Po veri											Po stanu							
					katoliške vere			vshodne (nezedinjene) vere		evang.						moških				ženskih			
Hišna številka	Število stanišč	Slavno število pričujočih ljudi	moških	ženskih	latinsko- (rimsko-)	grško-	armensko-	grško-	armensko-	avgsburske spoznave (luteranci)	helvetiške spoznave (reformati)	unitarci	druge kristijanske vere	izraelske vere	drugi nekristijanski verniki	samskih	oženjenih	vdovcev	razzakonjenih	samskih	omoženih	vdov	razzakonjenih
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
Skupni znesek																							

in tuje) ljudstvo																Nepričujoči domači					Opomba
Po domovju										Po času prebivanja				Med pričujočim ljudstvom							
Domači			Tujci							časno		stanovitno				časno		stanovitno			
			moški ki imajo domovje			ženske ki imajo domovje				pričujoči											
moški	ženske	vseh skup	v drugi občini iste dežele	v drugih deželah monarhije	v vnanji deželi	v drugi občini iste dežele	v drugih deželah monarhije	v vnanji deželi	Vseh skup	moški	ženske	moški	ženske	slepih	gluhonemih	moški	ženske	moški	ženske	Vseh skup	
25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46

Digitized by Google

Pričujoče (domače in tuje) moško ljudstvo v letu starosti:

1869	1868	1867	1866	1865	1864	1863	1862	1861	1860	1859	1858	1857	1856	1855	1854	1853	1852	1851	1850
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19	20.

1849	1848	1847	1846	1845	1844	1843	1842	1841	1840	1839	1838	1837	1836	1835	1834	1833	1832	1831	1830
21.	22.	23.	24.	25.	26.	27.	28.	29.	30.	31.	32.	33.	34.	35.	36.	37.	38.	39.	40.

1829	1828	1827	1826	1825	1824	1823	1822	1821	1820	1819	1818	1817	1816	1815	1814	1813	1812	1811	1810
41.	42.	43.	44.	45.	46.	47.	48.	49	50.	51.	52.	53.	54.	55.	56.	57.	58.	59.	60.

1809	1808	1807	1806	1805	1804	1803	1802	1801	1800	1799	1798	1797	1796	1795	1794	1793	1792	1791	1790	1789	1788	1787	1786
61.	62.	63.	64.	65.	66.	67.	68.	69	70.	71.	72.	73.	74.	75.	76.	77.	78.	79.	80.	81.	82.	83.	84.

1785	1784	1783	1782	1781	1780	1779	1778	1777	1776	1775	1774	1773	1772	1771	1770	1769	čez	Skupni znesek
85.	86.	87.	88.	89.	90.	91.	92.	93.	94.	95.	96.	97	98.	99.	100.	101.		

Pričujoče (domače in tuje) žensko ljudstvo v letu starosti:

1869	1868	1867	1866	1865	1864	1863	1862	1861	1860	1859	1858	1857	1856	1855	1854	1853	1852	1851	1850
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.

1849	1848	1847	1846	1845	1844	1843	1842	1841	1840	1839	1838	1837	1836	1835	1834	1833	1832	1831	1830
21.	22.	23.	24.	25.	26.	27.	28.	29.	30.	31.	32.	33.	34.	35.	36.	37.	38.	39.	40.

1829	1828	1827	1826	1825	1824	1823	1822	1821	1820	1819	1818	1817	1816	1815	1814	1813	1812	1811	1810
41.	42.	43	44.	45.	46.	47.	48.	49.	50.	51.	52.	53.	54.	55.	56.	57.	58.	59.	60.

1809	1808	1807	1806	1805	1804	1803	1802	1801	1800	1799	1798	1797	1796	1795	1794	1793	1792	1791	1790	1789	1788	1787	1786
61.	62.	63.	64.	65.	66.	67.	68.	69.	70.	71.	72.	73.	74.	75.	76.	77.	78.	79.	80.	81.	82.	83.	84.

1785	1784	1783	1782	1781	1780	1779	1778	1777	1776	1775	1774	1773	1772	1771	1770	1769	čez	Skupni znesek.
85.	86.	87.	88.	89.	90.	91.	92.	93.	94.	95.	96.	97.	98.	99.	100.	101.		

Digitized by Google

VII.

Dežela .... **Občina (Grajščina)** ....

Okraj .... **Kraj** ....

Krajni pregled.

b) Pričujoče ljudstvo po poklicu ali delu s kterim se kdo peča.

Po popisu od 31. decembra 1869.

Poduk.

Razkazek o poklicu ali opravilu pričujočih ljudi naj se napolni na podlagi tega, kar je v predelkih g in h naznanilnice in zapisnice (uradna služba, drug zaslužek, obrt, delavci in služabniki) zapisano.

Pri tem naj se pazi sosebno na to, da se vse osebe, zlasti kar je čez 14 let starih, skrbno porazdele na posamne predelke, da ne ostane prevelikih števil za predelke 53 in 54 (osebe čez 14 let brez določnega zaslužka).

Če ima kdo več zaslužkov, naj se zapiše samo v tisti predelek, ki se prelega delu, od kterega se on, kakor sam pravi, poglavitno živi.

Zastran posamnih rubrik naj se pomni:

V rubriko 1 naj se vzamejo samo tiste hiše, od kterih se v krajnem pregledu VII a) pravi, da imajo kaj stanovalcev.

Ker se razkazek o poklicu dela za razkazkom a krajnega preglega VII, naj se v rubriko 2 (glavno število pričujočega ljudstva) zgolj prenese, kar stoji v razkazku VII a); s pomočjo te rubrike se po tem preskušava resničnost števil glede drugih spisov, tako pri vsaki hiši kakor v skupnem številu celega kraja.

Rubrika 3. Duhovni. Sem spada duhovščina vseh ver. torej viša in nižja svetna in redoma duhovščina, posvečene nune, neposvečeni mnihi in nune, samostanski novinci (novici) in novinke tudi takih redov, pri kterih se obljuba ne dela za vse žive dni, od vseh 3 katoliških obredov, tako tudi od grško- in armensko-vzhodne spoznave, po tem viši in nižji duhovni evangeliške in unitarske spoznave, rabini pri izraelski veri itd.

Rubrika 4. Djanjsko služeči uradniki, služabniki in drugi v javni službi stoječi ljudje. V ta predelek se pišejo vsi za res služeči dvorni. državni in založni uradniki, potem uradniki deželnih, okrajnih in občinskih zastopov. Sem gredo tudi elevi, praktikanti, avskultanti, kandidati, diurnisti itd. omenjenih uradniških vrst. Še se zapisujejo v ta predelek vsi aktivni služabniki in pomočniki služabniški od gosposk in zavodov, finančna straža in drugi nevojaški nadgledni organi.

Nasproti pa je treba uradnike na početku zapisati v kteri predelek od 6 do 51 po njih pravem poklicu ali zaslužku, samo naj se pomni. da se uradniki, ki živé največ od svoje počitnine, kakor uživalci prihodov v rubriko 51 zapisujejo. Uradniki, elevi itd. pa, ki imajo delo neposrednje pri izdelovanju ali pridelovanju blaga n. pr. pri državnih grajščinah, pri rudnikih, pri kovnicah, pri obrtu itd., morajo se zapisati v primerne predelke 18, 24, 27, 30, 33, 36, 39.

Rubrika 5. Aktivno vojaštvo. V to rubriko naj se zapisujejo vsi djanjsko služeči ndje stojne armade, vojnega pomorstva, armadne ali pomorstvene uprave. Štejejo se sem tudi vojaški značaj noseči udje dvoranstva, taki na početek djani ljudje, ki pri vojaški gosposki služijo in za to doplaček potegujejo po tem taki, ki se v vojaških invalidnicah preskrbujejo, potem samo časno (na kratko dobo) na dopustu (urlavbu).

Oficirji, s pridržkom značaja kvitirani, reservni in brambovski oficirji, potem oficirji, vojaški uradniki in vojaške stranke na početku z vojaško penzijo ali brez nje, penzionirane ali provizionirane podstranke. moštvo še liniji službo na dopustu, dokler se ne pokliče, moštvo iz reserve in deželne brambe, zadnjič zunaj invalidnic živeči patentalni in pa reservacijni invalidi se zapišejo v kteri predelek od 6 do 52 (po svojem pravem zaslužku ali poklicu), pomni naj se pa, da je treba osebe, ki poglavitno od svoje počitnine živé, tako kakor uživalce prihodov zapisati v predelek 51. Pod skupnim imenom „oficirji“ razumejo se tudi oficirstvu prištevani avditorji, zdravniki in vojaški računopisci.

Od strani vojaških izobraževalnic naj se zapisujejo: a) vzrejanci nižih in viših vzrejevalnic v predelku 53 in 55; b) vzrejanci šolskih kompanij, kadetskih zavodov in akademij v rubriko 7; c) vzrejanci zavoda za oficirske

Digitized by Google

hčere v Hernalsu v predelke 54 in 56; d) obiskovalci kursa za upravo vojaške krajine in vojaškega zavoda za živinozdravstvo, če že spadajo k vojaštvu, v rubriko 5, če so pa še nevojaki, v rubriko 7. (Samo po sebi se razume, da gredo obiskovalci zavodo vojaških učiteljev, vojne učilnice in osrednje konjiške šole v rubriko 5). K armadi in vojnemu pomorstvu šteti učitelji in nadgledniki vojaških izobraževalnic gredo v rubriko 5, tamkajšnji duhovni pa ali v rubriko 3 ali 5, kakor so ali civilni ali pa vojaški duhovniki — civilni profesorji ali učitelji in učiteljice se zapisujejo v rubriko 6.

Rubrika 6. Učitelji. Ta rubrika bo obsegala vse učiteljske osebe, torej načelnike in profesorje viših učilišč in srednjih šol, ravnatelje in učitelje ljudskih šol, vse ravnajoče in učeče osebe obojega spola na javnih in privatnih zavodih, tudi na šolah za musiko, petje, telovadstvo, borivstvo in ples, in potem vse te, ki od tega živé, dá kar si bodi privatno uče.

Rubrika 7. Študentje (dijaki). Taki so poslušalci iz vseučilišč, tehničnih učilišč, viših specialnih učilišč, kakor so pravne akademije, teologična, kirurgijska, rudarska, logarska in kmetijska učilišča itd., šolarji javnih in privatnih srednjih šol. (gimnazijev, realnih šol, realnih gimnazijev itd.) Šolarji ljudskih šol pa se jemljo v predelke 53, 54, 55 in 56.

Rubrika 8. Pisatelji. Sem naj se zapisujejo vsi tisti, ki so o naznanilnicah ali zapisnicah povedani, da časnike v red devajo, pri časnikih delati pomagajo, kakor tudi vsi oni, ki se izrečno imenujejo, da so pisatelji, književniki, časnikarji.

Rubrika 9. Umetniki. Sem gredo malarji, kiporezi, muzični umetniki, gledišćni igralci, plesalci in vse druge osebe, ki se pečajo z lepimi umetnostmi.

Rubrika 10. Pravdniki in notarji. Ta rubrika naj obsega tudi javne agente, in celo konceptno in manipulacijsko osebje teh ljudi.

Rubrika: Zdravstvene osebe. (Predelki 11, 12, 13, 14, 15). V predelek 11 in 12 naj se zapišejo samo imetniki diplomov, namreč v predelek 11 doktorji zdravništva in ranocelstva, potem specialisti, kakor: zdravniki za oči, ušesa, zobe, za živino itd., v predelek 12 graduirani ali s patentom prevideni ranocelci, v predelek 13 diplomirane babice, v predelek 14 diplomirani lekarji (apotekarji) in provizorji. Vsi drugi pomočniki teh oseb gredo v predelek 15, tudi vojaški kovači vrači, potem vse druge samo pri zdravstveni službi bivajoče osebe, kakor bolniški strežniki in strežnice.

Rubrika: Kmetijstvo in logarstvo. (Predelki 16, 17, 18, 19, 20). Sem naj se zapišejo razen teh, ki žive od poljedelstva, tudi vse osebe, ki imajo delo z vinstvom, vrtništvom, z zelenino, kuho in sadjem, s travniki, gozdi in živinsko rejo.

Kakor **uradniki, predelek 18**, naj se tukaj, kakor v predelkih 24, 27, 30, 33, 36, 39, 42, 45, 48, zapišejo tisti, ki imajo službo v pisarnicah (bureaux ali comptoirs) ali kterim je izročeno tehnično vodstvo in nadzorstvo.

Predelka 19 in 20 (**stanovitni služabniki in nadničarji**) ločita se tako eden od drugega, da se v prvega vpišejo vsi na leto ali mesec plačevani delavci, v drugega pa taki, ki se **časno** sprejmejo in na teden ali na dan plačujejo.

Rodovinski udje, če se kmetijstva vdeležijo, pa ne spadajo v predelek 18, naj se zapišejo v predelek 19. Kar jih pa ne dela pri kmetijstvu, temuč služi samo doma v hiši, ti gredo v rubriko 52.

Rubrika 21. Lov in ribištvo. V to rubriko gredo vsi tisti, ki se poglavitno od lova (jage) in od ribištva (ribjega lova) živé, tudi dotični pomočniki, nadgledniki itd.

Rubrika: Rudarstvo. (Predelki 22, 23, 24, 25). Sem spadajo vsi tisti, ki imajo delo, ne samo v rudnikih na kovine, ampak tudi v jamah, kjer se dobiva premog ali oglje, sol, grafit, kamneno olje itd. in tako tudi pri dotičnih plavežih, fužinah, solovarnicah, prečiščalnicah itd.

Rubrika: Obrtnost. (Predelki 26 do 43). Pri vseh razdelkih te rubrike je treba naj pred dobro ločiti samostalne podvzetnike od uradnikov in delavcev, da se bodo samo tiste osebe obojega spola, ki na svoj račun delajo, ki torej imajo obrtniški list in pridobitni davek za svoj zaslužek plačujejo (fabrikanti, obrtniki), pisale v predelke **samostalnih podvzetnikov** (predelke 26, 29, 32, 35, 38, 41). Če je podvzetje družba delničarska (na akcije), ne sme se, to se vé, nobena posamezna oseba kakor samostojni podvzetnik zapisati v ravno omenjene predelke; uradniki in delavci takih podvzetij pa se morajo v dotične predelke postaviti. **Sploh** veljá za **uradnike** (predelki 27, 30, 33, 36, 39, 42), kar se je reklo za predelek 18. Vsi drugi obojega spola, ki imajo delo pri izdelovanju blaga in ki se plačujejo za storjeni kos, na teden ali na dan, kakor delovodniki, kseli, pomočni delavci učenci itd. potem nadničarji sploh, gredo v predelke **delavcev** 28, 31, 34, 37, 40, 43.

Zastran tega, kako se obrtniška početja in obrtniki razdeljujejo na posamne tu stoječe vrste obrtnosti, veljá to le:

Podrubrika stavbenih in umetnih obrtov (predelki 26, 27, 28) naj obsega pred vsemi drugimi vse obrtnike in delavce (zidarske mojstre, zidarje, izbene malarje, mazalce, štukadorerje, krovce), ki imajo delo pri zidanju, opravljanju in vzdrževanju poslopij, in ki narejajo, kar je namenjeno **samo** za kteri določni predmet, in ne za kupčijo. Taki obrtniki pa, kteri, kakor ključavničarji, kamenarji, tesarji itd. včasi tudi pri stavbah delajo, kterih samostojni izdelki se pa vendar lahko ob enem tudi kakor blago na večo daljo podajajo, naj se vvrstijo med tiste, ki kovino, kamenje in les podelavajo. Umetnim obrtnikom se prištevajo knjigo-tiskarji, litografi, bakrotiskarji, potem fotografi, risalci vzorcev, dolbci (**graveurs**).

Obrtnost kovino, kamenje in les podelujoča (predelki 29, 30, 31) obsega vse fabrike in obrte, ki delajo mašine in mašinske dele, instrumente, apparate in orodje vsake vrste, železnocestne vozove in navadne

Digitized by Google

voze za ljudi in blago, ladije, železnine in robo iz kovin (tudi zlatnino in srebrnino), prsteno robo (porcelan, beloprstno blago, opeke). stekleníno (sirovo, brušeno itd.), in vsakovrstno leseno robo (mizarske blago, leseno opravo ali pohišje itd.). Sem spadajo tudi vsi v Kovnicah služeči in delajoči.

Podrubrika: Kemikalije, živež in tabakovi izdelki (predelki 32, 33, 34) naj obsega vse fabrike in obrte. delajo kemijske snove (lugasto sol ali pepelik, sodo, kisline, soli, barve, zdravila, vsakovrstne vonjave ali parfümerije, tolšče in svečave, natilno blago, lak in firnaž, smolo, klej ali lim, droži itd.). potem živež (moko, cuker, pekarsko in mesarsko blago, pivo ali ol. žganje, jesih itd) in tabakovo blago.

Tkalska obrtnost (Predelki 35, 36, 37) obsega vse fabrike in obrte. ki delajo iz svile prediva, konopnine, volne, bombaža itd. prejo, in iz te tkano, virkano, mrežasto, klinčano, veseno itd. blago, ali tako blago apretirajo, barvajo in tiskajo, in zadnjič podelujejo v gotovo robo (perilo, oblačila, dežnike, umetne cvetice itd.)

Podrubrika: Usnjarska in papirarska obrtnost in drugi produktivni obrti (Predelki 38, 39, 40) obsega fabrike za usnje, vsakovrstne strojarje, barvarje za usnje in lakiravce, vse obrte, ki usnje podelavajo (sedlarje, jermenarje, čevljarje, rokovičarje itd.), potem papirnice, stope papirarske in vse papir podelujoče fabrike in obrte (ki delajo papirne tapete, kvarte za igro, bukvoveze. kartonarje itd.), sadnjič vse fabrike in obrte, ki podelujejo, kožuhovino, dlako in lase (klobučarje, ščetarje, prokarje itd.), kavčak, peresa, ribjokost, slamo, ličje, bičja itd. (slamnikarje, košeplete itd.).

Med neproduktivne obrte (Predelki 41, 42, 43) štejejo se tisti, ki so sicer podvrženi davku od pridobitka, pa ne narejajo blaga za kupčijo, niti se pečajo sami s trgovino in prodajo blaga, n. pr. savodi za naznanila, kopeli, brivci, posredniki ali mešetarji za službo, najemne knjižnice, gostilničarji, vsakovrstne obrtne razstave služniški zavodi itd.

V rubriko: Trgovina. (Predelki 44, 45, 46) naj se zapišejo vsa tista podvzetja in obrtništva, ki posredujejo med pridelovalcem blaga in tistim, kteri ga potrebuje; razen velikih trgovcev, menjarjev (bankirjev), sensalov, mešetarjev in kupčijstev spadajo torej tem pridobitnemu davku podvrženi obrti, kakor so kramarji, kupci, prodajalci, pohiševalci itd., namreč: branjevci, prodajalci kruha, zelenina, sadja.

V rubriko: Prevozništva. (Predelki 47, 48, 49) štejejo se vsi, ki ljudi in blago sploh prevažajo, n. pr. kteri imajo delo pri železnicah in brodarstvu pri pošti, telegrafu, kteri se pečajo z vozništvom, nakladači, nosiči, ladijarji itd.

Rubrika 50: Denarni in kreditni zavodi. Ta obsega vse ljudi. ki imajo delo pri občnem prehodu denarja, kakor so uradniki in služabniki od bank, eskomptnih in kreditnih družeb, bors, hranilnic, posojilnic, zavarovalnih in preskrbovalnih družeb itd.

Rubrika 51. Hišni posestniki in uživalci prihodov. Za hišne posestnike naj se vpišejo tisti, ki živé edino ali poglavitno od najemščine, ki jo daje ležeče posestvo. Gre tukaj torej za taka posestva, ki se ne rabijo poglavitno za kmetovanje ali kak obrt. Uživalci prihodov so tisti, ki živé od letnega določnega zneska denarjev, kterega vlečejo ter niso dolžni za to kaj delati. Sem spadajo pravi uživalci prihodov (ki imajo premoženje v papirju, dosmertne prihode itd.), uradniki, stranke in služabniki neaktivni, t. j. penzionirani, kviescirani, provisionirani, ki jih zdržuje država, kak zalog (fond), zavod itd., sadnjič gori pri rubriki 5 imenovani, na rubriko 51 zaznamljeni vojaki; sadnjič osebe zavolj ubožnosti vzdrževane ali stanovitno miloščino uživajoče.

Rubrika 52. Služeči za osebna dela. Sem spadajo vse v službenem razmerju stoječe osebe, ki niso sprejete v ktero prejšnjo rubriko, zlasti moški in ženski domači posli (služabniki, dekle, hlapci itd.), kakor tudi za neka dela najeti in na teden, na dan ali za vsako delo posebej plačevani ljudje, kuriči, drvonosci, vodonosci (vodarji), ki oblačila čistijo itd.

Rubrika: Osebe brez določnega zaslužka. (Predelki 53, 54, 55, 56). Sem spadajo ne pridelajoči rodovinski udje oseb v prejšnje rubrike štetih, kakor so žene, otroci, učenci iz ljudskih šol, ljudje od žlahte, ki žive v hiši pa nimajo posebnega zaslužka itd. Sem naj se pišejo tudi ljudje, ki so res brez zaslužka, stanovalci hiš za uboge, taki, ki se živé od občne (ne stanovitne) dobrotnosti itd. V ječah in kaznilnicah saprti in kjer si sicer bodi pod stražo držani pa naj se ne zapisujejo sem, temuč po svoji le časno ustavljeni zaslužnosti v dotične prejšnje rubrike, držeč se tega, kar kažejo imeniki ječ zastran njih stanu ali zaslužka.

Tudi pomočne iskaze, ki bi se bili morebiti naredili za lajšo sestavo poklicnega razkaska VII b. treba je hraniti.

Digitized by Google

I m a d e- obrt-

Hišna številka	Glavno število pričujočega ljudstva	duhovni	Djanjsko služeči uradniki, služabniki in drugi javno služeči ljudje	aktivni vojaki	Učitelji	Študentje (dijaki)	Pisatelji	Umetniki	Pravdniki in notarji	Zdravstvene osebe					pri kmetijstvu in logarstvu					lovu in ribištvu	pri rudarstvu in fužinarstvu				pri stavbenih in umetnih obrtih		
										Zdravniki	Ranocelci	Babice	Lekarji	Druge	Lastniki	Zakupniki	Uradniki	Stanovitni služabniki	delavci in nadničarji		lastniki	zakupniki	uradniki	delavci in nadničarji	samostojni podvzetniki	uradniki	delavci
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28
Skupni znesek																											

l o p r i																											
nosti namreč:																						Hišni posestniki in uživalci prihodov	Služeči za osebna dela	Osebe brez določnega zaslužka stare			
pri obrtih kovino, kamenje in les podelujočih			pri izdelovanju kemikalij, živeža in tobakove robe			pri tkalski obrtnosti			pri usnjarski in papirarski obrtnosti in drugih produktivnih obrtih			pri neproduktivnih obrtih			trgovini			prevozništvu			denarnih in kreditnih zavodih			čez 14 let		ravnein izpod 14 let	
samostojni podvzetniki	uradniki	delavci	samostojni podvzetniki	uradniki	delavci	samostojni podvzetniki	uradniki	delavci	samostojni podvzetniki	uradniki	delavci	samostojni podvzetniki	uradniki	delavci	samostojni podvzetniki	uradniki	delavci	samostojni podvzetniki	uradniki	delavci	uradniki služabniki delavci			moški	ženske	moški	ženske
29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56

Digitized by Google

c) Živina.

Štev. po zapored tekočem hišnem številu	Konji				Mule in mezgi	Osli	Goveja živina					ovce	koze	prešiči	čebelni panjevi	Štev. po zapored tekočem hišnem številu	Konji				Mule in mezgi	Osli	Goveja živina					ovce	koze	prešiči	čebelni panjevi
	žebci	kobile	skopljenci	žebeta do izpolnjenega tretjega leta			biki	krave	voli	teleta do izpolnjenega tretjega leta	bivoli						žebci	kobile	skopljenci	žebeta do izpolnjenega tretjega leta			biki	krave	voli	teleta do izpolnjenega tretjega leta	bivoli				
Skupni znesek																Skupni znesek															

Dežela .... Občina (Grajščina) ....

Okraj .... Kraj ....

Priloga k krajnemu pregledu VII a)

Pričujoči tujci in nepričujoči domači po domovju in prebivališču.

Pričujoči tujci							Nepričujoči domači						
iz kterih drugih dežel monarhije? namreč iz	moški	ženske	iz ktere vnanje dežele	moški	ženske	Vseh skup	v kterih drugih deželah monarhije namreč v	moški	ženske	v kteri vnanji deželi	moški	ženske	Vseh skup
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Skupni znesek							Skupni znesek						

V tem pregledu se morajo domovinske dežele in dežele, kjer kdo prebiva, posebej razkazati; torej v rubriki 1 posamne dežele v monarhiji, v rubriki 4 pa dežele vnanjih držav, iz ktere je ktera nedomača oseba v kraju pričujoča; in tako tudi v rubriki 8 dežele v monarhiji, v rubriki 11 pa dežele tujih držav, v kterih prebivajo domači v kraju nepričujoči ljudje. Tisti, ki so iz doma pa so v kterem drugem kraju tiste občine, ne jemljo se v krajnem pregledu med nepričujoče ljudstvo, kakor govori poduk (člen 6, obrazec VII a). Tudi taki, ki bivajo v drugi občini istega okraja ali drugega okraja iste dežele, naj se ne jemljo v ta razkazek, in tako tudi pričujoči tujci ne, ki imajo domovje v drugi občini tistega okraja ali drugega okraja tiste dežele.

Digitized by Google

VIII.

Občinski pregled

o podatkih popisa od 31. decembra 1869.

Dežela ....

Okraj ....

Občina (Grajščina) ....

Taista (taisti) obstoji iz teh le krajev:

Zapored tekoče število	**Ime in značaj kraja** (mesto, trg, vas, soseska, samija) po abecednem redu	s hišami	
		v kterih ljudje stanujejo	v kterih ne stanujejo ljudje
	Skupni znesek .		

Drugi zapopadek občinskega pregleda je enak zapopadku krajnega pregleda; s tem razločkom vendar, da ima prvi stebrič namesti „hišna številka“ imeti te le besede: „Imena krajev po abecednem redu“.

Digitized by Google

Dežela .... Okraj .... Občina (Grajščina) ....

Priloga a) k občinskemu pregledu VIII.

Pričujoči tujci in nepričujoči domači po domovju in prebivališču.

Pričujoči tujci							Nepričujoči domači						
iz kterih drugih dežel monarhije? namreč iz	moški	ženske	iz ktere vnanje dežele	moški	ženske	Vseh skup	v kterih drugih deželah monarhije namreč v	moški	ženske	v kteri vnanji deželi	moški	ženske	Vseh skup
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Skupni znesek							Skupni znesek						

V tem pregledu se morajo domovinske dežele in dežele, kjer kdo prebiva, posebej razkazati; torej v rubriki 1 posamne dežele monarhije in v rubriki 4 tiste tuje države, iz ktere je ktera nedomača oseba v občini pričujoča; in tako tudi v rubriki 8 dežele v monarhiji, v rubriki 11 pa tiste tuje države, v kterih prebivajo domači v občini nepričujoči. Tisti, ki bivajo v drugi občini istega okraja (kantona) ali drugega okraja iste dežele, naj se ne jemljo v ta razkazek, in tako tudi pričujoči tujci ne, ki imajo domovje v drugi občini tistega okraja ali drugega okraja tiste dežele.

Digitized by Google

Priloga b) k občinskemu pregledu VIII.

Izkaz

o razmerjih glede stanovanja

v..

Po stanu od 31. decembra 1869.

Ta izkaz o okoliščinah glede stanovanja ljudi, za kterega služijo vprašanja stoječa na prvi strani naznanilnice I a) (pod I, II in III), veljá samo za tista mesta, za ktera bo ukazano le-te okoliščine pozvedovati.

Mestni okraj, ulice ali trg, hišna št.	Staniščna štev.	I. Lega stanišča 1)	II. Deli stanišča				III. Stanišče se rabi		IV Stanovalci 2)			
			izbe	kamere (kabineti)	kuhinje	predizbe	samo za stanovanje	za stanovanje in za opravilo ali obrtno delo, in sicer za ktero?	rodovinski udje	služabniki	pod najemniki	Skupno števílo stanovalcev
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13

1) Kar se tiče lege, naj se ločijo stanovališča v kleti (k), pri tleh (T), v polovičníku ($\frac{1}{2}$ N.), v 1. 2. itd. nadstropju (1. 2. itd. N.) in pod streho (St.), kar se zgodi s pristavljeno dotično naznambo.

2) V naznanilnice pod rubriko b) „Ime" vpisane osebe, ki so ob popisovanju bile pričujoče v stanišču naj se tu po cifri zapišejo v predelke 10, 11 in 12 tako, da se števílo predelka 13 mora vjemati s skupním števílom v naznanilnicah zapisanih pričujočih oseb, končni znesek tega izkaza pa s skupnim števílom pričujočega ljudstva v obrazcu VIII predelku 3.

Digitized by Google

IX.

Okrajni pregled

o podatkih popisa od 31. decembra 1869.

Dežela ....

Okraj ....

Okraj obsega te-le občine (grajščine).

Zapored tekoče število	Ime po abecednem redu, najpred imena občin, potem grajščin	s mesti	s trgi	s vasmi itd.	s hišami v kterih kdo stanuje	s hišami v kterih nihče ne stanuje	Zapored tekoče število	Ime po abecednem redu najpred imena občin, potem grajščin	s mesti	s trgi	s vasmi itd.	s hišami v kterih kdo stanuje	s hišami v kterih nihče ne stanuje
	Skupni znesek							Skupni znesek					

Drugi zapopadek okrajnega pregleda je enak zapopadku občinskega pregleda; s tem razločkom, da ima prvi stebrič besede: „Ime občin in grajščin po abecednem redu“.

Priloga k okrajnemu pregledu je podobna prilogi a) k občinskemu pregledu.

Digitized by Google

Digitized by Google

Prestava iz državnega zakonika leta 1869

za

kranjsko vojvodino.

XX. dél.

133.

Mednarodna telegrafska pogodba*) od 21. julija 1868.

(Sklenjena na Dunaju 21. julija 1868; pritrjena z izreko c. kr. ministerstva za trgovino od 21. avgusta in kralj. ogerskega ministerstva za kmetijstvo, obrtnost in trgovino od 9. septembra 1868).

Štev. 55. izdatek XXVI. državnega zakonika. Dan izdatbe 11. maja 1869).

Prestava.

Pogodba.

Ker so vlade tistih držav, ktere so mednarodno telegrafsko pogodbo sklenjeno v Parizu dne 17. maja 1865 podpisale, ali ki so k tej pogodbi pozneje pristopile, tako sklenile, da se imajo po skušnji nasvetovani popravki vanjo sprejeti, ker so za ta konec odbrale može, ki jim je bilo naročeno, v zmislu člena 56 poprijeti se pregleda omenjene telegrafske pogodbe, sešli so se podpisani možje na Dunaju k pomenku (konferencije), ter so po vkupni domembi zedinili se pod pridržkom vdobrenja svojih vlad zastran sledečih predrugačeb ali prememb, ki pridejo v moč 1. januarja 1869.

Prvi naslov.

O mednárodnem omrežju.

Člen 1. Visoki pogodniki se zavezujejo, rabiti za mednarodno telegrafsko službo posebnih žic (dratov) v dovoljnem številu, da se urna odprava poslanic (depeš) zagotovi.

Te žice naj se napravijo tako, kakor po skušnji telegrafske službe najbolje kaže.

Mesta, med kterimi se stanovitno ali prav živo pošiljajo telegrami semtertje, naj se malo po malo in kolikor se bo dalo, strnejo na ravnost z žicami, *kterih premernik ima naj manj pet milimetrov*, in kterih delo vmesnih postaj ne bo kazilo ali oviralo.

*) Predrugačbe, sklenjene pri pregledu mednarodne telegrafske pogodbe, tiskane so z ležečimi črkami.

Digitized by Google

Člen 2. Med imenitnimi mesti pogodbenih držav obstoji, kolikor je mogoče, neprenehljiva služba, po dnevi in po noči, nepretrgoma.

Navadne postaje s polno dnevno službo, odprte so občinstvu:

Od 1. aprila do 30. septembra od 7. ure zajutra do 9. ure zvečer;

od 1. oktobra do 31. marca od 8. ure zajutra do 9. ure zvečer.

Službene ure postaj z utesnjeno (nepolno) službo bodo dotične uprave pogodbenih držav ustanovile.

Ura vseh postaj ene in iste države se določuje po srednjem času nje glavnega mesta.

Člen 3. Aparata Morse in Hughes ostaneta v rabi za službo mednarodnih žic do novega dogovora zastran vpeljatve drugih aparatov.

Drugi naslov.

O dopisovanju.

Prvi oddelek.

Splošni predpisi.

Člen 4. Visoki pogodniki priznavajo vsacemu pravico, po mednarodnem telegrafu dopisovati t. j. poslanice pošiljati.

Člen 5. Isti se zavezujejo, narediti vse kar je potrebno, da se zavaruje poslanicam skrivnost in pravšna izdatba.

Člen 6. Vendar izrekujejo visoki pogodniki, da ne vzemajo na se glede na mednarodno telegrafsko službo nikake odgovornosti.

Drugi oddelek.

O oddaji.

Člen 7. Telegrafske poslanice se delé na tri vrste:

1. Državne poslanice: take, ki izhajajo od državnega vladarja, od ministrov, viših poveljnikov armade na suhem in na morju in od diplomatičnih ali konsulskih opravnikov pogodbenih vlad, *kakor tudi odgovori na ravno te poslanice.*

Poslanice tistih konsulskih opravnikov, ki trgujejo, čislajo se za državne poslanice samo takrat, *kadar so napisane na ktero uradno osebo* in se nanašajo na službene reči.

2. Službene poslanice: take, ki izhajajo od telegrafskih uprav pogodbenih držav, in ki se nanašajo bodi na službo mednarodne telegrafije, bodi na reči javnega interesa, ki jih bodo imenovane uprave dogovorno ustanovile.

3. Zasebne ali privatne poslanice.

Člen 8. Državne poslanice se ne jemljo drugači za takošne, kakor če so previdene s pečatom gosposke, ki jih pošilja.

Oddajnik privatne poslanice sme se vsak čas primorati, da dokaže pravičnost njenega podpisa.

On pa ima od svoje strani pravico, sprejeti v svojo poslanico poveritev svojega podpisa.

Digitized by Google

Člen 9. Vsaka poslanica sme biti sestavljena v enem izmed jezikov navadnih *v ozemljih* pogodbenih držav.

Na voljo je vsaki državi, izmed jezikov navadnih *na svojih ozemljih* zaznamovati tiste, ki jih ima za pripravne za *mednarodno* telegrafsko dopisovanje.

Državne pa službene poslanice smejo obstati vse ali po nekem delu iz šifer ali skrivnih črk.

Tudi privatne poslanice smejo biti sestavljeni s šiframi ali skrivnimi črkami, če se pošiljajo med dvema takima državama, ktéri dopuščate takošno dopisovanje, in če se izpolnijo pogoje postavljene po pravilniku, omenjenem niže *v členu 59.*

V zgornjem odstavku omenjeni pridržek ne dotika se prehodnih poslanic.

Semaforiške poslanice morajo biti sestavljene ali v jeziku tiste dežele, v kteri leži postaja semaforiška, namenjena za njeno odpravo, ali pa v znamenjih občnega trgovskega zakonika.

Poslanice, ktere se po prvem odstavku pričujočega člena ne dopuščajo kakor navadne poslanice, štejejo se za skrivne poslanice.

Člen 10. Prvopis poslanice mora biti za čitanje razločno in pisano s takimi znamenji, ki imajo svoje vrstnike v razkazu pravilnika in ki so navadne v deželi, kjer se je poslanica oddala za telegrafiranje.

Pred tekstom mora stati nadpis in za tekstom podpis.

Nadpis mora zapopadati vse povedbe, kterih je treba, da se poslanica izroči komur gre.

Vsaka vvrstitev, vsak pristavek na kraju, izbris ali povrhni napis mora potrditi podpisnik poslanice ali pa njegov zastopnik.

Tretji oddelek.

O odpravi.

Člen 11. Poslanice naj se odpravljajo po tem le redu:

1. Državne poslanice;
2. Službene poslanice;
3. Zasebne ali privatne poslanice.

Že začeta poslanica se ne sme prenehati, da bi se umaknila priobčilu višega reda, razen če bi bila največa sila.

Poslanice istega reda odpravljajo prejemne postaje po vrsti, kakor so bile oddane, vmesne postaje pa po vrsti, kakor so jim ena za drugo prišle.

Med dvema postajama, ki ste v neposrednji zvezi, odpravljajo se poslanice istega reda tako, da se vrsté ali čredijo.

Na vmesnih postajah bodo se ondi oddane in pa prehodne poslanice, ki jih je treba na eni žici odpravljati, po času, kakor se oddajo ali kakor dospejo, v vrsto devale in po ti vrsti dalje odpravljale.

Toda zavoljo veče hitrosti sme se od tega pravila *in od pravila postavljenega v prvem odstavku tega člena* odstopiti na takih potezah ali linijah, ki neprenehoma delajo ali ktere so previdene s posebnimi aparati.

Člen 12. Postaje, ki nimajo službe neprenehoma, smejo se še le zapreti potem ko so odpravile vse mednárodne poslanice na postajo z neprenehljivo službo.

Digitized by Google

Te poslanice se preci izmenjajo med neprenehljivimi postajami različnih držav po vrsti, kakor so jih prejele.

Člen 13. Vsaki vladi je dano na voljo, oddajniku nasproti, določiti, kako ali po kteri strani se ima poslanica odpraviti tako v redni službi, kakor tudi takrat, kadar se navadne poti pretrgajo ali imajo preveč poslanic.

Če je pa oddajnik povedal, po kteri poti naj se pošlje poslanica, dolžne so dotične postaje, ravnati po njegovem, razen če bi službene potrebnosti tega ne dopuščale, kajti v takem primeru bi se oddajnik ne mogel pritožiti.

Člen 14. Kadar se med opravo ktere poslanice primeri, da se telegrafska zveza pretrga, odpravlja postaja, od ktere počemši se je zveza pretrgala, brž poslanico po pošti — *(kakor pismo uradoma priporočeno)* — ali po še hitrejši poti, če jo ima. Nadpisuje jo pa po okolnostih ali na najbližo postajo, ki jo utegne dalje telegrafirati, ali na postajo, kamor je poslanica namenjena, ali pa na samega adresata (nadpisovnika). Brž, kakor je zveza zopet napravljena, odpravi se poslanica vnovič po telegrafu, če ni poprej prišlo potrjenje, da je bila prejeta, *ali če ravno ta čas bilo preveč poslanic ter bi ta ponovljena odprava bila očitno škodljiva vsej službi.*

Člen 15. *Tiste poslanice, ki jih semaforiške postaje v trideset dnevih po oddaji niso mogle odpraviti ladijam, kterim so namenjene, štejejo se za take, ki se ne morejo izročiti, razen če bi oddajnik bil plačal priporočnino.*

Člen 16. Vsak oddajnik sme, dokler je še čas, odpravo svoje poslanice ustaviti, če izkaže, da jo je res on oddal.

Četrti oddelek.

O izročbi na nadpisovnika.

Člen 17. Telegrafske poslanice se morejo nadpisovati bodi na stanovanje, bodi „poste restante,“ bodi „bureau telegraphique restant.“

Iste se izročajo ali odpravljajo kamor so namenjene po vrsti kakor se prejemajo.

Poslanice nadpisane na stanovanje ali „poste restante“ v tistem kraju, kterega telegrafska postaja poslužuje, odpravljajo se preci nadpisovniku.

Poslanice nadpisane na stanovanje ali „poste restante“ zunaj posluževanega kraja bodo se, po zahtevi oddajnikovi, na ravnost pošiljale kamor so namenjene, po pošti ali po kaki hitrejši poti, če jo uprava končne postaje ima na izbor.

Člen 18. Vsaka izmed pogodbenih držav si pridržuje, kolikor bode mogoče, za kraje brez telegrafskih postaj napraviti odpravno službo hitrejšo od pošte, in vsaka država se zavezuje drugim nasproti, da bode vsacemu oddajniku storila mogoče, poslužiti se za svojo poslanico tega, kar je ktera izmed drugih držav na to stran ustanovila in naznanila.

Člen 19. Če se poslanica nese na dom, tega pa, komur je namenjena, ni domá, smela se bode izročiti odraščenim udom njegove rodovine, njegovim postavljencem, najemnikom ali gostilničarjem, če nadpisovnik ni pismeno naznanil posebnega pooblaščenca ali če oddajnik ni zahteval, da se poslanica ima dati samo v nadpisovnikove roke.

Digitized by Google

Kedar je poslanica nadpisana bureau restant, izroča se samu nadpisovniku ali po njegovemu pooblaščencu.

Če se poslanica ne more oddati komur je namenjena, pušča se v nadpisovnikovem stanovanju naznanilo o nji, poslanica pa se nese nazaj na postajo, kjer se nadpisovniku izroči, kedar se za-njo oglasí.

Če se po izteku šestih tednov nihče ne oglasi, poslanica bode uničena.

Isto pravilo veljá zastran poslanic, nadpisanih bureau restant.

Peti oddelek.

O prigledu ali kontroli.

Člen 20. Visoki pogodniki si pridržujejo pravico, ustaviti odprave vsake privatne poslanice, ktera bi se zdela nevarna za državo ali ki bi nasprotovala deželnim postavam, občnemu (javnemu) redu ali lepim šegam, zavezujejo se pa, *kaj takega precej naznaniti upravi tiste postaje, na kteri je bila poslanica prejeta.*

Ta prigled zvršujejo okrajne ali pa vmesne postaje telegrafske, pod pridržkom pritožbe na osrednjo upravo, ki o tem končno razločuje.

Člen 21. Še si pridržuje vsaka vlada pravico, ustaviti mednarodno telegrafsko službo na nedoločen čas, če se ji vidi potreba, bodi sploh bodi samo na nekterih potezah in za neke vrste poslanic, pri čemur pa ima dolžnost, to preci na znanje dati vsaki izmed pogodbenih držav.

Šesti oddelek.

O pismarnicah ali arhivih.

Člen 22. Prvopisi in prepisi poslanic, proge papirnate sè znamenji ali podobni kosi imajo se hraniti v postajnih pismarnicah najmanj eno leto, počemši od dne njih izdatka z vsemi potrebnimi previdnostmi kar se skrivnosti ali zamolčljivosti tiče.

Kedar preteče ta čas, smejo se pokončati.

Člen 23. Prvopisi in prepiski poslanic smejo se priobčiti samo tistemu, kteri izkaže, da je oddajnik ali nadpisovnik.

Oddajnik pa nadpisovnik imata pravico, dati si narediti poverjene prepise poslanic, ki sta jih oddala ali prejela.

Sedmi oddelek.

O nekih vrstah poslanic.

Člen 24. Vsak oddajnik sme frankirati odgovor, kterega želi od tega, komur je dal telegrafirati.

Nadpisna postaja plača nadpisovniku prinesek odrajtan pri oddaji poslanice za odgovor ali v gotovini, ali s telegrafskimi markami, ali z blagajničnim navkazom, ter mu prepušča, da odgovor v poljubni dobi, s poljubnim nadpisom in po poljubni poti pošlje.

S tem odgovorom se dela kakor z vsako drugo poslanico.

Če se izvirna poslanica ne more izročiti, ali če se prejemnik izrečno brani ter neče prejeti zneska za odgovor namenjenega, naznani le-to nadpisna postaja oddajniku s službeno poslanico, ki namešćuje odgovor. To naznanilo razodeva tudi

Digitized by Google

okolnosti, ki so izročitev branile, in pojasnjuje, česar je oddajniku treba, da morebiti, po okolnostih, svojo poslanico pozneje odpravi.

Odpravnina ne sme preseči trojnega zneska od tiste takse, ki je plačana za izvirno poslanico.

Člen **25.** Kdor koli poslanico oddá, sme jo priporočiti ali rekomandirati.

Kadar je poslanica rekomandirana, kolacionirajo jo do dobrega različne postaje, ktere imajo delo z njeno odpravo, in nadpisna postaja pošlje po telegrafu brž po tem, ko se izroči poslanico, oddajniku službeno naznanilo, ki pove na tanko čas, kdaj je bila poslanica izročena.

Če se izročba ni mogla opraviti, nadomeščuje se *to naznanilo* s tem, da se oddajniku povedo okolnosti ktere branijo poslanico izročiti, in da se mu naznani, kar bi treba bilo, da bi morebiti *svojo poslanico* dal odpraviti *na nadpisovnika.*

Oddajnik rekomandirane poslanice sme si *povračno poslanico* dati nadpisati na kteri koli kraj v okoliših pogodbenih držav, če tako, kakor pri plačanih odgovorih, potrebne naznambe pristavi.

Člen ***26.*** *Kdorkoli oddá kako poslanico, lahko zahteva, da se mu po telegrafu naznani čas, kdaj je bila njegova poslanica izročena temu, komur jo je namenil.*

Če se poslanica ne dá izročiti, nadomeščuje se to naznanilo prejema s poročilom, ki ima v sebi pojasnila v 3. odstavku poprejšnjega člena povedana.

Oddajniku gre pravica, naročiti, da se mu to prejemno naznanilo pošlje v kteri koli kraj v ozemlju pogodbenih držav, samo če pové, kar je k temu treba.

Člen **27.** Priporočilo (rekomandacija) je zapovedano za poslanice sestavljene s šiframi ali pisane s skrivnimi črkami *kakor tudi za take poslanice, ki se štejejo za skrivne poslanice.*

Člen **28.** Kedar ima poslanica brez druge naznambe samo pristavek: „poslati za nadpisovnikom“ (faire suivre), odpravlja jo namembena postaja preci po tem, ko jo je izročila na povedani nadpis, če je mogoče, dalje na tisti novi nadpis, kterega zve v stanovanju nadpisnikovem; toda postaja ima samo dolžnost, poslanico dalje odpraviti v okolišu države, v ktero ona sama spada, in v tem primeru ravná s poslanico tako kakor z notranjo (domačo) poslanico.

Če nima nikake naznambe, postaja hrani poslanico. Če je poslanica bila že dalje odpravljena, pa druga postaja ni mogla najti nadpisovnika po novem nadpisu, naj ista hrani poslanico.

Če ima pristavek: „poslati za nadpisovnikom“ (faire suivre) več nadpisov drug za drugim, pošilja se poslanica zaporedoma v povedane kraje, če je treba tje do zadnjega, in zadnja postaja ravná takó, kakor veleva poprejšnji odstavek.

Vsak sme, podavši potrebne izkaze, zahtevati, da se mu poslanice, ki bi na kaki telegrafski postaji dospele in ktere se v vročbenem okolišu tiste postaje imajo njemu izročiti, dalje odpravijo na nadpis, ki ga on pove, ali po pogojih poprejšnjih odstavkov.

Člen **29.** Telegrafske poslanice smejo se nadpisati:

bodi na več nadpisovnikov v različnih krajih;

bodi na več nadpisovnikov v enem in istem kraju;

bodi na enega in istega nadpisovnika v različnih krajih;

ali na več stanovanj v enem kraju.

Digitized by Google

V dveh prvih primerljejih sme vsak spisek (eksemplar) poslanice imeti samo nadpis, kteri mu gre, razun če bi oddajnik bil zahteval nasprotno.

Člen 30. Pri zvrševanju zgornjih členov naj se uporabljajo ob enem polajšave dodeljene občinstvu za plačane odgovore, priporočene poslanice, poslanice, ki se imajo pošiljati za nadpisovnikom, za množne poslanice *in za prejemna naznanila.*

Člen 31. Visoki pogodniki se zavezujejo, poprijeti se primernih naredeb za odpravo kraj namembe tistih poslanic, ktere se pošiljajo z morja po morskem telegrafu, ki obstoji ali se še napravi poleg obrežja držav, deležnic pričujoče pogodbe.

Tretji naslov.

O taksah.

Prvi oddelek.

Splošne vodila.

Člen 32. Visoki pogodniki izrekujejo, da se vzemajo za sestavo mednarodnih tarif sledeče podloge:

Taksa za vse poslanice odpravljane po isti poti med dvema postajama kterih bodi različnih pogodbenih držav bodi enotera. Toda ena in ista država sme se, v *Evropi,* razdeliti, kar se tiče te enotere takse, k večemu na dva velika okoliša.

Minimum te takse veljá za poslanico, ktera nima čez dvajset besed. Taksa primerna poslanicam dvajsetih besedi pomnožuje se za polovico pri vsaki nerazdelni vrsti desetih besed čez dvajset.

Toda telegrafske uprave zunaj Evrope imajo pravico, na svojih linijah dopuščati poslanice desetih besedi s ponižano takso; vendar se take poslanice, dokler se po evropejskem ozemlju odpravljajo, taksirajo kakor poslanice z 20 besedmi.

Člen 33. Frank je dnarna edinka za sestavo mednarodnih tarif.

Tarifa za poslanice odpravljane med dvema poljubnima mestoma pogodbenih držav od enega do drugega naj se postavi tako, da bo taksa od poslanice z dvajset besedami vselej pomnožek od pol franka.

Za en frank (fronk) se bo jemalo:

V severni Nemčiji 8 sr. gr.;
„ Avstriji in na Ogerskem 40 krajcarjev (avstrijske veljave);
„ veliki vojvodini Badenski, na Bavarskem in Virtemberškem, 28 krajc.
„ Daniji 35 skilingov;
„ Španiji 0,40 tolerja;
„ Greciji 1,10 dramma,
„ britanski Indiji 76 pais;
„ Italiji 1 lira;
„ Norvegiji 22 skilingov;
Na Nizozemskem 50 cents
V Perziji 1 sahibkran;
„ Portugalu 200 reis;
„ zedinjenih kneževinah 1 novi pjaster;
„ Rusiji 25 kopek;
„ Srbiji 5 pjastrov;
„ Švediji 72 Oere;
„ Turčiji 4 pjastri 32 par Medjidjé.

Plačilo pristojbin ne sme zahtevati v kovanem denarju.

Člen 34. Postavek takse se ustanovljuje od države do države dogovorno med skrajnimi in vmesnimi vladami.

Digitized by Google

Tarifa, priležna telegrafskim poslanicam odpravljanim med pogodbenimi državami, ustanovljuje se po razkazih (tabelah) pridjanih ti pogodbi. V teh razkazih postavljene takse se bodo vsegdar in o vsaki dobi smele se snižati med to ali ono deželnih vlad; *toda nasledek in namen teh znižeb mora biti ta, ne da bi se napravila, kar se taks tiče, konkurencija med obstoječimi poti, ampak da bi se občinstvu kolikor je mogoče poti z enakimi taksami odprlo.*

Vsaka prememba zastran vsega ali po nekem delu bo še le prišla v moč vsaj en mesec potem, ko se dá na znanje.

Drugi oddelek.

O uporabi taks.

Člen 35. Vse, karkoli oddajnik zapiše na poslanični prvopis s tem namenom, da se dalje odpravi, prihaja v račun takse, izvzemši to, kar je povedano v 7. odstavku sledečega člena.

Člen 36. Maksimum za dolgost ene besede se ustanovljuje na sedem zlogov; kar je čez, šteje se za eno besedo.

Z vezajem zvezani izrazi se štejejo za toliko besed, kolikor jih služi za njih napravo.

Po apostrofu razmaknjene besede se štejejo za toliko posamnih besed.

Lastna imena mest in oseb, imena krajev, trgov, bulvardov itd., naslovi, prednja imena, partikule in zaznambe lastnosti, štejejo se po številu besed, služečih za njih izraz.

Števila s ciframi pisana štejejo se za toliko besed, kolikor skupin po pet cifer imajo, in pa še eno besedo več za presežek. *Taisto pravilo velja za štetje skupin od črk, ki nimajo skrivnega pomena.*

Vsaka posamna črka (pismeno znamenje) ali številka (cifra) šteje za eno besedo; isto veljá tudi za podčrtek.

Ločila in interpunkcije, vezaji, apostrofi, ušesca, oklepaji ali alinea se ne štejejo.

Pike, vejice (kommata) in ločilne črte, ki se rabijo pri številih, štejejo se vendar za eno cifro.

Črke, ki se pridenejo cifram v naznambo, da so redna (redovna) števila, štejejo se vsaka za eno cifro.

Člen 37. Pri poslanicah, ki so pisane s ciframi ali pa skrivnimi črkami, *ali ki se čislajo za skrivne poslanice,* štejejo se besede tako le:

Vsa v šifriranem tekstu rabljena pismena znamenja, cifre ali črke se seštejejo vkup. Skupni znesek razdeljen (razštet) s 5 daje za kvocient število dotičnih besed; kar bi čez ostalo, šteje se za eno besedo.

Znamenja rabljena za razločitev (razmaknjenje) skupin štejejo se tudi, razen če bi oddajnik izrečno naročil, da naj se ne odpravljajo.

Da se doseže skupno število vseh besed poslanice, pridodajejo se v navadnem jeziku pisane besede iz nadpisa, podpisa, in pa iz teksta, če bi takih besed bilo. Štejejo se pa one po pravilih prejšnjega člena.

Člen 38. Ime prejemne postaje, datum, ura in minuta oddaje naznanjajo se nadpisovniku uradoma.

Digitized by Google

Člen 39. Vsaka popravna, dopolnujoča poslanica in sploh vsako priobčilo odpravljeno na kako telegrafsko postajo o priliki poslane ali ravno pošiljane poslanice, taksira se po pravilih pričujoče pogodbe, razun če bi to priobčilo bilo postalo potrebno zavolj kake službene pomote ali hibe.

Člen 40. Taksa se računi po najcenejši poti med mestoma, od kterega in do kterega poslanica gre, *razen če bi bila pretrgana ali bi zastranek bil prevelik ali pa ko bi oddajnik v zmislu člena 13 bil naznanil drugo pot.*

Pot, po kteri naj gre poslanica, telegrafira v vvodu poslanice in ta naznamba ni podvržena taksi, če zavisi od službenih ozirov.

Visoki pogodniki se zavezujejo, da bodo, kolikor se bo moglo, preubranili premena takse, ki bi utegnila priti odtod, da se podmorski telegraf pretrga.

Tretji oddelek.

O porabnih taksah.

Člen 41. Taksa za rekomandiranje (priporočnina) je enaka taksi od poslanice.

Člen 42. Taksa za prejemno naznanilo je enaka taksi od enostavne poslanice.

Člen 43. Taksa od plačanih odgovorov *in prejemnih naznanil,* ki se odpravljajo drugam in ne v tisti kraj, kjer je izvirna poslanica bila oddana, računi se po tisti tarifi, ki veljá med oddajnim in namembenim krajem odgovora ali *prejemnega naznanila.*

Člen 44. Poslanice, napotene na več nadpisovnikov, ali pa na enega nadpisovnika v različnih postajah, *ki so last različnih držav,* taksirajo se za toliko posebnih poslanic.

Poslanice, ki so napotene na več nadpisovnikov ali na enega nadpisovnika v krajih ene in iste države, ki jim služijo različne postaje, taksirajo se za eno samo poslanico; vrh tega se bo pa še jemala terminalna taksa nadpisne države tolikokrat, kolikor je nadpisnih krajev, manj eden.

Poslanice, napotene v enem in istem kraju na več nadpisovnikov, ali na enega nadpisovnika z več stanišči, naj se dalje odpravljajo s pošto ali ne, taksirajo se samo za eno poslanico; toda v imenu prepisnine jemlje se, povrh poštnih pristojbin, če se porabi pošta, tolikokrat po pol franka, kolikor nadpisov je poslanica imela, manj eden.

Člen 45. Za vsak po členu 23 dan prepis se jemlje pol franka stanovitne pristojbine.

Člen 46. Priporočene poslanice *in poslanice s prejemnimi naznanil,* ki jih je treba s pošto dalje odpraviti ali pa poste restante hraniti, plačuje postaja, do ktere so namenjene, kakor priporočena pisma.

Prejemna postaja pobira sledeče priklade:

Pol franka za poslanico, ki se ima hraniti poste restante v kraju, kterega poslužuje ona, ali ki se pošilja dalje po pošti v okolišu države, ktera je poslanico odpravljala.

En frank za poslanico, ki se ima zunaj teh mej poslati *v Evropi* po ozemlju pogodbenih držav.

Dva franka in pol za vsako poslanico, ki se ima še dalje odpraviti.

Nepriporočene poslanice odpravlja namembena postaja kakor navadne liste (pisma). Poštnino plačuje, kjer je treba, nadpisovnik, ker izvirna ali prejemna postaja ne tirja nikakih prikladov.

Digitized by Google

Člen 47. Taksa od poslanic, ki se izmenjujejo po morskem telegrafu z ladijami na morju, ustanovljuje se po pravilih pričujoče pogodbe, pod pridržkom pravice tistih pogodbenih držav, ki so napravile ta način občevanja, poljubno ustanoviti delež takse, ki gre za odpravo med morskim telegrafom in ladijami.

Četrti oddelek.

O pobiri taks.

Člen 48. Takse se pobirajo ali jemljo pri oddaji na postajo.

Vendar pa se jemljó od nadpisovnika pri prihodu v kraj, kamor je poslanica namenjena:

1. Taksa od poslanic, ki so po morskem telegrafu z morja prišle;
2. Dopolnitna taksa od poslanic, ki jih je treba poslati za nadpisovnikom;
3. Stroški za hitrejšo odpravo mimo pošte, čez telegrafske postaje, v tistih državah, v kterih je takošna služba urejena.

Vender pa sme oddajnik priporočene poslanice *ali poslanice s prejemnim naznanilom* to odpravo plačati s tem, da pod pridržkom poznejše ugotovitve (likvidacije) položi znesek dnarjev, ki ga določi izvirna postaja. *Službeno poročilo ali pa prejemno naznanilo* daje na znanje, koliko je bilo stroškov.

Kadarkoli se ima pristojbina plačati pri izročbi, ne bo se poslanica nadpisovniku izročila drugači nego če plača, kar je dolžan.

Člen 49. Če se po zmoti premalo takse vzelo ali če nadpisovnik ni hotel več dati, mora oddajnik doplačati, česar manjka.

Če se je pa po zmoti kaj preveč vzelo bode se dotičnikom povrnilo.

Peti oddelek.

O oprostu.

Člen 50. Poslanice, ki se tičejo mednarodne telegrafske službe v pogodbenih državah, odpravljajo se zastonj po vsem omrežju imenovanih držav.

Šesti oddelek.

O povračilu taks.

Člen 51. **Oddajniku bo celo takso za vsako rekomandirano poslanico,** ***ktera po krivnji telegrafskega zavoda ni prišla, kamor je imela, ali*** ktera zavolj znamenite zamude ali zavolj imenitnih pogreškov v izdatbi svojega namena očitno ni mogla izpolniti, povrnila tista država, ktera je takso pobrala, s pridržkom regresa proti ostalim državam, če bi ga imela.

Kadar se podmorska linija pretrga, sme oddajnik zahtevati, da se mu povrne tisti del pristojbine, ki prihaja na pot, kodar poslanica še ni tekla, mora pa odbiti stroške, če se je kaj potrošilo, da bi se telegrafska odprava kako drugače nadomestila.

Te določbe ne veljajo za poslanice, ki se dotikajo linij ne pristopivše države, če bi se ta država ne hotla povreči dolžnosti povračila.

Člen 52. V primerih, na ktere misli prejšnji člen, veljati ne more povračilo kakor samo za takse od tistih poslanic, ki so se res izgubile, zakesnile ali popačile, ne pa tudi za take dopise ki so bili pisani ali ki so postali nepotrebni za-

Digitized by Google

voljo one izgube, zamude ali popake isvzemši primerljaj, o kterem govori člen 39.

Člen 53. Mora se pa taksa nazaj tirjati v treh mesecih po nje plačilu, ker sicer pravica ugasne.

Ta doba se za poslanice gredoče v dežele, ktere zunaj Evrope ležé, razteguje na 10 mesecev.

Četrti naslov.

O mednarodnem obračunu.

Člen 54. Visoki pogodniki so si eden drugemu dolžni račun o taksah, ktere je prejel vsak izmed njih.

Frank služi za denarno edinko pri sestavi mednarodnih računov.

Prepisnina in kar gre za odpravo poslanic čez telegrafske poteze dalje, pripada tisti državi, ktera je prepis dala ali za odpravo poskrbela.

Vsaka država piše sosedni državi na dobro znesek taks od vseh poslanic, ktere ji je izročila, računjenih od meje obeh držav tje do kraja, kamor so poslanice namenjene.

Po izjemni od zgornje določbe, udolžuja tista država, ki odpravlja semaforiško poslanico, prihajajočo z morja, sosedno državo s tistim delom takse, ki pride na pot med izhodom te poslanice in skupno mejo obeh držav.

Terminalne takse se lahko neposrednje likvidujejo med končnimi državami, po dogovoru med temi in med vmesnimi državami.

Med evropejskimi deželami računijo se takse po številu poslanic, ktere so prešle mejo, ne glede na število besed in na stranke pristojbine. Deleži sosedne države in vsake sledeče države ustanovljujejo se po popréčnih dogovorno določenih zneskih.

Člen 55. Za plačane odgovore in prejemna naznanila naprej potirjane takse postavlja uprava, ki jih je potirjala, neprikrajšane v račun za nadpisno upravo, ker se s temi odgovori in naznanili obračunih tako dela, kakor če bi jih bila kakor navadne poslanice nadpisna postaja poslala.

Člen 56. Če se je poslanica odpravila po drugi poti nego je bila računu taks vzeta za podlogo, nosi razliko takse tista uprava, ktera je poslanico ognila.

Člen 57. Vzajemna priobčitev računov se godi konec vsacega meseca.

Obračun in ugotovitev računskega sklepa se godi konec vsake četrti leta.

Člen 58. Znesek, ki se podá iz ugotovitve (likvidacije) *plačuje se državi upnici v pravih frankih.*

Digitized by Google

Peti naslov.

Splošne določbe.

Prvi oddelek.

O dopolnjujočih določbah in o pomenkih ali konferencijah.

Člen 59. Določbe pričujočega dogovora *se dopolnjujejo* glede na pravila za mednarodno službo v podsobnosti z vkupnim pravilnikom (reglement), ki se je izdal po domenitvi med telegrafskimi upravami pogodbenih držav.

Določbe tega pravilnika *pridejo* v moč v istem času kakor pričujoča pogodba; *smejo jih* pa imenovane uprave po vkupnem dogovoru vsak čas predrugačiti.

Člen 60. Če bi se pokazala kaka težava o tem, kako gre to ali ono bistveno določbo te pogodbe tolmačiti, bode telegrafska uprava tiste države, kjer je bila zadnja konferencija, naj zahtevo ene ali več uprav sklicala posebno komisijo sestavljeno iz poslancev pogodbenih držav ter bo določilo mesto, kje naj se zbero.

Ta komisija bo razločila prepir o tolmačenju. To, kar ona izreče, bode veljalo za tiste uprave, ktere se je niso vdeležile, prav tako, kakor če bi se je bile.

Člen 61. Telegrafska uprava, določena v konferenciji, bode naredila, česar je treba, da se v občnem interesu zvršitev in poraba pogodbe olajša. Ona bo v ta namen napravila pod naslovom „Mednarodna pisarnica telegrafskih uprav" posebno pod njenim ravnajnam stoječo službo, za ktero bodo vse uprave pogodbenih držav stroške plačevale, in ki bo imela tele dolžnosti, namreč:

Ta pisarna bo nabirala vsakovrstne naznanila ki se tičejo mednarodne telegrafije, bo sestavljala trifo, izdelala občno štatistiko, preudarjala vprašanja občne koristi ter vredovala telegrafski časnik v francoskem jeziku.

Ta pisma se bodo po nje skrbi razdeljevala med uprave pogodbenih držav.

Ona bo dalje dajala svoje mnenje zastran nasvetov ki se tičejo premembe službenega pravilnika ter bo sprejete predrugačbe o pravem času razglaševala, kadar bodo vse uprave vanje privolile.

Člen 62. Pričujoča pogodba bo podvržena občasnemu pregledu, pri kterem bodo zastopane vse države, ktere so ji pristopile.

Za tega delj naj bodo zaporedoma v glavnem mestu vsake izmed pogodbenih držav pomenki med odbranimi možaki imenovanih držav.

Prvi prihodnji sestavek bo *v Florenci leta 1870.*

Člen 63. Francoska uprava naj naredi, razglasi in periodično pregleduje službeno mapo telegrafskih zvez.

Drugi oddelek.

O pridržkih.

Člen 64. Visoki pogodniki si pridržujejo oziroma to pravico, da smejo posebej eden z drugim skleniti posebne dogovore vsakovrstne v takih stvareh službe, ki se ne tičejo skupnosti teh držav, zlasti:

Digitized by Google

o postavljanju trif;

o obračunu pristojbin;

o sprejetju posebnih aparatov ali posebnih besednjakov med nekterimi mesti in v nekterih primerljajih;

o uporabljanju *telegrafskih* mark;

o telegrafski odpravi denarnih nakazov;

o pobiri pristojbin pri prihodu poslanic;

o vročevanju poslanic v kraju, kamor so namenjene;

o vzajemnem odpustu pristojbin za odpravo poslanic po pošti;

o poslanicah, ki se za kom daljê pošiljajo čez meje v članu 28 postavljene;

o razširu oproščenja od taks na službene poslanice, ktere se tičejo vremenstva in drugih reči občnega interesa.

Tretji oddelek.

O pristopanju.

Člen 65. Tistim državam, ki se niso vdeležile pričujoče pogodbe, bode dopuščeno pristopiti ji, če bi zahtevale.

Ta pristop se bo tisti izmed pogajajočih se držav, v kteri je bil poslednji pomenek, in po nji vsem ostalim naznanil.

Pristop zapopada v sebi: po vsi pravici, privolbo v vse pristavke in deležnost vseh koristi, ki se ustanovljujejo v ti pogodbi.

Kar se pa tiče trif, pridržujejo si države pogodnice pravico, njih korist odreči takim državam, ki bi hotle pogodbi pristopiti ne znižavši dovoljno svoje lastne trife.

Člen 66. Visoki pogodniki se zavezujejo, da bodo, kolikor mogoče, pravila pričujoče pogodbe naložili družbam, kterim so dodeljene pozemeljske ali podmorske linije telegrafske, in pogovorili se z obstoječimi družbami, ako primer tako nanese, zastran vzajemne ponižbe taks.

Te družbe se pripusté k vsem polahčicam te pogodbe na podlogi pristopa k vsem njenim vezavnim pristavkom in po naznambi tiste države, ktera je dodelila koncesijo. Naznanja se pa le to tako, kakor se hoče v drugem odstavku prejšnjega člena.

Pridržek, pristavljen na koncu tega člena, veljá za tiste privatne telegrafe, kterih trifa bi se ne bila znižala v takem razmerje, da bi se deležnim državam zdelo dovolj.

Telegrafske postaje železnocestnih družeb ali drugih privatnih započeteb na celinskem okolišu pogodbenih ali pristopnih držav, za ktere bi bilo treba priklada k taksi, *ne bodo se po nikakem sprejele v mednarodno trifo.*

Člen 67. Kadar se telegrafsko občenje odpre s takimi državami, ki niso pristopile, ali s takimi privatnimi podvzetji, ki se niso podvrgla vezavnim pravilniškim določbam pričujoče pogodbe, veljajo te pravilniške določbe nespremenjene na tistem delu poslanične póti, ki je na ozemlju pogodbenih ali pristopnih držav.

Digitized by Google

Dotične uprave ustanové takso dolžno za ta kos poti. ***Ta taksa, ki sme biti le pomnožek normalne takse, ustanovljene v pogodbenih trifah, prišteje se k taksi nedeležnih uprav.***

V dokaz tega so podpisani odbranci podpisali pričujočo pogodbo in pritisnili vsak svoj pečat.

Tako storjeno na Dunaju 21. julija 1868.

v. Chauvin,
glavni ravnatelj telegrafa severnonemške zveze.

Grof Szechenyi,
dvorni svetovalec v c. kr. ministerstvu vnanjih reči.

Brunner,
ravnatelj c. kr. telegrafov.

Takács,
sekcijni svetovalec v kr. ogerskem ministerstvu.

Zimmer,
skrivni svetovalec, ravnatelj velikovojvodskih bandenskih občil.

Schwerd,
telegrafski nadzornik.

Gumbart,
glavni ravnateljstveni svetovalec občil, ravnatelj bavarskih telegrafov.

Fassiaux,
glavni ravnatelj belgijske železnocestne, poštne in telegrafske uprave.

Vinchent,
viši inženir, ravnatelj kr. belgijskih telegrafov.

Faber,
ravnatelj danskih telegrafov.

L. M. v. Tornos,
španski odbranec.

Ch. Jagerschmidt,
podravnatelj v francoskem ministerstvu vnanjih reči.

Grof v. Dürckheim,
glavni nadzornik francoskih telegrafskih linij.

F. Goldsmid,
podpolkovnik, glavni ravnatelj indoevropejskih telegrafov.

G. Glover,
R. E. podpolkovnik, biv. glavni ravnatelj indijskih telegrafov.

Temistocles Metaxá,
grški glavni konzul.

Ernst d' Amico,
glavni ravnatelj italijanskih telegrafov.

Vitez Ferdinand v. Schäfer,
odbranec velike vojvodine luksemburške.

C. Nielsen,
glavni ravnatelj norveških telegrafov.

Staring,
referendar v ministerstvu notranjih reči, oskrbujoč upravo nizozemskih telegrafov.

C. v. Lüders,
skrivni svetovalec, odbornik perzijske vlade.

V. Evaristo do Rego,
adjunkt glavnega ravnatelja portugalskih telegrafov.

Janez J. Falcoïano,
glavni ravnatelj pošt in telegrafov zedinjenih kneževin.

C. v. Lüders,
skrivni svetovalec, glavni ravnatelj ruskih telegrafov.

Mladen C. Radojković,
ravnateljstveni tajnik srbskih pošt in telegrafov.

P. Brändström,
glavni ravnatelj švedskih telegrafov.

L. Curchod,
telegrafski ravnatelj švajcarske zveze.

G. Serpos,
glavni tajnik turškega telegrafskega ravnateljstva.

Klein,
ravnatelj telegrafov in železnocestnih stavb virtemberške države.

Schrag,
assessor virtemberškega telegrafskega ravnateljstva.

Digitized by Google

Terminalne in tranzitne takse.

Priloge k mednarodni pogodbi.

Razkazek

taks za mednarodne trife, ustanovljenih v zvršitev pogodbenega člena 34.

A.

Terminalne takse.

(Terminalna je tista taksa, ki pripada vsaki državi za poslanice od njenih postaj izhajajoče ali njim namenjene.)

Naznamba držav	Namemba poslanic	Taksa		Opombe
		frank.	cent.	
Severna Nemčija	Za poslanice odpravljane skozi države nemško-avstrijskega telegrafskega edinstva	3	. .	Vkupna taksa z ostalimi državami nemško-avstrijskega edinstva družbe.
	Za vse druge poslanice	2	50	
	Taksa Reuter'ske telegrafske družbe:			
	Od bregov Severne Nemčije v London:			
	1. Za poslanica nemško-avstrijskih družbenih držav	4	. .	
	2. Za vse druge	4	50	
	Od bregov severne Nemčije v vse druge postaje velikobritanske in irske:			
	1. Za poslanice nemško-avstrijskih družbenih držav	5	. .	
	2. Za vse druge	5	50	
Avstrija in Ogersko	Za vse poslanice	3	. .	Vkupna taksa: 1. z državami nemško-avstrijske družbe za vse poslanice, ki se pošiljajo skozi te države; 2. s Švajco za vsako poslanico, ki prehaja to državo; 3. s Italije za vsako poslanico, ki prehaja to državo, in prestopa francosko-italijansko meje.

Digitized by Google

Naznamba držav	Namemba poslanic	Taksa frank.	Taksa cent.	Opombe
Badensko	Za poslanice odpravljane skozi države nemško-avstrijskega edinstva . . .	3	. .	Vkupna taksa z ostalimi državami nemško-avstrijskega edinstva.
	Za vse druge	1	. .	Taksa 1 franka za Francijo, Italijo in Švajco je vkupna z drugimi državami nemško-avstrijskega edinstva, če se poslanice dotaknejo bavarskih ali pa virtemberških linij.
Bavarsko	Za poslanice odpravljane skozi države nemško-avstrijskega edinstva . . .	3	. .	Vkupna taksa z drugimi državami nemško-avstrijskega edinstva.
	Za vse druge	1	. .	Taksa 1 franka za Francijo, Italijo in Švajco je vkupna z drugimi državami nemško-avstrijskega edinstva, če se poslanice dotaknejo badenskih ali pa virtemberških linij.
Belgija	Za vse poslanice	1	. .	
	Takse od družbe Submarin in Telegraph Company:			
	Z bregov Belgije v London	3	. .	
	Z bregov Belgije v druge Velikobritanske in irske telegrafske postaje .	4	. .	
Danija	Za poslanice v Veliko Britanijo in Irsko odpravljene ali od ondod prejete . .	1	50	
	Za vse druge	1	. .	
Španija	Za vse poslanice	2	50	
Cerkvena država	Za vse poslanice	1	. .	
Francija	Za poslanice v papeževe države, na Portugalsko, Nizozemsko in Virtemberško gredoče, ali ondod prihajajoče	2	. .	
	Za vse druge	3	. .	
	Za poslanice gredoče v Alžerijo in Tunizijo ali iz njih (s francosko prehodno takso vred, če je ktera) . .	5	. .	
	Takse od družbe Submarin in Telegraph Company:			
	Z bregov preliva la Manche v London	3	. .	
	Z bregov preliva la Manche v druge velikobritanske ali irske telegrafske postaje	4	. .	

Digitized by Google

Naznamba držav	Namemba poslanic	Taksa frank.	Taksa cent.	Opombe
Velika Britanija (Britanska Indija)	1. Od Faô v te le telegrafske postaje:			
	Bushire	10	. .	
	Kurrache	35	. .	
	Indostan na zahod od Chittagong .	44	50	
	Otok Ceylon in postaje na vzhod od Chittagong	49	50	
	2. Od Bushire v te le postaje:			
	Kurrachee	25	. .	
	Indostan na zahod od Chittagong .	34	50	
	Otok Ceylon in postaje na vzhod od Chittagong	39	50	
Grecija	Za vse poslanice	1	. .	
Italija	Za poslanice v Belgijo in Nizozemsko ali od ondod	2	. .	
	Za poslanice v Severno Nemčijo (skozi Francosko), Badensko, Bavarsko, Danijo, Španijo, Grecijo, Luksemburško, Portugal, zedinjeni Kneževini, Srbijo, Virtemberško in Hohenzollern ali od ondod	2	50	
	Za vse druge poslanice	3	. .	
	Takse od družbe Mediterranean Extension Telegraph Company:			
	Za poslanice v Malto in Krf in od ondod	3	. .	
Luksemburško	Za vse poslanice		50	
Norvegija	Za vse poslanice	1	50	
Nizozemsko	Za poslanice odpravljane skozi države nemško-avstrijskega edinstva . .	3	. .	Vkupna taksa z drugimi državami nemško-avstrijskega edinstva.
	Za poslanice v Italijo, Malto, Krf in Švajco prek Belgije in Francije in od ondod	. .	50	
	Za vse druge	1	. .	
	Takse od družbe Electric and International Telegraph Company:			
	Z nizozemskih bregov v London . .	4	. .	
	Z nizozemskih bregov v ostale velikobritanske in irske telegrafske postaje	5	. .	
Perzija	Za vse paslanice	7	50	
Portugal	Za vse poslanice	1	. .	
Zedinjeni kneževini	Za vse poslanice	1	. .	

Digitized by Google

Naznamba držav	Namemba poslanic	Taksa frank.	Taksa cent.	Opombe
Rusija	1. Od evropejskih mej:			
	V postaje evropejske Rusije, izvzem-ši Kavkazijo	5	. .	
	V postaje v Kavkaziji	8	. .	
	V azijsko Rusijo, na zahod od Tomskega poldnika	13	. .	
	V azijsko Rusijo, med poldnikoma Tomskim in Verhnje-Udinskim . .	21	. .	
	2. Od perzijske meje:			
	V postaje Kavkaške	4	. .	
	V druge postaje v evropejski Rusiji	12	. .	
	V azijsko Rusijo, na zahod od Tomskega poldnika	13	. .	
	V azijsko Rusijo, med poldnikoma Tomskim in Verhnje-Udinskim . .	21	. .	
Serbija	Za vse poslanice	1	. .	
Švedija	Za vse poslanice v Veliko Britanijo in Irsko in v Italijo in od ondod . .	3	. .	
	Za vse druge	2	50	
Švajca	Za vse poslanice	1	. .	
Turčija	1. Poslanice v Evropo (prek zedinjenih kneževin in Srbije), potem v Grecijo, zedinjeni Kneževini in Srbijo, in od ondod:			
	Za postaje evropejske Turčije . . .	3	. .	
	Za postaje azijske Turčije:			
	a) v morskih pristaniščih	7	. .	
	b) na notranjem	11	. .	
	2. Poslanice v Evropo in iz Evrope (gredoče prek drugih mej):			
	Za postaje evropejske Turčije . . .	4	. .	
	Za postaje azijske Turčije:			
	a) v morskih pristaniščih	8	. .	
	b) na notranjem	12	. .	

Digitized by Google

Naznamba držav	Namemba poslanic	Taksa frank.	Taksa cent.	Opombe
Virtemberško in Hohen-zollern	3. Poslanice v Indijo in Perzijo in od ondod:			
	a) za azijsko Turčijo, 1. predel . .	9	. .	
	b) „ „ „ 2. „ . .	13	50	
	c) „ evropejsko „	17	50	
	Za poslanice gredoče skozi države nemško-avstrijskega edinstva	3	. .	Vkupna taksa z drugimi državami nemško-avstrijskega edinstva.
	Za poslanice v Francijo, Italijo in Švajco, in od ondod	1	. .	Taksa 1 franka za Francijo je vkupna z drugimi državami nemško-avstrijskega edinstva. To isto veljá tudi za Italijo in Švajco, če se poslanice dotaknejo badenskih ali bavarskih linij.

Digitized by Google

B.

Tranzitne ali prehodne takse.

(Takse tranzitne ali od tranzita-prehoda so tiste, ki gredo vsaki državi za poslanico njeno ozemlje prehajajoče.)

Naznamba držav	Namemba poslanic	Taksa frank.	Taksa cent.	Opombe
Severna Nemčija	Za poslanice gredoče skozi države nemško-avstrijskega edinstva	3	. .	Vkupna taksa z drugimi državami nemško-avstrijskega edinstva.
	Za vse druge poslanice na ktero koli mer	2	50	
Avstrija in Ogersko	Za poslanice gredoče sem ter tje med avstrijsko-ruskimi mejami na eni, in francosko-italijanskimi ali francosko-švajcarskimi mejami na drugi strani	2	50	Vkupna taksa z Italijo ali pa Švajco.
	Za vse druge poslanice	3	. .	Vkupna taksa: 1. z državami nemško-avstrijskega edinstva za vsako poslanico, ki gre skozi te države; 2. z Italijo ali Švajco za vsako poslanico, ki gre skozi ti državi ali pa prek francosko-italijanskih ali francosko-švajcarskih mej.
Badensko	Za poslanice pošiljane skozi države nemško-avstrijskega edinstva . .	3	. .	Vkupna taksa držav nemško-avstrijskega edinstva za poslanice, ki teko skozi te države.
	Za vse druge	1	. .	
Bavarsko	Za poslanice pošiljane skozi države nemško-avstrijskega edinstva . .	3	. .	Kakor gori.
	Za vse druge	1	. .	
Belgija	Za poslanice gredoče v Francijo ali pa iz Francije med Nizozemskim na eni, in Italijo, Malto, Krfom in Švajco na drugi strani	. .	50	
	Za poslanice od vzhoda na zahod ali na robe, pošiljane skozi Severno Nemčijo in podmorske linije belgijskega obrežja	1	50	
	Za poslanice, ki pretekajo več držav nemško-avstrijskega edinstva, in za vse prehodne poslanice zunaj gori imenovanih	1	. .	

Naznamba držav	Namemba poslanic	Taksa frank.	Taksa cent.	Opombe
Danija	Za poslanice pošiljane sem ter tje med dansko-pruskimi in dansko-švedskimi mejami	1	. .	
	Za poslanice pošiljane med dansko-pruskimi in dansko-norveškimi mejami (z linijo družbe Submarine Company vred)	1	50	
Španija	Za poslanice gredoče semtertje iz Francije v Portugal	2	. .	
	Za vse druge poslanice	2	50	
Cerkvena država	Za vse poslanice	1	. .	
Francija	Za poslanice prehajajoče med belgijsko mejo in linijami preliva la Manche	1	. .	
	Za poslanice, ki prehajajo: 1. Med Italijo na eni, in Španijo pa Portugalom na drugi strani	2	. .	
	2. Med Belgijo in Nizozemskim na eni strani, in vsemi drugimi državami prek nemških, italijanskih in švajcarskih mej na drugi strani . . .	2	. .	
	Za vse druge poslanice	3	. .	Prehodna taksa za vtok korsiko je postavljena na 1 frank.
Velika Britanija (Britanska Indija)	. . . .	. .	. .	Ni prehoda.
Grecija	. . . .	. .	. .	Kakor gori.
Italija	Za poslanice, ki prehajajo: 1. Med avstrijskimi, francoskimi in švajcarskimi mejami	1	. .	
	2. Med istimi mejami in Livornom (v Korsiko)	1	. .	
	3. Med istimi mejami in Turčijo (Valono)	3	. .	
	4. Med mejami cerkvene države in vsemi drugimi	2	. .	
	5. Med Valono in pristojališčem Krfskega Kabla	1	. .	
	6. Med vsemi drugimi mejami . . .	3	. .	
Luksembursko	Za vse poslanice	. .	50	

Naznamba držav	Namemba poslanic	Taksa frank.	Taksa cent.	Opombe
Norvegija	Za vse iz Švedije in Danije prehajoče poslanice	1	. .	
	Za vse druge poslanice	1	50	
Nizozemsko	Za poslanice med Belgijo in Veliko Britanijo in Irskim	1	. .	
	Za vse druge poslanice	3	. .	Vkupna taksa z drugimi državami nemško-avstrijskega edinstva.
Perzija	Za vse poslanice	13	50	
Portugal	. . . .	. .	. .	Ni prehoda.
Zedinjeni kneževini	Za vse poslanice	1	. .	
Rusija	Za poslanico med Evropo na eni, in Perzijo ter Indijo na drugi strani .	16	. .	
	Za druge poslanice, gredoče skozi evropejsko Rusijo	5	. .	
Švedija	Za poslanice, pošiljane:			
	1. Med Danijo na eni, Norvegijo ali Severno Nemčijo na drugi strani .	1	. .	
	2. Med severno Nemčijo in Norvegijo	1	50	
	3. Med rusko mejo in drugimi mejami	2	. .	
Švajca	Za vse paslanice	1	. .	
Srbija	Za vse poslanice	1	. .	
Turčija	Za poslanice prihajajoče iz Grecije, zedinjenih kneževin in Srbije ali tjekaj namenjene	3	. .	
	Za poslanice iz Indije ali Perzije ali pa v Indijo in Perzijo:			
	a) če prehajajo Zedinjeni kneževini ali pa Srbijo	16	50	
	b) če gredo prek drugih mej . . .	17	50	
Virtemberško in Hohenzollern	Za vse poslanice na ktero koli mer .	3	. .	Vkupna taksa z drugimi državami nemško-avstrijskega edinstva.

Digitized by Google

N. B. Takse, ki veljajo za poslanice pošiljane med Londonom in Kurrachee, postavljajo se na 61.50 frankov, ki se z ozirom na zdanje različne poti tako le razdeljujejo:

1. Pot severne Nemčije in Rusije:

Anglija in Reuterski kabel	Fr.	4.50
Severna Nemčija	„	2.50
Rusija	„	16.—
Persija	„	13.—
Kabel v perzijskem zalivu	„	25.—
Skup	Fr.	61.50

2. Pot Nizozemskega in Rusije:

Anglija in Kabel Electric and International Company	Fr.	4.—
Nemško-avstrijsko edinstvo	„	3.—
Rusija	„	16.—
Perzija	„	13.50
Kabel v perzijskem zalivu	„	25.—
Skup	Fr.	61.50

3. Pot Belgije, severne Nemčije in Prusije:

Anglija in Kabel Submarine Telegraph Company	„	3.—
Belgija	„	1.50
Severna Nemčija	„	2.50
Rusija	„	16.—
Perzija	„	13.50
Kabel v perzijskem zalivu	„	25.—
Skup	Fr.	61.50

4. Pot Nizozemskega in Turčije:

Anglija in Kabel	Fr.	4.—
Nemško-avstrijsko edinstvo	„	5.—
Turčija*)	„	17.50
Kabel v perzijskem zalivu	„	35.—
Skup	Fr.	61.50

5. Pot Belgije in Turčije:

Anglija in Kabel	Fr.	3.—
Belgija	„	1.—
Nemško-avstrijsko edinstvo	„	5.—
Turčija*)	„	17.50
Kabel v perzijskem zalivu	„	35.—
Skup	Fr.	61.50

6. Pot Francije, nemško-avstrijskega edinstva in Turčije:

Anglija in Kabel	Fr.	3.—
Francija	„	3.—
Nemško-avstrijsko edinstvo	„	3.—
Turčija*)	„	17.50
Kabel v perzijskem zalivu	„	35.—
Skup	Fr.	61.50

7. Pot Francije in Švajce:

Anglija in Kabel	Fr.	3.—
Francija	„	2.50
Švajca	„	—.50
Avstrija in Ogersko	„	3.—
Turčija*)	„	17.50
Kabel v perzijskem zalivu	„	35.—
Skup	Fr.	61.50

8. Pot Francije in Italije:

Anglija in Kabel	Fr.	3.—
Francija	„	3.—
Italija	„	3.—
Turčija	„	17.50
Kabel v perzijskem zalivu	„	35.50
Skup	Fr.	61.50

*) s prehodnino vred za sedinjeni Kneževini in Srbijo, če bi se jemala.

Tako storjeno na Dunaju, dne 21. julija 1868.

v. Chauvin,
Brunner,
Takács,
Zimmer,
Schwerd,
Gumbart,
Fassiaux,
Vinchent,
Faber,
L. M. de Tornos,
Jagerschmidt,
Grof v. Dürckheim,
Goldsmid,
Glover,
Themistocle Metaxá,
Ernst d'Amico,
Ferdinand Ritter v. Schäfer,
Niels,
Starring,
v. Lüders, za Perzijo,
Valentino Evaristo do Rego,
Jean Falcoïano,
v. Lüders, za Rusijo,
Mladen Z. Radojcovits,
Brändström,
L. Curchod,
G. Serpos,
Klein,
Schrag.

Digitized by Google

Pravilnik

za mednarodno službo,

namenjen za dopolnitev določeb telegrafske pogodbe.

I.

Člen pogodbe 1.

1. Žice (dratovi) za mednarodno službo posebej rabljene zaznamijo sosebno na službeni mapi, ki se naredi po pogodbenem členu **63**.

2. Te žice se zaznamijo tako:

Mednarodna žica od . . . . . . v . . . . .

3. Kolikor je mogoče, naj se rabijo samo za zvezo zaznamljenih dveh končnih (krajnih) mest.

4. Če se ktere linije pretrgajo, sme se odstopiti od te posebne rabe: kakor pa se óni razlog odpravi, naj se žice zopet rabijo samo, za kar so namenjene.

5. Te žice se postavljajo pod vkupno okrilje tistih držav, skozi ozemlje kterih so napeljane. Dotične države napravijo, kar je najprimerniše za njih porabo.

6. Službeni načelniki sosednih mejnih okrajev naznanjajo na ravnost eden drugému te naredbe, kolikor se vsakega dotiče.

II.

Člen 2.

V mednarodnih trifah se rabijo te le znamenja za telegrafske postaje:

N	postaja s stanovitno službo (po dnevi in po noči);
$\frac{N}{2}$	postaja z dnevno službo podaljšano do pol noči;
C	postaja s polno dnevno službo;
L	postaja s pičlo dnevno službo (t. j. pri kterih je manj službenih ur kakor pri polni dnevni službi);
B	postaja, ki je le odprta, dokler trpí čas kopanja; } Ti znamenji se utegnete zediniti s prej razloženimi.
H	postaja, ki je le po zimi odprta; }
$\frac{L}{BC}$	Postaja s polno dnevno službo o času kopanja in s pičlejšo službo v ostalem delu leta;
$\frac{L}{HC}$	postaja s polno dnevno službo po zimi in s pičlejšo službo v ostalem delu leta;
E	postaja, ki je le odprta, dokler vladarski dvor ondi biva;
F	železnocestna postaja odprta za privatno službo;
P	postaja privatne družbe;
*	postaja, ki se ima v kratkem odpreti;
S	*Semaforiška postaja.*

Digitized by Google

III.

Člen 7.

1. Vsaka postaja, ki prejme na mednarodni žici telegram kakor državno ali službeno poslanico, odpravi jo kakor tako dalje.

2. Poslanie od konsulskih agentov, za ktere veljá tretji odstavek člena pogodbenega 7, naj prejemna postaja ne zavračuje, temuč naj jih precej naznani osrednji upravi.

3. Poslanice, izhajajoče od različnih postaj, ki se tičejo kakih prigodkov pri odpravi, odpravljajo se po mednarodnih žicah kakor službene poslanice.

IV.

Člen 8.

1. Vsaka država določi, če si ji zdi primerno, tiste uradnike ali gosposke, kterih delo je, v vsakem kraju potrjevati podpise oddajnikov. V tem primeru *prepričava* se vsaka postaja te države o tem, da so predložene ji potrdbe ali poveritve resnične ter jih priobčuje dalje brž za podpisom v ti-le obliki:

Podpis poverjen po (tu se imenuje uradnik ali pa gosposka).

2. Ta naznamba se pri štetju besed tudi šteje.

3. *V vsakem drugem primerljaju taksira se pa odpravlja potrditev podpisa tako, kakor je napisana.*

V.

Člen 9.

1. Službene poslanice se pišejo praviloma v francoskem jeziku, toda različne uprave se lahko med sabo tudi o porabi kterega drugega jezika domenijo.

2. Državne poslanice smejo vse ali deloma v šifrah ali s skrivnimi črkami pisane biti.

3. To isto veljá za službene poslanice, če izhajajo od načelnikov telegrafskih uprav.

4. V privatnih poslanicah, ki so pisane s skrivnimi črkami ali s šiframi, morata biti nadpis in podpis pisane s navadnim pisanjem.

5. Tekst je lahko ves šifriran, sme pa biti tudi le nekaj šifriran in nekaj spet ne. V poslednjem primeru morajo *šifrirana mesta stati* med oklepajema, ki *jih* ločita od pred ali za njimi stoječega navadnega teksta.

6. Šifrirani tekst mora obstati ali edino iz abecednih črk ali pa edino iz arabskih cifer.

7. *Izvirna uprava določuje o porabi zadnjega odstavka v pogodbenem členu 9, zlasti kadar gre za polahčice tistim poslanicam dodeljene, ki se tičejo borsnih ali trgovskih opravil.*

8. *Kakor so se te poslanice enkrat vzele, ne smejo se na odprave ne ustavljati ne više taksirati, in če bi vdeležene uprave zastran tega kaj opomnile, utegnejo take opombe veljati samo za prihodnje enakovrstne poslanice.*

VI.

Člen 10.

1. Sledeči razkazek kaže znamenja, navadne pri službi *Morse* in *Hughes* aparatov:

Digitized by Google

Znamenja Morse-tovega aparata.

Črke:

a	· —
ä	· — · —
á ali å	· — — · —
b	— · · ·
c	— · — ·
ch	— — — —
d	— · ·
e	·
é	· · — · ·
f	· · — ·
g	— — ·
h	· · · ·
i	· ·
j	· — — —
k	— · —
l	· — · ·
m	— —
n	— ·
ň	— — · — —
o	— — —
ö	— — — ·
p	· — — ·
q	— — · —
r	· — ·
s	· · ·
t	—
u	· · —
ü	· · — —
v	· · · —
w	· — —
x	— · · —
y	— · — —
z	— — · ·

Naraznost in dolgost znamenj:

1. En potegljaj je enak 3 pikam.
2. Prostor med znamenji ene in iste črke je enak 1 piki.
3. Prostor med dvema črkama je enak 3 pikam.
4. Prostor med dvema besedama je enak 4 pikam.

Cifre (številke):

1	· — — — —
2	· · — — —
3	· · · — —
4	· · · · —
5	· · · · ·
6	— · · · ·
7	— — · · ·
8	— — — · ·
9	— — — — ·
0	— — — — —

Znamenje drobca — —   — —   — —

Za izraz številk smejo se rabiti tudi tole znamenja, toda samo pri uradnih ponavljanih:

· — 1
· · — 2
· · · — 3
· · · · — 4
· · · · · 5
— · · · · 6
— · · · 7
— · · 8
— · 9
— 0

Ločilna in druga znamenja:

Pika . . . . [.] · · · · · ·
Podpičje . . . . [;] — · — · — ·
Vejica . . . . [,] · — · — · —
Dvopičje . . . . [:] — — — · · ·
Vprašaj ali naročilo, da bi se nerazumeto naznanilo še enkrat telegrafiralo . . [?] · · — — · ·
Klicaj . . . . [!] — — · · — —
Apostrof . . . . [‘] · — — — — ·
Alinea . . . . · — · — · ·
Vezaj . . . . [-] — · · · · —
Oklepaj (pred in za besedami, ki se oklepajo) . . . . () — · — — · —
Narekovaj . . . . [„“] · — · · — ·
Podčrtaj (pred ali za besedo ali stavkom) · · — — · —
Podpisno ločilo (s kterim se tekst od popisa loči) . . . . · · · · · · · ·

Službena znamenja:

Državna poslanica . . . . · · ·
Službena poslanica . . . . · —
Privatna poslanica . . . . · · — — ·
Opomin (vselej predno se kaj priobči) . . — · — · —
Razumel . . . . · · · — ·
Pomota . . . . · · · · · · · ·
Konec priobčila . . . . · — · — ·
Naročilo, da se kaj priobči . . . . . — · · · · — ·
Počak . . . . · — · · ·
Konec sprejemanja . . . . · — · · — · · — ·

Znamenja Hughes-ovega aparata.

Črke.

A, B, C, D, E, F, G, H, I, J, K, L, M, N, O, P, Q, R, S, T, U, V, W, X, Y, Z.

Cifre.

1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 0.

Ločilna in druga znamenja.

Pika, vejica, podpičje, dvopičje, vprašaj, klicaj, apostrof, križec †, vezaj, E z naglaskom, znamenje drobca, značaj =, levi oklepaj (, desni oklepaj), §, narekovaj (navajaj) „.

Pred in za podčrtanimi besedami in mesti, ki jih mora uradnik, ko prejme telegram, z lastno roko podčrtati, dajeta se po dva vezaja (n. pr. — — telegrafska poslanica — —).

Službena znamenja.

Državne poslanice S;
Službene poslanice A;
Privatne poslanice P;

Da se postaja, s ktero se hoče občenje začeti, pokliče ali da se ji odgovori: Belo in N eno za drugim ponavljano.

Da se doseže sinchronizem in zahteva podaljšano ponavljanje istega znamenja: ta-le združba, namreč: belo I in T, ki se ponavlja, kolikorkrat je treba.

Če se zahteva ali olajšati hoče uravnava elektromagneta, zdražba teh le štirih znamenj, namreč, belo, I, N in T, ki se ponavlja, kolikorkrat je treba.

Da se dá „počak“: združba ATT in koliko časa utegne narbrže čakanje trpeti.

Da se naznani pomota: dva ali trije N brez ločila eden za drugim;

Da se priobčilo dajajoče postaje pretrga: dve ali tri črke ktere koli primerno narazen stoječe.

2. Pri službenih poslanicah se ne priobčuje podpis; nadpis teh poslanic je takošen:

Pariz iz S. Petrograda. — Službena poslanica.
Glavni ravnatelj glavnega ravnatelja.

3. Če gre za priobčila od ene do druge postaje o tem, kar se je pri odpravi primerilo; daje se prosto:

Paris iz S. Petrograda — Službena poslanica.
brez druge naznambe.

4. *Nadpis privatnih poslanic naj bo vselej takošen, da se nadpisovniku lahko izroče ter ni treba dalje pozvedovati in opraševati.*

5. Nadpis naj za velika mesta naznanja ulice in hišno število, ali če ni teh naznamb, pa nadpisovnikov stan ali drugo podobno oznambo.

6. Tudi za manjša mesta naj se imenu nadpisovnikovemu, če je mogoče dodá takošen pristavek, da namembena postaja nadpisovnika lahko najde, če bi se tudi priimek pokaženo telegrafiral.

Digitized by Google

7. Dežela, v kteri leži nadpisovnikovo stanovališče, mora se povedati, razen če bi stanoval v glavnem ali imenitnejšem mestu; ta naznamba se šteje k besedam taksi podvrženim.

8. Če pa poslanica tudi nima takega nadpisa, naj se vendar dalje odpravi.

9. Vsakakor zadenejo oddajnika nasledki nepopolnega nadpisa.

10. Nadpis poslanic, ki se pošiljajo čez konec telegrafskih linij, dalje, naj se glasi tako le:

„M. Müller, Steglitz posel (ali pošta) Berlin“, in ime telegrafske nadpisne postaje stoji prav na zadnje.

11. Nadpis poslanic, namenjenih za ladije, ki so na morju, mora razen navadnih naznamb povedati še ime ali uradno število in pa narodnost nadpisne ladije.

VII.

Člen 11.

1. Državne ali službene poslanice se ne štejejo v red, po kterem se vrste privatne poslanice, *odpravljane z Morse-tovim aparatom.*

2. Poslanice z Hughes-ovim aparatom pošiljane se odpravljajo vrstama ali premenjema. Vsaka vrsta ima samo pet poslanic, naj bodo državne, službene ali privatne poslanice. Teh pet poslanic se šteje samo za eno priobčilo, ki se sme le izjemno prtrgati, kadar je kaj silnega. Vsaka poslanica, ki ima sto ali še več besed, šteje se za eno vrsto.

3. Vsako občenje med dvema postajama se začenja z „o p o m i n o m“ ali „zaklicom“.

4. Opomnjena postaja mora precej odgovoriti in povedati svoje i m e in če ne more sprejemati, naj dá „p o č a k“ ter naj pristavi število, ki kaže, koliko časa utegne po priliki čakanje trpeti. Če to trpi čez 10 minut, mora se povedati razlog ali vzrok.

5. Če postaja, ktera je zaklicala, prejme ime odgovarjajoče, *odpravlja po sledeči vrsti službene naznambe, ki so vvod poslanici:*

a) *Kakošna je poslanica, z črkama S ali A, če je poslanica državna ali službena;*
b) namembena postaja*);
c) izvirna postaja s predlogom i z [n. pr.: Pariz iz Bruselja];
d) poslanično število;
e) Število besedi (pri šifriranih poslanicah se pové najpred *celo* ali skupno število besed, ki so podloga taksi, in drugič, če je poslanica takošna, število v navadnem jeziku pisanih besed);
f) Oddaja poslanice (s tremi *števili*, datum, ura in minuta, in z naznambo *m* ali *s* (dopoldne ali popoldne);
g) pot, po kteri naj gre *(kadar ni naj bolj v ceno)*;
h) kake d r u g e n a z n a m b e *(priporočena poslanica, prejemno naznanilo, plačani odgovor, samoforiška poslanica, število nadpisov, treba poslati za njim.*

6. Nobena zaklicana postaja ne sme odreči sprejetja napovedanih ji poslanic, naj bodo namenjene kamor koli.

---

*) Če je poslanica namenjena za kraj, kjer ni telegrafske postaje, naj se v vvodu pove ne nadpisovnikovo stanovališče, temuč tista telegrafska postaja, ktere skrb ima biti, da poslanico izroči, komur gre, ali da jo na pošto pošlje.

Digitized by Google

7. Sprejetje poslanice se ne sme ne odreči ne odlagati, če službene naznambe niso po predpisu. Sprejeti se mora in še le po tem se utegne, če je treba, od izvirne postaje zahtevati s službeno poslanico *po sledečem členu IX*, da jo popravi.

8. Po vvodu gori razloženem telegrafira se poredoma nadpis, tekst in podpis poslanice. Pri *Morse-tovem aparatu* se končuje z znamenjem, da je k o n e c p r i o b č i l a. *Pri poslanicah odpravljanih s Hughes-ovim aparatom daje se značaj (=) med vvodom in nadpisom, med nadpisom in tekstom, in med tekstom ter podpisom.*

9. Če priobčujoči uradnik zapazi, da se je zmotil, ustavi se, dá z n a m e n j e p o m o t e, ponovi zadnjo prav priobčeno besedo, in naprej popravljeno priobčilo.

10. Ravno tako naj sprejemajoči uradnik, brž kakor zapazi kako nerazumljivo besedo, z istim znamenjem priobčevalca ustavi ter naj ponovi zadnjo besedo, ktero je še razumel, z vprašajem vred. Priobčevalec ponovi po tem poslanico počemši od te besede, prizadevaje si, dati kolikor je mogoče razločna znamenja.

11. Izvzemši primerljaje, ki jih različne uprave dogovorno določijo, prepovedano je, priobčevaje poslanični tekst rabiti kake kratice, ali tekst kakor si bodi predrugačiti. Vsaka poslanica naj se priobči po prvopisu in tako, kakor jo je oddajnik napisal, *izvzemši primerljaj o kterem se govori v 3. odstavku pogodbenega člena 37*.

12. Brž *po priobčitvi* primerja sprejemajoči uradnik *pri vsaki poslanici* število prejetih besed z napovedanim številom besed in če najde kakošen razloček, pové ga priobčujočemu uradniku. Če se je le-ta v napovedi števila le zmotil, odgovori „t a k o j e“; če pa ne, ponovi prvo črko od vsake besede tje do izpuščenega mesta, ktero popravi.

13. Pri vsaki poslanici se nekaj besed brezplačilno kolacionira, *ne glede na priporočene poslanice, ki se cele kolacionirajo*.

14. Kolacioniranje se začne po končanem odpravljanju poslanic.

15. Pri Morse-tovem aparatu kolacionira poslanico prejemajoči uradnik in sicer brž po pregledu besednega števila; pri delnem kolacioniranja se kolacionirajo lastna imena, števila (razen letnega števila) in pa dvomljive ali manj znane besede. Sprejemajoči uradnik pa lahko razširi to kolacioniranje ter ponovi celo poslanico, če se mu potreba zdi zavolj svoje odgovornosti. Tudi priobčevalni uradnik sme zahtevati, da se mu cela poslanica ponovi.

16. Kadar se ponavljajo števila z drobcem, ali pa drobci, kterih števec ima dve ali več cifer, naj se števec ponovi z besedami, da se pomota ubrani. Tako naj se n. pr. za $1\frac{1}{16}$ ponavlja $1^{ena}/_{16}$, da ne bi se bralo $^{11}/_{16}$, za $^{13}/_{4}$ se mora ponavljati $^{trinajst}/_{4}$, da ne bi se bralo $1\frac{3}{4}$.

17. Ponovitev se ne smé z nikakim izgovorom odlašati ali pretrgati. Kadar je kolacioniranje dokončano in se najde, da je poslanica na tanko povrnjena, dá sprejemajoča postaja priobčujoči znamenje „k o n e c p r i o b č e v a n j a“, ktero znamenje brž tudi ona ponovi.

18. Pri Hughes-ovem aparatu kolacionira priobčujoči uradnik vsako poslanico brž za njo. Delno kolacioniranje obsega samo števila in posamezne črke.

Digitized by Google

19. Po priobčeni celi vrsti potrdi prejemna postaja štavilo prejetih poslanic, razločevaje državne in službene poslanice od privatnih. To prejemno potrdilo je takošno le:

Iz P. (Pariz, ime priobčujoče postaje) prejeli pet ali iz B. (Berlin) prejeli pet. izmed kterih dve S ali A.

20. Popravki se priobčujejo za vsako vrsto po tem načinu: V št. . . . [illegible] itd.

21. Popravki, ki se tičejo kake prej odpravljene vrste, pošiljajo se s službenimi naznanili na nadpisne postaje. Ta naznanila ponavljajo tudi prejemnikov priimek in nadpis.

22. Tudi vprašanja, ki jih v enakih okolnostih treba poslati, so prednost službenega naznanila.

23. Pri obojnem aparatu pošilja sprejemajoča postaja, po tem ko je ena poslanica ali vrsta poslanic telegrafirana, od svoje strani svoje poslanice če jih ima kaj; če jih nima, pa ona postaja na dalje telegrafira. Če nima nobena nič več, kar bi priobčila, daste si ena drugi znamenje „n i č“.

24. Če se primeri, da ni mogoče sprejeti ponovitve, ker je linija pretrgana, ali iz kterega bodi drugega vzroka, naj se zavolj tega ne odlaša izročitev poslanice nadpisovniku.

25. Poslanice prihajajoče s pomorske ladije, pošiljajo se z znamenjem trgovskega zakonika, kamor so namenjene, če je pošiljajoča ladija tako zahtevala.

26. Če se to ni zahtevalo, prestavi načelnik semaforiške postaje poslanico v navadni jezik ter jo v njem odpravi, kamor je namenjena.

VIII.

Člen 12.

1. Med postajama različnih držav, ki ste zedinjeni na ravnost z eno žico, naznanja sklep postaja tiste države, ktere glavno mesto stoji naj bolj proti zahodu.

2. To pravilo velja tudi za sklep zapisnikov in za razdelitev službe pri postajah z nepreneshljivo službo.

IX.

Člen 13.

1. Naznamba poti se mora, če spada med besede taksi podvržene, uvrstiti in priobčiti za nadpisom.

2. Službena naznanila zastran kake prej poslane poslanice napotujejo se, če je mogoče, na tiste poslanice, po kterih je hodila izvirna poslanica.

3. Če te postaje imajo, česar je treba, da bi zadostile službenemu naznanilu, storé, kar je prav, da se ne bo brez potrebe dalje telegrafiralo.

X.

Člen 14.

1. Poslanicam, ki se po pošti pošljejo na telegrafsko postajo, ker je telegraf pretrgan, naj se priloži kazalo.

2. Postaja, ki sprejme to kazalo, potrdi po pošti da ga je prejela ter ponovi to naznanilo, brž kakor je telegrafska zveza zopet napravljena.

3. Če se v primeru, o kterem govori pogodbeni člen 14, poslanica pošlje na ravnost nadpisovniku, naj se ji priloži naznanilo, da je telegrafska linija pretrgana.

4. Tista poslanica, ktera poslanico, ki se je že po drugi poti odpravila, še enkrat po telegrafu odpravlja, naj v vvodu tako le *naznani: „Dvojnik poslan s*

Digitized by Google

pošto dne . . . . (ime postaje ali nadpisovnika)". Le-to naznambo je treba zapisati na izdatek, kteri se izroči nadpisovniku.

XI.

Člen 15.

Če je oddajnik semaforiške poslanice plačal priporočnino, pa ladija ni prišla, naznani le-to semaforiška postaja oddajniku 29. dne zajutra s službenim naznanilom. Če plača, kar gre za posebno poslanico pozemeljsko, ima pravico zahtevati, da ima semaforiška postaja še dalje 30 dni za vročitev njegove poslanice skrbeti, itd. Če pa ni tega zahteval, šteja se poslanica 30. dne za tako, ki je ni mogoče izročiti.

XII.

Člen 16.

1. Če oddajnik svojo poslanico nazaj vzame ali pa ustavi, predno se je jela nje odprava, povrne se mu taksa z odbitkom trdne pristojbine od pol franka, ki gre izvirni upravi.

2. Če se je odprava začela, zapadla je vzeta taksa po meri že opravljene poti dotičnim upravam. Kar bi ostalo, povrne se oddajniku.

3. Če se je poslanica že priobčila, ne more oddajnik zahtevati, da bi se zadržala, kakor samo če načelniku namembene postaje pošlje poslanico, za ktero mora plačati takso; ravno tako plača on tudi odgovor, če želi, da bi mu se po telegrafu naznanilo, kak uspeh je njegovo naročilo imelo.

4. Oddajna (prejemna) postaja daje takošnim poslanicam obliko niže (§. XXIV) omenjeno.

XIII.

Člen 18.

1. Namembena postaja ima pravico, poslužiti se pošte:

a) Če v poslanici ni povedano, kako naj se dalje odpravi;

b) če se odprava željena ne vjema z ravnanjem nadpisne države, ktero je po pogodbenem členu 18 sprejeto in naznanjeno.

c) če gre za odpravo, ki jo mora nadpisovnik plačati, in se je le-ta nadpisovnik v prejšnjih primerih branil, podobne pristojbine plačati.

2. Če se poslanica, ktero je treba v priporočenem listu (pismu), dalje poslati, ne more precej priporočilnemu opravilu podvreči, pa bi se lahko poslala po pošti, ki ravno odhaja, naj se po nji pošlje najpred kakor navaden list, in še le po tem naj se dvojnik kakor priporočen list brž kakor se more, za onim pošlje.

3. Poslanice, gredoče na ljudi, ki so v ladiji, ktera pride v pristanišče, naj se nadpisovnikom, če je mogoče, izroče še predno zapusté ladijo.

XIV.

Člen 19.

1. Če oddajnik želi, da bi se poslanica dala samemu nadpisovniku v njegove roke, mora to v poslanici povedati.

2. Namembena postaja zapiše skrbno na nadpis to opombo in človeku, ki poslanico nese, se naroči, kako ima ravnati.

3. Če se kteri poslanici nadpisovnik ne najde, pošlje namembena postaja izvirni tako le službeno naznanilo: Štev. . . . iz . . . . nadpisana na . . . ulice . . . . (ime mesta). Nadpisovnik neznan. V tem službenem naznanilu priobčeni nadpis mora od besede do besede biti takošen, kakor prejeti nadpis.

4. Izvirna postaja pretrese je li nadpis prav, in odgovori namembeni postaji samo, če je treba službeno pomoto popraviti.

Digitized by Google

5. Vsaki upravi je na voljo, dati svojim postajam oblast, da taka naznanila oddajniku pokažejo. V takem primeru sme oddajnik nadpis le s plačano poslanico, kakor se niže (§. XXIV) pove, dopolniti, popraviti ali potrditi.

XV.

Člen 20.

Državne poslanice se odpravljajo nepogojno. Telegrafskim postajam ne gre nikakoršen prigled zastran istih.

XVI.

Člen 23.

Telegrafske uprave imajo samo takrat dolžnost, v členu pogodbenem 23 omenjena pisma naznanjati ali prepis od njih dajati, če oddajnik ali pa nadpisovnik pové na tanko datum poslanice, ktere se njih zahteva tiče.

XVII.

Člen 24.

1. Pri poslanicah, na ktere se hoče plačan odgovor, mora oddajnik za tekstom in pred podpisom pristaviti besedi: „Odgovor plačan“.

2. V tem primeru se plača pristojbina ene enostavne poslanice *za isto pot.*

3. Oddajnik pa tudi naznambo lahko dopolni in postavi: „Odgovor plačan“ *(Frk. ct.) in plača dotični znesek po meri v pogodbenem členu 24 dopuščeni.*

4. *Službeno naznanilo, ki jo tisti člen ima v mislih, je takošno:*

Paris iz Berlina. — Št. . . . datum . . . . Uradni odgovor na št . . . iz Nadpisovnik se je . . . branil (ali) se ni mogel najti.

XVIII.

Člena 25 in 26.

1. *Prejemno naznanilo ali službeno naznanilo, ki se daje pri priporočeni poslanici, je takošno:*

Pariz iz Berne. — Štev. . . . datum . . . poslanica št.

Vročena dne . . . . ob . . . u. opoldne . . . do — ali popoldne (ali zakaj se ní vročila).

2. *Prejemna naznanila dobivajo pri postaji, ki jih pošilja, zapored tekoče število; v drugem pa, kar se tiče njih odprave, ravná se z njimi kakor z novimi poslanicami; uživajo pa prednost, ktero imajo službene poslanice pred privatnimi.*

XIX.

Člen 28.

1. Izvirni tekst poslanice, ki se ima za kom poslati, mora se namembenim postajam, ki sledé ena za drugo, popolno priobčiti in biti zapopaden v prepisu, ki je namenjen nadpisovniku, to da vsaka postaja ponavlja v vvodu po besedi „poslati za njim“ samo tiste nadpise, na ktere je še mogoče telegram poslati.

2. Prošnje za to, da bi se poslanica za kom poslala, o kterih se govorí v četrtem odstavku pogodbenega člena 28, utegnejo se tudi po pošti odpraviti.

3. Vsaka uprava si pridržuje pravico, če se tako nameri, tiste poslanice, za ktere niso bile dane posebne (natančne) naznambe, poslati dalje po tem, kar se je v nadpisovnikovem stanovanju zvedelo.

4. Mednarodna taksa za poslanice za kom pošiljane je samo taksa, ki se prve odprave tiče, pri čemer je v številu besed zapopaden ves nadpis popolnoma.

Digitized by Google

XX.

Člen 29.

1. Kadar se priobčuje poslanica gredoča dvema ali več nadpisovnikom, treba je v vvodu število nadpisov povedati.

2. Naznamba, o kteri se govori v petem odstavku pogodbenega člena 29, mora se vzeti v nadpis in torej tudi v število taksiranih besed.

3. Ona naj se v službenih naznambah ponavljajo.

XXI.

Člen 35.

1. Oddajnik naj v prvopitu brž za nadpisom zapiše, če ima kaj opomniti zastran poti, po kteri naj gre poslanica, zastran vročitve v stanišče, zastran naznanila o prejetju in zastran priporočila ali zastran tega, da naj se poslanica za nadpisovnikom dalje pošlje.

2. Besede, števila ali znamenje, ki jih postaja v službenem interesu pristavi, niso podvržena taksi.

XXII.

Člen 36.

Znamenje podčrtaj daje se pred in za podčrtano besedo ali podčrtanim mestom; toda za vsako podčrtano mesto šteje samo po ena beseda več, na pr. „tà reč je silna, potujte brez odloga“; 9 taksiranih besed, namreč 7 besed in 2 podčrtaja.

XXIII.

Člen 38.

1. Ime izvirne postaje, datum, ura in minuta oddaje priobčujejo se uradoma, in zapisujejo na prepis, ki se vroči nadpisovniku.

2. Oddajnik sme vse te naznambe ali nekaj njih *vvrstiti* v tekst svoje poslanice; če je tako, štejejo se z drugimi besedami vred.

XXIV.

Člen 39.

1. V pogodbenem členu 39 omenjene poslanice so takošne:

Pariz iz Berlina. — Taksirana službena poslanica. One spadajo v red službenih poslanic in imajo *znamenje A* in pa zapored gredoče število.

2. Prejemnik *vsake* poslanice sme zahtevati, da se mu popravijo mesta, ktera se mu zdé dvomljiva, za kar mora potem plačati: 1. takso enostavne poslanice za zaprosbo, 2. takso od poslanice, ki se računi po dolgosti ponoviti se imajočega mesta.

3. Ista pravica je dodeljena oddajniku za ta primer, če bi imel zakaj meniti, da mu se je poslanica pokaženo telegrafirala.

4. Te takse se povrnejo, če se iz ponovitve pokaže, da je telegrafski zavod poslanici zmisel popačil. V tem primeru povrne postaja precej uradoma dotične takse.

5. Denarji za taksirane službene poslanice prejeti gredo celoma tisti upravi, ki jih je potirjala, ter se ne postavljajo v mednarodne račune.

6. Tista telegrafska postaja, od ktere se zahteva s poslanico, da bi ktere druge, prej prejete poslanice ne dala na dan, naznanja izvirni postaji po pošti, kakošen uspeh je to naročilo imelo, če ni oddajnik plačal takse za odgovor po telegrafu.

XXV.

Člen 48.

1. Če se taksa, tirjana pri vročitvi, ne plača, zadene škoda nadpisno upravo, če niso o tem, po pogodbenem členu 64, posebni dogovori narejeni.

Digitized by Google

2. Telegrafske uprave pa bodo kolikor se dá tako naredile, da bo moral oddajnik doplačati takse pri vročitvi tirjane, ako bi jih nadpisovnik ne odrajtal. Če se je to doplačilo opravilo, zaračunja ga udeleženi upravi tista uprava, ktera je dotični znesek od oddajnika potirjala.

XXVI.

Člen 50.

1. Telegrafske uprave bodo naredile, kar je treba, da se število netaksiranih službenih poslanic kolikor je mogoče manjša.

2. Tiste naznąmbe, ki niso silne, zahtevajo in dajejo se po pošti.

XXVII.

Člen 51.

1. *Vsaka zahteva zastran poročila takse mora se podati pri izvirni upravi in mora imeti potrebne izkaze, namreč: pismeno izreko nadpisne postaje ali nadpisovnika, če poslanica ni tje prišla, in pa nadpisovniku izročeni izdatek, če gre za to, da se je poslanica pokaženo ali prekesno odpravila.*

2. Če oddajnik ne stanuje v deželi, kjer je svojo poslanico oddal, sme svojo zahtevo na izvirno upravo po kteri drugi upravi poslati. V tem primeru, če je zahteva utrjena, mora uprava, ktera jo je prejela, povračilo opraviti.

3. Za poslanice, ki niso prišle, kamor so imele, ali ki niso mogle izpolniti svojega namena, zadeva povračilo takse *tisto upravo, na liniji ktere se je primerila nepravilnost, ki je kriva zahteve (reklamacije).*

4. *Če se je poslanica zakesnila, mora se pristojbina nepogojno povrniti, če poslanica ni prišla prej, kakor bi bila lahko po pošti prišla.*

5. *Cela taksa se povračuje na škodo tiste uprave, ktera je zakesnitve kriva.*

6. *Če je poslanica pokažena, pošilja izvirna uprava udeleženim upravam zahtevo povračila samo takrat, če se ji je dokazalo, da se je poslanica tako pokvarila, da ni mogla izpolniti svojega namena.*

Ta uprava določi pomote, ki so tega krive, in koliko ima ta ali óna upravà priložiti na ta račun, ravná se po številu tako določenih pomot ali pogreškov.

7. *Pri nepriporočenih poslanicah, ki se po 7. odstavku paragrafa V. pričujočega pravilnika le izjemno kakor takošne sprejemajo, ne povračuje se pristojbina spričò kakih pogreškov.*

8. *Če se je ktera beseda na linijah več uprav zapored napačno telegrafirala, mora za-njo prva od teh uprav plačati.*

9. *Kjer se rabi Morse-tov aparat*, mora za pomote, ki izvirajo iz nepopravljene ponovitve, plačati odpravljajoča postaja. Tisti pogreški, ki se naredé v takih primerih, kjer je kolacioniranje zapovedano, pa se je opustilo, če ravno je priobčujoča postaja zahtevala, gredo na račun sprejemajoče postaje. Obe postaji pa ste odgovorni, če je bilo zapovedano kolacionirati poslanico, pa sprejemajoča postaja tega ni storila in priobčujoča ni zahtevala.

10. *Če se rabi Hughes-ov aparat, daje sprejemajoča postaja za pomote pri kolacioniranju popravljene odgovor takrat, če ni gledala na te popravo.*

Digitized by Google

Pomote zastran takih števil, ki jih je treba ponoviti, pa se niso ponovile, gredo na račun priobčujoče postaje. Obe postaji pa ste odgovorni, če zmota izvira iz napake v sinhronizmu aparatov.

11. Zahteve od uprave na upravo priobčene naj se odpravljajo s polnim povezkom, t. j. pri njih morajo biti vsi dotični izkazi ali listi (v prvopisu ali popisu).

12. Če se najde, da je zahteva utrjena, povrne takso uprava izvirne postaje, ne čakaje na odgovore udeleženih uprav.

XXVIII.

Člen 54.

1. Taksa, ki služi za podlago razdelitvi med države in določbi srednjih zneskov omenjenih v pogodbenem členu 54, je tista, ki izhaja iz pravilne uporabe trif, brez ozira na kake pomote, ki bi se bile zgodile pri taksiranju.

2. Vsakakor bo število besed, ki ga izvirna postaja napove, podlaga za odločbo takse, izvzemši ta primer, če bi se bilo po vkupni domembi z občujočo postajo premenilo.

3. Da se določijo poprečne ali srednje takse, postavi se popolen mesečni račun, ki obsega vsako poslanico posebej in vse stranske pristojbine. Celi delež skup, ki se v enem mesecu izračuni za vsako državo posebej, deli (razšteje) se s številom poslanic; kvocient je vsaki poslanici priležna srednja taksa, ki veljá po tem za druge račune, dokler se ne podverže pregledu. Ta pregled se opravi vsako leto, utegne pa biti tudi vsake 3 mesece, če ktera izmed držav deležnic tako zahteva.

XXIX.

Člen 57.

1. Mesečni računi naj se izmenjujejo, predno pretečejo trije meseci za tistim mesecem, kterega se tičejo.

2. Ti računi naj se pregledajo vsaj v šestih mesecih po odpravi. Uprava, ki v tem času ne prejme popravnih opomb, šteje svoj račun za pravnoveljavno priznan.

3. Mesečni računi se priznavajo brez pregleda, če razloček končnih zneskov, postavljenih od obeh udeleženih uprav, ne presega 1%, od dolga tiste uprave, ki ga je določila.

4. Pri računih se ne sprejemajo reklamacije zastran poslanic, kterih datum sega čez eno leto nazaj.

XXX.

Člen 60.

1. Posebna komisija se sklicuje po upravi tiste države, v kteri je bila zadnja konferencija.

2. Če bi ktera uprava ne bila v stanu, poslati svojega človeka k temu zboru, sme kteremu udu komisije naročiti, da naj se za njene interese potegne ali naj razodene, kar ona meni.

3. Sklepi se delajo po večini glasov, in noben pričujoč ud nima več kakor en sam glas.

4. Komisija si izbere prezidenta, kteri ima določni glas, kadar se glasovi po enakem razdelé.

Digitized by Google

5. Uprava tiste države, kjer je bila zadnja konferencija, naznanja storjene sklepe vsem drugim.

XXXI.

Člen 61.

1. Skupni troški mednarodne pisarnice telegrafskih uprav v prvem letu ne smejo presegati 40,000 frankov. Ta znesek se bo pozneje lahko povišal po dovembi vseh pogodnikov.

2. Uprava, kteri je po pogodbenem členu 1 voditev mednarodne pisarnice izročena, bode čula nad nje izdatki (potroški), dajala ji potrebne predjemke in postavljala letne račune, ki se priobčijo vsem drugim deležnim upravam.

3. Države pogodnice ali pristopnice razvrstijo se, kar se tiče razdelitve troškov, na 6 razredov, ki bodo vsi po neki primeri dotičnih edink prilagali, namreč:

1.	*razdelek*	*25*	*edink*
2.	*"*	*20*	*"*
3.	*"*	*15*	*"*
4.	*"*	*10*	*"*
5.	*"*	*5*	*"*
6.	*"*	*3*	*"*

4. Ti koeficienti se pomnožijo (poštejejo) s številom držav vsakega razreda in skupno število vseh tako prejetih produktov je tisto število edink, s kterim se mora ves strošek skup razdeliti (razšteti). Kvocient kaže, koliko znese edinka troškovna.

XXXII.

Člen 61.

1. Uprave pogodbenih držav priobčujejo ena drugi vse izkaze, ki se tičejo njih notranjega gospodarstva, in povedo ena drugi vse poprave, ki bi jih v njem utegnile upeljati.

2. Ta priobčila se opravljajo pravilno po mednarodni pisarnici; toda silna naznanila in zlasti poročilo o pretrganih linijah se podajajo vsem deležnim upravam na ravnost in sicer po telegrafu.

3. Imenovane uprave pošiljajo mednarodni pisarnici po pošti v frankiranih dopisih naznanilo o vseh takih naredbah, ki se tičejo sestave in predrugačbe notranjih in mednarodnih trif, odprtja novih in opuščenja starih linij, če so te linije mednarodni službi namenjene, zadnjič telegrafskih postaj, če se namreč ktera odpre, odpravi ali zastran službe kako premeni.

4. Dajejo ji o začetku vsakega leta in kar je moči popolne statistične razkaze (tabele) o gibu poslanic, o stanu linij, o številu postaj in aparatov itd. Ti razkazi se napravijo po naznambah mednarodne pisarnice, ki za tega delj razdá popolnoma pripravljene obrazce (formularje).

5. Tudi pošiljajo tej pisarnici po dva primerka od vsakega razglasila, ki ga na svetlo dado.

6. Še se mednarodni pisarnici podajejo vse pojasnila, ki se tičejo skušenj, ki jih vsaka uprava v različnih vrstah službe stori.

Digitized by Google

XXXIII.

Člen 61.

1. Neodvisno od posamnih naznanil, ktera je mednarodna pisarnica dolžna dajati vsem upravam, porabi ona pri uredovanju dnevnika v členu 61 omenjenega vse dokumente zadevajoče statistiko in druge reči, ktere ima pri roki.

2. Ona mora biti vsak čas tudi na ponudo upravam pogodbenih držav, da jim zastran takih vprašanj, ki se nanašajo na mednarodno telegrafijo, podá posebna pojasnila kakoršna koli, ki bi jih potrebovale.

3. O svojem delovanju izdaja ta pisarnica vsako leto poročilo, ki se priobči vsem upravam pogodbenih držav.

4. Ravno tako je delovanje imenovane pisarnice podvrženo pretresu in presoji tistih konferencij, ki so v pogodbenem členu 62 omenjene.

XXXIV.

Člen 61.

1. Telegrafski upravi švajcarske zaveze izročuje se uredba mednarodne pisarnice pod pogojami, ki so v pogodbenem členu 61 ustanovljene.

2. Kar se tiče razdelbe troškov, razvrščujejo se države pogodnice tako le med šest razredov, omenjenih v paragrafu XXXI, namreč:

1. razred: Severna Nemčija, Avstrija in Ogersko, Francija, Velika Britanija, Italija, Rusija, Turčija;
2. razred: Španija;
3. razred: Bavarija, Belgija, Nizozemsko, Zedinjeni kneževini, Švedija;
4. razred: Norvegija, Perzija, Švajca, Virtemberško;
5. razred: Badensko, Danija, Grško, Portugalsko, Srbija;
6. razred: Cerkvena država, Luksemburško.

Pričujoči pravilnik, ki služi v dopolnitev določeb Pariške, na Dunaju pregledovane pogodbe, pride v moč 1. januarja 1869.

Tako storjeno na Dunaju 21. julija 1868.

v. Chauvin,	Jagerschmidt,	Valentino Evaristo do Rego,
Brunner,	Grof v. Dürckheim,	Jean Falcoïano,
Takács,	Goldsmid,	v. Lüders, za Rusijo,
Zimmer,	Glover,	Mladen Z. Radojcovits,
Schwerd,	Themistocle Metaxá,	Brändström,
Gumbart,	Ernst d'Amico,	L. Curchod,
Fassiaux,	Ferdinand Ritter v. Schäfer,	G. Serpos,
Vinchent,	Nielsen,	Klein,
Faber,	Starring,	Schrag.
L. M. de Tornos,	v. Lüders, za Perzijo,	

Predstoječa pogodba se razglašuje ter bo veljala za kraljevine in dežele v državnem zboru zastopane.

Na Dunaju, 24. aprila 1869.

Taaffe l. r. **Plener** l. r.

Digitized by Google

Prestava iz državnega zakonika leta 1869

za

kranjsko vojvodino.

XXI. dél.

134.

Pogodba, sklenjena dne 9. februarja, med Njegovim ces. in kr. apostolskim Veličanstvom z ene, in Njegovim Veličanstvom kraljem Pruskim z druge strani,

o ustanovitvi meje med monarhijo avstrijsko-ogersko in kraljestvom pruskim poleg českega kraljestva in pruske provincije sleške.

(Narejena na Dunaju 9. februarja 1869, od Njegovega c. kr. apostolskega Veličanstva pritrjena na Dunaju dne 4. maja 1869, in čemer ste se obojostranski pritrdbi izmenjali na Dunaju dne 9. maja 1869.)

Štev. 97. izdatek XLIII. državnega zakonika. Dan izdatbe 15. junija 1869).

Mi Franc Jožef Prvi,

po Božji milosti cesar avstrijski;

apostolski kralj ogerski, kralj česki, dalmatinski, hrvaški, slavonski, gališki, vladimirski in ilirski; nadvojvoda avstrijski; veliki vojvoda krakovski; vojvoda lotarinski, salcburški, štajerski, koroški, kranjski, bukovinski, gornje- in dolnje-sleški; veliki knez erdeljski; mejni grof moravski; pokneženi grof habsburški in tirolski i. t. d. i. t. d.

dajemo na znanje in sporočamo:

Ker je med pooblaščencem Našim in pooblaščencem Njegovega Veličanstva kralja pruskega o ustanovitvi meje med monarhijo avstrijsko-ogersko in pruskim kraljestvom poleg českega kraljestva in pruske provincije sleške, bila dne 9. februarja 1869 na Dunaju narejena in podpisana pogodba, ktera tako le govori:

Njegovo Veličanstvo cesar avstrijski, kralj česki i. t. d. in apostolski kralj ogerski, in

Njegovo Veličanstvo kralj pruski,

namenjena, pregledati in končno ustanoviti meje med avstrijsko-ogersko monarhijo in kraljevino prusko poleg českega kraljestva, z ene in poleg pruske provincije sleške (namreč grofije Kladske, suverenske vojvodine sleške in mejne grofije gornje-

Digitized by Google

lužiške) s druge strani, sklenila sta, zaukazati zastran tega vkupno komisijonalno obravnovanje, ki se je tudi storilo po komisarjih, previdenih k temu s potrebnimi pooblastili in inštrukcijami, namreč:

S strani Njegovega c. in kr. Apostolskega Veličanstva, najpred po c. kr. gubernialnem svetovalcu in okrožnem glavarju Bidžovskem, poznejšem c. kr. vladnem svetovalcu Jožefu Hönigsbergu, potem po c. kr. mestodrštvenem svetovalcu baronu Karg-Bebenburgu, zadnjič po c. kr. dvornem svetovalcu vitezu Sacher-u in c. kr. mestodrštvenem tajniku Francu Karasku, in

s strani Njegovega Veličanstva kralja pruskega, najpred po kraljevskem vladnem svetovalcu Frideriku Teodoru pl. Merklu, in potem po kraljevskem vladnem svetovalcu Karlu Teodoru pl. Ebertzu in kraljevskem vladnem svetovalcu Karlu pl. Tzchoppe.

Tile komisarji so si prizadjali, da bi našli in ustanovili deželno mejo, kakor je bila po pričevanju pisem v letu 1742. Pri tem si je komisija naložila odpraviti prepire med privatnimi osebami, nastopivše iz tega, ker so njih zemljišča šla tje do deželne meje, ktera pa še ni bila določena, ter napraviti dotičnike, da se ž lepo dogovore ter da deželno mejo zdaj tudi za svojo privatno mejo pripoznajo.

Kjer se to ni dalo, pridržala je komisija privatnikom njih pravice, da jih s civilno pravdo izdelajo, začasno pa je, nadjaje se obojostranskega najvišega odobrenja, deželno mejo postavila tako, kakor je bila po pismih leta 1742, ali po najnovejši posesti ali zadnjič po poravnavi sprejeti med obema visokima deželnima vladama.

Med obravnovanjem je komisija še ustanovila, kako se imajo mejna znamenja med zemljišči obojostranskih sosedov ob meji dopolniti, razmnožiti in zaznamiti.

Ob enem se je naredilo, da naj inženirji od oboje vlade svojim komisarjem za uravnavo meje pridani mejo izmerijo in potrebne demarkacijne preglede napravijo.

Po le-tem bile so po obojostranskih komisarjih vladnih pri nekoliko shodih v letu 1844, 1845, 1846, 1847, 1850, 1855, 1856, 1858 in 1867, s privzetjem krajnih gosposk, kakor tudi obojostranskih obmejnih sosedov, s pomočjo mejnih map, registrov in znakov, s pogledom v spise in pisma in po zaslišanju mož pametnikov, meje obojostranskih privatnih zemljišč preiskane, meje, o kterih ni bilo dvombe, za deželne meje zaznamenane, kar se pa tiče takih kosov meje, zastran kterih je bil kak prepir, bila je med posestniki dotičnimi prijatelska poravnava napravljena, ali kjer se ni mogla napraviti, naredilo se je, kar se je zdelo po okolnostih primerno, pod pridržkom obojostranskega višega odobrenja in brez škode za pravice lasti in druge pravice od privatnih posestnikov.

Da bi pa meja šla kar je mogoče ravno in nepretrgoma, predložila je komisija mejo uravnujoča, naj se nekteri deli zemljišč na obmejnih rekah in potocih, Orlici, Olešnici, Izeri in Viteku izmenjajo ter je po obojostranskem Najvišem odobrenju tega predloga napravila, da so se izmenjani kosi zemljišč komisionalno oddali in vzeli, novo mejo s kameni zaznamila in v obojostranskih demarkacijnih pregledih le-to omenila.

Z ozirom na prestoječe določbe bile so tudi deželne meje po obojostranskih komisijnih inženirjih do dobrega izmerjene in narisane, protokoli o popisu meje, tabelarni popisi meje in izmerni registri, po tem mape obmejnega sveta v originalu in v čistem narisu, zadnjič pregledne mape vseh deželnih mej za oboje vlado narejene, na to inženirska dela po obeh vladnih komisarjih na mestnem ogledu in pri-

Digitized by Google

merjanja komisionalno preskušena in če so se popolnoma vjemala, od obeh strani poverjena.

Ker je pa po tem načinu uravnava mej med avstrijsko-ogersko monarhijo in kraljevskimi državami pruskimi poleg českega kraljestva na eni in poleg kraljevskih pruskih mej sleških (namreč grofije Kladske, suverenske vojvodine sleške in mejne grofije Gornje-lužiške) na drugi strani, v resnici dognana, sklenili ste obojostranski visoki vladi, napraviti o tem pravo pogodbo državno, po kterih se bodo dotičniki ravnali in sploh obnašali vsi.

Da se uresniči ta sklep, imenovali ste Njuni Veličanstvi za svoja pooblaščenca, namreč:

Njegovo Veličanstvo cesar avstrijski, kralj česki in apostolski kralj ogerski:

gospoda Friderika Ferdinanda grofa Beusta, velikokrižnika kraljevskega ogerskega reda sv. Štefana, cesarskega reda Leopoldovega, viteza kraljevskega pruskega reda svetojanskega itd. itd. Svojega skrivnega svetovalca, državnega kancelarja, ministra hiše Njegovega Veličanstva in vnanjih reči;

Njegovo Veličanstvo kralj pruski:

gospoda Karla Antona Filipa barona Werthera, velikokrižnika kraljevskega pruskega reda rudečega orla, velikega komturkrižnika Hohenzollernskega domačega reda, viteza kraljevskega pruskega reda svetojanskega, velikokrižnika cesarskega avstrijskega reda Leopoldovega itd. itd., Svojega pravega skrivnega svetovalca, izrednega poslanika in pooblaščenega ministra pri ces. kralj. dvoru;

ktera sta, izmenjavši med sabo svoji v dobrem in pravšnem obliku najdeni pooblastili, dogovorila se zastran teh le členov:

Člen 1. Meja monarhije avstrijsko-ogerske in kraljestva pruskega dotika se na pruski strani v vladnih okrajih Vratislavskem in Legniškem, spadajočih k provinciji sleški, okrogov Bistriškega, Kladskega, Neurodskega, Valdenburškega, Landshutskega, Hirschberškega, Levovskega in Lubanskega, na avstrijski strani pa okrajnih glavarstev Žamberškega, Rihnovskega, Novomeškega nad Metujo, Bocumovskega, Trutnovskega, Vrhlabskega, Jilemniškega, Jablonskega in Fridlanskega.

Ta mejni del je razdeljen na dvanajst demarkacijnih sekcij in določen tako le:

Sekcija I.

Prva sekcija se začenja na Veliki ali kraljiški Sneški, kjer se stikajo meje grofije Kladske k Vratislavskemu vladnemu okraju spadajoče, po tem avstrijske mejne grofije moravske in kraljestva českega, pri glavnem kamenu 1, in gre na pruski strani v okrogu Bistriškem poleg grajščin Životiške, Schnallensteinske in Sredolesne z logarskimi revirji Novovaškim, Jedlinskim, Fridvorskim in Sredolesnim in poleg mej občin Staronisbarške, Pisarovske, Bobšovske, Štambaške in Graniške, na avstrijski strani pa v okrajnem glavarstvu Žamberškem poleg mej občin: Gornje Morave, Hermanic, Gornje in Dolnje Lipke, Lihkova, Petrovic in Petrovičk, tudi Kloštereе s selom Čihaškim tje k mejnika 607 nad Divjo Orlico.

V ti sekciji pokazale so se pri pregledovanju privatnih mej neke spotike, namreč:

a) Prepirna je bila meja od Velike ali Kraljiške Sneške tje do mesta, ki se imenuje Pflaumenpappe, od glavnega mejnika 1 do mejnika 83, ker se je od avstrij-

obe strani trdilo, da gre meja gorskega slemena, od pruske strani pa, da gre po sredi brežine.

Kar pa nobena stran ni mogla zadostnih dokazov podati in so zemljišča držeča se s obeh strani enega samega posestnika, grofa Althana, razdelila je komisija mejo uravnujoča prepirni kos meje pod pridržkom višega odobrenja tako, da je del Snežki bližji pripadel Prusiji, del, gredoči k mestu Pflaumenpappe pa, Avstriji.

Potem se je nova meja s kameni zaznamila, v demarkacijne izkaze zapisalo, da se je to zgodilo, in obe vladi pogodnici ste to, kar je storila komisija, potrdili.

b) Od mejnika 212 do mejnika 227, poleg lazov kmeta Seiferta iz avstrijske vasi Hermanic, ki imajo 6 oralov 83.10□ sežnjev ali 13 korcev 119.67 protov, bila je meja dvomljiva, ker so ta zemljišča v prejšnjih časih pruski kmetje vasi Pisarova in starih Niobah prodali avstrijskim kmetom Hermaniškim, in se je od avstrijske strani trdilo, da po zdanji posesti spadajo k Avstriji, v tem ko se je od pruske strani vgovarjalo, da se s prenosom privatnega lastništva teh zemljišč od pruskih na avstrijske podložnike ni nič spremenilo v prejšnjih pruskih pravicah najvišje moči na zemljo in v deželskih mejah.

Ko se je pa komisija mejo uravnujoča iz predloženih vere vrednih izvirnih pisem prepričala, da se je pri prvi prodaji teh zemljišč pridržalo, da imajo spadati k pruski Sredolesni grajščini in da se je torej že leta 1767 izrečno priznalo, da spadajo k Prusiji, za to so se ta zemljišča pri postavljanju mejnikov odkazala Prusiji ter se je to v demarkacijnih izkazih zapisalo in vlada avstrijska je potrdila odreko zastran vseh pravic do le-teh zemljišč.

Razen spotik, omenjenih pod a) in b), v prvi sekciji demarkacijni ni bilo nobenih drugih pomislekov kar se tiče mej obojostranske privatne posesti, za to so se te meje za deželske meje zaznamile in v obojostranske demarkacijne preglede zapisale.

Sekcija II.

Ta sekcija se začenja, kakor druge demarkacijne sekcije, pri glavnem mejniku 1, ter gre na pruski strani v Kladski grofiji in sicer v okrogu Bistriškem poleg mej občin in gozdnih revirjev: Freiwaldskega, Marientalskega, Penkerskega, Štulzejfskega, Dolgomosteškega, Fridrichgrundskega, Königswaldskega in Kaiserwaldskega, na avstrijski strani pa v okrajnih glavarstvih Žamberškem in Rihnovskem poleg mej občin: Klašterske, Ostrovske, Bartošoviške, Visokoorliške, Malostranske, Bernwaldske, Schönwaldske, Novovaške, Črnovodske, Kunštatske, Kerndorfske, Grünbornske in Fridrichswalske tje do mejnika 258.

V ti sekciji se je pokazala spotika, in sicer:

c) zastran zemljišča na pruski strani reke Orlice ležečega, ki ga je imel v posesti kmet Franc Knoblich iz avstrijskega sela Nove Vasi, za ktero se je pa tudi iz pruske vasi Štulzeifa vlekel kmet Kašpar Strauch, potem zastran zemljišča tudi na pruski strani ležečega, ktero je v posesti imel avstrijski kmet iz Nove Vasi Franc Frosch; obe zemljišči ste pri mejnikih 151 in 153.

Pravica do tega travnika opira se z avstrijske strani na to, da je, kakor se trdi, reka Orlica nekdaj drugod tekla, namreč okoli obeh teh travnikov tako, da sta ležala na avstrijski strani.

Ker pa ni bilo mogoče, niti te dogodbe, niti pravice Kašparja Straucha s pismi ali drugimi dokazi na gotovo postaviti, naspreti pa se je našlo, da se je pri katastralnem merjenju leta 1839 zastran teh travnikov omenilo, da spadajo k Avstriji, in se je ta opomba opirala na taksatno preiskovanje, kakor so reči leta 1787 bile, torej daljša posest govori na korist avstrijskega kmeta Franca Knoblicha, napravila je komisija mejo uravnujoča med prepirajočimi se strankami to poravnavo, da bi se dalje segajoči ogel zemljišča, kterega se tiče prepir, odločil in odkazal Štulzeifskemu pruskemu kmetu Kašparju Strauchu, drugi veči del tega sveta pa da bi se odkazal avstrijskemu kmetu Francu Knoblichu; kar se pa tiče drugega zemljišča, kterega je na pruski strani avstrijski kmet Franc Frosch užival in kterega se ni lastil noben pruski kmet, to da bi se pustilo celo Francu Froschu.

Kakor se je že od kraja reklo, bilo je v namenu, da bi meja šla kar je mogoče na ravnost in nepretrgoma, med vladama pogodnicama nekoliko zemljišč izmenjanih.

V drugi sekciji je po letem odstopila Avstrija Prusiji:

1. Pravnika v odstavku c) imenovana, ležeča med mejniki 151 in 153, o kterih je v katastralnih spiseh zaznamljeno, da spadajo k českí Novi Vasi, ki pa brez škode za privatne pravice posestnikov, kar se tiče najviše deželske oblasti ali moči, imata spadata k pruskemu selu Štulzeifu in ki obsegata skup 93·8□ sežnjev ali 23·8□ protov.

2. Odstopila je Avstrija od Kerndorfske občine med mejniki 226 in 235 travnike, imajoče 474.3□ sežnjev ali 120.3□ protov površine.

Prusija nasproti je odstopila Avstriji:

3. iz pruske občine Dolgega Mosta med mejniki 183 do 192 travnike 449·5□ sežnjev ali 114□ protov površine;

4. iz iste občine Dolgega Mosta mej mejniki 183 do 192 travnike 1 orala 438·5□ sežnjev ali 2 korcev 157□ protov površine;

5. iz pruske kolonije Königswalda med mejniki 245 do 249 je odstopila travnike, imajoče 630□ sežnjev ali 139·8□ protov površine.

Te parcele so bile dne 20. junija 1858 od obeh strani pri komisiji oddane in prejete, ter so se po le-tem meje postavile in demarkacijni pregledi popravile in le-ta izmenja zemljišč je bila od vlad pogodnic definitivno odobrena.

Razen pomisleka pod c) omenjenega najdle so se v ti sekciji meje obojostranskih sosedov povsod nedvomne, za to so se tudi za deželno mejo vzele.

Do zdaj je na to mer delala Divja Orlica veči del v svoji sredi mejo obojostranskih privatnih zemljišč, ker so se pa zemljišča pod 1, 2, 3, 4 in 5 imenovana in na nasprotnih bregih ležeča, izmenjala in vzajemno oddala, za to je zdaj reka Orlica v celi drugi sekciji deželska meja.

Sekcija III.

Ta sekcija se začenja pri glavnem mejniku 1, gre na pruski strani v okrogih Bistriškem in Kladskem k vojvodini Kladski spadajočih poleg mej kraljevskih gozdov in občin: Kaiserwalda, Königswalda, Graniček, Pronendorfa, Kulgave, Studene Vode, Jirikovce, Kotle in Tasova — na avstrijski strani pa v okrajnem

Digitized by Google

glavarstvu Novomeškem nad Metujo poleg mej občin Trčkova, Deštnega, Sedlonova, Olešnice in Dolge tje do mejnika 260.

V ti sekciji niso bile privatne meje obojostranskih sosedov v nečemer dvomne, torej so se za deželsko mejo vzele in zaznamile.

Nasproti so se tu med obema vladama nektere parcele zamenjale ena za drugo; Prusija je namreč za povračilo v drugih delih meje odstopila Avstriji:

6. iz pruske kolonije Königswaldske med mejniki 8 do 11 neki travnik, ki ima 13·□ sežnjev ali 3·3□ protov površine, in

7. na potoku Olešnici iz pruske občine Tasovske med mejniki 209 do 213 drugi travnik, ki šteje 56·38□ sežnjev ali 14·3□ protov površja.

Te parcele so bile 19. junija 1858 pri komisiji z obeh strani oddane in prejete ter so se po tem meje in demarkacijni pregledi popravili.

Sekcija IV.

Tale sekcija ide od glavnega kamena 1 na pruski strani v okrogu Kladskem ob mejah občin: Tasova, Jarkova, Kelnova, Brezovega, Slanega, Zakše in Nemške Čermne, na avstrijski strani pa v okrajnem glavarstvu Novomeškem nad Metujo ob mejah občin: Borove, Češke Čermne, Dobrošova, Bilovce, Babe, Malega in Velikega Porečja, Ždarek in Male Čermne tje do mejnika 557.

V ti sekciji so bile privatne meje obojostranskih zemljišč nedvomne, za to so se za deželsko mejo vzele in zaznamile.

Sekcija V.

Ta ide od glavnega kamena 1 na strani pruski v kraju Kladskem ob mejah občin: Nemške Čermne, Stružnega, Bukovine, in gozdnega revirja k Čermenski grajščini spadajočega, na avstrijski strani pa v okrajih Novomeškem nad Metujo in Bramovskem ob mejah občin: Ždarek, Visoke Srbske in Mahova tje do mejnika 272.

V ti sekciji so bile nektere spotike, namreč: d) Pri mejnikih 34 do 36 je bil med pruskim selakom Wiedom iz Nemške Čermne in avstrijskoma selakoma Francom Ruterjem in Francem Volaškom iz Ždarek prepir zavolj meje njihovih zemljišč, ležečih na Ždareškem ribniku.

Ker ni mogla ne ta ne ona stran svoje pravice dovoljno dotrditi, naredili so obojostranski komisarji med prepiravci poravnavo, po kteri so bile ravnine, ležeče med mestoma, kterih ste se obe stranki lastili, razdeljene ter se je od razdelbenega punkta potegnila meja čez ribnik k mejniku 36, ki je na drugem bregu.

Črta tako najdena je bila tudi od komisije mejo uravnujoče za deželno mejo zaznamljena in kakor takošna potrjena.

e) Pri mejnikih 264 do 272 pri gozdu Bukovini je bil od nepametnih časov prepir za gozdna tla od 3 oralov 269·78□ sežnjev, ali 7 korcev, 120□ protov površine med prusko grajščino Čermensko in avstrijsko občino Mahovsko.

Ker ni bilo mogoče dobiti pojasnila o izviru tega prepira niti so se za dotrdbo obojostranskih pravic predložili veljavni dokazi, svetovala je komisija mejo uravnujoča poravnavo in po nji razdelitev prepirnega sveta in temu predlogu so

Digitized by Google

pristopili pooblaščenci grajščine Čermenske in pa občine Mahovske, in potem se je črta, ki loči dosdaj zemljišča obeh sosedov, vzela tudi za deželsko mejo in zaznamila, ter bo v prihodnje veljala.

Razen spotik omenjenih pod d) in e) so bile v ti sekciji vse privatne meje obojostranskih sosedov najdene nedvomne, za to so se tudi za deželsko mejo vzele in zaznamile.

Sekcija VI.

Meja gre od glavnega kamena 1 na strani pruski v kraju Kladskem in Neurodskem poleg grajščine Nemško-Čermenske, kraljevskega gozdnega fiskusa in ob mejah občin: Nuznega deleža kraljevskega in Pasterkovskega, Pasterkova, Rerišnega, Radkova in Šajbe, na avstrijski strani pa v okrajnem glavarstvu Brumovskem ob mejah občin: Mahova, Lgote, Belega in Božanova tje do mejnika 276, in tod so privatne meje obojostranskih zemljišč, povsod neprepirne, tudi deželska meja.

Sekcija VII.

Leta se začenja pri glavnem kamenu 1 in gre na pruski strani v okrogu Neurodskem ob mejah viteških posestev Scheidewinkel-a, Tuschendorfa, Dolnih Valdic in Krainsdorfa, tudi ob mejah občin Šajbe, svobodniških posestev Gornjih Rataj, občine Tuschendorfa, Scheidewinkela s kolonijo imenovano Ende-Gut, Rudelsdorfa, Krainsdorfa, Štiridvorja, Markgrunda in Beutengrunda, na avstrijski strani pa v okrajem Brumovskem ob mejah občin: Božanova, Otina in Šonova tje do mejnika 430, kjer se na pruski strani grofovina Kladska končuje.

Privatne meje obojostranskih sosedov, ki so bile tod povsod nedvomne, vzele so se tudi za deželsko mejo in postavile v demarkacijne preglede.

Sekcija VIII.

Od glavnega kamena 1 gre meja na pruski strani v okrogu Waldenburškem ob mejah gozdnih revirjev, spadajočih k svobodni stanovski grajščini Fürstensteinški, Donerovskega, Lomniškega, Görbersdorfskega in Raspenavskega, tudi ob mejah občin Gornje Puste, Giersdorfa, Lomnice, Nove Vasi, Göhlenave, Rožnave in Raspenave, na avstrijski strani pa v okrajnem glavarstvu Brumovskem ob mejah občin Šonova, Rožmitala, Janovic, Hermankovic, Ruprehtic, Višenova, Halbštatu in Neusage, tudi Vernesovic, Gorenjih Toplic, Zdonova in Libre tje k mejniku 742, kjer se na pruski strani okoliš Vratislavske vlade končuje in okoliš Legniške vlade začenja.

Med mejniki 471 do 473 dela potok „Novovaška voda“ v mnogih okljukih deželsko mejo.

Drugod so se v ti sekciji neprepirne privatne meje vzele in zaznamile za deželsko mejo.

Sekcija IX.

Ona se začenja pri glavnem kamenu 1 in gre na pruski strani v okrogu Landskutskem, ki spada k vladnemu okraju Legniškemu, poleg kraljevskih gozdov in ob mejah občin: Bertultovic, Alberic, Detrihovic, Štepanova, Buchwalda, Opave in Kunčic, na avstrijski strani pa v okrajnem glavarstvu Brumovskem, in pa v okrajnem glavarstvu Trutnovskem ob mejah občin: Libne, Gornjega Abršbacha, Hvalče,

Digitized by Google

Petrikovic, Doberne, Bečkova, Bernartic, kraljevega Gaja, Černe Vode, Bobru, Zaclerja, Bihor, Dürngrunta in pa Dolnih in Gornjih Valberic do glavnega kamena 792 = 1.

Ker so bilé v ti sekciji privatne meje povsod nedvomne, vzele so se tudi za deželsko mejo.

Sekcija X.

Glavni kamen 792 = 1, s kterim se sekcija IX. končuje, je tudi začetek sekcije X, ktera gre na pruski strani ob mejah občin: Hermanic in Arnsberka in poleg grajščine Kynastske (Gozdnega revirja Wolfhauskéga), na avstrijski strani pa v okrajnem glavarstvu Trutnovskem ob mejah občin Gornjih Alberic, Gornjega Kolbendorfa, dolnega in gornjega Kosa Upe Male in Upe Velike tje do glavnega kamena 223 = 1.

Na tem delu je bilo treba odpraviti nektere spotika pri privatnih mejah, namreč:

f) Pri mejniku 29 do 50 med zemljišči avstrijske grajščine Maršovske in pruskim gozdnim revirjem Hermaniškim, pokazala se je pri komisionalnem preiskovanju, opravljenem od obojostranskih okrožnih uradov dne 1. septembra 1838 zavolj nekih pomislekov mejo zadevajočih, ta dvomba, čegavo da je zemljišče, ki je imelo 1 oral, 450□ sežnjev ali 2 korca 147·8□ protov površja, ter ni bilo tudi ondot nobenega mejnega znamenja.

Dvomba zastran deželske meje se je odpravila, ker je bil najden star mejnik, in komisija je obojostranskim dotičnikom nasvetovala, kako naj prepirna tla razdelé in razmejé.

Pri reviziji, ki jo je komisija mejo uravnujoča imela 3. avgusta 1844, našlo se je, da so sosedje ta kos že zaznamili z mejniki po nasvetu od l. 1838; pooblaščeni zastopniki obeh deležnikov so bili zadovoljni s tem in za to se je pri komisijski obravnavi 6. avgusta 1844 črta, s ktero ste bili obe posestvi odločeni, vzela za deželsko mejo.

g) Na najvišem vrhu Kerkenoških gor, na Sneški stoji kapela med mejniki 183 do 188 in meje so na tem mestu ostale pri prejšnjih obravnavah komisionalnih nedoločne in nezaznamljene, ker se je z avstrijske strani reklo, da sredina kapele stoji na ravnost na deželski meji, z pruske strani pa se je zahtevalo, da bi se meja okoli kapele zaznamila.

Ravno tako so bile na to stran privatne meje zemljišč, spadajočih k avstrijski grajščini Maršovski in k pruski Kynstatski grajščini, prepirne in nezaznamljene.

Pri komisionalnem obhodu mej dne 14. septembra 1844 se je naredil situacijni plan, in so bile zaznamljene na njem meje, kakor ste si jih želeli obe strani.

Ker pa pri poznejših pozvedbah ni bilo mogoče ne s pismi ne s pričami dokazati, ktera je prava deželska meja, privolila je avstrijska vlada z najvišim odobrenjem v to, da se prepirna meja na planoti Sneške ustanovi po črti okoli kapele gredoči, kakor je želela pruska vlada in kakor je zaznamljeno na planu priloženem k spisom komisijskim od 14. septembra 1844.

Po le-tem je bila 12. junija 1858 meja med mejniki 183 in 188 po obojostranskih komisarjih mejo uravnujočih, s privzetimi lovskimi uradi in zastopniki grajščin Maršovske in Kynstatske z mejniki 184, 185, 186 in 187 zaznamljena,

Digitized by Google

v mape in izmerne registre zapisana ter se je zastran tega naredil zapisnik, v kterem je grofovski Aichelburški oskrbnik Jožef Reuss izrekel, da, pooblaščen od posestnika Maršovskega, grofa Aichelburga, privoljuje v to, da bo deželska na najvišem mestu potrjena meja pozdaj ondot tudi privatna meja posestev Maršovskih in Kynstatskih.

Meja deželska med mejniki 183 do 188 tako ustanovljena priznava se za stanovitno.

h) Pri mejnikih 204 do 223 bile so meje med virjem reke Upe in staro stezo na Sneški poleg Riesengrunda med avstrijsko grajščino Maršovsko in prusko grajščino Kynstatsko prepirne, ker se ni vedelo, ktori izvir reke Upe dela mejo in kako imajo od njega iti meje k stari stezi na Sneško peljoči.

Po mnogostranem preiskovanju so nazadnje priznale vse strani, da je severni izvirek Upski tisto mesto, kjer se shajajo meje pruskega grajščinstva Kynstatskega in avstrijskih grajščin Maršovske in Vrhlabske.

Tudi med tem mestom in staro stezo na Sneško napravila je komisija med dotičniki zastran dalje gredočih mej dogovor, po kterem so se prepirna zemljišča na dva dela razdelila ter je razdelbena črta, kolikor je lega dopustila, bila zaznamljena tako, da sta jo tudi oba vladna komisarja brez pomisleka, s pridržkom višega potrjenja za deželsko mejo zaznamila in v demarkacijne preglede zapisala, kar je bilo vse od vlad pogodnic pohvaljeno.

Razen spotik pod f), g) in h) omenjenih zaznamila se je deželska meja po privatnih mejah obojostranskih zemljišč, ki so bile povsod nedvomljive najdene.

Od kamena 143 do 183 je bila sreda steze na Sneško deželska meja. Da bi se pa meja laglje našla, predložila je komisija, da bi se od te stezice kakor meje odstopilo in da bi se vzela za mejo ravna črta od mejnika k mejniku, ki stoje na oboji strani steze. Kar se s tem potrjuje.

Sekcija XI.

Ta sekcija se začenja pri glavnem kamenu 223 = 1 in gre na pruski strani v okrogu Hirschberškem spadajočem k okolišu vlade Legniške, ob mejah gozdnih revirjev grajščine Kynstatske: Wolfschanskega, Brükenberškega, Hanskega, Hermaniškega, Petroviškega, Schreiberhauskega in Karlstatskega, tudi ob mejah kolonije, imenovane Strikenhäuser, steklarnice Hofmanstatske in kolonije, zvane Kobelhäuser, na avstrijski strani pa v okrajnih glavarstvih Vrhlabskem in Jilemniškem in okrajnih glavarstvih Jabloneškem in Fridlanskem ob mejah občin Spindelmuhlske, Kransebandske, Harachdorfske, Novosvetske, Paseške, Polubenske in Belopotoške tje do glavnega mejnika 331 = 1; kjer pa zastran privatnih mej ni bilo nikakega prepira, vzele so se one in zaznamile za deželsko mejo.

Sekcija XII.

Ta-le se začenja pri glavnem kamenu 331 = 1, in gre na pruski strani v okrogih Levovskem in Lubanjskem, spadajočih k okolišu Legniške vlade, ob grajščinah in posestvih viteških Greifensteinskem (gozdnem revirju Flinsberškem), Mefersdorfskem, Švertskem, Schadewaldskem, Hartmannsdorfskem, Srednjim in Gornjim Gerlachsheimskem, Dolnje- in Gornje-Kiperskem, Staro-Seidenberškem, Ostriškem, Cveškem in Volkovskem ob mejah občin in kolonij Izere (pod Flinsberg),

Digitized by Google

Novega Gersdorfa, Mefersdorfa, Wiegandsthala, Srednjega Gerlachsheima, mesta Lise, Gornjega Gerlachsheima, Gornje Linde, Dolnjega in Gornjega Küpra, kosov gozda spadajočega k Bešvicem, Schönberga, k mestu Zgorelcu in k Dolnjemu Mrisu, gozda Küperskega, tudi ob mejah Starega Seidenberga, mesta Seidenberga, Ostriha, Cveke, Dolnjega Rudlsdorfa in Volkove, na avstrijski strani pa v okrajnem glavarstvu Fridlandskem ob mejah občin Wünschendorfa, Bernadorfa, Dolnjega Ulersdorfa, Bulendorfa, Bercdorfa, Göhe, Ebersdorfa, Černogoz in Loke tje do glavnega kamena 1140, kjer se stikajo meje kraljestev ruskega, pruskega in českega.

V ti sekciji so bile nektere spotike, namreč:

i) Med avstrijsko grajščino Fridlandsko in prusko grajščino Greifensteinsko bil je na kosu, ki je zdaj zaznamljen z mejniki 75 do 111, več kot 200 let prepir za gozd, ki ima 375 oralov, 1570□ sežnjev ali 848 korcev, 168·62□ protov površja.

Ker so dokazila, predložena od obeh strani za dokaz svojih pravic, bila nezadostna, napravili so vladni komisarji med pooblaščenimi zastopniki obeh grajščin poravnavo, po kteri se je prepirni svet razdelil na dvoje in razdelbena črta se je s pridržkom višega odobrenja vzela in zaznamila za deželsko mejo.

8. Na tako zvanem ribniku šindelovem, zdaj posušenem pristave Černogouske spadajoče k grajščini Fridlandski bila je enklava, spadajoča k pruskemu viteškemu posestvu Ostriškemu v podobi polotoka, iz šume ali z grmovjem obrasla.

Zavolj boljega izokrogljenja se je med grajščinama Fridlansko in Ostriško naredila mena, po kteri je Ostriška grajščina odstopila omenjeno enklavo za kos istega ribnika in meječi z njim kos oralnega sveta grajščini Fridlanski.

Kos zemljišča, ki ga je odstopila Ostriška grajščina, ima 188·92□ sežnjev ali 47·98□ protov površja, kos, ki ga je odstopila Fridlanska grajščina, pa ima 116·90□ sežnjev ali 29·69□ protov.

Meja tako izmerjena je bila od skupne komisije mejo uravnujoče najdena za primerno in pod pridržkom višega odobrenja z mejniki 1032 do 1037 za deželsko mejo zaznamljena.

k) Na reki Viteku, ki loči obojostranska zemljišča pruskega viteškega posestva Ostriha in avstrijske občine Loke, odtrgala je že pred leti povodenj kos zemlje od Ostriškega posestva, ki ga je od tiste dobe na češki strani užival Loški fajmošter.

Po istem načinu odtrgan je kos zemlje od avstrijskega brega, kterega uživajo na pruski strani nekteri selaki Ostriške občine.

Z ozirom na dolgoletno uživanje, na neznamenitost stvari in na korist, ki jo daje nepretrgana meja, domenili so se obojostranski vladni komisarji, pod pridržkom višega odobrenja, tako, da naj bo reka Vitek deželska meja, ter so se po le tem obojostranski bregovi zaznamili z mejniki 1086 do 1095.

Naredbe pod i) 8 in k) omenjene, ki jih je storila komisija mejo uravnujoča, potrdili ste obe vladi pogodnici.

V ti sekciji so bila zavolj uredbe deželskih mej tudi neka obojostranska zemljišča izmenjana. Avstrija je namreč odstopila Prusiji:

9. Od avstrijske občine Weisbach močvirnato loko (travnik), na pruski strani

Digitized by Google

reke Jizere med zemljišči grajščine Greifensteinske pri mejnikih 11 do 17 ležeče, ki ima 1 oral, 425·5□ sežnjev ali 2 korca 157·7□ protov površine.

Ta svét se je z obeh strani oddal in prejel po zapisniku dne 13. avgusta 1867.

10. Od pruskega viteškega posestva Ostriškega se je odstopil: med mejnikoma 1089 in 1090 kos sveta od 129·5□ sežnjev ali 32·89□ protov, ki je po povodnji prišel k posestvu avstrijske Loške občine.

11. Od istega pruskega viteškega posestva odstopljen je med mejnikoma 1091 in 1092 kos zemlje 350·6□ sežnjev ali 89·5□ protov imajoč, ki je na avstrijski strani prišla k Loški občini in

12. od pruske občine Ostriške med mejniki 1101 in 1101 E parcela od 500·5□ sežnjev ali 127·13□ protov, ki je na avstrijskem bregu Viteka, občinskega travnika.

Avstrija je odstopila Prusiji, in to od zemljišč občine Loške:

13. Kos zemljišča 1074·3□ sežnjev ali 1 korec 92·87□ protov ležeč med mejnikoma 1110 in 1111 na pruskem bregu reke Viteka;

14. Kos zemljišča 655·7□ sežnjev ali 166·55□ protov, ležeč med mejnikoma 1114 in 1115 na pruskem bregu;

15. Kos zemljišča 127·5□ sežnjev ali 32·39□ protov med mejnikoma 1120 in 1121 na pruskem bregu, in

16. dva kosa zemljišč, imajoča skup 1 oral 175·5□ sežnjev ali 2 korca 90·9□ protov, med mejnikoma 1125 in 1126 na pruskem bregu reke Viteka.

Deli ali kosi pod 10 do 16 vštevno omenjeni so bili 26. junija 1858 z obeh strani oddani in prejeti, in po tem so se tudi postavili mejniki in zapisali v demarkacijne preglede. To izmeno in pa odstop zemljišč omenjen pod 9 ste potrdili obe vladi pogodnici.

Razen spotik pod 1), 8 in k) omenjenih in razen izmene storjene našlo se je v ti sekciji, da so vse privatne meje nedvomljive ter so bile one za deželsko mejo zaznamljene.

Člen 2. Meje v predstoječem odstavku povedane, v protokolih, narejenih ob obhodu mej leta 1844, 1845, 1846, 1847, 1850 in 1867, in v poznejših vkupnih spisih komisionalnih leta 1855, 1856, 1858 in 1867 natanko popisane in v mapah mejnih, izmernih registrih in tabelarnih popisih mej z obeh strani pri komisiji poverjenih zaznamljene, bodo od dne, kterega se potrdi le-ta pogodba, državna, veljale za deželno mejo Avstrije in Prusije.

Tabelarni popis mej in mejne mape (mape obmejne dežele) ki se k njemu prišijejo, bodo, potrjene od dotičnih vlad, pozdaj edina podloga določevanju meje.

Člen 3. Kjer reke ali potoki ločijo obe državi, gre deželska meja, dokler se v teku reke ali potoka nič ne premeni, po sredi reke ali potoka vštic z bregovi in enako daleč od njih, kakor so ti bregovi v mejnih mapah omenjenih v §. 2 zaznamovani in kakor je meja določena po tem, kar izmerni registri govoré zastran oddaljenosti mejnikov.

Člen 4. Če bi se tek mejne vode spremenil s tem da se veči ali manjši kos zemlje odtrga (odplavi) ali priplavi, ostane vendar deželna meja stanovitno določena po zdanjem teku in deli zemlje k bregu priplavljeni bodo spadali k ti državi, k ktere bregom se priplavijo, če ne prestopijo mejine črte zdaj ustanovljene.

Digitized by Google

Člen 5. Če bi se s podmiljanjem, silovitim odtrganjem, delnim posušenjem ali po premenjenem teku naredil otok v mejni vodi, pripade obema državama, kolikor gre tje do zdaj ustanovljene deželne meje. Če pa ves takošen otok leži v eni ali drugi državi, pripade ji ves.

Člen 6. Kolikor je za kako vodno delo ali za drugo stavbo ali drugo ktero podvzetje na mejnih vodah, ki bi utegnilo imeti upliv na visokost ali tek vode ali na strugo njeno, po postavah tiste države, v kterem se ima kaj takega početi, potrebno dovoljenje gosposke, naj se tako dovoljenje ne dá pred, dokler se ne privzame in zasliši upravna gosposka druge strane, ki pazi na ohrambo meje, in če bi ta gosposka z ozirom na interes vladarske oblasti tukaj vgovarjala, dokler se ne odpravijo vgovori po domembi obojostranskih vlad. Dotične gosposke obeh držav bodo dobile primeren poduk, kako se imajo v takih primerih obnašati.

Če bi se zavolj takošnega podvzetja na vodah mejnicah vnel konflikt za sami interes privatnih oseb, prepušča se razsodba gosposkam v deželnih postavah poklicanim tiste države, pred ktere spada pravda po občnih pravnih načelih.

Člen 7. Določbe zadevajoče demarkacijo deželnih mej ne dotičejo se privatnih pravic glede na last in posest, zlasti pravice do rib in drugih pravic obojostranskih sosedov glede na uživanje mejnih vodá, torej je treba vse prepire, ki bi vstali na to stran med mejnimi sosedi, izdelati z redno pravdo.

Člen 8. Pri vsakem takem prepiru naj si obojostranske obmejne gosposke prizadevate, da se med dotičniki napravi poravnava z lepo, in samo če bi se taka poravnava ne mogla narediti, naj se stranke napotijo na pot redne pravde.

Člen 9. Če bi voda kje predrla in bi se s tem mejna voda drugam obrnila ali pa razdelila ali če bi se znameniti del zemlje naplavil ali odnesel (člen 4), naj dotične krajne gosposke to precej pristojnim vladarskim gosposkam naznanijo.

Te bodo vkupno z dotičnimi gosposkami druge strani mesto ogledale in, če bo treba, privzemši pripravne zvedence, prizadjale si, da mejna voda s primernimi stavbami spet prejšnji tek zadobi.

Če bi se to ne dalo, naj ukažejo, da se po sredi prejšnje struge postavijo mejniki ali jarki izkopljejo, ter naj, kar se je zgodilo, naznanijo vladnim organom za mejo skrbečim da oni po vkupni domembi napravijo, kar bi morebiti še potrebno bilo in pa demarkacijne preglede popraviti dado.

Člen 10. Kjer so ceste, poti, steze ali jarki deželska meja, šteje se sredina teh stvari za ločilno črto obojostranske najviše deželne oblasti, brez škode za to, kar je zastran uživanja teh stvari in drugih cest in stez blizo meje gredočih in zastran njih vzdrževanja v dobrem stanu, po navadi, po dogovorih ali privolitvi ali po uradnih razsodbah ustanovljeno ali v prihodnje se ustanoví.

Člen 11. Visoki vladi se zavezujete, da boste deželsko mejo v primerni širokosti ohranili kar je mogoče očitno, pristopno in nespremenjeno.

Člen 12. Obojostranske krajne gosposke so dolžne, paziti na to, da se mejniki v dobrem stanu ohranijo in če bi se kako poškodovali po naturnih prigodkih, po naključju ali iz hudobnega naména, morajo to precej dotičnim vladarskim gosposkam naznaniti.

Člen 13. Da se ohrani mejna demarkacija, dogovorili ste se vladi pogodnici zastran posebne inštrukcije za gosposke, ki imajo čuti nád mejo, kakor tudi zastran razglasa, v kterem se oblast teh gosposk bolj na tanko določuje.

Digitized by Google

Ta inštrukcija in razglas priložena sta pričujoči državni pogodbi kakor dodatek A in B.

Člen 14. Vladarske mejne gosposke morajo, zvedevši, da se je demarkacija kako poškodovala, brez odloga napraviti pozvedbo, da se najde krivec, če je kteri po domembi z vladarskimi mejnimi gosposkami druge strani napraviti, kar je po okolnostih potrebno, da se pokvar demarkacije odstrani in to naznaniti organom za mejo skrbečim, da vkupno z organi druge strani, ki so za to postavljeni, naredili potrebno, da se demarkacija do dobrega obnovi in to v obojostranskih pregledih zapiše.

Člen 15. Vkupnemu prizadetju organov na obeh straneh za mejo skrbečih pridržujejo se zlasti vsi taki primerljaji, ker je treba kaj napraviti, kar je združeno s stroški za obe vladi, ali kjer se prigodi kaj takega, da je treba mejnike premeniti in po le-tem tudi obojostranske mejokaze ali mape, popise in izmerne registre popraviti.

Člen 16. Če je pa, kakor v primerih v členu 9 omenjenih, silno potreba, pokvarjeno demarkacijo popraviti, imajo dotične mejne gosposke oblast, po vkupnem dogovoru z mejnimi gosposkami druge strani, precej privzemši pripravne zvedence, napraviti kar je potreba, brez škode za privatne pravice meječih sosedov. O tem imajo, privzemši krajne gosposke in dotične obojostranske sosede, vkupne komisijske protokole v dveh enakih primerkih narediti in te protokole in pa račune o troških s potrebni izkazi poslati organom za mejna opravila skrbečim.

Izvirni račun naj dá in pošlje tista mejna gosposka, na ktere bregu se je kaj morale narediti, onstranski mejni gosposki naj se pa podado potrjeni prepisi računa in njegovih izkazov.

Člen 17. Vse poprave in obnove, potrebne za uravnavo, vzdržbo in zavarovanje deželno-mejne demarkacije, morajo se s privolitvijo obeh vlad storiti.

Troške za robo in delo plačujete obe vladi po enakem delu; nasproti pa nosi vsaka vlada za se potne troške in druga plačila svojim uradnikom in služabnikom, ki imajo pri mejnih opravilih delo.

Člen 18. Obema vladama je pridržana pravica do povračila vseh troškov, če jih je ktera stranka kriva in se od nje potirjati dado.

Tako povračilo naj na obeh straneh potirjujejo pristojne gosposke po predpisu o tem izdanem.

Člen 19. Obravnovanje zastran plačila, ki zadeva eno in drugo vlado, in zastran potrjevanja dotičnih povračil, naj se opravlja tako, kakor vsa druga demarkacijo mej zadevajoča dela, po organih na oboji strani za mejna opravila postavljenih, ki bodo dopisovali si eden drugemu in pa dotičnim vladnim gosposkam.

Člen 20. Pisma, ki jih organi za mejna opravila postavljeni pišejo eden drugemu in pa drugim vladnim gosposkam, niso podvržena nikaki poštni davščini.

Člen 21. Če se pokaže kaka napaka pri demarkaciji, ki se ne dado odpraviti brez mejnih map, popisov in izmernih registrov, ali če se mora zgoditi kako merjenje na kterem mestu ali vpis v obojostranske demarkacijne preglede, naj organi za mejna opravila postavljeni poskrbé, da se pokličejo pripravni zato inženirji k uradovanju mejnih gosposk na pomoč.

Digitized by Google

Člen 22. Zavoljo gotovosti, da je mejna demarkacija popolnoma nepokvarjena in da se preubranijo nove dvombe in pomote, daste vladi pogodnici vsakih deset let po poslanih komisarjih in pridanih jim inženirjih celo deželno mejo skup obhoditi in pregledati, k kteremu obhajanju bo treba privzeti krajne gosposke in obojostranske mejne sosede. Ta komisija bo imela oblast, zmajane mejnike utrditi, zvrnjene, odlomljene ali izgubljene kamene po tem, ko se na gotovo postavi, kje imajo stati, zopet postaviti ali z novimi kameni nadomestiti, in tako tudi na meji dati drevesa in grmovje posekati, jarke izčistiti ali obnoviti, in sicer ob vkupnem strošku obeh vlad, če se ne morejo k temu mejni sosedje ali drugi ljudje pravno prisiliti.

Pri tem obhajanju mej morajo poslani narediti vkupne protokole v dveh enakih primerkih, v ktere se zapiše, v kakem stanu je komisija našla meje, kaj je naredila ali nasvetovala in kako in v čem se morebiti morajo mejne mape in izmerni registri predrugačiti. Po opravljenem delu predložé se protokoli od obeh strani na više odobrenje.

Po vkupni domembi se bo pozneje določilo, kdaj bodi prvi od teh komisijskih obhodov, ki imajo biti od desetih do desetih let.

Člen 23. Zemljišča, med obe vladi razdeljena po tem kar se je reklo v členu 1 in deleži zemlje zavolj bolje uredbe mej vzajemno zamenjani prejdejo od dne, kterega bo le-ta državna pogodba pritrjena pod najviše deželno oblast njim odkazano, in po le tem naj se na obeh straneh popravijo javne bukve, brez škode za privatne pravice, in prenarede predpisi davkov.

Člen 24. Obojostranskim posestnikom tistih zemljišč, ki po določbah pričujoče državne pogodbe prejdejo pod najvišo oblast vladena drugi strani, dovoljeno je, — če bodo spolnjevali kontrolne naredbe v policijskem in colnijskem oziru —, vsak čas z orodjem za obdelovanje svojih zemljišč potrebnim čez deželsko mejo, da tam na posestvu unstran ležečem potrebna dela opravijo.

Tudi ne bodo plačevali vvoznine niti izvoznine za pridelke od omenjenih zemljišč, če jih prepeljejo čez deželno mejo nespremenjene v tistem stanu, kakor so jih od zemljišča spravili.

Člen 25. Davki in druge davščine od zemljišč, ktera ste obe vladi po ti pogodbi na novo dobili, začno se plačevati od dne, kterega bo ta pogodba pritrjena.

Člen 26. Ako bi posestniki zemljišč, ki pridejo pod drugo najvišo deželno oblast, bili med dnem pritrdbe in tem dnem, kterega ta državna pogodba pride v moč, plačali kak davek tem organom, ki so ga doslej pobirali, bode se o tem med obema finančnima gosposkama naredil obračun in poravnanje.

Člen 27. Razen tega ne jemlja ne ta ne ona od vlad pogodnic na se, da bi za drugo iztirjevala davek ali drugo plačilo, ki bi na zemljiščih bilo na dolg ostalo.

Člen 28. Obe dotični vladi boste po vkupni domembi in ob vkupnem strošku postavili nove mejnike ter tako popolnoma zaznamili mejo s pričujočo pogodbo ustanovljeno.

Člen 29. Tudi se dado ob vkupem trošku litografirati tabelarni popisi ali mape mej, da se razdelé med obojostranske mejne gosposke.

Člen 30. Kakor se ta pogodba sklene, bode se brž kakor bo mogoče pritrdila.

Digitized by Google

V dokaz tega je bila pričujoča pogodba v dvojnem izdatku narejena ter sta pooblaščenca podpisala jo in pritisnila na-njo vsak svoj pečat.

Tako storjeno na Dunaju, 9. februarja 1869.

(L. S.) **Beust** l. r. (L. S.) **Baron Werther** l. r.

Dodatek A.

Posebna inštrukcija

za gosposke, kterim je naročeno paziti na avstrijsko-pruske meje.

§. 1. C. kr. avstrijske politične okrajne gosposke in kralj. pruski uradi deželnih svetovalstev so dolžni, paziti na to, da se znamenja deželne meje v dobrem stanu ohranijo.

§. 2. Za tega delj prejmejo dotične primerke mejnih map, popisov in izmernih registrov, ki zadevajo njih okoliš, in pa komisijske protokole, napisane pri uravnovanju mej.

§. 3. Pušča se njim na voljo, če hočejo izdati krajnim gosposkam potrebne poduke, da jim brez odloga naznanijo, kadar koli za kako predrugačbo mejnih znamenj zvedó.

§. 4. Brž kakor po ti ali drugi poti zvedo, da se je kje kako mejno znamenje premaknilo ali da je nerazločno (temno) postalo, imajo dolžnost precej zaukazati, kar se zdi potrebno, da se dalje zatemnjevanje ubrani in najdejo tisti, ki so morebiti prenaredbe krivi; tudi je treba brez zamude naznaniti gosposki na óni strani, kar se je pripetilo.

§. 5. Če je brez vse dvombe videti, kje je mejno znamenje stalo, predno je premaknjeno in če se lahko brez znamenitega troška popravi, ima mejna gosposka, v ktere okoliš znamenje spada, pravico, brez ovinkov narediti, kar je k obnovi mejnika potreba, ter bo praviloma dovolj, da se je mejni gosposki na drugi strani poprej vediti dalo. in da se ji pošlje en primerek od protokola, ki se ima o ti reči in duplo napisati, in pa spisek troškov.

§. 6. Če je pa za obnovo mejnika potreba večega potroška, ali če ni brez dvombe znati, kje je mejnik stal, ali zadnjič če v primeru §. 5 ónostranska mejna gosposka zahteva, da bo tudi ona pričujoča, snideta se zastopnika obojostranskih mejnih gosposk kakor komisija in zaukažeta vkupno, kar je treba dalje storiti.

§. 7. O vsaki prihodnji napravi, oziroma obnovi mejnih znamenj naj se s privzetjem krajnih gosposk in obojostranskih obmejnih sosedov, — kterih privatne pravice se s tem nikakor ne spremené —, naredé vkupni komisijski protokoli in pa računi z izkazi prevideni in duplo ter predlože c. kr. Praškemu mestodržtvu,

Digitized by Google

oziroma dotični kraljevski vladi v prvopisu ali poverjenem prepisu, da bodo na gotovo postavljeni in za plačilo navkazani.

Če bi k odpravi napak v demarkaciji bilo treba mejnih map, popisov in izmernih registrov in če se mora kaj na samem mestu izmeriti ali pa v obojostranske demarkacijne preglede zapisati, naj se pripravni zvedenci pokličejo, da pripomagajo pri obravnovanju te stvari. Izvirni račun o potrebnih troških naj spiše tista mejna gosposka, na ktere strani se kaj napravlja ali obnavlja, gosposki na oni strani pa se dado potrjeni prepisi in dokazila.

§. 8. Vse mejne uredbe, pri kterih so mejne gosposke različnega mnenja, ali kjer je po kakem dogodku potreba mejna znamenja predrugačiti in torej tudi obojostranske mejne mape, popise in izmerne registre popraviti, zadnjič, kadar koli ktera mejnih gosposk to izrečno zahteva, morajo se podnesti razsodbi c. kr. Praškega mestodrštva, oziroma dotične kraljevske vlade, in tema je pridržano, v takih primerih odbrati posebne komisarje, da zaukažejo, česar je treba.

§. 9. Vse zavarovanja, napravi ali obnovi potrebne troške za material in delo nosite obe vladi po enakem delu, kolikor ni očitno, da so podložniki te ali one mejne dežele škodo naredili; če je pa tako, plača troške vlada tiste dežele, iz ktere je škodnik. Potne stroške in druga plačila svojim uradnikom, ki imajo delo pri mejnih opravilih, opravlja velika vlada za se.

§. 10. Vse obravnave mejnih gosposk med sabo in s svojimi vladami, ki se tičejo uredbe mej, delajo se po dopisovanju ter niso podvržene nikakim poštnim davščinam.

§. 11. Mejne gosposke so dolžne, komisarjem od obojostranskih vlad v primeru §. 8 ali po pogodbi od 9. februarja 1869 za pregledovanje mej, opravljano vsakih deset let, imenovanim, predložiti vse gradivo in izpolniti vsako zaprosbo, ktero bi oni, zvrševaje svojo nalogo, imeli za potrebno.

§. 12. Prepušča se obojostranskima vladama, izdati posebne inštrukcije svojim organom, ki se bodo privzemali k obravnavam zastran uredbe mej.

Dodatek B.

Razglas.

Z ozirom na člene 6, 9, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 19, 21 in 22 državne pogodbe od 9. februarja 1869

izročuje se s le-tem:

1. v Avstriji c. kr. Praškemu mestodrštvu, v Prusiji pa kraljevskima vladama v Vratislavi in Legnici, vsaki v mejah svojega okraja, da imajo viši nadzor v mejnih rečeh, kamor se tudi šteje določevanje in izplačevanje troškov dotičnih, razen tega, da opravijo vsa dela, s kterimi bi se meja predrugačila ali kteri kos zemlje odstopil, to da oboje samo po prejetem privoljenju obojostranskih najviših državnih oblasti, in zadnjič, da razločujejo vse prepire med nižimi upravnimi gosposkami.

Digitized by Google

2. izročuje se v Avstriji c. kr. političnim okrajnim gosposkam, v Prusiji pa gori imenovanima kraljevskima vladama, vsaki v mejah svojega okraja, da, dajejó dovolitve, kadar bi kdo hotel od mejnih voda iz nova kam vodo napeljati in na njih kako vodno delo ali drugo napravo narediti;

3. izročuje se po priloženi posebni inštrukciji današnjega dne v Avstriji c. kr. političnim okrajnim gosposkam, v Prusiji pa kraljevskim uradom deželnih svetovalstev, da uravnujejo vsa druga, v državni pogodbi v misel vzeta razmerja, sosebno pa da hranijo znamenja deželne meje v dobrem stanu.

Tedaj smo pretehtavši vse določbe te pogodbe pohvalili isto in potrdili ter obetamo tudi s Svojo cesarsko in kraljevsko besedo za Se in za Svoje naslednike, da jo bomo po vsem nje zapopadku zvesto izpolnjevali in izpolnjevati dali.

V potrdbo tega smo pričujoče pismo z lastno roko podpisali ter ukazali, da se na-nj pritisne Naš cesarski in kraljevski pečat.

Tako storjeno v Našem glavnem in prestolnem mestu na Dunaju četrtega dne meseca maja v letu po odrešitvi sveta tisoč osem sto šestdeset devetem, Našega cesarjevanja eden in dvajsetem.

Franc Jožef l. r. (L.S.)

Grof **Beust** l. r.

Po povelji Njegovega c. in k. apostolskega Veličanstva:
Baron Janez **Vesque Püttlingen** l. r.
c. in k. dvorni in ministerski svetovalec.

Zgornja pogodba, v ktero ste privolili obe zbornici državnega zbora, razglašuje se z le-tem.

Na Dunaju, dne 15. maja 1869.

Taaffe l. r. **Giskra** l. r.

Digitized by Google

135.

Dogovor od 27. julija 1869.

ki se je na podlagi postave od 20. maja 1869, (Državnega zakonika št. 65) med c. kr. ministerstvom za trgovino in c. kr. finančnim ministerstvom zastopajočima c. kr. erar na eni in upravnim svetovalstvom c. kr. priv. družbe južne železnice na drugi strani sklenil zastran naprave železnic od Belaka do Franzensfeste in od Sv. Petra do Reke.

Štev. 138, izdatek LVIII. državnega zakonika. Dan izdatbe 18. avgusta 1869).

Člen I. C. kr. priv. družba južne železnice se zavezuje, da bo železnici od Belaka do Franzensfeste in od Sv. Petra do Reke, in sicer prvo do 1. septembra 1872, drugo pa do 1. julija 1872 naredila in službi izročila.

Člen II. Omenjeni železnici se napravite z eno samo kolejo, toda zemljišča se mora brž za dve koleji kupiti. Delo samo pa sme biti prosto in ekonomično; pri mostovih in visokih stavbah so dopuščene začasne naredbe (provizoriji); razmerja glede visenja in krivin smejo biti takošna kakor pri ostalih železnicah te družbe.

Člen III. Družbi se daje oblast, za stavbo omenjenih dveh železnic potrebni kapital nabaviti s posebnim zajmom (posojilom), za kterega obresti in razdolžitev bo država porok.

Glede na obliko izdati se imajočih obligacij, na kterih naj se primerno naznani državno poroštvo, potem zastran obresti, emisijnega kursa in dobe za razdolžbo (amortizacijo) naj se zadobí odobrenje c. kr. finančnega ministerstva.

Iz te dobrostojnosti c. kr. državna uprava ne sme biti v dnarnem oziru bolj obtežena, nego je že obtežena ker je država porok za brutto-dohodke od vseh linij avstrijskega omrežja južne železnice, kterega celokupen del boste omenjeni železnici od časa, ko se izročite službi.

Če bi c. kr. državna uprava vsled te dobrostojnosti kar se ne pričakuje, vendar le morala kaj plačati na družbin račun, zavarovane in pridržane so državi zoper to družbo vse regresne pravice do družbinega imetka in dohodka zavolj izplačila plačanih zneskov in stranskih pristojbin, ki izvirajo iz navadnega poroštva.

Člen IV. V §. 2 dopustnice od 23. septembra 1858 zagotovljeni prinesek od strani države k stavbenim stroškom teh linij se pavšalira ter s tem ustanovljuje na 13,000.000, reci trinajst milijonov goldinarjev avstrijskega denarja, naj že družba južne železnice izdá kolikor koli.

Ta znesek se izplača v sedem, 2. januarja 1870 začenjajočih, pololetnih ratah, izmed kterih se bo za prvih šest plačevalo po dva milijona, za sedmo pa en milijon goldinarjev.

Člen V. Državni upravi je dano na izbor, če bi se ji ne prilegalo plačati pavšalirani prinesek na stroške, da sme zahtevati, da se v členu III omenjeni zajem družbe južne železnice poviša za toliko, kolikor je treba za nabavo efektivnih trinajst milijonov goldinarjev avstr. velj., in c. kr. državna uprava se zavezuje, da bo za ta primer ona plačevala tisti del obresti in razdolžila, ki pride na óni znesek.

Digitized by Google

V posebnem dogovoru se bodo postavile tanje določbe za to deležnost zajma.

Člen VI. Državna uprava dopušča, da bo prva izdatba v členu III omenjenih posebnih obligacij z začasnicami (interimalnimi listi) vred štemplja in pristojbin prosta; tudi bo družba južne zeleznice ta čas, ko se boste železnici delali, in 9 let počemši od dne, ko se obe izročite službi, prosta od štempeljske pristojbine za kupone omenjenih posebnih obligacij, ter se bo v primeru člena V po izteku te dobe le-ta štempeljska pristojbina plačevala samo za tisti del zajma, ki je izdan na družbin račun.

Člen VII. Za plačilo štempljev in pristojbin od vseh pogodeb, vlog in drugih pisem za nabavo kapitala, kakor tudi za napravo in opravo železnice dovoljuje se rok do časa, ko se vožnja na nji začne.

Člen VIII. Ker boste ti dve liniji celotni del avstrijskega omrežja od družbe južnoželezniične, bodo zastran trif in drugih voznih pogoj veljale določbe, ki jih je državna uprava za ostale linije avstrijskega omrežja južne železnice odobrila. Tudi bo ravno tako za dve novi liniji veljala oprostitev družbi južne železnice za vse nje linije do 1. januarja 1880 dodeljena od dohodnine, kakor tudi od vsakega neposrednjega davka, ki bi se v tem času morebiti na novo vpeljal, po tem od prenosnine, ki bi se imela plačati pri odkupu zemljišča.

Člen IX. Ker bo linija od Sv. Petra v Reko nekaj malega na ogerski zemlji ležala, bode se del državne podporščine, ki zadene Ogersko, ustanovil po posebni obravnavi med obema ministerstvoma, pri kteri se družba južne železnice ne udeleži.

Če bi pa, kar se ne pričakuje, ogerska vlada ne hotla privoliti v primerno pavšaliranje državnega prineska, dolžnega po določbah dopustnice od 23. septembra 1858, ustanovljuje se že zdaj, da se v tem primeru državna podporščina od 13 milijonov, ki jo ima c. kr. vlada po členu IV tega dogovora plačati, zmanjša za toliko, kolikor bo ogerska vlada po koncesiji od leta 1858 imela plačati za del železnice, ki bo ležal na Ogerskem.

Družba južne železnice se bo pa v takem primeru smela s svojo predstavko obrniti na ravnost na ogersko vlado.

Člen X. V členu 12 dogovora od 20. novembra 1861 (Državnega zakonika št. 113) omenjeni in vsi drugi vzajemni zahtevki družbe južnoželezniične in pa državnega zaklada iz visečega obračuna, ki so predmet pisma c. k. finančnega ministerstva od 5. maja 1867, št. 1430—F. M. na to družbo, opuščajo se popolnoma in izrekujejo za poravnane tako, da ne bosta ne c. kr. državni zaklad, ne c. kr. priv. družba južne železnice iz tega povoda dolžna nič plačati.

Člen XI. Družba južne železnice bo oproščena zastran tistih ladij, na kterih se vozi kamenje potrebno za Tržaško pristanišče, od postavne nakladnine, ter se ji bo povrnilo, kar je od te pristojbine že plačala.

Člen XII. Ta dogovor se je izdal v dveh enakoglasnih neštempljanih primerkih, od kterih se je izročil enemu in drugemu pogodniku po en primerek.

Na Dunaju, dne 27. julija 1869.

Plener l. r.,
c. k. minister za trgovino.
v svojem in v imenu g. c. kr. finanč. ministra.
(L. S.)

C. k. priv. družba južne železnice.
Hopfen l. r. **Winterstein** l. r.
(L. S.)

Digitized by Google

136.

Ukaz ministerstva za pravosodje od 7. avgusta 1869,

o tem, kdaj naj začne Würbenthalsko okrajno sodišče na Sleškem svoje službeno delovanje.

(Štev. 139, izdatek LVIII. Državnega zakonika. Dan izdatbe 18. avgusta 1869.)

Würbenthalsko okrajno sodišče na Sleškem ustanovljeno vsled ministerskega ukaza od 19. maja 1869, Drž. zak. št. 71, naj začne svoja službena dela 1. septembra 1869.

Herbst l. r.

137.

Razglas finančnega ministerstva od 7. avgusta 1869,

da je ekspozituri velike colnije na kolodvoru v Brodih dana oblast, poprijeti se colnega postopka s napovednicami.

(Štev. 140, izdatek LVIII. Državnega zakonika. Dan izdatbe 18. avgusta 1869.)

Ekspozituri velike colnije na kolodvoru v Brodih dala se je oblast, vpeljati okrajšani colni postopek (z napovednicami), o kterem se govori v predpisu od 18. septembra 1857 (Drž. zak. št. 175).

Plener l. r.

138.

Ukaz ministerstva za bogočastje in uk od 8. avgusta 1869,

zastran tega, kako se zadobiva sposobnost (zmožnost), biti učitelj laškega, francoskega in angleškega jezika na realnih šolah.

Veljaven za kraljevine in dežele v državnem zboru zastopane, izvzemši kraljestvo Galicijo in Vladimirijo, veliko vojvodstvo Krakovsko in nadvojvodino Avstrijo nad Anižo.

(Štev. 141, izdatek LVIII. Državnega zakonika. Dan izdatbe 18. avgusta 1869.)

Njegovo c. in kr. apostolsko Veličanstvo blagovolilo je z najvišo odloko od 1. avgusta 1869 odobriti te le predpise zastran tega, kako se zadobiva zmožnost biti na realkah učitelj italijanskega, francoskega in angleškega jezika:

Člen I.

Zmožnost, učiti na realkah italijanski, francoski ali angleški jezik, more se zadobiti samo za celo realno šolo, izvzemši tisti primerljaj, če bi kdo hotel izkazati italijanski jezik kakor učilni jezik.

Kdor hoče doseči zmožnost, dobiti na samostojnih realkah učiteljsko službo kakor učitelj kterega od imenovanih treh jezikov, mora se ob enem podvreči učiteljstveni preskušnji iz ktere druge stroke, in sicer, ali:

Digitized by Google

a) iz še enega drugega od imenovanih treh jezikov, ali
b) iz učilnega jezika, ali
c) iz zemljopisa in zgodovine.

Zastran strok, omenjenih pod b) in c) zadostuje zmožnost učiteljska za nižjo realko.

Če bi kandidat za italijanski, francoski ali angleški jezik rad zmožnost učiteljske službe zadobil v zvezi s ktero drugo gori ne imenovano stroko, potrebuje k temu odobrenja ministra za bogočastje in uk.

Člen II.

Da Kandidat zadobí zmožnost, na celi realki učiti italijanski, francoski ali angleški jezik, zahteva se od njega:

1. da zna oddelek iz ktere nemške klasične knjige prestaviti v tuji jezik, ali pa spisati v tem jeziku samostojen sestavek. Kandidat naj pri tem izkaže, ne samo da zna po slovnici pravilno pisati, temuč tudi da so mu znane posebnosti in tenke razločke (finosti) dotičnega jezika;
2. da zna slovnico iz dna, zlasti sintakso, in da so mu znane poglavitnejša pravila metrike;
3. da so mu znani imenitnejši klasiški pisatelji, in da je v stanu, oddelek iz njih, ki bi mu se predložil, gladko prestaviti in prav tolmačiti;
4. da zna zadosti zgodovino slovstva, pri čemer se pri francoskem jeziku gleda sosebno na dobo od začetka 17. stoletja, pri angleškem pa na dobo od srede 16. stoletja sem; pri italijanščini pa je treba znati ves razvitek literature njene brž od prvih začetkov;
5. da zna, kar ustmeno rabo dotičnega jezika zadeva, trdno ali gladko in brez pogreškov govoriti; da se le-to svojstvo spozna, treba je kandidata deloma v tujem jeziku izpraševati;
6. da pri preskušnji iz francoskega ali laškega jezika nekoliko pozna važnejše podatke romanskega jezikoslovja. Od kandidatov za angleščino zahteva se, da so jim znani podatki germanskega jezikoslovja, in če hočejo zadobiti zmožnost učiteljske službe brez zveze s kterim romanskim jezikom, morajo biti tudi zmožni v nemščini vsaj v obsegu za niže realke zapovedanem;
7. pri kandidatih za francoščino je želeti, da so jim znani najimenitnejši prikazki starofrancoskega slovstva in pa razvitek istega; -- in to naj se v spričevalu posebej v misel vzame; to isto velja pri kandidatih angleščine zastran anglosaske in srednjoangleške literature.

Člen III.

Za zdaj ima samo Dunajska preskuševalna komisija za kandidate učiteljstva na samostojnih realkah oblast, preskušavati iz francoskega in angleškega jezika.

Člen IV.

Pričujoči predpis pa ne veljá zastran tega, kako se zadobiva učiteljska zmožnost za realke z laškim učenjem ali za italijanščino kakor učilni jezik, niti veljá zastran podeljevanja službe podružnih učiteljev (součiteljev).

Hasner l. r.

Digitized by Google

139.

Razglas ministerstva za kmetijstvo od 27. avgusta 1869,

zastran tega, ktero opravilo ima ono pri postavodavstvenih obravnavah, zadevajočih zlaganje in razdeljevanje (razkosljevanje) zemljišč.

(Štev. 144. izdatek LXI. Državnega zakonika. Dan izdatbe 10. septembra 1869.)

Vsled najviše odloke od 13. avgusta 1869 prehajajo postavodavstvene obravnave, zadevajoče zložbo in razdelbo zemljišč, iz področja ministerstva notranjih reči v področje ministerstva za kmetijstvo, ktero se bo v teh vprašanjih kolikor je treba pomenjalo z ostalimi pri istih udeleženimi ministerstvi.

Potocki l. r.

140.

Ukaz ministerstev za finance in trgovino od 28. avgusta 1869,

zastran nekterih prememb glede na prigled ali kontrolo blaga.

Veljaven za tiste dežele občnega colnega okoliša, v kterih veljá postava za col in državno samoprodajo od 11. julija 1835.

(Štev. 145, izdatek LXI. Državnega zakonika. Dan izdatbe 10. septembra 1869.)

Z ozirom na razpis od 11. decembra 1861 (Drž. zak. št. 120), s kterim se prigled blaga nekoliko stesnjuje, daje se na znanje, da se je po domembi s kr. ogerskima ministerstvoma za finance in trgovino sklenilo, odpraviti prigled za bombaževino v mejnih okrajih proti Švajci in Konstanškemu jezeru, proti Italiji in colnim izjemkom in tako tudi proti morju.

Ta zaukaz pride v moč tisti dan, kterega zanj zvedo colnije in drugi za zvrševanje prigleda nad blagom postavljeni organi.

Brestel l. r.

141.

Razglas finančnega ministerstva od 5. septembra 1869,

o tem, doklej se bodo papirnate desetice in pa šestice z letnicama 1848 in 1849 pri državnih blagajnicah še jemale.

(Štev. 146, izdatek LXI. Državnega zakonika. Dan izdatbe 10. septembra 1869.)

V zvršbo postave od 1. julija 1868, Drž. zak. št. 84 zastran nazajvzetja papirnatih desetic in zastran prekova šestic, ukazuje se, da naj se penezni listki po 10 krajcarjev ali papirnate desetice in pa šestice z letnicama 1848 in 1849 pri vseh javnih blagajnicah in pobirnicah še samo do konca leta 1869, pri c. kr. deželnih glavnih blagajnicah pa in pri Krakovski davkariji in nabirnici še samo do 31. marca 1870 za plačilo in v zamenjo jemljó. Počemši od 1. aprila 1870 bo samo c. kr. državna osrednja blagajnica na Dunaju papirnate desetice in pa omenjene šestice odkupovala.

Brestel l. r.

Digitized by Google

Prestava iz državnega zakonika leta 1869

za

kranjsko vojvodino.

XXII. dél.

142.

Ukàz pravosodnega ministerstva od 16. septembra 1869,

ki se tiče časa, kdaj boste okrajni sodišči (sodniji) Senožeško in Kostanjeviško na Kranjskem svoje službeno delovanje začeli.

(Štev. 147, izdatek LXII. Državnega zakonika. Dan izdatbe 25. septembra 1869.)

Okrajni sodišči Senožeško in Kostanjeviško na Kranjskem, ustanovljeni vsled ministerskega ukaza od 30. junija 1869, Drž. zak. št. 121, naj začnete svoja dela 1. oktobra 1869.

Herbst l. r.

143.

Ukaz ministra notranjih reči od 17. septembra 1869,

zastran nove avstrijske zdravilske takse,

(Štev. 149, izdatek LXIII. Državnega zakonika. Dan izdatbe 28. septembra 1869.)

O priloženi novi avstrijski taksi za zdravila izdajejo se te-le določbe:

§. 1.

Vsi lekarji (zdravilarji, apotekarji) brez izjeme, potem zdravniki in ranocelci, ki smejo imeti domá svojo lekarnico, naj se počemši s 1. dnem oktobra 1869 ravnajo po ti novi zdravilski taksi.

§. 2.

Tiste reči, ktere so v ti taksi, kakor tudi v novi farmakopeji, vpeljani po razpisu od 15. maja 1869, Drž. zak. št. 77, s križcem zaznamovane, smejo lekarji dajati le takemu, ki jim prinese redni zapisek kakega k temu upravičenega zdravnika, ranocelca ali živinozdravnika.

§. 3.

Zdravila naj se oddajejo na tanko tako, kakor piše zdravnik na receptu.

§. 4.

Pijavke niso zdravilo. Ceno jim bo, kakor do zdaj, deželni poglavar od časa do časa za vsako kronovino določil.

Ta cena ni za računodavce, kteri zdravila na strošek javnih zalogov (fondov) dajó, podvržena nobenemu odstotnemu odbitku.

Pijavke v zalogi imeti, dolžnost je vseh lekarjev.

Digitized by Google

136.

Ukaz ministerstva za pravosodje od 7. avgusta 1869,

o tem, kdaj naj začne Würbenthalsko okrajno sodišče na Sleškem svoje službeno delovanje.

(Štev. 139. izdatek LVIII. Državnega zakonika. Dan izdatbe 18. avgusta 1869.)

Würbenthalsko okrajno sodišče na Sleškem ustanovljeno vsled ministerskega ukaza od 19. maja 1869, Drž. zak. št. 71, naj začne svoja službena dela 1. septembra 1869.

Herbst l. r.

137.

Razglas finančnega ministerstva od 7. avgusta 1869,

da je ekspozituri velike colnije na kolodvoru v Brodih dana oblast, poprijeti se colnega postopka s napovednicami.

(Štev. 140. izdatek LVIII. Državnega zakonika. Dan izdatbe 18. avgusta 1869.)

Ekspozituri velike colnije na kolodvoru v Brodih dala se je oblast, vpeljati okrajšani colni postopek (z napovednicami), o kterem se govori v predpisu od 18. septembra 1857 (Drž. zak. št. 175).

Plener l. r.

138.

Ukaz ministerstva za bogočastje in uk od 8. avgusta 1869,

zastran tega, kako se zadobiva sposobnost (zmožnost), biti učitelj laškega, francoskega in angleškega jezika na realnih šolah.

Veljaven za kraljevine in dežele v državnem zboru zastopane, izvzemši kraljestvo Galicijo in Vladimirijo, veliko vojvodstvo Krakovsko in nadvojvodino Avstrijo nad Anižo.

(Štev. 141, izdatek LVIII. Državnega zakonika. Dan izdatbe 18. avgusta 1869.)

Njegovo c. in kr. apostolsko Veličanstvo blagovolilo je z najvišo odloko od 1. avgusta 1869 odobriti te le predpise zastran tega, kako se zadobiva zmožnost biti na realkah učitelj italijanskega, francoskega in angleškega jezika:

Člen I.

Zmožnost, učiti na realkah italijanski, francoski ali angleški jezik, more se zadobiti samo za celo realno šolo, izvzemši tisti primerljaj, če bi kdo hotel izkazati italijanski jezik kakor učilni jezik.

Kdor hoče doseči zmožnost, dobiti na samostojnih realkah učiteljsko službo kakor učitelj kterega od imenovanih treh jezikov, mora se ob enem podvreči učiteljstveni preskušnji iz ktere druge stroke, in sicer, ali:

Digitized by Google

a) iz še enega drugega od imenovanih treh jezikov, ali
b) iz učilnega jezika, ali
c) iz zemljopisa in zgodovine.

Zastran strok, omenjenih pod b) in c) zadostuje zmožnost učiteljska za nižjo realko.

Će bi kandidat za italijanski, francoski ali angleški jezik rad zmožnost učiteljske službe zadobil v zvezi s ktero drugo gori ne imenovano stroko, potrebuje k temu odobrenja ministra za bogočastje in uk.

Člen II.

Da Kandidat zadobí zmožnost, na celi realki učiti italijanski, francoski ali angleški jezik, zahteva se od njega:

1. da zna oddelek iz ktere nemške klasične knjige prestaviti v tuji jezik, ali pa spisati v tem jeziku samostojen sestavek. Kandidat naj pri tem izkaže, ne samo da zna po slovnici pravilno pisati, temuč tudi da so mu znane posebnosti in tenke razločke (finosti) dotičnega jezika;
2. da zna slovnico iz dna, zlasti sintakso, in da so mu znane poglavitnejša pravila metrike;
3. da so mu znani imenitnejši klasiški pisatelji, in da je v stanu, oddelek iz njih, ki bi mu se predložil, gladko prestaviti in prav tolmačiti;
4. da zna zadosti zgodovino slovstva, pri čemer se pri francoskem jeziku gleda sosebno na dobo od začetka 17. stoletja, pri angleškem pa na dobo od srede 16. stoletja sem; pri italijanščini pa je treba znati ves razvitek literature njene brž od prvih začetkov;
5. da zna, kar ustmeno rabo dotičnega jezika zadeva, trdno ali gladko in brez pogreškov govoriti; da se le-to svojstvo spozna, treba je kandidata deloma v tujem jeziku izpraševati;
6. da pri preskušnji iz francoskega ali laškega jezika nekoliko pozna važnejše podatke romanskega jezikoslovja. Od kandidatov za angleščino zahteva se, da so jim znani podatki germanskega jezikoslovja, in če hočejo zadobiti zmožnost učiteljske službe brez zveze s kterim romanskim jezikom, morajo biti tudi zmožni v nemščini vsaj v obsegu za niže realke zapovedanem;
7. pri kandidatih za francoščino je želeti, da so jim znani najimenitnejši prikazki starofrancoskega slovstva in pa razvitek istega; -- in to naj se v spričevalu posebej v misel vzame; to isto velja pri kandidatih angleščine zastran anglosaske in srednjoangleške literature.

Člen III.

Za zdaj ima samo Dunajska preskuševalna komisija za kandidate učiteljstva na samostojnih realkah oblast, preskušavati iz francoskega in angleškega jezika.

Člen IV.

Pričujoči predpis pa ne veljá zastran tega, kako se zadobiva učiteljska zmožnost za realke z laškim učenjem ali za italijanščino kakor učilni jezik, niti veljá zastran podeljevanja službe podružnih učiteljev (součiteljev).

Hasner l. r.

Digitized by Google

139.

Razglas ministerstva za kmetijstvo od 27. avgusta 1869,

zastran tega, ktero opravilo ima ono pri postavodavstvenih obravnavah, zadevajočih zlaganje in razdeljevanje (raskosljevanje) zemljišč.

(Štev. 144, izdatek LXI. Državnega zakonika. Dan izdatbe 10. septembra 1869.)

Vsled najviše odloke od 13. avgusta 1869 prehajajo postavodavstvene obravnave, zadevajoče zložbo in razdelbo zemljišč, iz področja ministerstva notranjih reči v področje ministerstva za kmetijstvo, ktero se bo v teh vprašanjih kolikor je treba pomenjalo z ostalimi pri istih udeleženimi ministerstvi.

Potocki l. r.

140.

Ukaz ministerstev za finance in trgovino od 28. avgusta 1869,

zastran nekterih prememb glede na prigled ali kontrolo blaga.

Veljaven za tiste deželе občnega colnega okoliša, v kterih veljá postava za col in državno samoprodajo od 11. julija 1835.

(Štev. 145, izdatek LXI. Državnega zakonika. Dan izdatbe 10. septembra 1869.)

Z ozirom na razpis od 11. decembra 1861 (Drž. zak. št. 120), s kterim se prigled blaga nekoliko stesnjuje, daje se na znanje, da se je po domembi s kr. ogerskima ministerstvoma za finance in trgovino sklenilo, odpraviti prigled za bombaževino v mejnih okrajih proti Švajci in Konstanškemu jezeru, proti Italiji in colnim izjemkom in tako tudi proti morju.

Ta zaukaz pride v moč tisti dan, kterega zanj zvedo colnije in drugi za zvrševanje prigleda nad blagom postavljeni organi.

Brestel l. r.

141.

Razglas finančnega ministerstva od 5. septembra 1869,

o tem, doklej se bodo papirnate desetice in pa šestice z letnicama 1848 in 1849 pri državnih blagajnicah še jemale.

(Štev. 146, izdatek LXI. Državnega zakonika. Dan izdatbe 10. septembra 1869.)

V zvršbo postave od 1. julija 1868, Drž. zak. št. 84 zastran nazajvzetja papirnatih desetic in zastran prekova šestic, ukazuje se, da naj se penezni listki po 10 krajcarjev ali papirnate desetice in pa šestice z letnicama 1848 in 1849 pri vseh javnih blagajnicah in pobirnicah še samo do konca leta 1869, pri c. kr. deželnih glavnih blagajnicah pa in pri Krakovski davkariji in nabirnici še samo do 31. marca 1870 za plačilo in v zamenjo jemljó. Počemši od 1. aprila 1870 bo samo c. kr. državna osrednja blagajnica na Dunaju papirnate desetice in pa omenjene šestice odkupovala.

Brestel l. r.

Digitized by Google

Prestava iz državnega zakonika leta 1869

za

kranjsko vojvodino.

XXII. dél.

142.

Ukàz pravosodnega ministerstva od 16. septembra 1869,

ki se tiče časa, kdaj boste okrajni sodišči (sodniji) Senožeško in Kostanjeviško na Kranjskem svoje službeno delovanje začeli.

(Štev. 147, izdatek LXII. Državnega zakonika. Dan izdatbe 25. septembra 1869.)

Okrajni sodišči Senožeško in Kostanjeviško na Kranjskem, ustanovljeni vsled ministerskega ukaza od 30. junija 1869, Drž. zak. št. 121, naj začnete svoja dela 1. oktobra 1869.

Herbst l. r.

143.

Ukaz ministra notranjih reči od 17. septembra 1869,

zastran nove avstrijske zdravilske takse,

(Štev. 149, izdatek LXIII. Državnega zakonika. Dan izdatbe 28. septembra 1869.)

O priloženi novi avstrijski taksi za zdravila izdajejo se te-le določbe:

§. 1.

Vsi lekarji (zdravilarji, apotekarji) brez izjeme, potem zdravniki in ranocelci, ki smejo imeti domá svojo lekarnico, naj se počemši s 1. dnem oktobra 1869 ravnajo po ti novi zdravilski taksi.

§. 2.

Tiste reči, ktere so v ti taksi, kakor tudi v novi farmakopeji, vpeljani po razpisu od 15. maja 1869, Drž. zak. št. 77, s križcem zaznamovane, smejo lekarji dajati le takemu, ki jim prinese redni zapisek kakega k temu upravičenega zdravnika, ranocelca ali živinozdravnika.

§. 3.

Zdravila naj se oddajejo na tankó tako, kakor piše zdravnik na receptu.

§. 4.

Pijavke niso zdravilo. Ceno jim bo, kakor do zdaj, deželni poglavar od časa do časa za vsako kronovino določil.

Ta cena ni za računodavce, kteri zdravila na strošek javnih zalogov (fondov) dajó, podvržena nobenemu odstotnemu odbitku.

Pijavke v zalogi imeti, dolžnost je vseh lekarjev.

Digitized by Google

§. 5.

Po receptih s pristavkom *secundum meam praescriptionem* ali s podobno opazko, ki pokazuje na neko skrivnost ali na dogovor z zdravnikom, ne smejo se pod nikako pogojo zdravila dajati.

§. 6.

Če je na receptu pristavljeno: *„fiat expeditio simplex,“* sme lekar zaračuniti samo tiste posode, ki so v taksi med najcenejšimi.

§. 7.

Na vsakem receptu, po kterem se v javni ali hišni lekarnici zdravilo pripravi in izdá, mora se s števìlkami razločno zapisati, koliko znese taksa, če pa zdravnik ali dotični človek tako hoče, mora se taksa posebej razložiti po robi, po délu in posodi. Pri računih za javne zaloge jo je treba vselej tako posebej razložiti.

Če se pri računu podá drobec od krajcarja, sme se pri množini izpod skrupla šteti za cel krajcar, pri množini od enega skrupla ali čez se pa sme tak drobec, ako znese izpod 0.5, celo izbrisati, in ako znese 0.5 ali več, za cel krajcar šteti.

Pri lekarjih naj tisti, ki je izračunil ceno zdravila, na receptu zapiše to ceno in pa še lekarnično firmo in svoj priimek, tisti pa, ki je zdravilo oddajal, naj na signatur pristavi datum, kdaj je bilo oddano, in pa svoj priimek.

§. 8.

Pri pripravljanju in oddajanju zdravil se je trdno držati zapovedane avstrijske medicinalne vage.

§. 9.

Dopuščeno je, dajati zdravila pod takso; ali v takem primeru se mora na receptu zapisati s števìlkami ne le cena, ki gre po taksi, temuč tudi cena iz dobre volje znižana.

Pa tudi zdravila pod takso oddana morajo biti ravno takošna, prava in čista, kakor zapoveduje farmokopeja, in tudi ne smejo nič manj vagati.

§. 10.

Zdravniki in ranocelci morajo za svoje hišne lekarnice in zasilne aparate, če jih smejo imeti, potrebne kemijske preparate in zložene leke samo od lekarjev jemati in izkazovati to s posebnimi prejemnimi bukvicami, v kterih je razločno povedano in z lekarjevim podpisom potrjeno ime zdravila in koliko vaga in kdaj ga je prejel.

Znižba cene je prepuščena vzajemnemu dogovoru.

Kar se tiče živinskih zdravnikov, zastran tega veljajo za zdaj še dozdanji dotični ukazi, zastran živinskih zdravil pa, ki se zapisujejo iz kake lekarnice, veljá še dalje taksa za živinske leke od leta 1859, Drž. zak. št. 27. Za oddajo teh zdravil ne veljá taksa recepturskih del.

§. 11.

Vsak prestop predstoječih zaukazov, če se na-nj ne more obrniti občna kazenska postava, kaznuje se z globami (v denarjih) do 100 gold.; ali pa z zaporom do 14 dni. (Min. ukaz od 30. septembra 1857, Drž. zak. št. 198.)

§. 12.

Drugi kaki predpisi, ki bi razen teh določeb še dani bili glede na dobivanje, imetje in prodajanje zdravilskih reči in zdravil samih, bodo še veljali.

Giskra l. r.

Digitized by Google

		gl.	kr.
Absinthii herba sciss.	1 unča	—	9
„ „ subt. pulv.	„	—	12
Acetum	„	—	2
za vsako unčo čez 6 unč	„	—	1
„ aromaticum	„	—	4
za vsako unčo čez 6 unč	„	—	3
„ pyrolignosum crudum	„	—	1
„ „ rectificat.	„	—	3
za vsako unčo čez 6 unč	„	—	2
„ scillae	„	—	3
Acidum aceticum conc.	1 drahma	—	3
za vsako drahmo čez 1 unčo	„	—	2
„ aceticum dilut	1 unča	—	5
za vsako unčo čez 6 unč	„	—	4
† „ arsenicosum subt. pulv.	„	—	9
„ carbolicum	„	—	32
za vsako unčo čez 6 unč	„	—	26
„ chromicum	1 drahma	—	13
„ citricum	1 unča	—	26
„ „ subt. pulv.	„	—	32
„ hydrochlor. conc. pur.	„	—	12
„ „ crudum	„	—	3
„ „ dilut. pur.	„	—	7
„ nitricum conc. pur.	„	—	7
„ „ „ crudum	„	—	3
„ „ dilut. purum	„	—	5
„ phosphoricum	„	—	34
„ sulfuricum anglic.	„	—	2
„ „ conc. pur.	„	—	4
„ „ dilut. pur.	„	—	3
„ tannicum	1 drahma	—	12
za vsako drahmo čez 1 unčo	„	—	10
„ tartaricum	1 unča	—	13
„ „ subt. pulv.	„	—	17
† Aconitinum	1 gran	—	22
† Aconiti tubera sciss.	1 unča	—	9
Aether aceticus	„	—	61
„ crudus	„	—	7
„ depuratus	„	—	16
za vsako unčo čez 6 unč	„	—	14
Agaricus chirurgorum	„	—	25
Aloë lucida	„	—	5
„ subt. pulv.	„	—	9
Althaeae herba	„	—	3
za vsako unčo čez 6 unč	„	—	2
„ radix sciss.	„	—	6
za vsako unčo čez 6 unč	„	—	5
„ radix subt. pulv.	„	—	16
Alumen	„	—	2
za vsako unčo čez 6 unč	„	—	1
„ subt. pulv.	„	—	6
„ ustum	„	—	3
„ „ subt. pulv.	„	—	4
Alumina hydrica	1 drahma	—	15
Amonia	1 unča	—	6
Ammoniacum	„	—	15
„ subt. pulv.	„	—	21
Ammonium aceticum solut	1 drahma	—	2
„ carbonicum	1 unča	—	5
„ chloratum crudum	„	—	5
„ „ depur.	„	—	10
Amygdalae amarae	„	—	8
„ dulces	„	—	7
Amylum pulver.	„	—	5
Angelicae rad. sciss.	„	—	8
„ „ subt. pulv.	„	—	15
Anisi stellati fructus	„	—	11
„ „ rud. tus.	„	—	13
„ stellati subt. pulv.	„	—	19
„ vulgaris fructus	„	—	4
„ „ subt. pulv.	„	—	12
Aqua amygd. amar. conc.	1 drahma	—	2
„ „ „ diluta	1 unča	—	3

		gl.	kr.
Aqua aromat. spirit.	1 unča	—	4
za vsako unčo čez 6 unč	„	—	3
„ aurant. flor.	„	—	12
„ calcis	1 libra	—	3
„ carminativa	1 unča	—	4
za vsako unčo čez 6 unč	„	—	3
„ chamomillae	„	—	4
za vsako unčo čez 6 unč	„	—	3
„ chlori	„	—	5
„ cinnanom. simpl.	„	—	4
„ „ spirit.	„	—	9
za vsako unčo čez 6 unč	„	—	8
„ destillata	„	—	1
„ „	libra	—	9
„ foeniculi	1 unča	—	3
„ kreosoti	„	—	4
„ „ za vsako čez	„	—	2
„ laurocerasi	„	—	12
„ melissae	„	—	4
„ menthae pip.	„	—	4
„ plumbica	„	—	4
za vsako unčo čez 1 unčo	„	—	2
„ rosarum	„	—	3
za vsako unčo čez 6 unč	„	—	2
„ rubi idaei	„	—	4
za vsako unčo čez 6 unč	„	—	3
„ vegeto-mineralis Goulardi	„	—	3
za vsako unčo čez 1 unčo	„	—	1
Argentum nitricum cryst.	1 skrupel	—	21
„ „ cum cali nitrico	„	—	12
„ „ fusum	„	—	25
Arnicae flores sciss.	1 unča	—	5
za vsako unčo čez 6 unč	„	—	4
„ folia	„	—	3
„ radix sciss.	„	—	5
Arrow-root	„	—	10
Asa foetida	„	—	13
„ „ subt. pulv.	„	—	23
† Atropinum sulfuricum	1 gran	—	15
Aurantii cort. sciss.	1 unča	—	5
„ „ flaved. sciss.	„	—	22
„ „ subt. pulv.	„	—	31
„ folia sciss.	„	—	8
Axungia porci	„	—	5
Balsamum copaivae	„	—	21
„ peruvianum	„	1	—
„ vitae Hoffmanni	„	—	22
† Belladonnae folia sciss.	„	—	5
† „ „ gross. pulv.	„	—	7
† „ „ subt. pulv.	„	—	11
† „ radix sciss.	„	—	5
† „ „ subt. pulv.	„	—	13
Benzoë	„	—	23
Bismuthum subnitricum	1 skrupel	—	14
Calami rhyzoma sciss.	1 unča	—	3
„ subt. pulv.	„	—	12
Calcium carbonic. nativ.	„	—	1
„ „ „ pulv.	„	—	6
„ „ purum	1 drahma	—	10
„ chloratum fusum	1 unča	—	15
„ hypochlorosum	„	—	3
za vsako unčo čez 6 unč	„	—	2
„ oxydatum	„	—	2
za vsako unčo čez 6 unč	„	—	1
„ oxydatum pulv.	„	—	4
„ oxysulfuratum	„	—	15
„ „ solutum	„	—	6
za vsako unčo čez 6 unč	„	—	5
„ phosphoricum	1 drahma	—	20
Calumbae radix sciss.	1 unča	—	8
„ „ subt pulv.	„	—	17
Camphora	„	—	15
za vsako unčo čez 6 unč	„	—	13

Digitized by Google

		gl.	kr.
Cannabis indica sciss.	1 unča	—	23
† Cantharides	„	—	17
† „ subt. pulv.	„	—	29
Capilli veneris frondes sciss.	„	—	6
Carragheen sciss.	„	—	8
Carbo ligni depurat. subt. pulv.	„	—	5
Cardamomum	„	—	60
Caricae sciss.	„	—	7
Carvi fructus	„	—	5
„ subt. pulv.	„	—	13
Caryophylli	„	—	7
„ subt. pulv.	„	—	15
Cascarillae cort.	„	—	7
„ „ rud. tus.	„	—	9
„ „ subt. pulv.	„	—	14
Centaurii herb. sciss.	„	—	8
za vsako unčo čez 6 unč	„	—	7
Cera alba	„	—	21
„ flava	„	—	16
Ceratum cetacei	„	—	24
„ fuscum	„	—	14
Cetaceum	„	—	16
Chamomillae roman. flor.	„	—	6
„ vulgar. flor.	„	—	6
za vsako unčo čez 6 unč	„	—	4
„ vulg. flor. gross. pulv.	„	—	9
za vsako unčo čez 6 unč	„	—	7
„ vulg. subt. pulv.	„	—	14
Chinae Calisayae cortex	„	—	49
„ „ „ gross. pulv.	„	—	61
„ „ „ subt. pulv.	„	—	75
„ cortex fuscus	„	—	30
„ „ „ gross. pulv.	„	—	35
„ „ „ subt. pulv.	„	—	47
„ „ ruber	„	—	71
„ „ „ gross. pulv.	„	—	78
„ „ „ subt. pulv.	„	—	96
Chinidinum sulfuricum	1 gran	-	2
Chininum	„	—	3
„ bisulfuric.	„	—	3
za vsak skrupel čez 1 skrupel	„	—	2
„ hydrochloricum	„	—	4
za vsak skrupel čez 1 skrupel	„	—	3
„ sulfuricum	„	—	3
za vsak gran čez 10 granov	„	—	2
Chloroformium	1 drahma	—	10
za vsako drahmo čez pol unče	„	—	8
Cinae flores	1 unča	—	6
„ „ subt. pulv.	„	—	12
Cinnamomi cortex	„	—	13
„ „ subt. pulv.	„	—	21
Citri fructus cortex sciss.	„	—	5
„ flaved.	„	—	23
„ „ subt. pulv.	„	—	32
Coffeinum	1 gran	—	6
† Colchicinum	„	—	24
Colchici sem.	1 unča	—	4
Collyrium adstring. luteum	„	—	12
Colocynthidum fruct. sciss.	„	—	42
„ subt. pulv.	„	—	59
Conii mac. herb.	„	—	3
„ „ gross. pulv.	„	—	5
„ „ subt. pulv.	„	—	9
Coriandri sem.	„	—	2
Crocus austriac.	1 skrupel	—	34
„ „ pulv.	„	—	39
„ gallicus	„	—	21
„ „ pulv.	„	—	24
Cubebae fruct.	1 unča	—	11
„ „ pulv. subt.	„	—	19
Cuprum aluminatum	1 drahma	—	6
„ sulfuricum	1 unča	—	5
Cydoniae sem.	„	—	51

		gl.	kr.
Decoctum Zittmanni fortius	1 libra	—	53
„ „ „	½ libre	—	45
„ „ mitius	1 libra	—	43
„ „ „	½ libre	—	38
† Digitalinum depurat.	1 gran	—	85
† Digitalis fol. sciss.	1 unča	—	6
† „ „ pulv. subt.	„	—	13
Dulcamarae caules sciss.	„	—	2
za vsako unčo čez 6 unč	„	—	1
Elaeosacchara glej	receptursko-takso		
Electuarium aromaticum	1 unča	—	10
„ „ c. opio.	„	—	17
„ lenitivum	„	—	18
Elemi	„	—	8
Emplastrum anglicanum	1 □palec	—	2
„ cantharidum	1 unča	—	28
„ „ perpetuum	1 drahma	—	7
„ cerussae	1 unča	—	14
„ conii maculati	„	—	16
„ de meliloto	„	—	13
„ diachylon comp.	„	—	14
za vsako unčo čez 2 unče	„	—	12
„ diachylon linteo extensum	20 □palc.	-	6
za vsak □palec čez 100 □palcev	„	—	5
„ diachylon simplex	1 unča	—	9
„ hydrargyri	„	—	22
„ minii adustum	„	—	15
„ oxycroceum	„	—	59
„ saponatum	„	—	16
Emulsio amygdalina	6 unč	—	23
„ „	1 libra	—	31
„ oleosa	6 unč	—	20
„ „	1 libra	—	29
Euphorbium	1 unča	—	5
„ pulv. subt.	„	—	15
† Extractum aconiti	1 drahma	—	24
„ aloës	„	—	6
† „ belladonnae	„	—	22
„ calumbae	„	—	27
„ canabis indicae	„	—	43
„ centaurii	„	—	8
„ chelidonii	„	—	27
„ chinae fusc.	„	—	31
† „ colocynthidum	1 skrupel	—	23
† „ conii maculati	1 drahma	—	22
„ cubebarum	„	—	17
„ filicis maris	„	—	31
„ gentianae	„	—	4
„ graminis	1 unča	—	18
„ hellebori virid.	1 drahma	—	26
† „ hyosciami fol.	„	—	21
„ l quiritiae	„	—	8
„ malatis ferri	„	—	4
† „ nucis vomicae	„	—	44
† „ opii aquos	1 skrupel	—	44
za vsak skrupel čez 1 skrupel	„	—	40
„ punicae granat	1 drahma	—	13
„ quassiae	„	—	28
„ ratanhae	„	—	26
„ scillae	„	—	8
† „ secalis cornuti	„	—	41
„ taraxaci	1 unča	—	16
„ trifolii fibrini	1 drahma	—	5
Fel tauri depuratum	1 skrupel	—	17
Ferrum carbonic. sacchar.	1 drahma	—	5
„ jodatum	„	—	7
„ lacticum	„	—	8
„ oxydato-oxydulatum	„	—	14
„ phosphoricum	„	—	13
„ pulveratum	1 unča	—	7
„ sesquichlor. cryst.	„	—	14
„ „ solut.	„	—	10

Digitized by Google

		gl.	kr.
Ferum sulfuric. cryst.	1 unča	—	5
Filicis mar. rhyz. sciss.	„	—	4
„ „ subt. pulv.	„	—	17
Foeniculi fruct.	„	—	4
„ subt. pulv.	„	—	11
Galbanum	„	—	18
„ pulv.	„	—	25
Galeopsidis herb. sciss.	„	—	8
za vsako unčo čez 6 unč	„	—	7
Gallae	„	—	9
Gelatina Carragheen	„	—	25
za vsako unčo čez 1 unčo	„	—	7
„ lichen. island.	„	—	25
za vsako unčo čez 1 unčo	„	—	7
„ lichen. island. pulv.	1 drahma	—	4
„ liquiritiae pellucida	1 unča	—	15
Gentianae rad. sciss.	„	—	3
za vsako unčo čez 6 unč	„	—	2
„ rad. subt. pulv.	„	—	11
Globuli martiales	„	—	20
Glycerinum	„	—	7
za vsako unčo čez 6 unč	„	—	6
Graminis rhyz. sciss.	„	—	1
Guajacum	„	—	18
„ subt. pulv.	„	—	27
Guarana pulv	1 skrupel	—	7
Gummi arabicum	1 unča	—	16
„ „ subt. pulv.	„	—	23
Hirudo	deželna cena		
Hydrargyrum	1 unča	—	18
† „ bichlor. ammon.	1 drahma	—	8
† „ „ corros. pulv.	„	—	3
† „ bijodat. rubr.	1 skrupel	—	6
† „ chlorat. mite pulv.	1 drahma	—	6
† „ „ via humid	„	—	16
† „ jodatum flavum	1 skrupel	-	6
† „ oxydatum flavum	1 drahma	—	13
Hydromel infantum	1 unča	—	14
Hyosciami fol. sciss.	„	—	3
za vsako unčo čez 6 unč	„	—	2
„ fol. gross. pulv.	„	—	6
za vsako unco čez 6 unč	„	—	5
Ichthyocolla	„	—	87
Infusum laxativum	„	—	10
Ipecacuanhae rad. gross. pulv.	1 drahma	—	11
„ „ subt. pulv.	„	—	14
Ireos florent. rhyz. subt. pulv.	1 unča	—	15
Jaceae herb. sciss.	„	—	3
za vsako unčo čez 6 unč	„	—	2
„ subt pulv.	„	—	9
Jalapae tub. subt. pulv.	„	—	61
Jodum	1 skrupel	—	9
Juniperi fruct.	1 unča	—	1
„ rud. tus.	„	—	4
Kalium acetic. solutum	„	—	20
„ bromatum	1 skrupel	—	7
„ carbonicum crudum	1 unča	—	5
„ „ depurat.	„	—	20
„ „ solut.	„	—	9
„ chloricum	„	—	11
„ ferro- tartaricum	1 drahma	—	10
„ hydrooxydatum	1 unča	—	30
„ hydrotartaricum pulv.	„	—	14
za vsako unčo čez 6 unč	„	—	12
„ hypermanganicum cryst.	1 drahma	—	18
„ jodatum	„	—	14
za vsako unčo čez 1 unčo	„	—	11
„ manganicum crudum	1 unča	—	26
„ natrio-tartaricum	„	—	13
„ „ „ pulv.	„	—	18
„ nitrium	„	—	6
„ „ subt. pulv.	„	—	9

		gl.	kr.
† Kalium stibio-tartaricum pulv.	1 drahma	—	4
„ sulfuratum	„	—	6
„ „ pro balneo	1 unča	—	6
za vsako unčo čez 6 unč	„	—	5
„ sulfuricum	„	—	4
„ „ pulv.	„	—	7
„ tartaricum pulv.	„	—	33
Kamala	1 skrupel	—	8
Kousso sciss.	1 unča	—	52
„ subt. pulv.	„	—	70
Kreosotum	1 drahma	—	3
Lauri bacc. gross. pulv.	1 unča	—	4
„ „ subt. pulv.	„	—	9
Lanvandulae flor.	„	—	20
za vsako unčo čez 6 unč	„	—	17
Lichen islandicus sciss.	„	—	3
Linimentum ammoniatum	„	—	10
„ saponato-camphoratum	„	—	11
Lini sem.	„	—	2
„ „ pulv.	„	—	8
za vsako unčo čez 6 unč	„	—	7
„ placent. pulv.	„	—	2
za vsako unčo čez 6 unč	„	—	1
Liquiritiae rad. sciss.	„	—	3
za vsako unčo čez 6 unč	„	—	2
„ decortic. pulv. subt.	„	—	15
Liquor acidus Halleri	„	—	8
Lobelia inflata sciss.	„	—	19
Lupulinum	1 skrupel	—	3
Lycopodii sem.	1 unča	—	11
za vsako unčo čez 6 unč	„	—	9
Macis	1 drahma	—	4
Magnesium carbonic. hydro-oxydat. subt. pulv.	1 unča	—	10
„ citricum	1 drahma	—	11
„ hydro-oxydatum	1 unča	—	8
„ lacticum	1 skrupel	—	8
„ oxydatum	1 unča	—	38
„ sulfuricum	„	—	3
za vsako unčo čez 6 unč	„	—	2
Maltum	„	—	3
za vsako unčo čez 6 unč	„	—	2
Malvae flores	„	—	7
„ folia sciss.	„	—	4
za vsako unčo čez 6 unč	„	—	3
Manganum hyperoxyd. nat. subt. pulv.	„	—	8
Manna calabrina electa	„	—	18
„ canellata	„	—	36
Massa pilularum Ruffi	1 drahma	—	15
Mastiche	1 unča	-	59
„ subt. pulv.	„	—	72
Mel depuratum	„	—	7
„ rosatum	„	—	10
Meliloti herb. sciss.	„	—	4
„ subt. pulv.	„	—	10
Melissae folia sciss.	„	—	8
Menthae crisp. fol. sciss.	„	—	8
„ pip. „ „	„	—	8
„ „ subt. pulv.	„	—	16
Millefolii herb. sciss.	„	—	3
za vsako unčo čez 6 unč	„	—	2
† Morphinum	1 gran	—	9
† „ hydrochlor.	„	—	7
čez 10 granov	„	—	6
Mucilago cydoniorum semin.	½ unče	—	7
za vsako čez	½ unče	—	3
„ gummi arabic.	1 unča	—	14
Myrrha subt. pulv.	„	—	35
Natrium aceticum	1 drahma	—	3
„ boracicum pulv.	1 unča	—	12
„ carbonic. cryst.	„	—	2
„ „ dilaps.	„	—	7

Digitized by Google

		gl.	kr.
Natrium hydro-carbonic. pulv.	1 unča	—	5
vsaka unča čez	„	—	4
„ phosphoricum	„	—	14
„ silicicum	„	—	5
za vsako unčo čez 6 unč	„	—	4
„ sulfuricum cryst.	„	—	6
za vsako unčo čez 6 unč	„	—	5
„ sulfuric. dilapsum	„	—	14
Nux moschata	„	—	18
„ „ pulv.	„	—	24
†„ vomica gross. pulv.	„	—	9
†„ „ subt. pulv.	„	—	17
Oleum amygdal. dulc.	„	—	21
„ anisi	1 drahma	—	10
„ aurant. cort.	„	—	8
„ „ flor.	1 skrupel	—	57
„ bergamottae	1 drahma	—	17
„ cacao	1 unča	—	28
„ cadinum	„	—	8
„ camphoratum	„	—	15
„ carvi	1 drahma	—	8
„ caryophyllor.	„	—	4
„ cinnamomi	1 skrupel	—	4
„ citri	1 drahma	—	12
„ croton. Tiglii	1 skrupel	—	4
„ foeniculi	1 drahma	—	5
„ hyosciam. fol. coctum	1 unča	—	12
„ jecoris aselli	„	—	7
za vsako unčo čez 6 unč	„	—	5
„ juniperi	1 drahma	—	2
„ lauri	1 unča	—	7
„ lavandulae	1 drahma	—	8
„ macidis	1 skrupel	—	8
„ menthae crisp.	„	—	11
„ „ pip.	„	—	11
„ nucis moschatae	1 drahma	—	4
„ olivarum	1 unča	—	9
za vsako unčo čez 6 unč		—	7
„ ricini	deželna cena		
„ rosarum	1 skrupel	1	28
„ „	1 kaplja	—	4
„ rosmarini	1 drahma	—	2
„ sinapis aether	1 skrupel	—	22
„ terebinth. rectif.	1 unča	—	5
za vsako unčo čez 6 unč		—	4
„ valerianae	1 skrupel	—	15
Olibanum subt. pulv.	1 unča	—	17
Ononis rad. sciss.	„	—	2
† Opium subt. pulv.	1 skrupel	—	19
Origani herb. sciss.	1 unča	—	3
Oxymel scillae	„	—	11
„ simplex	„	—	10
Papaveris rhoead. flor.	„	—	12
„ somnifer. caps.	„	—	3
Pasta dentifricia dura	„	—	40
„ „ mollis	„	—	60
„ gummos. albuminat.	„	—	23
„ liquiritiae flava	„	—	16
Pastilli e natrio hydro-carbon.	30	—	40
Petroleum rectific.	1 unča	—	9
Pilulae laxantes	1 drahma	—	10
Pix liquida	1 unča	—	2
Plumbum aceticum	„	—	10
„ „ basic. sol.	„	—	5
„ „ solut.	„	—	4
„ carbonic. pulv.	„	—	10
„ hyperoxydat rubr. pulv.	„	—	5
„ oxydatum pulv.	„	—	9
Potio magnes. citric. efferv.	8 unč	—	50
Pulpa tamarindorum depurata	1 unča	—	17
Pulvis aërophorus	12 doz	—	42
„ „ Seidlitzensis	„	1	2

		gl.	kr.
Pulvis dentrific. alb.	1 unča	—	40
„ „ niger	„	—	38
„ Doveri	1 skrupel	—	3
„ gummosus	1 unča	—	15
Punica granat. r. t.	„	—	11
„ „ subt. pulv.	„	—	16
Pyrethri rad. sciss.	„	—	7
Quassia	„	—	4
„ subt. pulv.	„	—	17
Quercus cort. sciss.	„	—	3
„ „ rud. tus.	„	—	5
„ „ subt. pulv.	„	—	13
„ sem. tost. pulv.	„	—	7
za vsako unčo čez 6 unč		—	6
Ratanhae rad.	„	—	12
„ subt. pulv.	„	—	31
Resina jalapae	1 skrupel	—	25
„ pini	1 unča	—	2
Rheum (rad.)	„	1	22
„ sciss.	„	1	32
„ subt. pulv.	1 drahma	—	21
Roob juniperi	1 unča	—	21
„ sambuci	„	—	13
Rosa damasc.	„	—	25
„ „ subt. pulv.	„	—	36
Rosmarini fol.	„	—	13
Rotulae menthae p.	„	—	17
Sabadillae fruct.	„	—	6
„ „ subt. pulv.	„	—	16
† Sabinae summitat. sciss.	„	—	8
† „ „ subt. pulv.	„	—	15
Saccharum subt. pulv.	„	—	8
„ lactis subt. pulv.	„	—	13
Salep gross. pulv.	„	—	23
„ subt. pulv.	„	—	28
Salix	„	—	3
Salviae folia	„	—	8
„ „ subt. pulv	„	—	15
Sambuci flor.	„	—	6
„ „ gross. pulv.	„	—	8
za vsako unčo čez 6 unč	„	—	7
Santoninum	1 gran	—	1
Sapo kalinus	1 unča	—	4
„ medicinalis	„	—	10
„ „ subt. pulv.	„	—	19
„ picis	„	—	34
„ sulfuratus	„	—	38
„ venetus	„	—	5
„ „ subt. pulv.	„	—	12
Sarsaparillae rad. sciss.	„	—	18
za vsako unčo čez 6 unč	„	—	14
Scillae bulb. sicc. subt. pulv.	„	—	12
Sebum ovile	„	—	5
† Secale cornut.	„	—	16
† „ „ subt. pulv.	„	—	22
Senegae rad.	„	—	18
Sennae alexand. fol.	„	—	24
za vsako unčo čez 6 unč	„	—	20
„ subt. pulv.	„	—	33
„ alexand. sine resina	„	—	48
„ Tinnevelly	„	—	7
Serpyllum	„	—	3
Serum lactis	glej recepturško-taxo		
Sinapis sem.	1 unča	—	3
„ „ pulv.	„	—	5
za vsako unčo čez 6 unč	„	—	4
† Solutio arsenical. Fowleri	1 drahma	—	3
Species altheae	1 unča	—	4
za vsako unčo čez 6 unč	„	—	3
„ amaricantes	„	—	9
„ aromaticae	„	—	10
za vsako unčo čez 6 unč	„	—	8

Digitized by Google

		gl.	kr.
Species aromaticae pro catapl.	1 unča	—	14
za vsako unčo čez 6 unč	„	—	11
„ emollientes	„	—	5
za vsako unčo čez 6 unč	„	—	4
„ emollientes pro catapl.	„	—	8
za vsako unčo čez 6 unč	„	—	7
„ laxantes St. Germain	„	—	32
„ pectorales	„	—	5
za vsako unčo čez 6 unč	„	—	4
Spilanthus olerac. sciss.	„	—	15
Spiritus aetheris	„	—	11
„ anisi	„	—	6
„ aromatic.	„	—	11
„ camphorat	„	—	7
za vsako unčo čez 6 unč	„	—	5
„ carvi	„	—	6
„ cochleariae	„	—	8
za vsako unčo čez 6 unč	„	—	7
„ ferri sesquichlor. aeth.	„	-	20
„ lavandulae	„	—	14
za vsako unčo čez 1 unčo	„	—	11
„ menthae pip.	„	—	10
za vsako unčo čez 6 unč	„	—	9
„ rosmarini	„	—	12
„ saponatus	„	—	13
za vsako unčo čez 6 unč	„	—	12
„ sinapis	1 drahma	—	3
„ vini conc. 90%	1 unča	—	5
„ „ dilut. 70%	„	—	4
Spongia pressa	1 drahma	—	26
† **Stibium** chlorat.	1 unča	—	64
„ sulfur. aurant.	1 drahma	—	20
„ „ nigr.	1 unča	—	4
„ „ „ subt. pulv.	„	—	9
Stramonii fol.	„	—	3
† **Strychninum**	1 gran	—	3
† „ nitricum	„	—	3
Succus liquiritiae pulv.	1 unča	—	20
Sulfur praecipitat.	„	—	50
„ sublimatum	„	—	10
Syrupus acetos. citri.	„	—	22
za vsako unčo čez 1 unčo	„	—	20
„ althaeae	„	—	8
vsaka čez	„	—	7
„ amygdalinus	„	—	12
vsaka čez	„	—	11
„ aurantior. cort.	„	—	9
vsaka čez	„	—	8
„ capillor. ven.	„	—	13
„ cinamomi	„	—	18
„ diacodii	„	—	8
„ ferri jodati	1 drahma	—	5
za vsako unčo. čez 1 unčo	„	—	4
„ mannatus	1 unča	—	11
za vsako unčo čez 1 unčo	„	—	9
„ mororum	„	—	10
za vsako unčo čez 1 unčo	„	—	9
„ rhei	„	—	13
„ ribium	„	—	10
za vsako unčo čez 1 unčo	„	—	9
„ rubi idaei	„	—	10
za vsako unčo čez 1 unčo	„	—	9
„ simplex	„	—	6
za vsako unčo čez 1 unčo	„	—	5
Tabulae althaeae	„	—	16
Tamarindi pulpa	„	—	6
„ „ depurata	„	—	17
Taraxaci herba	„	—	3
„ radix	„	—	2
Terebinthina comm.	„	—	2
Thea Pecco	„	—	47
Tiliae flores	„	—	6
Tinctura absinthii comp.	„	—	10

		gl.	kr.
†**Tinctura** aconiti	1 drahma	—	3
„ amara	1 unča	—	16
za vsako unčo čez 1 unčo	„	—	14
„ arnicae	„	—	9
za vsako unčo čez 1 unčo	„	—	8
„ aurantii cort.	„	—	14
† „ belladonnae	1 drahma	—	3
„ benzoës	1 unča	—	13
† „ cantharidum	1 drahma	—	2
„ chamomillae	1 unča	—	10
za vsako unčo čez 1 unčo	„	—	9
„ cinnamomi	„	—	12
za vsako unčo čez 1 unčo	„	—	10
† „ colchici	1 drahma	—	3
† „ digitalis	„	—	3
„ guajaci	1 unča	—	12
„ ipecacuanhae	1 drahma	—	5
„ jodi	„	—	4
za vsako unčo čez 1 unčo	„	—	3
„ lobeliae	„	—	3
„ malatis ferri	„	—	4
„ myrrhae	1 unča	—	13
za vsako unčo čez 1 unčo	„	—	12
† „ nucis vomicae	1 drahma	—	3
† „ opii crocat.	„	—	18
† „ „ simpl.	„	—	6
„ ratanhae	1 unča	—	12
„ rhei aquos.	„	—	18
za vsako unčo čez 1 unčo	„	—	16
„ rhei vinosa Darelli	„	—	44
za vsako unčo čez 1 unčo	„	—	40
„ spilanthi olerae. comp.	1 drahma	—	3
„ valerianae	1 unča	—	10
† „ veratri albi	1 drahma	—	3
Trifolii herb.	1 unča	—	8
„ subt. pulv.	„	—	12
Trochisci ipecacuanhae	1 drahma	—	6
„ santonini	„	—	6
Unguentum aromaticum	1 unča	—	16
vsaka čez	„	—	14
„ authenrieth. glej	receptursko-taxo		
„ cerussae	1 unča	—	14
vsaka čez	„	—	12
„ emolliens	„	—	30
vsaka čez	„	—	28
„ glycerini	„	—	17
„ hydrargyri	„	—	22
„ juniperi	„	—	17
„ plumbi acetici	„	—	17
vsaka čez	„	—	15
„ pomadinum	„	—	14
„ sabadillae	„	—	19
„ simplex	„	—	14
„ sulfuratum	„	—	15
vsaka čez	„	—	13
Uvae ursi fol.	„	—	3
Valerianae radix	„	—	6
„ „ subt. pulv.	„	—	15
Vanilla	1 skrupel	—	13
† **Veratrinum**	1 gran	—	3
Veratri alb. rhyz.	1 unča	—	3
„ „ „ subt. pulv.	„	—	10
Verbasci flor.	„	—	18
† **Vinum** colchici	1 drahma	—	5
† „ stibiato-tartaricum	„	—	4
Zedoariae rad.	1 unča	—	5
„ subt. pulv.	„	—	11
Zincum aceticum	1 drahma	—	11
„ chloratum	„	—	9
„ oxydatum	„	—	22
„ sulfuricum	„	—	3
Zingiber	1 unča	—	9
„ subt. pulv.	„	—	16

Digitized by Google

Taxa za recepturska dela.

		kr.
1.	Za narejo dekokta s kolaturo vred do vštevno 1 libre, če se kuha ¼ ure	18
	½ „	22
	1 „	28
	Za vsako množino čez do 1 libre	5
2.	Za narejo vročega nalivka *(infusio calida)* s polurno digestijo in kolaturo do vštevno 1 libre	18
	Za vsako množino čez do 1 libre	5
3.	Za napravo mrzlega nalivka *(infusio frigida)*, kakor tudi za maceracijo s kolaturo vred do vštevno 1 libre	5
	Za vsako množino dalje do 1 libre	2
4.	Za digestijo ne gledé na množino in s kolaturo vred do vštevno 3 ur	12
	6 „	20
	12 „	26
	24 „	34
5.	Če se dela *decocto-infusum*, računi se pristojbina za dekokt in zraven te še pol pristojbine za infuzijo.	
	Opomba.	
	a) Za narejo dekoktov in infuzij, kakor tudi za *species* zapisani les, skorje, korenine, zelišča, cvetovi in semena, če tudi v receptu ni izrečno omenjeno, štejejo se, da morajo biti razrezane, zmlete ali sephane, ter se računijo po zdravilski taksi.	
	b) Če se zdravila v podobi praška zapišejo za dekokt ali infusum, razume se pod tem debelejši prašek, ter se računi cena, ki je v zdravilskem cenovniku določena za *pulvis grossus.*	
6.	Za vroči raztop *(solutio calida)* do 1 libre raztopila s kolaturo vred	12
	Za vsako množino čez to zopet do 1 libre .	5
	Opomba.	
	a) Kadar se raztapljajo soli, ki so v taksi zapisane v kristaliziranem stanu in pa kakor štupa, sme se samo cena kristalizirane soli računiti.	
	b) Za raztapljanje ali subigiranje soli in drugih zdravil za narejo svalkov (pilul) i. t. d. ne sme se nič zaračunjati.	
7.	Za mrzel raztop, ki se dela s pistilom *(solutio frigida cum pistillo peragenda)*	5
8.	Za čiščenje z beljakom, s ceno za beljak vred	20
9.	Za filtracijo do 1 libre tekočine	5
	Za vsako množino čez to zopet do 1 libre .	3
10.	Za kolacijo	3
11.	Za narejo saturacije	15
12.	Za narejo semenskega mleka in kolaturo do vštevno 1 libre	15
	Za vsako množino čez to do 1 libre ...	5

		kr.
13.	Za *emulsio spuria* iz vsakovrstnega olja, smole, balzamov i. t. d., kakor tudi *mixtura oleosa* do vštevno 1 libre	10
	Za vsako množino čez to do 1 libre ...	5
14.	Za narejo neprečiščene siratke in za mlek in druge primesi do vštevno ½ libre siratke .	25
	Za vsako množino čez to zopet do ½ libre siratke	15
15.	Za narejo z beljakom prečiščene in filtrirane siratke, in za mleko in druge primesi do vštevno ½ libre siratke	40
	Za vsako množino čez to zopet do ½ libre siratke	20
16.	Za mešanje finih štup ali površkov, ki se dajejo nedeljene	10
17.	Za mešanje debelih štup *(pulverum per cribrum trajectorum vel grosse tusorum)*	5
	Opomba. Za mešanje samih *species* ne sme se nič zaračuniti.	
18.	Za mešanje in deljenje finih praškov na več doz do na 6 kosov vštevno, s kapsulami, zavitkom in signaturo, za vsak prašek ..	3
	Dalje za vsak prašek čez 6 praškov po ..	2
	Opomba. Tudi če se zapiše na receptu: *fiat pulvis et dentur tales doses,* veljá ista cena.	
19.	Za mešanje in deljenje debelih praškov ali species na več doz s kapsulo, zavitkom in signaturo, za vsako dozo	2
20.	Za papir in signaturo, da se *species, Simplicia* i. t. d. nedeljene dajó, do vštevno 6 unč .	3
	Za veče množine sploh	5
21.	Če se prašek nariba ali zriba v mikturo ali mazilo	5
22.	Če recept veleva ribanje neprenehljivo *(trituratio continua)* za vsako četrt ure	15
23.	Za trohisci in postile do vštevno 2 drahem vsega	20
	Dalje za vsako drahmo čez to	5
24.	Za narejo testa za svalke ali pilule in za delanje svalkov, ki imajo po 1 do 3 granov, do vštevno 2 drahem cele testovine ...	20
	Za vsako drahmo čez	5
	Prašek potresan po svalkih se računi posebej po množini potrošene robe in po ceni tej primerni.	
25.	Za napravo elektvarja	15
26.	Za narejo obliža (plaštra) ali cerata z mešanjem in malaksiranjem do vštevno 4 unč ...	10
	Dalje za vsako unčo čez	2
	Če je k temu treba topljenja, za topilo vsake množine notri do 1 libre	5
27.	Za cerat-papir, convolut in signaturo za oddajo obliža ali cerata do vštevno 4 unč ..	3
	Za množino čez 4 unče	5

Digitized by Google

		kr.
28.	Za obliž ali cerat namazan na platno in za delo in platno do 12□ palcev	20
	Za vsako veličino čez to zopet do 12□ palcev	5
29.	Za napravo masila (žavbe) ali linimenta, in za mešanje več masil ali linimentov do vštevno 4 unč	10
	Dalje za vsaki 2 unči čez	2
	Če je k temu treba topljenje, za topilo vsake množine do 1 libre	5
30.	Če pri kterem receptu ni nobenega do zdaj omenjenega recepturskega dela, naj se računi za prvi dve vagatvi ali štetvi kapljic po . .	1
31.	Za zamašo, t. j. probkovo skorjo, papir, vrvico in signaturo	3
32.	Za zapečatenje posode pri oddajanju zdravila, kadar se tako zahteva	3
33.	Samo po sebi se razume, da se imajo kake posebne, nenavadne manipulacije, ki bi jih kteri zdravnik zaukazal, posebej računiti.	

Digitized by Google

Taksa za posode.

	kr.
Navadne zelene zdravilske steklenice:	
če ena vaga do vštevno 2 unč	4
„ „ „ čez 2 unči do vštevno 6 unč . .	5
„ „ „ „ 6 unč „ „ 10 „ . . .	6
„ „ „ „ 10 „ „ „ 1 libre . .	7
„ „ „ „ 1 libro „ „ 2 liber . .	10
„ „ „ „ 2 libri „ „ 4 „ . .	14
Navadne bele zdravilske steklenice:	
če ena vaga do vštevno 2 unč	5
„ „ „ čez 2 unči do vštevno 6 unč . .	7
„ „ „ „ 6 unč „ „ 10 „ . . .	8
„ „ „ „ 10 „ „ „ 1 libre . .	10
„ „ „ „ 1 libro „ „ 2 liber . .	15
„ „ „ „ 2 libri „ „ 4 „ . .	22
Duplikat-steklenice, bele prašne steklenice, hyalithne ali **počrnjene steklenice** so za polovico dražje od navadnih belih.	
Navadni zdravilski lončki:	
če eden vaga do vštevno 1 unče	3
„ „ „ čez 1 unčo do vštevno 4 unč . .	5
„ „ „ „ 4 unče „ „ 10 „ . .	7
„ „ „ „ 10 „ „ „ 1 libre .	8
„ „ „ „ 1 libre „ „ 2 liber .	15

	kr.
Porcelanasti lončki:	
če vaga eden do 1 unče	6
„ „ „ čez 1 unčo do vštevno 2 unč . .	10
„ „ „ „ 2 unči „ „ 3 „ . .	14
„ „ „ „ 3 unče „ „ 4 „ . .	18
„ „ „ „ 4 „ „ „ 6 „ . .	24
Če se k porcelanastim lončkom dado pokrovčki, za 1 **pokrovček iz lesa ali kovine** s signaturo k lončkom vred notri do 1 unče	5
čez 1 unčo do vštevno 4 unč	8
„ 4 unče	12
Škatle iz lepenke (kartona) brez zareze s signaturo vred:	
če vaga ena do vštevno 1 unče	4
„ „ „ čez 1 unčo do vštevno 4 unč . .	6
„ „ „ „ 4 unče „ „ 6 „ . .	7
„ „ „ „ 6 „ „ „ 1 libre . .	9
Škatle iz lepenke z lakiranim papirjem in zarezo in s signaturo:	
če vaga ena do 1 unče	6
„ „ „ čez 1 unčo do vštevno 2 unč . .	8
„ „ „ „ 2 unči „ „ 3 „ . .	10
„ „ „ „ 3 unče „ „ 4 „ . .	12
Škatlice za praške s signaturo vred do veličine, da ima po 6 praškov	6
če ima čez 6 do 12 praškov, po	10

Digitized by Google

144.

Postava od 21. septembra 1869,

o tem, kaj je potrebno, da bodo pred občinskimi zaupnimi možmi sklenjene poravnave (nagodbe, glihenge) izvršljive, in ktere pristojbine ali davščine se bodo od njih plačevale.

(Štev. 150, izdatek LXIV. Državnega zakonika. Dan izdatbe 1. oktobra 1869.)

Da se poravnavam (glihengam), ki jih stranke v prepiru skleneje pred zaupnimi možmi izmed občine, moč sodnih poravnav zavaruje, in da se ustanovi, kako je treba z njimi ravnati, kar se tiče pristojbin (davščin, taks), spoznal sem za dobro, nanašaje se na člen V, številko 11 postave od 5. marca 1862, Drž. zak. št. 18, o glavnih pravilih za uravnavo občin, s privolitvijo obeh zbornic državnega zbora ukazati tako:

§. 1. Pred posredništvom (miriteljstvom), ki se napravi iz občinskih zaupnikov (mož), smejo se med ljudmi, kteri se pravdajo za kako po znesku določeno denarno iskatev, pa ne čez 300 gld., ali za premakljivo reč, namesti ktere so stranke določen, 300 gld. nepresegajoč denarni znesek vzeti ali dati voljne, sklepati poravnave z močjo v ti postavi ustanovljeno.

Da se takošna poravnava sklene, k temu je potreba, da sta vsaj dva zaupna moža ob enem pričujoča.

§. 2. Ni dopuščeno, v povabilu, s kterim se stranke pred posredništvo kličejo, žugati s silo, niti rabiti sile, če bi kdo izmed poklicanih ne prišel.

§. 3. Posredništvu ni dovoljeno, ljudi v prisego jemati, tudi se pred tem uradom ne more skleniti poravnava na to, da naj eden ali drugi priseže.

§. 4. Če se poravnava ne napravi, ne more nihče v poznejši pravdi opirati se na to, kar je bila ktera stranka izrekla.

§. 5. Sklenjeno poravnavo je treba zapisati v uradne bukve (uradno knjigo), ki se pišejo pri posredništvu.

Ta vpis naj zapopada:

a) število, pod kterim se poravnava v uradne bukve zapiše;
b) dan, mesec in leto sklenjene poravnave;
c) na tanko, kteri ljudje so v prepiru, ali če so namesti njih prišli pooblaščenci, kteri so ti, kako pooblastilo imajo, s pristavkom, da jim je v pooblastilu dana oblast, poravnave sklepati;
d) prepirno reč, zastran ktere se je poravnava sklenila;
e) poravnavo samo od besede do besede.

Če ktera stranka ni sama svoja, da je torej za poravnavo treba sodnega potrjenja, mora se v uradnih bukvah zapisati opomba, ali je bilo to potrjenje izkazano ali se je pa reklo, da se bo pozneje izprosilo.

Kar se je v uradne bukve vpisalo, to je treba strankam na glas brati in potem v uradne bukve pristaviti, da se je tako zgodilo.

Na to naj se pod vpisano v uradnih bukvah podpišejo, tako tisti, ki so poravnavo sklenili, kakor tudi zaupni možje, pred kterimi so jo sklenili.

§. 6. Uradne bukve, ki se namenijo za vpisovanje poravnav, treba je, predno se rabiti začno, dati vezati, vsak zvezek zaznamovati, kteri je, ali prvi, drugi, tretji itd., kakor tudi stran za stranjo z zapored gredočimi števili previditi.

Skozi vse liste uradnih bukev naj se potegne vrvca (motoz), ki se ji oba konca na zadnji strani z občinskim pečatom pritrdita. Ravno tukaj naj župan zapiše, koliko je vseh listov, in naj se pod to podpiše.

V uradne bukve se pišejo posamezne sklenjene poravnave po redu, kakor so

Digitized by Google

Taxa za recepturska dela.

		kr.
1.	Za narejo dekokta s kolaturo vred do vštevno 1 libre, če se kuha ¼ ure	18
	½ „	22
	1 „	28
	Za vsako množino čez do 1 libre	5
2.	Za narejo vročega nalivka *(infusio calida)* s polurno digestijo in kolaturo do vštevno 1 libre	18
	Za vsako množino čez do 1 libre	5
3.	Za napravo mrzlega nalivka *(infusio frigida)*, kakor tudi za maceracijo s kolaturo vred do vštevno 1 libre	5
	Za vsako množino dalje do 1 libre	2
4.	Za digestijo ne gledé na množino in s kolaturo vred do vštevno 3 ur	12
	6 „	20
	12 „	26
	24 „	34
5.	Če se dela *decocto-infusum*, računi se pristojbina za dekokt in zraven te še pol pristojbine za infuzijo.	
	Opomba.	
	a) Za narejo dekoktov in infuzij, kakor tudi za *species* zapisani les, skorje, korenine, zelišča, cvetovi in semena, če tudi v receptu ni izrečno omenjeno, štejejo se, da morajo biti razrezane, zmlete ali sephane, ter se računijo po zdravilski taksi.	
	b) Če se zdravila v podobi praška zapišejo za dekokt ali infusum, razume se pod tem debelejši prašek, ter se računi cena, ki je v zdravilskem cenovniku določena za *pulvis grossus*.	
6.	Za vroči raztop *(solutio calida)* do 1 libre raztopila s kolaturo vred	12
	Za vsako množino čez to zopet do 1 libre .	5
	Opomba.	
	a) Kadar se raztapljajo soli, ki so v taksi zapisane v kristaliziranem stanu in pa kakor štupa, sme se samo cena kristalizirane soli računiti.	
	b) Za raztapljanje ali subigiranje soli in drugih zdravil za narejo svalkov (pilul) i. t. d. ne sme se nič zaračunjati.	
7.	Za mrzel raztop, ki se dela s pistilom *(solutio frigida cum pistillo peragenda)*	5
8.	Za čiščenje z beljakom, s ceno za beljak vred	20
9.	Za filtracijo do 1 libre tekočine	5
	Za vsako množino čez to zopet do 1 libre .	3
10.	Za kolacijo	3
11.	Za narejo saturacije	15
12.	Za narejo semenskega mleka in kolaturo do vštevno 1 libre	15
	Za vsako množino čez to do 1 libre . . .	5
13.	Za *emulsio spuria* iz vsakovrstnega olja, smole, balzamov i. t. d., kakor tudi *mixtura oleosa* do vštevno 1 libre	10
	Za vsako množino čez to do 1 libre . . .	5
14.	Za narejo neprečiščene siratke in za mlek in druge primesi do vštevno ½ libre siratke .	25
	Za vsako množino čez to zopet do ½ libre siratke	15
15.	Za narejo z beljakom prečiščene in filtrirane siratke, in za mleko in druge primesi do vštevno ½ libre siratke	40
	Za vsako množino čez to zopet do ½ libre siratke	20
16.	Za mešanje finih štup ali površkov, ki se dajejo nedeljene	10
17.	Za mešanje debelih štup *(pulverum per cribrum trajectorum vel grosse tusorum)*	5
	Opomba. Za mešanje samih *species* ne sme se nič zaračuniti.	
18.	Za mešanje in deljenje finih praškov na več doz do na 6 kosov vštevno, s kapsulami, zavitkom in signaturo, za vsak prašek . .	3
	Dalje za vsak prašek čez 6 praškov po . .	2
	Opomba. Tudi če se zapiše na receptu: *fiat pulvis et dentur tales doses*, veljá ista cena.	
19.	Za mešanje in deljenje debelih praškov ali species na več doz s kapsulo, zavitkom in signaturo, za vsako dozo	2
20.	Za papir in signaturo, da se *species*, *Simplicia* i. t. d. nedeljene dajó, do vštevno 6 unč .	3
	Za veče množine sploh	5
21.	Če se prašek nariba ali zriba v mikturo ali mazilo	5
22.	Če recept veleva ribanje neprenehljivo *(trituratio continua)* za vsako četrt ure	15
23.	Za trohisci in postile do vštevno 2 drahem vsega	20
	Dalje za vsako drahmo čez to	5
24.	Za narejo testa za svalke ali pilule in za delanje svalkov, ki imajo po 1 do 3 granov, do vštevno 2 drahem cele testovine . . .	20
	Za vsako drahmo čez	5
	Prašek potresan po svalkih se računi posebej po množini potrošene robe in po ceni tej primerni.	
25.	Za napravo elektvarja	15
26.	Za narejo obliža (plaštra) ali cerata s mešanjem in malaksiranjem do vštevno 4 unč . . .	10
	Dalje za vsako unčo čez	2
	Če je k temu treba topljenja, za topilo vsake množine notri do 1 libre	5
27.	Za cerat-papir, convolut in signaturo za oddajo obliža ali cerata do vštevno 4 unč . .	3
	Za množino čez 4 unče	5

Digitized by Google

		kr.
28.	Za obliž ali cerat namazan na platno in za delo in platno do 12□ palcev	20
	Za vsako veličino čez to zopet do 12□ palcev	5
29.	Za napravo mazila (žavbe) ali linimenta, in za mešanje več mazil ali linimentov do vštevno 4 unč	10
	Dalje za vsaki 2 unči čez	2
	Če je k temu treba topljenje, za topilo vsake množine do 1 libre	5
30.	Če pri kterem receptu ni nobenega do zdaj omenjenega recepturskega dela, naj se računi za prvi dve vagatvi ali štetvi kapljic po . .	1
31.	Za zamašo, t. j. probkovo skorjo, papir, vrvico in signaturo	3
32.	Za zapečatenje posode pri oddajanju zdravila, kadar se tako zahteva	3
33.	Samo po sebi se razume, da se imajo kake posebne, nenavadne manipulacije, ki bi jih kteri zdravnik zaukazal, posebej računiti.	

Digitized by Google

Taksa za posode.

Navadne zelene zdravilske steklenice:	kr.
če ena vaga do vštevno 2 unč	4
„ „ „ čez 2 unči do vštevno 6 unč	5
„ „ „ „ 6 unč „ „ 10 „	6
„ „ „ „ 10 „ „ „ 1 libre	7
„ „ „ „ 1 libro „ „ 2 liber	10
„ „ „ „ 2 libri „ „ 4 „	14
Navadne bele zdravilske steklenice:	
če ena vaga do vštevno 2 unč	5
„ „ „ čez 2 unči do vštevno 6 unč	7
„ „ „ „ 6 unč „ „ 10 „	8
„ „ „ „ 10 „ „ „ 1 libre	10
„ „ „ „ 1 libro „ „ 2 liber	15
„ „ „ „ 2 libri „ „ 4 „	22
Duplikat-steklenice, bele prašne steklenice, hyalithne ali počrnjene steklenice so za polovico dražje od navadnih belih.	
Navadni zdravilski lončki:	
če eden vaga do vštevno 1 unče	3
„ „ „ čez 1 unčo do vštevno 4 unč	5
„ „ „ „ 4 unče „ „ 10 „	7
„ „ „ „ 10 „ „ „ 1 libre	8
„ „ „ „ 1 libre „ „ 2 liber	15

Porcelanasti lončki:	kr.
če vaga eden do 1 unče	6
„ „ „ čez 1 unčo do vštevno 2 unč	10
„ „ „ „ 2 unči „ „ 3 „	14
„ „ „ „ 3 unče „ „ 4 „	18
„ „ „ „ 4 „ „ „ 6 „	24
Če se k porcelanastim lončkom dado pokrovčki, za 1 **pokrovček iz lesa ali kovine** s signaturo k lončkom vred notri do 1 unče	5
čez 1 unčo do vštevno 4 unč	8
„ 4 unče	12
Škatle iz lepenke (kartona) brez zareze s signaturo vred:	
če vaga ena do vštevno 1 unče	4
„ „ „ čez 1 unčo do vštevno 4 unč	6
„ „ „ „ 4 unče „ „ 6 „	7
„ „ „ „ 6 „ „ „ 1 libre	9
Škatle iz lepenke z lakiranim papirjem in zarezo in s signaturo:	
če vaga ena do 1 unče	6
„ „ „ čez 1 unčo do vštevno 2 unč	8
„ „ „ „ 2 unči „ „ 3 „	10
„ „ „ „ 3 unče „ „ 4 „	12
Škatlice za praške s signaturo vred do veličine, da ima po 6 praškov	6
če ima čez 6 do 12 praškov, po	10

Digitized by Google

144.

Postava od 21. septembra 1869,

o tem, kaj je potrebno, da bodo pred občinskimi zaupnimi možmi sklenjene poravnave (nagodbe, glihenge) izvršljive, in ktere pristojbine ali davščine se bodo od njih plačevale.

(Štev. 150, izdatek LXIV. Državnega zakonika. Dan izdatbe 1. oktobra 1869.)

Da se poravnavam (glihengam), ki jih stranke v prepiru skleneje pred zaupnimi možmi izmed občine, moč sodnih poravnav zavaruje, in da se ustanovi, kako je treba z njimi ravnati, kar se tiče pristojbin (davščin, taks), spoznal sem za dobro, nanašaje se na člen V, številko 11 postave od 5. marca 1862, Drž. zak. št. 18, o glavnih pravilih za uravnavo občin, s privolitvijo obeh zbornic državnega zbora ukazati tako:

§. 1. Pred posredništvom (miriteljstvom), ki se napravi iz občinskih zaupnikov (mož), smejo se med ljudmi, kteri se pravdajo za kako po znesku določeno denarno iskatev, pa ne čez 300 gld., ali za premakljivo reč, namesti ktere so stranke določen, 300 gld. nepresegajoč denarni znesek vzeti ali dati voljne, sklepati poravnave z močjo v ti postavi ustanovljeno.

Da se takošna poravnava sklene, k temu je potreba, da sta vsaj dva zaupna moža ob enem pričujoča.

§. 2. Ni dopuščeno, v povabilu, s kterim se stranke pred posredništvo kličejo, žugati s silo, niti rabiti sile, če bi kdo izmed poklicanih ne prišel.

§. 3. Posredništvu ni dovoljeno, ljudi v prisego jemati, tudi se pred tem uradom ne more skleniti poravnava na to, da naj eden ali drugi priseže.

§. 4. Če se poravnava ne napravi, ne more nihče v poznejši pravdi opirati se na to, kar je bila ktera stranka izrekla.

§. 5. Sklenjeno poravnavo je treba zapisati v uradne bukve (uradno knjigo), ki se pišejo pri posredništvu.

Ta vpis naj zapopada:

a) število, pod kterim se poravnava v uradne bukve zapiše;

b) dan, mesec in leto sklenjene poravnave;

c) na tanko, kteri ljudje so v prepiru, ali če so namesti njih prišli pooblaščenci, kteri so ti, kako pooblastilo imajo, s pristavkom, da jim je v pooblastilu dana oblast, poravnave sklepati;

d) prepirno reč, zastran ktere se je poravnava sklenila;

e) poravnavo samo od besede do besede.

Če ktera stranka ni sama svoja, da je torej za poravnavo treba sodnega potrjenja, mora se v uradnih bukvah zapisati opomba, ali je bilo to potrjenje izkazano ali se je pa reklo, da se bo pozneje izprosilo.

Kar se je v uradne bukve vpisalo, to je treba strankam na glas brati in po tem v uradne bukve pristaviti, da se je tako zgodilo.

Na to naj se pod vpisano v uradnih bukvah podpišejo, tako tisti, ki so poravnavo sklenili, kakor tudi zaupni možje, pred kterimi so jo sklenili.

§. 6. Uradne bukve, ki se namenijo za vpisovanje poravnav, treba je, predno se rabiti začno, dati vezati, vsak zvezek zaznamovati, kteri je, ali prvi, drugi, tretji itd., kakor tudi stran za stranjo z zapored gredočimi števili previditi.

Skozi vse liste uradnih bukev naj se potegne vrvca (motoz), ki se ji oba konca na zadnji strani z občinskim pečatom pritrdita. Ravno tukaj naj župan zapiše, koliko je vseh listov, in naj se pod to podpiše.

V uradne bukve se pišejo posamezne sklenjene poravnave po redu, kakor so

Digitized by Google

bile ena za drugo sklenjene, s števili zaporedoma tekočimi. Pri uradnih bukvah, ki se na novo odpro, naj števila zopet od kraja začno.

Uradne bukve naj se na tanko in razločno pišejo. V njih se ne sme nič izstrgati (izstrugati), nič nad vrsticami ali med vrstice zapisati. Če se mora ktera beseda prečrtati, naj se prečrta tako, da se bo še lahko brala. Če je treba kaj vvrstiti, naj se zapiše na kraji, in stranke naj se posebej podpišejo pod tem.

Uradne bukve naj se skrbno hranijo, da ne bo mogoče, napačno porabiti jih. To veljá tudi za uradne bukve, ki so do konca popisane. Pooblastila, ki jih kteri pooblaščenec prinese, treba je v prvopisu ali pa v potrjenem prepisu pri uradu hraniti. (§. 5, čr. c).

§. 7. Če ljudje, kterih se tiče, z besedo ali pa pismeno tako zaprosijo, naj se jim o sklenjeni poravnavi izdá uradno pismo.

To uradno pismo se mora vsklicati na število zvezka uradnih bukev ter naj zapopade od besede do besede veren prepis tega, kar je va-nje vpisano (§. 5); podpišeta naj ga župan in pa en mož od posredništva, tudi se mora z občinskim pečatom zapečatiti.

§. 8. Poravnave, ki se pred občinskim posredništvom sklenejo tako, kakor hočejo ravno razložene določbe, imajo moč sodnih (pred sodnikom sklenjenih) poravnav, in uradna pisma o takošnih poravnavah, če so narejena, kakor govori §. 7, treba je šteti za enaka uradnim izdatbam sodnih poravnav.

§. 9. Kadar se stranke tako poravnajo, da dolžni plača temu, kdor ima pravico, denarni znesek od petdeset ali pa izpod petdeset goldinarjev ali da mu plača namesti kake premakljive stvari denarni znesek do petdeset goldinarjev in več, naj se na uradne bukve prilepi in pri vpisovanju poravnave prepiše tisti štempelj, ki po lestvici II. prihaja na poravnani znesek.

Uradno pismo o poravnavi izdano je podvrženo istemu štemplju, kakor poravnava sama.

Če se pismeno ali na zapisnik (protokolarno) zaprosi za izdatbo uradnega pisma, prosta je takošna zaprosba v ravno omenjenih primerljajih od štemplja za vloge ali za zapisnike.

Če se poravnave o večem znesku vpišejo v uradne bukve, mora se od njih plačati tista pristojbina, kakor od sodnih poravnav, in uradna pisma so podvržena tistemu štemplju, kakor izdatbe sodnih poravnav.

§. 10. Deželnemu postavodavstvu je pridržano, določiti, ali se bodo kje in v kterih občinah se bodo postavila posredništva, izdati predpise o pristojnosti istih tako, kar se tiče strank, kakor tudi zastran tega, do kterega zneska, ki pa največine od 300 gld. ne prestopa, smejo se v posamnih občinah dopustiti poravnave, potem predpise, kako se izbirajo zaupni možje, in kako imajo oni postopati (ravnati).

§. 11. Zvršitev te postave je naročena ministrom za pravosodje, notranje reči in finance.

V Gedelovu, 21. septembra 1869.

Franc Jožef l. r.

Taaffe l. r. **Giskra** l. r. **Herbst** l. r. **Brestel** l. r.

Digitized by Google

145.

Ukaz ministerstva za trgovino od 22. septembra 1869,

da se vpeljajo v notranjem občevanju dopisnice ali dopisne karte (pisemske karte, korespondenčne karte).

(Štev. 148, izdatek LXII. Državnega zakonika. Dan izdatbe 25. septembra 1869).

Po domembi s kralj. ogerskim ministerstvom za trgovino bo, počemši od 1. oktobra 1869, poštna uprava izdajala dopisnice, s kterimi se bodo lahko kratka pismena naznanila za enakošno pristojbino od dveh (2) novih krajcarjev v kteri koli kraj avstrijsko-ogerske monarhije ne glede na daljavo pošiljala.

Kar se tiče prodajanja in izdajanja dopisnic in pa ravnanja z istimi, ustanovljuje se to le:

1. Štempljane dopisnice se dobivajo za dva (2) nova krajcarja ena pri vseh poštnijah in prodajalcih pisemskih mark, ter se dajejo na pošto odprte (ne zapečatene ali kakor si bodi zaprte).

2. Previdijo naj se tako kakor pisma (listi) z razločnim nadpisom, ki mora na tanko povedati krstno ime in priimek prejemnikov, kraj, kamor je napisnica namenjena, in če ne glasi poste restante, tudi prejemnikovo stanovanje.

Če je več krajev enakega imena, naj se pristavi še dežela in okraj, in če v tistem kraju, kamor gre dopisnica, ni poštnije, naj se zapiše tudi poštnija, pod ktero spada.

Nadpis naj se napiše na prednji strani dopisnice.

3. Zadnja stran je določena za pismena naznanila.

Ta naznanila, in pa tudi nadpis, pišejo se lahko s črnilom (tinto), s svinčnikom, z barvenim črtnikom itd., vendar naj se skrbí, da bodo črke razločne in da take ostanejo.

4. Za zdaj se smejo dopisnice pošiljati samo v kraje avstrijsko-ogerske monarhije, ter se oddajejo na pošto kakor pisma z markami frankirana.

Dopisnica se tudi lahko priporoči (rekomandira), če se plača navadna priporočnina, marka priporočilna se prileplja na zadnji strani poleg besed: „Raum für schriftliche Mittheilungen", (= prostor za pismena naznanila).

5. Za to, da se dopisnica pošlje za nadpisovnikom v kteri drugi kraj na notranjem, ki ni na nadpisu zapisan, ali pa nazaj v kraj, kjer je bila na pošto dana, ne plačuje se nič več.

6. V takih krajih, kjer ni državnih pismonoscev, plačuje se en (1) novi krajcar vročnine za vročitev dopisnice.

7. Pošta ne prevzema nikake odgovornosti za zapopadek pismenih naznanil.

Toda poštnijam je naročeno, tako, kakor je zapovedano zastran pisem z nedopuščenimi pristavki na nadpisu, da tudi dopisnice ne odpravljajo dalje, ali ne vročujejo, če bi opazile, da se hoče z njo kaka nespodobnost narediti, kdo na poštenju razžaliti ali ktero drugo kaznjivo djanje storiti.

8. Če bi se komu ktera dopisnica, predno se oddá na pošto, ponevedoma ali po naključbi kako pokazila, da ni več za rabo, lahko jo s plačilom 1 novega krajcarja zamenja za drugo prav tako in pod tistimi pogojami, ki so določene za zamenjo pokvarjenih pisemskih zavitkov.

Brestel l. r.

Digitized by Google

146.

Razglas finančnega ministerstva od 25. septembra 1869,

da je c. kr. mali colniji Rosshaupt-ski v Waidhausu na Bavarskem dana oblast, odpravljati pivo pri izvozu.

(Štev. 151. izdatek LXIV. Državnega zakonika. Dan izdatbe 1. oktobra 1869.)

C. kr. mali colniji Rosshaupt v Waidhaus-u na Bavarskem daje se oblast odpravljati pivo pri izvozu, izvažano prek colne linije s pridržkom povračila potrošnine, v zmislu razpisov finančnega ministerstva od 14. julija 1858, 30. novembra 1859, 23. avgusta 1863 in 28. aprila 1869 (Drž. zak. 1858, št. 114; 1859, št. 219; 1863, št. 73 in 1869, št. 54).

Brestel l. r.

147.

Ukaz ministerstva za pravosodje od 26. septembra 1869,

da se okrajna sodišča v Loferu, Sv. Mihelu in Thalgau na Salcburškem zopet ustanové.

(Štev. 152. izdatek LXIV. Državnega zakonika. Dan izdatbe 1. oktobra 1869.)

Na podlagi §. 2 postave od 11. junija 1868, Drž. zak. št. 59, ustanovljujejo se na novo v okolišu deželnega, oziroma preiskovalnega sodišča Salcburškega okrajno sodišče Thalgau — v okolišu preiskovalnega sodišča Zell na jezeru okrajno sodišče Lofer, potem v okolišu preiskovalnega sodišča Tamsveg-skega okrajno sodišče Sv. Mihel z istoimenimi sedeži in z okolišem razglašenem po ministerskem ukazu od 30. januarja 1854, Drž. zak. št. 26, vendar s to predrugačbo, da občina Tuschl-ska ostane v okraju sodišča St. Gilgenskega.

Pozneje se bo naznanilo, kdaj začnó delovati ta okrajna sodišča.

Herbst l. r.

148.

Ukaz finančnega ministerstva od 28. septembra 1869,

o uporabi postav za štempelj in pristojbine (davščine) na obravnave cesarstvenega sodišča.

(Štev. 153. izdatek LXIV. Državnega zakonika. Dan izdatbe 1. otkobra 1869).

Z ozirom na naturo reči spadajočih v področje cesarstvenega sodišča, izrekuje finančno ministerstvo v odpravo kakih dvomb, da imajo za vloge, dvojnike, zapisnike, priloge, prepise, uradne izdatke, kamor se štejejo tudi razsodki, in druge spise, ki se namerijo pri cesarskem sodišču, veljati tisti predpisi štempeljskih in pristojbinskih postav, ki so izdani za obravnave zunaj sodniškega postopka v pravdi in zunaj pravde.

To isto veljá tudi za oprostitve, ki so po kakošnosti predmeta ali osebe postavno dodeljene.

Po le-tem se bo po zdaj ravnati v vseh dotičnih primerljajih.

Brestel l. r.

Digitized by Google

Prestava iz državnega zakonika leta 1869

za

kranjsko vojvodino.

XXIII. dél.

149.

Poštni dogovor*) od $\frac{14.}{2.}$ decembra 1868.

(Štev. 154, izdatek LXV. Državnega zakonika. Dan izdatbe 9. oktobra 1869.)

Prestava.

Vlada Njegovega Veličanstva cesarja avstrijskega, kralja českega itd., itd. apostolskega kralja ogerskega, in

vlada Njegove Svetlosti kneza srbskega, želeči, razmerja glede občenja med dotičnima državama s poštnim dogovorom uravnati, imenovali ste v ta namen podpisane za svoje pooblaščence, ki so se dogovorili zastran sledečih členov:

Člen I. Med upravama pogodnicama bodi občasna (periodična) in pravilna izmenja pisem, koscev blaga za poskušnjo in tiskovin vsake vrste, kakor tudi voznopoštnih reči, ki izvirajo iz dotičnih dežel, ali prihajajo iz takih dežel, kterim ste upravi pogodnici ali bi utegnile v prihodnje biti posredniki.

Člen 2. Ta izmenja se bo opravljala po obstoječih ali prihodnjih poštnih službah ali poštohodih, namreč:

1. med Zemunom in Belgradom,
2. med Klenkom in Šabcem,
3. med Kubinom in Smederevem,
4. med Bazjašem in Gradiščem,
5. med Ršavo in Tekijo.

Člen 3. Če bi se pogodnikoma zdelo primerno, napraviti poštne službe za vzajemno izmenjo pisem in voznopoštnih reči na ktero drugo mer, ki v prejšnjem členu ni omenjena, lahko jih napravita po vkupni domembi.

Člen 4. Koliko bo poštnih služeb na cestah v členu 2 omenjenih, kako bodo urejene, obkorej bodo pošte odhajale in prihajale, vse to se bo po vkupnem dorazumku med dotičnima upravama uravnalo, kakor bo službena potreba zahtevala.

*) Po domenitvi s kneževsko srbsko vlado pridejo določbe tega dogovora 1. oktobra 1869 v moč.

Digitized by Google

Člen 5. Vsaka uprava bo sama nosila troške za odpravo pošte po svojem ozemlju. Če bi se upravama pogodnicama zdelo priležno, odpravo pošte od ene do druge mejne poštnije tje in nazaj izročiti enemu in istemu podvzetniku, nosili boste troške za to odpravo v primeri k daljavi kosa, ki ga pošta na njunih ozemljih prejde.

Člen 6. Upravi pogodnici boste po vkupni domembi določili tiste poštnije, po kterih se bodo izmenjevali zaprti zavitki pisem in pa voznopoštne reči.

Člen 7. Zavezujete se, da boste odpravo mednarodnih in prehodnih poštnih pošiljk oskrbovali po najhitrejših sredstvih, ki jima bodo na ponudo.

Za tega delj boste dali napraviti in boste priobčili ena drugi razkazke (tabele) potov, kamor se imajo poštne pošiljke napotovati.

Člen 8. Med c. in kr. poštnijami, ki so po Turčiji, in Srbijo naj se vpelje občasna in redna ali pravilna izmenja pisem, ogledkov blaga in tiskovin vsake vrste, kakor tudi voznopoštnih reči.

Ta izmenja se bo v Aleksincu izvrševala po opravniku c. in kr. vlade.

Člen 9. S pisemsko pošto se pošiljajo:

pisma brez povedane vrednosti,
kosci blaga na ogled ali poskušnjo,
časniki in vsakovrstne tiskovine,
poštni navkazi (nalogi).

Listi ali pisma, ogledki blaga in tiskovine ne smejo vagati čez petnajst lotov (75 dram).

Po vozni pošti se odpravljajo:

pisma s povedano vrednostjo,
gotovi denarji,
zavitki (blaga) s povedano vrednostjo ali brez povedane vrednosti,
pošiljke s poštno predjemščino (proti povračilu ali dovzetju).

Frankirati navadna, t. j. nepriporočena pisma in ktera nimajo povedane vrednosti, pošiljana iz ene dežele pogodnice v drugo, dopušča se, pa ni zapovedano.

Pošiljalcem bo na voljo, ali poštnino do tje, kamor je pošiljka namenjena, popred plačati, ali pa prejemnikom prepustiti, da jo oni plačajo.

Člen 10. Zastran poštnine, ki se bo jemala za pisma, naj se avstrijsko-ogerska monarhija razdelí na dva pasa ali predela.

Prvi bo obsegal: Ogersko, Erdelj, Hrvaško, Slavonijo in Vojaško Krajino.

Kar je ostalih dežel monarhije, bodo spadale v drugi predel.

Poštnina je ustanovljena:

1. za vsako enostavno frankirano pismo iz prvega predela v Srbijo na pet (5) krajcarjev;

2. za vsako enostavno nefrankirano pismo iz Srbije v prvi predel na deset (10) krajcarjev;

3. za vsako enostavno frankirano pismo iz drugega predela v Srbijo na sedem (7) krajcarjev;

4. za vsako enostavno nefrankirano pismo iz Srbije v drugi predel na štirnajst (14) krajcarjev.

Z druge strani ustanovljuje se poštnina, ki bo v Srbiji pobirana.

1. za vsako enostavno frankirano pismo iz Srbije v prvi pas ali predel na pet indvajset (25) par;

2. za vsako enostavno nefrankirano pismo iz prvega predela v Srbijo na petdeset (50) par;

3. za vsako enostavno frankirano pismo iz Srbije v drugi predel na pet in trideset (35) par;

Digitized by Google

4. za vsako enostavno nefrankirano pismo iz drugega predela v Srbijo na sedem deset (70) par.

Člen 11. Za enostavna (prosta) pisma štejejo se tista, kterih teža ne prestopa enega lota, kadar se pošljejo iz avstrijsko-ogerske monarhije v Srbijo, in kterih teža ne prestopa petih (5) dram, če so poslana iz Srbskega v imenovano monarhijo.

Od lota do lota (od 5 do 5 dram) se bo prištevala po ena poštnina, kakoršna je za enostavno pismo.

Člen 12. Takse, pobirane po členu 10 za pisma med prvim predelom in Srbijo, naj ostanejo ne deljene tisti upravi, ktera jih je prejela.

Poštnina pobirana med drugim predelom in Srbijo naj se razdeljuje po primeri: pet sedmin ($^5/_7$) za avstrijsko-ogersko monarhijo, in dve sedmini ($^2/_7$) za Srbijo.

Člen 13. Lahko se pošiljajo priporočena pisma iz ene dežele pogodnice v drugo, in, kolikor se dá, tudi v take dežele, za ktere upravi pogodnici poštno občenje zdaj posredujejo ali bi ga v prihodnje posredovali.

Poštnina za priporočena pisma se mora vselej naprej plačati tje do kraja, kamor so namenjena.

Za vsako priporočeno pismo iz ene dežele pogodnice v drugo se plačuje ko se daje na pošto, poleg takse, ki prihaja na navadno frankirano pismo enake teže, nespremenljiva pristojbina od 10 krajcarjev, oziroma 40 par.

Ta nespremenljiva pristojbina ostaja odpravljajoči poštni upravi.

Priporočeni ogledki blaga in priporočene tiskovine vsakovrstne iz ene dežele pogodnice v drugo, podvržene so razen znižane v členu 17 ustanovljene takse ravno omenjeni nepremenljivi pristojbini, in v vsakem drugem obziru se dela ž njimi tako kakor s priporočenimi pismi.

Priporočena pisma ne smejo imeti nobene naznambe vrednosti.

Člen 14. Kdor kaj pod priporočilom pošilja, sme, oddajaje reč na pošto, zahtevati, da mu se izroči nadpisovnikovo potrjenje, da jo je prejel.

V tem primeru mora pošiljalec za to primko naprej plačati nepremenljivo pristojbino od 10 krajcarjev, oziroma 40 par.

Ta nepremenljiva pristojbina ostaja odpravljajoči poštni upravi.

Člen 15. Poprašavalni listi, ki se po zahtevi pošiljalcev pošiljajo iz ene dežele pogodnice v drugo, morajo biti s opravljeno pristojbino od 10 krajcarjev, ali 40 par frankirani, če ni pošiljalec plačal pristojbine za povratno primko.

Ta pristojbina ostaja upravi, ktera jo je pobrala.

Če je pa pošta kriva tega, da je bilo poprašavalnega lista treba, sme pošiljavec povračilo omenjene pristojbine zahtevati.

Člen 16. Če se kaka priporočena pošiljka, ki je bila iz ene dežele pogodnice v drugo odpravljena, po krivnji poštnega uradnika izgubi, bode tista izmed pogodbenih poštnih uprav, na ozemlju ktere se je izguba primerila, pošiljalcu v dveh mesecih, od dne reklamacije, plačala dvajset (20) goldinarjev a. v. (250 pjastrov) odškodbe.

Pravica reklamacije ugasne po 6 mesecih, računeč od dne, kterega je bila reč na pošto dana.

Ko preteče ta rok, reklamant nima več pravice do odškodovanja.

Člen 17. Ogledki blaga, potem korekturne pole, ki imajo tiskovne popravke, in dotični priloženi rokopisi, časniki, dnevniki in druge periodične tiskovine, sešite ali vezane knjige in knjižice, tiskane, litografirane ali metalografirane muzikalije, taki katalogi, prospekti, oglasi, cenovniki (prix-courants) itd., ki se pošiljajo iz ene dežele pogodnice v drugo, lahko se frankirajo tje do namembenega kraja,

Digitized by Google

če se naprej plača pristojbina dveh krajcarjev, oziroma deset (10) par za vsaki $2^{1}/_{2}$ lot (12 dram) ali drobec te teže.

Člen 18. Za kosce blaga, tiskovine itd. določena pristojbina od 2 krajcarjev ali 10 par ostaja nedeljena tisti upravi, ki jo je pobrala, če pošiljke pridejo iz prvega predela v Srbijo ali narobe.

Ta taksa se bo v primeri: tri petine ($^{3}/_{5}$) za avstrijsko-ogersko monarhijo, in dve petini ($^{2}/_{5}$) za Srbijo delila, če pošiljke pridejo iz drugega predela, in v Srbijo gredo, ali narobe.

Člen 19. Ogledki ali kosci blaga se ne morejo pošiljati kakor samo pod pogojami, ki jih colne postave vsake dežele ustanovljujejo.

Isti ne smejo imeti kupne vrednosti, morajo biti pod prevezo ali tako, da njih natura ni dvomljiva, ne smejo nositi druge rokopisne opaske, kakor prejemnikov nadpis, fabriško ali trgovsko znamenje, redna števila in ceno.

Tudi korekturne pole (popravljane tiskovine) in priloženi jim rokopisi morajo biti pod prevezo, ter ne smejo imeti ne pisem ne pristavkov, ki imajo značaj dopisa, ali ki utegnejo dopis nadomestiti.

Ravno tako morajo se pod prevezo djati časniki in vsakovrstne tiskovine, ter ne smejo razen prejemnikovega nadpisa, pošiljalčevega podpisa in datuma imeti nikakoršnih rokopisnih opomb, števil ali znamenj.

Pošiljke koscev blaga, korekturnih pol in vsakovrstnih tiskovin, ki nimajo skup vseh zgornjih pogoj, ali za ktere je prejemniku puščeno, da on poštnino plača, štejejo se za nefrankirana pisma ter se dela z njimi kakor s temi.

Člen 20. Kdor priporočeno pismo, ki se ima iz ene dežele pogodnice poslati v drugo, na pošto prinese, sme zahtevati, — če je v tistem kraju, kamor je pismo namenjeno, kaka poštnija —, da se pismo, brž, kakor pride, po nalašč najetem človeku (ekspresu) prejemniku vroči; v takem primeru mora naprej plačati za ekspresa nepremenljivo takso od petnajst (15) krajcarjev, oziroma 75 par, ki nedeljena hodi na dobro izročni poštniji.

Člen 21. Upravi pogodnici boste ena drugi izročale odprta pisma, pošiljke z ogledki blaga in tiskovinami vsake vrste, v tuje dežele ali iz tujih dežel, kterim ste oni ali bi utegnili biti posredovalki.

Z dopisi med nemškimi državami in veliko vojvodino luksemburško na eni in Srbijo na drugi strani bode se v vsakem oziru delalo prav tako kakor z dopisi pošiljanimi med drugim pasom avstrijsko-ogerske monarhije na eni in Srbijo na drugi strani.

Upravi pogodnici boste ena drugi za dopise v tuje ali iz tujih dežel povračevali tiste takse, ki so ustanovljene po dotičnih zdanjih ali prihodnjih pogodbah.

C. in kr. poštni upravi boste srbski poštni upravi za frankirane dopise iz tujih dežel v Srbijo in za nefrankirane dopise iz Srbije v tuje dežele povračevali tiste zneske, kakor za dopise izmenjevane med deželami pogodnicami.

Svoboda, pismo v tem členu omenjeno frankirati ali ne, ali pa zapoved, da mora do kraja, kamor je namenjeno, ali do neke meje frankirano biti, pogoje, ktere mora pošiljka ogledkov blaga ali tiskovin izpolniti, če hoče uživati polahčico znižane takse, pogoje za priporočanje pisem itd. bodo zavisne od tega, kar ustanove omenjene poštne pogodbe.

Člen 22. Takse za dopise, izmenjevane med c. in kr. poštnijami, ktere so na Turškem, in pa Srbijo, ustanovljene so tako le:

I. Za dopise med Sofijo in Srbijo.

Taksa za enostavno frankirano pismo se postavi na deset (10) krajcarjev (50 par),

Digitized by Google

taksa za enostavno nefrankirano pismo na petnajst (15) krajčarjev (75 par), in taksa za ogledke blaga in tiskovine na dva (2) krajcarja (10 par) za vsaki $2^1/_2$ lot (12 dram.)

II. Za dopise med c. in k. poštnijami, ki so v evropejski Turčiji — izvzemsi Albanijo in otok Kandijo — na eni, in Srbijo na drugi strani.

Ustanovljuje se taksa za enostavno frankirano pismo na petnajst (15) krajcarjev (75 par),

taksa za enostavno nefrankirano pismo na dvajset (20) krajcarjev (100 par) in taksa za ogledke blaga in tiskovine na tri (3) krajcarje (15 par) za vsaki $2^1/_2$ lot (12 dram).

III. Za dopise med c. in kr. poštnijami, ki so v azijski Turčiji, v Egiptu, na otoku Kandiji in v Albaniji postavljene, na eni in Srbijo na drugi strani.

Ustanovljuje se taksa za enostavno frankirano pismo na dvajset (20) krajcarjev (100 par),

taksa za enostavno nefrankirano pismo na petindvajset (25) krajcarjev (125 par), in

taksa za ogledke blaga in tiskovine na štiri (4) krajcarje (20 par) za vsak $2^1/_2$ lot (12 dram).

Člen 23. Takse v prejšnjem členu naštete bodo se delile tako-le:

Poštni upravi srbski naj gre pet (5) krajcarjev (25 par) za vsako enostavno frankirano ali nefrankirano pismo, in en (1) krajcar (5 par) za vsak $2^1/_2$ lot (12 dram) koscev blaga in tiskovin.

Ostanek pripade c. in k. poštnima upravama.

Člen 24. V deželah pogodnicah se smejo vsakoršni dopisi frankirati z dotičnimi poštnimi markami.

Člen 25. Če vrednost na pisma prilepljenih mark ne doseže poštnine za frankiranje tistega pisma potrebne, naj se pismo šteje za nefrankirano in naj se dela z njim kakor s takim, všteje naj se pa vendar vrednost prilepljenih nezadostnih mark.

Reči pod prevezo poslane, ki uživajo polahčico znižane takse, če se poštnina naprej plača, štejejo se, če niso dovolj frankirane, tudi za nefrankirano pismo, vendar z vštetjem vrednosti na-nje prilepljenih mark.

Člen 26. Vsakoršni dopisi, ki imajo napačen nadpis, ali ki so napačno napoteni, naj se brez odloga nazaj pošljejo za tisto povračilo, s kterim jo je odpravljajoča poštnija drugi poštniji postavila v račun.

Dopisi, ki se iz kterega koli vzroka niso mogli nadpisovnikom vročiti, naj se vzajemno nazaj pošiljajo.

Vračujejo naj se frankirane pošiljke brez vsake takse, one pošiljke pa, ki pridejo z zaračunjeno takso, za ravno tisti znesek, ki ga je odpravna poštnija bila izprva za-nje zaračunila.

Člen 27. Tisti mednarodni dopisi, ki se morajo pošiljati za nadpisovniki, ker so se drugam preselili, naj zavoljo tega pošiljanja ne bodo podvrženi nobeni drugi pristojbini.

Če se priporočena pisma za kom pošiljajo, naj se z njimi tudi tukaj ravná kakor s priporočenimi pismi, in za to ne bo treba plačevati vnovič priporočnine.

Digitized by Google

Člen 28. Brez zaračunjene poštnine se pošiljajo iz ene dežele v drugo pisma, ki se tičejo samo in edino različnih vej javne službe, in ki se po postavah brez poštnine pošiljajo po zemlju tiste dežele, v ktere spada pošiljajoči opravnik.

Če gosposka, na ktero, ali opravnik, na kterega je dopis napoten, uživa tudi poštninska prostost, izročuje se dopis brez takse; v nasprotnem primeru pa je podvržen samo taksi, ki veljá v deželi, kamor je namenjen.

Člen 29. Uprave pogodnice bodo se dorazumele zastran vpeljatve poštnih navkazov ali nalogov na sledečih podlogah:

Največi znesek poštnega naloga ustanovljuje se na pet in sedemdeset (75) ali sto (100) goldinarjev avstrijske veljave ali na primeren temu znesek v pjastrih.

Taksa za poštne naloge do polovice maksimalnega zneska naj ne znese čez dvajset (20) krajcarjev (100 par), in za poštne naloge, kterih znesek presega polovico največine, ne čez štirideset (40) krajcarjev (5 pjastrov).

Uprave pogodnice bodo občinstvu porok za plačane zneske.

Takso mora vselej pošiljalec naprej odšteti. Ona naj se med uprave pogodnice po polovici razdeljuje.

Člen 30. Poštnije uprav pogodnic bodo vzajemno prejemale in posredovale naročbo na časnike, ki izhajajo v deželah pogodnicah ali vnanjih; tudi se bodo pečale z odpravo teh časnikov.

Pristojbina, ki jo bodo uprave pogodnice jemale za oskrbovanje naročila in za odpravo časnikov v njih deželah na svetlo dajanih, ustanovljuje se na 25% čiste cene časniške, odbivši štempeljsko pristojbino, ter se bo med uprave pogodnice delila po primeri: 15% za avstrijsko-ogersko monarhijo, in 10% za Srbijo.

Člen 31. Poštnije uprav pogodnic bodo si vzajemno časnike v vnanjih deželah na svetlo hodeče izročale za ceno, ki jo naročniki v svoji lastni deželi plačujejo, če časnike po pošti dobivajo.

Člen 32. Voznopoštne pošiljke, ki gredo iz ene dežele pogodnice v drugo, lahko se frankirajo ali tudi ne.

Pošiljalcem bo na voljo, ali plačati poštnino naprej tje do kraja, kamor je pošiljka namenjena, ali do meje, ali pa tudi prepustiti prejemnikom, da oni plačajo celo poštnino.

Takse se bodo jemale po trifah, obstoječih v deželi, kjer se je pošiljka na pošto dala, in pa v deželi, kamor je namenjena.

Člen 33. Voznopoštne pošiljke, ki se izmenjavajo med c. in kr. poštnijami v Turčiji na eni in Srbijo na drugi strani, naj se z oboje strani frankirajo tje do meje in taksirajo po trifah obstoječih v deželi, iz ktere prihajajo, in v deželi, kakor so namenjene.

Člen 34. Za voznopoštne pošiljke med mejnimi poštnijami, ki stojé ena drugi na ravnost nasproti, naj se takse jemljó tako-le:

I. Za frankirane pošiljke iz:

1. Zemuna v Belgrad,
2. Klenka v Šabec,
3. Kubina v Smederevo,
4. Bazijaša v Gradišče,
5. Ršave v Tekijo,

kakor tudi za nefrankirane pošiljke v nasprotno mer naj se jemlje tista pristojbina, ki je po trifah v avstrijsko-ogerski monarhiji veljavnih postavljena za najmanjšo daljavo.

II. Za frankirane pošiljke iz:

1. Belgrada v Zemun,
2. Šabca v Klenek,

Digitized by Google

3. Smedereva v Kubin,
4. Gradišča v Bazijaš,
5. Tekije v Ršavo,

kakor tudi za nefrankirane pošiljke v nasprotno mér, naj se pobira tista pristojbina, ki je po trifah v Srbiji veljavnih postavljena za najmanjšo daljo.

Člen 35. Kdor voznopoštno reč na pošto dá, sme zahtevati, da se mu izroči potrjenje od napisovnika, da jo je res prejel.

V tem primeru plača pošiljalec za primko tisto pristojbino, ki je v členu 14. zastran pisem ustanovljena.

Ta pristojbina vstaja odpravljajoči pošti.

Člen 36. Vozni list, ki spremlja voznopoštne pošiljke, bodi prost vsake pristojbine, pod pogojo, da mu teža ne prestopi lota, oziroma 5 dram; če je pa težji, naj se taksira kakor navadno pismo (člen 10, in 11.).

Člen 37. Če en sam vozni list spremlja več pošiljk, računi se pristojbina vendar za vsako pošiljko posebej.

Člen 38. Voznopoštne pošiljke, ki se iz kterega bodo razloga nazaj pošljejo v kraj, kjer so bile na pošto dane, ali ki se za prejemnikom premenivšim stanovališče dalje pošljejo, podvržene so novi pristojbini, kakor če bi bile v drugič na pošto dane.

Člen 39. Voznopoštne pošiljke, ki si jih v členu 28 omenjeni uradi in opravniki pošiljajo eden drugemu, naj se zastonj odpravljajo.

Člen 40. Dopuščeno bo, na voznopoštne pošiljke in pisma dajati poštne predjemščine, kterih maksimalni znesek (največina) je ustanovljen na petinsedemdeset (75) ali sto (100) goldinarjev avstrijske veljave, ali pa na primeren temu znesek v pjastrih.

Za vozne troške in potroške, ki obtežujejo pošiljke same, bode se smelo še več naprej dajati.

Pošiljalec ne more zahtevati izplačila poštne predjemščine, dokler ne pride od pošte namembenega kraja naznanilo, da je nadpisovnik poslano vzel.

Pošiljke s poštno predjemščino podvržene so poštnini vozne pošte. Za predjemščino se vrh tega jemlje še pristojbina, kakor določi poštna uprava tiste dežele, kjer se reč na pošto prinese.

To pristojbino prejme tista uprava, ktere poštnija predjemščino izplača.

Če se pošiljka s predjemščino (z dovzetjem) ne odkupi v 14 dneh, ko je prišla v kraj namembe svoje, mora se po izteku te dobe nemudoma nazaj poslati poštniji, kjer je bila na pošto prinesena.

Ista določba veljá tudi za pošiljke s predjemščino, ki imajo zaznambo *poste restante* na sebi.

Poštne uprave pogodnice bodo se domenile o času, kdaj pridejo pri njih zgornje določbe v moč.

Člen 41. Pošiljalcu voznopoštne pošiljke naj bo na voljo, povedati vrednost pošiljka, za ktero mu se dá poroštvo, če bi se pošiljka izgubila ali pokvarila.

Če se voznopoštna pošiljka izgubi ali poškoduje, naj se škoda povrne po povedani vrednosti, razen če bi poštna uprava dokazala, da je pošiljka v resnici bila manj vredna.

V tem primeru dolžna je poštna uprava povrniti samo resnično vrednost.

Če pošiljalec ni povedal vrednosti, naj ima samo pravico do povračila resnični izgubi ali poškodbi primernega, in to povračilo naj nikakor ne presega 1 goldinar 50 kr. a. v. (18 pjastrov, 30 par) za 1 funt, ali vsak drobec te teže.

Praviloma naj se škoda povračuje temu, ki je kaj na pošto prinesel. Sme se pa dati povračilo tudi prejemniku, če to pošiljalec izrečno zahteva, ali če poslednji ni znan, ali se ne more najti.

Digitized by Google

Člen 42. Poštne uprave ne prevzemajo odgovornosti in ne dajejo povračila za izgube ali poškodbe, ki se o vojski primerijo — če se je prej javno razglasilo, da pošta ni več odgovorna, — ali pa kadar škoda izvira iz svojstva pošiljke same, ali pa iz pošiljalčeve krivnje.

To isto veljá zastran posredne škode in izgubljenega dobička.

Te ne prevzemajo poštne uprave odgovornosti v teh le primerih:

1. če se poškodba ni dokazala brž kakor pošiljka pride, in predno je prejemnik prevzame;

2. če na zavoju od zunaj ni viditi sledu poškodovanja ali premočenja;

3. če gre za zavitek s povedano vrednostjo ali za denarno pismo ter se najde, da je teža pošiljke, ko je prišla v kraj svoje namembe, ravno tista, kakoršno je bila našla prejemna pošta.

Člen 43. Če se je pošiljka prekesno odpravila ali pa vročila, prevzemajo poštne uprave pogodnice odgovornost po določbah člena 41 samo tedaj, če se je zavoljo zakesnjenja za vselej pokvarila cela poslana reč ali nekaj taiste.

Na premembe v kursu ali tržni ceni poštne uprave ne bodo po nikakem gledale.

Člen 44. Pošiljalec sme zahtevati povračilo v 6 mesecih, od dne, kterega je reč na pošto dal.

Ko preteče ta čas, reklamant nima več nikake pravice do povračila.

Člen 45. Uprave pogodnice prevzemajo vzajemno odgovornost za izgube in poškodbe samo po določbah členov 41 do 44 in samo za svoje ozemlje.

Če se je reč izgubila ali izpridila, dokler se je vozila po tujem ozemlju, bode dotična uprava, tuji upravi nasproti, zahtevala povračilo reklamantu gredoče prav tako, kakor zastran svojih pošiljk in potem kar določujejo pogodbe obstoječe med upravami pogodnicami in dotično tujo upravo.

Člen 46. Voznopoštne pošiljke, izmenjevane med Srbijo in tujimi deželami, ki se vozijo skozi avstrijsko-ogersko monarhijo, podvržene so, kar se tiče vožnje po srbski zemlji, ravno tistim trifom in določbam, kakor pošiljke iz dežel pogodnic izvirajoče ali tjekaj gredoče.

Zastran vožnje od srbske meje do namembenega kraja in nasproti, veljajo za te pošiljke takse in določbe med avstrijsko-ogersko monarhijo in dotičnimi tujimi deželami obstoječe.

Člen 47. Uprave pogodnice bodo dopuščale, da se pisma in druge pošiljke brez povedane vrednosti s štafetami odpravljajo. Pristojbine za štafeto se morajo vselej naprej plačati tje do kraja, kamor se kaj pošlje.

Če se pošiljka s štafeto odpravljana po krivnji poštnega uradnika izgubi, bode uprava, na ktere zemlji se je izguba pripetila, pošiljalcu prej plačano štafetno pristojbo povrnila, in še dvajset goldinarjev a. v. ali 250 pjastrov plačala.

Reklamacija zastran izgube štafetne pošiljke bo pa samo 6 mesecev, dopuščena, počemši od dne, kterega je pošiljka bila na pošto dana.

Člen 48. Srbska poštna uprava se zavezuje, da bo dajala po svojem ozemlju prevažati pisma, tiskovina, ogledke od blaga in voznopoštne pošiljke, ki jih bodo poštnije v avstrijsko-ogerski monarhiji v zaprtih zavitkih ali v zaprtih vrečah izmenjevale s c. in kr. poštnijami, ki so po Turčiji.

Poštne upravi avstrijsko-ogerske monarhije boste srbski poštni upravi za prehod prej omenjenih pošiljk plačevali

a) po štirideset (40) krajcarjev za vsak colni funt sirove vage od pisem,

b) po šest (6) krajcarjev na funt sirove vage za ogledke od blaga in vsakovrstne iiskovine,

c) po šest (6) krajcarjev za funt sirove vage in po tri (3) krajcarje za vsakih sto (100) goldinarjev povedane vrednosti pri voznopoštnih pošiljkah.

Digitized by Google

Pošiljke bodo na Srbskem oproščene vsakega colnega ravnanja.

Srbska poštna uprava bo v primeru, kadar se ktera po nje ozemlju vožena pošiljka izgubí ali pokazi, dajala odgovor in povračala škodo po tistih načelih, ki so v pričujočem dogovoru postavljena zastran pošiljk med Srbijo in avstrijsko-ogersko monarhijo izmenjevanih.

Izmenja pošiljk na srbsko-turški meji se bo izvrševala po opravniku c. in kr. vlade, ki bo sedeževal v Aleksincu.

Člen 49. Uprave pogodnice bodo narejale vsak mesec račune o odpravi dopisov, zaprtih pisemskih povezkov, voznopoštnih pošiljk in štafetnih pošiljk, ki si jih bodo vzajemno dajale po določbah tega dogovora.

Ti računi naj se sestavljajo na podlogi prejemnih potrjil, ki jih dajejo od sebe poštnije zastran pošiljk tisti mesec odpravljenih.

Plačilo se bo opravljalo vsake tri mesece na podlogi glavnega obračuna, ki ga sestavi kraljevsko-ogersko ministerstvo za kmetijstvo, obrtnost in trgovino v Pešti.

Plačuje se v avstrijski veljavi s kovanim denarjem (srebrom) ali s menjicami glasečimi za celi znesek v omenjenem denarju, in sicer kraljevsko-ogerski poštni blagajnici v Pešti, ali pa ministerstvu notranjih reči v Belgradu, po tem kakor ima ena ali druga poštna uprava kaj iskati.

Plačilo naj se opravi v prvih 3 mesecih po izteku tiste letne četrti, za ktero se je sestavil glavni račun.

Razločki pozvedeni zastran četrtletnih obračunov jemljó se v obračun za prvo prihodnjo četrt.

Računi se izravnujejo po primeri: en goldinar enak dvanajst pjastrom in pol.

Člen 50. Uprave pogodnice bodo s pravilnikom določile obliko računov, kakor tudi vse druge v podsobnosti potrebne in red zadevajoče naredbe, da se zagotovi natančna zvršitev pričujočega dogovora.

Poštne uprave pogodnice lahko, to se ve da, predrugačijo tu omenjene predpise, brž kakor po vkupni domembi spoznajo, da je potrebno.

Člen 51. Pričujoči dogovor pride v moč 1. julija 1869 in ostane veljaven od leta do leta, dokler ne napové ena uprava pogodnica drugi, to da leto dni naprej svojega namena, storiti dogovoru konec.

To zadnje leto bo dogovor še ves in popolnoma veljal brez škode za likvidacijo in izplačilo računov med upravami pogodnicami po izteku tega roka.

Pričujoči dogovor naj se po obojostranskih vladah pritrdi, in pritrdbi izmenjate v Belgradu.

V dokaz tega so pooblaščenci pričujoči dogovor v dveh izdatkih podpisali in pritisnili na-nj vsak svoj pečat.

Tako storjeno v Pešti dne $\frac{\text{štirnajstega}}{\text{drugega}}$ decembra tisoč osem sto šestdeset osem.

L. S. Mihael Gervay l. r. sekcijni svetovalec v ogerskem ministerstvu za kmetijstvo, obrtnost in trgovino, kraljestva deželni viši poštni ravnatelj.	**L. S.** Franc Pilhal l. r. sekcijni svetovalec v c. kr. ministerstvu za trgovino.	**L. S.** Mladen Z. Radojković l. r. tajnik srbske sekcije za pošte in telegrafe.

Predstoječi poštni dogovor, v kterega ste privolili obe zbornici državnega zbora, razglašuje se le-tem ter bo imel moč za kraljevine in dežele v istem zboru zastopane.

Na Dunaju, dne 28. septembra 1869.

Taaffe l. r. **Plener** l. r.

Digitized by Google

150.

Razglas finančnega ministerstva od 25. septembra 1869,

s kterim se ustanovljujejo uradi, ki bodo na predarelski in liechtensteinski meji pobirali potrošnino od vina.

(Štev. 155. izdatek LXVI. Državnega zakonika. Dan izdatbe 10. oktobra 1869).

Z ozirom na člena I in II postave od 20. maja 1869, o davku od potrošenega vina in mošta v deželi predarelski in samooblastni knežii liechtensteinski (Drž. zak. 89), zaukazuje se:

1. Potrošnino za vino, vinsko maščo (drozgalico) in mošt, ki se vvažajo v Predarelsko in Liechtenstein, pobirajo na vnanji meji ondi postavljene colnije po meri svojih colnih oblasti, na tirolski meji pa male colnije v Lachleitenu in Ischglu, in pa nalašč postavljeni urad za pobiranje potrošnine v Stubenu.

2. Kakor se omenjeno blago sme čez vnanjo mejo samo po colnih cestah vvažati, tako je tudi vvožnja iz Tirolskega dopuščena samo po posebej razglašenih in zaznamljenih potih, ki gredo pri malih colnijah v Lechleitenu in Ischglu ali pa pri Stubenskem potrošnino beročem uradu mimo.

3. Odpravljati pri izvozu vino, ki se zopet izvaža v kako vnanjo deželo ali pa na Tirolsko pod pridržkom povračila pristojbin, opravljenih pri vvožnji na Predarelsko ali Liechtensteinsko, imajo oblast velika colnija v Bregenci, male colnije Bendern, Fussach, Höchst, Ischgl, Lechleiten, Meiningen, Rheindorf in Dolnji Hochsteg, in pa Stubenski potrošninski urad.

Brestel l. r.

151.

Ukaz skupnega ministerstva od 9. oktobra 1869,

s kterim se v okolišu Kotorskega okrajnega glavarstva izjemne naredbe vpeljujejo.

(Štev. 156. izdatek LXVI. Državnega zakonika. Dan izdatbe 10. oktobra 1869.)

Na podlagi postave od 5. maja 1869 (Drž. zak. št. 66) in vsled sklepa skupnega ministerstva storjenega 9. oktobra 1869, po zadobljenem najvišem odobrenju, preklicujejo se časno v okolišu Kotorskega okrajnega glavarstva, določbe členov 8, 9, 10, 12 in 13 državne osnovne postave o občnih pravicah državljanskih od 21. decembra 1867 (Drž. zak. št. 142); ter se ima od dne, kterega bo razglašen ta ukaz, ravnati po določbah §§. 3, 4, 5, 6 in 7 postave od 5. maja 1869, kakor tudi — kolikor gre za kaznovanje prestopkov zoper predpise v njih zapopadene — po §. 9 iste postave.

Le-ta ukaz pride v moč brž kakor se razglasi.

Taaffe l. r. **Plener** l. r. **Hasner** l. r. **Giskra** l. r. **Herbst** l. r.
Brestel l. r. **Berger** l. r.

Digitized by Google

Prestava iz državnega zakonika leta 1869

za

kranjsko vojvodino.

XXIV. dél.

152.

Razglas ministerstva za pravosodje od 11. oktobra 1869,

o tem, da je c. k. najviše dvorno maršalstvo določeno za osebno sodišče Njegovi kraljevski Visosti princu Alexandru virtemberškemu.

(Štev. 157, izdatek LXVII. Državnega zakonika. Dan izdatbe 21. oktobra 1869.)

Njegovo c. in kr. apostolsko Veličanstvo blagovolilo je po najpokornejšem nasvetu gospoda državnega kancelarja kot ministra vnanjih reči glede priznave exterritorialne lastnosti Njegove kraljevske Visosti princa Aleksandra virtemberškega z najvišo odloko od 7. junija 1869 prisoditi princu Aleksandru virtemberškemu pravico exterritorialnosti, toda v ti meri, da bo vsled te pravice imenovani princ po svoji prošnji samo in edino podvržen sodni oblasti najvišega dvornega maršalstva, da je torej princu, kar se njegove osebe tiče, c. kr. najviše dvorno maršalstvo dovoljeno za osebno sodišče.

Herbst l. r.

153.

Razpis ministerstva za finance od 12. oktobra 1869,

o tem, kako bo v kraljevinah in deželah po državnem zboru zastopanih urejena služba neposrednjih (direktnih) davkov na I. stopnji.

(Štev. 158, izdatek LXVII. Državnega zakonika. Dan izdatbe 21. oktobra 1869.)

Po uredbenih vodilih odobrenih z Najvišo odloko od 28. aprila 1869 bodo kot gosposke na prvi stopnji za službo direktni davek zadevajočo v kraljevinah in deželah po državnem zboru zastopanih obstale:

a) davkovne uprave (administracije) na Dunaju, v Pragi, Levovu, Brnu, Gradcu in Trstu;

b) davkovne krajne (lokalne) komisije, za zdaj v Lincu, Salcburgu, Ljubljani, Celovcu, Opavi, Krakovu in Černovicah, in

c) okrajna glavarstva.

Digitized by Google

Še bo veljalo razmerje z razpisom od **10.** septembra **1868,** Drž. zak. št. **129** zapovedano, po kterem stojé davkovne krajne komisije in pa okrajna glavarstva v davkovnih rečeh na ravnost pod finančno deželno gosposko, in pa njihovo ondi določeno področje.

Za oskrbovanje konceptne službe pri davkovnih upravah, kterih vsako bo vodil po en viši finančni uradnik, postavijo se na Dunaju finančni svetovalci in finančni komisarji, v drugih krajih pa finančni komisarji.

Za davkovne lokalne komisije, kterih vsako vodi po en viši politični uradnik, po tem za okrajna glavarstva sistemizirani so finančni komisarji za davkovne referente.

Ta nova uredba se začne djanjsko **31.** oktobra **1869** in ta dan neha delovati davkovna lokalna komisija, ktera je doslej v Trstu bila.

Brestel l. r.

154.

Ukaz ministerstva za trgovino od 17. oktobra 1869,

s kterim se ustanovljujejo določbi o pristojbinah in oziroma prostosti od taks za telegrame po domačih državnih telegrafih odpravljane.

(Štev. 159, izdatek LXVII. Državnega zakonika. Dan izdatbe 21. oktobra 1869).

V zvršitev mednarodne telegrafske pogodbe, sklenjene na Dunaju **21.** julija **1868** (Drž. zak. od l. **1869** št. **55**), členov **7, 48, 50** in **64**, potem telegrafskega reda, gredočega k telegrafski pogodbi sklenjeni v Baden-Badenu **25.** oktobra **1868**, §. **11** spoznalo je c. kr. ministerstvo za trgovino po domembi z ostalimi c. kr. ministerstvi in osrednjimi oblastmi za dobro ustanoviti te le načelne določbe o pristojbinah in oziroma prostosti od takse za telegrame po domačih državnih telegrafih pošiljane.

§. 1.

Dolžnost, plačati pristojbino pri državnih in privatnih poslanicah.

Notranje in mednarodne državne in privatne poslanice, odpravljane po državnih telegrafih, če ni v pričujočem ukazu (§. 2) izrečno povedano, da so takse proste, podvržene so brezizjemno pristojbinam po trifi.

Za državne poslanice veljajo poslanice, ki izhajajo od Njegovega c. in kr. apostolskega Veličanstva in udov najviše cesarske hiše, od ministrov, viših poveljnikov armade na suhem in pomorske, in od diplomatičnih ali konsulskih agentov, potem telegrami drugih javnih gosposk in njih organov, ki jim je samostojna funkcija izročena, potem odgovori na vse te poslanice.

S telegrami, ki jih osebe v javni službi stoječe, pošiljajo v svojem lastnem interesu, dela se kakor s privatnimi poslanicami.

Prostost od takse za službene poslanice.

Notranje in mednarodne službene poslanice, t. j. take poslanice, ki se izmenjavajo med ravnajočimi telegrafskimi gosposkami in zvršujočimi telegrafskimi postajami, odpravljajo se brez takse.

Službenim poslanicam se pa še prištevajo tista telegrafska naznanila, ki so kakor takošna v javnem interesu pripušćena v pričujočem ukazu (§. 2).

Digitized by Google

§. 2.

Prostosti od pristojbine.

Prostost od pristojbine uživajo:

a) Kakor državne poslanice:

1. Notranje poslanice, oddane od Njegovega c. in k. apostolskega Veličanstva in od udov najviše cesarske hiše ali pa po naročilu Njegovega Veličanstva in Njih visosti.

b) Kakor službene poslanice:

2. notranje poslanice o kursu Dunajske borse, ki jih c. kr. Dunajska osrednja telegrafska štacija (postaja) vsak dan telegrafira vsem postajam državnega telegrafa, da jih one na javnem mestu pribijajo;

3. poslanice od Dunajske žitne borse, ki jih ista osrednja postaja vsako sredo in saboto pošilja na važnejša žitna tržišča domače države;

4. poslanice zastran številk, potegnjenih pri vsakem vzdigovanju številne loterije, ki jih c. kr. loterijski uradi oddajejo za svoje podredne kolekture;

5. meteorologične poslanice izmenjevane med c. kr. državnim zavodom za meteorologijo in njegovimi domačimi opazovalnicami, potem take poslanice izmenjevane po mednarodni pogodbi od 21. julija 1868, člen 64, med vnanjimi opazovalnicami in z njimi;

6. notranji telegrami, ki jih kdor si bodi, kadar je po okolnostih potreba, oddá, da se zadobí pomoč, kjer občna varnost zahteva, ali pri kteri veči nesreči, če gorí, če je povodenj, če se je na železnici nesreča pripetila i. t. d., potem c. k. glavnemu nadzorstvu železnih cest poslani telegrami, s kterimi se naznanja kaka nesreča ali kteri drug za železnocestno vožnjo imeniten dogodek.

Druge oprostitve sme dovoliti le c. k. ministerstvo za trgovino, pomenivši se s c. k. finančnim ministerstvom.

§. 3.

Plačilo pristojbin za telegrafiranje.

Pristojbine za telegrafiranje državnih in privatnih poslanic je praviloma treba plačati brž kakor se dajo na postajo.

Toda pri državnih poslanicah sme se pristojbina na počak puščati (upovati) pod pogojo, da telegrafski prejemni urad za blagajnični izkaz in zalog pridrží kupon pristojbinske pobotnice, pridjan poslanični blanketi, kterega podpiše pošiljajoča gosposka in oziroma k temu pooblaščeni organ z naznambo urada, v ktere interesu se poslanica pošilja, in sicer da ga pridrží dotle, dokler se pristojbina gotovo ne izplača, kar pa mora konec vsakega meseca pošiljajoča gosposka ali njen organ telegrafski prejemni postaji na ravnost storiti.

Pri privatnih poslanicah sme ravnateljstvo državnih telegrafov, če pošiljalec zaprosi, upovanje pristojbin pod enakimi pogojami dovoliti.

§. 4.

Plačilo pristojbin za daljno odpravo.

Poslanice se od konca telegrafskih linij dalje odpravljajo:

1. In sicer državne poslanice:

a) s pošto — zastonj po pošti, izvzemši vročbo po ekspresu;

Digitized by Google

b) po poslanem človeku — pri priporočenih poslanicah ob trošku pošiljavčevem — in pri nepriporočenih poslanicah ob trošku nadpisne gosposke;

c) s štafeto — ob trošku pošiljajoče gosposke.

2. Privatne poslanice pa:

a) s pošto — proti temu, da se poštne pristojbine iz telegrafskega zaloga plačajo;

b) po poslanem človeku ali po štafeti — kakor določuje mednarodna telegrafska pogodba in telegrafski red.

3. Telegrafske službene poslanice — ob trošku državnega telegrafa.

Zastran dalje odprave se še tole spominja, namreč;

K členu 1, b.

Če nadpisna gosposka potnine ne izplača z gotovim denarjem, naj se ji potnina na počak pušča tako kakor pri pošiljenih poslanicah, pri čemer služi za računski izkaz kupon od potrjila posláničnega prejetja.

K členu 3.

Borsne, loterijske in meteorologične poslanice (§. 2) pošiljajo se dalje le s pošto.

§. 5.

Kako ravnati s poslanicami na železničnem ali privatnem telegrafu.

Zgornje določbe veljajo tudi za tiste železnocestne in privatne telegrafe, po kterih se odprava državnih in privatnih poslanic v imenu državne uprave oskrbuje.

§. 6.

Odprava železnocestnih telegramov po državnem telegrafu.

Okolnosti in pogoje, pod kterimi se smejo železnocestne službene poslanice po državnih telegrafih odpravljati, ustanovljene so v telegrafskih pogodbah, ki so med ravnateljstvom državnih telegrafov in železnocestnimi upravami sklenjene.

§. 7.

Zvršitvene določbe.

Pričujoči ukaz, kterega zvršitev se naroča ravnateljstvu državnih telegrafov, pride v moč 1. novembra 1869, in sicer s tem pristavkom, da se imajo pristojbine za državne poslanice, ki so bile počemši od 1. januarja 1869 po državnih telegrafih odpravljene, po načelih tu ustanovljenih telegrafskemu zakladu pozneje plačati.

Plener l. r.

155.

Ukaz ministerskega prezidenta od 23. oktobra 1869,

s kterim se razglašuje najviše lastnoročno pismo od 18. oktobra 1869, zavoljo posebne poslavitve za komendnike reda Franz-Jožefovega.

(Štev. 161, izdatek LXIX. Državnega zakonika. Dan izdatbe 26. oktobra 1869.)

Njegovo cesarsko in kraljevsko Apostolsko Veličanstvo blagovolilo je izdati to-le Najviše lastnoročno pismo:

Digitized by Google

L j u b i g r o f T a a f f e! Volja Moja je, pozdaj komendnikom Mojega Franc-Jožefovega reda kakor posebno poslavilo k znamenjim reda njih vrste ali stopnje podeliti zvezdo, in vsled tega se jim bo reklo komendniki z zvezdo.

Vzvidelo Mi se je torej, na podlogi §. 21 pravil Mojega Franc-Jožefovega reda danih 25. decembra 1850, zaukazati, da naj §. 6 rečenih pravil (štatutov), zdaj tako-le glasi:

„§. 6. Red obstoji iz treh vrst. Poslavljenci se bodo torej imenovali velikokrižniki, komendniki z zvezdo in brez zvezde in pa vitezi“.

V §. 8 bo odstavek 7 glasil:

„Komendniki nosijo enaki križec reda na škerlatno-rudečem, dva palca širokem traku na zunanji strani okoli vrata na prsih; komendniki z zvezdo pa še nekoliko manjšo srebrno zvezdo enake podobe, kakoršno imajo velikokrižniki, na desni strani prs“.

Te zaukaze Vam naznanjam s pristavkom, da izdajam ob enem, kar je treba, na kancelarja Mojega Franc-Jožefovega reda.

Na Dunaju, dne 18. oktobra 1869.

Franc Jožef l. r.

Taaffe l. r.

156.

Cesarski ukaz od 25. oktobra 1869,

s kterim se z ozirom na §. 14 osnovne postave o državnem zastopu od 21. decembra 1867, Drž. zak. št. 141, izdajejo v okolišu Kotorskega okrajnega glavarstva sledeči zaukazi za ta čas, dokler bodo ondi izredne okoliščine.

(Štev. 162, izdatek LXX. Državnega zakonika. Dan izdatbe 28. oktobra 1869.)

Kdor je ali bo v Kotorskem okraju poveljnik (komandant) vojnih moči, temu se izročuje vsa zvrševalna oblast v političnem in policijskem upravstvu, da jo samostojno rabi.

Pod njim stojé torej vsi organi javne uprave, tudi občinska županstva; on bo v imenovanih vejah upravstva zvrševal oblasti deželnega poglavarja ter ima moč, izdati naredbe, ki so sicer pridržana ministru notranjih reči in pa ministru za deželno bran in občno varnost.

Ta ukaz pride v moč tisti dan, ko bo razglašen.

Zvršiti ga naroča se skupemu ministerstvu.

V Budimu, dne 25. oktobra 1869.

Franc Jožef l. r.

Taaffe l. r. **Plener** l. r. **Hasner** l. r. **Giskra** l. r **Herbst** l. r.
Brestel l. r. **Berger** l. r.

Digitized by Google

157.

Ukaz skupnega ministerstva od 26. oktobra 1869,

s kterim se razglasuje opravilni red cesarstvenega sodišča.

(Štev. 163. izdatek LXXI. Državnega zakonika. Dan izdatbe 30. oktobra 1869.)

Ta-le opravilni red cesarstvenega sodišča, ki ga je bil po c. kr. cesarstvenem sodišču na podlagi §. 10 postave od 18. aprila (Drž. zak. št. 44) izdelan in z najvišo odloko od 20. oktobra 1869 odobren, pride v moč tisti dan, kterega bo razglašen.

Taaffe l. r. **Plener** l. r. **Hasner** l. r. **Giskra** l. r. **Herbst** l. r. **Brestel** l. r. **Berger** l. r.

Opravilni red

c. kr.

cesarstvenega sodišča.

§. 1. Pravilne seje cesarstvenega sodišča (§. 5 postave od 18. aprila, št. 44, Drž. zak.) bivajo vsake tri mesece, po potrebi pa tudi v krajših razdobjih.

Začetek pravilnih sej določuje se praviloma za leto dni ter se razglašuje po uradnih časnikih.

§. 2. K pravilnim sejam cesarstvenega sodišča se stanovitni udje ne kličejo posebno.

Vsak ud je dolžen, če ne more priti, zadržek prezidentu brž kakor je mogoče naznaniti.

§. 3. K vsakemu sklepu cesarstvenega sodišča je potrebno, da je zraven predsednika pričujočih vsaj osem glasovalcev in en zapisovalec.

§. 4. Vsi udje se posedajo po starosti eden za drugim.

§. 5. Cesarstveno sodišče voli iz srede svojih stanovitnih udov po glasovnicah referente vsakega na 3 leta (§. 3 postave od 18. aprila 1869, Drž. zak. št. 44).

Te volitve se deleži tudi predsednik.

Izvoljen je, na kogar pride vsaj sedem glasov.

Stanovitni referenti, ki odstopijo, smejo se zopet izvoliti.

§. 6. Prezidentov namestnik (viceprezident) ima, tudi kadar ne namešcuje prezidenta (§. 6 postave od 18. aprila 1869, Drž. zak. št. 44), pravico, imeti neprenehoma znanje od vseh opravil cesarstvenega sodišča, pogledati vse njegove spise in biti pričujoč pri njegovih sejah, toda brez sodelovanja pri posvetovanju in sklepanju.

§. 7. Če bi oba, prezident in viceprezident, bila zadržana, oskrbuje prezidentova opravila najstarši od stanovitnih na Dunaju bivajočih udov, če ni stanovitni referent.

Digitized by Google

Kadar se vidi, da bo tako nameščevanje dalj. časa trpelo, mora se ministerskemu prezidentu na znanje dati.

§. 8. Vloge na cesarstveno sodišče odkazuje prezident pravilno kteremu stanovitnemu referentu, in samo iz posebnih vzrokov kteremu drugemu udu.

§. 9. Vsaki vlogi, v kteri se cesarstveno sodišče prosi za razsodbo (člena 2 in 3 državne osnovne postave od 21. decembra 1867, Drž. zak. št. 143 in §§. 12, 14, 15, 16, 17 in 37 postave od 18. aprila 1869, Drž. zak. št. 44) treba je praviloma (§. 12) pridjati prepis od nje in vseh njenih prilog.

Pisma se izvirni vlogi prilagajo v prvopisu ali v prepisu.

Taisto veljá za vse druge pravdne spise (§§. 10 in 18).

§. 10. Izvirna vloga s svojimi prilogami hrani se pri cesarstvenem sodišču.

Nje prepisek pa pošlje referent nasprotniku s tem pristavkom, da lahko na-nje podá odgovor pri cesarstvenem sodišču in sicer v dobi, ki ne bodi krajša od 14 dni pa se tudi samo iz posebno važnih razlogov sme raztegniti čez 14 dni.

§. 11. Samo takrat, kadar je po §. 20 postave od 18. aprila 1869, Drž. zak. št. 44 očitno, da je treba podani predlog zavrniti, naj referent, ne vročivši nasprotniku prepisa, poprej prinese to predhodno vprašanje pred cesarstveno sodišče, da ga reši.

§. 12. Vloga za razsojo nikavnega prepira o pristojnosti med upravno in sodno gosposko (§. 14 postave od 18. aprila 1869, Drž. zak. št. 44) naj se podá samo v enem izdatku.

§. 13. V primeru §. 16 postave od 18. aprila 1869, Drž. zak. št. 44, sme referent, kadar se mu to zavolj dobre priprave k obravnovanju potrebno zdí, strankam tako, kakor je v §§. 9 in 10 povedano, na voljo dati, da repliko in dupliko podado.

§. 14. Kadar se zaprosi obnovitev postopka (§. 37 postave od 18. aprila 1869, Drž. zak. št. 44), sme prosilec ali pretres o glavni stvari združiti s pretresom vprašanja, jeli obnovitev dopustljiva ali ni, ali pa le o poslednjem vprašanju govoriti.

Referent pa lahko tudi iz službene dolžnosti zaukaže, če se mu primerno zdí, da naj se postopek loči na dvoje.

§. 15. Vsa referentova rešila (§. 21 postave od 18. aprila 1869, Drž. zak. št. 44), naj se izdajejo v imenu c. kr. cesarstvenega sodišča.

§. 16. Če se pri kteri vlogi kaj pogreša, kar ona po le-tem opravilnem redu na sebi imeti mora, naj referent naredi, da se dopolni, česar manjka.

§. 17. Če se referentu vidi, da je obravnava zadosti pripravljena (§. 21 postave od 18. aprila 1869, Drž. zak. št. 44), naj to naznani prezidentu (§. 22 ravno ondi).

§. 18. Določena obravnava zastran kakega prepira o pristojnosti med sodnimi in upravnimi gosposkami (§§. 12 in 14 postave od 18. aprila 1869, Drž. zak. št. 44) naj se dá na znanje tudi ministerstvu pravosodja (§. 25 ravno v misel vzete postave) in pa dotičnim strankam (§§. 22 in 24 ravno ondi).

§. 19. Samo če obe stranki soglasno zahtevate, ali kadar cesarstveno sodišče spozna, da je treba še kaj pozvedeti ali pretresti, sme se določena obravnava preložiti na drugo sejno razdobje (§. 1).

§. 20. Razsodbe cesarstvenega sodišča o ustmeni obravnavi smejo se udeležiti samo tisti glasovalci, kteri so bili neprenehoma pri obravnovanju pričujoči.

§. 21. Po posvetovanju (razgovoru, debatti) se glasuje.

Predsednik določuje vprašanja, o kterih, in red, po kterem se bo glasovalo.

To da, če kterikoli glasovalec tako predloži, bode cesarstveno sodišče tudi zastran tega posvetovalo se in sklenilo.

§. 22. Glasuje se tako, da se ne povedo razlogi.

Digitized by Google

Noben glasovalec ne sme od svojega oddanega glasu odstopiti, razen če bi se v drugo opraševalo (§. 26).

§. 23. Cesarstveno sodišče sklepa po nadpolovični večini glasov.

§. 24. Kadar so glasovi med dva mnenja po enakem števila razdeljeni, ali kadar ima izmed več mnenj eno vsaj polovico vseh glasov za sebe, takrat ima predsednik dolžnost, da tudi on svoj glas dá (§. 29 postave od 18. aprila 1869, Drž. zak. št. 44).

Ako v enem ali drugem teh primerov pristopi mnenju, za ktero je že polovica glasov, postane le to mnenje sklep.

Ako se razloček med dvema po enakem razdeljenima mnenjema tiče samo količine (množine), sme predsednik tudi srednjo količino vzeti.

Pa tudi razen tega primerljaja ima predsednik pravico, po storjenem sklepu povedati in v zapisnik zapisati dati, kaj on meni.

§. 25. Če se po tem, kar govorí prejšnji paragraf, ni podala nadpolovična večina za nobeno mnenje, treba je še enkrat opraševati.

Če se še zdaj ne podá nadpolovična večina, naj se poskuša, ne bili se dala doseči s tem, da se postavljeni predlog razkroji na več vprašanj, o kterih se, če je treba, glasuje z „Da“ ali „Ne“.

§. 26. Sklep, ki je storjen o enem členku, naj se vzame za podlogo posvetovanju in sklepanju o vseh drugih členkih tako, da morajo tudi tisti glasovalci, ki prejšnjemu sklepu niso pritrdili, vzeti ga za podstavo njim enako vezalno ter dalje glasovati, držeč se te podstave.

§. 27. Takisto (§§. 25 in 26) naj se ustanovljujejo tudi razsodbeni razlogi.

§. 28. Razsodbe cesarstvenega sodišča izdajejo se „v imenu Njegovega Veličanstva cesarja“.

§. 29. Zastran občenja cesarstvenega sodišča z gosposkami in strankami, zastran povabitve prič in zvedencev, kakor tudi zastran sejne policije (§. 26 postave od 18. aprila 1869, Drž. zak. št. 44), naj se primerno porabljajo postavni zaukazi za c. kr. sodišča dani.

To isto veljá za uredbo in voditev pomočnih uradov, kakor tudi zastran vsega notranjega opravilstva.

Digitized by Google

Prestava iz državnega zakonika leta 1869

za

kranjsko vojvodino.

XXV. dél.

158.

Ukaz pravosodnega ministerstva od 29. oktobra 1869,

da se vnovič napravi Putilsko okrajno sodišče in da se okoliš več okrajnim sodiščem v Bukovinskem vojvodstvu predrugači.

(Štev. 165, izdatek LXXII. Državnega zakonika. Dan izdatbe 5. novembra 1869.)

Na podlogi §. 2 postave od 11. junija 1868, Drž. zak. št. 59, ustanovljuje se na novo v okolišu deželnega sodišča Črnoviškega in preiskovalnega sodišča Storožinškega, okrajno sodišče Putilsko z uradnim sedežem v Putili in z okolišem, kakor je bil razglašen po ministerskem ukazu od 24. aprila 1854, Drž. zak. štev. 110.

Dalje se odločujejo sledeče občine in grajščine:

1. Staro Mamaještje; Novo Mamaještje; Revna z Burdejem; Revenska grajščina s Starim in Novim Mamaještjem, Burdejem in Strileckim Kutom; potem Strilecki Kut iz okoliša Kocmanskega okrajnega sodišča

2. Dymka (Trestiana); Gliboka; Gliboška grajščina z Dymko; Migučeni; grajščina Dolnjo-Migučenska; Pojeni; Prevorokie; Gornje Staneštje; grajščina Gornje- in Dolnje-Staneštje in pa Nigoreni; Dolnje Staneštje; Terešeni in grajščina Terešenjska iz Črnoviškega mestnodelegiranega okrajnega sodišča

3. Balačana; Komaneštje in grajščina Komaneštje, potem Ludigumora iz Solškega okrajnega sodišča

4. Bukšoja; Doroteja s Plotnico; Dzemine; Frasin, grajščina Frasinska z Bukšojo in Dorotejo; Negrilasa; Ostra; Schwarzthal; Slatiora; Stulpikani; grajščina Stulpikanska z Dzemine, Negrilaso, Ostro, Schwarzthal in Slatiora, iz okoliša Guragumorskega okrajnega sodišča

5. Ruska Banila; Zlobodzia-Banila; grajščina Banilska z Zlobodzio; Karapčju na Čeremošu in grajščina Karapčjuska, Vaškovec, grajščina Vaškovška; Vilavče, grajščina Vilavška, potem Zamostje iz okoliša Staneškega okrajnega sodišča

6. Zeleneu s Plesnico in Samsonovka in grajščina Zeleneuska in okoliša Staneškega okrajnega sodišča

7. Občina Kamenka in grajščina Kamenška iz okoliša Storožinškega okrajnega sodišča

ter se odkazujejo óne pod 1 v okoliš Črnoviškega mestno delegiranega okrajnega sodišča, óne pod 2 in 7 v okoliš Seretskega okrajnega sodišča, óne pod

Digitized by Google

3 v okoliš Sučavskega okrajnega sodišča, one pod 4 v okoliš Kimpolunškega, óne pod 5 v okoliš Vižniškega in zadnjič óne pod 6 v okoliš Kocmanskega sodišča, oziroma v okoliše za ta sodišča pristojnih preiskovalnih sodišč.

Pozneje se naznani, kdaj pride v moč le-ta ukaz.

Herbst l. r.

159.

Ukaz ministerstva za pravosodje od 3. novembra 1869,

s kterim se določuje za leta 1870 do 1874, koliko morajo jetniki v kaznovalnicah zaprti po številki (cifri) povračevati za preskrbovanje.

(Štev. 166, izdatek LXXIII. Državnega zakonika. Dan izdatbe 19. novembra 1869.)

Po domembi s finančnim ministerstvom določuje se znesek povračila za troške preskrbovanja, ktero morajo po §§. 4 in 8 cesarskega ukaza od 2. junija 1859, Drž. zak. št. 105 opravljati kaznjenci kaznovalnic pod ravnanjem viših državnih pravdništev stoječih, za leta 1870 do 1874 in sicer za enega kaznjenca in en dan tako-le: na Českem tri in dvajset, v Dolnji Avstriji osem in dvajset in pol, v Gornji Avstriji devet in dvajset, na Moravskem sedem in dvajset in pol, v Galiciji devetnajst, na Štajerskem in Kranjskem štiri in dvajset, v Primorju štiri in trideset, na Tirolskem šest in dvajset krajcarjev.

Herbst l. r.

160.

Ukaz ministra za bogočastje in uk od 23. novembra 1869,

zastran dopuščanja učnih knjig in beril (čitank) za ljudske šole.

Veljaven za vse v državnem zboru zastopane dežele, izvzemši Galicijo in Vladimirijo in pa Krakovsko.

(Štev. 170, izdatek LXXV. Državnega zakonika. Dan izdatbe 5. decembra 1869.)

Da se zvršita §. 8 in §. 19, št. 3 postave od 14. maja 1869, Drž. zak. št. 62, spoznal sem za dobro, dati ta-le pravila zastran tega, kako je ravnati glede dopuščanja učnih bukev in beril za ljudske šole:

1. Kadar se učni tekst te vrste v ktero c. k. zalogo šolskih bukev sprejme, izrečeno je s tem tudi, da je dopuščen, kakor omenjeni postavni mesti hočete.

2. Predlogi o tem, da se kteri drugi učni tekst dopustí, naj se podajajo deželni šolski gosposki.

Učni tekst, o kterem se predloží, da bi se dopustil, mora biti takega obsežka, da predmet vsaj za eno leto obdeluje; tudi se mora predlogu pridjati en primerek knjige, za ktero gre, in pa stanovitna cena, po kteri se prodaje.

3. Deželna šolska gosposka nima dolžnosti, sprejemati prošnje za dopuščenje učnih tekstov v pretres, če izhajajo one zgolj od privatnikov.

Digitized by Google

4. Če kteri učni tekst v pretres sprejme, dá ga deželna šolska oblast po zvedencih presoditi ter predloži njih mnenje, s svojimi nasveti vred, ministerstvu za bogočastje in uk, ktero potem določi.

5. Da je učni tekst dopuščen; naznanja se v ukazniku za službeno področje ministerstva za bogočastje in uk ter se omeni tudi deželna šolska gosposka, na ktere predlog ali mnenje se določba opira.

Druge deželne šolske gosposke potem lahko dovolijo, da se tisti učni tekst vpelje v šole njim podložne. Če kdo predlaga, da bi se to zgodilo, pa ima deželna šolska gosposka zoper to kak pomislek, naj poročí ministru za bogočastje in uk in naj počaka, da on razsodi.

6. Če pa gre za to, ali se ima kaka učna knjiga o verstvu dopustiti, naj se ravná po tem, kar veleva §. 7 postave od 25. maja 1868, Drž. zak. št. 48.

Hasner l. r.

161.

Cesarski patent od 3. decembra 1869,

s kterim se sklicuje državni zbor.

(Štev. 171. izdatek LXXV. Državnega zakonika. Dan izdatbe 5. decembra 1869.)

Mi Franc Jožef Prvi,

po Božji milosti cesar avstrijski;

kralj ogerski in česki, dalmatinski, hrvaški, slavonski, gališki, vladimirski in ilirski; kralj jeruzalemski i. t. d.; nadvojvoda avstrijski; veliki vojvoda toskanski in krakovski; vojvoda lotarinski, salcburški, štajerski, koroški, kranjski in bukovinski; veliki knez erdeljski; mejni grof moravski; vojvoda gornje-sleški in dolnje-sleški; modenski, parmski, piačenski in gvastalski, osvetimski in zatorski, tešinski, friulski, dobrovniški in zaderski; pokneženi grof habsburški in tirolski, kiburški, goriški in gradiški; knez tridentinski in briksenski; mejni grof gornje-lužiški in dolnje-lužiški in istrski; grof hohenembški, feldkirchski, brgenški, sonenberški i. t. d.; gospod tržaški, kotorski in na slovenski Meji; veliki vojvoda Vojvodine srbske i. t. d. i. t. d. dajemo na znanje in poročamo:

Državni zbor je na 11. dan meseca decembra v Naše glavno in prestolno mesto na Dunaj sklican.

Dano v našem neposrednje-državnem mestu Trstu dne 3. decembra v letu tisoč osemsto šestdeset devetem, Našega cesarjevanja dva in dvajsetem.

Franc Jožef l. r. **(L. S.)**

Taaffe l. r. **Plener** l. r. **Hasner** l. r. **Potocki** l. r. **Giskra** l. r.
Herbst l. r. **Brestel** l. r. **Berger** l. r.

Digitized by Google

Digitized by Google

Prestava iz državnega zakonika leta 1869

za

kranjsko vojvodino.

XXVI. dél.

162.

Poštni dogovor*) od 24. julija 1868,

med vlado Njegovega ces. in kralj. apostolskega Veličanstva in vlado Njegove Visosti kneza Zedinjenih kneževin.

(Podpisan na Dunaju 24. julija 1868, primerno naslovom in drugim označbam ustanovljenim z najvišim lastnoročnim pismom od 14. novembra 1868 v tekstu popravljen po glasu zapisnika na Dunaju 25. februarja 1869 od obeh strani izdanega in potlej od strani državnega kancelarja in c. kr. vkupega ministra vnanjih reči, kakor tudi prezidenta kneževskega ministerskega zbora in kneževskega ministra vnanjih reči dokončno pritrjen na Dunaju 20. julija v Bukrešu pa 18./30. avgusta 1869.)

(Štev. 176. izdatek LXXVII. Državnega zakonika. Dan izdatbe 16. decembra 1869.)

Prestava.

Vlada Njegovega Veličanstva cesarja avstrijskega, kralja českega i. t. d., apostolskega kralja ogerskega in

vlada Njegove Visosti Zedinjenih kneževin želeči, razmerja glede na občenje med dotičnima državama s poštnim dogovorom uravnati, imenovali ste v ta namen podpisane za svoje pooblašcence, kteri so se dogovorili zastran sledečih členov:

Člen 1. Med poštnima upravama v obeh državnih ozemljih Njegovega cesarskega in kraljevsko-apostolskega Veličanstva na eni, in poštno upravo Zedinjenih kneževin na drugi strani bodi občasna (periodična) in pravilna izmenja pisem, koscev blaga za poskušnjo ali ogled in tiskovin vsakovrstnih, kakor tudi voznopoštnih reči, ki izvirajo iz dotičnih dežel, ali prihajajo iz takih dežel, kterim so uprave pogodnice ali bi utegnile v prihodnje biti posrednice.

Člen 2. Ta izmenja se bo opravljala po poštohodih, ki med ozemlji dežel pogodnic obstoje ali se prihodnjič napravijo, na sledečih cestah, namreč:

1. med Dolnjim Sinovcem in Mihajleni;
2. med Sučavo in Foltičeni na Nemeričeni;
3. med Soosmezö (Pojana serata) in Adzudom na Filipešti;
4. med Braševim in Bukrešem na Gornji Tömös in Predjal;
5. med Sibinjem in Rimnikom na Črveno Vežo in Kajneni;
6. med Ršavo in Turn-Severinom na Verčerovo;

*) Po domenitvi s Bukreško kneževsko vlado prišle so določbe tega dogovora že 1. aprila 1869 v moč.

Digitized by Google

7. med Donavskimi pristanišči po sredstvih, ki jih uprave pogodnice imajo ali imele bodo za izmenjo poštnih pošiljk med temi pristanišči, in notri v dežele pogodnice in v Turčijo, potem v levantinska pristanišča.

Člen 3. Če bi se pogodnicama zdelo, napraviti poštohode za vzajemno izmenjo pisem in voznopoštnih reči na ktero drugo mer, ki v prejšnjem členu ni omenjena, lahko jih napravite po vkupni domembi.

Člen 4. Koliko poštohodov na cestah v členu 2 omenjenih bo, kako bodo uravnani, obkorej bodo pošte odhajale in prihajale, vse to se bo po vkupnem dorazumku med dotičnimi upravami naredilo, kakor bo službena potreba nanašala.

Člen 5. Vsaka uprava bo sama nosila troške za odpravo pošte po svojem ozemlju. Če bi se upravam pogodnicam zdelo priležno, odpravo pošte od ene do druge mejne poštnije tje in nazaj izročiti enemu in istemu podvzetniku, nosile bodo troške za to odpravo po primeri k daljavi kosa, ki ga pošta na njunih ozemljih prejde.

Člen 6. Troške za odpravo po Donavi za poštne pošiljke izmenjevane med upravami pogodnicami nosite do Ršave poštni upravi obeh ozemelj Njegovega cesarskega in kraljevskega apostolskega Veličanstva; od Ršave dalje nosi jih poštna uprava Zedinjenih kneževin.

Če se prevožnja med nasprotnimi pristanišči (kakor so: Gjurgjevo in Ruščuk, Vidin in Kalafat i. t. d.) opravlja po drugih sredstvih in ne po ladijah parnicah nosijo uprave pogodnice vsaka polovico troškov.

Člen 7. Uprave pogodnice bodo po vkupni domembi določile tiste poštnije, po kterih se bodo izmenjevali zaprti zavitki pisem in pa voznopoštne reči.

Zavezujejo se, da bodo odpravo mednarodnih in prehodnih poštnih pošiljk oskrbovale po najhitrejših sredstvih, ki jim bodo na ponudo.

Za tega delj bodo dale napraviti in bodo priobčile ena drugi razkazke (tabele) potov, kamor se imajo poštne pošiljke napotovati.

Člen 8. S pisemsko pošto se pošiljajo:

- pisma brez povedane vrednosti,
- kosci blaga na ogled,
- časniki in
- vsakovrstne tiskovine.

Teža pisem, blaga na ogled in tiskovin ne sme prestopiti 15 lotov (250 gramov).

Po vozni pošti se odpravljajo:

- pisma s povedano vrednostjo,
- gotovi denarji, potem zavitki (blago) s povedano vrednostjo ali brez povedane vrednosti.

Člen 9. Frankirati navadno, t. j. nepriporočena pisma in ktera nimajo povedane vrednosti, pošiljana iz ene dežele pogodnice v drugo, dopušča se, pa ni zapovedano.

Pošiljalcem bo na voljo, ali poštnino do tje, kamor je pošiljka namenjena, popred plačati, ali pa prejemnikom prepustiti, da jo oni plačajo.

Člen 10. Poštnina, ki se bo jemala v obojem državnem ozemlju Njegovega cesarskega in kraljevsko-apostolskega Veličanstva, ustanovljuje se tako-le:

1. za vsako enostavno frankirano pismo v Zedinjeni kneževini na 10 novih krajcarjev;

2. za vsako enostavno nefrankirano pismo iz Zedinjenih kneževin na 20 novih krajcarjev.

Nasproti je poštnina, ki se bo jemala v Zedinjenih kneževinah, ustanovljena:

1. Za vsako enostavno frankirano pismo gredoče v eno ali drugo

Digitized by Google

državno ozemlje Njegovega cesarskega in kraljevsko-apostolskega Veličanstva na 25 banov;

2. za vsako enostavno nefrankirano pismo iz enega ali druzega državnega ozemlja Njegovega cesarkega in kraljevsko-apostolskega Veličanstva na 50 banov.

Člen 11. Po izjemi od določeb prejšnjega člena ustanovljuje se enostavna taksa za pisma iz Zedinjenih kneževin v Bukovino, v Bistriško in Nasodsko okrajino, v sosedne okraje, ki jim Moriš reka meja dela in v dele Vojne krajine, kteri meje z Zedinjenima knežijama do Nove Moldove, in nasproti:

na 5 novih krajcarjev (15 banov), če so frankirana, in

na 10 novih krajcarjev (25 banov), če niso frankirana.

Člen 12. Za enostavna (prosta) pisma štejejo se tista, kterih teža ne prestopa enega lota, kadar se pošiljajo iz enega ali drugega državnega ozemlja Njegovega cesarskega in kraljevsko-apostolskega Veličanstva v Zedinjeni kneževini, in kterih teža ne prestopa 15 gramov, če gredo iz Zedinjenih kneževin v eno ali drugo državno ozemlje Njegovega cesarskega in kraljevsko-apostolskega Veličanstva.

Od lota do lota (od 15 do 15 gramov) se bo jemala po ena enostavna poštnina več.

Člen 13. Poštni upravi v obojem ozemlju Njegovega cesarskega in kraljevsko-apostolskega Veličanstva boste poštni upravi Zedinjenih kneževin plačevali za frankirana v Zedinjeni kneževini gredoča pisma po 4 nove krajcarje, in za nefrankirana pisma iz Zedinjenih kneževin po 8 novih krajcarjev za vsako enostavno poštnino.

Poštna uprava Zedinjenih kneževin bo gori omenjenima poštnima upravama plačevala za vsako frankirano pismo v imenovani državni ozemlji po 6 novih krajcarjev (15 banov) in za vsako nefrankirano pismo iz ravno imenovanih državnih ozemlij po 12 novih krajcerjev (30 banov) za vsako enostavno poštnino.

Po členu 11 prejemane izjemne takse ostanejo nedeljene tisti upravi, ktera jih pobere.

Člen 14. Lahko se pošiljajo priporočena pisma iz ene dežele pogodnice v drugo, in, kolikor se dá, tudi v take dežele, za ktere upravi pogodnici poštno občenje že zdaj posredujejo ali bi ga v prihodnje posredovale.

Poštnina za priporočena pisma se mora vselej naprej plačati tje do kraja, kamor so namenjena.

Za vsako priporočeno pismo iz ene dežele pogodnice v drugo se plačuje ko se daje na pošto, poleg takse, ki prihaja na navadno frankirano pismo enake teže, nespremenljiva pristojbina od 10 krajcarjev, oziroma 25 banov.

Ta nespremenljiva pristojbina ostaja poštni upravi tistega kraja, kjer se pismo na pošto dá.

Priporočeni ogledki blaga in priporočene tiskovine vsakovrstne iz ene dežele pogodnice v drugo, podvržene so razen znižane v členu 17 ustanovljene takse ravno omenjeni nepremenljivi pristojbini, ter se tudi v vsakem drugem obziru se dela ž njimi tako kakor s priporočenimi pismi.

Priporočena pisma ne smejo imeti nobene naznambe vrednosti.

Kdor kaj pod poročilom pošilja, sme, oddajaje reč na pošto, zahtevati, da mu se izroči nadpisovnikovo potrjenje, da jo je prejel.

V tem primeru mora pošiljalec za to primko naprej plačati nepremenljivo takso od 10 novih krajcarjev, oziroma 25 banov.

Ta nepremenljiva pristojbina ostaja poštni upravi tistega kraja, kjer se kaj na pošto dá.

Digitized by Google

Člen 15. Popraševalni listi, ki se po zahtevi pošiljalcev iz ene dežele pogodnice v drugo pošiljajo, morajo biti s opravljeno poštnino od 10 novih krajcarjev (25 banov) frankirani, če ni pošiljalec plačal pristojbine za povratno primko.

Ta pristojbina ostaja upravi, ktera jo je pobrala.

Če je pa pošta kriva, da je bilo popraševalnega lista treba, sme pošiljavec povračilo omenjene pristojbine zahtevati.

Člen 16. Če se kaka priporočena pošiljka, ki je bila iz ene dežele pogodnice v drugo odpravljena, po krivnji poštnega uradnika izgubí, bode tista izmed pogodbenih poštnih uprav, na ktere ozemlji se je izguba primerila, pošiljalcu v dveh mesecih, od dne reklamacije, plačala dvajset (20) goldinarjev (50 leu. n.) odškodbe.

Pravica reklamacije ugasne po 6 mesecih, računeč od dne, kterega je bila reč na pošto dana.

Ko preteče ta rok, reklamant nima več pravice do odškodbe.

Člen 17. Ogledki blaga, potem korekturne pole, ki imajo tiskovne popravke, in dotični priloženi rokopisi, dnevniki, časniki, občasna dela, sešite ali vezane knjige in knjižice, tiskane, litografirane in metalografirane muzikalije, taki katalogi, prospekti, oglasi, cenovniki itd., ki se pošiljajo iz ene dežele pogodnice v drugo, lahko se frankirajo tje do namembenega kraja, če se naprej plača pristojbina dveh novih krajcarjev, oziroma 5 banov za vsaki $2\frac{1}{2}$ colni lot (40 gramov).

Člen 18. Za kosce blaga, tiskovine itd. določena pristojbina od 2 krajcarjev (5 banov) se bo delila med uprave pogodnice tako-le:

3 bani za poštni upravi v obojem ozemlju Njegovega cesarskega in kraljevsko-apostolskega Veličanstva in

2 bana za poštno upravo Zedinjenih kneževin.

Po izjemi od te določbe bo pristojbina za kosce blaga, tiskovine itd. pošiljane iz Zedinjenih kneževin v sosedne v členu 11 omenjene kraje ali iz teh krajev v Zedinjeni kneževini, ostala nedeljena tisti upravi, ktera jo bo pobrala.

Člen 19. Ogledki blaga se ne morejo pošiljati kot samo pod pogojami, ki jih colne postave vsake dežele ustanovljujejo.

Isti ne smejo imeti kupne vrednosti, morajo biti pod prevezo ali tako, da njih bistvo ni dvomljivo; ne smejo nositi druge rokopisne zaznambe, kakor prejemnikov nadpis, fabriško ali trgovsko znamenje, redna števila in ceno.

Ravno tako se morajo pod prevezo djati tiskarski popravki in njim priloženi rokopisi, niti smejo imeti pisem ali pristavkov, ki se enačijo dopisom ali ki lahko dopis nadomestijo.

Tako morajo tudi časniki in vsakovrstne tiskovine biti pod prevezo, ter ne smejo razen prejemnikovega nadpisa, pošiljalčevega podpisa in datuma imeti nikakoršnih rokopisnih opomen, številk ali znamenj.

Pošiljke blaga na ogled, korekturnih pol in vsakovrstnih tiskovin, ki nimajo vseh gori povedanih pogoj skup, ali za ktere je prejemniku puščeno, da on poštnino plača, štejejo se za nefrankirana pisma ter se z njimi dela kakor s temi.

Člen 20. Kdor priporočeno pismo, ki se ima iz ene dežele pogodnice poslati v drugo, na pošto prinese, sme zahtevati, — če je v tistem kraju, kamor gre pismo, kaka poštnija, — da se pismo brž, kakor pride, po nalašč najetem človeku (ekspresu) vroči, komur je namenjeno.

V tem primeru mora naprej plačati za ekspresa nepremenljivo pristojbino od 15 novih krajcarjev oziroma 40 banov.

Ta pristojbina hodi na dobro nedeljena izročilni poštniji.

Digitized by Google

Člen 21. Uprave pogodnice lahko izročate ena drugi kos po kosu pisma, pošiljke z ogledki blaga in vsakovrstnimi tiskovinami v tuje dežele ali iz tujih dežel, kterim so one ali bi utegnile postati posredovalke.

Z dopisi, ki so namenjeni za nemške države in luksemburško veliko vojvodino, ali ki prihajajo od ondod, bode se na vsako stran delalo tako kakor z dopisi, ki se izmenjujejo med upravami pogodnicami.

Uprave pogodnice bodo ena drugi za dopise v tuje ali iz tujih dežel povračevale tiste takse, ki so ustanovljene po dotičnih zdanjih ali prihodnjih pogodbah.

Poštni upravi v obeh ozemljih Njegovega cesarskega in kraljevsko-apostolskega Veličanstva boste poštni upravi Zedinjenih kneževin za frankirane dopise iz tujih dežel v Zedinjeni kneževini in za nefrankirane dopise iz Zedinjenih kneževin v tuje dežele povračevali tiste zneske, kakor za dopise, ki se izmenjujejo med samimi deželami pogodnicami.

Svoboda, dopise v tem členu omenjene frankirati ali ne, ali pa zapoved, da morajo do ondi, kamor gredo, ali do neke meje biti frankirani, pogoje, ktere mora pošiljka koscev blaga izpolniti, če hoče uživati polahčico znižane takse, pogoje za priporočanje pisem itd. bodo zavisne od tega, ker ustanové omenjene poštne pogodbe.

Člen 22. Takse za dopise med Zedinjenima kneževinama in tistimi kraji na Turškem, kjer so c. in kr. poštnije, ustanovljujejo se tako-le:

I. Za dopise med bližnjimi kraji.

(Vidin in Kalafat, Gjurgjevo in Ruščuk, Črna voda in Kalaraš) na 5 krajcarjev (15 banov) za enostavno frankirano pismo, na 10 krajcarjev (25 banov) za enostavno nefrankirano pismo, in na 2 krajcarja (5 banov) za vsaki $2^1/_2$ lot (40 gramov) pri koscih blaga na ogled in tiskovinah.

Te takse bo imela nedeljene tista uprava, ktera jih bo pobirala.

II. Za dopise med notranjimi kraji Zedinjenih kneževin na eni in Vidinom, Ruščukom in Črnovodo na drugi strani:

na 10 krajcarjev (25 banov) za enostavno frankirano pismo,
na 20 krajcarjev (50 banov) za enostavno nefrankirano pismo, in
na 2 krajcarja (5 banov) za vsaki $2^1/_2$ lot (40 gramov) pri koscih blaga in tiskovinah.

Te takse se bodo delile po primeri od $^3/_4$ za poštno upravo Zedinjenih kneževin in $^1/_4$ za poštni upravi v obojem ozemlju Njegovega cesarskega in kraljevsko-apostolskega Veličanstva.

III. Za dopise med Zedinjenima kneževinama na eni, in c. in k. poštnijami, ki so postavljene na obrežju Črnega morja in evropski Turčiji (izvzemsi Albanijo in otok Krit) na drugi strani.

na 15 krajcarjev (40 banov) za enostavno frankirano pismo, na 25 krajcarjev (60 banov) za enostavno nefrankirano pismo in na 4 krajcarje (10 banov) za vsaki $2^1/_2$ lot (40 gramov) pri koscih od blaga in tiskovinah.

Te takse bodo se delile tako-le:

Poštnima upravama v obojem državnem ozemlju Njegovega cesarskega in kraljevsko-apostolskega Veličanstva naj pripade za enostavno frankirano pismo po 10 krajcarjev, za enostavno nefrankirano pismo po 15 krajcarjev, in za vsaki $2^1/_2$ lot (40 gramov) pri koscih blaga na ogled in tiskovinah po 3 krajcarje.

Ostanek pojde poštni upravi Zedinjenih kneževin.

Digitized by Google

IV. Za dopise med Zedinjenima kneževinama na eni in c. in kr. poštnijami, ki so v azijski Turčiji, v Egiptu, na otoku Kritu in v Albaniji, na drugi strani.

na 20 krajcarjev (50 banov) za enostavno frankirano pismo, na 30 krajcarjev (75 banov) za enostavno nefrankirano pismo, in na 4 krajcarje (10 banov) za vsaki $2^1/_2$ lot (40 gramov) pri ogledkih blaga in tiskovinah.

Te takse se bodo tako-le delile:

Poštnima upravama v obojem državnem ozemlju Nj. c. in kr. apost. Veličanstva pripade za enostavno frankirano pismo po 15 krajcarjev, za enostavno nefrankirano pismo 20 krajcarjev in za vsaki $2^1/_2$ lot (40 gramov) pri ogledkih blaga in tiskovinah po 3 krajcarje.

Ostanek pripade poštni upravi Zedinjenih kneževin.

Člen 23. V deželah pogodnicah se smejo vsakovrstni dopisi frankovati z dotičnimi poštnimi markami.

Člen 24. Če vrednost na pisma prilepljenih mark ne doseže poštnine za frankiranje tistega pisma potrebne, naj se pismo šteje za nefrankirano in naj se dela z njim kakor s takim, všteje naj se pa vendar vrednost prilepljenih nezadostnih mark.

Reči pod prevezo poslane, ki uživajo polahčico znižane takse, če se poštnina naprej plača, štejejo se, kadar niso dovolj frankirane, tudi za nefrankirano pismo, vendar se mora vštevati vrednosti na-nje prilepljenih mark.

Člen 25. Vsakoršni dopisi, ki imajo napačen nadpis, ali ki so napačno napoteni, naj se brez odloga nazaj pošljejo za tisto povračilo, s kterim jo je odpravljajoča poštnija drugi poštniji v račun postavila.

Dopisi, ki se iz kterega koli vzroka niso mogli nadpisovnikom vročiti, naj se vzajemno nazaj pošiljajo.

Vračujejo naj se frankirane pošiljke brez vsake takse, one pošiljke pa, ki pridejo z zaračunjeno takso, za ravno tisti znesek, ki ga je odpravna poštnija bila izprva za-nje zaračunila.

Člen 26. Tisti mednarodni dopisi, ki se morajo pošiljati za nadpisovniki, ker so se drugam preselili, naj zavoljo tega pošiljanja ne bodo podvrženi nobeni drugi pristojbini.

Če bi pa zavoljo preselitve prišlo več poštnine, naj jo prejemnik dopolni do dolžnega zneska, kterega bi bil pošiljalec ali pa prejemnik moral plačati, če bi pismo že izperva bilo napoteno na novo prebivališče.

Če se priporočena pisma za kom pošiljajo, naj se z njimi tudi tukaj ravná kakor s priporočenimi pismi, in za to ne bo treba plačevati vnovič priporočnine.

Člen 27. Brez zaračunjene poštnine se pošiljajo iz ene dežele v drugo pisma, ki se tičejo samo in edino različnih vej javne službe, in ki se po postavah brez poštnine pošiljajo po zemlju tiste dežele, v ktere spada pošiljajoči opravnik.

Če gosposka, na ktero, ali opravnik, na kterega je dopis napoten, uživa tudi poštninska prostost, izročuje se dopis brez takse; v nasprotnem primeru pa je podvržen samo notrajni taksi, ki veljá v deželi, kamor je namenjen.

Člen 28. Uprave pogodnice se zavezujejo, da bodo zaprte pisemske povitke, ki bi jih obojostranski poštnije izmenjevale s tujimi poštnijami, dale po svojih ozemljih odpravljati.

Poštni upravi v obojem državnem ozemlju Njegovega cesarskega in kraljevsko-apostolskega Veličanstva boste poštni upravi Zedinjenih kneževin za prehod zaprtih

Digitized by Google

povitkov, ki jih bodo poštnije prej imenovanih poštnih uprav izmenjevale s ces. in kralj. poštnijami v Turčiji, plačevali

a) po 15 banov za vsakih 30 gramov čiste teže pri pismih in

b) po 50 banov za vsak kilogram čiste teže pri koscih blaga na ogled in tiskovinah.

Poštna uprava Zedinjenih kneževin bo gori omenjenima poštnima upravama za prehod zaprtih povitkov, ki bi jih poštnije Zedinjenih kneževin izmenjevale s poštnijami severno-nemške zveze, plačevala:

a) po 10 novih krajcarjev za vsaka 2 lota čiste teže pri pismih, in

b) po 30 novih krajcarjev za vsak kilogram čiste teže pri ogledkih blaga in tiskovinah.

Če bi v prihodnje poštnije ene izmed uprav pogodnic imele kdaj izmenjevati zaprte povitke pisem s poštnijami drugih tujih dežel, bode se povračilo za odpravo teh zaprtih povitkov za vsak primer posebej po vkupni domenitvi uprav pogodnic ustanovilo.

Teža vsakovrstnih dopisov, ki ostanejo nevročeni, kakor tudi teža dopisnic in drugih računskih listov zadevajočih izmenja dopisov ne bo se vštevala v težo pisem, ogledkov blaga in tiskovin, po kteri se računijo odpravnine ustanovljene v pričujočem členu.

Člen 29. Poštnije uprav pogodnic bodo vzajemno časnike, ki v njih dotičnih ali pa v vnanjih deželah na svetlo hodijo prejemale in posredovale, ter bodo pečale se tudi z odpravo teh časnikov.

Pristojbina, ki jo bodo uprave pogodnice jemale za naročbo in odpravo časnikov, v njih deželah na svetlo dajanih, ustanovljuje se na 25% čiste cene po odbitem štempelju, ter se deli po polovico med dotične uprave.

Minimum te pristojbine je 80 novih krajcarjev (= 2 leu. n.)

Člen 30. Poštnije uprav pogodnic bodo si vzajemno časnike v vnanjih deželah na svetlo hodeče izročale za ceno, ki jo naročniki v svoji lastni deželi plačujejo, če časnike po pošti dobivajo.

Člen 31. Da bi si vzajemno zavarovale polni dohodek od dopisov med obema deželama izmenjevanih, zavezujejo se uprave pogodnice, da bodo z vsemi sredstvi, kar jih imajo, skušale ubraniti, da se ti dopisi ne bodo odpravljali po drugi poti temuč samo po obojostranskih poštah.

Člen 32. Voznopoštne pošiljke, ki gredo iz ene dežele pogodnice v drugo, lahko se frankirajo ali tudi ne.

Pošiljalcem bo na voljo, ali plačati poštnino naprej tje do kraja, kamor je pošiljka namenjena, ali do meje Zedinjenih kneževin, ali pa tudi prepustiti prejemnikom, da oni plačajo celo poštnino.

Člen 33. Takse se bodo jemale po trifah, obstoječih v deželi, kjer se je pošiljka na pošto dala, in pa v deželi, kamor je namenjena, in sicer za odpravo po obojem državnem ozemlju Njegovega cesarskega in kraljevsko-apostolskega Veličanstva po trifah ondi veljavnih, in za odpravo po ozemlju Zedinjenih kneževin po trifah v le-tem obstoječih.

Člen 34. Kdor voznopoštno reč na pošto dá, sme zahtevati, da se mu izroči potrjenje nadpisnikovo, da jo je res prejel.

V tem primeru plača pošiljalec za primko, kar je v členu 14 ustanovljeno.

Ta nespremenljiva pristojbina ostaja odpravljajoči pošti.

Člen 35. Vozni list, ko spremlja voznopoštne pošiljke, bodi prost vsake pristojbine, pod pogojo, da mu teža ne prestopi lota, oziroma 15 gramov; če je pa težji, naj se taksira kakor navadno pismo. (Člena 10 in 11).

Digitized by Google

Člen 36. Če en sam vozni list spremlja več pošiljk, računi se ta pristojbina vendar za vsako pošiljko posebej.

Člen 37. Voznopoštne pošiljke, ki se iz kterega bodi razloga nazaj pošljejo v kraj, kjer so bile na pošto dane, ali ki se za prejemnikom, premenivšim stanovališče, dalje pošljejo, podvržene so novi pristojbini, kakor če bi bile v drugič na pošto dane.

Člen 38. Voznopoštne pošiljke, ki si jih v členu 27 omenjene gosposke ena drugi pošiljajo, naj se vozijo zastonj.

Člen 39. Pošiljalcu voznopoštne pošiljke naj bo na voljo, povedati vrednost pošiljke, za ktero mu se dá poroštvo, če bi se pošiljka izgubila ali pokvarila.

Če se voznopoštna pošiljka izgubi ali poškoduje, naj se škoda povrne po povedani vrednosti razen če bi poštna uprava dokazala, da je pošiljka v resnici bila manj vredna.

V tem primeru dolžna je poštna uprava povrniti samo resnično vrednost.

Če pošiljalec ni povedal vrednosti, naj ima le pravico do povračila resnični zgubi ali poškodbi primernega, in to povračilo naj nikakor ne presega 1 gld. 50 kr. (3 l. n. 75 banov) za pol kilograma ali drobec kilograma.

Praviloma naj se škoda povračuje temu, ki je kaj na pošto prinesel. Sme se pa dati povračilo tudi prejemniku, če to pošiljalec izrečno zahteva, ali če poslednji ni znan, ali se ne more najti.

Člen 40. Poštne uprave ne prevzemajo odgovornosti in ne dajejo povračila za izgube ali poškodbe, ki se o vojski primerijo, — če se je prej javno razglasilo, da pošta ni več odgovrna, — ali pa če škoda izvira iz svojstva pošiljke same ali pa iz pošiljalčeve krivnje. To isto veljá zastran posrednje škode in izgubljenega dobička.

Še ne prevzemajo poštne odgovornosti v teh-le primerih:

1. če se poškodba ni dokazala brž kakor pošiljka pride, in predno jo prejemnik prevzame;

2. če na zavoju od zunaj ni viditi sledu poškodovanja ali premočenja;

3. če gre za zavitek s povedano vrednostjo ali za denarno pismo ter se najde, da je teža pošiljke, ko je prišla v kraj, kamor je namenjena, ravno tista, kakoršno je bila prejemna pošta našla,

Člen 41. Če se je pošiljka prekesno odpravila ali pa vročila, prevzemajo poštne uprave pogodnice odgovornost po odločbah člena 39 samo na toliko, kolikor se je po zakesnitvi za vselej pókvarila cela poslana reč ali nekaj taiste.

Na premembe v kursu ali tržni ceni uprave ne bodo po nikakem gledale.

Člen 42. Pošiljalec sme zahtevati povračilo v šestih mesecih od dne, kterega je reč na pošto dal.

Ko preteče ta čas, reklamant nima več nikake pravice do povračila.

Člen 43. Uprave pogodnice prevzemajo vzajemno odgovornost za izgube in poškodbe samo po določbah členov 39 do 42 in samo za vožnjo po svojem ozemlju.

Če se je reč izgubila ali izpridila, dokler se je vozila po tujem ozemlju, bode dotična uprava, tuji upravi nasproti, zahtevala povračilo reklamantu gredoče prav tako, kakor zastran svojih pošiljk in po tem, kar določujejo pogodbe obstoječe med upravami pogodnicami in dotično tujo upravo.

Člen 44. Voznopoštne pošiljke, izmenjevane med Zedinjenima kneževinama in tujimi deželami, ki sé vozijo skozi oboje državno ozemlje Njegovega cesarskega

Digitized by Google

in kraljevsko-apostoljskega Veličanstva, podvržene so, kar se tiče vožnje po ozemlju Zedinjenih kneževin, ravno tistim trifam in določbam, kakor pošiljke iz samih dežel pogodnic izvirajoče ali tjekaj gredoče.

Zastran vožnje od meje Zedinjenih kneževin do namembenega kraja in nasproti, veljajo za te pošiljke takse in določbe obstoječe med obojim državnim ozemljem Njegovega cesarskega in kraljevsko-apostolskega Veličanstva in dotičnimi tujimi deželami.

Člen 45. Uprave pogodnice bodo dopuščale, da se pisma in druge pošiljke brez povedane vrednosti odpravljajo s štafetami.

Pristojbine za štafeto se morajo vselej naprej plačati tje do kraja, kamor se kaj pošlje.

Če se pošiljka s štafeto odpravljana po krivnji poštnega uradnika izgubí, bode uprava, na ktere zemlji se je izguba pripetila, pošiljalcu prej plačano štafetnino povrnila, in še 20 goldinarjev (= 50 leu. n.) odškodbe plačala.

Reclamacija zastran izgube štafetne pošiljke bo pa samo šest mesecev dopuščena počemši od dne, kterega jo pošiljka bila na pošto dana.

Člen 46. Uprave pogodnice bodo narejale vsak mesec račune o odpravi dopisov, zaprtih pisemskih povitkov (povezkov), voznopoštnih pošiljk in štafetnih pošiljk, ki si jih bodo vzajemno dajale po določbah tega dogovora. Ti računi naj se sestavljajo na podlogi prejemnih potrjil, ki jih dajejo od sebe poštnije zastran pošiljk tisti mesec odpravljenih.

Plačilo se bo opravljalo vsake tri mesece na podlogi glavnega obračuna, ki ga sestavi kraljevsko-ogersko ministerstvo za kmetijstvo, obrtnost in trgovino v Pešti.

Plačuje se s kovanim denarjem (srebrom) ali pa z menjicami, glasečimi za celi znezek v kovanem denarju, in sicer kraljevski poštni blagajnici v Pešti z avstrijskim denarjem, ali Bukreškemu ministerstvu za finance v leu. n. in banih, po tem kakor se pokaže, da ima ena ali druga poštnih uprav kaj iskati.

Plačilo naj se opravi v prvih 3 mesecih po izteku tiste letne četrti, za ktero se je sestavil glavni račun.

Razločki najdeni zastran četrtletnih obračunov jemljó se v obračun za prvo prihodnjo četrt.

Računi se izravnujejo po primeri: en goldinar avstr: denarja enak 2 leu. n. in 50 banom (1 l. n. ali 100 banov = 1 franku).

Člen 47. Uprave pogodnice bodo s pravilnikom določile obliko računov, kakor tudi vse druge v podsobnosti potrebne in red zadevajoče naredbe, da se zagotovi natančna zvršitev pričujočega dogovora.

Uprave pogodnice lahko, to se ve da, predrugačijo tu omenjene predpise, brž kakor po vkupni domembi spoznajo, da je potrebno.

Člen 48. Pričujoči dogovor pride v moč 1. januarja 1869 in ostane veljaven od leta do leta, dokler ne napové ena pogodnica drugi, to da leto dni naprej svojega namena, storiti dogovoru konec.

To zadnje leto bo dogovor še ves in popolnoma veljal brez škode za likvidacijo in izplačilo računov med upravami pogodnicami po izteku tega roka.

Digitized by Google

Pričujoči dogovor naj se po obojostranskih vladah pritrdi, in pritrdbi izmenjate v Bukrešu.

V dokaz tega so pooblaščenci pričujoči dogovor podpisali in pritisnili na-nj vsak svoj pečat.

Tako storjeno na Dunaju 24. julija 1868.

L. S. Mihael Gervay l. r. sekcijni svetovalec v ogerskem ministerstvu za kmetijstvo, obrtnost in trgovino, kraljestva deželni viši poštni ravnatelj.

L. S. Franc Pilhal l. r. viš. pošt. svetovalec v c. kr. ministerstvu za trgovino.

L. S. Jan. J. Folcoiano l. r. glavni ravnatelj pošt in telegrafov Zedinjenih kneževin.

Predstoječi poštni dogovor, v kterega ste privolili obe zbornici državnega zbora, razglašuje se s le-tem ter bo imel moč za kraljevine in dežele v istem zboru zastopane.

Na Dunaju, dne 7. decembra 1869.

Taaffe l. r. **Plener** l. r.

163.

Razglas finančnega ministerstva od 2. decembra 1869,

o uredbi finančne službe na I. stopnji za posrednje (indirektne) davke na Češkem.

(Štev. 172. izdatek LXXVI. Državnega zakonika. Dan izdatbe 12. decembra 1869.)

Njegovo c. in kr. apostolsko Veličanstvo cesar je z najvišo odloko od 24. oktobra blagovolil dopustiti novo uredbo finančnih okrajnih ravnateljstev (direkcij) na Češkem.

Po le-tem bode namesti dozdanjih trinajst samo deset finančnih okrajnih ravnateljstev z dozdanjim področjem delalo; njih uradni sedeži bodo v Hebu, Žatcu, Litomericah, Jičinu, Hrudimi, Časlavi, Taboru, Budejevicah, Pelznji in Pragi.

Uradni okoliš novih finančnih okrajnih ravnateljstev (finančnih okrajev) naj obsega tale okrajna glavarstva, namreč uradni okoliš finančnega okrajnega ravnateljstva:

I. Hebskega, okrajna glavarstva: 1. Hebsko, 2. Aško, 3. Kradliško, 4. Jahimovsko, 5. Karl. Varsko, 6. Falknovsko, 7. Plansko, 8. Tahovsko in 9. Tepelsko;

II. Žateškega, okrajna glavarstva: 1. Žateško, 2. Podgoransko, 3. Kadanjsko, 4. Homutovsko, 5. Mosteško, 6. Tepliško in 7. Žoltiško;

III. Litomeriškega, okrajna glavarstva: 1. Litomeriško, 2. Českolipsko, 3. Dobsko, 4. v Ustji nad Labo, 5. Dečinsko, 6. Sluknovsko, 7. Rumburško, 8. Jablonjsko, 9. Libereško, 10. Fridlandsko in 11. Jablonško;

IV. Jičinskega, okrajna glavarstva: 1. Jičinsko, 2. Novo-Bidžovsko, 3. Podjebradsko, 4. Mlado-Boleslavsko, 5. Mnihovo-Gradiško, 6. Turnovsko, 7. Semilsko, 8. Jilimniško, 9. Vrhlabsko, 10. Trutnovsko in 11. Brunovsko;

V. Hrudimskega, okrajna glavarstva: 1. Hrudimsko, 2. Pardubiško, 3. Kralj. Graško, 4. Kralj. Dvorsko, 5. Novomeško na Metuji, 6. Rihnovsko,

Digitized by Google

7. Žambersko, 8. Landskronsko, 9. Poliško, 10. Visokomitsko in 11. Litomišeljsko;

VI. Časlavskega, okrajna glavarstva: 1. Časlovsko, 2. Kolinsko; 3. Ledeško, 4. Nemško-Brodsko, 5. Polensko, 6. Hoteborsko in 7. Kutnogorsko;

VII. Taborskega, okrajna glavarstva: 1. Taborsko, 2. Milevsko, 3. Selčansko, 4. Benešovsko, 5. Pelgrimovsko in 6. Piseško;

VIII. Budejeviškega, okrajna glavarstva: 1. Budejeviško, 2. Henrikovo-Graško, 3. Trebonjsko, 4. Kapliško, 5. Krumlovsko, 6. Tinsko nad Veltavo, 7. Prahatiško in 8. Sušiško;

IX. Pelzenjskega, okrajna glavarstva: 1. Pelzenjsko, 2. Kraljeviško, 3. Srebersko, 4. Goršovo-Tinsko, 5. Domažliško, 6. Klatovsko, 7. Prestiško, 8. Blatensko in 9. Strakoniško;

X. Praškega, okrajno glavarstvo Praško in okrajna glavarstva: 1. Smihovsko, 2. Karlinsko, 3. Slansko, 4. Melniško, 5. Česko-Brodsko, 6. Pribramsko, 7. Gorjeviško, 8. Rakoniško, 9. Lunsko in 10. Rudniško.

Urad pristojbine odmerjajoči, ki je v Pragi, ostane z dozdanjim obseškom in področjem.

Novo-urejena finančna okrajna ravnateljstva bodo 31. Decembra 1869 delovati počela.

Tisti dan bodo nehala delati finančna okrajna ravnateljstva Mlado-Boleslavsko, Kralj. Graško in Piseško, ktera imajo prestati.

Brestel l. r.

164.

Razglas finančnega ministerstva od 2. decembra 1869,

o premenjeni razpostavi mejnih nadzornikov (inspektorjev) na Českem.

(Štev. 173, izdatek LXXVI. Državnega zakonika. Dan izdatbe 12. decembra 1869.)

V razpostavi mejnih nadzornikov na Českem, kakor je bila razglašena s tomestnim razpisom od 30. oktobra 1858 (Drž. zak. št. 195), bode se z 31. dnem decembra 1869 glede njih uradnih sedežev in glede okrajev njim odkazanih predrugačilo to-le.

Počemši od gori povedanega dneva bo na Českem samo trinajst mejnih nadzornikov službovalo, namreč:

v Budejoviškem finančnem okraju:

1. z uradnim sedežem v Sušici za sodne okraje Sušiški, Kašparsko-gorski, Winterberški, in mejna okraja Prahatiški in Gornje-Planski;

v Pelzenjskem finančnem okraju:

2. z uradnim sedežem v Domažlicah za sodne okraje Domažliški, Kdinjski, Mirski, Hostavski in Ranovski;

v Hebskem finančnem okraju:

z uradnimi sedeži

3. v Hebu za sodne okraje Hebski, Wildsteinski in Aški;
4. v Kradlicah za okraje sodne Kradliški, Neudeški, Jahimovski in Blatenski;
5. v Tahovu za sodne okraje Tahovski, Primdski, Planski in Kunžvartski;

Digitized by Google

v Žateškem finančnem okraju:

z uradnima sedežema

6. v Homutovu za sodne okraje Homutovski, Jirkovski, Sebastianberški in Prisečniški;

7. v Teplicah za sodne okraje Tepliški, Dukski, Bilinski, Mosteški in Katharinaberški;

v Litomeriškem finančnem okraju:

z uradnimi sedeži

8. v Podmoklih za sodne okraje Dečinski, Bensenski, Česko-kameniški in Haberoviški;

9. v Rumburgu za sodne okraje Rumburški, Varnsdorfski, Šluknovski in Hainspahski;

10. v Libereu za sodne okraje Libereški, Hrastavski, Jablonjski in Cvikovski;

11. v Fridlandu za sodne okraje Fridlanski, Jablonški in Tannwaldski;

v Jičinskem finančnem okraju:

12. z uradnim sedežem v Trutnovu za sodne okraje Trutnovski, Šaclivski, Maschendorfski, Vrhlabski, Jilemniški, Roketniški, Brunovski, Poliški in Železnobrodski mejni okraj;

v Hrudimskem finančnem okraju:

13. z uradnim sedežem v Kraljikih za sodne okraje Žamberski, Kraljiški, Nahodski, Novomeški n. M. in Opočenski.

Brestel l. r.

165.

Razglas finančnega ministerstva od 8. decembra 1869,

da je Volovski mali colniji I. razreda v Istri dana oblast, z izkazanimi olji iz Istre in Dalmacije zastran cola ugodneja ravnati.

(Štev. 174, izdatek LXXVI. Državnega zakonika. Dan izdatbe 12. decembra 1869.)

Mali colniji I. razreda v Volovskem v Istri daje se oblast, da sme izkazana olja iz Dalmacije in isterskega colnega izjemka, če se vvažajo po morju, za znižani col po 75 kr. avstr. velj. od colnega centa (tar. štev. 23 b) opomba) odpravljati.

Ta razširjana oblast začne veljati tisti dan, kterega imenovana colnija za ta razpis zve.

Brestel l. r.

Digitized by Google

166.

Razglas finančnega ministerstva od 8. Decembra 1869,

da je mali colniji I. razreda v Gusjatinu na Gališkem dana oblast, pivo pri izvozu odpravljati.

(Štev. 181, izdatek LXXX. Državnega zakonika. Dan izdatbe 24. decembra 1869.)

Gusjatinska mala colnija I. razreda v Galiciji prejela je oblast, v smislu razpisov finančnega ministerstva od 14. julija 1858, 30. novembra 1859, 23. avgusta 1863 in 28. aprila 1869 (Drž. zak. 1858, št. 114, 1859, št. 219; 1863, št. 73 in 1869, št. 54) odpravljati pri izvozu pivo s pridržkom povračila potrošnine čez colno linijo izvažano.

Brestel l. r.

167.

Ukaz ministra za deželno bran in občno varnost, finančnega ministra in ministra za trgovino od 9. decembra 1869,

da se prepoveduje izvažati iz pristanišč jadranskega morja orožje, dele orožja, strelivo (municijo) in strelivno robo.

(Štev. 175, izdatek LXXVI. Državnega zakonika. Dan izdatbe 12. decembra 1869.)

Po sklepu ministerskega zbora od 22. novembra 1869 prepoveduje se za ta čas, dokler bo nepokoj v Dalmaciji, iz pristanišč jadranskega morja v kraljestvih in deželah po državnem zboru zastopanih izvažati vsake vrste orožje, orožne dele, strelivo in strelivno robo.

Ta ukaz pride v moč tisti dan, ko bo razglašen.

Taaffe l. r. **Plener** l. r. **Brestel** l. r.

168.

Ukaz pravosodnega ministerstva od 9. decembra 1869,

zastran tega, da ste se okoliša okrajnih sodišč Mimonjskega in Dobskega odkazala pod Češko-Lipsko okrožno sodišče na Češkem.

(Štev. 177, izdatek LXXVIII. Državnega zakonika. Dan izdatbe 16. decembra 1869.)

Po najviši dovolitvi prejeti dne 4. decembra 1869 predrugačuje se ministerski ukaz od 9. oktobra 1854, Drž. zak. št. 274, ter se okoliša okrajnih sodišč Mimonjskega in Dobskega odločujeta iz obsežja okrožnega, oziroma preiskovalnega sodišča Mlado-Boleslavskega, in odkazujeta pod okrožno, oziroma preiskovalno sodišče Češko-Lipsko.

Ta ukaz pride v moč 1. februarja 1870.

Herbst l. r.

Digitized by Google

169.

Ukaz pravosodnega ministerstva od 9. decembra 1869,

o tem, kdaj naj začno delovati okrajna sodišča Lofersko, Sv. Miholsko in Thalgavsko na Salcburškem.

(Štev. 178, izdatek LXXVIII. Državnega zakonika. Dan izdatbe 16. decembra 1869.)

Okrajna sodišča Lofersko, Sv. Miholsko in Thalgavsko na Salcburškem, ki so se vsled ministerskega ukaza od 26. septembra 1869, Drž. zak. št. 152, zopet ustanovila, naj svoja uradna dela 1. januarja 1870 začno.

Herbst l. r.

170.

Ukaz ministra notranjih reči od 12. decembra 1869,

o kterim se meje okolišev okrajnih glavarstev v vojvodini Bukovinski na več mestih predrugačujejo.

(Štev. 179, izdatek LXXVIII. Drž. zakonika. Dan izdatbe 16. decembra 1869.)

Vsled tega, ker so se, — kakor razglaša ukaz pravosodnega ministra od 29. oktobra 1869, — meje okolišev od več okrajnih sodišč spremenile, ustanovljujejo se z najvišo dovolbo Njegovega c. in kr. apostolskega Veličanstva na podlogi §. 10 postave od 19. maja 1868 (Drž. zak. št. 44) te-le predrugačbe upravne razdelitve vojvodstva Bukovinskega, razglašene z ukazom ministra notranjih reči od 10. julija 1868 (Drž. zak. št. 101):

1. Černoviškemu okrajnemu glavarstvu se odkazujejo: občine: Staro in Novo Mamaještje, Revna z Burdejem in Strileckim Kutom in grajščinami enakega imena, ktere občine so doslej spadale pod Kocmansko okrajno glavarstvo;

2. Seretskemu okrajnemu glavarstvu se odkazujejo:
   a) doslej k Černaviškemu okrajnemu glavarstvu štete občine: Dymka (Trestiana), Gliboka, Gornje in Dolnje Staneštje, Tereševi z grajščinami enakega imena, občina Migučeni z grajščino Dolnje-Migučensko, potem občina Pojeni, Provorokie;
   b) doslej k Storožynskemu okrajnemu glavarstvu šteta občina Kamenka z grajščino enakega imena;

3. Sučavskemu okrajnemu glavarstvu se odkazujejo: doslej pod Radavško okrajno glavarstvo štete občine: Balačana in Ludigomora, potem Komaneštje z grajščino enakega imena;

4. Kimpolunškemu okrajnemu glavarstu se odkazujejo: doslej pod Sučavsko okrajno glavarstvo štete občine: Bukšoja, Dorotea (s Plotonico), Dzemine, Frasin, Negrilasa, Ostra, Schwarzthal, Slatiora in Stulpikani z grajščinami istega imena;

Digitized by Google

5. Vižniškemu okrajnemu glavarstvu se odkazujejo: doslej pod Starožynsko glavarstvo štete občine: Ruska Banila, Slobodjca-Banila, Karapčju na Čeremošu, Vaškovc na Čeremošu in Vilavče z grajščinami istega imena, potem Zamostje;

6. Kocmanskemu okrajnemu glavarstvu se odkazujejo: Doslej k Starožynskemu glavarstvu šteta občina Zeleneu s Plesnico in Samsanovka in pa grajščina Zeleneuska.

Pozneje se dá na znanje, kdaj pride v moč pričujoči ukaz.

Giskra l. r.

171.

Razglas ministra notranjih reči od 12. decembra 1869,

o tem, da za več nemških držav še velja zvezni kartel od 10. februarja 1831, zastran vzajemnega izročevanja vojaških ubežnikov (dezertérjev).

(Štev. 182. izdatek LXXX. Državnega zakonika. Dan izdatbe 24. decembra 1869).

Bivše nemško-zvezne države Bavarsko, kraljestvo Sasko, Virtemberško, Badenska dežela, Hesija, Sasko-Vojmirsko, Sasko-Koburško-Gotajsko, Sasko-Meiningen in Sasko-Altenburško so po glasu izrek, posamič izdanih priznale, da še dalje veljajo zvezni kartel od 10. februarja 1831 (ces. patent od 12. maja 1831, zbirka pol. postav, zvezek 59, stran 78), zastran vzajemnega izročevanja vojaških begunov, kakor tudi predrugačbe z zveznim sklepom od 2. julija 1863 (ministerski ukaz od 25. julija 1863, Drž. zak. št. 68) vpeljane ter odrekle se prijemnih daril, pogojenih v členu IX v misel vzetega kartela.

Giskra l. r.

172.

Razpis finančnega ministerstva od 13. decembra 1869,

da bo kava (kofé) v mejnem okraju dežele Predarelske zopet prigledu (kontroli) podvržena.

(Štev. 183, izdatek LXXX. Državnega zakonika. Dan izdatbe 24. decembra 1869).

Z ozirom na razglas od 11. decembra 1861 (Drž. zak. št. 120) daje se na znanje, da vsled ukaza ministerstev za finance in trgovino od 11. novembra 1869, št. 31789, pride v mejnem okraju dežele Predarelske in kneževine Liechtensteinske počemši s 1. dnem januarja 1870 priglednost za kavo od 1. januarja 1862 sem odpravljena in sicer za eno leto zopet v moč z nekimi polahčicami, ki so v deželi razglašene z razpisom finančnega deželnega ravnateljstva za Tirolsko in Predarelsko od 25. novembra 1869, št. 14614.

Brestel l. r.

Digitized by Google

173.

Ukaz ministra za bogočastje in uk od 15. decembra 1869,

da je preklicana ponovitev preskušnje, zapovedana v odstavku 2 člena VIII. reda zdravniških ukov, kakor pogoja praktike Dunajske.

(Štev. 184. izdatek LXXX. Državnega zakonika. Dan izdatbe 24. decembra 1869).

Njegovo ces. in kr. apostolsko Veličanstvo je z Najvišo odloko od 30. novembra 1869 blagovolilo odobriti preklic v odstavku 2 člena VIII, reda zdravilstvenih ukov od leta 1804 zapopadene zapovedi, po kteri so se na kterem drugem vseučilišču v cesarstvu graduirani doktorji, kirurgi, porodničarji in apotekarji, če so hotli na Dunaju praktiko imeti, morali prej podvreči ponovljeni preskušnji.

Izrečno se pa pristavlja, da se s tem ne predrugačuje v ničemur dolžnost doktorjev, ki niso na Dunaju graduirani, dati se vpisati v doktorski kolegij.

Hasner l. r.

174.

Razglas finančnega ministerstva od 18. decembra 1869,

da se je avstrijska mala colnija I. razreda postavila v Libavski kolodvor na Pruskem z oblastjo držati se okrajšanega colnega ravnanja, in da se je Königshanska mala colnija I. razreda na Českem premenila v malo colnijo II. razreda.

(Štev. 185, izdatek LXXX. Državnega zakonika. Dan izdatbe 24. decembra 1869).

V zvršitev člena XVIII. državne pogodbe sklenjene med Avstrijo in Prusijo dne 5. avgusta 1867, (Drž. zak. št. 128) o zvezi železnocestni med Landshutom in Svatonjevicami in pa med Ustjem in Kladskim postavila se je v mednarodnem menjevališču Libavi na Pruskem Landshutsko-Svatonjeviške železnice avstrijska mala colnija I. razreda, ki začne delati 29. decembra 1869.

Ti mali colniji daje se oblast, poprijemati se okrajšanega colnega ravnanja ali postopka (z napovednicami) po predpisu od 18. septembra 1867 (Drž. zak. št. 175).

Nasproti pa se mala colnija I. razreda v Königshanu na Českem preustroji v malo colnijo II. razreda in začne ko takošna svoje delovanje tudi 29. decembra 1869.

Brestel l. r.

Digitized by Google

175.

Ukaz ministerstva za pravosodje od 20. decembra 1869,

da je občina Ocieka odkazana v okoliš Ropčiškega okrajnega sodišča.

(Štev. 186, izdatek LXXX. Državnega zakonika. Dan izdatbe 24. decembra 1869).

Na podlogi §. 2 postave od 11. junija 1868, Drž. zak. št. 59, odločuje se občina Ocieka iz okoliša Kolbušovskega okrajnega in preiskovalnega sodišča ki se odkazuje v okoliš Ropčiškega okrajnega sodišča, ozirno Pilzenskega preiskovalnega sodišča.

Ta ukaz pride v moč 1. februarja 1870.

Herbst l. r.

176.

Postava od 24. decembra 1869,

zastran tega, da se bodo davki s davščinami vred dalje pobirali, potem, kako se bo državni potrošek za čas od 1. januarja do konca marca 1870 opravljal.

(Štev. 187, izdatek LXXXI. Državnega zakonika. Dan izdatbe 28. decembra 1869).

S privolitvijo obeh zbornic državnega zbora ukazujem tako:

§. 1.

Ministerstvu se daje oblast, za čas od 1. januarja do konca marca 1870 dalje pobirati neposrednje in posrednje davke in davščine s prikladi vred po zdaj obstoječih davkovnih postavah, in sicer priklade k neposrednjim davkom po tisti meri, kakor je v finančni postavi od 23. marca 1869, Drž. zak. št. 34 dolocena.

§. 2.

Upravni troški, kar jih bo v času od 1. januarja do konca marca 1870, naj se po potrebi opravljajo na račun tistih zneskov, kteri se bodo v finančni postavi za leto 1870 pri dotičnih poglavjih in naslovih dovolili za izdanje.

§. 3.

Zvršitev te postave naročuje se ministru za finance.

Na Dunaju, dne 24. decembra 1869.

Franc Jožef l. r.

Taaffe l. r. **Plener** l. r. **Hasner** l. r. **Potocki** l. r. **Giskra** l. r.
Herbst l. r. **Brestel** l. r. **Berger** l. r.

74

Digitized by Google

169.

Ukaz pravosodnega ministerstva od 9. decembra 1869,

o tem, kdaj naj začnó delovati okrajna sodišča Lofersko, Sv. Miholsko in Thalgavsko na Salcburškem.

(Štev. 178, izdatek LXXVIII. Državnega zakonika. Dan izdatbe 16. decembra 1869.)

Okrajna sodišča Lofersko, Sv. Miholsko in Thalgavsko na Salcburškem, ki so se vsled ministerskega ukaza od 26. septembra 1869, Drž. zak. št. 152, zopet ustanovila, naj svoja uradna dela 1. januarja 1870 začnó.

Herbst l. r.

170.

Ukaz ministra notranjih reči od 12. decembra 1869,

o kterim se meje okolišev okrajnih glavarstev v vojvodini Bukovinski na več mestih predrugačujejo.

(Štev. 179, izdatek LXXVIII. Drž. zakonika. Dan izdatbe 16. decembra 1869.)

Vsled tega, ker so se, — kakor razglaša ukaz pravosodnega ministra od 29. oktobra 1869, — meje okolišev od več okrajnih sodišč spremenile, ustanovljujejo se z najvišo dovolbo Njegovega c. in kr. apostolskega Veličanstva na podlogi §. 10 postave od 19. maja 1868 (Drž. zak. št. 44) te-le predrugačbe upravne razdelitve vojvodstva Bukovinskega, razglašene z ukazom ministra notranjih reči od 10. julija 1868 (Drž. zak. št. 101):

1. Černoviškemu okrajnemu glavarstvu se odkazujejo: občine: Staro in Novo Mamaještje, Revna z Burdejem in Strileckim Kutom in grajščinami enakega imena, ktere občine so doslej spadale pod Kocmansko okrajno glavarstvo;

2. Seretskemu okrajnemu glavarstvu se odkazujejo:
   a) doslej k Černaviškemu okrajnemu glavarstvu štete občine: Dymka (Trestiana), Gliboka, Gornje in Dolnje Staneštje, Terešeni z grajščinami enakega imena, občina Migučeni z grajščino Dolnje-Migučensko, potem občina Pojeni, Provorokie;
   b) doslej k Storožynskemu okrajnemu glavarstvu šteta občina Kamenka z grajščino enakega imena;

3. Sučavskemu okrajnemu glavarstvu se odkazujejo: doslej pod Radavško okrajno glavarstvo štete občine: Balačana in Ludigomora, potem Komaneštje z grajščino enakega imena;

4. Kimpolunškemu okrajnemu glavarstu se odkazujejo: doslej pod Sučavsko okrajno glavarstvo štete občine: Bukšoja, Dorotea (s Plotonico), Dzemine, Frasin, Negrilasa, Ostra, Schwarzthal, Slatiora in Stulpikani z grajščinami istega imena;

Digitized by Google

5. Vižniškemu okrajnemu glavarstvu se odkazujejo: doslej pod Starožynsko glavarstvo štete občine: Ruska Banila, Slobodjca-Banila, Karapčju na Čeremošu, Vaškovc na Čeremošu in Vilavče z grajščinami istega imena, potem Zamostje;

6. Kocmanskemu okrajnemu glavarstvu se odkazujejo: Doslej k Starožynskemu glavarstvu šteta občina Zeleneu s Plesnico in Samsanovka in pa grajščina Zeleneuska.

Pozneje se dá na znanje, kdaj pride v moč pričujoči ukaz.

Giskra l. r.

171.

Razglas ministra notranjih reči od 12. decembra 1869,

o tem, da za več nemških držav še velja zvezni kartel od 10. februarja 1831, zastran vzajemnega izročevanja vojaških ubežnikov (dezertérjev).

(Štev. 182. izdatek LXXX. Državnega zakonika. Dan izdatbe 24. deeembra 1869).

Bivše nemško-zvezne države Bavarsko, kraljestvo Sasko, Virtemberško, Badenska dežela, Hesija, Sasko-Vojmirsko, Sasko-Koburško-Gotajsko, Sasko-Meiningen in Sasko-Altenburško so po glasu izrek, posamič izdanih priznale, da še dalje veljajo zvezni kartel od 10. februarja 1831 (ces. patent od 12. maja 1831, zbirka pol. postav, zvezek 59, stran 78), zastran vzajemnega izročevanja vojaških begunov, kakor tudi predrugačbe z zveznim sklepom od 2. julija 1863 (ministerski ukaz od 25. julija 1863, Drž. zak. št. 68) vpeljane ter odrekle se prijemnih daril, pogojenih v členu IX v misel vzetega kartela.

Giskra l. r.

172.

Razpis finančnega ministerstva od 13. decembra 1869,

da bo kava (kofé) v mejnem okraju dežele Predarelske zopet prigledu (kontroli) podvržena.

(Štev. 183, izdatek LXXX. Državnega zakonika. Dan izdatbe 24. decembra 1869).

Z ozirom na razglas od 11. decembra 1861 (Drž. zak. št. 120) daje se na znanje, da vsled ukaza ministerstev za finance in trgovino od 11. novembra 1869, št. 31789, pride v mejnem okraju dežele Predarelske in kneževine Liechtensteinske počemši s 1. dnem januarja 1870 priglednost za kavo od 1. januarja 1862 sem odpravljena in sicer za eno leto zopet v moč z nekimi polahčicami, ki so v deželi razglašene z razpisom finančnega deželnega ravnateljstva za Tirolsko in Predarelsko od 25. novembra 1869, št. 14614.

Brestel l. r.

Digitized by Google

173.

Ukaz ministra za bogočastje in uk od 15. decembra 1869,

da je preklicana ponovitev preskušnje, zapovedana v odstavku 2 člena VIII. reda zdravniških ukov, kakor pogoja praktike Dunajske.

(Štev. 184. izdatek LXXX. Državnega zakonika. Dan izdatbe 24. decembra 1869).

Njegovo ces. in kr. apostolsko Veličanstvo je z Najvišo odloko od 30. novembra 1869 blagovolilo odobriti preklic v odstavku 2 člena VIII, reda zdravilstvenih ukov od leta 1804 zapopadene zapovedi, po kteri so se na kterem drugem vseučilišču v cesarstvu graduirani doktorji, kirurgi, porodničarji in apotekarji, če so hotli na Dunaju praktiko imeti, morali prej podvreči ponovljeni preskušnji.

Izrečno se pa pristavlja, da se s tem ne predrugačuje v ničemur dolžnost doktorjev, ki niso na Dunaju graduirani, dati se vpisati v doktorski kolegij.

Hasner l. r.

174.

Razglas finančnega ministerstva od 18. decembra 1869,

da se je avstrijska mala colnija I. razreda postavila v Libavski kolodvor na Pruskem z oblastjo držati se okrajšanega colnega ravnanja, in da se je Königshanska mala colnija I. razreda na Českem premenila v malo colnijo II. razreda.

(Štev. 185, izdatek LXXX. Državnega zakonika. Dan izdatbe 24. decembra 1869).

V zvršitev člena XVIII. državne pogodbe sklenjene med Avstrijo in Prusijo dne 5. avgusta 1867, (Drž. zak. št. 128) o zvezi železnocestni med Landshutom in Svatonjevicami in pa med Ustjem in Kladskim postavila se je v mednarodnem menjevališču Libavi na Pruskem Landshutsko-Svatonjeviške železnice avstrijska mala colnija I. razreda, ki začne delati 29. decembra 1869.

Ti mali colniji daje se oblast, poprijemati se okrajšanega colnega ravnanja ali postopka (z napovednicami) po predpisu od 18. septembra 1867 (Drž. zak. št. 175).

Nasproti pa se mala colnija I. razreda v Königshanu na Českem preustroji v malo colnijo II. razreda in začne ko takošna svoje delovanje tudi 29. decembra 1869.

Brestel l. r.

Digitized by Google

175.

Ukaz ministerstva za pravosodje od 20. decembra 1869,

da je občina Ocieka odkazana v okoliš Ropčiškega okrajnega sodišča.

(Štev. 186, izdatek LXXX. Državnega zakonika. Dan izdatbe 24. decembra 1869).

Na podlogi §. 2 postave od 11. junija 1868, Drž. zak. št. 59, odločuje se občina Ocieka iz okoliša Kolbušovskega okrajnega in preiskovalnega sodišča ki se odkazuje v okoliš Ropčiškega okrajnega sodišča, oziroma Pilzenskega preiskovalnega sodišča.

Ta ukaz pride v moč 1. februarja 1870.

Herbst l. r.

176.

Postava od 24. decembra 1869,

zastran tega, da se bodo davki z davščinami vred dalje pobirali, potem, kako se bo državni potrošek za čas od 1. januarja do konca marca 1870 opravljal.

(Štev. 187, izdatek LXXXI. Državnega zakonika. Dan izdatbe 28. decembra 1869).

S privolitvijo obeh zbornic državnega zbora ukazujem tako:

§. 1.

Ministerstvu se daje oblast, za čas od 1. januarja do konca marca 1870 dalje pobirati neposrednje in posrednje davke in davščine s prikladi vred po zdaj obstoječih davkovnih postavah, in sicer priklade k neposrednjim davkom po tisti meri, kakor je v finančni postavi od 23. marca 1869, Drž. zak. št. 34 dolocena.

§. 2.

Upravni troški, kar jih bo v času od 1. januarja do konca marca 1870, naj se po potrebi opravljajo na račun tistih zneskov, kteri se bodo v finančni postavi za leto 1870 pri dotičnih poglavjih in naslovih dovolili za izdanje.

§. 3.

Zvršitev te postave naročuje se ministru za finance.

Na Dunaju, dne 24. decembra 1869.

Franc Jožef l. r.

Taaffe l. r. **Plener** l. r. **Hasner** l. r. **Potocki** l. r. **Giskra** l. r.
Herbst l. r. **Brestel** l. r. **Berger** l. r.

Digitized by Google

177.

Postava od 24. decembra 1869,

zastran prostosti od davka za nekaj let dovoljene pri novih stavbah, prezidbah in prizidbah.

(Štev. 188. izdatek LXXXI. Državnega zakonika. Dan izdatbe 28. decembra 1869).

S privolitvijo obeh zbornic državnega zbora ukazujem tako:

§. 1.

Izjemna prostost od davka, s postavo od 14. novembra 1867, Drž. zak. št. 137 za kraje in posamna poslopja podvržena davku od hišne najemščine, potem s postavo od 3. marca 1868, Drž. zak. št. 16 za kraja in posamna poslopja, ki so hišnemu razrednemu davku podvržena, zastran vseh do konca 1869 po obstoječih stavbenih redih dodelanih in za porabo dobrih novih staveb, prezideb in prizideb, dovoljena in sicer na petnajst let pri novih zidovanjih, in na dvanajst let pri prezidanih in prizidanih poslopjih, bode še dalje veljala za tista poslopja, ktera se v letih 1870 in 1871 po obstoječih stavbenih redih dodelajo in za porabo napravijo.

§. 2.

Zvršitev te postave je naložena ministru za finance.

Na Dunaju, dne 24. decembra 1869.

Franc Jožef l. r.

Taaffe l. r. **Brestel** l. r.

Digitized by Google

BIBLIOTHEK DES K. K. JUSTIZ-MINISTERIUMS

Drugo kazalo.

Abecedno kazalo

k postavam in ukazom iz Državnega zakonika od leta 1869 za Kranjsko vojvodino v slovenskem jeziku razglašenim. *)

A.

Ala na Tirolskem, tukaj bo imel svoj sedež finančni inšpektor in ne več v Rivi. 43, **233**.

Aleksander, princ wirtemberški, koliko je podvržen najvišemu dvornemu maršalstvu kot osebni sodniji. 152, **421**.

Apotekarji, Gl. Lekarji.

Avstrija nad Anižo, poravnava sklenjena z nje odborom glede deželskih iskatev, pod e) dotične postave. 77, **223**.

B.

Bandero novo za pomorske trgovske ladije avstrijsko-ogerske monarhije. 27, **84**.

Belaška velika colnija sme poprijeti se okrajšanega postopka z napovednicami. 21, **81**.

Beloborska mala colnija in raštel prestane. 93, **250**.

Berila za ljudsko šolo, dotični ukaz. 160, **430**.

Blagajnica osrednja, državna in ministerialna izplačevalnica se napravite na Dunaju. 95, **251**.

— kdaj začne delati. 127, **301**.

Bolnice javne, doklej jim veljá pravica dopovračila troškov za preskrbovane uboge. 56, **158**.

Bombaževina, prigled zastran nje na nekterih straneh odpravljen. 140, **396**.

Bramba deželna. Gl. Deželna bramba.

Brežane, tu se napravi puncovališče. 109. **286**.

Brodi, ekspozitura velike colnije na tamkejšnem kolodvoru ima oblast za okrajšani postopek. 137, **394**.

Bruntalsko okrajno glavarstvo bo imelo pod sabo Würbenthalski sodni okraj. 84, **238**.

Bukovina, meje tamkejšnjih okrajnih glavarstev se spremene. 170, **446**.

Bukovinski verski zalog, postava zastran posojila iz istega. 99, **268**.

C.

Celovška velika colnija bo oskrbovala puncovna opravila. 32, **99**.

Cesarski patent, ki sklicuje deželne zbore. 129, **302**.

Cesarski patent, ki sklicuje državni zbor. 161. **431**.

Cesarstveno sodišče, postava o njegovi uredbi. 51, **144**.

— ukaz o štemplji za njegove obravnave. 148, **410**.

— njegov opravilni red. 157. **426**.

Colni dohodki, postava o dogovoru z ogerskimi deželami zastran dotičnih vzajemnih stroškov. 112, **287**.

Colnija mala Kazotska. Gl. Kazotska mala colnija itd.

Colnija mala II. razreda avstrijska pride iz Saharanga nazaj v Vildbihl. 44, **233**.

*) Prvo število je tisto, pod katerem se je postava razglasila, drugo debelejše pa kaže stran, na kteri naj se išče.

Digitized by Google

Colnija mala II. r. v Valarsi ima oblast odpravljati izvažano pivo. 75, **197.**

Colnija mala in raštel v Belemboru je prestala. 93, **250.**

Colnija mala I. r. v Schwarzwasser sme odpravljati izvažno pivo. 110, **286.**

Colnija mala Roshaupt-ska v Waidhausu sme odpravljati pivo pri izvozu. 146, **410.**

— v Volovskem sme z isterskim olji ugodneje ravnati. 165, **444.**

— Gusjatinska sme pivo pri izvozu odpravljati. 166, **445.**

— avstrijska se je postavila v Libavski kolodvor in Königshanska je postala m. c. II. razreda. 174, **448.**

Colnija velika Belaška. Gl. Belaška velika colnija itd.

Colnija velika na Dunaju postavi expozituro v svobodnem hranišču blaga Dunajske trgovske banke. 24, **81.**

Colnija velika Celovška bo tudi puncovališče. 32, **99.**

Colnija velika II. razreda v Tešinu je prejela veče oblasti. 106, **285.**

Colnija velika na pasovskem kolodvoru ima vse pravice velike colnije I. razreda. 108, **285.**

Colnije mednarodne se napravijo v Rivi, Torbole in Kaprile. 46, **235.**

Colnije velike v Tečinu, Rumburgu in Varnsdorfu smejo vpeljati okrajšani postopek z napovednicami. 22, **81.**

Colniji veliki v Košicah in Debrecinu imate oblast vpeljati pri železnicah okrajšani postopek z napovednicami. 42, **233.**

Colnije Brodske ekspozitura na kolodvoru, ktero oblast ima. 137, **394.**

Č.

Česka zahodna železnica, kako naj plača, kar je državi dolžna, dotična postava. 66, **182.**

Česki deželni odbor, poravnava sklenjena z glede nekterih deželskih iskatev, pod a) postave dotične. 77, **223.**

Česko, postava o prostosti od štemplja pri obravnavah zemljiško odvezo zadevajočih. 73, **195.**

Česko, uredba službe za posredne davke. 163, **442.**

— razglas premenjeni razpostavi tamkejšnjih mejnih nadzornikov. 164, **443.**

Črnoviče, postava o posojilu za napravo vladne hiše v tem mestu. 99, **268.**

D.

Darila cesarka za sajenje murb. Gl. Murbe itd.

Davek od pridobitka in dohodkov železnic, dotična postava. 62, **175.**

Davek zemljiški (gruntni). Gl. Zemljiški davek.

Davki neposrednji, kako je uravnana dotična služba na I. stodnji. 153, **421.**

— posrednji, kako je uravnana služba I. stopnje na Češkem. 163. **442.**

Davki bodo se do konca marca 1870 dalje pobirali. 176, **449.**

Davkovne gosposke na I. stopnji, dotični razpis. 153, **421.**

Davščina. Gl. Pristojbina.

Debrecinska velika colnija sme vpeljati postopek z napovednicami. 42, **233.**

Delničarske (akcijske) družbe. Gl. Družbe delničarske itd.

Desetice papirnate. Gl. Papirnate desetice itd.

Deželna bramba, dotična postava. 63, **176.**

Deželni zbori sklicani. 129, **302.**

Dodatni členi k poštni pogodbi s Francijo. 102, **271.**

Dodatni dogovor k pogodbi s Francijo zastran izročevanja hudodelnikov. 54, **155.**

Digitized by Google

Doktorji zunaj Dunaja graduirani. Gl. Zdravniki itd.

Dolg državni. Gl. Državni dolg.

Donava se bo uredila pri Dunaju; dotična postava. 17, **76.**

Dopisnice (dopisne karte) se vpeljujejo. 145, **409.**

Dragobič, tu se napravi puncovališče. 109, **286.**

Drobiž (drobni denar) srebrni. Gl. Srebrni drobiž itd.

Družbe delničarske in komanditske avstrijske in italijanske bodo se vzajemno pripuščale. 23, **81.**

Državna posestva (nepremakljiva), postava zastran njih prodaje. 67, **183.**

Državni enotni dolg, razglas zastran dotičnih novih obligacij. 26, **82.**

Državni zakonik, postava o njem. 124, **298.**

Državni zbor sklican. 161, **431.**

Duhovniki. Gl. Mašniki itd.

Dunajska velika colnija. Gl. Colnija velika na Dunaju itd.

E.

Ekspozitura Dunajske velike colnije v Dunajskem svobodnem hranišču blaga. 24, **81.**

F.

Farmokopeja nova, dotični razpis. 85, **239.**

Fevdi odpravljeni. Gl. Postava o odpravi fevdne vezi itd.

Francija, dodatni dogovor z njo zastran izročevanja hudodelnikov. 54, **155.**

Francija, dodatni členi k poštni pogodbi z njo. 102, **271.**

Finančna okrajna ravnateljstva na Moravskem; nekterim so se spremenili okoliši. 55, **157.**

Finančna postava za leto 1869. 33, **99.**

Finančni nadglednik iz Rive v Alo prestavljen. 43, **233.**

Franc-Jožefov red, posebna poslavitev dodana. 155, **424.**

G.

Gališko posojilo od 350.000 gld. kako naj se poplača; dotična postava. 39, **120.**

Glihenge. Gl. Poravnave.

Gruntne bukve. Glej: Zemljiščna knjiga.

Gruntni davek. Gl. Zemljiški davek itd.

Gasjatinska colnija sme izvozno pivo odpravljati. 166, **445.**

H.

Hipotekarne pravice, kako se na Tirolskem spreminjajo in oglašujejo; dotična postava. 38, **119.**

I.

Imeniki porotniški kako naj se sestavljajo za tiskovna sodišča. 30, **94.**

Inšpektorji. Gl. Nadzorniki.

Italija, pogodba z njo zastran izročevanja hudodelcev. 103, **274.**

Italijanske družbe na delnice in komanditske bodo se v Avstriji pripuščale vzajemno k zvrševanju opravil. 23, **81.**

Izjemne naredbe v Pragi, pod Smihovskim in Karlinskim glavarstvom preklicane. 49, **236.**

— postava o tem, kako in kdaj jih sme vlada kje vpeljati. 60, **160.**

Izplačevalnica ministerialna se napravi na Dunaju, dotični razglas. 95, **251.**

— kdaj začne delati. 127, **301.**

Izraelske rojstne, poročne in mrtvaške bukve; postava o njih dokazni moči. 2, **47.**

Digitized by Google

Izreka o nekterih razletljivih izstrelkih (projektilih) da se ne bodo v vojski rabili. 19, **79.**

Izročevanje hudodelnikov, pogodba o tem s Švedijo in Norvegijo. 14, **59.**

— dodatni dogovor k pogodbi s Francijo. 54, **155.**

— pogodba z Italijo. 103, **274.**

Izstrelki razletljivi izpod 400 granov ne bodo se v vojski rabili. 19, **79.**

J.

Jetniki kaznjenci koliko bodo plačevali za preskrbovanje v ječi. 159, **430.**

Jeziki laški (italijanski), francoski in angleški; kdo more učiti jih. 138, **394.**

Judovske rojstne bukve. Gl. Izraelske rojstne, poročne in mrtv. bukve.

K.

Kaniška mestna občina pride v okoliš Ivančiškega sodišča. 58, **160.**

Karotte na Tirolskem, ondi ima Kazotska colnija svojo ekspozituro. 20, **80.**

Karte dopisne. Gl. Dopisnice.

Kartel zvezni zastran izročevanja hudodelcev še veljà gledé več nemških držav. 171, **447.**

Kasa. Gl. Blagajnica.

Kava (kofé) bo v mejnem okraju Predarelske spet pregledu podvržena. 172, **447.**

Kaznjenci. Gl. Jetniki itd.

Kazotska mala colnija ima ekspozituro v Karotte ter sme italijansko prevozno blago odkazovati. 20, **80.**

Kmetijsko ministerstvo, kaj ima delati zastran obravnav o zlaganju in razdeljevanju zemljišč. 138, **396.**

Kobilarnice državne so prešle iz področja vojnega ministerstva v področje kmetijskega ministerstva. 9, **54.**

Komanditske družbe avstrijske in italijanske se bodo vzajomno pripuščale. 23, **81.**

Königshauska mala colnija I. r. se je spremenila v malo colnijo II. razreda. 174, **448.**

Konkursni postopek. Gl. Pristojbine zastran konkursnega postopka.

Konkursni red se vpeljuje; dotična postava. 1, **1.**

Korešpondenc-karte. Gl. Dopisnice.

Kostanjevica, tu se napravi okrajno sodišče. 107, **285,**

— kdaj začne svoja opravila. 142, **397.**

Košiška velika colnija sme vpeljati postopek z napovednicami. 42, **233.**

Kotorski okraj, ondi se vpeljujejo izjemne naredbe. 151, **420.**

— dotični cesarski ukaz. 156, **425.**

— prepoved zastran izvožnje orožja in streliva. 167, **445.**

Krakovsko mestnodelegirano okrajno sodišče bo imelo pod sabo občino Polwsie Zwierzynieckie. 59, **160.**

Kranjski deželni odbor, poravnava z istim zastran nekterih deželskih iskatev, pod e) dotične postave. 77, **223.**

Krediti dodatni za 1868 dovoljeni. 57, **158.**

— dovoljujejo se ministerstvu bogočastja in uka za 1869. 64, **181.**

— dalje ministerstvu notranjih reči, trgovine, kmetijstva in pravosodja zà 1869. 68, **184.**

Kristijani različne vere, kaj veljá zastran zakona med takimi. 5, **51.**

L.

Ladije trgovske, kako bandero bodo imele na morju. 27, **84.**

Lednica občina pride v okoliš Mikulovskega sodišča. 125, **300.**

Lekarji, nova taksa za zdravila se vpeljuje. 143, **397.**

Lekarski pravilnik. Gl. Farmokopeja.

Digitized by Google

Libavski kolodvor na Pruskem, ondi bo avstrijska colnija. 174, **448.**

Litobratiška občina pride v okoliš Mikulovskega okrajnega sodišča na Moravskem. 105, **248.**

Ljudska šola, postava o načelih za njo veljavnih. 61, **163.**

Loferski urad za prigled blaga in potrošnine na Salcburškem se je opustil. 31, **99.**

Loterijski zajem (posojilo) Stanislavovskega mesta. 35, **117.**

— državni zajem od leta 1860 in 1864, razglas o novih obligacijah. 41, **232.**

Lov (jaga), ribarstvo in poljska policija; ktera opravila ima o tem ministerstvo za kmetijstvo. 18, **77.**

M.

Marke pisemske in novinske stave in zavitki odklej se ne bodo več smeli rabiti. 111, **286.**

Maršalstvo najviše dvorno je osebno sodišče princu Aleksandru virtemberškemu. 152, **421.**

Mašniki v poboljševavnice obsojeni, kaj veljá zaztran njih. 123, **298.** 128, **301.**

Matura, dotična spričevala zunaj tastranskih dežel dobljena tukaj ne veljajo. 28, **84.**

Mikulovsko okrajno sodišče bo imelo Litobratriško občino pod sabo. 105, **284.**

— tudi Lednico in Neudek. 125, **300.**

Mimonjsko in Dobsko sodišče pride pod Česko-Lipsko okrožno sodišče. 168, **445.**

Ministerstvo bogočastja in uka, dobiva dodatni kredit za 1869. 64, **181.**

Ministerstvo za kmetijstvo prevzame upravo državnih kobilarnic in žebčarij. 9, **54.**

— ktero področje bo imelo glede lova, poljske policije in ribštva. 18, **77.**

Ministerstvo za kmetijstvo, ktero opravilo ima glede zlaganja in razdeljevanja zemljišč. 138, **396.**

Moravsko, nekterim okrajnim finančnim ravnateljstvom v ti deželi so se spremenili uradni okoliši. 55, **157.**

— postava o odpravi propinacije in dotičnih polahčicah. 74, **196.**

Murbe, postava o darilih za sajenje istih. 101, **270.**

N.

Nadzorniki mejni na Českem, dotični razglas. 164, **443.**

Nadzorniki šolski deželni, poduk za-nje. 131, **305.**

— okrajni začasni. 130, **303.**

Najviše dvorno maršalstvo. Gl. Maršalstvo itd.

Nemške Libine pridejo pod Šumberško sodišče. 126, **300.**

Nemško-Braniška občina se odkazuje pod Ivančiško sodišče. 58, **160.**

Nepremakljine na Turškem, pod kterimi pogojami jih smejo tujci pridobiti. 16, **73.**

Neudek pride v okoliš Mikulovskega sodišča. 125, **300.**

Notarska pratika, dotična postava v začasni polahčici. 65, **181.**

Novinci vojaški za leto 1869 dovoljeni, dotična postava. 71, **186.**

O.

Obligacije nove enotnega državnega dolga kako se zamenjujejo in prepisujejo. 26, **82.**

— nove namesti neizžrebanih obligacij državnega loterisjkega zajma 1860 in 1864. 41. **232.**

Obrtniška sodišča, dotična postava. 98, **255.**

Ocieka pride v okoliš Ropčiškega okrajnega sodišča. 175, **449.**

Odpovedi najmov, dotični cesarski ukaz se razlaga. 37, **119.**

Digitized by Google

Ogerske dežele; postava o dogovoru z istimi zastran troškov pri colnih dohodkih. 112, **287.**

Ogerske dežele; postava o uredbi razmerja z njimi glede štemplja in taks. 34, **117.**

Okrajna sodišča Česko dobska, Jablonško, Mimonjsko, Turnavsko in Libereško predrugačijo se zastran okoliša. 94, **251.**

Okrajna sodišča Lofersko, Sv. Mihelsko in Thalgavsko se zopet ustanove. 147, **410.**

— kdaj začno svoja dela. 169, **446.**

— v Bukovini dobé druge okoliše. 158, **429.**

— tako tudi okrajna glavarstva. 170, **446.**

Okrajno sodišče se napravi v Rakitnici. Gl. Rakitnica.

Orožje se ne sme izvažati iz pristanišč jadranskega morja. 167, **445.**

P.

Papirnate desetice in srebrne šestice z letnicama 1848 in 1849 doklej se bodo pri državnih blagajnicah jemale. 141, **396.**

Pasovske kolodvora colnija ima vse oblasti velike colnije I. razreda. 108, **285.**

Pisma sodna, ki so pri požaru v Stanislavovu zgorela, naj se brez štemplja vnovo izdajo. 70, **185.**

Pisemske marke. Gl. Marke pisemske itd.

Pivo (ol); dotična postava o potrošnini. 52, **149.**

— dotični razpis zlasti o prigledu tega davka, in o izvozu piva. 53, **151.**

Poduk za deželne šolske nadzornike. 131, **305.**

— za začasne okrajne šolske nadzornike. 130, **303.**

Pogodba državna s Švedijo in Norvegijo zastran izročevanja hudodelnikov. 14, **59.**

Pogodba s Prusijo o vstanovitvi mej državnih. 134, **375.**

Pogodba s Švajco o uredbi meje. 3, **48.**

Pogodba s Švajco o trgovini. 15, **63.**

— o poštnih rečeh. 40, **121.**

Pogodba telegrafska mednarodna (pregledana). 133, **337.**

Pogodba z Italijo o izročevanju hudodelnikov, 103, **274.**

Potwsie Zwierzynieckie, ta občina se odkazuje v Krakovskega okrajnega sodišča okoliš. 59, **160.**

Popis ljudstva; dotična postava. 72, **187.**

— dotični poduk in zvršilni ukaz. 132, **309.**

Poravnave pred občinskimi možmi sklenjene; dotična postava. 144, **407.**

Porotniki bodo sodili hudodelstva in pregreške po tisku storjene. 29, **85.**

— kako naj se sestavljajo njih imeniki; dotična postava. 30, **94.**

Poskušnja spraviti zakonske, ki želé ločeni biti; dotična postava. 4, **50.**

Posojilo (predzajem) Galiciji dano kako naj se izplača; dotična postava. 39, **120.**

— državno loterijsko od l. 1860 in 1864, razglas zastran novih obligacij. 41, **232.**

Postava finančna. Gl. Finančna postava.

Postava, s ktero se vpeljuje konkursni red. 1, **1.**

Postava o dokaznosti izraelskih rojstnih, poročnih in mrtvaških bukev. 2, **47.**

Postava zastran poskušnje spraviti zakonske, ki se hočejo ločiti. 4, **50.**

Postava o zakonu med raznoverskimi kristijani. 5, **51.**

Postava, ki predrugačuje predpise o pristojbinah zastran konkursnega postopka. 6, **52.**

Postava gledé zemljiščno-knjižne razdelitve nepremakljivega posestva in dotičnega postopka. 12, **55.**

Postava zastran troškov za uredbo reke Donave pri Dunaju. 17, **76.**

Digitized by Google

Postava zastran odgovornosti železnic za poškodbe. 25, **82.**

— o tem, kako naj se sestavljajo porotniški imeniki. 30, **94.**

— o uredbi razmerja med tostranskimi in ogerskimi deželami gledé na štempelj, pristojbine in takse. 34, **117.**

— o loterijsken zajmu (posojilu) Stanislavovskega mesta. 35, **117.**

— ki vpeljuje porote za hudodelstva pregreške s tiskom storjene. 29, **85.**

— ki razlaga §. 25 cesarskega ukaza od 16. novembra 1858. 37, **119.**

— zastran oglaševanja in predrugačevanja hipotekarnih pravic na Tirolskem. 38, **119.**

— kako naj poplačajo Galiciji posojeni denarji znesoči 350,000 gld. 39, **120.**

— zastran uradnikov zbornih sodišč, kar se tiče njih naslovov in adjut. 45, **134.**

— o uredbi in postopku cesarstvenega sodišča. 51, **144.**

— o pobiranju potrošnine od piva. 25, **149.**

— dotični zvršilni razpis. 53, **151.**

— o tem, kdaj ugasnejo pravice javnih bolnic do povračila troškov za uboge bolnike. 56, **158.**

— zastran dodatnih kreditov za 1868. 57, **158.**

— o oblasti vlade, zaukazovati izjemne naredbe. 60, **160.**

— o načelih za ljudsko šolo. 61, **163.**

— o odmeri, predpisovanju in pobira pridobitnega in dohodnega davka za železnocestna začetja. 62, **175.**

— o deželni brambi. 63, **176.**

— o dodatnem kreditu, dovoljenem ministerstvu bogočastja in uka za 1869. 64, **181.**

— o začasni polahčici zastran notarske pratike. 65, **181.**

Postava dolgu češke zahodne železnice, kako naj ga plača državi. 66, **182.**

— o prodaji državnih nepremakljin. 67, **183.**

— s ktero se ministerstvoma notranjih reči, trgovine, kmetijstva in pravosodja dovoljujejo dodatni krediti za 1869. 68, **184.**

— o tem, da se sme še préd kovati srebrni drobiž namesti šestic z letnico 1848 in 1849. 69, **185.**

— o prostosti štemplja za obnovo v Stanislavovu zgorevših pisem. 70, **185.**

— o številu vojaških novincev za leto 1869. 71, **186.**

— o popisovanju ljudstva. 72, **187.**

— o prostosti od štemplja in pristojbin pri obravnavah za dognanje zemljiške odveze na Českem. 73, **195.**

— zastran odkupa propinacije na Moravskem in Sleškem in dotičnih polahčic glede štemplja i. t. d. 74, **196.**

— o zemljiškem (gruntnem) davku. 76, **197.**

— zastran povravnav z nekterimi deželnimi zbori glede podporščin in kapitalizacije letnih dotacij. 77, **223.**

— zastran prostosti od davka za nove železnice. 79, **227.**

— za železnico od Premišlja na Hyrov, Lisko, Zagor in Ščavne do gališko-ogerske deželne meje pri Lupkovu. 80, **228.**

— za železnico od Gradca v Sv. Gothardt. 81, **230.**

— za železnico od Sv. Petra do Reke in od Belaka do Franzensfeste. 82, **232.**

— za prenarédbo Linsko-Budejoviške konjske železnice v lokomotivno železnico s panogo od Wartberga do Sv. Valentina. 83, **235.** (Gl. tudi 97, **252.**)

— o opravilih vojaških sodišč. 86, **239.**

— o potrošnini od vina in mošta na Predarelskem in v liechtensteinski knežiji. 87, **245.**

— za železnico od Bludenca do ovstrijsko-bavarske meje z 2 panogama. 88, **245.**

Digitized by Google

Postava da se izdelajo linije Franc-Jožefove železnice. (Postava in odgovor.) 89, **248.**

— dotični dogovor 100, **269.**

— o tem, da so pisma zadevajoča odpravo in odkupitev propinacije prosta poštnine. 90, **249.**

— zastran ustanovitve obrtniških sodišč. 98, **255.**

— v zajmu iz Bukovinskega verskega zaloga za napravo vladnega poslopja v Črnovičah. 99, **268.**

— o darilih za sajenje murbenih dreves. 101, **270.**

— o vodnem pravů. 104, **280.**

— o dogovoru, ki ga sme ministerstvo skleniti z ogerskimi deželami zastran vzajemnih stroških pri colnih dohodkih. 112, **287.**

— od opravi fevdne vezi na Moravskem. 113, **288.**

— v Avstriji pod Anižo. 114, **289.**

— v Avstriji nad Anižo. 115, **290.**

— na Českem. 116, **291.**

— na Sleškem. 117, **292.**

— na Tirolskem in Predarelskem. 118, **293.**

— na Primorskem. 119, **294.**

— v Dalmaciji. 120, **295.**

— na Koroškem. 121, **296.**

— na Kranjskem. 122, **297.**

— o razglaševanju postav in ukazov z državnim zakonikom. 124, **298.**

— zastran zvršljivosti poravnav sklenjenih pred občinskimi zaupnimi možmi in zastran dotičnih pristojbin. 144, **407.**

— da se bodo davki do konca marca 1870 smeli dalje pobirati, kot doslej. 176, **449.**

— zastran prostosti od davka za nekaj let dovoljene pri novih stavbah, prezidbah in prizidbah. 177, **450.**

Poškodbe na železnicah, postava zastran odgovornosti za-nje. 25, **82.**

Poštna pogodba s Švajco. 40, **121.**

— pogodba s Francijo, dodatni členi k nji. 102, **271.**

— s Srbijo. 149, **411.**

— z zedinjenima kneževinama (Romanijo). 162, **438.**

Potrošnina za klejevo ali koščeno tolščo ustanovljena. 11, **54.**

— od piva, dotična postava. 52, **149.**

— dotični razpis. 53, **151.**

— od vina na predarelski meji, kteri uradi jo bodo pobirali. 150, **420.**

Praga, ondi vpeljane izjemne naredbe se preklicujejo; dotični ukaz. 49, **236.**

Pratika notarska. Gl. Notarska pratika.

Predarelsko, postava o potrošnini od vina in mošta v ti deželi. 87, **245.**

Preklic izjemnih naredeb za Prago, Karlin in Smihov. 49, **236.**

— prepovedi, delati vino ali jesih iz vinskih droži. 91, **250.**

Prepoved, delati vino ali jesih iz vinskih droži, preklicana. 91, **250.**

— izvažati orožje iz pristanišč jadranskega morja. 167, **445.**

Preskušnja, doktorji, ki hočejo na Dunaju ljudi ozdravljati, ne potrebujejo ponavljati jo. 173, **448.**

Prestop od ene vere k drugi; zvršilni ukaz dotične postave. 8, **53.**

Prezidbe, dotična postava. 177, **450.**

Prigled blaga, dotični predpisi se predrugačujejo glede bombaževine. 140, **396.**

Prigledni (kontrolni) urad Loferski je prestal. 31, **99.**

Digitized by Google

Pripustnina za cesarske žebce v letu 1869. 10, **54.**

Pripuščanje cesarskih žebcev v letu 1869. 10, **54.**

Priseženci. Gl. Porotniki.

Pristojbine zastran konkursnega postopka; predpisi dotični se spreminjajo. 6, **52.**

— zastran obravnav cesarstvenega sodišča. 148, **410.**

Pritožbe (rekursi) do ministra notranjih reči morajo se v krajšem roku podajati. 96, **251.**

Prizidki, dotična postava. 177, **450.**

Prodaja nekterih državnih posestev, dotična postava. 67, **183.**

Projektili. Gl. Izstrelki.

Propinacijna pravica, pisma nje odkup zadevajoča so prosta poštnine, dotična postava. 90, **249.**

Propinacijne pravice; postava zastran odprave istih na Moravskem in Sleškem. 74, **196.**

Prostost od davka za nove železnice, dotična postava. 79, **227.**

— poštnine za pisma odkup propinacijnih pravic zadevajoča. 90, **249.**

Prusija, pogodba z njo o določbi mej. 134, **375.**

Puncovališče se napravi v Brežanah in Drogobiču. 109, **286.**

Puncovanje bo oskrbovala Celovška velika colnija. Gl. Celovška velika colnija i. t. d.

Putilsko okrajno sodišče se napravi vnovič. 158, **429.**

R.

Rakitnica na Českem bo sedež okrajnega sodišča. 48, **235.**

— kdaj začne delati. 92, **250.**

Redovne osebe, ki se zapro na povelje svojih višjih, kaj veljá zastran njih. 128, **301.**

Rekruti. Gl. Novinci vojaški i. t. d.

Rekursi. Gl. Pritožbe i. t. d.

Riva, od tod se prestavi finančni nadglednik v Alo. 43, **233.**

— tu se napravi mednarodna colnija. 46, **235.**

Rivski finančni nadglednik se prestavi v Alo. 43, **233.**

Romanija, poštna pogodba z njo. 162, **437.**

Ropčiško okrajno sodišče bo imelo pod sabo tudi občino Ocieko. 175, **449.**

Rumburška velika colnija. Gl. Colnije velike v Tečinu i. t. d.

S.

Salcburško, ondi se ustanové nova okrajna sodišča. Gl. Okrajna sodišča Lofersko, Sv. Mihelsko i. t. d.

Schwarzwasser, tamkejšnja colnija sme odpravljati izvozno pivo. 110, **286.**

Senftenberško (Žamberško) okrajno glavarstvo bo imelo pod sabo novi Rakitniški sodni okraj. 47, **235.**

Senožeče, tu se napravi okrajno sodišče. 107, **285.**

— kdaj začne svoja opravila. 142, **397.**

Serbija, poštna pogodba z njo. 149, **411.**

Sleški deželni odbor, poravnava sklenjena z istim zastran nekterih deželskih izkatev, pod *b)* dotične postave. 77, **223.**

Sleško, postava o odpravi propinacije in o dotičnih polahčicah. 74, **196.**

Sodišča okrajna na Českem. Gl. Okrajna sodišča i. t. d.

— obrtniška. Gl. Obrtniška sodišča.

Sodišča zborna, postava o naslovih in prejemkih njihovih uradnikov in služabnikov. 45, **234.**

Digitized by Google

Ogerske dežele; postava o dogovoru z istimi zastran troškov pri colnih dohodkih. 112, **287.**

Ogerske dežele; postava o uredbi razmerja z njimi glede štemplja in taks. 34, **117.**

Okrajna sodišča Česko dobska, Jablonško, Mimonjsko, Turnavsko in Liberečko predrugačijo se zastran okoliša. 94, **251.**

Okrajna sodišča Lofersko, Sv. Mihelsko in Thalgavsko se zopet ustanove. 147, **410.**

— kdaj začno svoja dela. 169, **446.**

— v Bukovini dobé druge okoliše. 158, **429.**

— tako tudi okrajna glavarstva. 170, **446.**

Okrajno sodišče se napravi v Rakitnici. Gl. Rakitnica.

Orožje se ne sme izvažati iz pristanišč jadranskega morja. 167, **445.**

P.

Papirnate desetice in srebrne šestice z letnicama 1848 in 1849 doklej se bodo pri državnih blagajnicah jemale. 141, **396.**

Pasovske kolodvora colnija ima vse oblasti velike colnije I. razreda. 108, **285.**

Pisma sodna, ki so pri požaru v Stanislavovu zgorela, naj se brez štemplja vnovo izdajo. 70, **185.**

Pisemske marke. Gl. Marke pisemske itd.

Pivo (ol); dotična postava o potrošnini. 52, **149.**

— dotični razpis zlasti o prigledu tega davka, in o izvozu piva. 53, **151.**

Poduk za deželne šolske nadzornike. 131, **305.**

— za začasne okrajne šolske nadzornike. 130, **303.**

Pogodba državna s Švedijo in Norvegijo zastran izročevanja hudodelnikov. 14, **59.**

Pogodba s Prusijo o vstanovitvi mej državnih. 134, **375.**

Pogodba s Švajco o uredbi meje. 3, **48.**

Pogodba s Švajco o trgovini. 15, **63.**

— o poštnih rečeh. 40, **121.**

Pogodba telegrafska mednarodna (pregledana). 133, **337.**

Pogodba z Italijo o izročevanju hudodelnikov. 103, **274.**

Potwsie Zwierzynieckie, ta občina se odkazuje v Krakovskega okrajnega sodišča okoliš. 59, **160.**

Popis ljudstva; dotična postava. 72, **187.**

— dotični poduk in svršilni ukaz. 132, **309.**

Poravnave pred občinskimi možmi sklenjene; dotična postava. 144, **407.**

Porotniki bodo sodili hudodelstva in pregreške po tisku storjene. 29, **85.**

— kako naj se sestavljajo njih imeniki; dotična postava. 30, **94.**

Poskušnja spraviti zakonske, ki želé ločeni biti; dotična postava. 4, **50.**

Posojilo (predzajem) Galiciji dano kako naj se izplača; dotična postava. 39, **120.**

— državno loterijsko od l. 1860 in 1864, razglas zastran novih obligacij. 41, **232.**

Postava finančna. Gl. Finančna postava.

Postava, s ktero se vpeljuje konkursni red. 1, **1.**

Postava o dokaznosti izraelskih rojstnih, poročnih in mrtvaških bukev. 2, **47.**

Postava zastran poskušnje spraviti zakonske, ki se hočejo ločiti. 4, **50.**

Postava o zakonu med raznoverskimi kristijani. 5, **51.**

Postava, ki predrugačuje predpise o pristojbinah zastran konkursnega postopka. 6, **52.**

Postava gledé zemljiščno-knjižne razdelitve nepremakljivega posestva in dotičnega postopka. 12, **55.**

Postava zastran troškov za uredbo reke Donave pri Dunaju. 17, **76.**

Digitized by Google

Post.

Postava zastran odgovornosti železnic za poškodbe. 25, **82.**

— o tem, kako naj se sestavljajo porotniški imeniki. 30, **94.**

— o uredbi razmerja med tostranskimi in ogerskimi deželami gledé na štempelj, pristojbine in takse. 34, **117.**

— o loterijsken zajmu (posojilu) Stanislavovskega mesta. 35, **117.**

— ki vpeljuje porote za hudodelstva pregreške s tiskom storjene. 29, **85.**

— ki razlaga §. 25 cesarskega ukaza od 16. novembra 1858. 37, **119.**

— zastran oglaševanja in predrugačevanja hipotekarnih pravic na Tirolskem. 38, **119.**

— kako naj poplačajo Galiciji posojeni denarji znesoči 350,000 gld. 39, **120.**

— zastran uradnikov zbornih sodišč, kar se tiče njih naslovov in adjut. 45, **234.**

— o uredbi in postopku cesarstvenega sodišča. 51, **144.**

— o pobiranju potrošnine od piva. 25, **149.**

— dotični zvršilni razpis. 53, **151.**

— o tem, kdaj ugasnejo pravice javnih bolnic do povračila troškov za uboge bolnike. 56, **158.**

— zastran dodatnih kreditov za 1868. 57, **158.**

— o oblasti vlade, zaukazovati izjemne naredbe. 60, **160.**

— o načelih za ljudsko šolo. 61, **163.**

— o odmeri, predpisovanju in pobira pridobitnega in dohodnega davka za železnocestna započetja. 62, **175.**

— o deželni brambi. 63, **176.**

— o dodatnem kreditu, dovoljenem ministerstvu bogočastja in uka za 1869. 64, **181.**

— o začasni polahčici zastran notarske pratike. 65, **181.**

Post.

Postava dolgu česke zahodne železnice, kako naj ga plača državi. 66, **182.**

— o prodaji državnih nepremakljin. 67, **183.**

— s ktero se ministerstvoma notranjih reči, trgovine, kmetijstva in pravosodja dovoljujejo dodatni krediti za 1869. 68, **184.**

— o tem, da se sme že préd kovati srebrni drobiž namesti šestic z letnico 1848 in 1849. 69, **185.**

— o prostosti štemplja za obnovo v Stanislavovu zgorevših pisem. 70, **185.**

— o številu vojaških novincev za leto 1869. 71, **186.**

— o popisovanju ljudstva. 72, **187.**

— o prostosti od štemplja in pristojbin pri obravnavah za dognanje zemljiške odveze na Českem. 73, **195.**

— zastran odkupa propinacije na Moravskem in Sleškem in dotičnih polahčic glede štemplja i. t. d. 74, **196.**

— o zemljiškem (gruntnem) davku. 76, **197.**

— zastran povravnav z nekterimi deželnimi zbori glede podporščin in kapitalizacije letnih dotacij. 77, **223.**

— zastran prostosti od davka za nove železnice. 79, **227.**

— za železnico od Premišlja na Hyrov, Lisko, Zagor in Ščavne do gališko-ogerske deželne meje pri Lupkovu. 80, **228.**

— za železnico od Gradca v Sv. Gothardt. 81, **230.**

— za železnico od Sv. Petra do Reke in od Belaka do Franzensfeste. 82, **232.**

— za prenarédbo Linsko-Budejoviške konjske železnice v lokomotivno železnico s panogo od Wartberga do Sv. Valentina. 83, **235.** (Gl. tudi 97, **252.**)

— o opravilih vojaških sodišč. 86, **239.**

— o potrošnini od vina in mošta na Predarelskem in v liechtensteinski kneziji. 87, **245.**

— za železnico od Bludenca do ovstrijsko-bavarske meje z 2 panogama. 88, **245.**

Digitized by Google

Post. | **Poš. Pri.**

Postava da se izdelajo linije Franc-Jožefove železnice. (Postava in odgovor.) 89, **248.**

— dotični dogovor 100, **269.**

— o tem, da so pisma zadevajoča odpravo in odkupitev propinacije prosta poštnine. 90, **249.**

— zastran ustanovitve obrtniških sodišč. 98, **255.**

— v zajmu iz Bukovinskega verskega zaloga za napravo vladnega poslopja v Črnovičah. 99, **268.**

— o darilih za sajenje murbenih dreves. 101, **270.**

— o vodnem pravu. 104, **280.**

— o dogovoru, ki ga sme ministerstvo skleniti z ogerskimi deželami zastran vzajemnih stroških pri colnih dohodkih. 112, **287.**

— od opravi fevdne vezi na Moravskem. 113, **288.**

— v Avstriji pod Anižo. 114, **289.**

— v Avstriji nad Anižo. 115, **290.**

— na Českem. 116, **291.**

— na Sleškem. 117, **292.**

— na Tirolskem in Predarelskem. 118, **293.**

— na Primorskem. 119, **294.**

— v Dalmaciji. 120, **295.**

— na Koroškem. 121, **296.**

— na Kranjskem. 122, **297.**

— o razglaševanju postav in ukazov z državnim zakonikom. 124, **298.**

— zastran zvršljivosti poravnav sklenjenih pred občinskimi zaupnimi možmi in zastran dotičnih pristojbin. 144, **407.**

— da se bodo davki do konca marca 1870 smeli dalje pobirati, kot doslej. 176, **449.**

— zastran prostosti od davka za nekaj let dovoljene pri novih stavbah, prezidbah in prizidbah. 177, **450.**

Poškodbe na železnicah, postava zastran odgovornosti za-nje. 25, **82.**

Poštna pogodba s Švajco. 40, **121.**

— pogodba s Francijo, dodatni členi k nji. 102, **271.**

— s Srbijo. 149, **411.**

— z zedinjenima kneževinama (Romanijo). 162, **433.**

Potrošnina za klejevo ali koščeno tolščo ustanovljena. 11, **54.**

— od piva, dotična postava. 52, **149.**

— dotični razpis. 53, **151.**

— od vina na predarelski meji, kteri uradi jo bodo pobirali. 150, **420.**

Praga, ondi vpeljane izjemne naredbe se preklicujejo; dotični ukaz. 49, **236.**

Pratika notarska. Gl. Notarska pratika.

Predarelsko, postava o potrošnini od vina in mošta v ti deželi. 87, **245.**

Preklic izjemnih naredeb za Prago, Karlin in Smihov. 49, **236.**

— prepovedi, delati vino ali jesih iz vinskih droži. 91, **250.**

Prepoved, delati vino ali jesih iz vinskih droži, preklicana. 91, **250.**

— izvažati orožje iz pristanišč jadranskega morja. 167, **445.**

Preskušnja, doktorji, ki hočejo na Dunaju ljudi ozdravljati, ne potrebujejo ponavljati jo. 173, **448.**

Prestop od ene vere k drugi; zvršilni ukaz dotične postave. 8, **53.**

Prezidbe, dotična postava. 177, **450.**

Prigled blaga, dotični predpisi se predrugačujejo glede bombaževine. 140, **396.**

Prigledni (kontrolni) urad Loferski je prestal. 31, **99.**

Digitized by Google

Pripustnina za cesarske žebce v letu 1869. 10, **54.**

Pripuščanje cesarskih žebcev v letu 1869. 10, **54.**

Priseženci. Gl. Porotniki.

Pristojbine zastran konkursnega postopka; predpisi dotični se spreminjajo. 6, **52.**

— zastran obravnav cesarstvenega sodišča. 148, **410.**

Pritožbe (rekursi) do ministra notranjih reči morajo se v krajšem roku podajati. 96, **251.**

Prizidki, dotična postava. 177, **450.**

Prodaja nekterih državnih posestev, dotična postava. 67, **183.**

Projektili. Gl. Izstrelki.

Propinacijna pravica, pisma nje odkup zadevajoča so prosta poštnine, dotična postava. 90, **249.**

Propinacijne pravice; postava zastran odprave istih na Moravskem in Sleškem. 74, **196.**

Prostost od davka za nove železnice, dotična postava. 79, **227.**

— poštnine za pisma odkup propinacijnih pravic zadevajoča. 90, **249.**

Prusija, pogodba z njo o določbi mej. 134, **375.**

Puncovališče se napravi v Brežanah in Drogobiču. 109, **286.**

Puncovanje bo oskrbovala Celovška velika colnija. Gl. Celovška velika colnija i. t. d.

Putilsko okrajno sodišče se napravi vnovič. 158, **429.**

R.

Rakitnica na Češkem bo sedež okrajnega sodišča. 48, **235.**

— kdaj začne delati. 92, **250.**

Redovne osebe, ki se zapro na povelje svojih višjih, kaj veljá zastran njih. 128, **301.**

Rekruti. Gl. Novinci vojaški i. t. d.

Rekursi. Gl. Pritožbe i. t. d.

Riva, od tod se prestavi finančni nadglednik v Alo. 43, **233.**

— tu se napravi mednarodna colnija. 46, **235.**

Rivski finančni nadglednik se prestavi v Alo. 43, **233.**

Romanija, poštna pogodba z njo. 162, **437.**

Ropčiško okrajno sodišče bo imelo pod sabo tudi občino Ocieko. 175, **449.**

Rumburška velika colnija. Gl. Colnije velike v Tečinu i. t. d.

S.

Salcburško, ondi se ustanové nova okrajna sodišča. Gl. Okrajna sodišča Lofersko, Sv. Mihelsko i. t. d.

Schwarzwasser, tamkejšnja colnija sme odpravljati izvozno pivo. 110, **286.**

Senftenberško (Žamberško) okrajno glavarstvo bo imelo pod sabo novi Rakitniški sodni okraj. 47, **235.**

Senožeče, tu se napravi okrajno sodišče. 107, **285.**

— kdaj začne svoja opravila. 142, **397.**

Serbija, poštna pogodba z njo. 149, **411.**

Sleški deželni odbor, poravnava sklenjena z istim zastran nekterih deželskih izkatev, pod *b)* dotične postave. 77, **223.**

Sleško, postava o odpravi propinacije in o dotičnih polahčicah. 74, **196.**

Sodišča okrajna na Českem. Gl. Okrajna sodišča i. t. d.

— obrtniška. Gl. Obrtniška sodišča.

Sodišča zborna, postava o naslovih in prejemkih njihovih uradnikov in služabnikov. 45, **234.**

Digitized by Google

Sodišče cesarstveno. Gl. Cesarstveno sodišče.

Sodišče okrajno se napravi v Würbenthalu. Gl. Würbenthal.

— v Senožečah in Kostanjevici. Gl. Senožeče.

Spričevala zrelosti dobljena zunaj tostranskih dežel ne veljajo. 28, **84**.

Srebrni drobiž namesti srebrnih šestic se sme že prej začeti kovati; dotična postava. 69, **185**.

Stanislavov sme napraviti loterijsko posojilo; dotična postava. 35, **117**.

— spisi, zgorevši pri požaru tega mesta naj se brez štemplja obnavljajo, dotična postava. 70, **185**.

Stečajni red. Gl. Konkursni red.

Strelivo (municija) se ne sme izvažati iz pristanišč jadranskega morja. 167, **445**.

Svetovalstva šolska. Gl. Šolska svetovalstva i. t. d.

Šestice srebrne doklej. se bodo še jemale pri državnih kasah. 141, **396**.

Škofje razsodbe, da se ima mašnik zapreti, ali se zvršujejo, dotični ukaz. 123, **298**.

Šola ljudska. Gl. Ljudska šola.

Šolska svetovalstva, postava zastran državnih služeb pri njih. 36, **118**.

Šolske bukve. Gl. Učne knjige i. t. d.

Šolski nadzorniki deželni. Gl. Nadzorniki šolski i. t. d.

Špitali. Gl. Bolnice.

Štajerski deželni odbor, poravnava sklenjena z istim zastran nekterih deželskih iskatev, pod *d)* dotične postave. 77, **223**.

Štempeljska pristojbine, kteri so podvrženi telegrami na gosposke; dotični ukaz. 7, **52**.

Štemplji in takse, postava o uredbi razmerja dotičnega med tastranskimi in ogerskimi deželami. 34, **117**.

Šumberško okrajno sodišče bo pod sabo imelo Nemške Libine. 126, **300**.

Švajca. Pogodbo z njo o uredbi meje. 3, **48**.

— o trgovini. 15, **63**.

— o poštni zvezi. 40, **121**.

Švedija in Norvegija. Pogodba s tema državama o izročevanju hudodelcev. 14, **59**.

T.

Taksa zdravilska nova, dotični ukaz. 143, **397**.

Takse za domače telegrame in prostost od njih, dotični ukaz. 154, **422**.

Tečinska velika colnija. Gl. Colnije velike v Tečinu i. t. d.

Telegrafska pogodba mednarodna. Gl. Pogodba telegrafska i. t. d.

Telegrami (telegrafske vloge) na gosposke; ktera štempeljska davščina se opravlja zanje in kako. 7, **52**.

— po domačih deželah, ukaz zastran dotičnih taks. 154, **422**.

Tešinska velika colnija II. ima oblast za okrajšani postopek. 106, **285**.

Tirolsko; postava o oglaševanju in spreminjanju hipotekarnih pravic v ti deželi. 38, **119**.

Tiskovna sodišča; dotični postavi. 29, **85** in 30, **94**.

Tolšča klejeva ali koščena kteri potrošnini bo podvržena. 11, **54**.

Turčija; postava zastran tega, pod kterimi pogojami smejo na Turškem tujci nepremakljivo posestvo pridobivati. 16, **78**.

U.

Učitelj laškega, francoskega in angleškega jezika kdo sme biti. 138, **394**.

Učne knjige in berila za ljudsko šolo, dotični ukaz. 160, **430**.

Digitized by Google

V.

Valarška mala colnija na Tirolskem odpravlja pivo pri izvozu. 75, **197.**

Varnsdorfska velika colnija. Gl. Colnije velike v Tečinu i. t. d.

Vildbihl na Tirolskem, mala colnija avstrijska premesti se zopet sem iz bavarskega Sahsranga. 44, **133.**

Vino, uradi, pobirajoči dotično potrošnino na predarelski meji. 150, **420.**

Vinske droži, iz njih se sme delati vino in jesih. 91, **250.**

Vode, pravica do njih, državna postava uravnana. 104, **280.**

Vodno pravo, dotična postava. 104, **280.**

Vojaška sodišča, ktero področje bodo imela, dotična postava. 86, **239.**

Volovska colnija I. r. sme isterska in dalmatinska olja ugodneje imeti glede cola. 165, **444.**

Vžitni davek (dacija). Gl. Potrošnina.

W.

Waidhaus, oblasti ondešnje Rosshauptske male colnije. 146, **410.**

Würbenthal (Vrbno) na Sleškem, tu se napravi okrajno sodišče. 78, **227.**

— tega sodišča okraj se odkazuje v okoliš Bruntalskega okrajnega glavarstva. 84, **238.**

Würbenthalsko (Vrbensko) okrajno sodišče kdaj začne svoje delovanje. 136, **394.**

Z.

Zakon med kristijani različne spoznave. Dotična postava. 5, **51.**

Zakonik državni. Gl. Državni zakonik.

Zakonski, ki hočejo ločeni biti; kako naj se skušajo spraviti med seboj. 4, **50.**

Zapisnik o pristopu avstrijsko-ogerske monarhije k turški postavi zastran pravice tujcev, na Turškem zemljišče pridobivati v last. 16, **73.**

Zastava, gl. Bandero.

Zavitki (couverts), gl. Marke pisemske i. t. d.

Zdravilska taksa, gl. Taksa zdravilska nova i. t. d.

Zdravniki, če hočejo na Dunaju praktiko imeti, ne potrebujejo več ponavljati preskušnje. 173, **448.**

Zedinjeni kneževini, gl. Romanija.

Zemljišča če se zlagajo ali razdeljujejo, kako opravilo ima pri tem ministerstvo za kmetijstvo. 136, **396.**

Zemljiška odveza na Českem, dotična postava. 73, **195.**

Zemljiščna knjiga; postava za odpis in vpis zemljišč. 12, **55.**

Zemljiški davek. Dotična postava. 76, **197.**

Zglasitev odstopa od ktere vere, komu se daje. Gl. Prestop od ene vere k drugi.

Zidanja nova, doklej bodo davka prosta, dotična postava. 177, **450.**

Zvezni kartel, gl. Kartel zvezni.

Zvršitveni ukaz za postavo o prestopu od ene vere k drugi. 8, **53.**

Žebci erarialni, pod kterimi pogojami se bodo v letu 1869 pripuščali k kobilam. 10, **54.**

žebčarije, gl. Kobilarnice i. t. d.

železnica zahodna česka, gl. Česka zahodna železnica i. t. d.

— od Premišlja do gališko-ogerske meje pri Lupkovu; dotična postava. 80, **228.**

— od Gradca v Sv. Gothard, dotična postava. 81, **230.**

— od sv. Petra do Reke in od Belaka do Franzensfeste 82, **232.**

Digitized by Google

Želez.

Železnica konjska Linško-Budejoviška se predela v lokomotivno železnico. 83, **235** in 97, **252**.

— od Bludenca do bavarske meje pri Loiblahu z 2 panogama. 88, **245**.

— Franc-Jožefova, postava o izdelatvi njenih linij. 89, **248**.

— dotični dogovor. 100, **269**.

Želez.

Železnice od Belaka do Franzensfeste in od Sv. Petra do Reke; dogovor z južno državno železnico. 135, **392**.

— postava glede odškodbe in odgovornosti za nesreče, ki se primerijo na njih. 25, **82**.

— postava zastran prostosti od davka pri novih železnicah. 79, **227**.

— postava o davku od pridobitka in dohodka za železnocestna podvzetja. 62, **175**.

Digitized by Google

Gesetz- und Verordnungs-Blatt

für das

Herzogthum Krain.

Jahrgang 1869.

BIBLIOTHEK DES K. K. JUSTIZ-MINISTERIUMS

Zakonik in ukazni list

za

VOJVODSTVO KRANJSKO.

Leto 1869.

Laibach. Gedruckt bei Rosalia Eger. — V LJUBLJANI. Natisnila Rozalia Eger.

Digitized by Google

Digitized by Google

BIBLIOTHEK DES K. K. JUSTIZ-MINISTERIUMS

Chronologisches Verzeichniß

der vom 1. Jänner bis 31. Dezember 1869 in den Stücken I bis XXIII ausgegebenen Gesetze und Verordnungen für das Herzogthum Krain.

Datum des Gesetzes	Tag der Kundmachung des Gesetzes im Gesetzblatte	Beginn der verbindenden Kraft des Gesetzes	Inhalt	Nummer des Stückes	Nummer des Gesetzes	Seite
1868 5. Dezember	1869 14. Jänner	1868 8. Dezember	Gesetz, womit für die im Reichsrathe vertretenen Königreiche und Länder die Art und Weise der Erfüllung der Wehrpflicht geregelt wird	I	1	2
12. Dezember	18. Jänner	1869 2. Februar	Erlaß der k. k. Landesregierung für Krain, betreffend die Vorspannsaufrechnung zwischen den Schubstationen Ratschach und Nassenfuß	II	2	16
13. Dezember	20. Jänner	4. Februar	Gesetz, wirksam für das Herzogthum Krain, betreffend die Einführung einer Hundesteuer	III	4	18
16. Dezember	18. Jänner	2. Februar	Kundmachung der k. k. Landesregierung für Krain, womit verlautbart wird, daß die k. k. Landesregierung zur Ertheilung von ausnahmsweisen Ehebewilligungen nach §. 44 des Wehrgesetzes vom 5. Dez. 1868 von dem k. k. Ministerium für Landesvertheidigung und öffentliche Sicherheit delegirt ist	II	3	16
1869 2. Jänner	23. Jänner	7. Februar	Gesetz, wirksam für das Herzogthum Krain, womit die §§. 1 bis 4 der Gemeindeordnung vom 17. Februar 1866 abgeändert werden	IV	5	20
10. Jänner	8. Februar	23. Februar	Kundmachung der k. k. Landesregierung für Krain, womit mehrere Bestimmungen zur Ausführung des Wehrgesetzes in Absicht auf die im Verbande des Heeres (Kriegsmarine) Dienenden, auf die Aufnahme Einjährig-Freiwilliger im Jahre 1869 und auf den freiwilligen Eintritt in die Armee (Kriegsmarine) im allgemeinen zur öffentlichen Kenntniß gebracht werden	V	6	22
13. Jänner	10. Februar	10. Februar	Gesetz, giltig für das Herzogthum Krain, wodurch der §. 18 der Landtagswahlordnung abgeändert wird	VI	7	35
13. Jänner	10. Februar	10. Februar	Gesetz, giltig für das Herzogthum Krain, wodurch Bestimmungen für die Fälle erlassen werden, wenn ein Landtagsabgeordneter zu			

Digitized by Google

Datum des Gesetzes	Tag der Kundmachung des Gesetzes im Gesetzblatte	Beginn der verbindenden Kraft des Gesetzes	Inhalt	Nummer des Stückes	Nummer des Gesetzes	Seite
1869	1869	1869				
			einer Strafe verurtheilt wird, oder in strafgerichtlicher Untersuchung sich befindet . .	VI	8	35
15. Jänner	26. Februar	13. März	Kundmachung der k. k. Landesregierung für Krain, betreffend die Einreihung der excamerirten St. Peter-Dornegger Reichsstraße in die Kategorie der Concurrenzstraßen	VII	9	37
11. Februar	26. Februar	13. März	Kundmachung der k. k. Landesregierung für Krain, betreffend die Beschränkung der Betheilung der Rekruten, Urlauber und Reservisten beim Einrücken zum Dienste mit ärarischer Militärbekleidung	VII	10	37
15. Februar	4. März	19. März	Kundmachung der k. k. Landesregierung für Krain, womit der Punkt 27 der Kundmachung der k. k. Landesregierung für Krain vom 10. Jänner 1869, Nr. 8885, rücksichtlich der Aufnahme Einjährig-Freiwilliger in das Heer aus der k. k. Akademie der bildenden Künste in Wien erläutert wird .	IX	12	41
15. Februar	4. März	19. März	Kundmachung der k. k. Landesregierung für Krain, womit der Umfang der Delegirung der k. k. Landesregierung zur Erledigung von Gesuchen um die ausnahmsweise Ehebewilligung nach §. 44 des Wehrgesetzes vom 5. Dez. 1868 näher bezeichnet wird .	IX	13	41
18. Februar	27. Februar	1. März	Kundmachung des k. k. Landespräsidiums für Krain über die Ausführung der Verordnung des Herrn Ministers für Cultus und Unterricht vom 10. Februar 1869, betreffend die Schulaufsicht	VIII	11	39
3. März	3. April	18. April	Erlaß des k. k. Landespräsidenten in Krain in Betreff der Abgrenzung der Dampfkessel-Prüfungs-Rayons	X	14	43
13. Mai	15. Juni	25. Mai	Gesetz über die Landwehr für die im Reichsrathe vertretenen Königreiche und Länder .	XIII	17	51
14. Mai	4. Juni	19. Juni	Kundmachung der k. k. Landesregierung für Krain, betreffend die weitere Aufnahme Einjährig-Freiwilliger in das Heer (Krigsmarine)	XI	15	45
31. Mai	8. Juni	23. Juni	Erlaß des k. k. Landespräsidenten für Krain, betreffend den Beginn der Vorarbeiten zu der Recrutenstellung für das Jahr 1869, die Bekanntgabe der dazu aufgerufenen Altersclassen und die Anmeldung der Ansprüche auf zeitliche Militärbefreiung oder auf Enthebung von der Präsenzdienstpflicht	XII	16	49

Digitized by Google

Datum des Gesetzes	Tag der Kundmachung des Gesetzes im Gesetzblatte	Beginn der verbindenden Kraft des Gesetzes	Inhalt	Nummer des Stückes	Nummer des Gesetzes	Seite
1869	1869	1869				
30. Juni	23. Juli	7. August	Kundmachung der k. k. Landesregierung von Krain, betreffend das Verfahren der allgemeinen öffentlichen Krankenanstalten mit mit langwierigen oder unheilbaren Krankheiten behafteten Kranken	XIV	18	58
30. Juni	24. Juli	17. August	Verordnung des Justizministeriums, betreffend die Errichtung der Bezirksgerichte Senosetsch und Landstraß in Krain	XV	19	61
22. Juli	7. August	22. August	Kundmachung des k. k. Landespräsidenten in Krain über die Orte und Tage der Stellung der Wehrpflichtigen in diesem Kronlande für das Jahr 1869	XVI	20	66
1. August	24. August	1. Juli	Kundmachung der k. k. Finanzdirektion für Krain über die Eintheilung des Landes in vier Innerlands-Controlsbezirke mit zwölf Abtheilungen	XVII	21	70
9. September	18. September	15. September	Kundmachung der k. k. Landesregierung für Krain über die Activirung einer ständigen Stellungs-Commission für ganz Krain in Laibach	XVIII	22	73
28. September	12. October	27. October	Kundmachung des k. k. Landespräsidenten für Krain in Betreff der Competenz zur Betheilung der Landwehrmänner mit Reiseurkunden und des Vorganges bei deren Evidenthaltung	XIX	23	75
30. September	18. October	2. November	Kundmachung des k. k. Landespräsidenten in Krain, womit das Recht zum einjährigen Freiwilligendienste den Schülern der höheren Handelslehranstalt des Karl Porges in Wien zuerkannt wird	XX	24	77
9. October	23. October	7. November	Erlaß des k. k. Landespräsidenten für Krain, womit verlautbart wird, daß die Landwehrmänner, welche die dritte Altersclasse noch nicht überschritten haben, zur Verehelichung einer besonderen Bewilligung bedürfen .	XXI	25	79
12. October	11. November	1. October	Erlaß des k. k. Landespräsidenten für Krain, womit das Verzeichniß derjenigen in der mit dem hohen Erlasse des k. k. Ministers des Innern vom 15. Mai 1869, Z. 7175, veröffentlichten neuen Ausgabe der Pharmacopöa austriaca, Editio sexta, enthaltenen Arzneimittel bekannt gemacht wird, welche mit Rücksicht auf den allgemeinen Arzneibedarf und die Verschreibung der Mehrzahl der Aerzte in allen Apotheken des Kronlan-			

Digitized by Google

Datum des Gesetzes	Tag der Kundmachung des Gesetzes im Gesetzblatte	Beginn der verbindenden Kraft des Gesetzes	Inhalt	Nummer des Stückes	Nummer des Gesetzes	Seite
1869	1869	1869	des Krain als sogenannte Medicamina obligata vorräthig sein müssen	XXII	26	81
18. October	11. November	26. November	Erlaß des k. k. Landespräsidenten für Krain, womit das Evidenzverfahren bei zeitlichen Aufenthaltsveränderungen der uneingereihten Rekruten, Urlauber und Reservemänner vorgezeichnet wird	XXII	27	83
20. December	31. December	1870 1. Jänner	Kundmachung des k. k. Landespräsidenten für Krain, betreffend die Festsetzung der Militärdurchzugsgebühr in Krain in dem Zeitraume vom 1. Jänner bis Ende December 1870	XXIII	28	88
20. December	31. December	1. Jänner	Kundmachung des k. k. Landespräsidenten für Krain, betreffend den Vorspannspreis in Krain für das Jahr 1870	XXIII	29	88

Digitized by Google

Kronologični zaznamek

postav in ukazov, razglašenih od 1. januarja do 31. decembra 1869 za vojvodino Kranjsko v delih I do XXIII.

Dan, kterega je postava dana	Dan, kterega se je postava razglasila v zakoniku	Dan, kterega je postava moč dobila	Zapopadek	Število dela	Število postave	Stran
1868 **3. dec.**	1869 14. jan.	1868 8. dec.	Postava, s ktero se za kraljevine in dežele v državnem zboru zastópane določuje način, kako naj se izpolnuje vojna dolžnost (dolžnost vojaške službe)	I	1	2
12. „	18. „	1869 2. feb.	Razpis c. k. deželne vlade za Kranjsko, ki zadeva pobotanje priprežnine med priprežnima postajama v Ratečah in Mokronogu	II	2	16
13. „	20. „	4. „	Postava, veljavna za vojvodstvo Kranjsko, ktera zadeva vpeljavo davka od psov	III	4	18
16. „	18. „	2. „	Oznanilo c. k. deželne vlade za Kranjsko, s kterim se razglaša, da je od c. k. ministerstva za deželno bran in javno varnost c. k. deželni vladi preizročeno, izjemoma dajati ženitvena dovoljenja po §. 14 vojne postave od 5. decembra 1868	II	3	16
1869 **2. jan.**	23. „	7. „	Postava veljavna za vojvodstvo Kranjsko, po kteri se §§. 1 do 4 občinskega reda od 17. februarja 1866 predrugačijo	IV	5	20
10. „	8. feb.	23. „	Razglas c. k. deželne vlade za Kranjsko, s kterim se občno razglašajo nektere odločbe k izpeljavi vojne postave, ktere zadevajo može služeče v armadi (vojni marini), sprejembo dobrovoljcev na eno leto v letu 1869 in dobrovoljni pristop k armadi (vojni armadi) sploh	V	6	22
13. „	10. „	10. „	Postava veljavna za vojvodstvo Kranjsko, po kteri se predrugači §. 18 volitvenega reda za deželni zbor . . .	VI	7	35
13. „	10. „	10. „	Postava veljavna za vojvodstvo Kranjsko, po kteri se razglašajo odločbe za te primerljaje, če bi bil kak poslanec deželnega zbora obsojen v kako ka-			

Digitized by Google

Dan, kterega je postava dana	Dan, kterega se je postava razglasila v zakoniku	Dan, kterega je postava moč dobila	Zapopadek	Število dela	Število postave	Stran
1869	1869	1869	zen, ali če bi bil v kazenski preiskavi	VI	8	35
15. jan.	26. feb.	13. marca	Oznanilo c. k. deželne vlade za Kranjsko, ki zadeva to, da se je izkamerirana cesta Št. Petersko-Trnovska vvrstila med konkurenčne ceste	VII	9	37
11. feb.	26. „	13. „	Oznanilo c. k. deželne vlade za Kranjsko, ktero zadeva to, da je podelitev vojaške obleke, ktero so dobivali rekruti, urlavbarji in reservisti, ko so se poklicali k vojaški službi, utesnjena	VII	10	37
15. „	4. marca	19. „	Oznanilo c. k. deželne vlade za Kranjsko, po kterem se razjasni točka 27 oznanila c. k. deželne vlade za Kranjsko od 10. januarja 1869 št. 8885, zastran vzetja enoletnih dobrovoljcev v armado, ki pridejo iz c. k. akademije obrazivnih umetnosti na Dunaju	IX	12	41
15. „	4. „	19. „	Oznanilo c. k. deželne vlade za Kranjsko, po kterem je bolj na tanko odločena obsega, v kteri je c. k. deželni vladi preizročena rešitev prošenj za izjemno dovoljenje ženitve po §. 44 vojne postave od 5. decembra 1868 . .	IX	13	41
18. „	27. feb.	1. „	Razglas c. k. deželnega predsestva za Kranjsko, zastran zvršitbe ukaza gospoda ministra za bogočastje in šolstvo od 10. februarja 1869, ki zadeva šolsko nadzorstvo	VIII	11	39
3. mar.	3. aprila	18. aprila	Razpis c. k. deželnega predsestva za Kranjsko, ki zadeva omejitov okoliša za preskušnjo parnih kotlov . . .	X	14	43
13. maj.	15. junija	25. maja	Postava o deželni brambi za kraljevine in dežele v državnem zboru zastopane	XIII	17	51
14. „	4. „	19. junija	Oznanilo c. k. deželne vlade za Kranjsko, ktero zadeva daljo vzetbo enoletnih dobrovoljcev v armado (vojno pomorstvo, marino)	XI	15	45
31. „	8. „	23. „	Razpis c. k. deželnega predsednika za Kranjsko, ki zadeva to, kedaj se bodo začela dela za stavo rekrutov v letu 1869, kteri razredi starosti so pokli-			

Digitized by Google

Dan, kterega je postava dana	Dan, kterega se je postava razglasila v zakoniku	Dan, kterega je postava moč dobila	Zapopadek	Število dela	Število postave	Stran
1869	1869	1869	cani in kedaj se morajo oglasiti tisti, ki zahtevajo začasno oprostenje od vojašine ali odpust od vprične službe	XII	16	49
30. jun.	23. julija	7. avg.	Oznanilo c. k. deželne vlade za Kranjsko, ki zadeva to, kako se bo v splošnih javnih bolnišnicah ravnalo z bolniki, ki imajo dolge ali neozdravljive bolezni	XIV	18	58
30. „	24. „	17. „	Ukaz pravosodnega ministra, da se napravite vkrajni sodišči v Senožečah in Kostanjevici na Kranjskem . .	XV	19	61
22. jul.	7. avgusta	22. „	Oznanilo c. k. deželnega predsednika na Kranjskem, ki zadeva to, kje in kedaj se bodo stavili vojni dolžnosti podvrženi v tej kronovini za leto 1869	XVI	20	66
1. aug.	24. „	1. julija	Oznanilo finančnega vodstva za Kranjsko, ki zadeva razdelitev dežele v štiri meddeželne kontrolne okraje z dvanajstimi razdelki	XVII	21	70
9. sept.	18. sept.	15. sept.	Oznanilo c. k. deželne vlade za Kranjsko, ki zadeva to, da se bo v djavnost postavila stanovitna štavna komisija za celo Kranjsko deželo v Ljubljani	XVIII	22	73
28. „	12. okt.	27. okt.	Oznanilo c. k. deželnega predsednika na Kranjskem, ki zadeva to, ktera gosposka ima oblast, brambovcem dajati potna pisma, in kako se morajo ti v razvidu imeti	XIX	23	75
30. „	18. „	2. nov.	Razglas c. k. deželnega predsednika na Kranjskem, s kterim se učencem više trgovske učilnice Karola Porges na Dunaju pripoznava pravica, stopiti v službo enoletnih dobrovoljcev . .	XX	24	77
9. okt.	23. „	7. „	Razpis c. k. deželnega predsednika na Kranjskem, s ktrim se razglaša to, da brambovci, kteri še niso prestopili 3. razreda starosti, k ženitvi potrebujejo posebne dovolitve	XXI	25	79
12. „	11. nov.	1. okt.	Razpis c. k. deželnega predsednika na Kranjskem, s kterim se razglaša kazalo tistih zdravil, ktera so zapopadena v novem izdatku lekarskega pravilnika *(Pharmacopöa austriaca,*			

Digitized by Google

Dan, kterega je postava dana	Dan, kterega se je postava razglasila v zakoniku	Dan, kteraga je postava moč dobila	Zapopadek	Število dela	Število postave	Stran
1869	1869	1869	*Editio sexta)* razglašenem z visokim razpisom c. k. ministra za notranje reči, in ktera zdravila z ozirom za to, da se od zdravnikov sploh nar bolj potrebujejo in zapisujejo, v vsih lekarnicah (apotekah) na Kranjskem kakor zapovedana zdravila pripravljena biti morajo	XXII	26	81
18. okt.	11. avg.	26. nov.	Razpis c. k. deželnega predsednika na Kranjskem, s kterim se natanko pové, kako se imajo v razvidu imeti nevvršeni rekruti, urlavbarji in reservisti o začasni premembi svojega bivališča	XXII	27	83
20. dec.	31. dec.	1870 1. januarja	Razglas c. k. deželnega predsednika na Kranjskem, ki zadeva ustanovitev vojaške prehodnine na Kranjskem za čas od 1. januarja do konca decembra 1870	XXII	28	88
20. dec.	31. „	1. „	Razglas c. k. deželnega predsednika na Kranjskem, ki zadeva pripreženino na Kranjskem v letu 1870	XXIII	29	88

Digitized by Google

Gesetz- und Verordnungs-Blatt

für das

Herzogthum Krain.

Jahrgang 1869.

I. Stück.

Ausgegeben und versendet am 14. Jänner 1869.

BIBLIOTHEK DES K. K. JUSTIZ-MINISTERIUMS

Zakonik in ukazni list

za

vojvodstvo kranjsko.

Léto 1869.

I. dél.

Izdan in razposlan 14. januarja 1869.

Laibach. Gedruckt bei Rosalia Eger. — V LJUBLJANI. Natisnila Rozalia Eger.

Digitized by Google

1.

Postava od 5. decembra 1868,

s ktero se za kraljevine in dežele v državnem zboru zastopane določuje način, kako naj se izpolnjuje vojna dolžnost (dolžnost vojaške službe).

S privolitvijo obeh zbornic državnega zbora ukazujem tako:

Člen I. Način, kako naj se izpolnjuje vojna dolžnost, določuje niže priložena postava.

Člen II. Pričujoča postava pride v moč tisti dan, kterega bo razglašena, ter naj se obrača z vsemi poboljški (polahčicami), ki jih zapopadajo §§. 21 do vštevno 29, tudi na take, ki zdaj pri stojni armadi in pri vojnem pomorstvu (vojni marini) služijo; to da, ker je prehod težaven, bodo pri vojakih nekterega orožja, ako državni vojni minister po zmenitvi z ministrom deželne brani spozná za vsikakor potrebno, možje, ki so 1865. in 1866. leta vzeti, še le 1870. leta v reservo prestavljeni; za to bodo pa za čas, kar imajo v reservi služiti, vsake vaje v orožju prosti.

Člen III. Preklicujejo se s tem izjeme in polahčice, ktere za Tržaško mesto in obmestje glede na izpolnjevanje vojne dolžnosti obstojé.

Vojni dolžnosti podvrženi možje nekdanjega Kotorskega okrožja in trdnine nekdanjega Dobrovniškega okrožja v dalmatinskem kraljestvu, kteri so doslej bili popolnoma prosti vojaške službe, naj odslužujejo vojno dolžnost samo pri deželni brambi.

Kako naj se uredi (organizira) in porabi na Tirolskem in Predarelskem tisto, po pričujoči postavi vojni dolžnosti podvrženo, moštvo, ktero se za dopolnitev lovskega polka ne potrebuje, in kako naj se ondi izpolnjuje vojna dolžnost v deželni brambi, to bo bolj na tanko deželna postava določila.

Člen IV. Tisti, za ktere je po ukazu od 21. februarja 1856 bila oprostnina (taksa) plačana in sprejeta, predno je ta postava zadobila svojo moč, ostanejo do dobrega in za vselej odvezani vsake vojaške službe.

Člen V. Ko bi vojska žugala, a stojne armade in vojnega pomorstva ne bi bilo toliko na število, kolikor ju mora po tej postavi ob vojski biti, takrat se smejo vsi tisti, ki so bili po dozdanjih postavah za armadno dopolnjevanje vojni dolžnosti podvrženi ter so se sicer postavili k naboru pa niso bili k armadi (vojnemu pomorstvu) vzeti in še 32. leta niso izpolnili, privzeti za čas vojske po svoji starosti k reservi ali k deželni brambi.

Člen VI. Od dne, ko ta postava v moč pride, ne sme nihče več pri armadi, pri vojnem pomorstvu in deželni brambi za kazen tepen in v železje djan biti.

Člen VII. Gledé na kazni, ki se izrekujejo po pričujoči postavi, gre postopek,

Digitized by Google

1.

Gesetz vom 5. December 1868,

womit für die im Reichsrathe vertretenen Königreiche und Länder die Art und Weise der Erfüllung der Wehrpflicht geregelt wird.

Mit Zustimmung der beiden Häuser des Reichsrathes finde Ich zu verordnen, wie folgt:

Art. 1. Die Art und Weise der Erfüllung der Wehrpflicht wird durch das nachfolgende Gesetz bestimmt.

Art. 2. Gegenwärtiges Gesetz tritt mit dem Tage seiner Kundmachung in Wirksamkeit und hat auch mit allen in den §§. 21 bis inclusive 29 enthaltenen Begünstigungen auf die gegenwärtig im stehenden Heere und in der Kriegsmarine Dienenden, jedoch mit der Beschränkung Anwendung, daß, in Anbetracht der Schwierigkeiten des Ueberganges bei einigen Waffengattungen, die Uebersetzung der 1865 und 1866 Assentirten in die Reserve, dort wo es der Reichskriegsminister im Einverständnisse mit dem Landesvertheidigungsminister für unbedingt nothwendig erachtet, erst im Jahre 1870 stattzufinden hat, wogegen dieselben während ihrer Reserveverpflichtung von jeder Waffenübung losgezählt werden.

Art. 3. Die für die Stadt Triest und deren Territorium in Beziehung auf die Erfüllung der Wehrpflicht bestehenden Ausnahmen und Begünstigungen werden hiemit aufgehoben.

Die bisher vom Militärdienste gänzlich befreit gewesenen Wehrpflichtigen des ehemaligen Kreises Cattaro und des Festlandes des ehemaligen Kreises von Ragusa im Königreiche Dalmatien haben der Wehrpflicht nur in der Landwehr zu genügen.

Ueber die Organisirung und Verwendung der in Tirol und Vorarlberg in Gemäßheit des gegenwärtigen Gesetzes wehrpflichtigen Mannschaft, welche zur Ergänzung des Jägerregiments nicht benöthigt wird, so wie über die Erfüllung der Wehrpflicht in der Landwehr daselbst werden die näheren Bestimmungen im Wege der Landesgesetzgebung erfolgen.

Art. 4. Diejenigen Personen, für welche vor der Wirksamkeit dieses Gesetzes in Gemäßheit der Verordnung vom 21. Februar 1856 die Befreiungstaxe erlegt und angenommen wurde, bleiben von jedem Militärdienste ganz und für immer enthoben.

Art. 5. Bei drohender Kriegsgefahr, wenn der vorgeschriebene Kriegsstand des stehenden Heeres und der Kriegsmarine nicht vollzählig wäre, können alle jene, welche nach den bisherigen Heeresergänzungsgesetzen dienstpflichtig waren und ihrer Stellungspflicht zwar nachgekommen sind, jedoch in das Heer (Kriegsmarine) nicht eingereiht wurden und das 32. Lebensjahr noch nicht vollendet haben, nach Maßgabe ihres Alters für die Dauer des Krieges zum Reserve- oder Landwehrdienste herangezogen werden.

Art. 6. Vom Tage der Wirksamkeit dieses Gesetzes an darf die Strafe der körperlichen Züchtigung und die Kettenstrafe im Heere, in der Kriegsmarine und der Landwehr nicht mehr zur Anwendung gebracht werden.

Art. 7. Bezüglich der nach dem gegenwärtigen Gesetze zu verhängenden Strafen

Digitized by Google

razsodba in zvršilo političnim gosposkam po danih jim predpisih zastran političnega kaznjevanja.

Člen VIII. Moj minister za deželno bran naj po dogovoru z državnim vojnim ministrom izdá potrebne ukaze za izpeljavo te postave.

V Budimu, dne 5. decembra 1868.

Franc Jožef l. r.

Taaffe l. r. **Plener** l. r. **Hasner** l. r. **Potocki** l. r.
Giskra l. r. **Herbst** l. r **Brestel** l. r. **Berger** l. r.

Vojna postava.

§. 1. Vojna dolžnost je splošna in vsak vojevit (za orožje zmožen) državljan jo mora sam osebno izpolnjevati.

§. 2. Orožna moč se delí na stojno armado (vojsko), na vojno pomorstvo, deželno brambo in nadomestno reservo; le-ta poslednja je za nadomestek, ako bi se ob vojski stojna armada (vojno pomorstvo) pod število, za ob vojski postavljeno zmanjšala.

Ima li biti črna vojska ali ne, to določi posebna postava.

§. 3. Dolžnost, pristopiti k stojni armadi, k vojnemu pomorstvu ali k deželni brambi, potem k nadomestni reservi (§. 2), začenja se s 1. dnem meseca januarja tistega leta po pratiki, v kterem vojni dolžnosti podvržen človek izpolni svoje 20to leto.

§. 4. Dolžnost, služiti, trpí (traja) pri stojni armadi in pri vojnem pomorstvu:

a) tri leta v liniji,

b) sedem let v reservi;

pri deželni brambi:

a) dve leti za take, kteri se iz stojne armade, izpolnivši ondi dolžno službo, ali pa iz nadomestne reserve prestavijo k deželni brambi,

b) dvanajst let za tiste vojni dolžnosti podvržene možé, ki se na ravnost ali neposrednje (§. 32) v deželno brambo vvrstijo.

Za nadomestno reservo zapisani možje ostanejo do izpolnjenega tridesetega leta stojni armadi (vojnemu pomorstvu) namenjeni. (§§. 2 in 32.)

Tisti, kteri so svojo službo pri vojnem pomorstvu dovršili, niso dolžni služiti pri deželni brambi.

Služba teče vsem vojni dolžnosti podvrženim možém, ki so bili o navadni (pravilni) stavi (§. 31) in do 1. oktobra po nadostavi (poznejši stavi) k vojakom vzeti, od 1. oktobra stavnega leta; tistim pa, ki se zunaj tega časa vvrstijo, in dobrovoljcem od dneva, ko so k vojakom vzeti.

§. 5. Če bi se s posebno postavo sklenilo napraviti črno vojsko, sme se ta vojska napraviti samo iz takih dobrovoljcev, ki niso vpisani k stojni armadi ali vojnemu pomorstvu, niti k deželni brambi.

§. 6. Kdor v letih vojni dolžnosti podvrženih (§§. 3 in 4) zadobi državljanstvo

Digitized by Google

steht das Verfahren, das Erkenntniß und der Vollzug den politischen Behörden in Gemäßheit der für dieselben erlassenen Vorschriften über politische Strafamtshandlungen zu.

Art. 8. Mein Landesvertheidigungsminister hat, im Einvernehmen mit dem Reichskriegsminister, die zur Ausführung dieses Gesetzes erforderlichen Verfügungen zu erlassen.

Ofen, am 5. December 1868.

Franz Joseph m. p.

Taafe m. p. **Plener** m. p. **Hasner** m. p. **Potocki** m. p.
Giskra m. p. **Herbst** m. p. **Brestel** m. p. **Berger** m. p.

Wehrgesetz.

§. 1. Die Wehrpflicht ist eine allgemeine und muß von jedem wehrfähigen Staatsbürger persönlich erfüllt werden.

§. 2. Die bewaffnete Macht gliedert sich in das stehende Heer, die Kriegsmarine, die Landwehr und die Ersatzreserve; letztere als Ersatz für die während eines Krieges im stehenden Heere (Kriegsmarine) auf die festgesetzte Kriegsstärke sich ergebenden Abgänge.

Ueber den Bestand des Landsturmes wird ein besonderes Gesetz verfügen.

§. 3. Die Pflicht zum Eintritte in das stehende Heer, in die Kriegsmarine oder in die Landwehr, dann in die Ersatzreserve (§. 2) beginnt mit 1. Jänner des Kalenderjahres, in welchem der Wehrpflichtige das 20ste Lebensjahr vollendet.

§. 4. Die Dienstpflicht dauert im stehenden Heere und in der Kriegsmarine:

a. drei Jahre in der Linie,

b. sieben Jahre in der Reserve;

in der Landwehr:

a. zwei Jahre für jene, welche nach vollstreckter Dienstpflicht im stehenden Heere oder aus der Ersatzreserve in die Landwehr übersetzt werden;

b. zwölf Jahre für die unmittelbar (§. 32) in die Landwehr eingereihten Wehrpflichtigen.

Die zur Ersatzreserve Vorgemerkten bleiben bis zum vollendeten dreißigsten Lebensjahre für den Dienst im stehenden Heere (Kriegsmarine) gewidmet. (§§. 2 und 32.)

Jene, welche ihre Dienstpflicht in der Kriegsmarine vollstreckt haben, sind nicht landwehrpflichtig.

Die Dienstzeit aller innerhalb der regelmäßigen Stellungsperiode (§. 31) und bis zum 1. October im Wege der Nachstellung assentirten Wehrpflichtigen beginnt mit 1. October des Stellungsjahres, die Dienstzeit der außerhalb dieser Periode Eingereihten und der Freiwilligen mit dem Tage der Assentirung.

§. 5. Im Falle durch ein besonderes Gesetz die Bildung eines Landsturmes beschlossen wird, so darf derselbe nur aus Freiwilligen gebildet werden, welche weder dem stehenden Heere oder der Kriegsmarine, noch der Landwehr angehören.

§. 6. Wer im wehrpflichtigen Alter (§§. 3 und 4) das Staatsbürgerrecht in der

Digitized by Google

v monarhiji, mora ne glede na to, ali je in kako je svoji vojni dolžnosti zadostil v svoji poprejšnji domači državi, izpolniti vojno dolžnost, kolikor ga vsled te postave po njegovih letih še zadeva.

§. 7. Namemba stojne armade in vojnega pomorstva je, da skupno državo brani od unanjih sovražnikov, ter znotraj red in varnost vzdržuje.

§. 8. Deželna bramba je ob vojski namenjena za podporo stojne armade in za notranjo bran, o miru pa izjemno tudi za to, da notranji red in varnost vzdržuje.

§. 9. Če se napravi črna vojska (§. 2), bode ji namen ta, da bo stojni armadi in deželni brambi pomagala odbijati sovražnika, ako sili v deželo, in preganjali ga, ako je že vanjo prisilil.

Za to pa je črna vojska, kakor celoten del vojne moči, postavljena pod okrilje mednarodnega prava.

§. 10. Tisti možje od stojne armade (vojnega pomorstva), ki so pri liniji, morajo vojaškim gosposkam, kadar koli jih pokličejo v službo, poslušni biti.

Reserva se sme vsa ali po nekem delu le na cesarjevo povelje poklicati, da dopolnjuje stojno armado in vojno pomorstvo do števila za čas vojske ustanovljenega.

Kadar je potreba samo nekaj reservnikov poklicati v djansko (aktivno) službo, naj se kličejo po letnih tečajih, počemši od najmlajšega.

Tudi deželna bramba se samo na cesarjevo povelje, tako kakor določuje postava za deželno brambo, sklicuje in na vojsko pripravlja (mobilizira).

Črna vojska (§. 2) se na cesarjevo povelje po ministru za deželno bran skliče in uredi takrat in toliko, kadar in kolikor je dežela v nevarnosti, da se sovražnik na ravnost va-njo zažene. Kako naj se črna vojska v djanju rabi, to je v rokah vojaškega poveljnika, kterega cesar postavi.

K občasnim (periodičnim) vajam v orožju (§. 36) sklicujejo se reservniki in deželni brambovci po gosposkah stojne armade in deželne brambe, ki imajo oblast za to.

§. 11. Stojna armada in vojno pomorstvo, ki ju je treba za skupno državno bran, ustanovljuje se v soglasju s §§. 1, 2, 3, in 36 postave od 21. decembra 1867, Državnega zakonika št. 146, po dogovoru z ogerskim državnim zborom s pričujočo postavo, ne manjšaje zastopoma ustavnih pravic, za čas vojske na 800.000 mož polnega števila, brez vojaške Krajine.

V tem številu je tudi reserva (§. 4) zapopadena.

To za čas vojske uganjeno število stojne armade in vojnega pomorstva bode veljalo za prvih 10 let.

Nasvet, da bi za vojsko ustanovljeno število še dalje nespremenjeno ostalo, ali da bi se predrugačilo, moral se bo vsikakor, predno doteče deveto leto, prinesti pred oba državna zastopa, da se nov dogovor napravi.

Digitized by Google

Monarchie erwirbt, hat ohne Rücksicht darauf, ob und in welcher Weise er seiner Wehrpflicht in seinem früheren Heimatsstaate nachgekommen ist, die nach Maßgabe seines Lebensalters auf ihn nach diesem Gesetze noch entfallende Wehrpflicht zu erfüllen.

§. 7. Das stehende Heer und die Kriegsmarine sind zur Vertheidigung der Gesammtmonarchie gegen äußere Feinde und zur Aufrechthaltung der Ordnung und Sicherheit im Innern bestimmt.

§. 8. Die Landwehr ist im Kriege zur Unterstützung des stehenden Heeres und zur inneren Vertheidigung im Frieden, ausnahmsweise auch zur Aufrechthaltung der inneren Ordnung und Sicherheit bestimmt.

§. 9. Wenn ein Landsturm gebildet wird (§. 2), so ist derselbe bestimmt zur Unterstützung des stehenden Heeres und der Landwehr in der Abwehr des Feindes, wenn er in das Land einzudringen versucht, und in der Bekämpfung desselben, wenn er bereits eingedrungen ist.

Es wird deshalb der Landsturm, als integrirender Theil der Wehrkraft, unter völkerrechtlichen Schutz gestellt.

§. 10. Die im Verbande des stehenden Heeres (Kriegsmarine) befindlichen Liniendienstpflichtigen haben dem Rufe der Militärbehörden zum Dienste jederzeit zu folgen.

Die Reserve kann theilweise oder ganz nur auf Befehl des Kaisers zur Ergänzung des stehenden Heeres und der Kriegsmarine auf den Kriegsstand einberufen werden.

Wenn nur eine theilweise Heranziehung von Reservemännern zur activen Dienstleistung nothwendig ist, so hat diese in der Reihenfolge der Jahrgänge, vom jüngsten angefangen, zu geschehen.

Die Einberufung und Mobilmachung der Landwehr erfolgt gleichfalls nur auf Befehl des Kaisers nach den im Landwehrgesetze enthaltenen Bestimmungen.

Die Einberufung und Organisirung des Landsturmes (§. 2) geschieht auf Befehl des Kaisers im Wege des Landesvertheidigungsministers in jenem Maße und insoweit, als das Land durch einen feindlichen Einfall unmittelbar bedroht ist. Die thatsächliche Verwendung des Landsturmes erfolgt durch den vom Kaiser bezeichneten Militärbefehlshaber.

Die Berufung der Reserve- und der Landwehrmänner zu den periodischen Waffenübungen (§. 36) geschieht von Seite der zuständigen Heeres- und Landwehrbehörden.

§. 11. Die zur gemeinsamen Vertheidigung der Gesammtmonarchie erforderliche Stärke des stehenden Heeres und der Kriegsmarine wird in Gemäßheit der §§. 1, 2, 3 und 36 des Gesetzes vom 21. December 1867, R. G. Bl. Nr. 146, einvernehmlich mit dem ungarischen Reichstage kraft des gegenwärtigen Gesetzes, unbeschadet der verfassungsmäßigen Rechte der Vertretungskörper, mit einem completen Kriegsstand von 800.000 Mann ohne Hinzurechnung der Militärgränztruppen festgestellt.

In diesem Stande ist auch die Reserve (§. 4) inbegriffen.

Dieser Kriegsstand des stehenden Heeres und der Kriegsmarine hat für die nächsten 10 Jahre zu gelten.

Die auf die fernere unveränderte Belassung oder auf eine Veränderung des festgestellten Kriegsstandes hinzielenden Anträge sind jedenfalls vor Schluß des neunten Jahres verfassungsmäßig bei den Vertretungskörpern beider Ländergebiete behufs einer neuen Vereinbarung einzubringen.

Digitized by Google

§. 12. Skupno število deželne brambe so možje, kteri so dolžni pri njej služiti.

Kraljevine in dežele zastopane v državnem zboru, brez Tirolskega in Predarelskega, dajó vse skup 79 bataljonov peščev in iz vsakega okrožja, iz kterega se dopolnjuje po en polk konjikov, po eden ali dva eskadrona konjikov.

Bolj na tanko določuje to postava za deželno brambo.

§. 13. Kontingent (letno število novincev), ki se mora med kraljevine in dežele, zastopane v državnem zboru na eni in med dežele ogerske krone na drugi strani po številu prebivalcev razdeliti, ta (kontingent), — kadar se enkrat ustanovi, kakor ga je potreba za stojno armado in vojno pomorstvo, da se z ozirom na vpeljano stežerno (kadersko) in izučno sistemo ohrani pri številu gori (§. 11) izrečenem, in za nadomestno reservo, — potem ne bo mogel priti na vprašanje, dokler ne preteče 10 let, razen ko bi cesar, po svojih odgovornih vladah, spoznal za potrebno, povišati ali zmanjšati ga; novinci se vendar nigdar ne smejo préd jemati, dokler jih postavodajna zbora za tisto leto ne dovolita.

Desetletna nadomestna reserva naj vsa skupaj ne presega števila vojaških novincev, ki se po poprejšnjem odstavku dovoli za prvo leto.

Pri delitvi le-tega števila (kontingenta) med obe strani naj doslej, dokler se ljudstvo v obeh državnih delih po enakih pravilih (vodilih) na novo ne prešteje, za podlogo služijo zdanji uradni podatki (številke) od ljudskega popisovanja. Po teh podatkih prihaja od ustanovljenih 800.000 mož na kraljevine in dežele v državnem zboru zastopane 470.368 mož, na ljudstvo v deželah ogerske krone pa 329.632, pri čemur se ljudstvo vojaške Krajine, ktero svojo vojno dolžnost drugače odslužuje, dotlej ne jemlje o račun, dokler bo zavod vojaške Krajine obstal.

§. 14. Stojna armada in vojno pomorstvo se dopolnjujeta:

a) z odgojenci vojaških učilnic (§. 19);

b) z dobrovoljnimi pristopniki (§§. 20 do 24);

c) s takimi, ki se postavljajo iz uradne dolžnosti (§§. 45 do 47);

d) s tistimi, ki jih dá navadna stava, in ob vojski s tistimi k nadomestni reservi vpisanimi, kteri še niso izpolnili tridesetega leta (§§. 31 do 35).

§. 15. Deželna bramba se nadopolnjuje:

a) z reservniki, ki so v stojni armadi doslužili, in z vpisanimi k nadomestni reservi, kteri so trideseto leto prestopili (§. 4);

b) iz takih vojni dolžnosti podvrženih mož, kteri se na ravnost k deželni brambi dado (§. 32);

c) iz takih dobrovoljcev, ki so svojo stavno dolžnost izpolnili, ki niso več brambovci, pa so še dobri za službo, in sicer za dve leti, ali pa za ves čas, dokler je vojska.

§. 16. Kdor hoče pristopiti k stojni armadi ali k vojnemu pomorstvu, mora:

a) biti državljan v eni ali drugi polovici cesarstva;

b) imeti dušno in telesno zmožnost in meriti najmanj 59 palcev Dunajske mere;

Digitized by Google

§. 12. Die Gesammtstärke der Landwehr bildet sich durch die Zahl der vorhandenen Landwehrpflichtigen.

Die im Reichsrathe vertretenen Königreiche und Länder, Tirol und Vorarlberg ungerechnet, stellen zusammen 79 Bataillone Infanterie und aus jedem Ergänzungsbereiche eines Cavalerieregimentes je eine oder zwei Escadronen Cavalerie.

Die näheren Bestimmungen sind im Landwehrgesetze enthalten.

§. 13. Das zwischen den im Reichsrathe vertretenen Königreichen und Ländern einerseits und den Ländern der ungarischen Krone anderseits der Bevölkerungszahl nach anzurepartirende Contingent, welches zur Erhaltung des stehenden Heeres und der Kriegsmarine in der oben (§. 11) festgestellten Stärke, mit Rücksicht auf das eingeführte Cadre- und Ausbildungssystem, dann für die Ersatzreserve erforderlich ist, kann — nach Feststellung desselben (Contingents) — vor Ablauf von 10 Jahren nur in Frage kommen, wenn der Kaiser im Wege der betreffenden verantwortlichen Regierungen die Vermehrung oder Verminderung des Contingents für nothwendig erachtet; die thatsächliche Stellung der Recruten kann jedoch nur dann erfolgen, wenn die Gesetzgebung dieselbe für jenes Jahr auch schon votirt hat.

Die zehnjährige Gesammtersatzreserve soll nicht größer als das nach dem vorangegangenen Absatze bewilligte erste Jahresrecrutencontingent sein.

Bei der Anrepartirung des diesfälligen Contingents beider Theile dienen, insolange als nicht in beiden Staatsgebieten eine auf gleichen Grundsätzen basirte neue Volkszählung effectuirt wird, die gegenwärtig über die Volkszählung vorhandenen amtlichen Daten zur Grundlage, nach welchen von dem festgestellten Stande pr. 800.000 Mann auf die im Reichsrathe vertretenen Königreiche und Länder 470.368 Mann und auf die Bevölkerung der Länder der ungarischen Krone 329.632 Mann entfallen, wobei die ihre Wehrpflicht auf andere Weise vollziehende Grenzbevölkerung insolange außer Rechnung bleibt, als das Grenzinstitut thatsächlich besteht.

§. 14. Das stehende Heer und die Kriegsmarine werden ergänzt:

a. Durch die Einreihung der Zöglinge aus den Militärbildungsanstalten (§. 19);
b. durch freiwilligen Eintritt (§§. 20 bis 24);
c. durch die Stellung von Amtswegen (§§. 45 bis 47);
d. durch die regelmäßige Stellung und im Kriegsfalle durch Einreihung der zur Ersatzreserve Vorgemerkten, welche das dreißigste Lebensjahr noch nicht überschritten haben. (§§. 31 bis 35.)

§. 15. Die Landwehr wird ergänzt:

a. Durch die Einreihung der Reservemänner nach vollendeter Heeresdienstpflicht und der zur Ersatzreserve Vorgemerkten, welche das dreißigste Lebensjahr überschritten haben (§. 4);
b. durch unmittelbare Eintheilung Wehrpflichtiger (§. 32);
c. durch solche Freiwillige, welche ihrer Stellungspflicht Genüge geleistet haben, nicht landwehrpflichtig, aber noch diensttauglich sind, und zwar mit einer zweijährigen Dienstpflicht, eventuell auf Kriegsdauer.

§. 16. Zum Eintritte in das stehende Heer und in die Kriegsmarine wird erfordert:

a. Die Staatsbürgerschaft in einer der beiden Reichshälften;
b. die nöthige geistige und körperliche Eignung bei einer Körpergröße von mindestens 59 Zoll Wiener Maß;

Digitized by Google

(stojni armadi potrebni rokodelci, potem mornarji in rokodelci na ladijah se jemljó ne glede na velikost);

c) imeti vsaj polnih 17 in ne čez 36 let.

Unanjim ljudem (inostrancem) je samo s cesarjevim dovoljenjem za toliko časa, kolikor je po postavi treba v liniji služiti, pod pogoji pri b) in c) izrečenimi izjemno pripuščeno pristopiti k stojni armadi (vojnemu pomorstvu), ako izkažejo, da jim njihova vlada le-to brez pogoja dopušča.

§. 17. Dolžnosti, pristopiti k stojni armadi, k vojnemu pomorstvu ali k deželni brambi, bode začasno prost:

1. Edini sin takega očeta, ki si ne more sam kruha služiti, ali pa matere vdove;

2. po očetovi smrti edini vnuk takega deda (starega očeta), ki si sam ne more kruha služiti, ali pa babice (stare matere) vdove, če nimata sina;

3. brat od popolnoma sirot.

Toda pravico, prost biti, ima samo zakonski in lastni (rodni) sin, vnuk ali brat, če je njegove prostosti treba za to, da živi svoje starše, dede in babice, brate in sestre, in če on to dolžnost izpolnjuje.

Enako je tudi vojaščine prost nezakonski sin, če je njegove prostosti treba za preživljenje nezakonske matere, in če on to dolžnost izpolnjuje.

Pod istim pogojem se šteje za enakega edinemu sinu, vnuku ali bratu tudi tisti, čigar edini brat ali drugi bratje:

a) služijo linijo ali reservo,

b) so mlajši od 18 let, ali

c) zavolj neozdravljive napake na duhu ali telesu niso za noben zaslužek.

Če je bil kdo po teh določbah začasno prost, pa je izgubil oprostno ime, ali če njegovih pogojev ni izpolnil, dolžan je po svoji starosti pristopiti k stojni armadi, k vojnemu pomorstvu, ali k deželni brambi.

Časne oprostitve določuje stavna komisija (§. 32); na nje sklepe se je smeti pritožiti ministerstvu za deželno bran, ktero ima oblast, za to razsodbo odbrati dotično deželno poglavarstvo.

Na razsodbo stavne komisije, potem ministerstvu ali po odbranem deželnem poglavarstvu potrjeno ni več dalje pritožbe.

§. 18. Taki vojnej dolžnosti podvrženi ljudje, ki sicer niso dobri za pravo vojaško službo, pa so vendar pripravni za druga vojnim namenom služeča, in njihovemu navadnemu poklicu primerna opravila, smejo se ob vojski za-nja vzeti.

§. 19. Odgojence, ki prihajajo iz vojaških učilnih zavodov, bodo vojaške gosposke po posebnih zastran tega danih predpisih k stojni armadi (vojnemu pomorstvu) dajale.

Vsak odgojenec takega zavoda, kteri je bil na brezplačnem ali na ustanovnem (štiftanem) mestu izučen, ima 10 let, vsak na pol brezplačnem mestu odgojeni 7 let in vsak plačujoči odgojenec 4 leta od dne, kterega stopi iz učilnega zavoda, pri stojni armadi (vojnem pomorstvu) pričujočen služiti.

Digitized by Google

(für das stehende Heer nothwendige Professionisten, dann Matrosen und Schiffshandwerker werden ohne Rücksicht auf ihre Körpergröße genommen);

c. ein Alter von wenigstens vollen 17 und von höchstens 36 Jahren.

Ausländer können nur mit Bewilligung des Kaisers auf die gesetzliche Liniendienstzeit unter den Bedingungen b und c zum Eintritte in das stehende Heer (Kriegsmarine) ausnahmsweise zugelassen werden, wenn sie sich mit der unbedingten Erlaubniß ihrer Regierung hiezu ausweisen.

§. 17. Die zeitliche Befreiung von der Pflicht zum Eintritte in das stehende Heer, in die Kriegsmarine oder in die Landwehr erhält:

1. Der einzige Sohn eines erwerbsunfähigen Vaters oder einer verwitweten Mutter;

2. nach dem Tode des Vaters der einzige Enkel eines erwerbsunfähigen Großvaters oder einer verwitweten Großmutter, wenn sie keinen Sohn haben;

3. ein Bruder ganz verwaister Geschwister.

Es hat jedoch nur jener einzige Sohn, Enkel oder Bruder auf die Befreiung Anspruch, welcher ein ehelicher und leiblicher ist, wenn von dessen Befreiung die Erhaltung seiner Eltern, Großeltern oder Geschwister abhängt und er diese Verbindlichkeit erfüllt.

Einem unehelichen Sohne kommt die gleiche Befreiung zu, wenn von dessen Befreiung die Erhaltung seiner unehelichen Mutter abhängt und er diese Verbindlichkeit erfüllt.

Unter derselben Voraussetzung wird gleich einem einzigen Sohne, Enkel oder Bruder auch jener behandelt, dessen einziger Bruder oder übrige Brüder

a. in der Liniendienstverpflichtung oder in der Reserve stehen,

b. jünger als 18 Jahre, oder

c. wegen unheilbarer geistiger oder körperlicher Gebrechen zu jedem Erwerbe unfähig sind.

Wer auf Grundlage dieser Bestimmungen zeitlich befreit war, den Befreiungstitel aber verliert oder die Bedingungen desselben zu erfüllen unterläßt, unterliegt der Verpflichtung zum Eintritte in das stehende Heer, in die Kriegsmarine oder in die Landwehr in seiner Altersclasse.

Ueber die zeitlichen Befreiungen entscheidet die Stellungscommission (§. 32), gegen deren Erkenntniß die Berufung an das Landesvertheidigungsministerium offen steht, welches berechtigt ist, die betreffende Landesstelle zur Fällung der Entscheidung zu delegiren.

Gegen ein von diesem Ministerium oder von der hiezu delegirten Landesstelle bestätigtes Erkenntniß der Stellungscommission findet eine weitere Berufung nicht statt.

§. 18. Jene Wehrpflichtigen, die zwar nicht zum eigentlichen Kriegsdienste, wohl aber zu sonstigen Dienstleistungen für Kriegszwecke, welche ihrem bürgerlichen Berufe entsprechen, geeignet sind, können im Kriegsfalle zu solchen herbeigezogen werden.

§. 19. Die Einreihung der aus den Militärbildungsanstalten austretenden Zöglinge in das stehende Heer (Kriegsmarine) wird durch die Militärbehörden nach den hierüber bestehenden besonderen Vorschriften verfügt.

Jeder auf einem Militärfreiplatze oder auf einem Stiftungsplatze herangebildete Zögling einer solchen Anstalt hat 10 Jahre, jeder auf einem halbfreien Militärplatze 7 Jahre und der als Zahlzögling Herangebildete 4 Jahre, vom Tage des Austrittes aus der Anstalt gerechnet, im stehenden Heere (Kriegsmarine) präsent zu dienen.

Digitized by Google

§. 20. Za dobrovoljca sme pristopiti k stojni armadi (vojnemu pomorstvu) vsak domač človek, kteri ima za to po postavi potrebne lastnosti (§. 16).

Zaprto je tistim, kteri zavolj obsojenja po kazenski sodniji ne vživajo vseh državljanskih pravic.

Nedoletnemu dobrovoljcu je treba očetove ali varhove (tutorjeve) privolitve.

Dobrovoljcu se dopušča, da si sam izbere vojaški oddelek, pri kterem bi rad služil, samo će ima tisti oddelek, pravico, dobrovoljce sprejemati, in će je dobrovoljec za-nj dober.

Takim vojni dolžnosti podvrženim, kteri so po svoji letni vrsti (§. 32) že poklicani na navadno stavo (stavljenje), med časom za stavo določenim dobrovoljni pristop ni dopuščen. Tisti, ki je po postavi dolžan bil, priti na stavo, pa ni prišel, izgubil je pravico dobrovoljnega pristopa za dotle, dokler se glede na zamujene stave ne podvrže sklepu stavne komisije.

§. 21. Domači državljani tolikšne omike, kakoršno dajó dovršeni nauki na viši gimnaziji viši realki ali na učilišču enake veljave, ki to izkažejo s spričevali javnih ali pravico javnosti imajočih učilišč, ali s preskušnjo, opravljeno pred meševito komisijo, ktera se za to postavi, ti, ako dobrovoljno pristopijo k stojni armadi in se, dokler služijo, ob svojem trošku oblačijo, z orožjem opravljajo in preživljajo (pri konjikih si tudi konja preskrbé in redé), bodo o miru že po enoletni djanski (aktivni) službi, počemši od dne nastopljene službe, prestavljeni v reservo, in smejo, će hočejo dalje šolati se, do 25. leta svoje starosti izbrati si posadko (garnizon) in leto za to enoletno službo. Če plačujejo taki stroške za stanovanje sami, ne smejo siliti se, da bi v kasarni prebivali.

Ktera učilišča domačih in vnanjih dežel so zastran te reči enako postavljena višim gimnazijam ali višim realkam, potem kako bo sestavljena meševita komisija, iz kterih reči ali predmetov in kako se bo pri ti preskušnji izpraševalo, to določi ministerstvo za deželno bran po dogovoru z državnim vojnim ministerstvom.

Tudi ubožni gori rečene vrste, će izkažejo svojo ubožnost, potem popolnoma lepo ponašanje in iz glavnih predmetov odličen (izvrsten) uspeh ali spričevalo od zrelosti (mature) ali od državne preskušnje, z uspehom, da so sposobni (zmožni), dostane, lahko za dobrovoljce na eno leto pristopijo, ter dobijo za čas svoje službe iz vkupnega vojnega zaklada opravo, orožje in živež.

Če dobrovoljci v tem paragrafu našteti dobro dostanejo preskušnjo, za oficirje pri reservi in deželni brambi zapovedano in doslužijo enoletno službo, naj se imenujejo za oficirje pri reservi po vrsti, kakor se ktero oficirsko mesto izprazni in po redu, kakor je kteri postal aspirant za oficirstvo. Ti oficirji se pokličejo potem med časom svoje vojne dolžnosti še trikrat na vaje v orožju, najdalj za štiri tedne vsakikrat.

Digitized by Google

§. 20. Freiwillig kann jeder Inländer in das stehende Heer (Kriegsmarine) eintreten, welcher die gesetzlichen Erfordernisse (§. 16) hiezu besitzt.

Ausgeschlossen sind jene, welche sich wegen erlittener strafgerichtlicher Verurtheilung nicht im Vollgenusse der bürgerlichen Rechte befinden.

Minderjährige bedürfen zum freiwilligen Eintritt die Zustimmung ihres Vaters oder Vormundes.

Dem freiwillig Eintretenden ist gestattet, sich den Truppenkörper, in dem er dienen will, zu wählen, vorausgesetzt, daß der gewählte Truppenkörper zur Aufnahme von Freiwilligen berechtigt ist und daß der Freiwillige die Eignung für ihn besitzt.

Jenen Wehrpflichtigen, welche nach ihrer Altersclasse (§. 32) zur regelmäßigen Stellung bereits berufen sind, ist während der Stellungsperiode der freiwillige Eintritt nicht gestattet. Derjenige, welcher gesetzlich zur Stellung verpflichtet war und hiezu nicht erschienen ist, hat dadurch das Recht zum freiwilligen Eintritte so lange verwirkt, bis er sich der Entscheidung der Stellungscommission für die versäumten Stellungen unterzogen hat.

§. 21. Inländer, welche einen solchen Bildungsgrad besitzen, der den absolvirten Studien an einem Obergymnasium, einer Oberrealschule, oder einer denselben gleichgestellten Lehranstalt entspricht und sich hierüber mit Zeugnissen von öffentlichen oder mit dem Rechte der Oeffentlichkeit ausgestatteten derlei Lehranstalten oder durch eine vor einer hiezu bestellten gemischten Commission abzulegende Prüfung ausweisen, freiwillig in das stehende Heer eintreten und sich während ihrer Dienstzeit aus eigenen Mitteln bekleiden, ausrüsten und verpflegen (bei der Cavalerie auch beritten machen und für den Unterhalt des Pferdes sorgen), werden im Frieden schon nach einer einjährigen activen Dienstleistung, vom Tage des Dienstantrittes gerechnet, in die Reserve übersetzt und sind, im Falle sie ihre Studien fortsetzen, zur Wahl der Garnison, sowie des Jahres für die einjährige Dienstleistung bis zum 25. Lebensjahre berechtigt. Sie dürfen, wenn sie die Kosten der eigenen Wohnung tragen, nicht casernirt werden.

Welche Lehranstalten des In- und Auslandes den Obergymnasien oder Oberrealschulen in dieser Beziehung gleichgestellt sind, dann in welcher Weise die gemischte Commission zusammengesetzt ist, sowie die Gegenstände und die Art der Prüfung werden von dem Landesvertheidigungs-Ministerium im Einvernehmen mit dem Reichskriegsministerium festgestellt.

Auch Mittellose der Eingangs bezeichneten Kategorie, wenn sie sich über ihre Mittellosigkeit, dann über ein tadellos sittliches Betragen und in den Hauptgegenständen mit Vorzugsclassen oder mit Maturitätszeugnissen oder mit Zeugnissen über eine mit dem Ergebnisse der Befähigung zurückgelegte Staatsprüfung ausweisen, sind zum einjährigen Freiwilligendienste zuzulassen und während desselben aus dem gemeinsamen Kriegsbudget zu bekleiden, auszurüsten und zu verpflegen.

Wenn die in diesem Paragraphe angeführten Freiwilligen die für Reserve- und Landwehrofficiere vorgeschriebene Prüfung entsprechend abgelegt und den einjährigen Dienst vollstreckt haben, sind sie nach Maßgabe der bestehenden oder eintretenden Abgänge und nach ihrem Range als Officiersaspiranten zu Reserveofficieren zu ernennen. Diese Officiere sind innerhalb ihrer weiteren Wehrpflicht noch zu drei Waffenübungen in der jedesmaligen Dauer von längstens vier Wochen beizuziehen.

Digitized by Google

Če se armada za vojsko pripravlja (mobilizira), naj se oni porabijo v prvih 9 letih, kjer jih je potreba in kakor državni vojni minister določi, bodi si pri armadi, bodi si pri deželni brambi; po iztečenem 9. letu pa, kakor jih je postava namenila, pri deželni brambi.

§. 22. Možje mornarskega poklica, če s spričevali ali z dobro opravljeno preskušnjo dokažejo, da so splošno izomikani, in da so se na domačih ali vnanjih navtičnih učilnicah z dobrim uspehom doučili, jemljó se na eno leto za dobrovoljce k vojnemu pomorstvu, tako da niso dolžni, da bi se sami opravljali in preskrbovali, in bodo po dobro dostani preskušnji za pomorske reservne oficirje imenovani.

Ti reservni oficirji so dolžni, o vojski vsakoršno službo pri pomorstvu opravljati.

§. 23. Učenci zdravništva (medicine) smejo svojo enoletno dobrovoljsko službo služiti v vojaških bolnicah, živinski zdravniki pa tako, da so živinozdravni praktikantje pri kakem konjiškem ali artiljerijskem (topniškem) polku ali pri vozarskem bojnem eskadronu, ako svojo zmožnost za to dokažejo.

Ob vojski rabijo taki po svoji služni dolžnosti, ali pri stojni armadi (vojnem pomorstvu), ali pa pri deželni brambi, tudi v bólnicah na bojišču ali v drugih bólnicah.

§. 24. Apotekarji (lekarji) lahko opravijo svojo enoletno dobrovoljsko službo v vojaških apotekah (lekarnicah) in se rabijo ob vojski primeroma tako, kakor zdravniki pod vojno dolžnostjo stoječi (§. 23).

§. 25. Kandidatje duhovskega stanu od vsake postavno priznane cerkve in verske družbe, ako so bili vzeti k stojni armadi (vojnemu pomorstvu) ali k deželni brambi, dobé, če zaprosijo, dopust (urlavb), da se morejo dalje bogoslovja učiti.

Kadar taki zadobé viša posvečenja, ali kadar se storé za dušne pastirje, zapišejo se v imenik vojaških duhovnikov ter se smejo ob vojski, po meri svoje vojne dolžnosti, ali pri stojni armadi (vojnem pomorstvu), ali pri deželni brambi, pa tudi v bólnicah na bojišču ali v stanovitnih bólnicah porabiti za duhovna opravila.

Če pa ti kandidatje zapusté bogoslovne šole in duhovski poklic, naj se pokličejo služit z orožjem.

§. 26. K stojni armadi (vojnemu pomorstvu) ali v deželno brambo vzeti državni uradniki, uradniki Njegovega Veličanstva privatno-rodovinskih in avitikalnih založnih posestev, uradniki javnih zalogov (fondov), deželnih in okrajnih zastopov in pa občin (sosesk), kterim je izročena politična uprava, če je za te službe potreba izkazati dovršene pravoznanske in državoslovne nauke, potem profesorji in učitelji javnih ali pravice javnosti imajočih učilišč, med ktera se štejejo tudi ljudske šole, smejo se ob vosjki v tolikem številu, kolikor jih je za oskrbovanje upravne službe in za podučevanje neogibno potrebno, na predlog tistega ministra, kterega se to tiče, s cesarjevo dovolitvijo v svojih službah pustiti.

Isto veljá za take, ki služijo pri poštah, telegrafih in železnicah, kolikor jih je neogibno treba, da te naprave ne obstanejo.

Bei einer Mobilisirung sind dieselben innerhalb von 9 Jahren je nach Bedarf und Entscheidung des Reichskriegsministers entweder im Heere oder in der Landwehr, nach 9 Jahren aber ihrer gesetzlichen Bestimmung gemäß in der Landwehr zu verwenden.

§. 22. Berufsseeleute, welche sich sowohl bezüglich ihrer allgemeinen Bildung, als auch über ihre mit gutem Erfolge an inländischen oder ausländischen nautischen Schulen vollenteten Studien durch Zeugnisse oder durch eine entsprechende abgelegte Prüfung ausweisen, werden in die Kriegsmarine zum einjährigen Freiwilligendienst angenommen, ohne zur Selbstbekleidung und Selbstverpflegung verpflichtet zu sein, und nach gut abgelegter Prüfung so wie nach Maßgabe des Bedarfes zu Marinereserve-Officieren ernannt.

Diese Reserveofficiere sind im Falle eines Krieges zum Marinedienste jeder Art verpflichtet.

§. 23. Mediciner können den einjährigen Freiwilligendienst in Militärspitälern, Veterinäre als thierärztliche Prakticanten bei einem Cavalerie- oder Artillerieregimente oder bei einer Fuhrwesensfeldescadron leisten, wenn sie die Befähigung dazu nachweisen.

Im Kriege werden dieselben, in Uebereinstimmung mit ihrer Dienstpflicht, entweder im stehenden Heere (Kriegsmarine) oder in der Landwehr, auch in Feld- oder anderen Spitälern verwendet.

§. 24. Pharmaceuten können den einjährigen Freiwilligendienst in den Militärapotheken leisten und werden im Kriege analog den wehrpflichtigen Aerzten verwendet (§. 23).

§. 25. Die Candidaten des geistlichen Standes jeder gesetzlich anerkannten Kirche und Religionsgesellschaft werden, wenn sie in das stehende Heer (Kriegsmarine) oder in die Landwehr eingereiht worden sind, über ihr Ansuchen zur Fortsetzung der theologischen Studien beurlaubt.

Nach Erhalt der höheren Weihen, beziehungsweise nach geschehener Ernennung zu Seelsorgern, werden die Betreffenden in die Liste der Militärseelsorger verzeichnet und können im Kriegsfalle nach Maßgabe ihrer Wehrpflicht entweder im stehenden Heere (Kriegsmarine) oder in der Landwehr, auch in Feld- oder stabilen Spitälern als Seelsorger verwendet werden.

Geben aber diese Candidaten die theologischen Studien und den geistlichen Beruf auf, so sind sie zum Waffendienste einzuberufen.

§. 26. Die im Verbande des stehenden Heeres (Kriegsmarine) oder der Landwehr stehenden Beamten des Staates, der Allerhöchsten Privat-, Familien- und Aviticalfondsgüter; die Beamten der öffentlichen Fonds-, der Landes- und Bezirksvertretungen und der mit der politischen Verwaltung betrauten Gemeinden, wenn für diese Diensteßstellen der Nachweis der Vollendung der rechts- und staatswissenschaftlichen Studien erfordert wird, weiter die Professoren und Lehrer an öffentlichen und mit dem Rechte der Oeffentlichkeit ausgestatteten Unterrichtsanstalten, wozu auch die Volksschulen zählen, können im Falle eines Krieges in der zur Handhabung des Verwaltungsdienstes und zum Unterrichte unentbehrlichen Anzahl, über Antrag der betreffenden Fachminister, mit Bewilligung des Kaisers in ihren Anstellungen belassen werden.

Die gleiche Bestimmung gilt für die Angestellten im Post-, Telegraphen- und Eisenbahndienste, insoweit dieselben für die Aufrechthaltung des Betriebes unentbehrlich sind.

Digitized by Google

§. 27. Učiteljski pripravniki za ljudske šole in učitelji od teh učilnic, potem lastniki podedovanih (pojerbanih) kmetij, če na njih navadno stanujejo ter jih sami kmetujejo in če daje kmetija toliko zemljiškega prihodka, da se od njega samega lahko petero ljudí preživí, pa zopet ne daje več ko štirikrat toliko prihodka, ti, ako pridejo k stojni armadi (vojnemu pomorstvu) ali deželni brambi, naj se tak čas, ko je za ljudsko šolo ali kmetijstvo najmanj škode, osem tednov po vojaško vadijo, potem pa domú pusté in dokler je mir, samo še k občasnim vajam v orožju kličejo.

§. 28. Tistim k vojnemu pomorstvu vzetim ljudem mornarskega poklica (stanu), kterim §. 22 ne služi, in pa mašinistom sme se z ozirom na tehnične znanosti, ki jih že odprej imajo, in potem, ali so bolj ali manj izučeni za službo na vojnih ladijah, djanska služba ob mirnih časih noter do enega leta skrajšati.

§. 29. Mornarji, ki so vzeti k vojnemu pomorstvu, pa hodijo v kako domačo navtično ali ladijodelsko šolo, naj se ob miru dotlej pusté na dopustu, dokler v to šolo hodijo.

§. 30. Število tistih vojni dolžnosti podvrženih mož (§. 13), ki se imajo vzeti k stojni armadi (vojnemu pomorstvu) in v nadomestno reservo, naj se razdelí na kraljevine in dežele po številu njih prebivalcev, v vsaki deželi pa na stavne okraje po številu vojevitih mož.

§. 31. Navadno (pravilno) stavljenje za stojno armado (vojno pomorstvo) in za deželno brambo biva vsako leto med časom od 1. dne malega travna (aprila) do konca velikega travna (maja), vdruževanje med vojake pa 1. oktobra.

§. 32. Stavo v vsakem stavnem okraju opravlja meševita (politično-vojaška) komisija tako, da se vojni dolžnosti podvrženi možje po letni vrsti, in tisti, ki so ene vrste, po žrebu ali lozu pred komisijo stavijo.

Vsi mladenči, ki so od 1. prosinca (januarja) do 31. grudna (decembra) rojeni, so skupaj ena letna vrsta, ki dobi številko rojstnega leta.

Na stavo se kličejo po tri letne vrste.

Vsakemu oddelku, tako armadnemu, kakor pomorskemu, oddajejo se tisti stavljenci, ki so za-nj najpripravniši, vendar naj se pri tem, kar je le mogoče, gleda na stavljenčevo željo.

Kar ostane potrjenih stavljencev od kontingenta potem, ko je potreba za posebne vrste orožja in za zavode založena, ti naj se oddajo polku dotičnega dopolnitvenega okraja, in naj se, kolikor je koli mogoče, v tem okraju pusté, da se v orožju izučé.

Ko je nabran ves kontingent za stojno armado in vojno pomorstvo, kakor tudi za nadomestno reservo, oddá se, kar je še vojevitih mož v stavljenih treh letnih vrstah iz stavnega okraja, k deželni brambi.

Namemba tistih vojni dolžnosti podvrženih prve in druge letne vrste, ki so bili nadomestni reservi namenjeni, je le začasna, in jih ne odvezuje dolžnosti, staviti se v drugi, dotično v tretji letni vrsti.

Tisti, ki so določeni za nadomestno reservo, naj se potem, za kteri armadni oddelek je kdo pripraven, v stavnih imenikih zaznamijo, ob miru pri svojih navadnih

Digitized by Google

§. 27. Lehramtscandidaten für Volksschulen und Lehrer an diesen Anstalten, weiter Eigenthümer von ererbten Landwirthschaften, wenn sie auf selben den ordentlichen Wohnsitz haben, die Bewirthschaft selbst besorgen und das Grunderträgniß der Wirthschaft zur selbstständigen Erhaltung einer Familie von fünf Personen zureicht, ohne das Vierfache eines solchen Ertrages zu überschreiten, sind nach ihrer Einreihung in das stehende Heer (Kriegsmarine) oder in die Landwehr zu einer den Volksunterricht und beziehungsweise den Wirthschaftsbetrieb am wenigsten störenden Zeit durch acht Wochen militärisch auszubilden, dann zu beurlauben und im Frieden nur noch zu den periodischen Waffenübungen beizuziehen.

§. 28. Jenen in die Kriegsmarine eingereihten Berufsseeleuten, auf welche der §. 22 keine Anwendung findet, so wie den Maschinisten, kann in Berücksichtigung ihrer technischen Vorkenntnisse und nach Maßgabe ihrer Ausbildung für den Dienst auf der Flotte die active Dienstleistung im Frieden bis auf ein Jahr abgekürzt werden.

§. 29. Seeleute, welche in die Kriegsmarine eingereiht worden sind, jedoch eine inländische nautische oder Schiffsbauschule besuchen, sind im Frieden für die Dauer dieses Schulbesuches beurlaubt zu lassen.

§. 30. Die Zahl der in das stehende Heer (Kriegsmarine) und in die Ersatzreserve einzureihenden Wehrpflichtigen (§. 13) ist unter die einzelnen Königreiche und Länder nach der Ziffer der Bevölkerung derselben, innerhalb der einzelnen Länder aber nach der Zahl der Wehrfähigen auf die Stellungsbezirke zu vertheilen.

§. 31. Die regelmäßige Stellung für das stehende Heer (Kriegsmarine) und für die Landwehr erfolgt jedes Jahr innerhalb der Zeit vom 1. April bis Ende Mai, die Einreihung mit 1. October.

§. 32. Die Stellung hat aus den im Stellungsbezirke zuständigen Wehrpflichtigen nach der Reihe der Altersclasse und in jeder Altersclasse nach der Losreihe durch gemischte Commissionen zu geschehen.

Alle vom 1. Jänner bis 31. December eines Jahres geborenen jungen Männer bilden zusammen eine Altersclasse und diese wird nach dem Geburtsjahr bezeichnet.

Es werden drei Altersclassen zur Stellung aufgerufen.

Jedem Heeres- oder Marinekörper werden die für denselben am meisten Geeigneten, mit thunlichster Beachtung der Wünsche der Gestellten, zugewiesen.

Die nach Deckung des Bedarfes für die Specialwaffen und Anstalten innerhalb der Contingentsziffer erübrigende Zahl Eingereihter ist zu dem zuständigen Ergänzungsbezirksregimente einzutheilen und sind dieselben nach Möglichkeit in dem Ergänzungsbezirke zur Ausbildung zu belassen.

Nach vollständiger Aufbringung des Contingentes für das stehende Heer und die Kriegsmarine so wie für die Ersatzreserve wird der Ueberschuß an Kriegsdiensttauglichen der vorgeführten drei Altersclassen jedes Stellungsbezirkes in die Landwehr eingetheilt.

Die Widmung Wehrpflichtiger aus der ersten und zweiten Altersclasse für die Ersatzreserve ist eine zeitliche und enthebt nicht von der Stellungspflicht in der zweiten, beziehungsweise dritten Altersclasse.

Die zur Ersatzreserve bestimmten sind, je nach ihrer Eignung für die verschiedenen Heereskörper, in den Stellungslisten vorzumerken, im Frieden in ihren bürgerlichen Verhält-

Digitized by Google

opravilih pusté in samo ob vojski na cesarjevo povelje po svoji starosti vzamejo za dopolnitev stojne armade ali vojnega pomorstva.

Kadar je vojske konec, odpušćajo se poklicani nadomestni reservniki od armade ali vojnega pomorstva k svojim poprejšnjim opravilom.

Tisti vojni dolžnosti podvrženi možaki, ki so bili v tretji letni vrsti začasno spoznani za proste od službe pri armadi (§. 17), pridejo s prestopom v 4. letno vrsto tudi v nadomestno reservo.

§. 33. Če se kteri na pristop k stojni armadi poklicanih pri navadni stavi ni mogel vdružiti, naj se z vsemi postavnimi pomočki skrbí, da se pozneje postavi (nadostavi); med tem naj pa pristopi namesto njega po vrsti, kakor je v stavnem imeniku, prvi za službo dobri, kteri bi bil drugače nadomestni reservi namenjen.

Vendar naj se za toliko nepričujočih, za kolikor se je nadjati, da bi se jih v štirih mesecih po končani stavni dobi z ozirom na to, kolikor jih v primeri biva pripravnih, moglo vdružiti k stojni armadi in k vojnemu pomorstvu, zapišejo tisti potrjeni stavljenci, ki imajo v najvišji letni vrsti izlozano najvišo številko, za nastopnike, ter naj se v navadnih okolnostih na štiri mesece domú izpusté.

Čas, v kterem se ima zamujena stavna dolžnost nadopolniti, trpí do izpolnjenega 36. leta (§. 16).

§. 34. Taki stavljenci, ktere od vojaške strani za službo pri stojni armadi (vojnem pomorstvu) in pri deželni brambi izvržejo, naj se postavijo, ako politični udje komisijski to svetujejo, pred meševito predgledno komisijo na presodbo.

Ta komisija naj določi tudi zastran takih k stojni armadi (vojnemu pomorstvu) ali deželni brambi že oddanih novincev, za ktere se do konca stavnega leta predloží, da bi se odpustili, ker niso za službo.

Zoper rasodbo te komisije ni dalje pritožbe.

§. 35. Stroške za pot na lozanje in na stavo mora vsak stavi podvrženi sam trpeti. Siromašne naj podpira občina, ki trpí tudi stroške za župana in uradnega spremljevavca stavi podvrženih.

Potne troške za take, ki se podvržejo presodbi pred pregledno komisijo, in za spremljevavce, ki se jim morajo pridati, plačuje država.

Vsi drugi stroški naj se opravljajo po pravilih za uradovanje dotične gosposke danih.

§. 36. Reservniki so dolžni ta čas, ko so v reservi, priti trikrat vadit se v orožju, vsakikrat najdalj po štiri tedne.

Če se kdaj pokličejo v djanjsko službo (§. 10), šteje se jim to za eno vajo.

Še bivajo za reservnike, ki se ne pokličejo k vajam, vsako leto po žetvi prigledni (kontrolni) zbori, ki pa ne smejo trpeti čez en dan.

Vaje in prigledne zbore za deželno brambo določuje brambovska postava.

Digitized by Google

nissen zu belassen und nur im Kriegsfalle auf Befehl des Kaisers, nach Maßgabe ihres Lebensalters, zur Ergänzung des stehenden Heeres oder der Kriegsmarine zu verwenden.

Nach Beendigung des Krieges werden die beigezogenen Ersatzreservemänner aus dem Heeres- oder Kriegsmarineverbande in ihr früheres Verhältniß entlassen.

Jene Wehrpflichtigen, welchen in der dritten Altersclasse die zeitliche Befreiung von der Dienstpflicht im Heere zuerkannt wurde (§. 17), treten mit dem Uebergange in die vierte Altersclasse ebenfalls in die Ersatzreserve.

§. 33. Kann ein zum Eintritte in das stehende Heer Berufener bei der regelmäßigen Stellung nicht eingereiht werden, so ist dessen nachträgliche Vorführung durch die gesetzlichen Mittel zu veranlassen; inzwischen hat, nach der Reihung in der Stellungsliste, der nächste Taugliche, welcher sonst in die Ersatzreserve (§. 32) bestimmt worden wäre, an seine Stelle einzutreten.

Es sind jedoch für so viele Abwesende, als voraussichtlich binnen vier Monaten vom Schlusse der Stellungsperiode an gerechnet, mit Rücksicht auf das durchschnittliche Tauglichkeitsverhältniß zur Einreihung in das stehende Heer und in die Kriegsmarine gelangen dürften, die mit der größten Losnummer der höchsten Altersclasse Eingereihten als Nachmänner zu bezeichnen und unter normalen Verhältnissen auf vier Monate zu beurlauben.

Die Zeit zur Nachholung einer Versäumniß der Stellungspflicht dauert bis zum vollendeten 36. Lebensjahre (§. 16).

§. 34. Stellungspflichtige, deren Annahme zum Dienste im stehenden Heere (Kriegsmarine) und in der Landwehr von militärischer Seite verweigert wird, können über Antrag der politischen Commissionsmitglieder einer gemischten Ueberprüfungscommission zur Entscheidung vorgestellt werden.

Der Entscheidung dieser Commission sind auch solche bereits an das stehende Heer (Kriegsmarine) oder an die Landwehr abgegebene Stellungspflichtige zu unterziehen, welche bis zum Ende des Stellungsjahres als dienstuntauglich zur Entlassung angetragen werden.

Gegen das Erkenntniß dieser Commission findet eine Berufung nicht statt.

§. 35. Die Kosten des Erscheinens zur Losung und Stellung hat jeder Stellungspflichtige selbst zu tragen. Mittellose sind von der Gemeinde zu unterstützen, welche auch die Kosten der Reise des Gemeindevorstehers und amtlichen Begleiters der Stellungspflichtigen treffen.

Die Kosten der Reise der zu Ueberprüfenden und der ihnen beizugebenden Begleitung leistet der Staatsschatz.

Alle übrigen Kosten sind nach den für die Amtsführung der betreffenden Behörde bestehenden Grundsätzen zu bestreiten.

§. 36. Die Reservemannschaft ist während ihrer Reservepflicht zu drei Waffenübungen in der jedesmaligen Dauer von längstens vier Wochen verpflichtet.

Jede Einberufung (§. 10) zur activen Dienstleistung zählt für eine Uebung.

Außerdem finden für die zur Waffenübung nicht einberufene Reservemannschaft jährlich nach der Ernte Controlsversammlungen statt, welche aber nicht mehr als einen Tag in Anspruch nehmen dürfen.

Die Waffenübungen und Controlsversammlungen für die Landwehr sind durch das Landwehrgesetz geregelt.

Digitized by Google

§. 37. Kteri je svojo postavno službo v liniji stojne armade ali vojnega pomorstva djansko dopolnil, in kterega kaže ohraniti za službo, takemu je dopušćeno, — namesti da bi k reservi prestopil, in še potem, ko reservo dosluži, — da dalje od leta do leta kakor dobrovoljec v djanski službi ostane.

Posebni predpisi bodo določili materijalne poboljške za podoficirje, ki tako in pod takimi pogoji dobrovoljno nadalje služijo.

Te določbe veljajo tudi za podoficirje in deželne brambovce, kteri so v djanski (aktivni) službi pri stežerih (kadrih) in razdelkih deželne brambe.

§. 38. Podoficirji, kteri so 12 let — od teh vsaj 8 let za podoficirje — pri stojni armadi, pri vojnem pomorstvu ali v stežerih in razdelkih deželne brambe djanjsko služili in so dobrega obnašanja, dobė s tem pravico, da se jim podeli kaka javna služba ali služba pri takih železnicah, parobrodarstvih in drugih podvzetjih, ki jih država podpira.

Posebna postava ustanoví, kako naj se zvršujejo te določbe.

§. 39. Navadna prestava od linije k reservi, in od reserve k deželni brambi s pridržkom častne stopnje (šarže), potem odpust od deželne brambe, ko je iztekel čas za vsako teh služeb ustanovljeni (§§. 4 in 15), naj bo konec grudna (decembra) vsakega leta; ob vojski bo pa ta prestava, ali ta odpust še le, kadar pride od cesarja povelje.

Kdor se prestavi ali odpustí, dobí o ti priliki izkazno pismo; če se pri kom izdanje tega pisma zakesní, on za to ni dolžan služiti čez postavni čas.

§. 40. Pred dokončano službo se odpušča le tisti:

a) ki je bil zoper postavo k vojakom vzet;

b) ki je postal za zmerom nezmožen za službo;

c) ki je kakor vojak prišel v ktero razmerje, v §. 17, pod številom 1, 2, 3 povedano; potem

d) ob miru tisti, ki je bil kakor nastopnik z največim lozom najviše letne vrste (§. 33) k vojakom vzet, brž kakor mu do konca tistega stavnega leta prednik k stojni armadi (vojnemu pomorstvn) pristopi. Odsluženi čas se nastopniku k dobremu šteje.

Za c) imenovani stopajo k nadomestni reservi, če so v tretji ali višji letni vrsti; za d) imenovani pa precej.

§. 41. V primerih pod a) in b) (§. 40), ako je pri b) tudi dokazano, da je vojak že takrat nezmožen bil, ko so ga jemali, naj se pri prvi navadni stavi nadomestek dá.

Če je bil kdo, ko ni sam tega kriv, zoper postavo k vojakom vzet, lahko od krivcev odškodbe išče.

V vseh drugih primerih, ko se kdo odpustí, ne zahteva se mu nadomestnik.

§. 42. Vsakteri od tistih letnih vrstá, ki pridejo prihodnjega leta na navadno

Digitized by Google

§. 37. Jedem, welcher die gesetzliche Liniendienstpflicht im stehenden Heere oder in der Kriegsmarine activ vollendet hat und dessen Beibehaltung für den Dienst vortheilhaft erscheint, wird gestattet, an Stelle des Uebertrittes in die Reserve und über die Dauer der Reservepflicht hinaus, die active Dienstleistung von Jahr zu Jahr freiwillig fortzusetzen.

Die materiellen Begünstigungen für die auf solche Weise und unter solchen Voraussetzungen freiwillig weiter dienenden Unterofficiere werden durch besondere Vorschriften geregelt.

Diese Bestimmungen haben auch auf die bei den Landwehrstämmen und Abtheilungen activ dienenden Unterofficiere und Landwehrmänner Anwendung.

§. 38. Unterofficiere, welche 12 Jahre — darunter wenigstens 8 Jahre als Unterofficiere — im stehenden Heere, in der Kriegsmarine oder in den Stämmen und Abtheilungen der Landwehr activ gedient haben und gut conduisirt sind, erlangen dadurch den Anspruch auf die Verleihung von Anstellungen im öffentlichen Dienste, dann bei vom Staate subventionirten Eisenbahn-, Dampfschiff- und anderen Unternehmungen.

Die Ausführung dieser Bestimmungen wird durch ein besonderes Gesetz geregelt.

§. 39. Die regelmäßige Uebersetzung aus der Linie in die Reserve und aus der Reserve in die Landwehr, unter Beibehalt der Chargengrade, dann die Entlassung aus der Landwehr, nach Ablauf der für jede dieser Dienstkategorien festgestellten Dauer (§§. 4 und 15), hat mit Ende December jeden Jahres stattzufinden; im Falle eines Krieges erfolgt diese Uebersetzung, beziehungsweise Entlassung, erst auf Befehl des Kaisers.

Aus Anlaß der Uebersetzung oder Entlassung erhält der Betreffende ein Legitimationsdocument; eine Verzögerung in der Ausfolgung dieses Documentes begründet keine Dienstesverpflichtung über den gesetzlichen Zeitpunkt hinaus.

§. 40. Vor vollendeter Dienstpflicht wird die Entlassung nur bewilligt:

a. wenn die Einreihung eine gesetzwidrige war;
b. bei eingetretener unbehebbarer Dienstesuntauglichkeit;
c. wenn der Soldat in eines der im §. 17, Z. 1, 2, 3 bezeichneten Verhältnisse gelangt; dann
d. im Frieden dem als Nachmann Eingereihten mit der größten Nummer der höchsten Altersclasse (§. 33), sobald ein Vormann, bis Ende des Stellungsjahres, in das stehende Heer, die Kriegsmarine eintritt. Die vollstreckte Dienstzeit wird dem Nachmanne zugutegerechnet.

Die zu c Genannten kommen, wenn sie in der dritten oder einer höheren Altersclasse stehen, die zu d Genannten sofort in die Ersatzreserve.

§. 41. In den Fällen a und b (§. 40), vorausgesetzt, daß zu b zugleich außer Zweifel gestellt wird, die Untauglichkeit habe bereits zur Zeit der Einreihung bestanden, ist der Ersatz bei der nächsten regelmäßigen Stellung zu leisten.

Dem durch eine gesetzwidrige Stellung ohne eigenes Verschulden zu Schaden Gekommenen steht der Ersatzanspruch gegen die Schuldtragenden frei.

In allen sonstigen Fällen der Entlassung wird ein Ersatzmann nicht in Anspruch genommen.

§. 42. Jeder Stellungspflichtige, der zum Erscheinen bei der nächst bevorstehenden

Digitized by Google

stavo, mora meseca grudna (decembra) poprejšnjega leta pismeno ali ustno zglasiti se občinskemu županu tistega kraja, kjer ima domovinstvo ali prebivališče, da ga zapiše; če tega ne stori brez takega zadržka, kterega ni mogel premagati, zapade denarno kazen do **100** goldinarjev, ali, če nima s čim plačati, zapor do **20** dni, brez ozira na to, kako se bo z njim po postavi dalje ravnalo.

Denarne kazni (globe) teko v ubožki zalog tiste občine, v kteri kaznjeni prebiva.

§. 43. Občinski župani in tisti, ki pišejo farne bukve (matice), odgovorni so, da so izkazi k stavnim imenikom pravični, župani pa tudi za to, da so tisti, ki pridejo na stavo, po osebi pravi; tudi so dolžni političnim gosposkam pomagati pri vseh uradnih delih, kterih je zavolj stave potreba.

§. 44. Za kogar stavna komisija ne izreče, da je za zmerom nezmožen, biti vojščak, ali kdor se v tretji letni vrsti ne oprosti dolžnosti, priti na stavo, ta se ne sme ženiti, dokler ne izstopi iz tretje letne vrste.

Ministerstvo za deželno bran ima oblast, da takim stavi podvrženim, za ktere govoré posebnega ozira vredne okolnosti, izjemno dovoli ženitev; ono sme v ta namen tudi dotično deželno vlado odbrati; toda ta dovolitev človeka ne odveže dolžnosti, pristopiti k stojni armadi (vojnemu pomorstvu) ali pa k deželni brambi.

§. 45. Če se kteri vojni dolžnosti podvrženih, prestopivši v §. 44 izrečeno prepoved, vendar oženi, tak se mora iz uradne dolžnosti k vojakom dati, če pa ni za vojaka, naj se v denarjih kaznjuje do **1000** goldinarjev za občinski ubožki zalog, ali, če nima s čim plačati, naj bo zaprt do šest mesecev.

Tisti, ki so krivi, da so pripomagali k taki prepovedani ženitvi, naj se obsodijo na kazen v denarjih do **500** goldinarjev za občinski ubožki zalog; če pa nimajo s čim, na zapor do treh mesecev, — kar pa ne zavira, da se z njimi vrh tega po službenih predpisih ravná, ako so državni služabniki.

§. 46. Kdor je dolžan priti pred stavno komisijo, pa brez doveljnega izgovora ne pride, šteje se za beguna, in kdor mu je vedoma pomagal, za sokrivca.

Begun se stavi iz uradne dolžnosti; tisti, kteri bo potrjen, ako se v preiskavi zavolj tega begunstva ne more opravičiti, pa je sam ob sebi prišel, mora eno leto, če ni sam prišel, pa dve leti dalj služiti v liniji kot bi moral po postavi; ako pa ne bo potrjen, naj plača kazen v denarjih do **150** goldinarjev, ali če nima s čim, naj bo zaprt do meseca dni.

Ako je v tem primerljaju begun **36.** leto (§§. **16** in **33**) že prestopil, naj plača globo do **1000** goldinarjev, ali če nima s čim plačati, naj bo zaprt do šest mesecev.

Sokrivci begunstva zapadejo denarno kazen do **500** goldinarjev in v posebno obtežujočih okolnostih do **1000** goldinarjev, ali, če jih ne premorejo, zapor do treh in oziroma šestih mesecev.

Digitized by Google

regelmäßigen Stellung verpflichteten Altersclassen hat sich im Monate December des vorangehenden Jahres bei dem Gemeindevorstande seines Heimats- oder Aufenthaltsortes zur Verzeichnung schriftlich oder mündlich zu melden; unterläßt er dieses, ohne hievon durch ein für ihn unüberwindliches Hinderniß abgehalten worden zu sein, so wird er dafür ohne Rücksicht auf die weitere gesetzliche Behandlung, mit einer Geldstrafe bis zu 100 fl. oder im Falle der Zahlungsunfähigkeit mit Haft bis zur Dauer von zwanzig Tagen bestraft.

Die Strafgelder fallen dem Gemeindearmenfonde des Aufenthaltsortes zu.

§. 43. Die Gemeindevorsteher und Matrikenführer sind für die Richtigkeit der Behelfe zu den Stellungslisten, erstere auch für die Identität der Person der Vorgeführten verantwortlich und haben den politischen Behörden bei allen zur Durchführung der Stellung erforderlichen Amtshandlungen behülflich zu sein.

§. 44. Wer von der Stellungscommission als für den Kriegsdienst für immer untauglich nicht erkannt oder in der dritten Altersclasse von der Stellungspflicht nicht befreit worden ist, darf sich vor dem Austritte aus der dritten Altersclasse nicht verehelichen.

Eine ausnahmsweise Ehebewilligung im Falle vorhandener, besonders rücksichtswürdiger Umstände an Stellungspflichtige zu ertheilen, ist das Landesvertheidigungsministerium ermächtigt, welches hiezu auch die betreffende Landesstelle delegiren kann; jedoch begründet diese Bewilligung keine Befreiung von der Pflicht zum Eintritte in das stehende Heer (Kriegsmarine) oder in die Landwehr.

§. 45. Derjenige Wehrpflichtige, welcher sich mit Uebertretung des im §. 44 enthaltenen Verbotes verehelicht hat, wird von Amtswegen gestellt, im Falle der Untauglichkeit aber mit einer Geldstrafe bis zu 1000 Gulden für den Gemeindearmenfond, im Falle der Zahlungsunfähigkeit mit Haft bis zu sechs Monaten bestraft.

Gegen diejenigen, welche zu der verbotenen Verehelichung schuldbar mitgewirkt haben, ist eine dem Gemeindearmenfonde zufallende Geldstrafe bis zu 500 fl., im Falle der Zahlungsunfähigkeit Haft bis zur Dauer von drei Monaten zu verhängen, unbeschadet ihrer Behandlung nach den Dienstesvorschriften, falls sie im Staatsdienste stehen.

§. 46. Wer zum Erscheinen vor der Stellungscommission verpflichtet ist und ohne hinreichende Entschuldigung ausbleibt, wird als stellungsflüchtig, wer ihm hiebei wissentlich mithilft, als Mitschuldiger behandelt.

Ein Stellungsflüchtiger wird von Amtswegen gestellt; derjenige, welcher diensttauglich erkannt wird, hat, wenn er sein Ausbleiben bei der hierüber gepflogenen Untersuchung nicht rechtfertigen konnte, aber freiwillig erschienen ist, ein Jahr, im Falle er jedoch nicht freiwillig erschienen ist, zwei Jahre über die gesetzliche Liniendienstdauer zu dienen; wird er als dienstuntauglich erkannt, so trifft ihn eine Geldstrafe bis zum Betrage von 150 Gulden, im Falle der Zahlungsunfähigkeit Haft bis zu einem Monat.

Hat in diesem Falle der Stellungspflichtige das 36. Lebensjahr (§§. 16 und 33) schon überschritten, so wird er mit einer Geldstrafe bis zu 1000 Gulden oder im Falle der Zahlungsunfähigkeit mit Haft bis zu sechs Monaten bestraft.

Mitschuldige an der Stellungsflucht verfallen einer Geldstrafe bis zu 500 Gulden oder bei besonders erschwerenden Umständen bis zu 1000 Gulden, im Falle der Zahlungsunfähigkeit einer Strafhaft bis zu drei und rücksichtlich bis zu sechs Monaten.

Digitized by Google

Ako bi kje vojni dolžnosti podvrženi v večem številu stavi ubegali, ondi sme vlada za primerne izredne (nenavadne) pomočke zoper to napako z ukazom poskrbeti proti temu, da se pred prvim prihodnjim državnim zborom zastran tega opraviči.

§. 47. Vsak pod vojno dolžnostjo stoječi človek, za kterega se izkaže, da se je nalašč sam skazil, ako je še za kako rabo pri armadi (vojnem pomorstvu), naj se tjekaj iz uradne dolžnosti oddá, in mora dve leti dalje služiti v liniji, kot bi moral po postavi.

§. 48. Deželna bramba podstoji:

O miru v upravnih rečeh ministru za deželno bran, in v vojaških rečéh višemu poveljniku deželne brambe; bolj na tanko določi to brambovska postava; ob vojski podstojí v upravnih rečeh tudi ministru za deželno bran, v vojaških rečéh pa vojvodu, kterega cesar postavi.

Državnemu vojnemu ministru mora po ministru za deželno bran, oziroma po višjem poveljniku deželne brambe, ali vselej skozi ministra za deželno bran, neprenehoma znano biti, koliko je brambovcev, kako so s potrebščinami preskrbljeni, kod so nastanjeni, kako so po vojaško izučeni in kako se ponašajo.

§. 49. Oficirje deželne brambe vseh stopnjá postavlja cesar.

Odlike in znamenja na vseh stopnjah, opravo in orožje, potem predpise za službo in za vaje ima deželna bramba take kakor stojna armada.

§. 50. Vsak oficir, ki je za takega vsaj eno leto djanjsko služil in kterega se §. 19 ne tiče, sme o miru, če sam zaprosi, tako da se mu stanovitna plača ob enem ustavi, v reservo, ali če bi bil dolžan še samo pri deželni brambi služiti, v deželno brambo prestavljen biti.

§. 51. Vsak oficir, ki ni v nobeni preiskavi zavolj kazenske reči, ne zavolj poštenja, sme sam ob sebi odreči se svoje častne stopnje (šarže); toda s tem se ne odveže službe ali vojne dolžnosti, kteri je po postavi še podvržen, kakor se je ne odveže tisti oficir, kteri po kazenski, ali po sodbi za poštenje svojo šaržo izgubi.

§. 52. Zunaj takrat, ko je kdo v djanjski (aktivni) službi, veljajo za može od linije, ki so na stanovitnem dopustu, potem za reservnike in deželne brambovce, brž kakor prestopijo tretjo letno vrsto, potem za oficirje pri reservi in deželni brambi, kakor tudi za oficirje in uradnike s penzijo in vojaškim značajem v počitek djane, in za c. k. patentalne invalide, če ne prebivajo v invalidnici, kar se ženitve tiče, splošne postave in zapovedi, to da njih dolžnost, služiti pri stojni armadi (vojnem pomorstvu) ali v deželni brambi se s tem ne spreminja.

§. 53. Dopustniki (urlavbarji), dokler so na dopustu, potem oficirji in možaki od reserve in deželne brambe, podstojé v vseh svojih civilnih okolnostih, pa tudi v kazenskih in policijskih rečéh civilnim (nevojaškim) sodnijam in gosposkam, in so le toliko v svoji prostosti omenjeni, kolikor ta postava dopušča, in je zavolj razvidnosti potrebno.

Digitized by Google

Dort wo sich die Wehrpflichtigen in größerer Anzahl der Wehrpflicht durch Stellungsflucht entziehen, können die zur Abhilfe geeigneten außerordentlichen Maßregeln im Verordnungswege gegen Rechtfertigung vor dem nächsten Reichsrathe getroffen werden.

§. 47. Jeder Wehrpflichtige, welcher der vorsätzlichen Selbstbeschädigung überwiesen wurde, ist, insoferne er zu irgend einer Dienstleistung im Heere (Kriegsmarine) noch tauglich ist, dahin von amtswegen abzustellen und hat zwei Jahre über die gesetzliche Liniendienstesdauer zu dienen.

§. 48. Die Landwehr untersteht:

Im Frieden in administrativer Beziehung dem Landesvertheidigungsminister und in militärischer Beziehung dem Landwehrobercommandanten; die nähere Bestimmung hierüber enthält das Landwehrgesetz; dagegen im Kriege in administrativer Beziehung ebenfalls dem Landesvertheidigungsminister, in militärischer Hinsicht aber dem vom Kaiser bezeichneten Feldherrn.

Der Reichskriegsminister muß durch den Landesvertheidigungsminister, beziehungsweise Landwehrobercommandanten, von letzterem im Wege des Landesvertheidigungsministers über den Stand, die Ausrüstung und die Dislocation, die militärische Ausbildung und Disciplin der Landwehr ununterbrochen in Kenntniß erhalten werden.

§. 49. Die Landwehrofficiere aller Grade werden vom Kaiser ernannt.

Die Distinctions- und Abzeichen in allen Graden, die Ausrüstung und Bewaffnung, dann die Dienst- und Exerciervorschriften der Landwehr sind jenen des stehenden Heeres gleich.

§. 50. Jeder Officier, welcher als solcher mindestens ein Jahr activ gedient hat und auf welchen der §. 19 keine Anwendung findet, kann im Frieden auf eigenes Ansuchen unter Einstellung der ständigen Gebühren in die Reserve oder, wenn er nur noch landwehrpflichtig sein sollte, in die Landwehr übersetzt werden.

§. 51. Jeder Officier, gegen welchen weder eine straf-, noch ehrengerichtliche Untersuchung anhängig ist, kann seine Charge freiwillig ablegen, jedoch wird er dadurch von der Erfüllung der ihm gesetzlich noch obliegenden Dienst- und Wehrpflicht eben so wenig befreit, als jener Officier, welcher im straf- und ehrengerichtlichen Wege seiner Charge entkleidet wird.

§. 52. Außer der Zeit der activen Dienstleistung gelten für die dauernd beurlaubte linienpflichtige, dann für die Reserve- und Landwehrmannschaft, sobald sie die dritte Altersclasse überschritten haben, ferner für die Officiere der Reserve und Landwehr so wie für die mit Beibehalt des Pensionsgehaltes und des Militärcharakters pensionirten Officiere und Beamten, dann für die k. k. Patentalinvaliden, wenn sie sich nicht im Invalidenhause aufhalten, rücksichtlich der Verehelichung die allgemeinen Gesetze und Vorschriften, jedoch unter Aufrechthaltung der Dienstpflicht im stehenden Heere (Kriegsmarine) oder in der Landwehr.

§. 53. Die Urlauber während der Zeit ihres Urlaubes so wie die nicht in der activen Dienstleistung befindlichen Officiere und Mannschaft der Reserve und der Landwehr unterstehen in allen ihren bürgerlichen Verhältnissen sowie auch in Straf- und polizeilichen Angelegenheiten den Civilgerichten und sind nur jenen Beschränkungen unterworfen, welche in diesem Gesetze begründet und für die Evidenthaltung erforderlich sind.

Digitized by Google

Djanjsko služeči pri stojni armadi, vojnem pomorstvu in deželni brambi podložni so vojaškim kazenskim in disciplinarnim postavam; kar se pa tiče njih civilnih razmerij, ki ne zadevajo vojaške službe, stojé pod civilnimi postavami in gosposkami.

To reč bo posebna postava bolj na tanko določila.

Vsi kje zunaj države bivajoči oficirji in možje od reserve in deželne brambe imajo dolžnost, brž kakor so po časnikih morali zvedeti, da državi bližnja vojska žuga in da je reserva in deželna bramba klicana, nemudoma vrniti se v svojo domovino ter staviti se na povelje, ne čakaje svojega posebnega poklica.

§. 54. Odpustiti v ta namen, da bi se preselil v vnanjo državo, sme moža, ki je liniji ali reservi služen, državno vojno ministerstvo, takega pa, ki je pri deželni brambi, dotično ministerstvo za deželno bran; vendar tistega, ki je liniji služen, le takrat, ako se oba njegova stariša, in če je samo eden staršev živ, le-ta iz države izseli.

Če se pa odpuščeni ne izseli, mora, kar je zavolj odpusta služne dolžnosti na dolg ostalo, pozneje nadopolniti.

Ob vojski se ne sme nobenemu človeku od stojne armade (vojnega pomorstva) ali deželne brambe dovoliti, da bi se na tuje preselil.

§. 55. Tisti pod vojno dolžnostjo stoječi, ki jih ni bilo moči k stojni armadi (vojnemu pomorstvu) ali k deželni brambi vzeti, plačajo primerno vojaško takso za preskrbovanje vojaških invalidov.

Kolikšna bo ta taksa in kako se bo pobirala, to določi posebna postava.

Digitized by Google

Die in activer Dienstleistung Stehenden des stehenden Heeres, der Kriegsmarine und der Landwehr unterliegen den mitlitärischen Straf- und Disciplinargesetzen; hinsichtlich ihrer bürgerlichen Verhältnisse, welche sich nicht auf den militärischen Dienst beziehen, unterstehen sie jedoch den bürgerlichen Gesetzen und Behörden.

In dieser Richtung wird ein besonderes Gesetz das Nähere bestimmen.

Alle im Auslande abwesenden Officiere und Mannschaften der Reserve und Landwehr haben die Verpflichtung, sobald sie im Wege der Oeffentlichkeit Kenntniß erlangt haben müssen, daß die Monarchie von einem Kriege nahe bedroht und die Einberufung der Reserve und Landwehr erfolgt ist, unverweilt in die Heimat zurückzukehren und sich zur Verfügung zu stellen, ohne die specielle Einberufung abzuwarten.

§. 54. Die Entlassung zum Zwecke der Auswanderung kann einem in der Linien- und Reservedienstpflicht stehenden Manne von dem Reichskriegsministerium, einem Landwehrmanne von dem betreffenden Landesvertheidigungsministerium ertheilt werden; dem Liniendienstpflichtigen jedoch nur dann, wenn beide Eltern des um die Entlassung Bittenden oder der eine überlebende Elterntheil auswandern.

Unterbleibt die Auswanderung, so hat der Betreffende den Rest der durch seine Entlassung unterbrochenen Dienstpflicht nachzutragen.

Während eines Krieges darf die Bewilligung zur Auswanderung keiner im Verbande des stehenden Heeres (Kriegsmarine) oder der Landwehr stehenden Person ertheilt werden.

§. 55. Jene Wehrpflichtigen, welche zum Dienste im stehenden Heere (Kriegsmarine) oder in der Landwehr nicht beigezogen werden konnten, haben eine entsprechende Militärtaxe für die Militärinvalidenversorgung zu entrichten.

Die Größe und die Art der Einhebung dieser Taxe wird durch ein besonderes Gesetz bestimmt.

Digitized by Google

Digitized by Google

Gesetz- und Verordnungs-Blatt

für das

Herzogthum Krain.

Jahrgang 1869.

II. Stück.

Ausgegeben und versendet am 18. Jänner 1869.

Zakonik in ukazni list

za

vojvodstvo kranjsko.

Léto 1869.

II. dél.

Izdan in razposlan 18. januarja 1869.

BIBLIOTHEK DES K. K. JUSTIZ-MINISTERIUMS

Laibach. Gedruckt bei Rosalia Eger. — V LJUBLJANI. Natisnila Rozalia Eger.

Digitized by Google

2.

Razpis c. k. deželne vlade za Kranjsko od 12. decembra 1868, št. 8469,

ki zadeva pobotanje pripreżnine med pripreżnima postajoma v Ratečah in Mokronogu.

C. k. deželna vlada je dogovorno z deželnim odborom Kranjskim sklenila, da se sme pri pobotanju pripreżnine med pripreżnima postajoma v Ratečah in Mokronogu v mescih nevembru, decembru, januarju, februarju, marcu in aprilu, v kterih se dá lahko voziti samo po cesti poleg Mirne, daljava postaviti na $4^{6}/_{8}$ milj; v mescih maju, juniju, juliju, augustu, septembru in oktobru pa, v kterih se tudi po bruniški cesti dá dobro voziti, na $3^{4}/_{8}$ milj.

To se razglaša kakor dodatek k razpisu deželne vlade od 10. septembra 1855, št. 15240, s kterim razpisom se je bil razglasil izkazek gnanskih (šubskih) postajev na Kranjskem v XIII. delu II. razdela deželnega zakonika od leta 1855.

Sigmund Conrad žlahtni Eybesfeld l. r.
c. k. deželni predsednik.

3.

Oznanilo c. k. deželne vlade za Kranjsko od 16. decembra 1868, št. 8617,

s kterim se razglaša, da je od c. k. ministerstva za deželno bran in javno varnost c. k. deželni vladi preizročeno, izjemoma dajati ženitvena dovoljenja po §. 44 vojne postave od 5. decembra 1868.

C. k. ministerstvo za deželno bran in javno varnost je z razpisom od 10. decembra 1868, št. 3670, na podlagi odločeb §. 44 vojne postave od 5. decembra 1868 (Državn. zak. št. 151) c. k. deželni vladi preizročilo, tistim osebam, ktere po zapopadku tega §. k svoji ženitvi potrebujejo izjemno ženitveno dovoljenje, dajati to dovoljenje v imenu ministerstva za deželno bran in javno varnost, v tem primerljaju, če so okolišine, ktere se morajo dobro pozvediti, posebnega ozira vredne.

To preizročitev c. k. deželna vlada s tem občno na znanje daje.

Sigmund Conrad žlahtni Eybesfeld l. r.
c. k. deželni predsednik.

Digitized by Google

2.

Erlaß der k. k. Landesregierung für Krain vom 12. December 1868, Nr. 8469,

betreffend die Vorspannsaufrechnung zwischen den Schubstationen Ratschach und Nassenfuß.

Von der k. k. Landesregierung wird im Einvernehmen mit dem Landesausschusse von Krain festgesetzt, daß die Vorspannsaufrechnung zwischen den Schubstationen Ratschach und Nassenfuß in den Monaten November, December, Jänner, Februar, März und April, in welchen nur die Neuringer Straße gut fahrbar ist, mit 4$^{6}/_{8}$ Meilen, dagegen aber in den Monaten Mai, Juni, Juli, August, September und October, in welchen auch die Bruniger Straße gut passirbar ist, nur mit 3$^{4}/_{8}$ Meilen stattfinden darf.

Dies wird im Nachhange zu dem Landesregierungs-Erlasse vom 10. September 1855, Nr. 15240, womit der Schubstationenausweis von Krain im **XIII.** Stücke des **II.** Theiles des Landesgesetzblattes vom Jahre 1855 veröffentlicht wurde, zur Verlautbarung gebracht.

Sigmund Conrad von Eybesfeld m. p.
k. k. Landespräsident.

3.

Kundmachung der k. k. Landesregierung für Krain vom 16. December 1868, Nr. 8617,

womit verlautbart wird, daß die k. k. Landesregierung zur Ertheilung von ausnahmsweisen Ehebewilligungen nach §. 44 des Wehrgesetzes vom 5. December 1868 von dem k. k. Ministerium für Landesvertheidigung und öffentliche Sicherheit delegirt ist.

Das k. k. Ministerium für Landesvertheidigung und öffentliche Sicherheit hat mit dem Erlasse vom 10. December 1868, Nr. 3670, auf Grund der Bestimmungen des §. 44 des Wehrgesetzes vom 5. December 1868 (R. G. B. Nr. 151) die k. k. Landesregierung ermächtiget, jenen Personen, welche nach Inhalt dieses Artikels zu ihrer Verehelichung einer ausnahmsweisen Ehebewilligung bedürfen, diese Bewilligung im Namen des Ministeriums für Landesvertheidigung und öffentliche Sicherheit, im Falle vorhandener und gehörig zu konstatirender besonders rücksichtswürdiger Umstände, zu ertheilen.

Diese Delegirung bringt die k. k. Landesregierung hiemit zur öffentlichen Kenntniß.

Sigmund Conrad von Eybesfeld m. p.
k. k. Landespräsident.

Digitized by Google

Digitized by Google

Gesetz- und Verordnungs-Blatt

für das

Herzogthum Krain.

Jahrgang 1869.

III. Stück.

Ausgegeben und versendet am 20. Jänner 1869.

Zakonik in ukazni list

za

vojvodstvo kranjsko.

Léto 1869.

III. dél.

Izdan in razposlan 20. januarja 1869.

Laibach. Gedruckt bei Rosalia Eger. — V Ljubljani. Natisnila Rozalia Eger.

Bibliothek des k. k. Justiz-Ministeriums

Digitized by Google

4.

Postava,

veljavna za vojvodstvo Kranjsko,

ktera zadeva vpeljavo davka od psov.

Po nasvetu deželnega odbora Mojega vojvodstva Kranjskega ukazujem, kakor sledi:

§. 1. Vsaka občina v mestih in na deželi ima pravico, vpeljati davek od psov.

§. 2. Ta davek se pobira za vsacega psa, izjemoma samo tiste pse, ki so za varstvo samotnih posestev neobhodno potrebni, po 1 do 3 gld. na leto; v glavnem mestu pa do 4 gld. na leto od tistega, čegar je pes. Ta denar pride v občinsko blagajnico.

Vsaka občina, ktera je ta davek vpeljala, mora to naznaniti deželnemu odboru.

V Budemu 13. decembra 1868.

Franc Jožef l. r.

Giskra l. r.

Digitized by Google

4.

Gesetz,

wirksam für das Herzogthum Krain,

betreffend die Einführung einer Hundesteuer.

Ueber Antrag des Landtages Meines Herzogthumes Krain finde Ich anzuordnen, wie folgt:

§. 1. Jede Stadt- und Landgemeinde ist ermächtiget eine Hundesteuer einzuführen.

§. 2. Dieselbe wird für jeden Hund mit einziger Ausnahme jener, welche zur Bewachung einschichtig gelegener Besitzungen unbedingt nothwendig sind, mit dem jährlichen Betrage von 1 bis 3 fl.; in der Landeshauptstadt bis 4 fl., von dem Besitzer des Hundes zu Gunsten der Gemeindekasse eingehoben.

Die erfolgte Einführung ist dem Landesausschusse mitzutheilen.

Ofen am 13. December 1868.

Franz Joseph m. p.

Giskra m. p.

Digitized by Google

Digitized by Google

Gesetz- und Verordnungs-Blatt

für das

Herzogthum Krain.

Jahrgang 1869.

IV. Stück.

Ausgegeben und versendet am 23. Jänner 1869.

Zakonik in ukazni list

za

vojvodstvo kranjsko.

Léto 1869.

IV. dél.

Izdan in razposlan 23. januarja 1869.

Laibach. Gedruckt bei Rosalia Eger. — V Ljubljani. Natisnila Rozalia Eger.

Digitized by Google

5.

Postava,

veljavna za vojvodstvo Kranjsko,

po kteri se §§. 1 do 4 občinskega reda od 17. februarja 1866 predrugačita.

Z dovoljenjem deželnega zbora Mojega vojvodstva Kranjskega ukazujem v predrugačbo §§. 1 do 4 občinskega reda od 17. februarja 1866, kakor sledi:

§. 1.

Iz sedanjih selskih občin se imajo narediti glavne občine, kterih vsaka naj manj 3000 duš obseže.

Manjše glavne občine se smejo dovoliti le tam, kjer posebne okolišine za to govoré.

§. 2.

Zložbo sedanjih selskih občin v glavne (velike) občine ima izpeljavati deželni odbor z c. k. deželno vlado po zaslišanju c. k. okrajnih glavarstev in sedanjih županij, pa pri tem kolikor je mogoče gledati na to, da se ne razdružijo preveč fare in katastralne srenje.

Ako se med deželnim odborom in c. k. deželno vlado ne more doseči dogovor, se bo ta reč razsodila po deželni postavi.

§. 3.

Glavne občine, ktere so se naredile po tej postavi, se smejo prenarediti samo po deželni postavi.

Poprej ko se razdruži kaka občina, se mora pa popolnoma razdružiti skupno premoženje in dobro kakor tudi skupna bremena.

§. 4.

Glavne občine stopijo, potem ko so se sestavile, v področje dosedanjih selskih občin.

Premoženje, naprave in zalogi dosedanjih občin ostanejo lastnina tistih, čegar so dozdaj bile.

§. 5.

To postavo zveršiti, je naročeno Mojemu ministru za notranje reči.

Na Dunaju 2. januarja 1869.

Franc Jožef l. r.

Giskra l. r.

Digitized by Google

5.

Gesetz,

wirksam für das Herzogthum Krain,

womit die §§. 1 bis 4 der Gemeindeordnung vom 17. Februar 1866 abgeändert werden.

Mit Zustimmung des Landtages Meines Herzogthumes Krain finde Ich in Aenderung der §§. 1 bis 4 der Gemeinde-Ordnung vom 17. Februar 1866 anzuordnen, wie folgt:

§. 1.

Aus den dermaligen Ortsgemeinden sind Hauptgemeinden zu bilden, wovon jede wenigstens 3000 Seelen zu umfassen hat.

Kleinere Hauptgemeinden sind nur ausnahmsweise mit Rücksicht auf besondere Verhältnisse zu gestatten.

§. 2.

Die Zusammenlegung der jetzigen Ortsgemeinden zu Hauptgemeinden haben der Landesausschuß und die k. k. Landesregierung einverständlich, nach Einvernehmung der k. k. Bezirkshauptmannschaften und der gegenwärtigen Gemeinde-Vertretungen, mit möglichster Wahrung der Pfarrsprengel und Catastralgemeinden durchzuführen.

Kann zwischen dem Landesausschusse und der k. k. Landesregierung das Einverständniß nicht erzielt werden, so entscheidet darüber ein Landesgesetz.

§. 3.

Eine Aenderung der nach diesem Gesetze errichteten Hauptgemeinden kann nur durch ein Landesgesetz stattfinden.

Einer jeden Trennung muß jedoch eine vollständige Auseinandersetzung des gemeinschaftlichen Vermögens und Gutes und der gemeinschaftlichen Lasten vorhergehen.

§. 4.

Die Hauptgemeinden treten nach ihrer Constituirung in den Wirkungskreis der bisherigen Ortsgemeinden.

Eigenthum, Anstalten und Fonde der letzteren bleiben hiedurch unberührt.

§. 5.

Mit dem Vollzuge dieses Gesetzes ist Mein Minister des Innern beauftragt.

Wien am 2. Jänner 1869.

Franz Joseph m. p.

Giskra m. p.

Digitized by Google

Digitized by Google

Gesetz- und Verordnungs-Blatt

für das

Herzogthum Krain.

Jahrgang 1869.

V. Stück.

Ausgegeben und versendet am 8. Februar 1869.

Zakonik in ukazni list

za

vojvodstvo kranjsko.

Léto 1869.

V. dél.

Izdan in razposlan 8. februarja 1869.

Laibach. Gedruckt bei Rosalia Eger. — V Ljubljani. Natisnila Rozalija Eger

Digitized by Google

6.

Razglas c. k. deželne vlade za Kranjsko od 10. januarja 1869, št. 8885,

s kterim se obćno razglašajo nektere odloćbe k izpeljavi vojne postave, ktere zadevajo može, služeće v armadi (vojni marini), sprejembo dobrovoljcev na eno leto v letu 1869 in dobrovoljni pristop k armadi (vojni marini) sploh.

Visoko c. k. državno vojno ministerstvo je zmenivši se poprej z ministerstvoma za deželno bran obeh državnih polovic cesarstva in z privolitvijo istih po okolnem ukazu od 22. decembra 1868 št. 4554/pr. (normalni vojni ukazni list št. 47) postavilo odločbe za prehod k novi vojni postavi, veljavni za obe države cesarstva, izjemoma vojaško okrajino, ktere odločbe zadevajo može, služeče v c. k. armadi (vojni marini), stoječe v pokojnini (penzijonu), v invalidnem preskerbljenju, potem odločbe zastran sprejembe dobrovoljcev na eno leto za leto 1869 in zastran dobrovoljnega pristopa k armadi sploh.

Vsled razpisa visocega c. k. ministerstva za deželno bran in javno varnost od 24. decembra 1868 št. 3878 se razglašajo odločbe, ktere vedeti je mar ljudstvu sploh in posebno tistim, kteri si hočejo zagotoviti ugodnost enoletne dobrovoljne službe, kakor sledi:

1. Vsi, ki so s tem dnevom, ko vojna postava moč dobi, podverženi vojni dolžnosti v stojni armadi brez razločka častne stopnje (šarže), ki še niso spolnili desetletne, ali tiste vojaške službe, ktera jim je bila po postavah in zapovedih dozdaj veljavnih naložena, so dolžni po §. 4 vojne postave služiti v stojni armadi in deželni brambi vse skup dvanajst let, izvzeti so tisti, ki imajo za pokoro dalje časa služiti. Dolžnost služiti, izvirajoča iz tega se mora zaznamvati v listih poglavitnih bukev.

2. Ta odločba velja tudi za tiste, ki služijo pri vojni marini (vojnem mornarstvu), toda s to predrugačbo, da tisti, ki so svojo službo v vojni marini spolnili, imajo vse skup samo deset let služiti, ter niso dolžni služiti pri deželni brambi.

3. Službeni čas vsih mož, ki od dobe, pod 1 zaznamvane k stojni armadi spadajo, teče od dneva, ko so bili k vojakom vzeti; službeni čas tistih, ki so bili iz vojaških učilnic vversteni, od dneva, ko so stopili iz teh učilnic.

4. Desetletna ali po postavah in zapovedih, ki so dozdaj veljale, naložena vojaška služba se ima za spolnjeno, če se more za tako imeti, ktera je bila konec junija 1868 spolnjena po razméri zapovedi, ki so dozdaj veljale za navadni odpust

Digitized by Google

6.

Kundmachung der k. k. Landesregierung für Krain vom 10. Jänner 1869, Nr. 8885,

womit mehrere Bestimmungen zur Ausführung des Wehrgesetzes in Absicht auf die im Verbande des Heeres (Kriegsmarine) Dienenden, auf die Aufnahme einjähriger Freiwilliger im Jahre 1869 und auf den freiwilligen Eintritt in die Armee (Kriegsmarine) im allgemeinen zur öffentlichen Kenntniß gebracht werden.

Das hohe k. k. Reichskriegsministerium hat nach vorheriger Vereinbarung mit den Landesvertheidigungsministerien beider Reichshälften der Monarchie und unter Zustimmung derselben mittelst Circularverordnung vom 22. December v. J., Z. 4554/Praes. (Normalarmee-Verordnungsblatt, 47. Stück), die Bestimmungen für den Uebergang auf das für jeden der beiden Staaten der Monarchie, mit Ausschluß der Militärgrenze, in Wirksamkeit getretene Wehrgesetz rücksichtlich der im Verbande des k. k. Heeres (Kriegsmarine) Dienenden und der im Pensionsbezuge, dann in der Invalidenversorgung befindlichen Militärpersonen, dann die Bestimmungen wegen Aufnahme einjährig Freiwilliger für das Jahr 1869 und des freiwilligen Eintrittes im allgemeinen festgestellt.

In Folge Erlasses des hohen k. k. Ministeriums für Landesvertheidigung und öffentliche Sicherheit vom 24. December 1868, Z. 3878, werden nachstehend diejenigen dieser Bestimmungen, welche für die Bevölkerung und namentlich für Jene, welche sich die Begünstigung des einjährigen Freiwilligenjahres sichern wollen, zu wissen von Interesse sind, verlautbart:

1. Sämmtliche mit dem Tage des Beginnes der Wirksamkeit des Wehrgesetzes zu dem Verbande des stehenden Heeres gehörigen Wehrpflichtigen, ohne Unterschied der Charge, welche eine zehnjährige oder die ihnen nach den bisher giltigen Gesetzen und Vorschriften obliegende Militärdienstzeit nicht vollstreckt haben, sind zu der im §. 4 des Wehrgesetzes festgestellten Dienstzeit im stehenden Heere und in der Landwehr in der Gesammtdauer von zwölf Jahren, eine etwaige strafweise Dienstzeit nicht eingerechnet, verpflichtet. Die hieraus resultirende Dienstpflicht ist in den Grundbuchsblättern zu bezeichnen.

2. Diese Bestimmung findet auch auf die in der Kriegsmarine Dienenden Anwendung, soferne sie jedoch ihre Dienstzeit in derselben vollstrecken, mit der Modification, daß solche Wehrpflichtige, bei Wegfall der Landwehrpflichtdauer, nur zu einer Dienstzeit in der Gesammtdauer von zehn Jahren verpflichtet sind.

3. Die Dienstzeit aller mit dem zu 1 bezeichneten Zeitpunkte zu dem Verbande des stehenden Heeres (Kriegsmarine) gehörigen Personen zählt vom Tage der Assentirung; die Dienstzeit der aus den Militärbildungsanstalten Eingereihten von dem Tage des Austrittes aus denselben.

4. Die zehnjährige oder die nach den bisher giltigen Gesetzen und Vorschriften obliegende Militärdienstpflicht ist als vollstreckt zu betrachten, wenn dieselbe nach Maßgabe der bisher für die regelmäßige Entlassung der Mannschaft nach gänzlich zurückgelegter Dienstzeit

Digitized by Google

od vojašine po službi popolnoma spolnjeni. Možje v to vrsto spadajoči tedaj niso dolžni, služiti pri deželni brambi.

5. Ako so podoficirji, ki so po predpisu od leta 1856 vdrugič v vojaško službo stopili ter so službeno darilo prejeli, in kteri so ta dan, ko je vojna postava moč dobila, bili pri stojni armadi, dokončali desetletno vojaško službo, niso več dolžni služiti pri deželni brambi, ako ravno so se s tem, da so v drugič v vojašino stopili in prejeli službeno darilo za podoficirje, zavezali, dalje služiti, kakor do te dobe.

6. Na mesto imena za dopušt, ki je dozdaj veljalo na podlagi odločeb člena 7 postave od 10. novembra 1867 za vse v državnem zboru zastopane kraljevine in dežele, stopi od dné, ko vojna postava moč dobi, ugodnost, ktera je v §. 27 te postave izrečena lastnikom podedvanih (pojerbanih) kmetij.

Tistim vojakom tedaj, kteri podedvane kmetije v posest dobijo, ali jih že v posesti imajo, se more, ako se spolnijo dotični postavni pogoji, samo to dovoliti, da so ob času miru odvezani od dolžnosti vprične službe, ako še pod njo spadajo, vendar se morajo osem tednov v orožju vaditi in se kličejo k občasnim vajam.

Te ugodnosti so tudi deležni tisti vojaki iz kraljevin in dežel v državnem zboru zastopanih, kterim je kot posestnikom podedvanih kmetij na podlagi poprej imenovanih odločeb dozdaj dovoljen bil dopust (urlaub) po členu 7 postave od 10. novembra 1867. Kar zadeva poznejše osem tedenske vaje v tej točki imenovanih možev, se bodo razglasilo posebne odločbe.

Tacih vojakov v prihodnje ni treba več prestavljati k založnim oddelkom.

7. Tisti vojaki, kterim se je na podlagi člena 7 postave od 10. novembra 1867 spoznalo, da imajo pravico do dopusta, utegnejo, ako so dolžni v liniji služiti, se poklicati k orožju (k djanski službi).

Ako so se pa, predno je ta postava moč dobila, oženili in ako njih žena ali en otrok živi, so odvezani od vprične službe za čas miru, vendar se morajo osem tednov v orožju vaditi in se kličejo k občasnim vajam.

8. Ker se je ime (pravica) za odpust od vojašine po §§. 13 in 42 postave za dopolnitev armade razširalo tudi na nezakonske sinove (§§. 17 in 40 vojne postave), velja to tudi za vojake, ki zdaj v stojni armadi in v vojni marini služijo.

Ta pravica do odpusta velja pa samo gledé na mater, ktera je podpore potrebna, ne pa gledé na druge ude njene rodovine, ako ravno so potrebni in si ne morejo kruha služiti, in ta pravica do odpusta se mora soditi po postavah, ktere so dozdaj veljale za odpust iz tega imena, če je kdo moral živiti svojo vdovo mater.

Digitized by Google

bestandenen Vorschriften als mit Ende Juni 1868 beendet angesehen werden konnte. Die in diese Kategorie Fallenden sind daher nicht mehr landwehrpflichtig.

5. Haben die nach der Vorschrift vom Jahre 1856 Reengagirten und die mit der Dienstesprämie betheilten Unterofficiere, welche sich an dem Tage des Beginnes der Wirksamkeit des Wehrgesetzes in dem Verbande des stehenden Heeres befinden, eine zehnjährige Militärdienstzeit vollstreckt, so können dieselben als landwehrpflichtig nicht mehr betrachtet werden, wenngleich sie in Folge der Reengagirung oder Betheilung mit der Unterofficiersdienstesprämie zu einer über den vorbezeichneten Zeitpunkt hinausreichenden Dienstzeit verpflichtet sind.

6. An die Stelle des auf Grund der Bestimmungen des Artikels 7 des Gesetzes vom 10. November 1867 für den Bereich der im Reichsrathe vertretenen Königreiche und Länder bisher giltigen Beurlaubungstitels tritt mit dem Beginne der Wirksamkeit des Wehrgesetzes die im §. 27 desselben den Eigenthümern ererbter Landwirthschaften zuerkannte Begünstigung.

Es kann daher jenen Soldaten, welche im Erbschaftswege in den Besitz von Landwirthschaften gelangen oder gelangt sind, bei Erfüllung der diesfälligen gesetzlichen Bedingungen, von dem vorbezeichneten Zeitpunkte an, unbeschadet der achtwochentlichen militärischen Ausbildung und der periodischen Waffenübungen, nur mehr die Enthebung von der Präsenzdienstpflicht, wenn sie derselben noch unterliegen, für die Dauer des Friedens zuerkannt werden.

Dieser Begünstigung sind auch jene nach den im Reichsrathe vertretenen Königreichen und Ländern heimatszuständigen Soldaten theilhaftig, welchen als Besitzern ererbter Landwirthschaften, auf Grundlage der vorbezeichneten Bestimmungen, bisher die Beurlaubung nach Art. 7 des Gesetzes vom 10. November 1867 zuerkannt wurde. Ueber die nachträgliche achtwochentliche Ausbildung der in diesem Alinea Bezeichneten werden die Bestimmungen abgesondert erlassen werden.

Die Transferirung solcher Soldaten zu den Depotkörpern ist in Hinkunft nicht mehr erforderlich.

7. Jene Soldaten, welchen auf Grundlage des Art. 7 des Gesetzes vom 10. November 1867 der Anspruch auf die Beurlaubung zuerkannt wurde, können — soferne sie in der Liniendienstpflicht stehen — zur activen Dienstleistung herangezogen werden.

Haben sie sich jedoch noch vor dem Beginne der Wirksamkeit des Wehrgesetzes verehelicht und ist ihre Gattin oder ein Kind am Leben, so sind sie, unbeschadet der achtwochentlichen militärischen Ausbildung und der periodischen Waffenübungen, für die Dauer des Friedens von der Pflicht zum Präsenzdienste enthoben.

8. Die Erweiterung des Militärentlassungstitels nach den §§. 13 und 42 des Heeresergänzungsgesetzes auf die unehelichen Söhne (§§. 17 und 40 des Wehrgesetzes) hat auch auf die gegenwärtig im stehenden Heere und in der Kriegsmarine dienenden Soldaten Anwendung.

Dieser Entlassungsanspruch ist jedoch nur gegenüber der unterstützungsbedürftigen Mutter, keineswegs aber auf andere Familienglieder derselben, wenngleich sie erwerbsunfähig oder hülfsbedürftig sind, gültig und nach den sonst für die Militärentlassung aus dem Titel zur Erhaltung der verwitweten Mutter bisher wirksamen Vorschriften zu beurtheilen.

Digitized by Google

O tem primerljaju za odpust se mora tedaj ne samo na to gledati, če je mati podpore potrebna, ampak tudi na to, če ona nima druzih zakonskih in oziroma nezakonskih sinov, ki so zmožni, si kaj pridobiti.

Odpust po §§. 17 in 40 c) v primerljaju tudi a) vojne postave se more prihodnjič zgoditi samo takrat, če dotični izreče, da hoče spolniti to dolžnost proti potrebnemu udu svoje rodovine; se vé da v teh primerljajih odpusta odsihmal velja odločba §. 17, točka 3, lit. b) vojne postave, po kteri se ima gledati še le na osemnajst let starega brata tistega moža, ki prosi za odpust.

9. Možje, ki so od začetka, ko je vojna postava veljavo dobila, od stojne armade (vojne marine) odpušeni bili iz imena §§. 17 in 40 c) v primerljaju tudi a), in ki v tretjem ali višem razredu starosti stojijo, se morajo, če še niso prestopili trideseto leto svoje starosti, postaviti v razvid pri nadomestni reservi armade ali vojne marine; ako so pa trideseto leto prestopili, pa še niso dva in trideset let stari, pridejo k deželni brambi.

Predno se razvid nadomestne reserve ne ustanovi stanovitno in se ne uredijo razvid deželne brambe in oziroma okrajne gosposke za deželno brambo, se imajo taki odpušeni imeti v zapisu pri domačih nadomestivnih okrajnih komandah.

Kar pa zadeva nastopnike, ki dobijo odpust vsled zdajšnje armadne dopolnitve, ktera se izpeljava po postavah in zapovedih dozdaj veljavnih, ni treba istih odkazovati k nadomestni reservi.

10. Preklicana je pravica do dopusta, ktera je bila dovoljena na podlagi §§. 18 in 20 postave za dopolnitev armade od leta 1858 in člena 7 postave od 10. novembra 1867, potem točk 14 in 21 lit. c) okolnega ukaza od 20. decembra 1867, oddelek 2, št. 9943.

Učitelji na ljudskih šolah in učiteljski kandidati za te šole so, dokler je mir, prosti od dolžnosti vprične službe, če pod tisto spadajo po §. 27 vojne postave, vendar se morajo osem tednov po vojaško vaditi in se kličejo k občasnim vajam v orožju.

Sicer pa spadajo vojaki, ki so po gori imenovanih odločbah zdaj na dopustu (urlavbu), odsihmal le v vrsto tistih, ki so do poklica na dopustu, in se smejo tedaj po razméri stanskih okolišin poklicati, da doslužijo sebi naloženo dolžnost vprične službe, toda se pri tem ne sme preseči triletna služba pri liniji, ktera se računi od leta, ko so bili k vojakom vzeti; ako jim je pa bolj po volji, znajo tudi svojo dolžnost vprične službe spolniti pod ugodnostimi, ktere so dovoljene dobrovoljcem na eno leto; to se pa v sledeči točki bolj na tanko razjasnuje.

Samo možje, ki stojijo o dobi, ko vojna postava k moči pride, že v stojni armadi in v vojni marini, po odločbah v začetku te točke imenovanih dopušeni uradniki države, uradniki Njegovega Veličanstva privatno-rodovinskih in avitikalnih založnih posestev, uradniki javnih zalogov, deželnih in okrajnih zastopov in pa občin, kterim je izročena politična uprava, če je za te službe potreba dokazati doveršene pravoznanske in državoslovne nauke, potem profesorji in učitelji javnih ali pravico

Digitized by Google

Es kommt daher in diesem Entlassungsfalle, nebst der Hülfsbedürftigkeit der Mutter, immerhin auch in Betracht zu ziehen, ob nicht andere erwerbsfähige eheliche und beziehungsweise auch uneheliche Söhne vorhanden sind.

Die Entlassung nach den §§. 17 und 40 c), eventuell auch a) des Wehrgesetzes kann in Hinkunft nur erfolgen, wenn sich der Betreffende zur Erfüllung seiner Pflicht gegenüber dem hülfsbedürftigen Familiengliede bereit erklärt; selbstverständlich findet in solchen Entlassungsfällen von nun an auch die Bestimmung des §. 17, Punkt 3, lit. b des Wehrgesetzes Anwendung, wonach erst ein bereits achtzehnjähriger Bruder des Bewerbers um die Militärentlassung in Betracht zu kommen habe.

9. Die von dem Beginne der Wirksamkeit des Wehrgesetzes aus dem Titel der §§. 17 und 40 lit. c), eventuell a) aus dem Verbande des stehenden Heeres oder der Kriegsmarine Entlassenen, welche in der dritten oder einer höheren Altersclasse stehen, sind, wenn sie das dreißigste Lebensjahr noch nicht überschritten haben, in die Ersatzreserve des Heeres oder der Kriegsmarine zur Evidenthaltung, nach Ueberschreitung des dreißigsten und vor vollendetem zweiunddreißigsten Lebensjahre aber an die Landwehr zu überweisen.

Bis zur definitiven Feststellung der Ersatzreserveevidenz und Organisation der Landwehrevidenz, beziehungsweise Landwehrbezirksbehörden, sind solche Entlassene bei den heimatszuständigen Ergänzungsbezirks-Commanden in Vormerkung zu halten.

Rücksichtlich der aus Anlaß der gegenwärtigen, nach den bisher giltigen Gesetzen und Vorschriften in Ausführung begriffenen Heeresergänzung zur Entlassung gelangenden Nachmänner hat es jedoch auf eine Ueberweisung in die Ersatzreserve nicht anzukommen.

10. Der auf Grundlage der §§. 18 bis 20 des Heeresergänzungsgesetzes vom Jahre 1858 und des Art. 7 des Gesetzes vom 10. November 1867, dann der Punkte 14 und 21 lit. c) der Circularverordnung vom 20. December 1867, Abtheilung 2, Nr. 9943 zugestandene Beurlaubungsanspruch ist aufgehoben.

Den Lehrern an Volksschulen und den Lehramtscandidaten für diese Anstalten jedoch ist nach §. 27 des Wehrgesetzes, unbeschadet der achtwochentlichen militärischen Ausbildung und der periodischen Waffenübungen, die Enthebung von der Präsenzdienstpflicht, wenn sie derselben noch unterliegen, für die Dauer des Friedens zuzuerkennen.

Sonst aber gehören die nach den vorbezeichneten Bestimmungen dermalen beurlaubten Soldaten nunmehr nur noch in die Kategorie der bis zur Einberufung Beurlaubten und können daher nach Maßgabe der Standesverhältnisse, ohne Ueberschreitung der dreijährigen Liniendienstzeit, vom Stellungsjahre an gerechnet, zur Ableistung des ihnen obliegenden Präsenzdienstes herangezogen werden, wenn sie es nicht vorziehen sollten, ihre Präsenzdienstpflicht unter den den einjährigen Freiwilligen gesetzlich gewährten Begünstigungen zu erfüllen, worüber die nachfolgenden Punkte das Nähere enthalten.

Nur die mit dem Beginne der Wirksamkeit des Wehrgesetzes schon in dem Verbande des stehenden Heeres und der Kriegsmarine befindlichen, nach den im Eingange dieses Punktes bezeichneten Bestimmungen beurlaubten Beamten des Staates, der allerhöchsten Privat-, Familien- und Aviticalfondsgüter, der öffentlichen Fonds-, der Landes- und Bezirksvertretungen und der mit der politischen Verwaltung betrauten Gemeinden, wenn für diese Dienstesstellen der Nachweis der Vollendung der rechts- und staatswissenschaftlichen Studien

Digitized by Google

javnosti imajočih učiliš, izjemoma učitelje ljudskih šol, od kterih se govori v odstavku 2 te točke — se morejo z dovoljenjem generalnih ali vojaških komand na urlavbu pustiti, dokler je mir, če se po domembi z njih gosposkam, ktere so jih postavile, dokaže, da so neogibno potrebni za oskerbovanje upravne službe in za podučevanje; — vendar pa se morajo osem tednov po vojaško vaditi in se kličejo k občasnim vajam v orožju.

Končni stavek v točki 6 velja tudi za tiste, ki so zaznamvani v odstavku 2 te točke.

11. Po vojni postavi postavljena izjemba v odločbah ženitvenskega pravilnika zastran penzijoniranih oficirjev in vojaških uradnikov, potem patentalnih invalidov ne bivajočih v invalidnicah obseže, kakor se samo po sebi razume, samo popolnoma invalide ali sicer penzijonirane oficirje, vojaške stranke, vojaške uradnike, podstranke, armadne služabnike, potem patentalne in reservne invalide. Kar pa zadeva časno penzijonirane vojake ali oficirje, ki so kakor na pol invalidi zapisani za kako mestno službo, kakor tudi vojake, ki se oskerbujejo v invalidnicah, ima zapoved zastran ženitev v c. k. armadi od 14. septembra 1861 še prej ko zdaj svojo moč.

Razume se samo po sebi, da vdove in sirote iz tacih v stanovitnem penzijonskem ali oziroma patentalno-invalidskem in reservno — invalidskem stanu sklenjenih zakonov nimajo nobene pravice do oskerbovanja iz državnega zaklada, kakor tudi ne do drugih dobrot, ktere se praviloma delijo vojaškim ženam in otrokom (vdovam in sirotam).

Oficirji v reservi, potem stanovitno penzijonirani oficirji, vojaške stranke in uradniki morajo, če se oženijo, to naznaniti vojaški razvidni gosposki in njej izročiti spričevalo zastran zaderžanja neveste, potem poročni list v poverjenem prepisu. Te pisma se morajo, da se nadomestijo glavne bukve, in sicer, kar se tiče oficirjev v reservi, v vsakem primerljaju vedeti dati njih stanski razvidni komandi, kar se tiče druzih oficirjev, na vsake kvatre njih generalni (vojaški) komandi.

12. Domači državljani, ki spolnijo pogoje v §§. 21 do 24 vojne postave in dobrovoljno k armadi (vojni marini) pristopiti hočejo, morejo prositi, da se vzamejo k armadi kot dobrovoljci na eno leto, ako spolnijo to, kar se veleva v točkah poznej sledečih. Tisti, ki se oglasijo za poprej imenovano razdobje vprične službe, se morajo oglasiti do konca mesca februarja 1869.

Študentje v zadnih dveh letih na viši gimnaziji ali viši realki ali na učilišu enake veljave (točka 27), ki se bližajo dolžnosti stavljenja k vojakom, ali so v isto že stopili — utegnejo, dokler ne dosežejo pogojev za enoletno dobrovoljno službo, dovoljivši jim odlogo vprične službe, dopust dobiti, toda morajo po spričevalu ravnatelja teh učiliš dokazati, da niso sami krivi zakasnjenja naukov na teh učiliših. Ako pa šole zapusté, predno nauke doveršijo, se morajo precej poklicati k liniji v službo.

Digitized by Google

erfordert wird, weiters die Professoren und Lehrer an öffentlichen und mit dem Rechte der Oeffentlichkeit ausgestatteten Unterrichtsanstalten, mit Ausschluß jener der Volksschulen, welche nach Alinea 2 dieses Punktes behandelt werden, können — wenn, nach gepflogenem Einvernehmen, deren Unentbehrlichkeit zur Handhabung des Verwaltungsdienstes und zum Unterrichte seitens der vorgesetzten Anstellungsbehörden bestätigt wird — unbeschadet einer achtwochentlichen militärischen Ausbildung und der periodischen Waffenübungen mit Bewilligung der General- oder Militärcommanden im Frieden beurlaubt belassen werden.

Der Schlußsatz im Punkte 6 findet auch auf die im 2. Alinea dieses Punktes Bezeichneten Anwendung.

11. Die durch das Wehrgesetz festgesetzte Ausnahme der pensionirten Officiere und Militärbeamten, dann der nicht im Invalidenhause sich aufhaltenden Patentalinvaliden von den Bestimmungen des Heiratsnormales erstreckt sich naturgemäß nur auf die als ganzinvalid oder sonst definitiv pensionirten Officiere, Militärparteien, Militärbeamten, Unterparteien und Armeediener, dann auf die Patental- und Reservationsinvaliden, während rücksichtlich der zeitlich pensionirten Militärs und der mit der Vormerkung für eine Localanstellung als halbinvalide pensionirten Officiere so wie der in der Locoversorgung der Invalidenhäuser befindlichen Mannschaft die Vorschrift über die Heiraten in der k. k. Landarmee vom 14. September 1861 nach wie vor in Gültigkeit bleibt.

Es versteht sich hiebei von selbst, daß die aus derlei, im definitiven Pensions-, beziehungsweise Patental- und Reservationsinvalidenstande geschlossenen Ehen herstammenden Witwen und Waisen auf eine Versorgung aus dem Staatsschatze ebensowenig, als auf die sonstigen, den Militärgattinnen und Kindern (Witwen und Waisen) reglementmäßig zukommenden Beneficien irgend einen Anspruch haben.

Die Officiere der Reserve, dann die definitiv pensionirten Officiere, Militärparteien und Beamten haben von der geschehenen Verehelichung, unter Anschluß eines Sittenzeugnisses über die Braut, dann einer legalisirten Abschrift des Trauscheines, der betreffenden Militärevidenzbehörde die Anzeige zu erstatten, welche dieselben behufs Ergänzung der Grundbücher, und zwar über die Reserveofficiere von Fall zu Fall an deren Standesevidenz, über die Anderen vierteljährig zur Kenntniß des vorgesetzten General- (Militär-) Commandos zu bringen hat.

12. Inländer, welche den Bedingungen der §§. 21 bis 24 des Wehrgesetzes entsprechen und freiwillig in das stehende Heer (Kriegsmarine) einzutreten beabsichtigen, können sich, unter Beobachtung des in den nachfolgenden Punkten vorgezeichneten Vorganges, um die Aufnahme als einjährig Freiwillige bewerben. Die Annahme der für die vorbezeichnete Präsenzdienstperiode Angemeldeten wird jedoch mit Ende Februar 1869 geschlossen.

Studirende der letzten zwei Jahrgänge an einem Obergymnasium oder einer Oberrealschule, oder einer diesen gleichgestellten Lehranstalten (Punkt 27), welche sich der Stellungspflicht nähern oder in dieselbe bereits eingetreten sind, können — wenn die Verspätung ihrer Studien an einer der vorbezeichneten Lehranstalten nicht durch eigenes Verschulden herbeigeführt wurde und sie sich hierüber durch ein Zeugniß des Vorstandes derselben ausweisen — bis zur Erlangung der Vorbedingungen für den einjährigen freiwilligen Dienst, unter Bewilligung des Aufschubes des Präsenzdienstes beurlaubt werden. Geben sie aber diese Studien

Digitized by Google

13. Tudi vojaki, ki so že zdaj pri armadi in vojni marini, kakor tudi možje pri letošnjem pravilnem stavljenju, ako ravno po tisti dobi, ko je vojna postava moč dobila, v armado vversteni, ki spolnijo pogoje v spred stoječi točki imenovane, utegnejo — pogoj dobrovoljnega pristopa odpade — zadostiti njim naloženi dolžnosti vprične službe pod ugodnostimi, ki so dovoljene za enoletno dobrovoljno službo; pri tem se jim, ako to želijo, ušteje v enoletno djansko službo tisti čas, ko so morebiti že v vprični službi bili.

Zahtevanje ugodnosti enoletne dobrovoljne službe se dovoli možem v prejšnjem odstavku imenovanem — ne krateče pravico izvirajočo iz dovoljene odloge vprične službe — samo za zdajšnjo prehodno razdobje, za poznejše vprično razdobje to ne velja in se tudi ponoviti ne more, razun če bi okolišine, posebnega obzira vredne razdolževale to zamudo.

14. Enoletna dobrovoljna služba se spolnuje:

a) na svoje troške; pri tem se dotični možje eno leto, dokler pričujoči služijo, ob svojem trošku oblačijo, z orožjem opravljajo in preživljajo, pri konjikih si tudi konja preskerbé in redé, — ali se

b) ti troški plačujejo iz vkupnega vojnega zaklada.

Pod a) imenovani ne bivajo v kasarni; pristojbine imenovanih pod b) se bodo uravnavale po poznejših ukazih.

Aspiranti (prosivci) obeh vrst znajo po svoji izvolji in sposobnosti vprično službo spolnovati ali:

c) v bojevavskem stanu;

d) kot zdravnik;

e) kot živino-zdravniški praktikant ali

f) kot lekar (apotekar).

Aspiranti pod c) imajo pravico, izbrati si posadko (garnizon) in vojaški oddelek, imenovani pod d) garnizonsko bolnico, pod e) konjiški ali artilerijski polk ali vozarski eskadron, in pod f) imenovani vojaško lekarnico.

Dobrovoljci na eno leto, ki pristopijo k artileriji, vojaškemu inženirskemu in pionirskemu oddelku, morajo, ako hočejo postati oficirji v orožju te baže, predno spolnijo enoletno vprično službo, dokazati saj to, da imajo tiste znanosti, ktere se potrebujejo v splošnem razredu (I. in II. leto) politehniškega zavoda.

15. Prošnje v poprejšnji točki pod a) in b) zaznamvanih aspirantov, ki hočejo službo spolniti v bojevavskem stanu, se imajo vpolagati pri komandi izvoljenega vojaškega oddelka, prošnje aspirantov za službo pri vojaškem vozarstvu pa pri deržavnem vojnem ministerstvu.

Digitized by Google

vor Vollendung derselben auf, so sind sie sofort zum dreijährigen Liniendienst heranzuziehen.

13. Auch die bereits im Verbande des Heeres und der Kriegsmarine stehenden Soldaten so wie die im Wege der diesjährigen regelmäßigen Stellung, wenngleich nach dem Beginne der Wirksamkeit des Wehrgesetzes Eingereihten, welche den im vorstehenden Punkte bezeichneten Anforderungen entsprechen, können — bei Wegfall der Bedingung des freiwilligen Eintrittes — der ihnen obliegenden Präsenzdienstpflicht unter den für den einjährigen freiwilligen Dienst gestatteten Begünstigungen genügen, wobei denselben die etwa schon im Präsenzstande zurückgelegte Dienstzeit, insoferne sie es wünschen, in den einjährigen Activdienst einzurechnen ist.

Die Inanspruchnahme der Begünstigungen des einjährigen freiwilligen Dienstes wird den im vorstehenden Alinea Bezeichneten, unbeschadet der aus der Bewilligung zum Aufschube des Präsenzdienstes resultirenden Berechtigung, nur für die dermalige Uebergangsperiode zugestanden und kann daher für eine spätere Präsenzperiode weder geltend gemacht, noch erneuert werden, es wäre denn, daß besonders rücksichtswürdige Umstände das Versäumniß entschuldigen.

14. Der einjährige freiwillige Dienst kann abgeleistet werden entweder

a) auf eigene Kosten, wobei sich die Betreffenden während ihres einjährigen Präsenzdienstes aus eigenen Mitteln bekleiden, ausrüsten und verpflegen, bei der Cavallerie auch beritten machen und für den Unterhalt des Pferdes sorgen — oder es werden

b) diese Kosten aus dem gemeinsamen Kriegsbudget bestritten.

Die zu a) Bezeichneten werden nicht casernirt; die Gebühren der zu b) Bezeichneten werden durch nachträgliche Weisungen geregelt.

Den Aspiranten beider Kategorien steht es nach Wahl und Befähigung frei, den Präsenzdienst entweder:

c) im streitbaren Stande,

d) als Arzt,

e) als thierärztlicher Praktikant oder

f) als Pharmaceut zu leisten.

Aspiranten zu c) sind zur Wahl der Garnison und Truppe, jene zu d) zur Wahl des Garnisonsspitales, die zu e) des Cavallerie- oder Artillerieregiments oder der Fuhrwesensfeldescadron und die zu f) der Militärapotheke berechtigt.

Die zur Artillerie, zu den Genie- und Pionniertruppen eintretenden Einjährig-Freiwilligen müssen, insoferne sie auf eine Reserveofficiersstelle in diesen Waffengattungen aspiriren, vor dem Beginne der Ausübung des einjährigen Präsenzdienstes mindestens die für die allgemeine Abtheilung (I. und II. Jahrgang) des polytechnischen Institutes festgestellten Kenntnisse nachweisen.

15. Die Aufnahmsgesuche der im vorstehenden Punkte zu a) und b) bezeichneten Aspiranten, welche den Dienst im streitbaren Stande abzuleisten wünschen, sind bei dem Commando des gewählten Truppenkörpers, jene der Aspiranten zum Dienste im Militärfuhrwesenscorps bei dem Reichskriegsministerium einzubringen.

Digitized by Google

Aspiranti, ki so že v vprični službi, polagajo svoje prošnje svoji predpostavljeni komandi.

Dotične prošnje učencev zdravništva (medicine), živinskih zdravnikov in lekarjev, ki hočejo svojo službo spolnovati tako, kakor poprejšnja točka v d), e) in f) govori, se imajo pošiljati na tisto generalno (vojaško) komando, v ktere področju prosivec biva.

Aspiranti, ki so že pri vojašini in so na dopustu (urlavbu), kteri prosijo za odlogo vprične službe, isto pa v bojevavskem stanu spolniti hočejo, pošiljajo svoje prošnje v razsodbo na komando tistega vojaškega oddelka, h kteremu spadajo.

16. Pismene (štempeljna proste) prošnje za sprejembo se morajo tako v pravem času vpolagati, da aspirant po dovoljeni njemu sprejembi naj pozneje 1. dan marca 1869 k stavi, oziroma k vprični službi priti more.

Na poznejše prošnje aspirantov, ki na novo nastopijo, se ne more gledati, za to vprično razdobje.

Prošnje morajo imeti sledeče dokaze:

a) dokaz, da ima aspirant starost, ktera je potrebna k pristopu v armado (vojno marino) (§. 16 vojne postave);
b) povérjeno pismeno dovoljenje očeta ali varha aspirantovega, k dobrovoljnemu pristopu;
c) dokaz, da aspirant ni tega kriv, da je zamudil dolžnost staviti se;
d) dokaz moralne in
e) znanstvene sposobnosti.

Dokaz k a) se naredi po krstnem listu, ako je pa pri študentih njih starost v šolskih zvedočbah zapisana, jim ni treba krstnega lista. Od tistih, ki so že pri vojašini, ni treba zahtevati tega dokaza, ako so pa na dopustu, se ima prošnji pridjati dopustni list.

Dokaz k b) je potreben pri nedoletnih, ako že niso pri vojašini; dokaz k c) je samo takrat potreben, če aspirant, ki še ni pri vojašini, v drugi ali še starejši razred starosti spada; ta dokaz se naredi z dotično potrdbo politiške domačinske gosposke.

Dokaz k d) obstoji: za aspirante enoletne dobrovoljne službe na njih troške v tem, da domačinska politiška ali policijska gosposka z ozirom na §. 20 vojne postave (odstavek 2) poterdi, da ima aspirant moralno sposobnost za dobrovoljni pristop k stojni armadi; za aspirante na vkupne stroške vojaške pa obstoji v spričevalu zastran njegovega popolnoma lepega zaderžanja; to spričevalo se daje študentom od ravnatelja dotičnega učilišča, oziroma od načelnika profesorskega zbora, vsim drugim aspirantom pa od njih domačinske politiške ali policijske gosposke.

Kar zadeva aspirante, ki so v vprični službi, zadostijo v obeh primerljajih

Digitized by Google

Aspiranten, welche bereits im Präsenzdienste stehen, unterlegen die Aufnahmsgesuche ihrem vorgesetzten Commando.

Die Aufnahmsgesuche der Mediciner, Veterinäre und Pharmaceuten, welche den Dienst in den im vorstehenden Punkte zu d), e) und f) bezeichneten Eigenschaften ableisten wollen, sind dem General- (Militär-) Commando, in dessen Bereich sich der Aspirant aufhält, einzusenden.

Diejenigen im Militärverbande stehenden beurlaubten Aspiranten, welche gleichzeitig um Aufschub des Präsenzdienstes ansuchen und diesen im streitbaren Stande abzuleisten wünschen, übersenden ihre Aufnahmsgesuche an das Commando der Truppe, zu welcher sie gehören, zur Entscheidung.

16. Die schriftlichen (stempelfreien) Aufnahmsgesuche sind derart rechtzeitig einzusenden, daß bei der Ertheilung der Aufnahmsbewilligung die Assentirung, beziehungsweise Beiziehung des Aspiranten zum Präsenzdienste spätestens mit 1. März 1869 erfolgen könne.

Nachträglich einlangende Gesuche der neueintretenden Aspiranten können für diese Präsenzperiode nicht mehr berücksichtiget werden.

Den Gesuchen sind folgende Nachweise beizulegen:

a) der Nachweis des für den Eintritt in das Heer (Kriegsmarine) erforderlichen Lebensalters (§. 16 des Wehrgesetzes);

b) die beglaubigte schriftliche Zustimmung des Vaters oder Vormundes des Aspiranten zum freiwilligen Eintritte;

c) der Nachweis, daß dem Aspiranten ein Versäumniß der Stellungspflicht nicht zur Last fällt;

d) der Nachweis der moralischen und

e) der wissenschaftlichen Befähigung.

Der Nachweis zu a) wird durch den Tauf- (Geburts-) Schein geliefert, kann jedoch bei Studirenden, wenn deren Lebensalter in den Studienzeugnissen bezeichnet ist, entfallen. Auf die Beibringung dieses Nachweises seitens der bereits im Militärverbande Stehenden hat es nicht anzukommen, sind sie jedoch beurlaubt, so ist der Urlaubspaß anzuschließen.

Der Nachweis zu b) ist bei Minderjährigen, soferne dieselben nicht bereits dem Militärverbande angehören, jener zu c) nur dann erforderlich, wenn der nicht zum Militärverbande gehörige Aspirant in der zweiten oder in einer älteren Altersclasse steht; letzterer wird durch die diesfällige Bestätigung der politischen Heimatsbehörde geliefert.

Der Nachweis zu d) besteht: für Aspiranten zum einjährigen freiwilligen Dienste auf eigene Kosten in der von der politischen oder Polizeibehörde des Aufenthaltsortes, im Hinblicke auf §. 20 des Wehrgesetzes (Alinea 2) ausgestellten Bestätigung, daß der Aspirant die moralische Eignung zum freiwilligen Eintritte in das stehende Heer besitze; für Aspiranten auf Kosten des gemeinsamen Kriegsbudgets in dem Zeugnisse über dessen tadellos sittliches Betragen, das für Studirende von dem Director der betreffenden Lehranstalt, beziehungsweise von dem Vorstande des betreffenden Professorencollegiums, für alle übrigen Aspiranten von der politischen oder Polizeibehörde ihres Aufenthaltsortes beizubringen ist.

Rücksichtlich der im Präsenzdienste stehenden Aspiranten genügen in beiden Fällen die

Digitized by Google

kazenski izpiski in obnašni izkazki, po kterih se presojuje moralna sposobnost aspirantov.

17. Za dokaz znanstvene sposobnosti (točka **16**, e) so:

A. za aspirante na svoje troške:

a) šolske zvedočbe, da je aspirant doveršil zadnje leto na viši gimnaziji ali viši realki ali na učilišu enake veljave (točka 27) in dobil najmanj pervi (dober) red (klas) v uspehu;

b) od preskušenjske komisije podano spričevalo sposobnosti;

B. za aspirante na troške vkupnega vojnega zakladá:

a) v poprejšnjem odstavku A k a) imenovane zvedočbe, če izkažejo splošen odličen (izversten) red, ali tam, kjer se tak red ne daje, če izkažejo iz glavnih predmetov odličen red v uspehu, v tem primerljaju se mora pa tudi od učiliša poterditi, da so predmeti, iz kterih je aspirant dobil odličen red, za res glavni predmeti tistega leta, ali

b) zvedočbe (spričevala) od zrelosti, ali zvedočbo od državne preskušnje dostane z uspehom da je sposoben;

C. za učence zdravništva (medicine):

a) uredska potrba dekana dotičnega profesorskega zbora, da je aspirant upisan kot redni poslušavec, za ktero leto in ktero učbo je vpisan, in da jo tudi res obiskuje, ali

b) doktorski diplom;

D. za živinske zdravnike:

a) uredska potrdba ravnatelja dotične učilnice, da je aspirant upisan kakor redni poslušavec, za ktero leto in ktero učbo je upisan in, da je res obiskuje, ali

b) diplom živinskega zdravnika;

E. za lekarje (apotekarje):

a) uredska potrdba, da je aspirant upisan kot redni poslušavec farmacije, za ktero leto je upisan in, da res k učbam hodi, ali

b) diplom kot magister farmacije ali doktor kemije.

V primerljajih v točkah **12**, odstavek **2** imenovanih se imajo šolske zvedočbe naposled končanega pololeta (semestra), kjer pa poletnih skušenj ni, naposled končanega šolskega leta za dokaze znanstvene sposobnosti, ako izkažejo te zvedočbe naj manj pervi (dober) red v uspehu.

Ti dokazi, kakor tudi dokazi našteti k D, a) in E, a) se imajo za podlago pri razsodbi, če je aspirant vsled svoje znanstvene sposobnosti za to, da se vzame v službo na troške vkupnega vojenega zaklada, ali ni. O tem oziru se diplomi imenovani k D, b) in E, b) za enake imajo z zvedočbami od zrelosti, ako aspirant spolnuje svojo službo kot živinozdravniški praktikant ali lekar (farmaceut).

Digitized by Google

Strafextracte und eventuell auch die Conduitelisten, nach welchen die moralische Befähigung der Aspiranten zu beurtheilen ist.

17. Den Nachweis der wissenschaftlichen Befähigung (Punkt 16 e) bilden:

A. für Aspiranten zum Dienste auf eigene Kosten:

a) Studienzeugnisse über den vollendeten letzten Jahrgang an einem Obergymnasium oder einer Oberrealschule oder einer diesen gleichgestellten Lehranstalten (Punkt 27), wenn sie mindestens die erste (gute) Fortgangsclasse ausweisen oder

b) die von der Prüfungscommission ertheilten Zeugnisse der Befähigung;

B. für Aspiranten zum Dienste auf Kosten des gemeinsamen Kriegsbudgets:

a) die im vorstehenden Absatze A) zu a) bezeichneten Zeugnisse, wenn sie die allgemeine Vorzugsclasse oder, wo eine solche allgemeine Classe nicht gegeben wird, in den Hauptgegenständen die Vorzugsclasse im Fortgange ausweisen, in welchem Falle auch die Bestätigung der Studienanstalt beizubringen ist, daß die Gegenstände, in welchen der Aspirant die Vorzugsclasse erhalten hat, die Hauptgegenstände jenes Jahrganges sind, oder

b) Maturitätszeugnisse, oder das Zeugniß über eine mit dem Ergebnisse der Befähigung zurückgelegte Staatsprüfung;

C. für Mediciner:

a) die amtliche Bestätigung des Decans des betreffenden Professorencollegiums, daß der Aspirant als ordentlicher Hörer, für welchen Jahrgang und für welche Collegien inscribirt ist und diese thatsächlich besucht, oder

b) das Doctordiplom;

D. für Veterinäre:

a) die amtliche Bestätigung des Directors der betreffenden Lehranstalt, daß der Aspirant als ordentlicher Hörer, für welchen Jahrgang und für welche Collegien inscribirt ist und diese thatsächlich besucht, oder

b) das thierärztliche Diplom;

E. für Pharmaceuten:

a) die amtliche Bestätigung des betreffenden Decans, daß der Aspirant als ordentlicher Hörer der Pharmacie und für welchen Jahrgang inscribirt ist und diesen thatsächlich besucht, oder

b) das Diplom als Magister der Pharmacie oder Doctor der Chemie.

In den im Punkte 12, Alinea 2, bezeichneten Fällen sind die Studienzeugnisse des zuletzt vollendeten Semesters; dort, wo keine halbjährigen Prüfungen stattfinden, des zuletzt vollendeten Jahrganges als Nachweise der wissenschaftlichen Befähigung zu betrachten, wenn diese Zeugnisse mindestens die erste (gute) Fortgangsclasse ausweisen.

Diese, dann die zu D, a) und E, a) bezeichneten Nachweise bilden zugleich die Grundlage für die Beurtheilung, ob der Aspirant in Beziehung auf seine wissenschaftliche Befähigung zum Dienste auf Kosten des gemeinsamen Kriegsbudget geeignet sei oder nicht. In dieser Richtung sind die zu D, b) und E, b) bezeichneten Diplome den Maturitätszeugnissen

Digitized by Google

Nihče se ne more zavoljo tega, ker ne zna nemškega jezika, izkleniti iz enoletne dobrovoljne službe.

18. Aspiranti za službo na troške vkupnega vojnega zaklada, morajo verh tega prinesti spričevala svoje ubožnosti, ktera so narejena na podlagi storjenih pozvedeb od domačega županstva in poverjena od domačinske politiške gosposke.

§. 19. Ako pa aspirant nima v točki 17 k A, a) naštetih zvedočeb, mora on svojo višo omiko dokazati s tem, da posebno preskušnjo dostane, in prinese spričevalo od te preskušnje (točka 17 A, b).

Da se bodo zverševale te preskušnje, se bo pri vsaki komandi vojaškega razdelka tam, kjer je ta komanda, postavila komisija preskušenjska, za zdaj samo za sprejembo dobrovoljcev za leto 1869.

Taka komisija obstoji iz:

a) glavarja generalnega štaba dotičnega vojaškega razdelka kot predsednika,
b) dveh profesorjev više gimnazije ali više realke, in
c) dveh oficirjev, ktera sta ob enem učitelja na učilnici dotičnega vojaškega razdelka.

Vsi poprej imenovani udje imajo pravico, glasovati.

Za perovodja se pokliče niži oficir iz vojaškega stanu.

Da se odločijo udje iz civilnega stanu, se ima generalna (vojaška) komanda v kraljevinah in deželah v državnem zboru zastopanih oberniti do dotične deželne gosposke.

Dnevi, v kterih se bodo imele preskušnje in ure, kedaj se bodo začele, se morajo za cel čas, dokler ta sprejemba traja, do konca februarja 1869, že za naprej odločiti in razglasiti od politiške deželne gosposke v deželnem zakoniku in v uradnem deželnem časopisu.

20. Prošnje za pripust k tem preskušnjam se morajo vpolagati pri tisti komandi vojaškega razdelka, pred ktere komisijo aspirant preskušnjo dostati hoče; pridjati se mora od domačinske politiške in policijske gosposke poverjeno spričevalo istosti, v kterem stoji osebni popis in podpis aspiranta.

Prošnje aspirantov, ki že v vprični službi stojijo, se imajo pošiljati od vojaškega oddelka na predpostavljeno komando vojaškega razdelka.

Preskušnja ima obseči predmete, kakor se učijo v zadnih dveh letih više gimnazije ali više realke.

Preskušnje se zvršujejo deloma ustmeno, deloma pismeno v jeziku aspirantu znanem tako, da se komisija gotovo prepriča zastran tega, ali aspirant ima tisto stopnjo omike, ktero vojna postava tirja, ali ne.

Konec preskušnje razsodi komisija po večini glasov, ali je aspirant „sposoben“ ali „ni sposoben“.

V prvem primerljajo se aspirantu na njegovi prošnji, ki se mu nazaj dá, in

Digitized by Google

gleichzuhalten, wenn der Dienst seitens des Aspiranten als thierärztlicher Praktikant oder Pharmaceut abgeleistet wird.

Wegen Unkenntniß der deutschen Sprache kann niemand vom einjährigen Freiwilligendienst ausgeschlossen werden.

18. Aspiranten zum Dienste auf Kosten des gemeinsamen Kriegsbudgets haben überdies das von der heimatlichen politischen Behörde legalisirte, von der Zuständigkeitsgemeinde auf Grundlage gepflogener Erhebungen ausgestellte Mittellosigkeitszeugniß beizubringen.

19. In Ermanglung der im Punkte 17 zu A, a) aufgeführten Studienzeugnisse ist der erforderliche Nachweis der höheren Bildung durch Ablegung einer besonderen Prüfung und Vorlage des hierüber ausgestellten Prüfungszeugnisses zu liefern (Punkt 17 A b).

Zur Vornahme dieser Prüfungen wird bei jedem Truppendivisionscommando im Dislocationsorte desselben eine Prüfungscommission, vorläufig nur für die Dauer der Aufnahme für das Jahr 1869, aufgestellt.

Eine solche Commission besteht aus:

a) dem Generalstabschef der betreffenden Truppendivision als Vorsitzendem;
b) zwei Professoren aus Obergymnasien oder Oberrealschulen und
c) zwei Officieren, welche zugleich Lehrer an der betreffenden Truppendivisionsschule sind.

Sämmtliche vorbezeichnete Mitglieder sind stimmberechtigt.

Als Schriftführer ist ein Subalternofficier aus dem Truppenstande zu commandiren.

Die Bestimmung der Mitglieder aus dem Civilstande ist seitens der General- (Militär-) Commanden in den im Reichsrathe vertretenen Königreichen und Ländern bei der betreffenden Landesstelle anzusuchen.

Die Tage, an welchen Prüfungen vorgenommen werden, und die Stunden des Beginnes sind für die Dauer der Aufnahmsperiode, bis Ende Februar 1869, im vorhinein festzustellen und im Wege der politischen Landesstelle in dem Landesgesetzblatte, dann in der officiellen Landeszeitung zu verlautbaren.

20. Die Gesuche um die Zulassung zu dieser Prüfung sind bei dem Truppendivisionscommando, bei dessen Commission der Aspirant sich der Prüfung unterziehen will, unter gleichzeitiger Vorlage eines von der politischen oder polizeilichen Aufenthaltsbehörde beglaubigten Identitätszeugnisses, in welches die Personsbeschreibung und die Namensunterschrift des Aspiranten aufzunehmen ist, einzureichen.

Gesuche der bereits im Präsenzdienste stehenden Aspiranten sind von dem Truppenkörper an das vorgesetzte Truppendivisionscommando zu leiten.

Die Prüfung hat die Gegenstände in dem Umfange, wie selbe in den letzten zwei Jahrgängen der Obergymnasien oder Oberrealschulen zum Vortrage kommen, zu umfassen.

Die Prüfungen sind theils mündlich, theils schriftlich in der dem Aspiranten geläufigsten Sprache derart vorzunehmen, daß sich die Commission ein sicheres Urtheil darüber bilden kann, ob derselbe den im Wehrgesetze vorgeschriebenen Bildungsgrad besitze.

Nach Schluß der Prüfung entscheidet die Commission durch Stimmenmehrheit, ob der Aspirant „befähigt“ oder „nicht befähigt“ ist.

Im ersteren Falle ist dem Aspiranten die wissenschaftliche Befähigung zum einjährigen freiwilligen Dienste auf seinem ihm auszufolgenden Gesuche unter Mitfertigung aller Com-

Digitized by Google

ktero udje komisije podpišejo, potrdi znanstvena sposobnost za enoletno dobrovoljno službo; aspiranti, spoznani za nesposobne se zavernejo za leto **1869.**

Zoper sklepe preskušenjske komisije ni nobene pritožbe.

21. Enoletne dobrovoljce obeh vrst točka 14 a) in b) za službo v bojevavskem stanu imajo pravico jemati:

redovni polki pešcev,
tirolski lovski polk Najvišega imena,
bataljoni vojnih lovcev,
polki konjikov,
polki artilerijski (topniški),
bataljoni trdnavske artilerije,
polki vojaških inženirjev,
polk pionirski in
oddelk vojnega vozarstva, potem
vojna marina (vojno mornarstvo) (točka 26).

Razsodba prošenj zastran sprejembe gre komandam izvoljenih vojaških oddelkov, oziroma državnemu vojnemu ministerstvu (točka, 15, odstavek 1 in 2), potem lastnim vojaškim oddelkom (ravno tam, ostavek 4).

O sprejembi učencev zdravniških, živino-zdravnikov in lekarjev razsodi generalna (vojaška) komanda.

Enoletni dobrovoljci obeh vrst se sprejemajo v številu neomejenem, samo za vojno vozarstvo se ne sme več kot 25 aspirantov vzeti.

Dobrovoljci, v službo sprejetí na troške vkupnega vojenega zaloga, se prištevajo predpisanemu oskerbnemu stanu vojaškega oddelka ter se morajo mogoče enakomérno razdeliti v podrazdelkih istih oddelkov.

Dobrovoljce vvrstiti ali sprejeti v založne kadre (depotkader) ni pripušeno.

22. Aspiranti, ki so na novo pristopili in so dobili pravico enoletne vprične službe, se imajo, potem ko se je na gotovo postavila njih telesna zmožnost, staviti k vojaškemu oddelku, kterega izvolijo, in — ako niso zadobili odloge od vprične službe — poklícati 1. dan marca 1869 k vprični službi. Zdravniški učenci in lekarji se imajo staviti k domačemu nadomestivnemu polku.

Aspiranti, ki so že pri vojašini, pa na dopustu, kterim so se dovolile ugodnosti, ktere imajo enoletni dobrovoljci, se imajo — če od njih izvoljen vojaški oddelk ne spada pod drugo bažo orožja — pustiti v stanu zdajšnjega vojaškega oddelka in pri izvoljenem oddelku za čas vprične službe imeti v udelitvi, sicer se pa morajo taki prestaviti k izvoljenemu vojaškemu oddelku, tako isto tudi dobrovoljci, ki prestopijo k drugemu vojaškemu oddelku iz vpričnega stanu.

Ako se posledni primerljaj veže s spremembo garnizonskega kraja, mora dobrovoljec, ki služi na svoje troške, iz svojega plačevati troške za pot.

Da se je kakem možu, ki že pri armadi služi, privolila ugodnost za enoletne dobrovoljce, kakor tudi, da se je kdo poklical k vprični službi, to se mora naznaniti

Digitized by Google

missionsmitglieder zu bestätigen; die nicht befähigten Aspiranten werden für das Jahr 1869 abgewiesen.

Eine Berufung gegen die Beschlüsse der Prüfungscommission findet nicht statt.

21. Zur Aufnahme einjährig Freiwilliger beider Kategorien, Punkt 14 a) und b) für den Dienst im streitbaren Stande sind ermächtigt:

die Linieninfanterieregimenter,

das den Allerhöchsten Namen führende Tiroler Jägerregiment,

die Feldjägerbataillone,

die Cavallerieregimenter,

die Artillerieregimenter,

die Festungsartilleriebataillone,

die Genieregimenter,

das Pionnierregiment und

das Militärfuhrwesenscorps, dann

die Kriegsmarine (Punkt 26).

Die Entscheidung über die Aufnahmsgesuche steht den Commanden der gewählten Truppenkörper, beziehungsweise dem Reichskriegsministerium (Punkt 15, Alinea 1 und 2), dann den eigenen Truppenkörpern (ebendaselbst, Alinea 4) zu.

Ueber die Aufnahme der Mediciner, Veterinäre und Pharmaceuten entscheidet das General- (Militär-) Commando.

Die Aufnahme einjährig Freiwilliger beider Kategorien ist in unbeschränkter Zahl gestattet, nur für das Militärfuhrwesenscorps dürfen nicht mehr als 25 Aspiranten aufgenommen werden.

Die zum Dienste auf Kosten des gemeinsamen Kriegsbudgets angenommenen Freiwilligen zählen in den vorgeschriebenen Verpflegsstand der Truppe, in deren Unterabtheilungen sie thunlichst gleichmäßig zu vertheilen sind.

Die Eintheilung oder Aufnahme der Freiwilligen bei den Depotcadres ist nicht gestattet.

22. Die neueintretenden Aspiranten, welchen die Berechtigung zum einjährigen Präsenzdienste zuerkannt wird, sind nach constatirter körperlicher Eignung zu dem gewählten Truppenkörper zu assentiren und — soferne ein Aufschub des Präsenzdienstes nicht statthat — mit 1. März 1869 zum Präsenzdienste heranzuziehen. Mediciner und Pharmaceuten sind zu dem heimatszuständigen Ergänzungsbezirksregimente zu assentiren.

Die bereits zum Militärverbande gehörigen beurlaubten Aspiranten, welchen die Begünstigungen für einjährig Freiwillige zuerkannt wurden, sind — wenn die gewählte Truppe einer anderen Waffengattung nicht angehört — im Stande ihrer dermaligen Truppe zu belassen und bei der gewählten auf die Präsenzdauer in Zutheilung zu führen, sonst aber sind solche und die aus dem Präsenzstande zu einem anderen Truppenkörper übertretenden Freiwilligen zu dem gewählten Truppenkörper zu transferiren.

Ist der letztere Fall mit einem Wechsel des Garnisonsortes verbunden, so hat der Freiwillige zum Dienste auf eigene Kosten die Reiseauslagen aus Eigenem zu bestreiten.

Ueber die Zuerkennung des Anspruches auf die Begünstigungen für einjährig Freiwillige an bereits Dienende so wie über die Heranziehung derselben zum Präsenzdienste ist

Digitized by Google

dotičnemu vojaškemu oddelku, pod kterega tak dobrovoljec spoda, da se to kakor je treba, zapiše v glavne bukve.

Enoletni dobrovoljci se jemljejo za postavni službeni čas od 12, oziroma 10 let ter se ta lastnost izrekoma zapiše v asentni spisek.

Stavljenje zveršeno se mora po predpisu dozdaj veljavnem naznaniti komandi domačega dopolnitvenega okraja, ktera to naznani dotični politiški gosposki.

23. Enoletnim dobrovoljcem, kteri naprej študirajo in zastran tega poterdljive dokaze prinesejo, se utegne odložiti službeni nastop, da nauke doveršijo, toda ne dalje ko do 25. leta starosti.

Taki dobrovoljci se denejo precej na dopust do dobe, ktera je v dopustnem listu zaznamvana, in spadajo v vrsto tistih, ki so na dopustu, dokler se ne pokličejo.

24. Ako se je dobrovoljec zavoljo telesnih pogreškov, kteri pa niso taki, da bi izklepale zmožnost za vojaško službo in sposobnost za kako drugo vrsto orožja, kakor ktero je on izvolil, zavernil od izvoljenega vojaškega oddelka, utegne vnovič prositi za sprejembo pri vojaškem oddelku tistega orožja, za ktero ima sposobnost.

Ako se je pa dobrovoljec zavernil zavoljo telesnega pogreška, ki izklepa sploh zmožnost vojaške službe, mu je na izvoljo dano, ako hoče pri generalni ali vojaški komandi prositi, da se vnovič po zdravniško preiskuje.

Generalna ali vojaška komanda tirja in dobi od vojaškega oddelka menjenje vojaškega zdravnika o dobrovoljcu in zaukaže po okolišinah, da se dobrovoljec pripelje pred komisijo nadpreiskave (superarbitrium).

Ako se aspirant pri tej nadpreiskavi spozna za sposobnega za tisti vojaški oddelk, od kterega je bil zavernjen iz vzroka gori imenovanega, se ima staviti k dotičnemu oddelku; če se pa aspirant spozna za sposobnega za drugo vrsto orožja, tedaj generalna ali vojaška komanda v sprejembo odkaže aspiranta vojaškemu oddelku dotične vrste orožja, ktero je on izvolil.

Pismeni odgovori se v primerljajih, zaznamvanih v drugem odstavku aspirantom ne dajo; zdravniška menjenja se pa zapišejo pri vojaškem oddelku, ki aspiranta zaverne.

25. Če se znanstvena zmožnost dokazuje po spričevalih vnajnih učiliš, se mora poprej taka prošnja od vojaškega oddelka poslati na državno vojno ministerstvo v razsodbo dogovorno z dotičnim ministerstvom bogočastja in uka v tem primerljaju, če se vsi drugi pogoji za dobrovoljen pristop imeti morejo za popolnoma spolnjene, in če se dobrovoljec pri dotični telesni preiskavi spozna, da je sposoben za vvrstenje.

26. Možje mornarskega poklica, ki hočejo stopiti v vojno marino z ugodnostjo enoletne vprične službe, morajo poslati svoje prošnje za sprejembo pristanskemu admiralatu v Pulj.

Dokazi znanstvene zmožnosti so šolske zvedočbe zastran dovršenega zadnega leta na niži gimnaziji ali niži realki, potem zvedočbe zastran dovršenih naukov na domači ali vnajni navtični učilnici, ako izkažejo najmanj prvi red v uspehu.

Digitized by Google

die betreffende Truppe, zu welcher solche Freiwillige in Stand gehören, zu verständigen und von dieser die erforderliche Vormerkung im Grundbuche zu bewerkstelligen.

Die Assentirung des einjährig Freiwilligen erfolgt unter ausdrücklicher Bezeichnung dieser Eigenschaft in der Assentliste auf die gesetzliche Dienstzeit von 12, beziehungsweise 10 Jahren.

Der Act der Assentirung ist nach der bisher giltigen Vorschrift dem heimatszuständigen Ergänzungsbezirks-Commando und von diesem der betreffenden politischen Behörde mitzutheilen.

23. Einjährig Freiwilligen, welche ihre Studien fortsetzen und hierüber bestätigende Nachweise beibringen, kann behufs Vollendung der Studien der Aufschub des Dienstantrittes, jedoch nicht länger als bis zum 25. Lebensjahre gestattet werden.

Solche Freiwillige werden bis zu dem im Urlaubspasse zu bezeichnenden Zeitpunkte sofort beurlaubt und gehören in die Kategorie der bis zur Einberufung Beurlaubten.

24. Wird der einjährig Freiwillige wegen Körpergebrechen, welche die Kriegsdiensttauglichkeit und die Eignung für eine andere Waffengattung, als die gewählte, nicht ausschließen, von dem gewählten Truppenkörper abgewiesen, so kann er sich bei einem Truppenkörper jener Waffengattung, für welche er die Eignung besitzt, um die Aufnahme erneuert bewerben.

Ist der Freiwillige jedoch wegen eines die Kriegsdiensttauglichkeit im allgemeinen ausschließenden Körpergebrechens zurückgewiesen worden, so bleibt es ihm überlassen, bei dem General- oder Militärcommando um die erneuerte ärztliche Untersuchung einzuschreiten.

Das General- oder Militärcommando holt von dem Truppenkörper den militärärztlichen Befund über den Freiwilligen ein und verfügt dann nach Umständen dessen Vorführung vor eine Superarbitrirungscommission.

Wird der Aspirant durch die Superarbitrirungscommission für die Truppe, von welcher er aus dem vorbezeichneten Grunde abgewiesen wurde, geeignet erkannt, so ist er auf die betreffende Truppe zu assentiren; wird jedoch der Aspirant für eine andere Waffengattung tauglich erkannt, so hat das General- oder Militärcommando den Aspiranten nach dessen Wahl einem Truppenkörper der betreffenden Waffengattung zur Aufnahme zu überweisen.

Schriftliche Bescheide sind den Aspiranten in den im zweiten Alinea bezeichneten Fällen nicht zu ertheilen; die ärztlichen Befunde jedoch sind bei der abweisenden Truppe vorzumerken.

25. Wird der Nachweis der wissenschaftlichen Befähigung durch Zeugnisse von ausländischen Unterrichtsanstalten geliefert, so ist vorläufig ein solches Gesuch seitens der Truppe an das Reichskriegsministerium zur Entscheidung im Einvernehmen mit dem betreffenden Ministerium für Cultus und Unterricht in dem Falle zu leiten, wenn alle übrigen Bedingungen für den freiwilligen Eintritt als vollständig erfüllt betrachtet werden können und der Freiwillige bei der diesfalls vorher vorzunehmenden körperlichen Untersuchung zur Einreihung geeignet erkannt wurde.

26. Berufsseeleute, welche mit der Begünstigung des einjährigen Präsenzdienstes in die Kriegsmarine einzutreten wünschen, haben die Aufnahmsgesuche dem Hafenadmiralate zu Pola einzusenden.

Den Nachweis der wissenschaftlichen Befähigung bilden die Studienzeugnisse über den vollendeten letzten Jahrgang an einem Untergymnasium oder an einer Unterrealschule, dann

Digitized by Google

Učenci (študentje) viših tehniških učiliš, ki si hočejo izbrati ladijodelstvo ali ladijsko mašinstvo, se imajo zastran ugodnosti enoletne dobrovoljne službe tako kakor možje mornarskega poklica, če so bili dve leti na takem učilišu, in če, kar to zadeva, izkažejo najmanj prvi red uspeha v svojih učnih zvedočbah.

O pomankanju teh učnih spričeval se dokaže primerna omika s tem, da se dostane posebna preskušnja in se prinese o isti preskušenjsko spričevalo.

Za te preskušnje se bo za čas sprejembe postavila preskušenjska komisija v marinski akademiji v Reki.

Ta komisija bo obstala iz:

a) poveljnika marinske akademije ali iz njegovega namestnika;
b) enega profesorja navtiške šole;
c) enega profesorja niže gimnazije ali niže realke;
d) dveh oficirjev ali hidrografov, ktera sta ob enem tudi profesorja na navtiški akademiji.

Sicer si ima pri sprejembi možev mornarskega poklica in študentov viših tehniških učiliš, kteri se imajo o tem oziru za enake možem mornarskega poklica, kakor tudi pri sprejembi aspirantov za enoletno dobrovoljno službo pri mornarskem peš-polku ravno tako ravnati, kakor je to zapovedano za sprejembo enoletnih dobrovoljcev v stojno armado.

Vsi možje, ki se sprejmejo pri vojaški marini v enoletno dobrovoljno službo, niso dolžni, oblačiti in preživljati se ob svojem trošku.

27. Kar zadeva dokazanje znanstvene zmožnosti aspirantov za enoletno dobrovoljno službo, so sledeča učiliša domačih dežel enako postavljena višim gimnazijam in višim realkam:

a) akademija obrazivnih umetnosti na Dunaju, od družbe domoljubih prijatlov umetnosti vzdržana akademija obrazivnih umetnosti v Pragi, učilnica lepih umetnosti na c. k. tehniškem zavodu v Krakovem in umetniška učilnica na Dunaju;
b) c. k. rudarski akademiji v Ljubnu in Přibramu, c. k. gozdnarska akademija v Maria-Brunu, kralj. ogerska rudarska in gozdnarska akademija v Ščavnici, kmetijska učilišča v Ogerskem Starem-Gradu, Debrecinu, Kesteli, Tečen-Liebwerd, Taboru in Dubláni, gozdnarska učiliša v Weisswasser in Eulenburg, c. k. kupčijska akademija v Trstu, dalje kupčijski akademiji na Dunaju in v Pragi in akademija za kupčijo in obrtnijo v Gradcu; potem
c) vojaški zavod živino-zdravniški na Dunaju, na koliko je isti civilno učiliše, in živinozdravniški zavod v Peštu.

28. Možje iz domačih dežel, kteri želijo po §. 20. vojne postave dobrovoljno pristopiti k stojni armadi ali k vojnemu mornarstvu (vojni marini), imajo prinesti dokaze, ki so imenovani v točki 16 tega ukaza a) in d), in v primerljaju tudi k

Digitized by Google

die Zeugnisse über die vollendeten Studien an einer inländischen oder ausländischen nautischen Schule, wenn sie mindestens die erste Fortgangsclasse nachweisen.

Studirende an höheren technischen Lehranstalten, welche sich dem Schiffsbauwesen oder dem Schiffsmaschinenwesen widmen wollen, werden bezüglich der Begünstigung der einjährigen freiwilligen Dienstleistung gleich den Berufsseeleuten behandelt, wenn sie zwei Jahrgänge an einer solchen Lehranstalt vollendet haben und hierüber mindestens die erste Fortgangsclasse in den Studienzeugnissen nachweisen.

In Ermangelung der aufgeführten Studienzeugnisse ist der Nachweis der entsprechenden Bildung durch Ablegung einer besonderen Prüfung und Vorlage des hierüber ausgestellten Prüfungszeugnisses zu liefern.

Zur Vornahme dieser Prüfungen wird für die Dauer der Aufnahme eine Prüfungscommission in der Marineakademie zu Fiume aufgestellt.

Diese Commission wird bestehen aus:

a) dem Commandanten der Marineakademie oder seinem Stellvertreter;
b) einem Professor aus der nautischen Schule;
c) einem Professor aus dem Untergymnasium oder aus der Unterrealschule;
d) zwei Officieren oder Hydrographen, welche zugleich Professoren der Marineakademie sind.

Im übrigen ist rücksichtlich der Aufnahme von Berufsseeleuten und diesen gleichgehaltenen Studirenden der höheren technischen Lehranstalten, als auch der Aspiranten zum einjährigen freiwilligen Dienste bei dem Marineinfanterieregimente analog nach dem für die Aufnahme einjährig Freiwilliger im stehenden Heere vorgezeichneten Vorgange zu verfahren.

Alle zum einjährigen freiwilligen Dienste in der Kriegsmarine zugelassenen Individuen sind zur Selbstbekleidung und Selbstverpflegung nicht verpflichtet.

27. In Beziehung auf die Nachweise der wissenschaftlichen Befähigung der Aspiranten zum einjährigen freiwilligen Dienste werden nachstehende Lehranstalten des Inlandes als den Obergymnasien oder Oberrealschulen gleichgestellt betrachtet:

a) die k. k. Akademie der bildenden Künste in Wien, die von der Gesellschaft der patriotischen Kunstfreunde unterhaltene Akademie der bildenden Künste zu Prag, die Schule der schönen Künste am k. k. technischen Institute zu Krakau und die Kunstgewerbeschule in Wien;
b) die k. k. Bergakademien zu Leoben und Pribram, die k. k. Forstakademie zu Maria-Brunn, die königl. ungarische Berg- und Forstakademie zu Schemnitz, die landwirthschaftlichen Lehranstalten zu Ungarisch-Altenburg, Debreczin, Keszthely, Tetschen-Liebwerd, Tabor und Dublany, die Forstlehranstalten zu Weißwasser und Eulenberg, die k. k. Handelsakademie zu Triest, ferners die Handelsakademien in Wien und Prag und die Akademie für Handel und Industrie in Graz; dann
c) das Militär-Thierarzneiinstitut in Wien, soweit dasselbe eine Civillehranstalt ist, und das Thierarzneiinstitut in Pest.

28. Inländer, welche nach §. 20 des Wehrgesetzes freiwillig in das stehende Heer oder in die Kriegsmarine einzutreten wünschen, haben die im Punkte 16 dieser Verordnung zu a) und d), dann eventuell auch zu b) und c) bezeichneten Nachweise, jene zu d) in

Digitized by Google

b) in c); tiste k d) pa tako, kakor je to odločeno za enoletne dobrovoljce na lastne troške.

Stavljenje tacih dobrovoljcev se more odsihmal zgoditi samo z privoljenjem dotičnega vojaškega oddelka, h kteremu dobrovoljec hoče vvrsten biti. Njih službena dolžnost v stojni armadi ali v vojni marini je odločena v §. 4. vojne postave in traja skupej 12, oziroma 10 let.

Ako so pa že spolnili svojo vojno dolžnost, so dolžni služiti samo tri leta v liniji.

Sicer pa obstoječe zapovedi, ktere zadevajo stavljenje teh dobrovoljcev, za zdaj še ostanejo v veljavi.

Sigmund Conrad žlahtni Eybesfeld l. r.
c. k. deželni predsednik.

Digitized by Google

der Art beizubringen, wie für einjährig Freiwillige zum Dienste auf eigene Kosten festgestellt ist.

Die Assentirung solcher Freiwilligen kann von nun an nur mit Zustimmung der betreffenden Truppe, zu welcher der Freiwillige die Einreihung wünscht, erfolgen. Ihre Dienstpflicht im stehenden Heere oder in der Kriegsmarine ist die im §. 4 des Wehrgesetzes festgestellte in der Gesammtdauer von 12, beziehungsweise 10 Jahren.

Haben sie jedoch ihre Wehrpflicht bereits erfüllt, so können sie nur zu einer dreijährigen Liniendienstzeit verpflichtet werden.

Im übrigen bleiben die rücksichtlich der Assentirung dieser Freiwilligen bestehenden Vorschriften vorläufig noch in Wirksamkeit.

Sigmund Conrad von Eybesfeld m. p.
k. k. Landespräsident.

Digitized by Google

Gesetz- und Verordnungs-Blatt

für das

Herzogthum Krain.

Jahrgang 1869.

VI. Stück.

Ausgegeben und versendet am 10. Februar 1869.

BIBLIOTHEK DES K. K. JUSTIZ-MINISTERIUMS

Zakonik in ukazni list

za

vojvodstvo kranjsko.

Léto 1869.

VI. dél.

Izdan in razposlan 10. februarja 1869.

Laibach. Gedruckt bei Rosalia Eger. — V Ljubljani. Natisnila Rozalia Eger

Digitized by Google

7.

Postava,

veljavna za vojvodino Kranjsko,

po kteri se predrugači §. 18 volitvenega reda za deželni zbor.

Z dovolitvijo deželnega zbora Moje vojvodine Kranjske ukazujem, kakor sledi:

§. 1.

§. 18 volitvenega reda za deželni zbor na Kranjskem zgubi svojo moč.

To, da ne sme kdo v deželni zbor voliti in izvoljen biti, se ne sme v prihodnje, tudi ne, kar zaveda nasledke razsodeb kazenskih sodnij, razsojevati po tem paragrafu, ampak po sledečih odločbah.

§. 2.

V deželni zbor se ne smejo voliti in ne smejo izvoljene biti tiste osebe, ktere so bile obsojene h kaki kazni zarad kacega hudodelstva ali zarad prestopka po tatvini, nezvestobi ali po deležnosti teh prestopkov ali po goljufiji (§§. 460, 461, 463, 464 dr. p.)

Ta nasledek obsodbe ima nehati pri hudodelstvih, naštetih v §. 6 pod številko 1—10, postave od 15. novembra 1867, Drž. zak. št. 131, tedaj, ko je kazen končana, pri drugih hudodelstvih deset let po dostani kazni, če je bil krivec obsojen najmanj na 5 let, razun tega pet let po dostani kazni, pri prestopkih gori naštetih pa 3 leta potem, ko je kazni konec.

§. 3.

Osebe, zastran kterih premoženja se je vpeljala konkurzna (kantna) ali pogoditvena obravnava, se ne smejo voliti v deželni zbor, dokler traja ta konkurzna ali pogoditvena obravnava (§. 17 lit. c volitvenega reda za deželni zbor).

§. 4.

Ta postava dobi moč tisti dan, ko se je razglasila.

Na Dunaju 13. januarja 1869.

Franc Jožef l. r.

Giskra l. r.

8.

Postava,

veljavna za vojvodino Kranjsko,

po kteri se razglašajo odločbe za te primerljaje, če bi bil kak poslanec deželnega zbora obsojen v kako kazen, ali če bi bil v kazenski preiskavi.

Z pritrdbo deželnega zbora Moje vojvodine Kranjske ukazujem, kakor sledi:

Ako se kak poslanec deželnega zbora zarad kacega kaznjivega djanja obsodi v kako kazen, ktera ima po postavi ta nasledek, da on zgubi pravico, v deželni zbor voliti in izvoljen biti, tedaj on tudi ne sme biti ud deželnega zbora, kakor hitro zadobi kaznjivna razsodba pravno moč.

On ne sme, dokler traja kazenska preiskava, dopolnovati opravila, ktera gredo udom deželnega zbora, razun če deželni zbor vsled postave od 3. oktobra 1861, Drž. zak. št. 98, tirja, da se odloži preiskava in poslanec izpusti iz zapora, v kterem utegne biti.

Ta postava dobi moč ob enim z postavo vred, ktera zadeva predrugačbo §. 18 volitvenega reda za deželni zbor na Kranjskem.

Na Dunaju 13. januarja 1869.

Franc Jožef l. r.

Giskra l. r.

Digitized by Google

7.

Gesetz,

giltig für das Herzogthum Krain,

wodurch der §. 18 der Landtagswahlordnung abgeändert wird.

Mit Zustimmung des Landtages Meines Herzogthumes Krain finde Ich zu verordnen, wie folgt:

§. 1.

Der §. 18 der Landtagswahlordnung für Krain wird außer Wirksamkeit gesetzt.

Die Ausschließung von dem Wahlrechte und der Wählbarkeit zum Landtage ist in Hinkunft auch in Ansehung der Folgen früherer strafgerichtlicher Erkenntnisse nicht mehr nach diesem Paragraphe, sondern nach den folgenden Bestimmungen zu beurtheilen.

§. 2.

Von dem Wahlrechte und der Wählbarkeit zum Landtage sind diejenigen Personen ausgeschlossen, welche wegen eines Verbrechens oder wegen der Uebertretung des Diebstahls, der Veruntreuung, der Theilnehmung hieran, oder des Betruges (§§. 460, 461, 463, 464 St. G.) zu einer Strafe verurtheilt worden sind.

Diese Folge der Verurtheilung hat bei den im §. 6 unter Zahl 1—10 des Gesetzes vom 15. November 1867, R. G. B. Nr. 131, aufgezählten Verbrechen mit dem Ende der Strafe, bei anderen Verbrechen mit dem Ablaufe von zehn Jahren, wenn der Schuldige zu einer wenigstens 5jährigen Strafe verurtheilt wurde, und außerdem mit dem Ablaufe von 5 Jahren, bei den obenangeführten Uebertretungen aber mit dem Ablaufe von 3 Jahren nach dem Ende der Strafe aufzuhören.

§. 3.

Personen, über deren Vermögen der Concurs eröffnet oder das Ausgleichsverfahren eingeleitet worden ist, sind während der Dauer der Concurs- oder Ausgleichs-Verhandlung als Landtagsabgeordnete nicht wählbar (§. 17 lit. c der Landtags-Wahlordnung).

§. 4.

Das gegenwärtige Gesetz tritt mit dem Tage der Kundmachung in Wirksamkeit.

Wien am 13. Jänner 1869.

Franz Joseph m. p.

Giskra m. p.

8.

Gesetz,

giltig für das Herzogthum Krain,

wodurch Bestimmungen für die Fälle erlassen werden, wenn ein Landtagsabgeordneter zu einer Strafe verutheilt wird, oder in strafgerichtlicher Untersuchung sich befindet.

Mit Zustimmung des Landtages Meines Herzothumes Krain finde Ich zu verordnen:

§. 1.

Wird gegen einen Landtags-Abgeordneten wegen einer strafbaren Handlung ein Straferkenntniß gefällt, welches nach dem Gesetze den Verlust des Wachlrechtes und der Wählbarkeit zu dem Landtage nach sich zieht, so verliert derselbe mit der Rechtskraft des Erkenntnisses auch die Mitgliedschaft im Landtage.

Während der strafgerichtlichen Untersuchung kann er die Function eines Landtags-Mitgliedes nicht ausüben, wenn nicht der Landtag in Gemäßheit des Gesetzes vom 3. October 1861, R. G. B. Nr. 98, verlangt, daß die Untersuchung aufgeschoben und der allenfalls verhängte Verhaft aufgehoben werde.

§. 2.

Dieses Gesetz tritt mit dem Gesetze, betreffend die Abänderung des §. 18 der Landtags-Wahlordnung für das Herzogthum Krain, zugleich in Wirksamkeit.

Wien am 13. Jänner 1869.

Franz Joseph m. p.

Giskra m. p.

Digitized by Google

Gesetz- und Verordnungs-Blatt

für das

Herzogthum Krain.

Jahrgang 1869.

VII. Stück.

Ausgegeben und versendet am 26. Februar 1869.

Zakonik in ukazni list

za

vojvodstvo kranjsko.

Léto 1869.

VII. dél.

Izdan in razposlan 26. februarja 1869.

Laibach. Gedruckt bei Rosalia Eger. — V LJUBLJANI. Natisnila Rozalia Eger.

Digitized by Google

9.

Oznanilo c. kr. deželne vlade za Kranjsko od 15. januarja 1869, št. 230,

ki zadeva to, da se je izkamerirana cesta Št. Petersko-Trnovska vvrstila med konkurenčne ceste.

Njegovo c. in kr. apostolsko Veličanstvo cesar je blagovolil z Najvišo odloko od 28. decembra 1868 Najvišo pritrdbo dati sklepu kranjskega zbora, po kterem naj se izkamerirana cesarska cesta Št. Petersko-Trnovska vvrsti med konkurenčne ceste.

To se razglaša z ozirom na postavo od 2. aprila 1866.

Sigmund Conrad žlahtni Eybesfeld l. r.
c. k. deželni predsednik.

10.

Oznanilo c. k. deželne vlade za Kranjsko od 11. februarja 1869, št. 750,

ktero zadeva to, da je podelitev cesarske vojaške obleke, ktero so dobivali rekruti, urlavbarji in reservisti, ko so se poklicali k vojaški službi, utesnjena.

Po okoljnem ukazu državnega vojnega ministerstva od 17. januarja 1869, razd. 13, št. 5127, razglašenem v normalnem ukaznem listu, imajo rekruti, urlavbarji in reservisti, ko se k vojaški službi pokličejo, prihodnjič še le tedaj pravico do cesarske vojaške obleke, kedar so stopili v podrazdelek, v kterega stan spadajo. Torej je treba, da se vsak mož, ko gre v vojaško službo, preskrbi z lastno obleko, ktera je za rabo in primerna njegovim razmeram, tako da more popotovati v njej brez vsega zadržka do svojega podrazdelka.

To obleko, ktera se vedno imá za lastnino moža, bo rabil on tudi takrat, ko se iz vprične službe izpusti in se domu poda.

Po tem takem zgubijo svojo moč dozdajšnje odločbe zastran oblačevanja možev, ko so se devali na urlavb, prestavljali v reservo ali odpušali, kakor tudi odločbe zastran tega, da so na novo stavljeni novinci (rekruti), potem urlavbarji pri poklicu k djanski službi, dobivali staro, ali če te ni bilo, novo vojaško obleko iz zalog transportnih hiš ali iz zalog, hranjenih v depotnih magazinih.

To se občno razglaša vsled razpisa ministerstva za notranje reči od 22. januarja 1869, št. 317/ m. n.

Sigmund Conrad žlahtni Eybesfeld l. r.
c. k. deželni predsednik.

Digitized by Google

9.

Kundmachung der k. k. Landesregierung für Krain vom 15. Jänner 1869, Nr. 230,

betreffend die Einreihung der excamerirten St. Peter-Dornegger Reichsstraße in die Categorie der Concurrenzstraßen.

Seine k. und k. Apostolische Majestät haben mit Allerhöchster Entschließung vom 28. December 1868 dem Beschluße des Krainer Landtages über die Einreihung der excamerirten St. Peter-Dornegger Reichsstraße in die Kategorie der Concurrenzstraßen die Allerhöchste Genehmigung zu ertheilen geruht.

Was mit Bezug auf das Gesetz vom 2. April 1866 kundgemacht wird.

Sigmund Conrad von Eybesfeld m. p.
k. k. Landespräsident.

10.

Kundmachung der k. k. Landesregierung für Krain vom 11. Februar 1869, Z. 750,

betreffend die Beschränkung der Betheilung der Rekruten, Urlauber und Reservisten beim Einrücken zum Dienste mit ärarischer Militärbekleidung.

Nach der im Normal-Verordnungsblatte verlautbarten Circular-Verordnung des Reichskriegsministeriums vom 17. Jänner l. J., Abth. 13, Nr. 5127, haben die Rekruten, Urlauber und Reservisten künftighin beim Einrücken zum Dienste auf den Empfang einer ärarischen Militärbekleidung erst dann Anspruch, wenn sie bei der Unterabtheilung, in deren Stand sie gehören, bereits eingetroffen sind. Es ist daher nothwendig, daß jeder Mann bei seinem Einrücken mit einer seinen Verhältnissen entsprechenden brauchbaren eigenen Kleidung versehen sei, um in dieser den Weg bis zu seiner Unterabtheilung anstandslos zurücklegen zu können.

Diese Kleidung, welche stets als Eigenthum des Mannes behandelt wird, hat auch beim Wiederausscheiden aus dem präsenten Dienste zur Rückkehr in die Heimat zu dienen.

Hiedurch werden die bisherigen Bestimmungen über die Bekleidung der Mannschaft im Falle ihrer Beurlaubung, Uebersetzung in die Reserve oder Entlassung, sowie die Bestimmungen über die Betheilung der neu assentirten Rekruten, dann der Urlauber beim Einrücken zur activen Dienstleistung, mit alten oder beim Mangel von solchen, mit neuen Montursorten aus den Vorräthen der Transportshäuser oder aus den in den Depotmagazinen aufbewahrten Vorräthen, außer Kraft gesetzt.

Dies wird in Folge Erlasses des Ministeriums des Innern vom 22. Jänner 1869, Z. 317/M. J., zur allgemeinen Kenntniß gebracht.

Sigmund Conrad von Eybesfeld m. p.
k. k. Landespräsident.

Digitized by Google

Digitized by Google

Gesetz- und Verordnungs-Blatt

für das

Herzogthum Krain.

Jahrgang 1869.

VIII. Stück.

Ausgegeben und versendet am 27. Februar 1869.

Zakonik in ukazni list

za

vojvodstvo kranjsko.

Léto 1869.

VIII. dél.

Izdan in razposlan 27. februarja 1869.

Laibach. Gedruckt bei Rosalia Eger. — V LJUBLJANI. Natisnila Rozalia Eger.

Digitized by Google

11.

Razglas c. k. deželnega predsestva za Kranjsko od 18. februarja 1869, št. 223/pr.,

zastran svršitve ukaza gospoda ministra za bogočastje in šolstvo od 10. februarja 1869, ki zadeva šolsko nadzorstvo.

Da bode, dokler se ne zgotovi deželna postava zastran šolskega nadzorstva, tudi v naši deželi najviše vodstvo in nadzorstvo o ljudskih šolah, ktero gré državi po §. 1. državne postave od 25. maja 1868 (drž. zak. št. 48), djansko veljavo dobilo, in da bode konec zdajšnjih, na vse strani ovirajočih okolistav, je gospod minister za bogočastje in šolstvo razglasil ukaz od 10. februarja t. l. (št. 19 drž. zak.), kteri moč dobi 1. dan marca t. l.

Zvrševaje ta ukaz bodo ob enem nehala konec tega mesca vsa dozdajšnja opravila prečastitega knezo-škofijskega konsistorija, gospoda šolskega višega nadzornika in gospodov šolskih okolišnih nadzornikov, na koliko ta opravila zadevajo ljudske šole in se ne tičejo vére in bogočastja v zmislju §. 2. imenovane državne postave; ob enem se bo naravnalo, da se ta opravila 1. dan marca t. l. prevzamejo, in sicer ôna knjezo-škofijskega konsistorija in šolskega višega nadzornika od c. kr. deželne vlade, ôna duhovnih šolskih okolišnih nadzornikov pa od c. kr. okrajnih glavarstev in oziroma na deželno glavno mesto, od mestne občine.

To se občno razglaša.

Sigmund Conrad žlahtni Eybesfeld l. r.
c. k. deželni predsednik.

Digitized by Google

11.

Kundmachung des k. k. Landespräsidiums für Krain vom 18. Februar 1868, Z. 223/P.,

über die Ausführung der Verordnung des Herrn Ministers für Cultus und Unterricht vom 10. Februar 1869, betreffend die Schulaufsicht.

Damit bis zum Zustandekommen des Landesgesetzes über die Schulaufsicht die dem Staate nach §. 1 des Reichsgesetzes vom 25. Mai 1868 (R. G. B. Nr. 48) züstehende oberste Leitung und Aufsicht über die Volksschulen auch hierlands zur praktischen Geltung gelange und den dermaligen, nach allen Seiten hemmenden Zuständen ein Ende gemacht werde, hat der Herr Minister für Cultus und Unterricht die Verordnung vom 10. Februar d. J. (Nr. 19 R. G. B.) erlassen, welche am 1. März d. J. in Kraft zu treten hat.

In Vollziehung dieser Verordnung werden unter Einem das hochwürdige fürstbischöfliche Consistorium, der Herr Schulenoberaufseher und die Herren Schuldistrictsaufseher aller bisherigen Functionen in den Angelegenheiten der Volksschule, soweit dieselben nicht die Religion und die Religionsübungen im Sinne des §. 2 des citirten Reichsgesetzes betreffen, mit Ende dieses Monates enthoben und zugleich die Verfügung getroffen, daß diese Functionen, und zwar jene des fürstbischöflichen Consistoriums und Schulenoberaufsehers von der k. k. Landesregierung, jene der geistlichen Schuldistrictsaufseher aber von den k. k. Bezirkshauptmannschaften und in Bezug auf die Landeshauptstadt von der Stadtgemeinde mit 1. März d. J. übernommen werden.

Was hiemit zur allgemeinen Kenntniß gebracht wird.

Sigmund Conrad von Eybesfeld m. p.
k. k. Landespräsident.

Digitized by Google

Digitized by Google

Gesetz- und Verordnungs-Blatt

für das

Herzogthum Krain.

BIBLIOTHEK DES K. K. JUSTIZ-MINISTERIUMS

Jahrgang 1869.

IX. Stück.

Ausgegeben und versendet am 4. März 1869.

Zakonik in ukazni list

za

vojvodstvo kranjsko.

Léto 1869.

IX. dél.

Izdan in razposlan 4. marca 1869.

Laibach. Gedruckt bei Rosalia Eger. — V LJUBLJANI. Natisnila Rozalia Eger.

Digitized by Google

12.

Oznanilo c. k. deželne vlade za Kranjsko od 15. februarja 1869, št. 1208,

po kterem se razjasni točka 27 oznanila c. k. deželne vlade za Kranjsko od 10. januarja 1869 št. 8885, zastran vzetja enoletnih dobrovoljcev v armado, ki pridejo iz c. k. akademije obrazivnih umetnosti na Dunaju.

C. k. državno vojno ministerstvo je dogovorno z ministerstvoma za deželno bran in javno varnost, potem za bogočastje in šolstvo sklenilo, da bodo z ozirom na obstoječe pogoje, pod kterimi se učenci jemljejo v c. k. akademijo obrazivnih umetnosti, tisti študentje, ki po dovršeni niži realki ali niži gimnaziji stopijo v imenovano akademijo, in potem ko so v njej tri leta bili, dokazati morejo po spričevalu iste akademije, da so obiskovali teoretične predmete, predpisane v pravilniku te akademije — oziroma na vojno dolžnost deležni tiste ugodnosti, ktera je dovoljena dijakom, ki so dovršili višo gimnazijo in višo realko.

To se občno razglaša v dodatku, k oznanilu c. k deželne vlade za Kranjsko od 10. januarja 1869, št. 8885 — drž. zak. 1869 št. 6 — po razpisu c. k. miministerstva za deželno bran in javno varnost od 9. februarja 1869 št. 582.

Sigmund Conrad žlahtni Eybesfeld l. r.
c. k. deželni predsednik.

13.

Oznanilo c. k. deželne vlade za Kranjsko od 15. februarja 1869, št. 1209,

po kterem je bolj na tanko odločena obsega, v kteri je c. k. deželni vladi preizročena rešitev prošenj za izjemno dovoljenje ženitve po §. 44 vojne postave od 5. decembra 1868.

Po razpisu c. k. ministerstva za deželno bran in javno varnost od 9. februarja 1869 št. 698 ni c. k. deželni vladi po razpisu imenovanega c. k. ministerstva od 10. decembra 1868 št. 3670 izročena pravica, popolnoma veljavno razsojevati dohajoče prošnje za izjemno dovoljenje ženitve, ampak le pooblastitev, dajati dovoljenje v take ženitve; torej se morajo vse tiste prošnje, pri kterih bi c. k. deželna vlada iz pisem (dokazov) ne mogla spoznati, da so okolistave obzira posebno vredne, in bi se potem takem njej ne vzvidilo, se odločiti za to, da bi dala izjemno dovoljenje, — predpoložiti c. k. ministerstvu v končno veljavno razsodbo.

To se razglaša v dodatku k oznanilu c. k. deželne vlade od 16. decembra 1868 št. 8617 — drž. zak. 1869 št. 3 — da se bodo vedile stranke potem ravnati.

Sigmund Conrad žlahtni Eybesfeld l. r.
c. k. deželni predsednik.

Digitized by Google

12.

Kundmachung der k. k. Landesregierung für Krain vom 15. Februar 1869, Nr. 1208,

womit der Punkt 27 der Kundmachung der k. k. Landesregierung für Krain vom 10. Jänner 1869, Nr. 8885, rücksichtlich der Aufnahme einjährig Freiwilliger in das Heer aus der k. k. Akademie der bildenden Künste in Wien erläutert wird.

Das k. k. Reichskriegsministerium hat einvernehmlich mit den k. k. Ministerien für Landesvertheidigung und öffentliche Sicherheit, dann für Cultus und Unterricht festgesetzt, daß mit Rücksicht auf die an der k. k. Akademie der bildenden Künste in Wien bestehenden Aufnahmsbedingungen jene Studierenden, welche nach Absolvirung der Unterrealschule oder des Untergymnasiums in die genannte Akademie eintreten, nachdem sie an derselben ein Triennium zurückgelegt haben und sich ausweisen können, daß sie während desselben die im Statute der Akademie vorgeschriebenen theoretischen Fächer besucht haben, auf Grundlage eines ihnen hierüber von Seite der Akademie ausgestellten Zeugnisses, — in Bezug auf die Wehrpflicht jener Begünstigung theilhaft werden, welche den absolvirten Obergymnasialisten und Oberrealschülern zuerkannt ist.

Dies wird im Nachhange zu der Kundmachung der k. k. Landesregierung für Krain vom 10. Jänner 1869 Nr. 8885, — L. G. B. 1869 Nr. 6, — in Folge des Erlasses des k. k. Ministeriums für Landesvertheidigung und öffentliche Sicherheit vom 9. Februar 1869 Z. 582 zur öffentlichen Kenntniß gebracht.

Sigmund Conrad von Eybesfeld m. p.
k. k. Landespräsident.

13.

Kundmachung der k. k. Landesregierung für Krain vom 15. Februar 1869, Nr. 1209,

womit der Umfang der Delegirung der k. k. Landesregierung zur Erledigung von Gesuchen um die ausnahmsweise Ehebewilligung nach §. 44 des Wehrgesetzes vom 5. December 1868 näher bezeichnet wird.

Laut des Erlasses des k. k. Ministeriums für Landesvertheidigung und öffentliche Sicherheit vom 9. Februar 1869, Z. 698, ist der k. k. Landesregierung durch den Erlaß des genannten k. k. Ministeriums vom 10. December 1868, Nr. 3670, nicht das volle Entscheidungsrecht über einlangende Gesuche um ausnahmsweise Ehebewilligungen, sondern nur die Ermächtigung: die Bewilligung zu derlei Eheschließungen zu ertheilen, übertragen worden; daher alle jene Gesuche, bei welchen nach der Lage der Akten die k. k. Landesregierung das Vorhandensein von besonders rücksichtswürdigen Umständen nicht anerkennen kann, und sonach dieselbe sich zur Ertheilung der ausnahmsweisen Bewilligung nicht bestimmt finden sollte, zur endgiltigen Entscheidung des k. k. Ministeriums vorzulegen sind.

Dies wird im Nachhange zu der Kundmachung der k. k. Landesregierung vom 16. December 1868, Nr. 8617, — L. G. B. 1869 Nr. 3 — zur Kenntniß der Parteien verlautbart.

Sigmund Conrad von Eybesfeld m. p.
k. k. Landespräsident.

Digitized by Google

Gesetz- und Verordnungs-Blatt

für das

Herzogthum Krain.

Jahrgang 1869.

X. Stück.

Ausgegeben und versendet am 3. April 1869.

Zakonik in ukazni list

za

vojvodstvo kranjsko.

Léto 1869.

X. dél.

Izdan in razposlan 3. aprila 1869.

Laibach. Gedruckt bei Rosalia Eger. — V LJUBLJANI. Natisnila Rozalia Eger.

BIBLIOTHEK DES K. K. JUSTIZ-MINISTERIUMS

Digitized by Google

14.

Razpis c. k. deželnega predsestva na Kranjskem od 3. marca 1869, št. 1553,

ki zadeva omejitev okoliša za preskušnjo parnih kotlov.

Z ozirom na razpis od 7. augusta 1868, št. 5207, (zakonik in ukazni list od leta 1868 X. del št. 10) se sploh na znanje daje, da razdelitev stavbnih okrajev, v istem razpisu razglašena velja tudi za opravila preskušnje parnih kotlov in čuvanja nad njimi, izjemši mestno okolico Ljubljansko, in da po tem takem omejitev okoliš za preskušnjo parnih kotlov, postavljena z razpisom od 1. decembra 1866, št. 10726, (zakonik in ukazni list za leto 1866 XV. del, št. 18) sama po sebi odpade z izjembo ravnokar imenovano.

Sigmund Conrad žlahtni Eybesfeld l. r.
c. k. deželni predsednik.

Digitized by Google

14.

Erlaß des k. k. Landespräsidenten in Krain vom 3. März 1869, Z. 1553,

in Betreff der Abgrenzung der Dampfkessel-Prüfungs-Rayons.

Unter Beziehung auf den Erlaß vom 7. August 1868, Z. 5207 (Gesetz- und Verordnungsblatt 1868 X. Stück Nr. 10), wird zur allgemeinen Kenntniß gebracht, daß die mit demselben kundgemachte Baubezirkseintheilung auch für die Geschäfte der Erprobung und Ueberwachung der Dampfkessel, ausschließlich jener im Stadtgebiete von Laibach, maßgebend ist, und daß dadurch die mit Erlaß vom 1. Dezember 1866, Z. 10726 (Gesetz- und Verordnungsblatt 1866 XV. Stück Nr. 18), festgesetzte Abgrenzung der Dampfkessel-Prüfungs-Rayons mit der eben erwähnten Ausnahme von selbst entfällt.

Sigmund Conrad von Eybesfeld m. p.
k. k. Landespräsident.

Digitized by Google

Digitized by Google

15.

Kundmachung der k. k. Landesregierung für Krain vom 14. Mai 1869, Nr. 3388,

betreffend die weitere Aufnahme Einjährig-Freiwilliger in das Heer (Kriegsmarine).

Im Nachhange zu der Kundmachung der k. k. Landesregierung vom 10. Jänner 1869 Nr. 8885, L. G. B. für Krain Nr. 6, wird der Inhalt der Circularverordnung des k. k. Reichskriegsministeriums vom 24. April 1869, Abth. 2 Nr. 3050, betreffend die weitere Aufnahme Einjährig-Freiwilliger in das Heer (Kriegsmarine) in Folge des Erlasses des k. k. Ministeriums für Landesvertheidigung und öffentliche Sicherheit vom 4. Mai 1869, Nr. 2343, hiemit zur öffentlichen Kenntniß gebracht.

Anlässig vorgekommener Anfragen über die Zulässigkeit der Assentirung Einjährig-Freiwilliger nach dem Beginne der gegenwärtigen Präsenzdienstperiode wird erläutert, daß nur die Aufnahme für die mit 1. März begonnene Präsenzdienstperiode der Einjährig-Freiwilligen zu dem bezeichneten Zeitpunkte geschlossen wurde, daher auch Aufnahmsgesuche, welche nachträglich einlangen oder eingelangt sind, hinsichtlich des etwa beabsichtigten gleichzeitigen Dienstantrittes der Aspiranten nicht mehr berücksichtigt werden können.

Keineswegs aber darf den Freiwilligen, gleichviel ob sie zu dem Aufschube des Dienstantrittes berechtigt sind oder nicht, aus Ursache der erst nach dem Beginne der Präsenzdienstperiode erfolgten Anmeldung die Aufnahmsbewilligung verweigert werden, weil es nicht angeht, aus der durch das Interesse der militärischen Ausbildung gebotenen Feststellung eines regelmäßigen Termines für den gleichzeitigen Dienstantritt eine Beschränkung der freiwilligen Assentirungen zu folgern, welche gesetzlich nicht begründet ist.

Nur jenen Wehrpflichtigen, welche nach ihrer Altersklasse zur regelmäßigen Stellung bereits berufen sind, ist nach §. 20 des Wehrgesetzes der freiwillige Eintritt während der Stellungsperiode, deren ausnahmsweise späterer Beginn für dieses Jahr nachträglich festgesetzt werden wird, nicht gestattet. Es unterliegt daher die fortdauernde Aufnahme der Einjährig-Freiwilligen unter den gesetzlichen Bedingungen keinem Anstande, nur dürfen sie gegenwärtig zum Präsenzdienste nicht mehr herangezogen werden, sondern haben denselben mit 1. Oktober 1869 oder jenes Jahres, welches sie nach §. 21 des Wehrgesetzes selbst wählen können, zu beginnen.

Damit namentlich jenen Aspiranten zum einjährigen freiwilligen Dienste, welche den zur diesjährigen regelmäßigen Stellung verpflichteten Altersclassen angehören und in Ermanglung der vorgeschriebenen Studienzeugnisse den Nachweis der höheren Bildung durch Ablegung einer besonderen Prüfung zu liefern haben, hiezu noch vor dem Beginne der Stellungsperiode die Gelegenheit geboten werde, werden die Prüfungs-Commissionen bei den Truppen-Divisions-Commanden erneuert activirt.

Digitized by Google

Te preskušnje se bodo imele vsak mesec saj enkrat, in sicer praviloma zadni četertek vsacega mesca.

Da se pri teh preskušnjah doseže enakoméren postopek, se mora prihodnjič imeti sledeči program za vodilo:

Aspiranti, ki dokažejo svojo znanstveno zmožnost po spričevalih vnanjih vseučeliš, imajo svoji prošnji priložiti najnovejši program (pravilnik) tistega vnanjega učeliša, na kterem so zadnjič študirali in priložena spričevala dobili.

Kar zadeva dokaze znanstvene zmožnosti za enoletno dobrovoljno službo, je višim gimnazijam in višim realkam enako postavljen praktikantni kurs doljno-avstrijske deželne kmetiške učilnice v Grosavi in trgovska akademija v Pešti.

Aspiranti imenovane kmetiške učilnice imajo po spričevalih te učilnice dokazati, da so praktikantni kurs popolnoma doveršili in so dostali predpisane ostre preskušnje iz predmetov, ki so se učili, najmanj z dobrim uspehom; spričevala učencev trgovske akademije v Pešti, ktera se po predpisu prilagajo, morajo sopodpisana biti od šolskega oglednika, ki mora vsakokrat k tem preskušnjam priti.

H koncu se še opomni, da je sicer sploh prepovadano, devati enoletne dobrovoljce v depotne kadre, nikakor pa ne k 4. in 5. bojnim bataljonom pešcev od linije, kterim poslednjim, — ako ravno so največi del leta na nizkem stanu, — ne pomanjkuje učnih moči.

Program

za preskušnje tistih, ki hočejo v armado stopiti kakor enoletni dobrovoljci.

1. Preskušenjski predmeti so sledeči:

A. matematika (računstvo).
- a) algebra,
- b) planiometrija in
- c) stereometrija;

B. zgodovina,

C. geografija (zemljopis),

D. latinski jezik in

E. eden drug živ jezik avstrijsko-ogerske monarhije ali namesto enega teh jezikov francozki ali angleški jezik.

Na mesto stereometrije se utegnejo aspiranti preskusiti dati po svoji prosti volji iz dveh tukaj imenovanih predmetov in sicer: iz tergovske aritmetike, iz naravopisa, naravoslovja (fizike) ali iz kemije.

Digitized by Google

Die Prüfungen finden monatlich wenigstens einmal statt und sind in der Regel am letzten Donnerstag eines jeden Monates vorzunehmen.

In Hinkunft hat bei diesen Prüfungen zur Erzielung eines gleichmäßigen Vorganges das nachfolgende Programm zur Richtschnur zu dienen.

Aspiranten, welche den Nachweis der wissenschaftlichen Befähigung durch Zeugnisse von ausländischen Unterrichtsanstalten liefern, haben ihren Gesuchen das neueste Programm oder Statut derjenigen Lehranstalt des Auslandes beizuschließen, an welcher sie zuletzt studirt haben und deren Zeugnisse sie beibringen.

In Beziehung auf die Nachweise der wissenschaftlichen Befähigung zum einjährigen freiwilligen Dienste werden ferners der Practikantencurs der niederösterr. Landes-Ackerbauschule zu Grossau und die Handels-Akademie zu Pest als den Obergymnasien oder Oberrealschulen gleichgestellt betrachtet.

Aspiranten der bezeichneten Ackerbauschule haben durch Zeugnisse dieser Lehranstalt nachzuweisen, daß sie den Practikantencurs vollständig absolvirt und die vorgeschriebenen strengen Prüfungen über die vorgetragenen Gegenstände mindestens mit gutem Erfolge abgelegt haben; die von den absolvirten Zöglingen der Handels-Akademie zu Pest beigebrachten vorgeschriebenen Zeugnisse müssen von dem den jeweiligen Prüfungen beizuziehenden Schulen-Inspector gegengezeichnet sein.

Zum Schlusse wird noch erinnert, daß wohl die Eintheilung Einjährig-Freiwilliger zu den Depot-Cadres im Allgemeinen, keineswegs aber zu den 4. und 5. Feldbataillons der Linien-Infanterie untersagt ist, welch' letzteren es — wenngleich sie sich den größten Theil des Jahres hindurch auf einem niedern Stande befinden — an den erforderlichen Lehrkräften nicht fehlt.

Programm

für die Aufnahmsprüfungen Einjährig-Freiwilliger.

1. Die Prüfungsgegenstände sind folgende:

A. Mathematik, und zwar:
   a) Algebra,
   b) Planimetrie und
   c) Stereometrie;

B. Geschichte,

C. Geografie,

D. Latein und

E. eine zweite der lebenden Sprachen der österreichisch-ungarischen Monarchie oder statt einer dieser Sprachen französisch oder englisch.

Statt der Stereometrie können sich die Aspiranten nach freier Wahl aus zwei der nachbenannten Fächer, und zwar: aus der kaufmännischen Arithmetik, Naturgeschichte, Physik oder Chemie prüfen lassen.

Digitized by Google

Kdor se dá preskusiti iz trgovske aritmetike, se ima prašati iz posebne geografije avstrijsko-ogerskih deželá s prav posebnim obzirom na tergovino, obertnijo in statistiko teh deželá.

Kdor ne dela preskušenj iz predmetov, pod **D** in **E** imenovanih, se utegne preskusiti dati na mesto vsacega teh predmetov iz enega druzega pod točko **2** imenovanega predmeta in izvolitev predmeta je le potem omejena, če bi bil aspirant na mesto stereometrije že dva teh predmetov izvolil.

2. Kar pa to zadeva, koliko znanost mora aspirant imeti v posamnih predmetih, se tirja:

iz algebre: do enačeb druge stopnje z eno neznano, te vstevši;
iz planiometrije: z obsegom glavnih lastnosti keglosečnih čert;
iz stereometrije: popolnoma;
iz zgodovine: znanost glavnih dogodeb splošne zgodovine sveta do druzega miru pariskega; bolj natanka znanost v zgodovini avstrijsko-ogerskih dežela;
iz geografije: splošne znanosti iz matematiške in fizikalne geografije, razmérja peterih delov svetá, posebne znanosti od srednje evrope in posebno geografija avstrijsko-ogerskih deželá;
iz latinskega jezika: prestava naloge v latinski jezik, razjasnenje iz Salusta ali Caesara;
iz naravopisa: pregledna znanost treh stvarstev;
iz fizike: znanost naj važnejših ukov;
iz kemije: znanost elementarnih podlag z ozirom na njih porabo pri naj važnejših obertniških razdelkih.

Skupna preskušnja se dela v tistem jeziku, v kterem je aspirant najbolj izurjen, in se tirja, da ima aspirant temeljite znanosti v gramatiki tega jezika in da je zmožen, o dani nalogi prav ličen sestavek spisati brez pravopisnih pogreškov.

Kar se tiče znanosti, ktera se zahteva od aspiranta v kakem drugem deželnem jeziku (k **1. E**), se ta znanost spozna po dobrem prestavljanju naloge iz bukev in po slišanji.

Sigmund Conrad žlahtni Eybesfeld l. r.
c. k. deželni predsednik.

Digitized by Google

Gesetz- und Verordnungs-Blatt

für das

Herzogthum Krain.

Jahrgang 1869.

XI. Stück.

Ausgegeben und versendet am 4. Juni 1869.

Zakonik in ukazni list

za

vojvodstvo kranjsko.

Léto 1869.

XI. dél.

Izdan in razposlan 4. junija 1869.

Laibach. Gedruckt bei Rosalia Eger. — V LJUBLJANI. Natisnila Rozalia Eger.

Digitized by Google

15.

Oznanilo c. k. deželne vlade za Kranjsko od 14. maja 1869, št. 3388,

ktero zadeva daljo vzetbo enoletnih dobrovoljcev v armado (vojno pomorstvo marino).

V dodatku k oznanilu c. k. deželne vlade od 10. januarja 1869 št. 8885, D. Z. za Kranjsko št. 6, se občno razglaša zapopadek okolnega ukaza c. k. državnega vojnega ministerstva od 24. aprila 1869 odd. 2 št. 3050, ki zadeva daljo vzetbo enoletnih dobrovoljcev v armado (marino) vsled razpisa c. k. ministerstva za deželno bran in javno varnost od 4. maja 1869 št. 2343.

Na uprašanja, ali se smejo staviti enoletni dobrovoljci potem, ko se je že pričelo zdajšnje razdobje za vprično službo, se daje to-le razjaznilo: enoletni dobrovoljci, ki so se oglasili za razdobje vprične službe, ktero se je 1. marca začelo, so se jemali samo do tište dobe, torej se ne more več gledati na prošnje, ktere pozneje dojdejo ali so došle, v kterih aspiranti prosijo, da bi se jim dovoljilo, precej stopiti v službo.

Nikakor se pa ne sme dobrovoljcem odreči dovolitev k vzetbi iz tega vzroka, ker so se oglasili še le po začetku razdobja vprične službe, naj so že pravico imeli do tega, da so odlagali, k službi pristopiti, ali je niso imeli; kajti iz tega, da je treba v prid vojaške omike postaviti pravilen rok za istodoben pristop k službi, nikakor ne sledi, da bi se smeli vtesnovati dobrovoljni pristopi k vojašini, ker to ni uterjeno v postavi.

Samo tistim vojaški dolžnosti podvrženim, kteri so po razredu svoje starosti že poklicani k pravilni stavi, se po §. 20 vojne postave ne sme dovoliti dobrovoljni pristop, dokler traja stavno razdobje, kterega izvanredno poznjejši začetek za to leto se bo razglasil pozneje. Ni tedaj nobenega zadržka, da se enoletni dobrovoljci neprenehljivo jemljejo pod postavnimi pogoji, samo da se zdaj ne smejo več klicati k vprični službi, ampak imajo k tej službi pristopiti 1. dan oktobra 1869, ali tistega leta, ktero si po §. 21 vojne postave morejo sami izvoliti.

Da se pa namreč tistim aspirantom za enoletno dobrovoljno službo, — kteri spadajo v razred starosti, poklican k letošnji pravilni stavi in kteri, ker jim manjka šolskih spričeval, po storjeni posebni preskušnji višo omiko dakazati morajo — prilika dá, to storiti še pred začetkom stavnega razdobja, bodo preskušenjske komisije pri vojaških divizjonskih komandah vnovič skupej stopile.

Digitized by Google

Wer sich aus der kaufmännischen Arithmetik prüfen läßt, ist aus der speciellen Geografie der österreichisch-ungarischen Monarchie mit überwiegender Rücksicht auf Handel und Gewerbe und deren Statistik zu prüfen.

Wer sich den Prüfungen zu **D** oder **E** nicht unterzieht, kann für jede derselben aus einem der im alinea 2 bezeichneten Gegenstände sich prüfen lassen, wobei die Wahl des Faches soweit unbeschränkt ist, als der Betreffende statt der Stereometrie nicht schon zwei dieser Gegenstände gewählt hat.

2. Was den Umfang der Anforderungen in den einzelnen Gegenständen betrifft, so wird verlangt:

Algebra: bis einschließlich der Gleichungen zweiten Grades mit einer Unbekannten;

Planimetrie: mit Inbegriff der Haupteigenschaften der Kegelschnittslinien;

Stereometrie: vollständig;

Geschichte: Kenntniß der Hauptbegebenheiten der allgemeinen Weltgeschichte bis zum zweiten Pariser Frieden; nähere Kenntniß der Geschichte der österreichisch-ungarischen Monarchie;

Geografie: allgemeine Kenntniß der mathemathischen und physikalischen Geografie; dann der geografischen Verhältnisse der fünf Welttheile; besondere Kenntnisse von Mittel-Europa und specielle Geografie der österreichisch-ungarischen Monarchie;

Latein: Uebersetzung eines Thema's ins Lateinische; Exponiren aus **Salustius** oder **Cæsar.**

Naturgeschichte: übersichtliche Kenntniß der drei Naturreiche;

Physik: Kenntnisse der wichtigsten Lehren;

Chemie: Kenntnisse der elementaren Grundlagen mit Berücksichtigung ihrer Anwendung auf die wichtigsten Gewerbszweige.

3. Die Gesammtprüfung ist in der dem Aspiranten geläufigsten Sprache vorzunehmen, in welcher eine gründliche Kenntniß der Grammatik, sowie die Fähigkeit, über ein gegebenes Thema einen orthografisch fehlerfreien und gut stylisirten Aufsatz zu fertigen verlangt wird.

Die von dem Aspiranten geforderte Kenntniß einer zweiten Sprache (zu **1. E**) ist durch richtiges Uebersetzen eines Thema's aus dem Buche und nach dem Gehör darzulegen.

Sigmund Conrad von Eybesfeld m. p.
k. k. Landespräsident.

Digitized by Google

15.

Oznanilo c. k. deželne vlade za Kranjsko od 14. maja 1869, št. 3388,

ktero zadeva daljo vzetbo enoletnih dobrovoljcev v armado (vojno pomorstvo marino).

V dodatku k oznanilu c. k. deželne vlade od 10. januarja 1869 št. 8885, D. Z. za Kranjsko št. 6, se občno razglaša zapopadek okolnega ukaza c. k. državnega vojnega ministerstva od 24. aprila 1869 odd. 2 št. 3050, ki zadeva daljo vzetbo enoletnih dobrovoljcev v armado (marino) vsled razpisa c. k. ministerstva za deželno bran in javno varnost od 4. maja 1869 št. 2343.

Na uprašanja, ali se smejo staviti enoletni dobrovoljci potem, ko se je že pričelo zdajšnje razdobje za vprično službo, se daje to-le razjaznilo: enoletni dobrovoljci, ki so se oglasili za razdobje vprične službe, ktero se je 1. marca začelo, so se jemali samo do tiste dobe, torej se ne more več gledati na prošnje, ktere pozneje dojdejo ali so došle, v kterih aspiranti prosijo, da bi se jim dovolilo, precej stopiti v službo.

Nikakor se pa ne sme dobrovoljcem odreči dovolitev k vzetbi iz tega vzroka, ker so se oglasili še le po začetku razdobja vprične službe, naj so že pravico imeli do tega, da so odlagali, k službi pristopiti, ali je niso imeli; kajti iz tega, da je treba v prid vojaške omike postaviti pravilen rok za istodoben pristop k službi, nikakor ne sledi, da bi se smeli vtesnovati dobrovoljni pristopi k vojašini, ker to ni uterjeno v postavi.

Samo tistim vojaški dolžnosti podvrženim, kteri so po razredu svoje starosti že poklicani k pravilni stavi, se po §. 20 vojne postave ne sme dovoliti dobrovoljni pristop, dokler traja stavno razdobje, kterega izvanredno poznjejši začetek za to leto se bo razglasil pozneje. Ni tedaj nobenega zadržka, da se enoletni dobrovoljci neprenehljivo jemljejo pod postavnimi pogoji, samo da se zdaj ne smejo več klicati k vprični službi, ampak imajo k tej službi pristopiti 1. dan oktobra 1869, ali tistega leta, ktero si po §. 21 vojne postave morejo sami izvoliti.

Da se pa namreč tistim aspirantom za enoletno dobrovoljno službo, — kteri spadajo v razred starosti, poklican k letošnji pravilni stavi in kteri, ker jim manjka šolskih spričeval, po storjeni posebni preskušnji višo omiko dakazati morajo — prilika dá, to storiti še pred začetkom stavnega razdobja, bodo preskušenjske komisije pri vojaških divizjonskih komandah vnovič skupej stopile.

Digitized by Google

Wer sich aus der kaufmännischen Arithmetik prüfen läßt, ist aus der speciellen Geografie der österreichisch-ungarischen Monarchie mit überwiegender Rücksicht auf Handel und Gewerbe und deren Statistik zu prüfen.

Wer sich den Prüfungen zu **D** oder **E** nicht unterzieht, kann für jede derselben aus einem der im alinea 2 bezeichneten Gegenstände sich prüfen lassen, wobei die Wahl des Faches soweit unbeschränkt ist, als der Betreffende statt der Stereometrie nicht schon zwei dieser Gegenstände gewählt hat.

2. Was den Umfang der Anforderungen in den einzelnen Gegenständen betrifft, so wird verlangt:

Algebra: bis einschließlich der Gleichungen zweiten Grades mit einer Unbekannten;

Planimetrie: mit Inbegriff der Haupteigenschaften der Kegelschnittslinien;

Stereometrie: vollständig;

Geschichte: Kenntniß der Hauptbegebenheiten der allgemeinen Weltgeschichte bis zum zweiten Pariser Frieden; nähere Kenntniß der Geschichte der österreichisch-ungarischen Monarchie;

Geografie: allgemeine Kenntniß der mathemathischen und physikalischen Geografie; dann der geografischen Verhältnisse der fünf Welttheile; besondere Kenntnisse von Mittel-Europa und specielle Geografie der österreichisch-ungarischen Monarchie;

Latein: Uebersetzung eines Thema's ins Lateinische; Exponiren aus **Salustius** oder **Cæsar**.

Naturgeschichte: übersichtliche Kenntniß der drei Naturreiche;

Physik: Kenntnisse der wichtigsten Lehren;

Chemie: Kenntnisse der elementaren Grundlagen mit Berücksichtigung ihrer Anwendung auf die wichtigsten Gewerbszweige.

3. Die Gesammtprüfung ist in der dem Aspiranten geläufigsten Sprache vorzunehmen, in welcher eine gründliche Kenntniß der Grammatik, sowie die Fähigkeit, über ein gegebenes Thema einen orthografisch fehlerfreien und gut stylisirten Aufsatz zu fertigen verlangt wird.

Die von dem Aspiranten geforderte Kenntniß einer zweiten Sprache (zu 1. **E**) ist durch richtiges Uebersetzen eines Thema's aus dem Buche und nach dem Gehör darzulegen.

Sigmund Conrad von Eybesfeld m. p.
k. k. Landespräsident.

Digitized by Google

Digitized by Google

Gesetz- und Verordnungs-Blatt

für das

Herzogthum Krain.

Jahrgang 1869.

XII. Stück.

Ausgegeben und versendet am 8. Juni 1869.

Zakonik in ukazni list

za

vojvodstvo kranjsko.

Léto 1869.

XII. dél.

Izdan in razposlan 8. junija 1869.

Laibach. Gedruckt bei Rosalia Eger. — V LJUBLJANI. Natisnila Rozalia Eger

Digitized by Google

16.

Razpis c. k. deželnega predsednika za Kranjsko deželo od 31. maja 1869, št. 3799,

ki zadeva to, kedaj se bodo začela dela za stavo rekrutov za leto 1869, kteri razredi starosti so poklicani in kedaj se morajo oglasiti tisti, ki zahtevajo začasno oprostenje od vojašine ali odpust od vprične službe.

Vsled razpisa c. k. ministerstva za deželno bran in javno varnost od **18.** maja t. l., št. **2669**, se bodo dela za stavo rekrutov v letu **1869** precej pričela, ter se bo ta stava dovrševala od **15.** avgusta do konca septembra.

K stavi v tem letu so poklicani:

v	I.	razredu	starosti leta	**1849**
„	II.	„	„ „	**1848**
„	III.	„	„ „	**1847**

rojeni fantje.

Z dokazi podperte zahteve začasnega oprostenja od vojašine ali odpusta od vprične službe se morajo od strank vpoložiti pri dotičnem c. k. okrajnem glavarstvu, oziroma pri Ljubljanski mestni gosposki, do tiste dobe, ktera se bo od vsacega c. k. okrajnega glavarstva in od gori imenovane mestne gosposke v njih okolišu določila in razglasila.

Došle zahteve se bodo razsojevale pri c. k. stavni komisiji.

Dnevi, v kterih bo ta komisija v uradnem sedežu vsacega okrajnega glavarstva, oziroma Ljubljanske mestne gosposke, uradovala, se bodo razglasili od vsake stavne gosposke v njenem uradnem okolišu.

Sigmund Conrad žlahtni Eybesfeld l. r.
c. k. deželni predsednik.

Digitized by Google

16.

Erlaß des k. k. Landespräsidenten für Krain vom 31. Mai 1869, Z. 3799,

betreffend den Beginn der Vorarbeiten zu der Rekrutenstellung für das Jahr 1869, die Bekanntgabe der dazu aufgerufenen Altersclassen und die Anmeldung der Ansprüche auf zeitliche Militärbefreiung oder auf Enthebung von der Präsenzdienstpflicht.

Laut des Erlasses des k. k. Ministeriums für Landesvertheidigung und öffentliche Sicherheit vom 18. Mai d. J., Nr. 2669, wird mit den Vorarbeiten zu der Rekrutenstellung für das Jahr 1869, welche vom 15. August bis Ende September durchgeführt werden wird, sofort begonnen.

Zur Stellung in diesem Jahre sind berufen:

in der I. Altersclasse die im Jahre 1849,
" " II. " " " " 1848 und
" " III. " " " " 1847

gebornen Jünglinge.

Ansprüche auf die zeitliche Militärbefreiung oder auf die Enthebung von der Präsenzdienstpflicht sind von den Parteien documentirt bei der zuständigen k. k. Bezirkshauptmannschaft, beziehungsweise dem Laibacher Stadtmagistrate, bis zu dem Termine einzubringen, welcher von jeder k. k. Bezirkshauptmannschaft und dem obigen Magistrate im eigenen Amtsbereiche festgesetzt und verlautbart werden wird.

Ueber die eingebrachten Ansprüche wird die k. k. Stellungscommission entscheiden.

Die Tage, an welchen diese Commission im Amtssitze jeder k. k. Bezirkshauptmannschaft, beziehungsweise des Laibacher Magistrates, die Amtshandlung pflegen wird, werden von diesen Stellungsbehörden in ihrem Amtsbereiche verlautbart werden.

Sigmund Conrad von Eybesfeld m. p.
k. k. Landespräsident.

Digitized by Google

Digitized by Google

17.

Gesetz vom 13. Mai 1869,

über die Landwehr für die im Reichsrathe vertretenen Königreiche und Länder.

Mit Zustimmung beider Häuser des Reichsrathes finde Ich zu verordnen, wie folgt:

§. 1. Die Landwehr der im Reichsrathe vertretenen Königreiche und Länder bildet einen Theil der bewaffneten Macht (§. 2 des Wehrgesetzes vom 5. December 1868, R. G. Bl. Nr. 151). Sie ist im Kriege zur Unterstützung des stehenden Heeres und zur inneren Vertheidigung, im Frieden ausnahmsweise auch zur Aufrechthaltung der inneren Ordnung und Sicherheit berufen (§. 8 W. G.).

§. 2. Die Einberufung und Mobilmachung der gesammten Landwehr oder eines Theiles derselben bei vorhandener Kriegsgefahr, sowie auch im Frieden zur Aufrechthaltung der Ordnung und Sicherheit im Innern erfolgt nur auf Befehl des Kaisers unter Gegenzeichnung des verantwortlichen Landesvertheidigungsministers (§. 10 W. G.).

§. 3. Im Falle eines Krieges kann die Landwehr ausnahmsweise auch außerhalb des Gesammtumfanges der im Reichsrathe vertretenen Königreiche und Länder verwendet werden, wozu jedoch ein besonderes Reichsgesetz erforderlich ist. Bei Gefahr im Verzuge kann jedoch, wenn der Reichsrath nicht versammelt ist, unter Beobachtung der Bestimmungen des §. 14 des Staatsgrundgesetzes vom 21. December 1867, Nr. 141 R. G. Bl., die Verwendung der Landwehr außerhalb des Umfanges der besagten Königreiche und Länder angeordnet werden.

§. 4. Die Landwehr wird ergänzt:

a) durch die Einreihung der Reservemänner nach vollendeter Heeresdienstpflicht und der zur Ersatzreserve Vorgemerkten, welche das 30. Lebensjahr überschritten haben;

b) durch unmittelbare Eintheilung Wehrpflichtiger;

c) durch solche Freiwillige, welche ihrer Stellungspflicht Genüge geleistet haben, nicht landwehrpflichtig, aber noch diensttauglich sind (§. 15 W. G.).

§. 5. Zum Eintritt in die Landwehr ist erforderlich:

a) die Staatsbürgerschaft in den im Reichsrathe vertretenen Königreichen und Ländern;

b) geistige und körperliche Eignung, dann Körpergröße wie für das stehende Heer (§. 16 W. G.).

§. 6. Die Dienstpflicht in der Landwehr dauert:

a) zwei Jahre für Jene, welche nach vollstreckter Dienstpflicht im stehenden Heere oder in der Ersatzreserve in die Landwehr übersetzt werden (§. 4 a);

b) zwölf Jahre für die unmittelbar in die Landwehr eingereihten Wehrpflichtigen (§. 4 b);

c) zwei Jahre, eventuell für die Zeit des Krieges, bei Freiwilligen nach §. 4 c).

§. 7. Die Landwehr der im Reichsrathe vertretenen Königreiche und Länder, Tirol und Vorarlberg ungerechnet, besteht aus 79 Bataillonen und aus je einer oder zwei Escadronen für jeden Ergänzungsbereich eines Cavallerie-Regiments (§. 12 W. G.).

In wieferne mit Rücksicht auf die Eigenthümlichkeiten einzelner Länder die Landwehr-

Digitized by Google

želnobrambovnih bataljonov napraviti bataljoni strelcev in postavljati eskadroni deželnobrambovnih ulanov ali dragonov (dragonarjev), to določuje ministerstvo ukazoma s cesarjevem odobrenjem, s čemer se pa ne krati državnemu postavodavstvu postavna pravica, določevati dotične troške.

Oni dobé številke zapored tekoče po deželah ter so imenovani po deželi in glavnem kraju svojega dopolnilnega okrožja.

Število deželnobrambenih bataljonov in eskadronov sme se pomnožiti samo, če cesar dovoli in državni zbor pritrdi.

§. 8. Glavna (generalna) in vojaška poveljstva (komande) so ob enem deželnobrambena poveljstva za deželnobrambena krdela, kar jih je v njih okolišu, po načelih za stojno armado veljavnih.

§. 9. Vsak armadnodopolnilni okraj, brez Tirolskega in Predarelskega, deli se na dva deželnobrambena bataljonska okraja, pri čemer je treba, kolikor je mogoče, gledati na politično razdelitev in na število ljudstva. Nekdanji okrožji Dobrovniški in Kotorski kraljevine dalmatinske ste skup en bataljonski okraj deželne brambe.

Vsak deželnobrambeni bataljonski okraj razdeljuje se dalje na štiri kompanijske (stotnijske) okraje. Te bataljonske in kompanijske okraje ustanovljuje minister za deželno bran po dogovoru z ministrom notranjih reči in s cesarjevem odobrenjem.

Brambovski eskadroni se dopolnjujejo iz več bataljonskih okrajev.

§. 10. Oficirje in moštvo deželnobrambenih bataljonov in eskadronov je treba že ob miru v stanu in razvidnosti imeti; bataljoni naj bodo porazdeljeni na kompanije.

Moštvo, ktero prestopa v deželno brambo iz topništva (artilerije), tehničnih krdel, zdravstvenih kompanij, vozništva, monturnega in oskrbovalnega oddelka, naj se ima posebej v razvidu, in kadar je vojska, namenjeni so deželni brambovci izmed topništva, da pomnožijo topništvo v trdnjavah, brambovci izmed tehničnih krdel pa, da gredo v trdnjave ali pa da bojišče s tehnične strani pripravljajo, brambovci izmed zdravstva, vozništva, monturstva in oskrbovalstva zadnjič so ob vojski namenjeni, da služijo v napravah za reservo in poznejše prihodnike v tistem okolišu, v kterem se deželna bramba porablja.

V ta namen, da se moštvo v stanu in razvidnosti drži, in da se magazinske zaloge za brambovske bataljone in eskadrone v skrbi imajo, obstojí v glavnem kraju vsakega bataljonskega okraja po ena brambovska razvidnica (evidencija) iz:

1 stotnika,
4 feldvebeljnov za kompanijske okraje,
4 brambovcev,
1 puškarja.

§. 11. Zaloge v monturi, opravi, orožju, tarče, strelivo za vaje naj se v glavnih krajih brambovskih bataljonskih okrajev (§. 10) s pripomočjo občinskega županstva hranijo.

§. 12. Brambovske bataljone in eskadrone je treba kakor taktična krdela v stanu, kolikor je le mogoče, po enakem napravljati, kakor so napravljeni bataljoni in eskadroni stoječe armade.

§. 13. Dokler je mir, smejo vsi tisti, ki so v deželno brambo zavezani, razen ónih, ki služijo pri razvidnicah (§. 10), pečati se z opravili svojega domačega poklica; izvzet je vendar tisti čas, v kterem so dolžni udeležiti se občasnih (periodičnih) vaj.

§. 14. Novinci v deželno brambo vdruženi (§. 4, 6, c) izučujejo se ob miru praviloma osem tednov pri armadnih krdelih lastnega dopolnilnega okraja, ktera so v založni (*depot*) štaciji. Kjer je po okolnostih treba drugače ravnati, izdado se potrebne naredbe z ukazom.

§. 15. Vaje v orožju za brambovce pešce bivajo po žetvi in obstoje:

a) vsako drugo leto v bataljonskih vajah, ki trpé po 14 dni, in pri kterih se zdaj en, drugič drug bataljon udeležuje vaj večih armadnih krdel;

Digitized by Google

bataillone als Schützenbataillone formirt, dann Landwehr-Uhlanen- oder Dragoner-Escadronen aufgestellt werden sollen, wird unbeschadet der gesetzlichen Feststellung der Kosten durch die Reichsgesetzgebung vom Ministerium mit Genehmigung des Kaisers im Verordnungswege bestimmt.

Dieselben erhalten länderweise fortlaufende Nummern und werden nach dem Lande und dem Hauptorte ihres Ergänzungsbereiches benannt.

Die Zahl der Landwehrbataillone und Escadronen kann nur mit Bewilligung des Kaisers und mit Zustimmung des Reichsrathes vermehrt werden.

§. 8. Die General- und Militärcommanden sind zugleich Landwehrcommanden für die Landwehrkörper ihres Bereiches nach den für das stehende Heer bestehenden Grundsätzen.

§. 9. Jeder Heeresergänzungsbezirk, von Tirol und Vorarlberg abgesehen, theilt sich in thunlichster Rücksichtsnahme auf die politische Eintheilung und auf die Bevölkerungszahl in zwei Landwehrbataillonsbezirke. Die ehemaligen Kreise Ragusa und Cattaro des Königreiches Dalmatien bilden zusammen einen Landwehrbataillonsbezirk.

Jeder Landwehrbataillonsbezirk gliedert sich in vier Compagniebezirke. Die Feststellung dieser Bataillons- und Compagniebezirke geschieht vom Landesvertheidigungsminister im Einvernehmen mit dem Minister des Innern und mit Genehmigung des Kaisers.

Die Landwehr-Escadronen ergänzen sich aus mehreren Bataillonsbezirken.

§. 10. Officiere und Mannschaft der Landwehrbataillone und Escadronen sind schon im Frieden, die Bataillone in Compagnien gegliedert, im Stande und in der Evidenz zu führen.

Die aus der Artillerie, den technischen Truppen, den Sanitätscompagnien, dem Fuhrwesen, der Monturs- und der Verpflegsbranche in die Landwehr übertretene Mannschaft ist abgesondert evident zu halten, und es hat im Falle eines Krieges die Landwehrmannschaft der Artillerie die Bestimmung zur Verstärkung der Festungsartillerie, jene der technischen Truppen in die Festungen oder zur technischen Vorbereitung des Kriegsschauplatzes, dann jene der Sanität, des Fuhrwesens, der Monturs- und Verpflegsbranche für die Reserve- und Nachschubsanstalten im Verwendungsbereiche der Landwehr.

Zum Zwecke der Standes- und Evidenzführung, dann zur Verwaltung der Magazinsvorräthe für die Landwehrbataillone und Escadronen besteht in dem Hauptorte eines jeden Bataillonsbezirkes eine Landwehr-Evidenthaltung aus:

1 Hauptmann,
4 Feldwebels für die Compagniebezirke,
4 Landwehrmännern,
1 Büchsenmacher.

§. 11. Die Monturs-, Rüstungs-, Waffen-, dann Scheiben- und Exercirmunitions-Vorräthe sind in den Hauptorten der Landwehrbataillonsbezirke (§. 10) unter Mitwirkung des Gemeindevorstandes zu verwahren.

§. 12. Die Landwehrbataillone und Escadronen sind als tactische Körper im Stande den Bataillonen und Escadronen des stehenden Heeres möglichst gleich zu formiren.

§. 13. Im Frieden können alle im Landwehrverbande stehenden Personen mit Ausnahme der bei den Evidenthaltungen (§. 10) Angestellten, außer der Zeit, in welcher sie an den periodischen Waffenübungen (§. 15) theilzunehmen haben, ihren bürgerlichen Beschäftigungen nachgehen.

§. 14. Die zur Landwehr eingetheilten Recruten (§. 4, b, c) werden im Frieden in der Regel bei den in der Depotstation aufgestellten Heereskörpern des eigenen Heeresergänzungsbezirkes durch acht Wochen ausgebildet. Wo die Umstände ein anderes Verfahren bedingen, werden die entsprechenden Verfügungen im Verordnungswege getroffen.

§. 15. Die Waffenübungen der Landwehr-Infanterie finden nach der Ernte statt und bestehen:

a) jedes zweite Jahr in Bataillonsübungen in der Dauer von 14 Tagen, während

Digitized by Google

b) v tistih letih, v kterih ni bataljonskih vaj, v kompanijskih vajah po **14** dni, na ktere se smejo s potrebnimi častniki (šaržami) vred klicati možje na ravnost ali neposrednje v deželno brambo vdruženi v prvih **6** latih svoje službe.

Kar je konjikov v deželni brambi, ki so vsi sami dosluženci, oni nimajo vaj.

Ako poveljniki brambovskih bataljonov zaprosijo, smejo se k vajam deželne brambe poslati oficirji in podoficirji stojne armade, ki izučujejo vojake.

§. 16. Za brambovce, ki niso bili poklicani k vajam, bivajo vsako leto po žetvi v kompanijskem kraju pregledni zbori, ki pa ne smejo trpeti čez en dan.

§. 17. Pri prvem postavljanju deželne brambe bode se nje oficirstvo jemalo:

a) iz pripravnih oficirjev, ki so v penziji;

b) iz oficirjev, ki so službo pustili, vojaški značaj pa pridržali si, če se ne vdružijo — vsled svoje vojne dolžnosti — kakor reservni oficirji v stojno armado;

c) iz drugih vojni službi ne podverženih ljudi, ki bi radi dobili častno stopnjo brambovskega oficirja in so za to;

d) izmed podoficirjev deželne brambe, ki so oficirsko preskušnjo z zadostnim uspehom opravili in so tudi sicer dobri za oficirje.

Pravilno se nadopolnjuje oficirstvo deželne brambe:

a) z aktivnimi oficirji, ki prestopijo iz stojne armade;

b) z reservnimi oficirji, ki so v armadi doslužili ter se prav vdružijo v deželno brambo, ali pa s takimi, ki so še zavezani v stojno armado ter se za pomoč v deželno brambo odkažejo (§. **21** v. p.);

c) s tem, da se služeči v deželni brambi pomikajo više s stopnje na stopnjo po načelih za stojno armado veljavnih, torej ali po opravljeni preskušnji, ali pa brez preskušnje, za plačilo, če se kdo poslavi pred sovražnikom, pod to pogojo, da je sicer dober za oficirja.

Pri oddajanju brambovskih oficirjev v bataljone in eskadrone naj se gleda, kar je le mogoče, na njih trdno stanovališče.

§. 18. Brambovski oficirji so v svojih častnih stopnjah (šaržah) enaki oficirjem stojne armade; pri enakem redu v isti častni stopnji imajo oficirji stojne armade prednost pred brambovskimi oficirji.

§. 19. Jezik, v kterem se poveleva (komandira) deželni brambi v vsem okolišu kraljevin in dežel zastopanih o državnem zboru, je tisti kakor pri stojni armadi; bandere ali zastave brambovskih bataljonov so enake belim banderam stojne armade ter imajo na eni strani cesarskega (državnega) orla, na drugi strani pa dotični deželni grb.

Odlike in znamenja vseh častnih stopenj, opravo in orožje, potem predpise za službo in vaje ima deželna bramba take kakor stojna armada.

Barvo in oblik ali formo obleke ustanovljuje ministerstvo ukazoma s cesarjevem odobrenjem.

§. 20. Oficirji in moštvo deželne brambe imajo samo ta čas, ko službo opravljajo, pravico do pristojbin (plačila), ki so ob miru, v pripravljenosti in v vojski take kakor pri stojni armadi.

Digitized by Google

Gesetz- und Verordnungs-Blatt

für das

Herzogthum Krain.

Jahrgang 1869.

XIII. Stück.

Ausgegeben und versendet am 15. Juni 1869.

Zakonik in ukazni list

za

vojvodstvo kranjsko.

Léto 1869.

XIII. dél.

Izdan in razposlan 15. junija 1869.

Laibach. Gedruckt bei Rosalia Eger. — V LJUBLJANI. Natisnila Rozalia Eger.

Digitized by Google

17.

Postava od 13. maja 1869,

o deželni brambi za kraljevine in dežele v državnem zboru zastopane.

S privolitvijo obeh zbornic državnega zbora ukazujem tako:

§. 1. Deželna bramba v državnem zboru zastopanih kraljevin in dežel je del orožne moči (§. 2 vojne postave od 5. decembra 1868, Drž. zak. št. 151). Ona je ob vojski namenjena za podporo stojne armade in za notranjo bran, o miru pa izjemno tudi za obrambo notranjega miru in varnosti (§. 8. v. p.).

§. 2. Deželna bramba se vsa ali po nekem delu sklicuje in za vojsko pripravlja (mobilizira) samo na cesarjevo povelje; podpisano ob enem po odgovornem ministru za deželno bran, kadar vojska žuga, kakor tudi ob miru, če je treba za obrambo notranjega reda in varnosti (§. 10. v. p.).

§. 3. Ob vojski se sme deželna bramba izjemno porabiti tudi zunaj skupnega okoliša kraljevin in dežel, zastopanih v državnem zboru, za kar je pa potrebna posebna državna postava. Toda če je nevarno odlagati, sme se, kadar državni zbor ni zbran, po določbah §. 14 državne osnovne postave od 21. decembra 1867, Drž. zak. št. 141, zaukazati taka poraba deželne brambe zunaj okoliša omenjenih kraljevin in dežel.

§. 4. Deželna bramba se dopolnjuje:

a) iz reservnikov, ki so v armadi doslužili, in iz vpisanih k nadomestni reservi, kteri so 30. leto prestopili;

b) iz takih vojni dolžnosti podvrženih mož, kteri se dado na ravnost (neposrednje) k deželni brambi;

c) iz takih dobrovoljcev, ki so svojo stavno dolžnost izpolnili, ki niso več brambovci, pa so še dobri za službo (§. 15 v. p.).

§. 5. Kdor hoče pristopiti k deželni brambi, mora:

a) biti državljan v kraljevinah in deželah po državnem zboru zastopanih;

b) imeti dušno in telesno zmožnost, in kar se velikosti tiče, meriti toliko, kolikor se hoče za stojno armado (§. 16 v. p.).

§. 6. Dolžnost, služiti, trpi ali traja pri deželni brambi:

a) dve leti za take, kteri se iz stojne armade, izpolnivši ondi dolžno službo, ali pa iz nadomestne reserve prestavijo k deželni brambi (§. 4, a);

b) dvanajst let za tiste vojni dolžnosti podvržene može, ki se na ravnost (neposrednje) v deželno brambo vvrstijo (§. 4 b);

c) dve leti, ali pa morebiti za ves čas dokler je vojska, pri dobrovoljcih (po §. 4 c).

§. 7. Deželna bramba kraljevin in dežel v dežavnem zboru zastopanih, brez Tirolskega in Predarelskega, šteje 79 bataljonov in pa po eden ali dva eskadrona za vsako okrožje, iz kterega se dopolnjuje po en polk konjikov (§. 12 v. p.).

Ali in na koliko se imajo kje z ozirom na posebnosti te ali one dežele iz de-

Digitized by Google

welcher die Bataillone abwechselnd an den größeren Waffenübungen der Heereskörper theilnehmen;

b) in jenen Jahren, in welchen die Bataillonsübungen ausfallen, in Uebungen der Compagnien in der Dauer von 14 Tagen, zu welchen die unmittelbar in die Landwehr Eingereihten während der ersten 6 Jahre ihrer Dienstzeit nebst den erforderlichen Chargen einberufen werden können.

Die Landwehr-Cavallerie, welche nur aus gedienten Männern besteht, hält keine Waffenübungen.

Ueber Ansuchen der Landwehrbataillons-Commandanten können die Instructions-Officiere und Unterofficiere des stehenden Heeres zu den Waffenübungen der Landwehr entsendet werden.

§. 16. Für die zu den Waffenübungen nicht einberufenen Landwehrmänner finden jährlich nach der Ernte im Compagnieorte Controlsversammlungen statt, welche aber nicht mehr als Einen Tag in Anspruch nehmen dürfen.

§. 17. Bei der ersten Aufstellung der Landwehr wird das Officierscorps derselben gebildet:

a) aus geeigneten Officieren des Pensionsstandes;

b) aus mit Beibehalt des Militärcharakters quittirten Officieren, in soferne sie nicht — ihrer Wehrpflicht nach — die Eintheilung als Reserve-Officiere in das stehende Heer erhalten;

c) aus anderen Personen, welche der Heeresdienstpflicht nicht unterliegen, die Ernennung in eine Landwehr-Officierscharge anstreben und dazu die Eignung besitzen;

d) aus Unterofficieren der Landwehr, welche die Officiersprüfung befriedigend abgelegt haben und auch sonst zum Officier geeignet sind.

Die normale Ergänzung des Landwehr-Officierscorps erfolgt:

a) durch Uebertritt activer Officiere aus dem stehenden Heere;

b) durch Reserve-Officiere, welche ihre Heeresdienstpflicht vollendet haben und förmlich in die Landwehr eingetheilt, oder solche, welche noch dem Verbande des stehenden Heeres angehören und nur aushilfsweise der Landwehr zugewiesen werden (§. 21 W. G.);

c) durch stufenweise Beförderung innerhalb der Landwehr nach den für das stehende Heer bestehenden Grundsätzen, daher entweder nach abgelegter Prüfung, oder ohne diese, als Belohnung für Auszeichnung vor dem Feinde, unter der Bedingung der sonstigen Eignung.

Bei der Eintheilung der Landwehr-Officiere in die Bataillone und Escadronen ist auf ihren dauernden Wohnort möglichst Rücksicht zu nehmen.

§. 18. Die Landwehr-Officiere sind in ihren Chargen den Officieren des stehenden Heeres gleichgestellt; bei gleichem Range in einer Charge gehen die Officiere des stehenden Heeres den Landwehr-Officieren vor.

§. 19. Die Commandosprache der Landwehr ist im ganzen Umfange der im Reichsrathe vertretenen Königreiche und Länder jene des stehenden Heeres; die Fahnen der Landwehrbataillone sind den weißen des stehenden Heeres gleich und tragen auf einer Seite den Reichsadler, auf der anderen Seite das betreffende Landeswappen.

Die Distinctions- und Abzeichen aller Chargen, die Ausrüstung und Bewaffnung, dann die Dienst- und Exercirvorschriften der Landwehr sind jenen des stehenden Heeres gleich.

Farbe und Form der Bekleidung wird vom Ministerium mit Genehmigung des Kaisers im Verordnungswege festgestellt.

§. 20. Officiere und Mannschaft der Landwehr haben nur während ihrer Dienstleistung Anspruch auf Gebühren, welche im Frieden, in der Bereitschaft und im Kriege jenen des stehenden Heeres gleich sind.

Digitized by Google

§. 21. Brambovski oficirji ali pa brambovci, kteri so v vojski ali sploh v djanski (aktivni) službi postali invalidni (za službo nezmožni), uživajo tiste poboljške, kteri na to stran za stojno armado veljajo.

Iste dobrote ali ugodnosti veljajo tudi za vdove in sirote brambovskih oficirjev, ki so bili pred sovražnikom ubiti ali ki so bili ranjeni in so zavolj tega umrli.

§. 22. Vsi troški deželne brambe skup, med ktere se štejejo tudi denarji, ki jih penzionirani oficirji za ta čas, ko službo opravljajo, potegujejo več kakor sicer, obtežujejo ob miru troškovnik *(budget)* ministra za deželno bran; tisti troški nasproti, ki jih prizadene priprava deželne brambe za vojsko in nje poraba za vojne namene, plačujejo se iz vkupne založbe (dotacije) državnega vojnega ministra.

§. 23. Oficirji in moštvo deželne brambe, kjer niso v djanjski službi, podstojé v vseh svojih civilnih okolnostih ali razmerjih, pa tudi v kazenskih in policijskih rečeh civilnim (nevojaškim) sodiščem in gosposkam, in so le toliko v svoji prostosti omejeni, kolikor vojna postava dopušča, in je zavolj razvidnosti potrebno. Djanjsko služeči so podložni vojaškim kazenskim in disciplinarnim postavam; kar se pa tiče njih civilnih razmerij, ki ne zadevajo vojaške službe, stoje pod civilnimi postavami in gosposkami. To reč bo posebna postava bolj na tanko določila (§. 53 v. p.).

Zavolj razvidnosti imajo brambovski oficirji in brambovci dolžnost, kadar koli svoje stanovitno prebivališče premené, le-to oglasiti pristojni brambovski razvidnici in pa tudi óni razvidnici, pod ktero se morebiti preselijo.

Brambovcem, če se preselijo v drug bataljonski okraj naj se dovoli, ako za to prosijo, prestava k dotičnemu bataljonu (eskadronu).

Pod istimi pogojami smejo se tudi oficirji deželne brambe preseljevati, toda njih prestavljenje v drug bataljon (eskadron) je zavisno od razmerij stanu in službe in pri stabnih oficirjih od cesarjeve odloke, pri viših oficirjih od odloke ministerstva za deželno bran.

§. 24. Vsi kje zunaj države bivajoči brambovci imajo dolžnost, brž kakor so po časnikih morali zvediti, da državi bližnja vojska žuga, in da je deželna bramba klicana, nemudoma vrniti se v svojo domovino ter staviti se na povelje, ne čakaje svojega posebnega poklica (§. 53 v. p.).

§. 25. Brambovski oficirji in brambovci, kteri, poklicani k vajam v orožju ali k službi, v določenem času ne pridejo, naj bodo, če se ne opravičijo popolnoma zastran tega, zaprti v zapor od enega tedna do treh mesecev, če se pa to tretjič zgodi, in ob vojski že tudi prvič naj se z njimi ravná po vojnem pravu. Razžalitev kterega častnika šteje se v takem primeru za zvekšujočo okolnost.

§. 26. Da se kteri brambovec sme izseliti v vnanjo državo, mora zadobiti dovoljenje od ministra za deželno bran.

Če se v resnici ne izseli, mora tisti brambovec, kar je zavolj odpusta brambovske dolžnosti še na dolg ostalo, pozneje doslužiti.

Ob vojski se ne sme nikomer dovoliti, da bi se na tuje preselil.

§. 27. Vse reči deželne brambe gredo v področje ministra za deželno bran; cesar bo, zaslišavši tega ministra, postavil generala za višega poveljnika (komandanta) deželne brambe, kteri bo zaukaze dajal zastran zgol vojaških reči.

Področje ministra za deželno bran obsega, kar se tiče deželne brambe, poglavitno:

ob miru:

a) imetje stanu ali števila v razvidnosti;

Digitized by Google

§. 21. Die im Kriege oder überhaupt im activen Dienste invalid gewordenen Landwehr-Officiere oder Landwehrmänner genießen dieselben Begünstigungen, welche in dieser Beziehung für das stehende Herr bestehen.

Dieselben Begünstigungen erstrecken sich auch auf die Witwen und Waisen der vor dem Feinde gefallenen oder in Folge ihrer Verwundung gestorbenen Landwehr-Officiere.

§. 22. Die Gesammtkosten der Landwehr, wozu auch die Mehrgebühren der pensionirten Officiere während ihrer Dienstleistung gehören, belasten im Frieden das Budget des Landesvertheidigungs-Ministers; jene Kosten hingegen, welche durch die Mobilisirung und Verwendung der Landwehr zu Kriegszwecken entstehen, werden aus der gemeinsamen Dotation des Reichs-Kriegsministers bestritten.

§. 23. Officiere und Mannschaft der Landwehr, welche sich nicht im activen Dienste befinden, unterstehen in allen ihren bürgerlichen Verhältnissen, sowie auch in straf- und polizeilichen Angelegenheiten den Civilgerichten und Behörden und sind nur jenen Beschränkungen unterworfen, welche in dem Wehrgesetze begründet und für die Evidenthaltung nothwendig sind. Die in der activen Dienstleistung Stehenden unterliegen den militärischen Straf- und Disciplinargesetzen, hinsichtlich ihrer bürgerlichen Verhältnisse, welche sich nicht auf den militärischen Dienst beziehen, unterstehen sie jedoch den bürgerlichen Gesetzen und Behörden. In dieser Richtung wird ein besonderes Gesetz das Nähere bestimmen (§. 53 W. G.).

Zum Zwecke der Evidenthaltung sind Officiere und Mannschaften der Landwehr verpflichtet, jeden Wechsel ihres bleibenden Aufenthaltsortes der zuständigen Landwehr-Evidenthaltung und auch jener, in deren Bereich sie sich etwa begeben, zu melden.

Den Landwehrmännern ist bei Uebersiedlung in einen anderen Bataillonsbezirk, wenn sie darum ansuchen, die Transferirung zu dem betreffenden Bataillone (Escadron) zu bewilligen.

Unter denselben Bedingungen können auch die Officiere der Landwehr ihr Domicil ändern, ihre Transferirung in ein anderes Bataillon (Escadron) bleibt jedoch von den Standes- und Diensteverhältnissen und bei Stabsofficieren von der Entscheidung des Kaisers, bei Oberofficieren von der Entscheidung des Landesvertheidigungs-Ministeriums abhängig.

§. 24. Alle im Auslande abwesenden Landwehrmänner haben, sobald sie im Wege der Oeffentlichkeit Kenntniß erlangt haben müssen, daß die Monarchie von einem Kriege nahe bedroht und die Einberufung der Landwehr erfolgt ist, die Verpflichtung, unverweilt in die Heimat zurückzukehren und sich zur Verfügung zu stellen, ohne die specielle Einberufung abzuwarten (§. 53 W. G.).

§. 25. Landwehr-Officiere und Landwehrmänner, welche der Einberufung zu den Waffenübungen oder zur Dienstleistung binnen der bestimmten Frist nicht Folge leisten, sind, wenn sie ihr Ausbleiben nicht vollständig rechtfertigen, mit Arrest von einer Woche bis zu drei Monaten, bei der dritten Wiederholung jedoch, und in Kriegszeiten schon beim ersten Falle, kriegsrechtlich zu behandeln. Die Bekleidung einer Charge bildet in einem solchen Falle einen erschwerenden Umstand.

§. 26. Zur Auswanderung bedürfen Landwehrmänner die Bewilligung vom Landesvertheidigungs-Minister.

Unterbleibt die Auswanderung, so hat der Betreffende den Rest der durch seine Entlassung unterbrochenen Landwehrpflicht nachzutragen.

Während eines Krieges darf die Bewilligung zur Auswanderung nicht ertheilt werden.

§. 27. Alle Angelegenheiten der Landwehr gehören in den Wirkungskreis des Landesvertheidigungs-Ministers, über dessen Anhörung für die rein militärischen Verfügungen vom Kaiser ein General zum Landwehr-Obercommandanten ernannt wird.

Der Wirkungskreis des Landesvertheidigungs-Ministers umfaßt hinsichtlich der Landwehr hauptsächlich:

im Frieden;

a) die Evidenthaltung des Standes;

Digitized by Google

b) osebne reči oficirjev, tudi predloge zastran poviševanja po mnenju brambovskega višega poveljnika;
c) vse osebne reči brambovskega moštva;
d) obleko, opravo in orožje;
e) hrano ali preskrbovanje;
f) stanišče;
g) napravo občasnih vaj v orožju;
h) zaukaze zastran tega, da se neki del deželne brambe, kjer bi treba bilo, porabi za javni red in občno varnost (§. 1.).

Kadar žuga vojska in ob vojski:

i) vse naredbe, potrebne za to, da se brambovci hitro zbero in postavijo in da ostanejo neprenehoma za boj dobro pripravljeni;
k) pripomoč ali sodelovanje v ta namen, da se dežela, če bi vojvod (armadni poveljnik) tako zahteval, pripravi za bojišče.

Minister za deželno bran sme, kjer bo treba, deželnemu poglavarstvu naročiti, da zvrši ono opravila, ki so v zgornjem temu ministru izročena.

Delo višega poveljnika deželne brambe je:

1. voditi vojaško izučbo;
2. čuti nad disciplino ta čas, ko so brambovci poklicani;
3. nadgledovati stanovne razvidnice, in
4. vojne zaloge;
5. žvrševati disciplinarno oblast nad oficirji in brambovci, kteri so v djanski službi, in
6. izrekovati svoje mnenje o predlogih zastran poviševanja, ki prihajajo od poveljstev deželne brambe (§. 8) ali od poveljnikov brambovskih krdel, in pa dajati nasvete v drugih osebnih rečeh, zadevajočih oficirje.

§. 28. Poveljnik deželne brambe (§. 8) ima, kar se tiče deželne brambe svojega okoliša, tisto področje, ktero je v zgornjem izročeno višjemu poveljniku nad vso deželno brambo.

Minister za deželno bran izdaje svoje ukaze na brambovske gosposke po višem poveljniku deželne brambe in prejema tudi po njem njihova službena naznanila.

Viši poveljnik lahko v rečeh svojega področja zapoveduje brambovskim gosposkam in razdelkom, ima pa dolžnost, važnejše zaukaze ob enem ministru za deželno bran naznanjati.

§. 29. V vojski podstoji viši poveljnik deželne brambe in vsa deželna bramba vojvodu, kteri jo, kakor bo primerno porabi, bodi združeno v lastnih vojnih krdelih više vrste ali pa zedinjeno s krdeli stojne armade.

§. 30. Cesar imenuje ali postavlja zraven višega poveljnika (§. 27) vse generale in stabne oficirje, kterih bi za deželno brambo v vojski ali ob miru treba bilo, neposrednje, potem ko je zaslišal ministra za deželno bran; više oficirje pa imenuje o miru na predlog ministra za deželno bran (§. 28) in v vojski na predlog tistega najvišega poveljnika, pod kterega povelje se deželna bramba postavi.

§. 31. Disciplinarno-kazenska pravica gre poveljnikom v djanjsko službo zbra-

Digitized by Google

b) die Personalangelegenheiten der Officiere mit Einschluß der Beförderungsvorschläge auf Grund der Begutachtung durch den Landwehr-Obercommandanten;

c) alle Personalangelegenheiten der Mannschaft;

d) die Bekleidung, Ausrüstung und Bewaffnung;

e) die Verpflegung;

f) die Unterkunft;

g) die Einleitung zu den periodischen Waffenübungen;

h) die Verfügungen zur eventuellen Verwendung eines Theiles der Landwehr im Interesse der öffentlichen Ordnung und Sicherheit (§. 1.).

Bei drohendem Kriege und während desselben:

i) alle Maßregeln zur raschen Aufbietung der Landwehrkräfte und zur ununterbrochenen Erhaltung der Schlagfertigkeit derselben;

k) die Mitwirkung zum Zwecke der eventuell vom Feldherrn geforderten Vorbereitung des Landes als Kriegsschauplatz.

Der Landesvertheidigungs-Minister kann zur Ausübung des ihm vorstehend eingeräumten Wirkungskreises nach Bedarf die betreffende Landesstelle delegiren.

Dem Landwehr-Obercommandanten obliegt:

1. die Leitung der militärischen Ausbildung;

2. die Ueberwachung der Disciplin während der erfolgten Einberufung;

3. die Inspicirung der Standes-Evidenthaltungen, und

4. der Kriegsvorräthe;

5. die Ausübung der Disciplinargewalt über die in activer Dienstleistung stehenden Officiere und Mannschaft, und

6. die Begutachtung der von den Landwehr-Commanden (§. 8) oder Landwehr-Truppen-Commandanten einlangenden Beförderungsvorschläge oder Anträge in sonstigen Personalangelegenheiten der Officiere.

Der Landwehr-Commandant (§. 8) hat in Bezug auf die Landwehr seines Bereiches denselben Wirkungskreis, welcher vorstehend dem Landwehr-Obercommandanten über die gesammte Landwehr eingeräumt ist.

§. 28. Die Vorträge in Landwehrangelegenheiten an den Kaiser erstattet der Landesvertheidigungs-Minister.

Der Landesvertheidigungs-Minister erläßt seine Verordnungen an die Landwehrbehörden im Wege des Landwehr-Obercommandanten und erhält auf demselben Wege ihre dienstlichen Meldungen.

Der letztere kann in Angelegenheiten seines Wirkungskreises mit Landwehrbehörden und Abtheilungen verfügen, ist aber verpflichtet, von seinen wichtigeren Anordnungen unter Einem auch den Landesvertheidigungs-Minister zu verständigen.

§. 29. Im Kriege untersteht der Landwehr-Obercommandant und die gesammte Landwehr dem Feldherrn, welcher sie entweder in eigenen Heereskörpern höherer Ordnung oder mit den Truppen des stehenden Heeres vereinigt, zweckentsprechend verwendet.

§. 30. Der Kaiser ernennt nebst dem Landwehr-Obercommandanten (§. 27) alle für die Landwehr im Kriege oder im Frieden etwa noch erforderlichen Generale und die Stabsofficiere nach Anhörung des Landesvertheidigungs-Ministers unmittelbar; die Oberofficiere im Frieden über Vorschlag des Landesvertheidigungs-Ministers (§. 28), im Kriege auf Vorschlag jenes höchsten Commandirenden, unter dessen Befehl die Landwehr gestellt ist.

§. 31. Das Disciplinar-Strafrecht steht den Commandanten der activirten Landwehr-

Digitized by Google

nih razdelkov deželne brambe v isti meri, kakor je izročena enakim poveljnikom v stojni armadi. Viši poveljnik deželne brambe je v tem enak generalu poveljniku.

§. 32. Bataljonski, divizijski in samostojni eskadronski poveljniki imajo pravico, imenovati častnike, od feldvebeljna (stražmojstra) navdol, po meri, kakor se aktivirajo podstoječi jim brambovski oddelki, držéč se podpisanega stanu (števila).

§. 33. Da bo državnemu vojnemu ministru neprenehoma znano, koliko je vseh pomočkov, ki jih ima država za svojo vkupno obrambo, mora mu minister za deželno bran občasno naznanjati, koliko je brambovcev, koliko in kakih opravnih zalog imajo, kod so nastanjeni oddelki deželne brambe in kar je sicer treba vediti o deželni brambi.

O tem, kako so brambovci po vojaško izučeni in kako se, kar se tiče discipline, ponašajo, o tem bo višji poveljnik deželne brambe državnemu vojnemu ministru po ministru za deželno bran poročal.

§. 34. Ta brambovska postava se nikakor ne dotiče obstanka različnih oboroženih meščanskih krdel, ki je oprt na privilegije ali pravila (štatute).

Če je kdo ud kterega od teh meščanskih krdel, za to ni odvezan postavne vojne dolžnosti v stojni armadi ali v deželni brambi.

§. 35. Določbe o tem, kako naj se na Tirolskem in Predarelskem izpolnjuje vojna dolžnost v deželni brambi, bodo se izdale z deželnim postavodavstvom (Člen III. vojne postave).

§. 36. Ta postava pride v moč, brž kakor bo razglašena, in nje zvršitev se naroča ministru za deželno bran.

Na Dunaju, 13. maja 1869.

Franc Jožef l. r.

Taaffe l. r.

Digitized by Google

abtheilungen in demselben Maße zu, wie es den äquiparirenden Commandanten im stehenden Heere eingeräumt ist. Der Landwehr-Obercommandant ist hierin einem commandirenden Generale gleichgestellt.

§. 32. Die Landwehr-Bataillons-, Cavallerie-Divisions- oder selbständigen Escadrons-Commandanten haben das Recht, die Chargen, vom Feldwebel (Wachtmeister) abwärts, nach Maßgabe der Activirung der ihnen unterstehenden Landwehrkörper, unter Einhaltung des vorgeschriebenen Standes, zu ernennen.

§. 33. Damit der Reichs-Kriegsminister in steter Kenntniß über alle vorhandenen Mittel zur gemeinsamen Vertheidigung der Monarchie erhalten werde, hat der Landesvertheidigungs-Minister demselben die Standesverhältnisse, die Zahl und Beschaffenheit der Ausrüstungsvorräthe, die Dislocation der Landwehrabtheilungen und die sonst noch nöthigen Daten über die Landwehr periodisch mitzutheilen.

Ueber den Grad der militärischen Ausbildung und über die Disciplin der Landwehr hat der Landwehr-Obercommandant dem Reichs-Kriegsminister im Wege des Landesvertheidigungs-Ministers zu berichten.

§. 34. Der auf Privilegien oder Statute sich gründende Bestand der verschiedenen bewaffneten Bürgercorps wird durch dieses Landwehrgesetz in keiner Weise berührt.

Die Eigenschaft als Mitglied eines dieser Bürgercorps enthebt nicht von der Erfüllung der gesetzlichen Wehrpflicht im stehenden Heere oder in der Landwehr.

§. 35. Die Bestimmungen über die Erfüllung der Wehrpflicht in der Landwehr in Tirol und Vorarlberg erfolgen im Wege der Landesgesetzgebung (Artikel III des Wehrgesetzes).

§. 36. Dieses Gesetz tritt gleich nach seiner Kundmachung in Wirksamkeit und es wird der Landesvertheidigungs-Minister mit der Durchführung desselben betraut.

Wien, am 13. Mai 1869.

Franz Joseph m. p.

Taaffe m. p.

Digitized by Google

Digitized by Google

Gesetz- und Verordnungs-Blatt

für das

Herzogthum Krain.

Jahrgang 1869.

XIV. Stück.

Ausgegeben und versendet am 23. Juli 1869.

Zakonik in ukazni list

za

vojvodstvo kranjsko.

Léto 1869.

XIV. dél.

Izdan in razposlan 23. julija 1869.

Laibach. Gedruckt bei Rosalia Eger. — V LJUBLJANI. Natisnila Rozalia Eger.

Digitized by Google

18.

Oznanilo c. k. deželne vlade na Kranjskem od 30. junija 1869, št. 4514,

ki zadeva to, kako se bo v splošnih javnih bolnišnicah ravnalo z bolniki, ki imajo dolge ali neozdravljive bolezni.

Da se v splošnih javnih bolnišnicah odpravi neenako ravnanje z bolniki, ki imajo dolge bolezni, pa so še vendar pripravni za to, da se oskerbujejo v kteri javni zdravilnici, in z tistimi bolniki, ki imajo neozdravljive, za zdravljenje v kaki javni bolnišnici ne pripravne bolezni, je c. k. ministerstvo za notranje reči z razpisom od 17. junija t. l. št. 1713 zaukazalo, da se na podlogi ukaza ministerstva za notranje reči od 4. decembra 1856, št. 26641 in domačinske postave od 3. decembra 1863, Drž. zak. št. 105, oznani splošnim javnim bolnišnicam upravne okolice to-le, po čemur se imajo ravnati:

1. Z ukazom ministerstva za notranje reči od 4. decembra 1856, št. 26641 B 12 zaukazana poročila o dolgih boleznih se imajo dajati brez izjemka, torej brez obzira na to, ali je bolnik prenosen ali ne v tisti dobi, v kteri se pokaže, da je bolezen kroniška (počasna), vsakakor pa naj dalje po preteku vsacih kvater od tistega dne, ko se je bolnik v bolnišnico sprejel; in morajo te sporočila zapopasti vse tiste reči, ktere so razjasnjene v obrazku, pod I pridjanem.

2. Po obstoječih zaukazih se ne morejo tirjati od deželnega zaklada oskerbni stroški, kteri so se natekli za bolnike neozdravljive in take, ki niso pripravni za zdravljenje v kteri javni zdravilnici.

Torej se smejo v javne bolnišnice taki bolniki oziroma vedno bolehni (naboglene) samo tedaj jemati v oskerb, če se perpeti kako vmesno hujšanje neozdravljeve bolezni, ktero zdravniško pomoč potrebuje, ali kaka zravenšnja druga bolezen.

Iz tega istega vzroka se ima bolnik, ki se oskerbuje, kakor hitro se pokaže, da je njegova bolezen v takem stanu neozdravljivosti, po kterem ni več pripraven za zdravljenje v javni zdravilnici, brez ozira na to, kako dolgo je bil v oskerbi, odpraviti iz bolnišnice. Ako bi se pa tak bolnik ne mogel prepustiti samemu sebi, se morajo tisti občini, v kteri bolnišnica leži, poročiti v obrazku II razjasnjene reči in se mora od nje tirjati, da prevzame dotičnega bolnika v kratkem roku.

Imenovana občina se ima deržati po določbah domačinske postave od 3. decembra 1863, Drž. zak. št. 105, odsek IV, pri unanjih ubogih pa še posebno po §. 28 te postave.

Ako pa tak bolnik, ki se prevzeti ima, spada pod kako sosedno občino, se more bolnišnica oberniti naravnost do tiste občine.

Digitized by Google

18.

Kundmachung der k. k. Landesregierung von Krain vom 30. Juni 1869, Nr. 4514,

betreffend das Verfahren der allgemeinen öffentlichen Krankenanstalten mit mit langwierigen oder unheilbaren Krankheiten behafteten Kranken.

Das k. k. Ministerium des Innern hat mit dem Erlasse vom 17. Juni d. J. Z. 1713 angeordnet, zur Behebung des ungleichartigen Vorganges der allgemeinen öffentlichen Krankenanstalten bei dem Verfahren mit den Kranken, welche an langwierigen Krankheiten leiden, aber für eine fernere Pflege in einer öffentlichen Heilanstalt geeignet sind, und mit jenen Kranken, welche mit unheilbaren für die Behandlung in einer öffentlichen Krankenheilanstalt nicht geeigneten Krankheiten behaftet sind, auf Grund der Verordnung des Ministeriums des Innern vom 4. December 1856, Z. 26641 und des Heimatgesetzes vom 3. December 1863, R. G. Bl. Nr. 105, den allgemeinen öffentlichen Krankenanstalten des Verwaltungsgebietes Nachstehendes zur Darnachachtung bekannt zu geben:

1. Die mit der Verordnung des Ministeriums des Innern vom 4. December 1856, Z. 26641 B 12, vorgeschriebenen Anzeigen über langwierige Krankheiten sind ausnahmslos, daher ohne Rücksicht auf den Umstand ob der Kranke transportabel oder nicht in jenem Zeitpunkte, in welchem sich der Krankheitsverlauf als ein chronischer herausstellt, jedenfalls aber längstens mit Ablauf eines Vierteljahres vom Tage der Aufnahme des Kranken zu erstatten und mit Berücksichtigung der in dem unten angesetzten Formulare I ersichtlichen Daten zu verfassen.

2. Nach den bestehenden Vorschriften können die für unheilbar und zur Behandlung in einer öffentlichen Krankenheilanstalt nicht geeignete Kranke aufgelaufenen Verpflegskosten von den Landesfonden nicht angesprochen werden.

Demnach dürfen öffentliche Krankenanstalten solche Kranke, beziehungsweise Sieche, nur dann in die Pflege aufnehmen, wenn es sich um eine zwischenlaufende, einer besondern ärztlichen Behandlung bedürfende Verschlimmerung der unheilbaren Krankheit oder um eine nebengehende anderartige Erkrankung handelt.

Aus demselben Grunde ist ein in der Pflege befindliches krankes Individuum, sobald sich bei demselben jener Zustand der Unheilbarkeit herausstellt, welcher es für die fernere Behandlung in einer öffentlichen Krankenheilanstalt ungeeignet macht, ohne Rücksicht auf die bis dahin verstrichene Verpflegsdauer aus der Anstalt zu entlassen. Wenn jedoch ein solches Individuum sich selbst nicht überlassen werden könnte, ist diejenige Gemeinde, in welcher sich die Krankenanstalt befindet, unter Mittheilung der aus dem Formulare II ersichtlichen Daten anzugehen, das betreffende Individuum binnen einer kurzen Frist zu übernehmen.

Für die genannte Gemeinde sind die Bestimmungen des Heimatgesetzes vom 3. December 1863, R. G. B. Nr. 105, Abschnitt IV, bei auswärtigen Armen insbesondere noch der §. 28 dieses Gesetzes maßgebend.

Gehört übrigens ein solches zur Uebernahme geeignetes Individuum einer benachbarten Gemeinde an, so kann sich die Krankenanstalt unmittelbar an diese Gemeinde wenden.

Digitized by Google

3. Javne bolnišnice in občine morajo dobre stati, da se bodo na tanko spolnovale dolžnosti, njim naložene v tem naznanilu.

Sigmund Conrad žlahtni Eybesfeld l. r.
c. k. deželni predsednik.

Priloga.

Obrazek I.

(Za poročila pri dolgih boleznih).

V podpisani bolnišnici v oskerbi stoječi bolnik (ime in stan) . . . . let star, sprejet . . . . z sprejemno številko . . . . . spada na podlogi prinešenih sprejemnih dokazov . . . . in se oskerbuje na troške deželnega zaklada.

Bolnik ima . . . . bolezen.

Bolezen potrebuje { da se ozdravi / da se dobro zboljša } kakor se kaže, še . . . .

Bolnik se dá prenositi z vozom, ali železnico in { brez spremitve. / samo z spremitvijo.

Bolnik ni zdaj nikakor prenosen in kakor se kaže, se potrebuje, da bo prenosen . . . . časa.

Opomba. Dopis se pridene na zunanji strani.

Obrazek II.

(Za izročitev neozdravljivih občinam).

V podpisani bolnišnici v oskerbi stoječi bolnik (ime in stan) . . . . let star, sprejet . . . . z sprejemno številko . . . . . je kakor z obzirom na zdajšnji stan pozvedeb ubog in spada vsled . . . . v občino.

Bolnik ima bolezen . . . .

Bolezen je neozdravljiva; bolnik ni pripraven, da bi se še dalje časa imel v bolnišnici na troške deželnega zaklada, pa se ne more prepustiti sebi samemu, ker . . . .

Bolnik se dá prenositi { k nogam. / z vozom. / z nosilnico.

Opomba. Dopis se pridene na zunanji strani.

Digitized by Google

3. Die öffentlichen Krankenanstalten und die Gemeinden haften für die genaue Erfüllung der ihnen nach dem Vorangehenden obliegenden Verpflichtungen.

Sigmund Conrad von Eybesfeld m. p.
k. k. Landespräsident.

Beilage.

Formulare I.

(Für die Anzeigen langwieriger Krankheiten.)

D . . . in der gefertigten Krankenanstalt in Pflege befindliche Kranke (Name und Charakter) . . . Jahre alt, aufgenommen den . . . . mit der Aufnahmszahl . . . . ist auf Grund der beigebrachten (requirirten) Aufnahmsdocumente . . . .
in . . . . zuständig und auf Kosten des Landesfondes verpflegbar.

D . . . Kranke leidet an . . . .

Die Krankheit bedarf { zur Heilung / zur ausgiebigen Besserung } voraussichtlich noch eines Zeitraumes von . . . .

D . . . Kranke ist mittelst Wagen oder Eisenbahn und ohne / nur mit Begleitung transportabel.

D . . . Kranke ist derzeit durchaus nicht transportabel und bis zur Erlangung der Transportfähigkeit dürfte voraussichtlich noch ein Zeitraum von . . . . erforderlich sein.

Anmerkung. Die Zuschrift ist in tergo beizufügen.

Formulare II.

(Für die Uebergabe Unheilbarer an die Gemeinde.)

D . . . in der gefertigten Krankenanstalt in Pflege befindliche Kranke (Name und Charakter) . . . Jahre alt, aufgenommen den . . . . mit der Aufnahmszahl . . . . . . erscheint mit Rücksicht auf den dermaligen Stand der Erhebungen als arm und ist laut . . . .
in der Gemeinde . . . . heimatberechtigt.

D . . . Kranke leidet an . . . .

Die Krankheit ist unheilbar, d . . . Kranke zu einer weitern Belassung in der Krankenanstalt auf Kosten des Landesfondes nicht geeignet, kann aber sich selbst nicht überlassen werden, weil . . . .

D . . . Kranke ist { zu Fuß / mittelst Wagen / mittelst Tragbett } transportabel.

Anmerkung. Die Zuschrift ist in tergo beizufügen.

Digitized by Google

Digitized by Google

Gesetz- und Verordnungs-Blatt

für das

Herzogthum Krain.

Jahrgang 1869.

XV. Stück.

Ausgegeben und versendet am 24. Juli 1869.

Zakonik in ukazni list

za

vojvodstvo kranjsko.

Léto 1869.

XV. dél.

Izdan in razposlan 24. julija 1869.

Laibach. Gedruckt bei Rosalia Eger. — V Ljubljani. Natisnila Rozalia Eger.

Digitized by Google

19.

Ukaz pravosodnega ministerstva od 30. junija 1869,

da se napravite okrajni sodišči v Senožečah in Kostanjevici na Kranjskem.

Na podlogi §. 2. postave od 11. junija 1868, Drž. zak. št. 59, napravite se v okolišu Ljubljanskega deželnega sodišča in Postojinskega preiskovalnega sodišča Senožeško okrajno sodišče, v okolišu okrožnega, dotično preiskovalnega sodišča Novomeškega pa okrajno sodišče Kostanjeviško, ki boste imeli ono v Senožečah, to pa v Kostanjevici svoj uradni sedež in kterih okoliš je razglašen z ministerskim ukazom od 4. februarja 1854, Drž. zak. št. 34.

Pozneje se bo dalo na znanje, kdaj boste ti okrajni sodišči svoja dela začeli.

Herbst l. r.

Digitized by Google

19.

Verordnung des Justizministeriums vom 30. Juni 1869,

betreffend die Errichtung der Bezirksgerichte Senosetsch und Landstraß in Krain.

Auf Grund des §. 2 des Gesetzes vom 11. Juni 1868, R. G. B. Z. 59, wird in dem Sprengel des Landesgerichtes Laibach und des Untersuchungsgerichtes Adelsberg das Bezirksgericht Senosetsch und in jenem des Kreis- rücksichtlich Untersuchungsgerichtes Rudolfswerth das Bezirksgericht Landstraß mit den gleichnamigen Amtssitzen und mit dem durch die Ministerial-Verordnung vom 4. Februar 1854, R. G. B. Z. 34, kundgemachten Gebietsumfange errichtet.

Der Beginn der Amtswirksamkeit dieser Bezirksgerichte wird nachträglich bekannt gemacht werden.

Herbst m. p.

Digitized by Google

3. Javne bolnišnice in občine morajo dobre stati, da se bodo na tanko spolnovale dolžnosti, njim naložene v tem naznanilu.

Sigmund Conrad žlahtni Eybesfeld l. r.
c. k. deželni predsednik.

Priloga.

Obrazek I.

(Za poročila pri dolgih boleznih).

V podpisani bolnišnici v oskerbi stoječi bolnik (ime in stan) . . . . let star, sprejet . . . . z sprejemno številko . . . . . spada na podlogi prinešenih sprejemnih dokazov . . . . in se oskerbuje na troške deželnega zaklada.

Bolnik ima . . . . bolezen.

Bolezen potrebuje { da se ozdravi / da se dobro sboljša } kakor se kaže, še . . . .

Bolnik se dá prenositi z vozom, ali železnico in { brez spremitve. / samo s spremitvijo.

Bolnik ni zdaj nikakor prenosen in kakor se kaže, se potrebuje, da bo prenosen . . . . časa.

Opomba. Dopis se pridene na zunanji strani.

Obrazek II.

(Za izročitev neozdravljivih občinam).

V podpisani bolnišnici v oskerbi stoječi bolnik (ime in stan) . . . . let star, sprejet . . . . s sprejemno številko . . . . . je kakor s obzirom na zdajšnji stan pozvedeb ubog in spada vsled . . . . v občino.

Bolnik ima bolezen . . . .

Bolezen je neozdravljiva; bolnik ni pripraven, da bi se še dalje časa imel v bolnišnici na troške deželnega zaklada, pa se ne more prepustiti sebi samemu, ker . . . .

Bolnik se dá prenositi { k nogam. / s vozom. / z nosilnico.

Opomba. Dopis se pridene na zunanji strani.

Digitized by Google

3. Die öffentlichen Krankenanstalten und die Gemeinden haften für die genaue Erfüllung der ihnen nach dem Vorangehenden obliegenden Verpflichtungen.

Sigmund Conrad von Eybesfeld m. p.
k. k. Landespräsident.

Beilage.

Formulare I.

(Für die Anzeigen langwieriger Krankheiten.)

D . . . in der gefertigten Krankenanstalt in Pflege befindliche Kranke (Name und Charakter) . . . Jahre alt, aufgenommen den . . . . mit der Aufnahmszahl . . . . ist auf Grund der beigebrachten (requirirten) Aufnahmsdocumente . . . .

in . . . . zuständig und auf Kosten des Landesfondes verpflegbar.

D . . . Kranke leidet an . . . .

Die Krankheit bedarf { zur Heilung / zur ausgiebigen Besserung } voraussichtlich noch eines Zeitraumes von . . . .

D . . . Kranke ist mittelst Wagen oder Eisenbahn und $\frac{\text{ohne}}{\text{nur}}$ mit Begleitung transportabel.

D . . . Kranke ist derzeit durchaus nicht transportabel und bis zur Erlangung der Transportfähigkeit dürfte voraussichtlich noch ein Zeitraum von . . . . erforderlich sein.

Anmerkung. Die Zuschrift ist in tergo beizufügen.

Formulare II.

(Für die Uebergabe Unheilbarer an die Gemeinde.)

D . . . in der gefertigten Krankenanstalt in Pflege befindliche Kranke (Name und Charakter) . . . Jahre alt, aufgenommen den . . . . mit der Aufnahmszahl . . . . . . erscheint mit Rücksicht auf den dermaligen Stand der Erhebungen als arm und ist laut . . . .

in der Gemeinde . . . . heimatberechtigt.

D . . . Kranke leidet an . . . .

Die Krankheit ist unheilbar, d . . . Kranke zu einer weitern Belassung in der Krankenanstalt auf Kosten des Landesfondes nicht geeignet, kann aber sich selbst nicht überlassen werden, weil . . . .

D . . . Kranke ist { zu Fuß / mittelst Wagen / mittelst Tragbett } transportabel.

Anmerkung. Die Zuschrift ist in tergo beizufügen.

Digitized by Google

Gesetz- und Verordnungs-Blatt

für das

Herzogthum Krain.

Jahrgang 1869.

XV. Stück.

Ausgegeben und versendet am 24. Juli 1869.

Zakonik in ukazni list

za

vojvodstvo kranjsko.

Léto 1869.

XV. dél.

Izdan in razposlan 24. julija 1869.

Laibach. Gedruckt bei Rosalia Eger. — V Ljubljani. Natisnila Rozalia Eger.

Digitized by Google

19.

Ukaz pravosodnega ministerstva od 30. junija 1869,

da se napravite okrajni sodišči v Senožečah in Kostanjevici na Kranjskem.

Na podlogi §. 2. postave od 11. junija 1868, Drž. zak. št. 59, napravite se v okolišu Ljubljanskega deželnega sodišča in Postojinskega preiskovalnega sodišča Senožeško okrajno sodišče, v okolišu okrožnega, dotično preiskovalnega sodišča Novomeškega pa okrajno sodišče Kostanjeviško, ki boste imeli óno v Senožečah, to pa v Kostanjevici svoj uradni sedež in kterih okoliš je razglašen z ministerskim ukazom od 4. februarja 1854, Drž. zak. št. 34.

Pozneje se bo dalo na znanje, kdaj boste ti okrajni sodišči svoja dela začeli.

Herbst l. r.

Digitized by Google

19.

Verordnung des Justizministeriums vom 30. Juni 1869,

betreffend die Errichtung der Bezirksgerichte Senosetsch und Landstraß in Krain.

Auf Grund des §. 2 des Gesetzes vom 11. Juni 1868, R. G. B. Z. 59, wird in dem Sprengel des Landesgerichtes Laibach und des Untersuchungsgerichtes Adelsberg das Bezirksgericht Senosetsch und in jenem des Kreis- rücksichtlich Untersuchungsgerichtes Rudolfswerth das Bezirksgericht Landstraß mit den gleichnamigen Amtssitzen und mit dem durch die Ministerial-Verordnung vom 4. Februar 1854, R. G. B. Z. 34, kundgemachten Gebietsumfange errichtet.

Der Beginn der Amtswirksamkeit dieser Bezirksgerichte wird nachträglich bekannt gemacht werden.

Herbst m. p.

Digitized by Google

Digitized by Google

Gesetz- und Verordnungs-Blatt

für das

Herzogthum Krain.

Jahrgang 1869.

XVI. Stück.

Ausgegeben und versendet am 7. August 1869.

Zakonik in ukazni list

za

vojvodstvo kranjsko.

Léto 1869.

XVI. dél.

Izdan in razposlan 7. augusta 1869.

Laibach. Gedruckt bei Rosalia Eger. — V LJUBLJANI. Natisnila Rozalia Eger.

Digitized by Google

20.

Oznanilo c. k. deželnega predsestva na Kranjskem od 22. julija 1869 št. 5351,

ki zadeva to, kje in kedaj se bodo stavili vojni dolžnosti podvrženi v tej kronovini za leto 1869.

Vsled določeb §. 49 poduka k izpeljavi vojne postave od 5. decembra 1868, se razglašajo v sledečem kraji in dnevi stave vojni dolžnosti podvrženih na Kranjskem za leto 1869.

Sigmund Conrad žlahtni Eybesfeld l. r.
c. k. deželni predsednik.

Digitized by Google

20.

Kundmachung des k. k. Landespräsidenten in Krain vom 22. Juli 1869, Nr. 5351,

über die Orte und Tage der Stellung der Wehrpflichtigen in diesem Kronlande für das Jahr 1869.

In Gemäßheit der Bestimmung des §. 49 der Instruction zur Ausführung des Wehrgesetzes vom 5. Dezember 1868 werden die Orte und Tage der Stellung der Wehrpflichtigen in Krain für das Jahr 1869 nachstehend verlautbart.

Sigmund Conrad von Eybesfeld m. p.
k. k. Landespräsident.

Digitized by Google

Reiseplan

der Stellungscommission für Inner- und Oberkrain pro 1869.

Monat	Tag	Beschäftigung
August	15.	Reise von Laibach nach Adelsberg.
	16.	Befreiungsverhandlung in Adelsberg für den polit. Bezirk Adelsberg.
	17.	Stellung in Adelsberg für den politischen Bezirk Adelsberg.
	18.	Fällt aus als Geburtsfest Seiner Majestät des Kaisers
	19.	Stellung in Adelsberg für den politischen Bezirk Adelsberg.
	20.	
	21.	
	22.	Reise von Adelsberg nach Planina.
	23.	Befreiungsverhandlung in Planina für den polit. Bezirk Loitsch.
	24.	Stellung in Planina für den polit. Bezirk Loitsch.
	25.	
	26.	
	27.	Reise von Planina nach Stein.
	28.	Befreiungsverhandlung in Stein für den polit. Bezirk Stein.
	29.	Fällt als Sonntag aus.
	30.	Stellung in Stein für den polit. Bezirk Stein.
	31.	
September	1.	
	2.	
	3.	Reise von Stein nach Krainburg.
	4.	Befreiungsverhandlung in Krainburg für den polit. Bezirk Krainburg.
	5.	Fällt als Sonntag aus.
	6.	Stellung in Krainburg für den politischen Bezirk Krainburg.
	7.	
	8.	Fällt als Feiertag aus.
	9.	Stellung in Krainburg für den politischen Bezirk Krainburg.
	10.	Reise von Krainburg nach Radmannsdorf.
	11.	Befreiungsverhandlung in Radmannsdorf für den pol. Bez. Radmannsdorf.
	12.	Fällt als Sonntag aus.
	13.	Stellung in Radmannsdorf für den polit. Bezirk Radmannsdorf.
	14.	
	15.	
	16.	Reise von Radmannsdorf nach Laibach.
	17.	Befreiungsverhandlung in Laibach für den polit. Bezirk Laibach.
	18.	Stellung in Laibach für den politischen Bezirk Laibach.
	19.	Fällt als Sonntag aus.
	20.	Stellung in Laibach für den politischen Bezirk Laibach.
	21.	
	22.	

Digitized by Google

Reiseplan

der Stellungscommission für Unterkrain pro 1869.

<table>
<tr><th>Monat</th><th>Tag</th><th colspan="2">Beschäftigung</th></tr>
<tr><td rowspan="17">August</td><td>15.</td><td colspan="2">Reise von Laibach nach Littai.</td></tr>
<tr><td>16.</td><td colspan="2">Befreiungsverhandlung in Littai für den polit. Bezirk Littai.</td></tr>
<tr><td>17.</td><td></td><td rowspan="3">Stellung in Littai für den politischen Bezirk Littai.</td></tr>
<tr><td>18.</td><td>Fällt aus als Geburtsfest Seiner Majestät des Kaisers</td></tr>
<tr><td>19.</td><td></td></tr>
<tr><td>20.</td><td colspan="2">Reise von Littai nach Gurkfeld.</td></tr>
<tr><td>21.</td><td colspan="2">Befreiungsverhandlung in Gurkfeld für den polit. Bezirk Gurkfeld.</td></tr>
<tr><td>22.</td><td colspan="2">Fällt als Sonntag aus.</td></tr>
<tr><td>23.</td><td colspan="2" rowspan="4">Stellung in Gurkfeld für den polit. Bezirk Gurkfeld.</td></tr>
<tr><td>24.</td></tr>
<tr><td>25.</td></tr>
<tr><td>26.</td></tr>
<tr><td>27.</td><td colspan="2">Reise von Gurkfeld nach Rudolfswerth.</td></tr>
<tr><td>28.</td><td colspan="2">Befreiungsverhandlung in Rudolfswerth für den polit. Bez. Rudolfswerth.</td></tr>
<tr><td>29.</td><td colspan="2">Fällt als Sonntag aus.</td></tr>
<tr><td>30.</td><td colspan="2" rowspan="4">Stellung in Rudolfswerth für den polit. Bezirk Rudolfswerth.</td></tr>
<tr><td>31.</td></tr>
<tr><td rowspan="18">September</td><td>1.</td></tr>
<tr><td>2.</td></tr>
<tr><td>3.</td><td colspan="2">Reise von Rudolfswerth nach Tschernembl.</td></tr>
<tr><td>4.</td><td colspan="2">Befreiungsverhandlung in Tschernembl für den polit. Bezirk Tschernembl.</td></tr>
<tr><td>5.</td><td colspan="2">Fällt als Sonntag aus.</td></tr>
<tr><td>6.</td><td colspan="2" rowspan="2">Stellung in Tschernembl für den polit. Bezirk Tschernembl.</td></tr>
<tr><td>7.</td></tr>
<tr><td>8.</td><td colspan="2">Reise von Tschernembl nach Gottschee.</td></tr>
<tr><td>9.</td><td colspan="2">Befreiungsverhandlung in Gottschee für den polit. Bezirk Gottschee.</td></tr>
<tr><td>10.</td><td rowspan="2"></td><td rowspan="5">Stellung in Gottschee für den politischen Bezirk Gottschee</td></tr>
<tr><td>11.</td></tr>
<tr><td>12.</td><td>Fällt als Sonntag aus.</td></tr>
<tr><td>13.</td><td rowspan="2"></td></tr>
<tr><td>14.</td></tr>
<tr><td>15.</td><td colspan="2">Reise von Gottschee nach Laibach.</td></tr>
<tr><td>16.</td><td colspan="2">Befreiungsverh. in Laibach für den Bereich der Stadtgemeinde Laibach.</td></tr>
<tr><td>17.</td><td colspan="2" rowspan="2">Stellung in Laibach für den Bereich der Stadtgemeinde Laibach.</td></tr>
<tr><td>18.</td></tr>
</table>

Digitized by Google

Popotna osnova

stavne komisije za Notranjsko in Gorensko za 1869.

Mesec	Dan	Opravilo	
Avgusta	15.	Potovanje iz Ljubljane v Postojno.	
	16.	Oprostna obravnava v Postojni za polit. okraj Postojnski.	
	17.		Stava v Postojni za politični okraj Postojnski.
	18.	Odpade kot rojstni god Njeg. Veličanstva cesarja	
	19.		
	20.		
	21.		
	22.	Potovanje iz Postojne v Planino.	
	23.	Oprostna obravnava v Planini za polit. okraj Logaški.	
	24.	Stava v Planini za polit. okraj Logaški.	
	25.		
	26.		
	27.	Potovanje iz Planine v Kamnik.	
	28.	Oprostna obravnava v Kamniku za polit. okraj Kamniški.	
	29.	Odpade kot nedelja.	
	30.	Stava v Kamniku za politični okraj Kamniški.	
	31.		
Septembra	1.		
	2.		
	3.	Potovanje iz Kamnika v Kranj.	
	4.	Oprostna obravnava v Kranji za politični okraj Kranjski.	
	5.	Odpade kot nedelja.	
	6.		Stava v Kranji za politični okraj Kranjski.
	7.		
	8.	Odpade kot praznik.	
	9.		
	10.	Potovanje iz Kranja v Radolico.	
	11.	Oprostna obravnava v Radolici za polit. okraj Radolski.	
	12.	Odpade kot nedelja.	
	13.	Stava v Radolci za polit. okraj Radolski.	
	14.		
	15.		
	16.	Potovanje iz Radolce v Ljubljano.	
	17.	Oprostna obravnava v Ljubljani za polit. okraj Ljubljanski.	
	18.		Stava v Ljubljani za politični okraj Ljubljanski.
	19.	Odpade kot nedelja.	
	20.		
	21.		
	22.		

Digitized by Google

Popotna osnova

stavne komisije za Dolensko za 1869.

Mesec	Dan	Opravilo
Avgusta	15.	Potovanje iz Ljubljane v Litijo.
	16.	Oprostna obravnava v Litiji za polit. okraj Litijski.
	17.	Stava v Litiji za politični okraj Litijski.
	18.	Odpade kot rojstni god Njeg. Veličanstva cesarja
	19.	
	20.	Potovanje iz Litije v Krško.
	21.	Oprostna obravnava v Krškem za polit. okraj Krški.
	22.	Odpade kot nedelja.
	23.	Stava v Krškem za polit. okraj Krški.
	24.	
	25.	
	26.	
	27.	Potovanje iz Krškega v Rudolfovo.
	28.	Oprostna obravnava v Rudolfovem za polit. okraj Rudolfovski.
	29.	Odpade kot nedelja.
	30.	Stava v Rudolfovem za polit. okraj Rudolfovski.
	31.	
Septembra	1.	
	2.	
	3.	Potovanje iz Rudolfovega v Černomelj.
	4.	Oprostna obravnava v Černomelji za polit. okraj Černomeljski.
	5.	Odpade kot nedelja.
	6.	Stava v Černomelju za polit. okraj Černomeljski.
	7.	
	8.	Potovanje iz Černomelj v Kočevje.
	9.	Oprostna obravnava v Kočevji za polit. okraj Kočevski.
	10.	Stava v Kočevji za politični okraj Kočevski.
	11.	
	12.	Odpade kot nedelja.
	13.	
	14.	
	15.	Potovanje iz Kočevja v Ljubljano.
	16.	Oprostna obravnava v Ljubljani za obsežek mestne občine Ljubljanske.
	17.	Stava v Ljubljani za obsežek mestne občine Ljubljanske.
	18.	

Digitized by Google

Gesetz- und Verordnungs-Blatt

für das

Herzogthum Krain.

BIBLIOTHEK DES K. K. JUSTIZ-MINISTERIUMS

Jahrgang 1869.

XVII. Stück.

Ausgegeben und versendet am 24. August 1869.

Zakonik in ukazni list

za

vojvodstvo kranjsko.

Léto 1869.

XVII. dél.

Izdan in razposlan 24. avgusta 1869.

Laibach. Gedruckt bei Rosalia Eger. — V LJUBLJANI. Natisnila Rozalia Eger.

Digitized by Google

21.

Oznanilo c. k. finančnega vodstva za Kranjsko od 1. avgusta 1869 št. 509/Pr.,

ki zadeva razdelitev dežele v štiri meddeželne kontrolne okraje z dvanajstimi razdelki.

Pri izpeljavi stanovitne preuredbe c. k. finančne straže v vsih v državnem zboru zastopanih kraljevinah in deželáh, ktera je potrjena bila z najvišim sklepom od 28. aprila 1869, se je upravna okolica te dežele razdelila v štiri meddeželne kontrolne okraje z dvanajstimi razdelki.

Pregled zastran stanu in z 1. dnevom julija 1869 narejene nastave kontrolnih okrajev in razdelkov c. k. finančne straže na Kranjskem se razglaša v prilogi.

Žl. Posanner l. r.
c. k. finančni vodja.

Digitized by Google

21.

Kundmachung der k. k. Finanzdirection für Krain vom 1. August 1869 Nr. 509/Pr.,

über die Eintheilung des Landes in vier Innerlands-Controlsbezirke mit zwölf Abtheilungen.

In Durchführung der mit der allerhöchsten Entschließung vom 28. April 1869 genehmigten definitiven Reorganisirung der k. k. Finanzwache in allen im Reichsrathe vertretenen Königreichen und Ländern wurde das hierländige Verwaltungsgebiet in vier Innerlands-Controlsbezirke mit zwölf Abtheilungen eingetheilt.

Das Tableau über den Stand und die mit 1. Juli 1869 erfolgte Aufstellung der Controlsbezirke und Abtheilungen der k. k. Finanzwache in Krain wird in der Beilage veröffentlicht.

v. **Possanner** m. p.
k. k. Finanzdirector.

Digitized by Google

Priloga.

Pregled

zastran stanu in nastave kontrolnih okrajev in razdelkov c. k. finančne straže na Kranjskem.

1	2	3	4	5	6	7	8	9
		Kontrolni okraj obseže						
Finančno vodstvo	Kontrolni okraj in stališče	okrajno glavarstvo	sodnijske ob enem davkarske okraje	□ milje	število prebivalcev	razdelki finančne straže in njih stališče	razdelku so odločeni sodnijski ob enem davkarski okraji	Opazka
Ljubljana	Ljubljana št. I.	Ljubljana mesto Ljubljanska okolica	Ljubljana Ljublj. okolica Verhnika	$0.^{59}$ $9.^{50}$ $6.^{15}$	21.522 35.661 16.729	Ljubljana	1. Ljubljana mesto 2. „ okolica 3. Verhnika	Za vodje kontrolnih okrajev v Ljubljani, Postojni in v Rudolfovem so postavljeni komisarji finančne straže; kontrolni okraj v Kranju ima pa voditi samostalen respicient finančne straže.
		Litija	Litija Zatična	$6.^{99}$ $4.^{21}$	18.750 12.948	Litija	1. Litija 2. Zatičina	
		Kamnik	Kamnik Berd	$6.^{48}$ $4.^{13}$	23.438 18.298	Kamnik	1. Kamnik 2. Berd	
	Kranj št. II.	Kranj	Kranj Loka Tržič	$6.^{26}$ $8.^{72}$ $2.^{73}$	24.909 25.382 6.522	Kranj	1. Kranj 2. Loka 3. Tržič	
		Radolica	Radolica Kranjska gora	$12.^{27}$ $6.^{45}$	20.338 7.421	Radolica	1. Radolica 2. Kranjska gora	
	Postojna št. III.	Postojna	Postojna Bistrica Senožeče Vipava	$4.^{51}$ $3.^{54}$ 3. – 4. –	11.924 10.628 8.193 12.708	Postojna	1. Postojna 2. Planina 3. Lož 4. Idrija 1. del	
		Logatec v Planini	Planina	$5.^{58}$	12.514	Senožeče	1. Senožeče 2. Vipava 3. Idrija 2. del	
			Lož Idrija	$9.^{15}$ $5.^{65}$	9.883 14.803	Bistrica	1. Bistrica	
	Rudolfovo št. IV.	Rudolfovo	Rudolfovo Žužemberg Trebno Mokronog	$9.^{24}$ $3.^{70}$ $3.^{86}$ $4.^{46}$	25.542 10.504 11.627 15.349	Rudolfovo	1. Rudolfovo 2. Žužemberg 3. Trebno 4. Mokronog	
		Krško	Krško Kostanjevica Ratcče	$4.^{4}$ $3.^{88}$ $3.^{16}$	16.036 10.680 9.429	Kostanjevica	1. Krško 2. Kostanjevica 3. Rateče	
		Černomelj	Černomelj Metlika	$6.^{56}$ $2.^{94}$	20.158 12.139	Černomelj	1. Černomelj 2. Metlika	
		Kočevje	Kočevje Ribnica Velike Laščc	$12.^{25}$ $4.^{58}$ $3.^{28}$	23.990 12.798 10.019	Kočevje	1. Ribnica 2. Velike Lašče 3. Kočevje	

Beilage.

Tableau

über den Stand und die Aufstellung der Controls-Bezirke und Abtheilungen der k. k. Finanzwache in Krain.

1	2	3	4	5	6	7	8	9
		Der Controls-Bezirk umfaßt						
Finanz-Direction	Controls-Bezirk und Standort	die Bezirkshauptmannschaften	die Gerichts- zugleich Steuerbezirke	□Meilen	Einwohner-Zahl	die Finanzwach-Abtheilungen und deren Standorte	der Abtheilung sind zugewiesen die Gerichts- zugleich Steuer-Bezirke	Anmerkung
Laibach	Laibach № I.	Laibach Magistrat	Laibach	$0.^{59}$	21.522	Laibach	1. Laibach Stadt	Als Leiter der Controlsbezirke Laibach, Adelsberg und Rudolfswerth sind Finanzwach-Commissäre bestellt, während den Controlsbezirk Krainburg ein selbstständiger Finanzwach-Respizient zu leiten hat.
		„ Umgebung	„ Umgeb.	$9.^{50}$	35.661		2. „ Umgeb.	
			Oberlaibach	$6.^{15}$	16.729		3. Oberlaibach	
		Littai	Littai	$6.^{99}$	18.750	Littai	1. Littai	
			Sittich	$4.^{21}$	12.948		2. Sittich	
		Stein	Stein	$6.^{48}$	23.438	Stein	1. Stein	
			Egg	$4.^{13}$	18.298		2. Egg	
	Krainburg № II.	Krainburg	Krainburg	$6.^{26}$	24.909	Krainburg	1. Krainburg	
			Lack	$8.^{72}$	25.382		2. Lack	
			Neumarktl	$2.^{73}$	6.522		3. Neumarktl	
		Radmannsdorf	Radmannsdorf	$12.^{27}$	20.338	Radmannsdorf	1. Radmannsdorf	
			Kronau	$6.^{45}$	7.421		2. Kronau	
	Adelsberg № III.	Adelsberg	Adelsberg	$4.^{51}$	11.924	Adelsberg	1. Adelsberg	
			Feistritz	$3.^{54}$	10.628		2. Planina	
			Senosetsch	3. –	8.193		3. Laas	
			Wippach	4. –	12.708		4. Idria 1. Theil	
		Loitsch zu Planina	Planina	$5.^{58}$	12 514	Senosetsch	1. Senosetsch.	
							2. Wippach	
							3. Idria 2. Theil	
			Laas	$9.^{15}$	9.883	Feistritz	1. Feistritz	
			Idria	$5.^{65}$	14.803			
	Rudolfswerth № IV.	Rudolfswerth	Rudolfswerth	$9.^{24}$	25.542	Rudolfswerth	1. Rudolfswerth	
			Seisenberg	$3.^{70}$	10.504		2. Seisenberg	
			Treffen	$3.^{86}$	11.627		3. Treffen	
			Nassenfuß	$4.^{46}$	15.349		4. Nassenfuß	
		Gurkfeld	Gurkfeld	$4.^{4}$	16.036	Landstraß	1. Landstraß	
			Landstraß	$3.^{88}$	10.680		2. Gurkfeld	
			Ratschach	$3.^{16}$	9.429		3. Ratschach	
		Tschernembl	Tschernembl	$6.^{56}$	20.158	Tschernembl	1. Tschernembl	
			Möttling	$2.^{94}$	12.139		2. Möttling	
		Gottschee	Gottschee	$12.^{25}$	23.990	Gottschee	1. Reifnitz	
			Reifnitz	$4.^{58}$	12.798		2. Großlaschitz	
			Großlaschitz	$3.^{28}$	10.019		3. Gottschee	

Digitized by Google

Digitized by Google

Gesetz- und Verordnungs-Blatt

für das

Herzogthum Krain.

Jahrgang 1869.

XVIII. Stück.

Ausgegeben und versendet am 18. September 1869.

Zakonik in ukazni list

za

vojvodstvo kranjsko.

Léto 1869.

XVIII. dél.

Izdan in razposlan 18. septembra 1869.

BIBLIOTHEK DES K. K. JUSTIZ-MINISTERIUMS

Laibach. Gedruckt bei Rosalia Eger. — V Ljubljani. Natisnila Rozalia Eger.

Digitized by Google

22.

Oznanilo c. k. deželne vlade za Kranjsko od 9. septembra 1869, št. 6498,

ki zadeva to, da se bo v djavnost postavila stanovita stavna komisija za celo Kranjsko deželo v Ljubljani.

Kar zadeva stanovito stavno komisijo, omenjeno v §. 83 poduka k izpeljavi vojne postave od 5. decembra 1868, se ukazuje od c. k. deželne vlade dogovorno z c. k. generalno komando sledeče:

Za vojvodstvo Kranjsko se bode ena c. kr. stanovita stavna komisija v djavnost postavila.

Ona uraduje v Ljubljani le vsako sredo celega leta, in sicer izjemoma tiste srede, na ktere zapovedani praznik pade, brez prenašanja na kteri drugi dan.

Uradni sedež te komisije je kancelija c. kr. reservne in dopolnivne okrajne komande 17. peš-polka.

Uradna ura se začne ob 9 zjutraj.

Ta stanovita stavna komisija oskerbuje vse opravila, njej izročena po vojni postavi in po poduku k izpeljavi te postave. Torej neha djavnost posebne komisije, postavljene vsled tuvladnega oznanila od 20. aprila 1864 — dežel. zak. št. 7 — ktera je do zdaj uradovala 1. dan vsacega mesca celega leta v kanceliji c. k. dopolnivne okrajne komande, ter je na gotovo postavljala nezmožnost rodovincev, si kaj prislužiti v ta namen, da se je dosegel odpust od vojašine. Opravila tiste komisije prejdejo po §. 161, št. 6 poduka k izpeljavi vojne postave na stanovito stavno komisijo. Dotičniki, ki se hočejo pred to komisijo postaviti, da bi se na gotovo postavila njih nezmožnost, si kaj prislužiti, se bodo le tedaj pred to komisijo jemali, če bodo s seboj prinesli osebni popis od okrajnega glavarstva ali županstva, po kterem se dokaže istost tistega, ki se pred komisijo postavi.

Stanovita stavna komisija začne svoja opravila 15. dan septembra t. l., in ravno tega dne nehajo opravila dozdajšnje stanovitne asentne komisije v Ljubljani.

Sigmund Conrad žlahtni Eybesfeld l. r.
c. k. deželni predsednik.

Digitized by Google

22.

Kundmachung der k. k. Landesregierung für Krain vom 9. September 1869, Nr. 6498,

über die Activirung Einer ständigen Stellungs-Commission für ganz Krain in Laibach.

Bezüglich der im §. 83 der Instruction zur Ausführung des Wehrgesetzes vom 5. December 1868 besprochenen ständigen Stellungs-Commission wird von der k. k. Landesregierung im Einvernehmen mit dem k. k. General-Commando Nachstehendes angeordnet:

Es wird für das Herzogthum Krain nur Eine k. k. ständige Stellungs-Commission activirt.

Dieselbe amtirt in Laibach nur jede Mittwoche des ganzen Jahres und zwar mit Wegfall dieses Tages ohne Uebertragung, wenn auf denselben ein gebotener Feiertag fällt.

Ihr Amtssitz ist die Kanzlei des k. k. Reserve- und Ergänzungs-Bezirks-Commandos des 17. Linien-Infanterie-Regiments.

Die Amtsstunde beginnt um 9 Uhr Morgens.

Diese ständige Stellungs-Commission besorgt alle ihr durch das Wehrgesetz und die Instruction zur Ausführung desselben zugewiesenen Geschäfte. Es erlischt daher auch die Wirksamkeit der in Folge der landesstelligen Kundmachung vom 20. April 1864 — Landesgesetzblatt Nr. 7 — bestellt gewesenen eigenen Commission, welche zur Constatirung der Erwerbsunfähigkeit von Familiengliedern behufs zu erwirkender Militärentlassungen bisher am 1. jedes Monates des ganzen Jahres in der Kanzlei des k. k. Ergänzungs-Bezirks-Commandos amtirt hat. Die Function derselben geht nach §. 161, Punkt 6 der Instruction zur Ausführung des Wehrgesetzes, an die ständische Stellungs-Commission über. Parteien, die sich derselben behufs der Constatirung der Erwerbsunfähigkeit vorstellen wollen, werden nur angenommen, wenn eine bezirkshauptmannschaftliche oder gemeindeämtliche Personsbeschreibung zum Beweise der Identität des Vorzustellenden von dem Letzteren mitgebracht wird.

Die ständige Stellungs-Commission beginnt am 15. September d. J., und es stellt mit diesem Tage die bisherige permanente Assentirungs-Commission in Laibach ihre Function ein.

Sigmund Conrad von Eybesfeld m. p.,
k. k. Landespräsident.

Digitized by Google

Digitized by Google

Gesetz- und Verordnungs-Blatt

für das

Herzogthum Krain.

Jahrgang 1869.

XIX. Stück.

Ausgegeben und versendet am 12. October 1869.

Zakonik in ukazni list

za

vojvodstvo kranjsko.

Léto 1869.

XIX. dél.

Izdan in razposlan 12. oktobra 1869.

Laibach. Gedruckt bei Rosalia Eger. — V Ljubljani. Natisnila Rozalia Eger

Digitized by Google

23.

Oznanilo c. k. deželnega predsednika na Kranjskem od 28. septembra 1869, št. 7076,

ki zadeva to, ktera gosposka ima oblast, brambovcem dajati potna pisma in kako se morajo ti v razvidu imeti.

Na vprašanja, ktera gosposka ima oblast, brambovcem potna pisma dajati in kako se imajo ti v razvidu imeti, je predsestvo c. kr. ministerstva za deželno bran in javno varnost z razpisom od 17. septembra t. l., št. 563/pr. d. b., dogovorno z c. kr. ministerstvom za notranje reči razodelo, da imajo na podlogi odločbe §. 23 brambovske postave od 13. maja t. l. (alinea 1) oblast, aktivnim brambovcem potna pisma dajati tiste gosposke, oziroma njih načelniki, ktere so po razmeri ministerskega ukaza od 10. maja 1867 (Drž. zak. št. 80) sploh poklicane, potna pisma dajati.

Kar to zadeva, kako se imajo sicer rabiti odločbe gori imenovanega ukaza, z ozirom na ne aktivne brambovce, se ima terpež, za kterega se te potna pisma podelijo, na toliko vtesniti, na koliko se bo moral pri zméri tega terpeža v obziru imeti čas, ki se potrebuje za izučbo brambovskih rekrutov in za vajo brambovcev v orožju (§§. 14 in 15 bramb. post.).

Ker se bodo, kakor ze kaže, brambovski rekruti, pri letošnji stavi asentirani, v mescih februarju in marcu, oziroma v mescih aprilu in maju polagoma v učbo vzeli, tedaj se jim potna lista ne smejo za dalje časa podeljevati, kakor do konca meseca januarja 1870.

Kar se tiče tega, da se morajo pod deželno brambo spadajoči možje po dalji odločbi gori imenovanega §. 23 (alinea 2) zavoljo razvidnosti, kadar svoje stanovitno bivališe spremenijo, oglasevati pri razvidnijah, zahteva korist splošnega občenja in prislužek, kolikor mogoče neoviran teh brambovcev, da se po enaki rabi §. 16 brambovske postave, kar zadeva kontrolne shode brambovcev, te oglasitve storiti imajo samo v kompanijskih postajih pri brambovskih feldvebeljnih.

Ker se pa brambovski feldvebeljni še niso postavili v kompanijskih okrajih, in ker se še le v kratkem utegnejo postaviti le v majhnem stevilu, da bodo oskerbovali neobhodno potrebna brambovska opravila, torej je v korist razvidnosti brambovcev potrebno, da do tiste dobe, ko bodo vsi brambovski feldvebeljni v kompanijskih postajih svoja opravila začeli, vsi neaktivni brambovci vsako spremembo s vojega stanovitega bivališa naznanijo dotičnim c. kr. okrajnim poglavarstvom ali dotičnim mestnim gosposkom (magistratom), če imajo te enako oblast, ali oziroma cesarskim policijskim gosposkam, kjer so take, in da se vrh tega tudi pri oni gosposki gori imenovane vrste, v ktere uredovo okoliše so se stanovitno preselili, oglasijo naj dalje v osmih dneh.

Verh tega bodo morale poslednjič imenovane gosposke zastran ptujih brambovcev, stanovitno bivajočih v uredovem okolišu svojem, naznanila pošiljati dotičnim politiškim (cesarskim policijskim) gosposkam konec mesca decembra t. l.

Poslednjič se tudi spozna za koristno, da se zapiše v potna lista brambovcev opomba, ktera zadeva njih dolžnost, se oglasevati, in da se ondi sploh razglasi ta dolžnost na pripraven način.

To se občno na znanje daje.

Sigmund Conrad žlahtni Eybesfeld l. r.
c. k. deželni predsednik.

Digitized by Google

23.

Kundmachung des k. k. Landespräsidenten in Krain vom 28. September 1869, Z. 7076,

in Betreff der Competenz zur Betheilung der Landwehrmänner mit Reiseurkunden und des Vorganges bei deren Evidenthaltung.

Aus Anlaß von Anfragen, welche in Betreff der Competenz zur Betheilung der Landwehrmänner mit Reiseurkunden und des Vorganges bei deren Evidenthaltung vorgekommen sind, hat das Präsidium des k. k. Ministeriums für Landesvertheidigung und öffentl. Sicherheit mit dem Erlasse vom 17. September l. J., Z. 563/Pr. L. W., im Einvernehmen mit dem k. k. Ministerium des Innern eröffnet, daß im Grunde der Bestimmung des §. 23 des Landwehrgesetzes vom 13. Mai l. J. (alinea 1) zur Betheilung der nicht activen Landwehrmänner mit Reiseurkunden jene Behörden, beziehungsweise deren Vorsteher competent sind, wie solche nach Maßgabe der Ministerial-Verordnung vom 10. Mai 1867, (R. G. B. Nr. 80), zur Ausfertigung von Reisedokumenten überhaupt berufen erscheinen.

Was die sonstige Anwendung der Bestimmungen der zitirten Verordnung gegenüber den nicht activen Landwehrmännern anbelangt, so hat hinsichtlich der Giltigkeitsdauer der denselben zu erfolgenden Reisedokumente insoferne eine Beschränkung Platz zu greifen, als bei der Bemessung der Dauer auf die Zeit der Ausbildung der Landwehrrecruten und Waffenübungen der Landwehr (§§. 14 und 15 des L. W. G.) Bedacht zu nehmen sein wird.

Es ist demnach bei dem Umstande, als die successive Ausbildung der bei der diesjährigen Stellung assentirten Landwehrrecruten für die Monate Februar und März, beziehungsweise April und Mai des nächsten Jahres in Aussicht genommen ist, die Giltigkeitsdauer der für dieselben auszufertigenden Reiseurkunden nicht über den Monat Jänner 1870 hinaus auszudehnen.

Insoferne sodann die vermöge der weiteren Bestimmung des bereits zitirten §. 23 (alinea 2) zum Zwecke der Evidenthaltung der Angehörigen der Landwehr stattzufindende Meldung jedes Wechsels ihres bleibenden Aufenthaltes bei den betreffenden Evidenthaltungen in Frage gestellt erscheint, so erheischt es das Interesse des allgemeinen Verkehres und des möglichst unbehinderten Erwerbes der Landwehrmänner, daß in analoger Anwendung des §. 16 des Landwehrgesetzes, betreffend die Abhaltung der Controlsversammlungen der Landwehrmänner, die in Rede stehenden Meldungen lediglich in den Compagnieorten bei den dortigen Landwehrfeldwebeln zu erstatten sein werden.

Nachdem jedoch Landwehrfeldwebl für die Compagnie-Bezirke bisher zur Aufstellung noch nicht gelangt sind und zuvörderst in der nächsten Folge nur in beschränkter Anzahl zur Besorgung der unabweislichen Landwehragenden bestellt werden dürften, ist es im Interesse der Evidenthaltung der Landwehrmänner geboten, daß bis zu dem Zeitpunkte, in welchem die sämmtlichen Landwehrfeldwebl in den Compagnieorten ihre Functionen angetreten haben werden, die nicht activen Landwehrmänner jeden Wechsel ihres bleibenden Aufenthaltes den zuständigen k. k. Bezirkshauptmannschaften oder den mit dem Wirkungskreise der letzteren ausgestatteten Magistraten, beziehungsweise den landesfürstlichen Polizeibehörden, wo sich solche befinden, zur Kenntniß bringen und überdieß jener Behörde der vorbemerkten Kathegorie, in deren Amtsbereiche sie ihren bleibenden Aufenthalt nehmen, hierüber längstens innerhalb acht Tagen die Meldung erstatten.

Zudem werden die letztgedachten Behörden über die in deren Amtsbezirke im bleibenden Aufenthalte verweilenden fremden Landwehrmänner den betreffenden zuständigen politischen Behörden (l. f. Polizeibehörden) mit Ende Dezember l. J. Mittheilung zu machen haben.

Endlich stellt es sich als zweckmäßig dar, daß in die Reisedocumente der Landwehrmänner eine entsprechende, die Meldungspflicht derselben zum Gegenstande habende Klausel aufgenommen und auch eine allgemeine Verlautbarung dieser Verpflichtung dortlands in geeigneter Weise Platz greife.

Was hiemit zur allgemeinen Kenntniß gebracht wird.

Sigmund Conrad von Eybesfeld m. p.
k. k. Landespräsident.

Digitized by Google

Gesetz- und Verordnungs-Blatt

für das

Herzogthum Krain.

Jahrgang 1869.

XX. Stück.

Ausgegeben und versendet am 18. October 1869.

Zakonik in ukazni list

za

vojvodstvo kranjsko.

Léto 1869.

XX. dél.

Izdan in razposlan 18. oktobra 1869.

Laibach. Gedruckt bei Rosalia Eger. — V LJUBLJANI. Natisnila Rozalia Eger.

Digitized by Google

24.

Razglas c. k. deželnega predsednika na Kranjskem od 30. septembra 1869, št. 6939,

s kterim se učencem više trgovske učilnice Karola Porges na Dunaju priposnava pravica, stopiti v službo enoletnih dobrovoljcev.

Vsled sklepa, storjenega od c. k. deželnih ministerstev, dogovorno s c. k. državnim ministerstvom na podlogi §. 21. vojne postave od 5. decembra 1868, pripoznava se pravica do enoletne dobrovoljne službe tistim učencem više trgovske učilnice Karola Porges na Dunaju, kteri dokažejo od nižih gimnazij ali od samostalnih nižih realk taka izpričevala, ktera jim sposobnost dajo, stopiti v višo gimnazijo ali višo realko, in kteri učenci so potem dvoletni učni tečaj na viši trgovski učilnici z dobrim vspehom končali.

To se vsled razpisa ministerstva za deželno bran in javno varnost od 18. septembra 1869, št. 4969/II., občno razglaša.

Sigmund Conrad žlahtni Eybesfeld l. r.
c. k. deželni predsednik.

Digitized by Google

24.

Kundmachung des k. k. Landespräsidenten in Krain vom 30. September 1869, Z. 6939,

womit das Recht zum Einjährigen Freiwilligendienste den Schülern der höhern Handelslehranstalt des Karl Porges in Wien zuerkannt wird.

In Folge des von den k. k. Landesministerien einvernehmlich mit dem k. k. Reichskriegsministerium im Grunde des §. 21 des Wehrgesetzes vom 5. Dezember 1868 gefaßten Beschlusses wird denjenigen Schülern der höhern Handels-Lehranstalt des Karl Porges in Wien das Recht zum Einjährigen Freiwilligendienste zuerkannt, welche sich mit Zeugnissen von Untergymnasien oder selbstständigen Unterrealschulen ausweisen, die sie zum Uebertritte in ein Obergymnasium oder in eine Oberrealschule befähigen, und sodann den zweijährigen Fachkurs an der höhern Handelslehranstalt mit gutem Erfolge absolvirt haben.

Dies wird in Folge Erlasses des Ministeriums für Landesvertheidigung und öffentl. Sicherheit vom 18. September 1869, Z. 4969/IL, zur öffentlichen Kenntniß gebracht.

Sigmund Conrad von Eybesfeld m. p.
k. k. Landespräsident.

Digitized by Google

Gesetz- und Verordnungs-Blatt

für das

Herzogthum Krain.

Jahrgang 1869.

XXI. Stück.

Ausgegeben und versendet am 23. October 1869.

Zakonik in ukazni list

za

vojvodstvo kranjsko.

Léto 1869.

XXI. dél.

Izdan in razposlan 23. oktobra 1869.

Laibach. Gedruckt bei Rosalia Eger. — V LJUBLJANI. Natisnila Rozalia Eger.

Digitized by Google

25.

Razpis c. k. deželnega predsednika na Kranjskem od 9. oktobra 1869, št. 7266,

s kterim se razglaša to, da brambovci, kteri še niso prestopili 3. razreda starosti, k ženitvi potrebujejo posebne dovolitve.

V zmislu § 52 vojne postave ne veljajo splošne postave in ukazi za brambovce zastran nih ženitve, ako še niso prestopili 3. razreda starosti.

Tedaj potrebujejo brambovci, ako se hočejo ženiti, k temu posebne dovolitve. To dovolitev podeliti je po § 27 (lit. c.) brambovske postave poklican minister za deželno bran.

Z ozirom na daljo odločbo ravno imenovanega § brambovske postave, po kteri odločbi smé minister za deželno bran, spolnovaje zastran deželne brani sebi izročeno področje, to pravico, če je treba, preizročevati deželni vladi, je c. kr. ministerstvo za deželno bran z razpisom od 30. septembra 1869, št. 718, pr. d. br. c. kr. deželno vlado pooblastilo, da smé ona dogovorno z c. kr. brambovsko komando v Gradcu v izročenem področju razsojevati prošnje za dovolitev v ženitev tistih brambovcev, ki še niso prestopili 3. razreda starosti.

V tistih primerlajih, ko bi se ne moglo doseči soglasje med deželno vlado in brambovsko komando zastran tega, ali se ima kaka prošnja za dovolitve v ženitev uslišati ali odreči, si pridržuje razsodbo c. kr. ministerstvo za deželno bran.

Prošnje za te posebne dovolitve v ženitev brambovcev se imajo položiti v Ljubljani pri magistratu, na deželi pa pri c. kr. okrajnih poglavarstvih ter se morajo podpreti z potrebnimi pismenimi razloki.

To se na znanje daje brambovcem, županstvom in faram.

Sigmund Conrad žlahtni Eybesfeld l. r.
c. k. deželni predsednik.

Digitized by Google

25.

Erlaß des k. k. Landespräsidenten für Krain vom 9. October 1869, Nr. 7266,

womit verlautbart wird, daß die Landwehrmänner, welche die dritte Altersclasse noch nicht überschritten haben, zur Verehelichung einer besondern Bewilligung bedürfen.

Im Sinne des § 52 des Wehrgesetzes finden auf die Landwehrmannschaft, insoferne dieselbe die 3. Altersclasse nicht überschritten hat, rücksichtlich der Verehelichung die allgemeinen Gesetze und Vorschriften keine Anwendung.

Landwehrmänner der erwähnten Kategorie bedürfen demnach, wenn sie sich verehlichen wollen, hiezu einer besondern Ehebewilligung.

Zur Ertheilung dieser Letzteren ist nach § 27 (lit. c.) des Landwehrgesetzes der Landesvertheidigungsminister berufen. Mit Rücksicht auf die weitere Bestimmung des eben zitirten § des Landwehrgesetzes, welcher zu Folge der Landesvertheidigungsminister zur Ausübung des ihm hinsichtlich der Landwehr gesetzlich eingeräumten Wirkungskreises die Landesstelle nach Bedarf delegiren kann, hat das k. k. Landesvertheidigungs-Ministerium mit dem Erlasse vom 30. September 1869, Nr. 718 Pr. L. W. die k. k. Landesregierung ermächtigt im Einvernehmen mit dem k. k. Landwehr-Commando in Graz über die vorkommenden Ehebewilligungsgesuche der Landwehrmänner, welche die 3. Altersclasse noch nicht überschritten haben, im übertragenen Wirkungskreise zu entscheiden.

Für solche einschlägige Fälle, in welchen eine Uebereinstimmung der Landesregierung mit dem Landwehr-Commando in Hinsicht der Ertheilung oder Verweigerung der angesuchten besonderen Ehebewilligung nicht erzielt wird, behielt sich das k. k. Landesvertheidigungs-Ministerium die Entscheidung vor.

Die Gesuche um diese besondere Ehebewilligung für Landwehrmänner sind in Laibach bei dem Magistrate, auf dem flachen Lande aber bei den k. k. Bezirkshauptmannschaften, mit der erforderlichen Documentirung zur Begründung des Begehrens, einzubringen.

Dieß wird zur Kenntniß der Landwehrmänner, der Gemeindeämter und der Pfarrämter hiemit verlautbart.

Sigmund Conrad von Eybesfeld m. p.
k. k. Landespräsident.

Digitized by Google

25.

Razpis c. k. deželnega predsednika na Kranjskem od 9. oktobra 1869, št. 7266,

s kterim se razglaša to, da brambovci, kteri še niso prestopili 3. razreda starosti, k ženitvi potrebujejo posebne dovolitve.

V zmislu § 52 vojne postave ne veljajo splošne postave in ukazi za brambovce zastran nih ženitve, ako še niso prestopili 3. razreda starosti.

Tedaj potrebujejo brambovci, ako se hočejo ženiti, k temu posebne dovolitve. To dovolitev podeliti je po § 27 (lit. c.) brambovske postave poklican minister za deželno bran.

Z ozirom na daljo odločbo ravno imenovanega § brambovske postave, po kteri odločbi smé minister za deželno bran, spolnovaje zastran deželne brani sebi izročeno področje, to pravico, če je treba, preizročevati deželni vladi, je c. kr. ministerstvo za deželno bran z razpisom od 30. septembra 1869, št. 718, pr. d. br. c. kr. deželno vlado pooblastilo, da smé ona dogovorno z c. kr. brambovsko komando v Gradcu v izročenem področju razsojevati prošnje za dovolitev v ženitev tistih brambovcev, ki še niso prestopili 3. razreda starosti.

V tistih primerlajih, ko bi se ne moglo doseči soglasje med deželno vlado in brambovsko komando zastran tega, ali se ima kaka prošnja za dovolitve v ženitev uslišati ali odreči, si pridržuje razsodbo c. kr. ministerstvo za deželno bran.

Prošnje za te posebne dovolitve v ženitev brambovcev se imajo položiti v Ljubljani pri magistratu, na deželi pa pri c. kr. okrajnih poglavarstvih ter se morajo podpreti z potrebnimi pismenimi razloki.

To se na znanje daje brambovcem, županstvom in faram.

Sigmund Conrad žlahtni Eybesfeld l. r.
c. k. deželni predsednik.

Digitized by Google

25.

Erlaß des k. k. Landespräsidenten für Krain vom 9. October 1869, Nr. 7266,

womit verlautbart wird, daß die Landwehrmänner, welche die dritte Altersclasse noch nicht überschritten haben, zur Verehelichung einer besondern Bewilligung bedürfen.

Im Sinne des § 52 des Wehrgesetzes finden auf die Landwehrmannschaft, insoferne dieselbe die 3. Altersclasse nicht überschritten hat, rücksichtlich der Verehelichung die allgemeinen Gesetze und Vorschriften keine Anwendung.

Landwehrmänner der erwähnten Kategorie bedürfen demnach, wenn sie sich verehlichen wollen, hiezu einer besondern Ehebewilligung.

Zur Ertheilung dieser Letzteren ist nach § 27 (lit. c.) des Landwehrgesetzes der Landesvertheidigungsminister berufen. Mit Rücksicht auf die weitere Bestimmung des eben zitirten § des Landwehrgesetzes, welcher zu Folge der Landesvertheidigungsminister zur Ausübung des ihm hinsichtlich der Landwehr gesetzlich eingeräumten Wirkungskreises die Landesstelle nach Bedarf delegiren kann, hat das k. k. Landesvertheidigungs-Ministerium mit dem Erlasse vom 30. September 1869, Nr. 718 Pr. L. W. die k. k. Landesregierung ermächtigt im Einvernehmen mit dem k. k. Landwehr-Commando in Graz über die vorkommenden Ehebewilligungsgesuche der Landwehrmänner, welche die 3. Altersclasse noch nicht überschritten haben, im übertragenen Wirkungskreise zu entscheiden.

Für solche einschlägige Fälle, in welchen eine Uebereinstimmung der Landesregierung mit dem Landwehr-Commando in Hinsicht der Ertheilung oder Verweigerung der angesuchten besonderen Ehebewilligung nicht erzielt wird, behielt sich das k. k. Landesvertheidigungs-Ministerium die Entscheidung vor.

Die Gesuche um diese besondere Ehebewilligung für Landwehrmänner sind in Laibach bei dem Magistrate, auf dem flachen Lande aber bei den k. k. Bezirkshauptmannschaften, mit der erforderlichen Documentirung zur Begründung des Begehrens, einzubringen.

Dieß wird zur Kenntniß der Landwehrmänner, der Gemeindeämter und der Pfarrämter hiemit verlautbart.

Sigmund Conrad von Eybesfeld m. p.
k. k. Landespräsident.

Digitized by Google

Digitized by Google

Gesetz- und Verordnungs-Blatt

für das

Herzogthum Krain.

Jahrgang 1869.

XXII. Stück.

Ausgegeben und versendet am 11. November 1869.

Zakonik in ukazni list

za

vojvodstvo kranjsko.

Leto 1869.

XXII. dél.

Izdan in razposlan 11. novembra 1869.

Laibach. Gedruckt bei Rosalia Eger. — V Ljubljani. Natisnila Rozalia Eger.

Digitized by Google

26.

Razpis c. k. deželnega predsednika za Kranjsko od 12. oktobra 1869, št. 7496,

s kterim se razglaša kazalo tistih zdravil, ktera so zapopadena v novem izdatku lekarskega pravilnika, *Pharmacopöa austriaca Editio sexta*, razglašenem z visokim razpisom c. k. ministra za notranje reči, in ktera zdravila z ozirom na to, da se od zdravnikov sploh nar bolj potrebujejo in zapisujejo, v vsih lekarnicah (apotekah) na Kranjskem kakor zapovedana zdravila pripravljena biti morajo.

V sledečem se po zaukazu c. k. ministra za notranje reči od **15.** maja **1869**, št. **7175** občno razglaša sestavljeno kazalo tistih zdravil, ktera so zapopadena v novem izdatku lekarskega pravilnika, *Pharmacopöa austriaca Editio sexta*, razglašenem z visokim razpisom c. k. ministra za notranje reči od **15.** maja **1869** (Drž. zak. št. **77**), in ktera zdravila z ozirom na to, da se od zdravnikov sploh nar bolj potrebujejo in zapisujejo, v vsih lekarnicah (apotekah) na Kranjskem kakor zapovedana zdravila *Medicamina obligata* od **1.** oktobra t. l. pripravljena biti morajo.

Sigmund Conrad žlahtni Eybesfeld l. r.
c. k. deželni predsednik.

Priloga.

Kazalo

tistih zdravil, ktera so zapopadena v novem izdatku lekarskega privilnika, *Pharmacopöa austriaca Editio sexta*, razglašenem z visokim razpisom c. k. ministra za notranje reči od **15.** maja **1869** (Drž. zak. št. **77**), in ktera zdravila z ozirom na to, da jih zdravniki sploh nar bolj rabijo in zapisujejo, v vsih lekarnicah (apotekah) na Kranjskem kakor zapovedana zdravila *medicamina obligata* od **1.** oktobra t. l. pripravljena biti morajo.

1	Absinthii herba.	22	Amygdalae amarae.
2	Acetum.	23	„ dulces.
3	„ aromaticum.	24	Anisi stellati fructus.
4	Acidum aceticum concentr.	25	Aqua calcis.
5	„ carbolicum.	26	„ chamomillae.
6	„ hydrochloricum pur.	27	„ chlori.
7	„ nitricum concent. pur.	28	„ cinnamomi simpl.
8	„ sulfuricum concent.	29	„ destillata simpl.
9	„ phosphoricum pur.	30	„ laurocerasi.
10	„ tannicum.	31	„ menthae crispae.
11	„ tartaricum.	32	„ „ piperitae.
12	Aether depuratus.	33	„ rosarum.
13	„ aceticus.	34	„ vegeto mineralis Goulardi.
14	Agaricus chyrurgorum.	35	Argentum nitricum fusum.
15	Aloë.	36	Arnicae flores, folia et radix.
16	Althaeae herb. et rad.	37	Asae foetidae succus lacteus.
17	Alumen.	38	† Atropinum sulfuricum.
18	Ammonia.	39	Axungia porci.
19	Ammoniacum.	40	Balsamum copaivae.
20	Ammonium acetic. solut.	41	„ peruvianum.
21	Ammonium chlorat.	42	† Belladonae folia et radix.

Digitized by Google

26.

Erlaß des k. k. Landespräsidenten für Krain vom 12. October 1869, Z. 7496,

womit das Verzeichniß derjenigen in der mit dem h. Erlasse des k. k. Ministers des Innern vom 15. Mai 1869, Z. 7175, veröffentlichten neuen Ausgabe der Pharmacopöa austriaca Editio sexta enthaltenen Arzneimittel bekannt gemacht wird, welche mit Rücksicht auf den allgemeinen Arzneibedarf und die Verschreibung der Mehrzahl der Aerzte in allen Apotheken des Kronlandes Krain als sogenannte Medicamina obligata vorräthig sein müssen.

Nachstehend wird das über Anordnung des k. k. Ministers des Innern vom 15. Mai 1869, Z. 7175, zusammengestellte Verzeichniß derjenigen in der mit dem hohen Erlasse des k. k. Ministers des Innern vom 15. Mai 1869 (R. G. B. Nr. 77) veröffentlichten neuen Ausgabe der Pharmacopöa austriaca Editio sexta enthaltenen Arzneimittel, welche mit Rücksicht auf den allgemeinen Arzneibedarf und die Verschreibung der Mehrzahl der Aerzte in allen Apotheken des Kronlandes Krain als sogenannte Medicamina obligata vom 1. October d. J. an vorräthig sein müssen, allgemein kundgemacht.

Sigmund Conrad von Eybesfeld m. p.
k. k. Landespräsident.

Beilage.

Verzeichniß

derjenigen in der mit dem hohen Erlasse des k. k. Ministers des Innern vom 15. Mai 1869 (R. G. Bl. Nr. 77) veröffentlichten neuen Ausgabe der Pharmacopöa austriaca Editio sexta enthaltenen Arzneimitteln, welche mit Rücksicht auf den allgemeinen Arzneibedarf und die Vorschreibung der Mehrzahl der Aerzte in allen Apotheken des Kronlandes Krain als sogenannte Medicamina obligata vom 1. October d. J. an vorräthig sein müssen.

1	Absinthii herba.	22	Amygdalae amarae.
2	Acetum.	23	„ dulces.
3	„ aromaticum.	24	Anisi stellati fructus.
4	Acidum aceticum concentr.	25	Aqua calcis.
5	„ carbolicum.	26	„ chamomillae.
6	„ hydrochloricum pur.	27	„ chlori.
7	„ nitricum concent. pur.	28	„ cinnamomi simpl.
8	„ sulfuricum concent.	29	„ destillata simpl.
9	„ phosphoricum pur.	30	„ laurocerasi.
10	„ tannicum.	31	„ menthae crispae.
11	„ tartaricum.	32	„ „ piperitae.
12	Aether depuratus.	33	„ rosarum.
13	„ aceticus.	34	„ vegeto mineralis Goulardi.
14	Agaricus chyrurgorum.	35	Argentum nitricum fusum.
15	Aloë.	36	Arnicae flores, folia et radix.
16	Althaeae herb. et rad.	37	Asae foetidae succus lacteus.
17	Alumen.	38	† Atropinum sulfuricum.
18	Ammonia.	39	Axungia porci.
19	Ammoniacum.	40	Balsamum copaivae.
20	Ammonium acetic. solut.	41	„ peruvianum.
21	Ammonium chlorat.	42	† Belladonae folia et radix.

Digitized by Google

147	Oleum olivarum.	184	Spiritus vini rectificatus.
148	„ ricini.	185	Spongia pressa.
149	Ononidis radix.	186	Stibium sulfuratum aurant.
150	† Opium.	187	Sulfur sublimatum.
151	Oxymel scillae.	188	Syrupus aurantiorum.
152	„ simplex.	189	„ diacodii.
153	Papaveris somniferi capsulae.	190	„ mannatus.
154	Plumbum aceticum.	191	„ rhei.
155	„ „ basicum solut.	192	„ rubi idaei.
156	„ oxydatum.	193	„ simplex.
157	Pulpa tamarindorum depurat.	194	Tamarindus.
158	Pulvis aërophorus.	195	Taraxaci herba et radix.
159	„ Doveri.	196	Tinctura amara.
160	Punicae granati cortex radicis.	197	„ arnicae.
161	Ratanhae radix.	198	„ cinnamomi.
162	Resina jalapae.	199	† „ digitalis.
163	Rhei radix.	200	„ jodi.
164	Roob sambuci.	201	„ malatis ferri.
165	Sabadillae fructus.	202	† „ opii crocata.
166	† Sabinae summitates.	203	„ „ simplex.
167	Salep radix.	204	„ rhei aquosa.
168	Salviae folia.	205	Trifolii fibrini folia.
169	Sambuci flores.	206	Trochisci santonini.
170	Santoninum.	207	Unguentum aromaticum.
171	Saccharum lactis.	208	„ hydrargyri.
172	Sapo kalinus.	209	„ juniperi.
173	„ medicinalis.	210	„ plumbi acetici.
174	Scillae squamae.	211	„ sabadillae.
175	† Secale cornutum.	212	„ simplex.
176	Sennae folia.	213	„ sulfuratum.
177	Sinapis semina.	214	Valerianae radix.
178	Species althaeae.	215	† Veratrinum.
179	„ pectorales.	216	Verbasci corollae.
180	Spiritus aetheris.	217	Zincum aceticum.
181	„ aromaticus.	218	„ chloratum.
182	„ camphoratus.	219	„ oxydatum.
183	„ saponatus.	220	„ sulfuricum.

27.

Razpis c. k. deželnega predsednika na Kranjskem od 18. oktobra 1869, št. 6921,

v kterem se natanko pové, kako se imajo v rasvidu imeti neuversteni rekruti, urlavbarji in reservisti o začasni premembi svojega bivališča.

Po zaukazu c. k. ministerstva za deželno bran in javno varnost od 16. septembra 1869, št. 4883/II. se razglaša v sledečem natisku okoljni ukaz c. k. držav-

Digitized by Google

147	Oleum olivarum.	184	Spiritus vini rectificatus.
148	„ ricini.	185	Spongia pressa.
149	Ononidis radix.	186	Stibium sulfuratum aurant.
150	† Opium.	187	Sulfur sublimatum.
151	Oxymel scillae.	188	Syrupus aurantiorum.
152	„ simplex.	189	„ diacodii.
153	Papaveris somniferi capsulae.	190	„ mannatus.
154	Plumbum aceticum.	191	„ rhei.
155	„ „ basicum solut.	192	„ rubi idaei.
156	„ oxydatum.	193	„ simplex.
157	Pulpa tamarindorum depurat.	194	Tamarindus.
158	Pulvis aërophorus.	195	Taraxaci herba et radix.
159	„ Doveri.	196	Tinctura amara.
160	Punicae granati cortex radicis.	197	„ arnicae.
161	Ratanhae radix.	198	„ cinnamomi.
162	Resina jalapae.	199	† „ digitalis.
163	Rhei radix.	200	„ jodi.
164	Roob sambuci.	201	„ malatis ferri.
165	Sabadillae fructus.	202	† „ opii crocata.
166	† Sabinae summitates.	203	„ „ simplex.
167	Salep radix.	204	„ rhei aquosa.
168	Salviae folia.	205	Trifolii fibrini folia.
169	Sambuci flores.	206	Trochisci santonini.
170	Santoninum.	207	Unguentum aromaticum.
171	Saccharum lactis.	208	„ hydrargyri.
172	Sapo kalinus.	209	„ juniperi.
173	„ medicinalis.	210	„ plumbi acetici.
174	Scillae squamae.	211	„ sabadillae.
175	† Secale cornutum.	212	„ simplex.
176	Sennae folia.	213	„ sulfuratum.
177	Sinapis semina.	214	Valerianae radix.
178	Species althaeae.	215	† Veratrinum.
179	„ pectorales.	216	Verbasci corollae.
180	Spiritus aetheris.	217	Zincum aceticum.
181	„ aromaticus.	218	„ chloratum.
182	„ camphoratus.	219	„ oxydatum.
183	„ saponatus.	220	„ sulfuricum.

27.

Erlaß des k. k. Landespräsidenten für Krain vom 18. October 1869, Nr. 6921,

womit das Evidenzverfahren bei zeitlichen Aufenthalts-Veränderungen der uneingereihten Rekruten, Urlauber und Reservemänner vorgezeichnet wird.

Im Auftrage des k. k. Ministeriums für Landesvertheidigung und öffentliche Sicherheit vom 16. September 1869 Nr. 4883 II. wird die Circularverordnung des k. k. Reichs-

Digitized by Google

nega vojnega ministerstva od 6. septembra 1869, razred 2 št. 6523, ki zadeva to, kako se imajo v razvidu imeti neuvrsteni rekruti, urlavbarji in reservisti o začasni premembi svojega bivališča.

Sigmund Conrad žlahtni Eybesfeld l. r.
c. k. deželni predsednik.

Priloga.

Okoljni ukaz

c. k. državnega vojnega ministerstva od 6. septembra 1869, razred 2 št. 6523.

Z ozirom na § 53 vojne postave od 5. decembra 1868 in § 54 XL. postavnega članka od leta 1868 zastran brambine moči se dogovorno z dotičnimi c. kr. in kr. ogerskimi ministerstvi razjasnuje v občno spolnovanje to-le: Pri urlavbarjih in reservistih, ako v tem času, ko stojéjo pod civilno oblastjo, kam popotvati hočejo, se imajo rabiti tisti predpisi, ki veljajo za civilne osebe, vse dozdaj obstoječe omejitve pa, ktere niso vterjene v vojni postav (XL. postavni članek) ter se ne potrebujejo za razvidnost, nimajo več nobene veljave.

Tedaj imajo dotične politiške gosposke oblast, vojakom imenovane vrste dajati potne liste, in pri temu se več ne potrebuje nobene vložene zavarščine (kavcije), nobenega delavskega spričevala ali dokaza zastran zadostnega živeža i t. d.

Okrajne gosposke (stolnik) pa vendar dolžnost imajo, to vsakrat precej naznaniti dotični vojni (mornarski) dopolnivni okrajni komandi, da ona za to skrbi, da se ta reč zapiše v razvidni zapisnik za urlavbarje in reserviste.

Potne varšine (kavcije), ktere so zdaj vpoložene, se imajo dotičnim vojakom izročiti, kadar svoje potne liste nazaj prinesó.

Urlavbarji in reservisti imajo dolžnost, kakor hitro v svojo občino dojdejo, se nemudoma oglasiti pri dotičnem županu ter mu pokazati svoj urlavbarski list ali svojo reservno karto.

Ako premeni urlavbar ali reservist svoje bivališče za časno, in k temu ne potrebuje potnega lista, tedaj se mora poprej ustmeno ali pismeno oglasiti pri svojem županu in mu naznaniti svoje novo bivališče.

Ta odločba velja tudi takrat, kadar urlavbar ali reservist odide iz svojega za nekaj časa izvoljenega bivališča.

V obeh primérljajih imajo župani, če nepričijočnost traja čez štiri tedne, take premembe bivališča urlavbarjev in reservistov naznanjati po spiskih svoji okrajni gosposki (stolniku) konec vsacega mesca.

Digitized by Google

kriegsministeriums vom 6. September 1869 Abth. 2 Nr. 6523 über das Evidenzverfahren bei zeitlichen Aufenthaltsveränderungen der uneingereihten Rekruten, Urlauber und Reservemänner im nachstehenden Abdrucke verlautbart.

Sigmund Conrad von Eybesfeld m. p.
k. k. Landespräsident.

Beilage.

Circular-Verordnung

des k. k. Reichskriegsministeriums vom 6. September 1869, Abtheilung 2 Nr. 6523.

Mit Bezug auf den §. 53 des Wehrgesetzes vom 5. December 1868 und §. 54 des **XL.** Gesetzartikels vom Jahre 1868 über die Wehrkraft wird im Einvernehmen mit den betheiligten k. k. und königl. ungarischen Ministerien zur allgemeinen Darnachachtung erklärt, daß bei den Urlaubern und Reservemännern, wenn sie während der Zeit, als sie der Civiljurisdiction unterstehen, eine Reise antreten wollen, nur die für Civilpersonen geltenden Vorschriften Anwendung zu finden haben, und daß alle bisher bestandenen Beschränkungen, welche in dem Wehrgesetze (**XL.** Gesetzartikel) nicht begründet und für die Evidenthaltung nicht erforderlich sind, außer Wirksamkeit treten.

Es sind daher zur Verabfolgung der Reiseurkunden an die Soldaten der bezeichneten Kategorie die betreffenden politischen Behörden berechtigt, und es hat auf eine militärbehördliche Licenz, Erlag einer Caution, Beibringung eines Arbeitszeugnisses oder Nachweis hinreichender Subsistenzmittel u. dgl. nicht mehr anzukommen.

Die Bezirksbehörden (der Stuhlrichter) sind jedoch verpflichtet, von Fall zu Fall das zuständige Heeres- (Marine-) Ergänzungsbezirks-Commando unverweilt zu verständigen, damit dieses das Weitere wegen Vormerkung im Evidenzprotokolle über Urlauber und Reservemänner veranlassen könne.

Die dermal deponirten Reisecautionen sind den betreffenden Soldaten bei Rückstellung der Reisepässe zu erfolgen.

Die Urlauber und Reservemänner sind verpflichtet, bei ihrem Einlangen in der Heimatsgemeinde sich unverzüglich bei dem betreffenden Ortsvorstande unter Vorweisung ihrer Urlaubspässe oder Reservekarten zu melden.

Wenn ein Urlauber oder Reservemann seinen Aufenthaltsort zeitlich verändert, ohne hiezu eine Reiseurkunde zu bedürfen, so hat er vorher dem Gemeindevorsteher unter Angabe des neuen Aufenthaltsortes mündlich oder schriftlich die Meldung zu erstatten.

Diese Bestimmung findet auch dann Anwendung, wenn sich der Urlauber oder Reservemann aus seinem zeitlich gewählten Aufenthaltsorte entfernt.

In beiden Fällen haben die Gemeindevorsteher, wenn die Dauer der Abwesenheit vier Wochen überschreitet, solche Aufenthaltsveränderungen der Urlauber und Reservemänner der Bezirksbehörde (dem Stuhlrichter) ihres Bereiches, Ende jedes Monates mittelst Verzeichnissen zur Kenntniß zu bringen.

Digitized by Google

Ta spisek mora imeti sledeče predelke:

1. Ime in priimek vojaka;
2. vojaško truplo (napravo), pod kterega spada;
3. Okrajno gosposko (stolnika), pri kteri vojak stoji v razvidu. (Ta predelek se ima izpolniti samo pri tistih urlavbarjih in reservistih, kteri odidejo iz svojega, si začasno izvoljenege bivališča);
4. Občino, okraj (komitat i. t. d.) in deželo, kamor se urlavbar ali reservist podá, in
5. Terpež nepričijočnosti.

Okrajna gosposka (stolnik) naredi iz teh spiskov priméren izpisek, ter ga pošlje po dotični politiški razvidni gosposki na dotično vojno (mornarsko) dopolnivno okrajno komando, ktera to zapiše v razvidne zapisnike.

Premembe v bivališču, ktere ne trajajo čez štiri tedne, mora župan sicer zapisati, pa mu ni treba, jih jemati v gori imenovane mesečne premembne izkaze.

Rekruti, ki še niso uvrsteni, niso sicer do svoje uvrstitve podvrženi tistim omejitvam, pod ktere spadajo urlavbarji in reservisti zastran potrebne razvidnosti, pa morajo vendar pripravljeni biti, ob času uvrstitve v službo stopiti, če ne, padejo po ostrosti postave pod kazen, torej morajo tudi skrbeti, da se v pravem času dotični razvidni gosposki to na znanje dá, ko bi svoje bivališče spremenili dalje ko do 1. dan oktobra; kajti ta dan stopijo po § 93 točka 4 poduka k izpeljavi vojne postave v vrsto takih, ki so do poklica na urlavbu, torej imajo tudi dolžnost teh prevzeti.

Kar zadeva take neuvrstene rekrute, urlavbarje in reserviste, kteri, iskaje si svoj zaslužek, se udinjajo na kupčijskih ladijah, se morajo v namen gotove kontrole zastran razvidnosti razun od okrajnih gosposk (stolnikov) sestavljenega spiska (imenika) narejati še posebni izkazi od dotičnih udov mornarske uprave, kteri udje so pooblaščeni, z privolenjem politiške gosposke dajati dovolitve k pomorski vožnji, ter se morajo ti izkazi konec vsacega mesca pošiljati osrednim pristaniškim uradnijam, ktere jih bodo pošiljale dotičnim dopolnivnim okrajnim komandam.

Da se vstop in izstop iz ladije neuvrstnih rekrutov, urlavbarjev in reservistev v ptujih pristaniših enako v razvidu imá, morajo tudi c. in kr. konzularske uradnije enako kakor udje mornarske uprave imenovane izkaze konec vsacega mesca pošiljati osredni mornarski gosposki, ta imá iz njih narejati skupne izkaze, razločene po dopolnivnih okrajih vojakov, in jih pošiljati vsak mesec dotičnim komandam.

Vrh tega se morajo v zlajšanje razvidnosti imenovani vojaki v imenik kupčijskih ladij izrekoma zapisati po svoji lastnosti kot: neuvrsteni rekruti, urlavbarji ali reservisti.

Digitized by Google

Das Verzeichniß hat folgende Rubriken zu enthalten:

1. Vor- und Zuname des Soldaten;

2. Truppenkörper (Anstalt), zu welchem er gehört;

3. Bezirksbehörde (Stuhlrichter), bei welcher der Soldat in der Evidenz steht. (Diese Rubrik ist nur bei jenen Urlaubern oder Reservemännern auszufüllen, welche sich aus ihrem zeitlich gewählten Aufenthaltsorte entfernen);

4. Ortsgemeinde, Bezirk (Comitat rc.) und Land, wohin der Urlauber oder Reservemann sich begibt, und

5. Dauer der Abwesenheit.

Die Bezirksbehörde (Stuhlrichter) übermittelt sodann die entsprechend verfaßten Auszüge aus diesen Verzeichnissen im Wege der betreffenden politischen Evidenzbehörde an das zuständige Heeres- (Marine-) Ergänzungsbezirks-Commando, welches die Vormerkung in den Evidenzprotokollen veranlaßt.

Veränderungen des Aufenthaltes, welche die Dauer von vier Wochen nicht überschreiten, sind von dem Gemeindevorsteher zwar vorzumerken, es ist jedoch nicht erforderlich, dieselben in die vorbezeichneten monatlichen Veränderungsausweise aufzunehmen.

Die uneingereihten Rekruten sind zwar bis zu ihrer Einreihung jenen Beschränkungen nicht unterworfen, welchen die Urlauber und Reservemänner behufs der erforderlichen Evidenthaltung unterliegen; gleichwohl müssen sie bei Vermeidung der sonst nach der Strenge der Gesetze eintretenden Strafe zur Zeit der Einreihung zum Dienstantritte verfügbar sein und daher auch Vorsorge treffen, daß eine etwa über den 1. October hinausreichende Veränderung ihres Aufenthaltsortes, mit welchem Zeitpunkte sie laut §. 93, Punkt 4 der Instruction zur Ausführung der Wehrgesetze, in die Kategorie der bis zur Einberufung Beurlaubten treten, daher auch die Obliegenheiten der Letzteren übernehmen, zeitgerecht der betreffenden Evidenzbehörde bekannt gegeben werden.

Ueber die uneingereihten Rekruten, Urlauber und Reservemänner, die in Erfüllung ihres Erwerbes sich auf Handelsschiffen hauern lassen, sind im Zwecke der sicheren Controle bezüglich Evidenthaltung, nebst dem von den Bezirksbehörden (Stuhlrichtern) zusammenzustellenden Verzeichnisse, auch noch besondere Ausweise, von den mit Zustimmung der politischen Behörde zur Ausstellung von Seereise-Bewilligungen (Matrikeln) kompetenten Organen der Seeverwaltung zu verfassen und Ende jedes Monates den Central-Hafenämtern einzusenden, welche dieselben ebenfalls monatlich den betreffenden Ergänzungsbezirks-Commanden zu übermitteln haben werden.

Für die analoge Evidenthaltung der Ein- und Ausschiffungen der uneingereihten Rekruten, Urlauber und Reservemänner in den ausländischen Häfen haben auch die k. und k. Consularämter gleich den Organen der Seeverwaltung die erwähnten Ausweise Ende jedes Monates und zwar der Centralseebehörde einzusenden, welch' Letztere hierüber Totalausweise nach den Ergänzungsbezirken der Mannschaft geschieden, zu verfassen und ebenfalls monatlich den betreffenden Commanden zu übermitteln haben wird.

Ueberdies hat zur Erleichterung der Evidenthaltung die erwähnte Mannschaft unter ausdrücklicher Bezeichnung ihrer Eigenschaft, als: uneingereihte Rekruten, Urlauber oder Reservemänner, in der Musterrolle der Handelsschiffe ersichtlich gemacht zu werden.

Digitized by Google

Da bode tistim možem, ki so vezàni, služiti v redovni armadi ali pri mornarstvu, mogoče, vsakokrat na poklic vojaške gosposke stopiti v službo (§ 10 vojne postave in XL. postavni članek), se smé urlavbarjem dovoliti pomorska vožna samo za avstrijsko-ogerske ladije pri manjšem in večem obrežnem brodarjenji (voženji) *(cabotaggio picolo c grande)*, in da se razvidnost lajše pelje, se mora vsaka dovolitev v [illegible]darjenje, dokler se ti može ne prestavijo v reservo, tako utesniti, da velja samo za 5 do 6 mescev.

Ker morajo poslednjič neuvrsteni rekruti ob času uvrstitve, ki se napravi vsako leta 1. dan oktobra, pripravljeni biti za vstop v službo, se smé rekrutom tudi za manjše obrežno brodarjenje dovolitev k pomorski vožnji čez imenovano dobo, in sicer neovrstenim rekrutom mornarstva samo z privoljenjem c. kr. pristaniškega admiralata u Polju podeliti.

Omejitve popotovanja neuvrstenih rekrutov in urlavbarjev zadevajo politiške gosposke, in udje mornarske uprave imajo, kar se tega tiče, samo to dolžnost, da, kadar imenik (matico) narejajo, na tanko zapišejo omejetiv, ktera je v dotičnem dovolitvenem listu od politiške gosposke zaznamvana.

Za vse naredbe, ki mornarstvo zadevajo, so v enaki méri odgovorni mornarji, udje mornarske uprave in c. in kr. konzularske uradnije.

Digitized by Google

Damit ferner die im Verbande des Heeres oder der Kriegsmarine befindlichen Liniendienstpflichtigen in die Lage versetzt werden, jederzeit dem Rufe der Militärbehörden zum Dienste folgen zu können (§. 10 Wehrgesetz und **XL.** Gesetzartikel), kann den Urlaubern die Seereisebewilligung nur für österreichisch-ungarische Schiffe der kleinen und großen Küstenfahrt (cabotaggio picolo e grande) ertheilt werden, und es ist zur bessern Evidenthaltung jede Seereisebewilligung (Matrikel) bis zur Uebersetzung dieser Individuen in die Reserve, auf die Giltigkeitsdauer von 5 bis 6 Monaten zu beschränken.

Nachdem schließlich die uneingereihten Rekruten zur Zeit der mit 1. October jedes Jahres stattfindenden Einreihung zum Dienstantritte verfügbar sein müssen, so ist denselben selbst für die kleine Küstenfahrt die Seereisebewilligung über den erwähnten Zeitpunkt hinaus, und zwar den uneingereihten Rekruten des Heeres nur mit Zustimmung des betreffenden Truppenkörpers, und jenen der Kriegsmarine mit Zustimmung des k. k. Hafen-Admiralates zu Pola zu ertheilen.

Die Beschränkungen der Reisen der uneingereihten Rekruten und Urlauber sind Angelegenheit der politischen Behörden, es liegt daher den Organen der Seeverwaltung in dieser Beziehung lediglich ob, bei Ausfertigung der Matrikel die von der politischen Behörde in den entsprechenden Erlaubnißscheinen vorgezeichneten Beschränkungen auf das Genaueste einzuhalten.

Für alle die Kriegsmarine betreffenden Maßnahmen werden die Schiffer, die Organe der Seeverwaltung und die k. und k. Consular-Aemter in gleichem Maße verantwortlich gemacht.

Digitized by Google

43 Benzoës resina.
44 Bismuthum subnitricum.
45 Calcium carbonicum pur.
46 „ hypochlorosum.
47 „ oxydatum.
48 Columbae radix.
49 Camphora.
50 Cannabis indicae herba.
51 † Cantharis.
52 Caragheen.
53 Carbo ligni depuratus.
54 Centaurii herba florida.
55 Ceratum cetacei.
56 Cetaceum.
57 Chamomillae romanae flores.
58 „ vulgaris flores.
59 Chinae fuscae cortex
60 „ regiae cortex.
61 Chininum sulfuricum.
62 Chloroformium.
63 Cinae flores.
64 Collodium.
65 Cubebae fructus.
66 Cuprum sulfuricum.
67 † Digitalis folia.
68 Electuarium lenitivum.
69 Emplastrum anglicanum.
70 „ cantharidum.
71 „ conii maculati.
72 „ de meliloto.
73 „ diachylon comp.
74 „ „ simpl.
75 „ hydrargyri.
76 † Extractum aconiti.
77 † „ belladonnae.
78 † „ conii maculati.
79 „ gentianae.
80 „ graminis.
81 † „ hyoscyami folior.
82 „ liquiritiae.
83 „ malatis ferri.
84 † „ nucis vomicae.
85 † „ opii.
86 „ ratanhae.
87 „ scillae.
88 † „ secalis cornuti.
89 „ taraxaci.
90 „ trifolii fibrini.
91 Ferrum pulveratum.
92 „ sesquichloratum cryst.
93 Gentianae radix.
94 Glycerinum.

95 Graminis rhizoma.
96 Gummi arabicum.
97 Hirudines.
98 Hydrargyrum.
99 † „ sublimatum corros.
100 † „ chloratum mite.
101 † „ jodatum flavum.
102 † „ oxydatum rubrum.
103 † „ „ flavum.
104 Infusum laxativum.
105 Ipecacuanhae radix.
106 Jalapae radix.
107 Jodum.
108 Kalium aceticum solutum.
109 „ carbonicum depurat.
110 „ chloricum.
111 „ hydro oxydatum.
112 „ hydro tartaricum.
113 „ jodatum.
114 „ hypermanganicum cryst.
115 „ nitricum.
116 „ stibio tartaricum.
117 „ sulfuricum.
118 Kreosotum.
119 Lichen islandicus.
120 Limmentum saponato camphorat.
121 Liquiritiae radix.
122 Liquor acidus Halleri.
123 Lycopodii sporae.
124 Magnesium carbonic. hydro-oxyd.
125 „ hydro-oxydatum.
126 „ oxydatum.
127 „ sulfuricum.
128 Malvae folia et flores.
129 Manna.
130 Mel depuratum.
131 „ rosatum.
132 Menthae folia.
133 Millefolii herba florida.
134 † Morphinum.
135 † „ aceticum.
136 † „ hydrochloricum.
137 Natrium aceticum.
138 „ bicarbonicum.
139 „ boracicum.
140 „ sulfuricum cryst.
141 Oleum amygdalar dulcium.
142 „ cadinum.
143 „ crotonis tiglii.
144 „ hyoscyami coctum.
145 „ jecoris aselli.
146 „ lauri.

Digitized by Google

43	Benzoës resina.
44	Bismuthum subnitricum.
45	Calcium carbonicum pur.
46	„ hypochlorosum.
47	„ oxydatum.
48	Columbae radix.
49	Camphora.
50	Cannabis indicae herba.
51	† Cantharis.
52	Caragheen.
53	Carbo ligni depuratus.
54	Centaurii herba florida.
55	Ceratum cetacei.
56	Cetaceum.
57	Chamomillae romanae flores.
58	„ vulgaris flores.
59	Chinae fuscae cortex
60	„ regiae cortex.
61	Chininum sulfuricum.
62	Chloroformium.
63	Cinae flores.
64	Collodium.
65	Cubebae fructus.
66	Cuprum sulfuricum.
67	† Digitalis folia.
68	Electuarium lenitivum.
69	Emplastrum anglicanum.
70	„ cantharidum.
71	„ conii maculati.
72	„ de meliloto.
73	„ diachylon comp.
74	„ „ simpl.
75	„ hydrargyri.
76	† Extractum aconiti.
77	† „ belladonnae.
78	† „ conii maculati.
79	„ gentianae.
80	„ graminis.
81	† „ hyoscyami folior.
82	„ liquiritiae.
83	„ malatis ferri.
84	† „ nucis vomicae.
85	† „ opii.
86	„ ratanhae.
87	„ scillae.
88	† „ secalis cornuti.
89	„ taraxaci.
90	„ trifolii fibrini.
91	Ferrum pulveratum.
92	„ sesquichloratum cryst.
93	Gentianae radix.
94	Glycerinum.
95	Graminis rhizoma.
96	Gummi arabicum.
97	Hirudines.
98	Hydrargyrum.
99	† „ sublimatum corros.
100	† „ chloratum mite.
101	† „ jodatum flavum.
102	† „ oxydatum rubrum.
103	† „ „ flavum.
104	Infusum laxativum.
105	Ipecacuanhae radix.
106	Jalapae radix.
107	Jodum.
108	Kalium aceticum solutum.
109	„ carbonicum depurat.
110	„ chloricum.
111	„ hydro oxydatum.
112	„ hydro tartaricum.
113	„ jodatum.
114	„ hypermanganicum cryst.
115	„ nitricum.
116	„ stibio tartaricum.
117	„ sulfuricum.
118	Kreosotum.
119	Lichen islandicus.
120	Limmentum saponato camphorat.
121	Liquiritiae radix.
122	Liquor acidus Halleri.
123	Lycopodii sporae.
124	Magnesium carbonic. hydro-oxyd.
125	„ hydro-oxydatum.
126	„ oxydatum.
127	„ sulfuricum.
128	Malvae folia et flores.
129	Manna.
130	Mel depuratum.
131	„ rosatum.
132	Menthae folia.
133	Millefolii herba florida.
134	† Morphinum.
135	† „ aceticum.
136	† „ hydrochloricum.
137	Natrium aceticum.
138	„ bicarbonicum.
139	„ boracicum.
140	„ sulfuricum cryst.
141	Oleum amygdalar dulcium.
142	„ cadinum.
143	„ crotonis tiglii.
144	„ hyoscyami coctum.
145	„ jecoris aselli.
146	„ lauri.

Digitized by Google

147	Oleum olivarum.	184	Spiritus vini rectificatus.
148	„ ricini.	185	Spongia pressa.
149	Ononidis radix.	186	Stibium sulfuratum aurant.
150	† Opium.	187	Sulfur sublimatum.
151	Oxymel scillae.	188	Syrupus aurantiorum.
152	„ simplex.	189	„ diacodii.
153	Papaveris somniferi capsulae.	190	„ mannatus.
154	Plumbum aceticum.	191	„ rhei.
155	„ „ basicum solut.	192	„ rubi idaei.
156	„ oxydatum.	193	„ simplex.
157	Pulpa tamarindorum depurat.	194	Tamarindus.
158	Pulvis aërophorus.	195	Taraxaci herba et radix.
159	„ Doveri.	196	Tinctura amara.
160	Punicae granati cortex radicis.	197	„ arnicae.
161	Ratanhae radix.	198	„ cinnamomi.
162	Resina jalapae.	199	† „ digitalis.
163	Rhei radix.	200	„ jodi.
164	Roob sambuci.	201	„ malatis ferri.
165	Sabadillae fructus.	202	† „ opii crocata.
166	† Sabinae summitates.	203	„ „ simplex.
167	Salep radix.	204	„ rhei aquosa.
168	Salviae folia.	205	Trifolii fibrini folia.
169	Sambuci flores.	206	Trochisci santonini.
170	Santoninum.	207	Unguentum aromaticum.
171	Saccharum lactis.	208	„ hydrargyri.
172	Sapo kalinus.	209	„ juniperi.
173	„ medicinalis.	210	„ plumbi acetici.
174	Scillae squamae.	211	„ sabadillae.
175	† Secale cornutum.	212	„ simplex.
176	Sennae folia.	213	„ sulfuratum.
177	Sinapis semina.	214	Valerianae radix.
178	Species althaeae.	215	† Veratrinum.
179	„ pectorales.	216	Verbasci corollae.
180	Spiritus aetheris.	217	Zincum aceticum.
181	„ aromaticus.	218	„ chloratum.
182	„ camphoratus.	219	„ oxydatum.
183	„ saponatus.	220	„ sulfuricum.

27.

Razpis c. k. deželnega predsednika na Kranjskem od 18. oktobra 1869, št. 6921,

v kterem se natanko povć, kako se imajo v rasvidu imeti neuverstent rekruti, urlavbarji in reservisti o začasni premembi svojega bivališča.

Po zaukazu c. k. ministerstva za deželno bran in javno varnost od 16. septembra 1869, št. 4883/II. se razglaša v sledečem natisku okoljni ukaz c. k. držav-

Digitized by Google

147	Oleum olivarum.	184	Spiritus vini rectificatus.
148	„ ricini.	185	Spongia pressa.
149	Ononidis radix.	186	Stibium sulfuratum aurant.
150	† Opium.	187	Sulfur sublimatum.
151	Oxymel scillae.	188	Syrupus aurantiorum.
152	„ simplex.	189	„ diacodii.
153	Papaveris somniferi capsulae.	190	„ mannatus.
154	Plumbum aceticum.	191	„ rhei.
155	„ „ basicum solut.	192	„ rubi idaei.
156	„ oxydatum.	193	„ simplex.
157	Pulpa tamarindorum depurat.	194	Tamarindus.
158	Pulvis aërophorus.	195	Taraxaci herba et radix.
159	„ Doveri.	196	Tinctura amara.
160	Punicae granati cortex radicis.	197	„ arnicae.
161	Ratanhae radix.	198	„ cinnamomi.
162	Resina jalapae.	199	† „ digitalis.
163	Rhei radix.	200	„ jodi.
164	Roob sambuci.	201	„ malatis ferri.
165	Sabadillae fructus.	202	† „ opii crocata.
166	† Sabinae summitates.	203	„ „ simplex.
167	Salep radix.	204	„ rhei aquosa.
168	Salviae folia.	205	Trifolii fibrini folia.
169	Sambuci flores.	206	Trochisci santonini.
170	Santoninum.	207	Unguentum aromaticum.
171	Saccharum lactis.	208	„ hydrargyri.
172	Sapo kalinus.	209	„ juniperi.
173	„ medicinalis.	210	„ plumbi acetici.
174	Scillae squamae.	211	„ sabadillae.
175	† Secale cornutum.	212	„ simplex.
176	Sennae folia.	213	„ sulfuratum.
177	Sinapis semina.	214	Valerianae radix.
178	Species althaeae.	215	† Veratrinum.
179	„ pectorales.	216	Verbasci corollae.
180	Spiritus aetheris.	217	Zincum aceticum.
181	„ aromaticus.	218	„ chloratum.
182	„ camphoratus.	219	„ oxydatum.
183	„ saponatus.	220	„ sulfuricum.

27.

Erlaß des k. k. Landespräsidenten für Krain vom 18. October 1869, Nr. 6921,

womit das Evidenzverfahren bei zeitlichen Aufenthalts-Veränderungen der uneingereihten Rekruten, Urlauber und Reservemänner vorgezeichnet wird.

Im Auftrage des k. k. Ministeriums für Landesvertheidigung und öffentliche Sicherheit vom 16. September 1869 Nr. 4883 II. wird die Circularverordnung des k. k. Reichs-

Digitized by Google

nega vojnega ministerstva od 6. septembra 1869, razred 2 št. 6523, ki zadeva to, kako se imajo v razvidu imeti neuvrsteni rekruti, urlavbarji in reservisti o začasni premembi svojega bivališča.

Sigmund Conrad žlahtni Eybesfeld l. r.
c. k. deželni predsednik.

Priloga.

Okoljni ukaz

c. k. državnega vojnega ministerstva od 6. septembra 1869, razred 2 št. 6523.

Z ozirom na § 53 vojne postave od 5. decembra 1868 in § 54 XL. postavnega članka od leta 1868 zastran brambine moči se dogovorno z dotičnimi c. kr. in kr. ogerskimi ministerstvi razjasnuje v občno spolnovanje to-le: Pri urlavbarjih in reservistih, ako v tem času, ko stojéjo pod civilno oblastjo, kam popotvati hočejo, se imajo rabiti tisti predpisi, ki veljajo za civilne osebe, vse dozdaj obstoječe omejitve pa, ktere niso vterjene v vojni postav (XL. postavni članek) ter se ne potrebujejo za razvidnost, nimajo več nobene veljave.

Tedaj imajo dotične politiške gosposke oblast, vojakom imenovane vrste dajati potne liste, in pri temu se več ne potrebuje nobene vložene zavarščine (kavcije), nobenega delavskega spričevala ali dokaza zastran zadostnega živeža i t. d.

Okrajne gosposke (stolnik) pa vendar dolžnost imajo, to vsakrat precej naznaniti dotični vojni (mornarski) dopolnivni okrajni komandi, da ona za to skrbi, da se ta reč zapiše v razvidni zapisnik za urlavbarje in reserviste.

Potne varšine (kavcije), ktere so zdaj vpoložene, se imajo dotičnim vojakom izročiti, kadar svoje potne liste nazaj prinesó.

Urlavbarji in reservisti imajo dolžnost, kakor hitro v svojo občino dojdejo, se nemudoma oglasiti pri dotičnem županu ter mu pokazati svoj urlavbarski list ali svojo reservno karto.

Ako premeni urlavbar ali reservist svoje bivališče za časno, in k temu ne potrebuje potnega lista, tedaj se mora poprej ustmeno ali pismeno oglasiti pri svojem županu in mu naznaniti svoje novo bivališče.

Ta odločba velja tudi takrat, kadar urlavbar ali reservist odide iz svojega za nekaj časa izvoljenega bivališča.

V obeh primérljajih imajo župani, če nepričijočnost traja čez štiri tedne, take premembe bivališča urlavbarjev in reservistov naznanjati po spiskih svoji okrajni gosposki (stolniku) konec vsacega mesca.

Digitized by Google

kriegsministeriums vom 6. September 1869 Abth. 2 Nr. 6523 über das Evidenzverfahren bei zeitlichen Aufenthaltsveränderungen der uneingereihten Rekruten, Urlauber und Reservemänner im nachstehenden Abdrucke verlautbart.

Sigmund Conrad von Eybesfeld m. p.
k. k. Landespräsident.

Beilage.

Circular-Verordnung

des k. k. Reichskriegsministeriums vom 6. September 1869, Abtheilung 2 Nr. 6523.

Mit Bezug auf den §. 53 des Wehrgesetzes vom 5. December 1868 und §. 54 des **XL.** Gesetzartikels vom Jahre 1868 über die Wehrkraft wird im Einvernehmen mit den betheiligten k. k. und königl. ungarischen Ministerien zur allgemeinen Darnachachtung erklärt, daß bei den Urlaubern und Reservemännern, wenn sie während der Zeit, als sie der Civiljurisdiction unterstehen, eine Reise antreten wollen, nur die für Civilpersonen geltenden Vorschriften Anwendung zu finden haben, und daß alle bisher bestandenen Beschränkungen, welche in dem Wehrgesetze (XL. Gesetzartikel) nicht begründet und für die Evidenthaltung nicht erforderlich sind, außer Wirksamkeit treten.

Es sind daher zur Verabfolgung der Reiseurkunden an die Soldaten der bezeichneten Kategorie die betreffenden politischen Behörden berechtigt, und es hat auf eine militärbehördliche Licenz, Erlag einer Caution, Beibringung eines Arbeitszeugnisses oder Nachweis hinreichender Subsistenzmittel u. dgl. nicht mehr anzukommen.

Die Bezirksbehörden (der Stuhlrichter) sind jedoch verpflichtet, von Fall zu Fall das zuständige Heeres- (Marine-) Ergänzungsbezirks-Commando unverweilt zu verständigen, damit dieses das Weitere wegen Vormerkung im Evidenzprotokolle über Urlauber und Reservemänner veranlassen könne.

Die dermal deponirten Reisecautionen sind den betreffenden Soldaten bei Rückstellung der Reisepässe zu erfolgen.

Die Urlauber und Reservemänner sind verpflichtet, bei ihrem Einlangen in der Heimatsgemeinde sich unverzüglich bei dem betreffenden Ortsvorstande unter Vorweisung ihrer Urlaubspässe oder Reservekarten zu melden.

Wenn ein Urlauber oder Reservemann seinen Aufenthaltsort zeitlich verändert, ohne hiezu eine Reiseurkunde zu bedürfen, so hat er vorher dem Gemeindevorsteher unter Angabe des neuen Aufenthaltsortes mündlich oder schriftlich die Meldung zu erstatten.

Diese Bestimmung findet auch dann Anwendung, wenn sich der Urlauber oder Reservemann aus seinem zeitlich gewählten Aufenthaltsorte entfernt.

In beiden Fällen haben die Gemeindevorsteher, wenn die Dauer der Abwesenheit vier Wochen überschreitet, solche Aufenthaltsveränderungen der Urlauber und Reservemänner der Bezirksbehörde (dem Stuhlrichter) ihres Bereiches, Ende jedes Monates mittelst Verzeichnissen zur Kenntniß zu bringen.

Digitized by Google

Ta spisek mora imeti sledeče predelke:

1. Ime in priimek vojaka;

2. vojaško truplo (napravo), pod kterega spada;

3. Okrajno gosposko (stolnika), pri kteri vojak stoji v razvidu. (Ta predelek se ima izpolniti samo pri tistih urlavbarjih in reservistih, kteri odidejo iz svojega, si začasno izvoljenega bivališča);

4. Občino, okraj (komitat i. t. d.) in deželo, kamor se urlavbar ali reservist podá, in

5. Terpež nepričijočnosti.

Okrajna gosposka (stolnik) naredi iz teh spiskov priméren izpisek, ter ga pošlje po dotični politiški razvidni gosposki na dotično vojno (mornarsko) dopolnivno okrajno komando, ktera to zapiše v razvidne zapisnike.

Premembe v bivališču, ktere ne trajajo čez štiri tedne, mora župan sicer zapisati, pa mu ni treba, jih jemati v gori imenovane mesečne premembne izkaze.

Rekruti, ki še niso uvrsteni, niso sicer do svoje uvrstitve podvrženi tistim omejitvam, pod ktere spadajo urlavbarji in reservisti zastran potrebne razvidnosti, pa morajo vendar pripravljeni biti, ob času uvrstitve v službo stopiti, če ne, padejo po ostrosti postave pod kazen, torej morajo tudi skrbeti, da se v pravem času dotični razvidni gosposki to na znanje dá, ko bi svoje bivališče spremenili dalje ko do 1. dan oktobra; kajti ta dan stopijo po § 93 točka 4 poduka k izpeljavi vojne postave v vrsto takih, ki so do poklica na urlavbu, torej imajo tudi dolžnost teh prevzeti.

Kar zadeva take neuvrstene rekrute, urlavbarje in reserviste, kteri, iskaje si svoj zaslužek, se udinjajo na kupčijskih ladijah, se morajo v namen gotove kontrole zastran razvidnosti razun od okrajnih gosposk (stolnikov) sestavljenega spiska (imenika) narejati še posebni izkazi od dotičnih udov mornarske uprave, kteri udje so pooblaščeni, z privolenjem politiške gosposke dajati dovolitve k pomorski vožnji, ter se morajo ti izkazi konec vsacega mesca pošiljati osrednim pristaniškim uradnijam, ktere jih bodo pošiljale dotičnim dopolnivnim okrajnim komandam.

Da se vstop in izstop iz ladije neuvrstnih rekrutov, urlavbarjev in reservistev v ptujih pristaniših enako v razvidu imá, morajo tudi c. in kr. konzularske uradnije enako kakor udje mornarske uprave imenovane izkaze konec vsacega mesca pošiljati osredni mornarski gosposki, ta imá iz njih narejati skupne izkaze, razločene po dopolnivnih okrajih vojakov, in jih pošiljati vsak mesec dotičnim komandam.

Vrh tega se morajo v zlajšanje razvidnosti imenovani vojaki v imenik kupčijskih ladij izrekoma zapisati po svoji lastnosti kot: neuvrsteni rekruti, urlavbarji ali reservisti.

Digitized by Google

Das Verzeichniß hat folgende Rubriken zu enthalten:

1. Vor- und Zuname des Soldaten;

2. Truppenkörper (Anstalt), zu welchem er gehört;

3. Bezirksbehörde (Stuhlrichter), bei welcher der Soldat in der Evidenz steht. (Diese Rubrik ist nur bei jenen Urlaubern oder Reservemännern auszufüllen, welche sich aus ihrem zeitlich gewählten Aufenthaltsorte entfernen);

4. Ortsgemeinde, Bezirk (Comitat rc.) und Land, wohin der Urlauber oder Reservemann sich begibt, und

5. Dauer der Abwesenheit.

Die Bezirksbehörde (Stuhlrichter) übermittelt sodann die entsprechend verfaßten Auszüge aus diesen Verzeichnissen im Wege der betreffenden politischen Evidenzbehörde an das zuständige Heeres- (Marine-) Ergänzungsbezirks-Commando, welches die Vormerkung in den Evidenzprotokollen veranlaßt.

Veränderungen des Aufenthaltes, welche die Dauer von vier Wochen nicht überschreiten, sind von dem Gemeindevorsteher zwar vorzumerken, es ist jedoch nicht erforderlich, dieselben in die vorbezeichneten monatlichen Veränderungsausweise aufzunehmen.

Die uneingereihten Rekruten sind zwar bis zu ihrer Einreihung jenen Beschränkungen nicht unterworfen, welchen die Urlauber und Reservemänner behufs der erforderlichen Evidenthaltung unterliegen; gleichwohl müssen sie bei Vermeidung der sonst nach der Strenge der Gesetze eintretenden Strafe zur Zeit der Einreihung zum Dienstantritte verfügbar sein und daher auch Vorsorge treffen, daß eine etwa über den 1. October hinausreichende Veränderung ihres Aufenthaltsortes, mit welchem Zeitpunkte sie laut §. 93, Punkt 4 der Instruction zur Ausführung der Wehrgesetze, in die Kategorie der bis zur Einberufung Beurlaubten treten, daher auch die Obliegenheiten der Letzteren übernehmen, zeitgerecht der betreffenden Evidenzbehörde bekannt gegeben werden.

Ueber die uneingereihten Rekruten, Urlauber und Reservemänner, die in Erfüllung ihres Erwerbes sich auf Handelsschiffen hauern lassen, sind im Zwecke der sicheren Controle bezüglich Evidenthaltung, nebst dem von den Bezirksbehörden (Stuhlrichtern) zusammenzustellenden Verzeichnisse, auch noch besondere Ausweise, von den mit Zustimmung der politischen Behörde zur Ausstellung von Seereise-Bewilligungen (Matrikeln) kompetenten Organen der Seeverwaltung zu verfassen und Ende jedes Monates den Central-Hafenämtern einzusenden, welche dieselben ebenfalls monatlich den betreffenden Ergänzungsbezirks-Commanden zu übermitteln haben werden.

Für die analoge Evidenthaltung der Ein- und Ausschiffungen der uneingereihten Rekruten, Urlauber und Reservemänner in den ausländischen Häfen haben auch die k. und k. Consularämter gleich den Organen der Seeverwaltung die erwähnten Ausweise Ende jedes Monates und zwar der Centralseebehörde einzusenden, welch' Letztere hierüber Totalausweise nach den Ergänzungsbezirken der Mannschaft geschieden, zu verfassen und ebenfalls monatlich den betreffenden Commanden zu übermitteln haben wird.

Ueberdies hat zur Erleichterung der Evidenthaltung die erwähnte Mannschaft unter ausdrücklicher Bezeichnung ihrer Eigenschaft, als: uneingereihte Rekruten, Urlauber oder Reservemänner, in der Musterrolle der Handelsschiffe ersichtlich gemacht zu werden.

Digitized by Google

Da bode tistim možem, ki so vezàni, služiti v redovni armadi ali pri mornarstvu, mogoče, vsakokrat na poklic vojaške gosposke stopiti v službo (§ 10 vojne postave in XL. postavni članek), se smé urlavbarjem dovoliti pomorska vožna samo za avstrijsko-ogerske ladije pri manjšem in večem obrežnem brodarjenji (voženji) *(cabotaggio picolo c grande)*, in da se razvidnost lajše pelje, se mora vsaka dovolitev v [illegible]darjenje, dokler se ti može ne prestavijo v reservo, tako utesniti, da velja samo za 5 do 6 mescev.

Ker morajo poslednjič neuvrsteni rekruti ob času uvrstitve, ki se napravi vsako leta 1. dan oktobra, pripravljeni biti za vstop v službo, se smé rekrutom tudi za manjše obrežno brodarjenje dovolitev k pomorski vožnji čez imenovano dobo, in sicer neovrstenim rekrutom mornarstva samo z privoljenjem c. kr. pristaniškega admiralata u Polju podeliti.

Omejitve popotovanja neuvrstenih rekrutov in urlavbarjev zadevajo politiške gosposke, in udje mornarske uprave imajo, kar se tega tiče, samo to dolžnost, da, kadar imenik (matico) narejajo, na tanko zapišejo omejetiv, ktera je v dotičnem dovolitvenem listu od politiške gosposke zaznamvana.

Za vse naredbe, ki mornarstvo zadevajo, so v enaki méri odgovorni mornarji, udje mornarske uprave in c. in kr. konzularske uradnije.

Digitized by Google

Damit ferner die im Verbande des Heeres oder der Kriegsmarine befindlichen Liniendienstpflichtigen in die Lage versetzt werden, jederzeit dem Rufe der Militärbehörden zum Dienste folgen zu können (§. 10 Wehrgesetz und **XL.** Gesetzartikel), kann den Urlaubern die Seereisebewilligung nur für österreichisch-ungarische Schiffe der kleinen und großen Küstenfahrt (cabotaggio picolo e grande) ertheilt werden, und es ist zur bessern Evidenthaltung jede Seereisebewilligung (Matrikel) bis zur Uebersetzung dieser Individuen in die Reserve, auf die Giltigkeitsdauer von 5 bis 6 Monaten zu beschränken.

Nachdem schließlich die uneingereihten Rekruten zur Zeit der mit 1. October jedes Jahres stattfindenden Einreihung zum Dienstantritte verfügbar sein müssen, so ist denselben selbst für die kleine Küstenfahrt die Seereisebewilligung über den erwähnten Zeitpunkt hinaus, und zwar den uneingereihten Rekruten des Heeres nur mit Zustimmung des betreffenden Truppenkörpers, und jenen der Kriegsmarine mit Zustimmung des k. k. Hafen-Admiralates zu Pola zu ertheilen.

Die Beschränkungen der Reisen der uneingereihten Rekruten und Urlauber sind Angelegenheit der politischen Behörden, es liegt daher den Organen der Seeverwaltung in dieser Beziehung lediglich ob, bei Ausfertigung der Matrikel die von der politischen Behörde in den entsprechenden Erlaubnißscheinen vorgezeichneten Beschränkungen auf das Genaueste einzuhalten.

Für alle die Kriegsmarine betreffenden Maßnahmen werden die Schiffer, die Organe der Seeverwaltung und die k. und k. Consular-Aemter in gleichem Maße verantwortlich gemacht.

Digitized by Google

Digitized by Google

Gesetz- und Verordnungs-Blatt

für das

Herzogthum Krain.

Jahrgang 1869.

XXIII. Stück.

Ausgegeben und versendet am 31. Dezember 1869.

BIBLIOTHEK
DES K. K.
JUSTIZ-MINISTERIUMS

Zakonik in ukazni list

za

vojvodstvo kranjsko.

Léto 1869.

XXIII. dél.

Izdan in razposlan 31. decembra 1869.

Laibach. Gedruckt bei Rosalia Eger. — V LJUBLJANI. Natisnila Rozalia Eger.

Digitized by Google

28.

Razglas c. k. deželnega predsednika za Kranjsko od 20. decembra 1869, št. 9378,

ki zadeva ustanovitev vojaške prehodnine na Kranjskem za čas od 1. januarja do konca decembra 1870.

C. k. ministerstvo za deželno bran in javno varnost je dogovorno z c. k. državnim vojaškim ministerstvom in c. k. finančnim ministerstvom vsled §. 31. predpisa za vojaško ukvartirengo od 15. maja 1851 (Drž. zak. št. 124) izreklo, da povračilo, ktero bo vojaška blagajna plačevala od 1. januarja do konca decembra 1870 za vojaško množtvo od feldvebeljna in enacih šarž navzdol tistemu, ki vojake v kvartirju ima, za kosilo, ktero jim na prehodu praviloma gré, znese na Kranjskem štirnajst (14) krajcarjev a. v.

To se vsled razpisa c. k. ministerstva za deželno bran in javno varnost od 14. decembra 1869 št. 6713/II. 1 očitno razglaša.

Sigmund Conrad žlahtni Eybesfeld l. r.
c. k. deželni predsednik.

29.

Razglas c. k. deželnega predsednika za Kranjsko od 20. decembra 1869, št. 9414,

ki zadeva pripreženino na Kranjskem v letu 1870.

Skupno povračilo, ktero se plačuje za enega konja in eno miljo (naj bo vožnja vojakov, žandarjev, uradnikov, jetnikov, ubogih in poganjancev [šub]; vendar je vožnja poganjancev utesnjena na tiste postaje, kjer se po manjšlivi dražbi ni dosegla niža pripreženina); in tudi brez razločka v najemniku priprege (bodi oficir, vojak ali uradnik) je postavljeno za čas od 1. januarja do konca decembra 1870 v vojvodini Kranjski na osempetdeset (58) novih krajcarjev.

To se razglaša s tem pristavkom, da ostanejo v veljavi tudi vse druge odločbe razpisa c. k. deželne vlade za Kranjsko od 10. oktobra 1859 (dežel. vlad. list 1859, II. oddelek, XVI. del, št. 16), zastran priprege na Kranjskem za čas od 1. januarja do konca decembra 1870.

Sigmund Conrad žlahtni Eybesfeld l. r.
c. k. deželni predsednik.

Digitized by Google

28.

Kundmachung des k. k. Landespräsidenten für Krain vom 20. Dezember 1869, Z. 9378,

betreffend die Festsetzung der Militärdurchzugsgebühr in Krain in dem Zeitraume vom 1. Jänner bis Ende Dezember 1870.

Das k. k. Ministerium für Landesvertheidigung und öffentliche Sicherheit hat im Einvernehmen mit dem k. k. Reichskriegsministerium und dem k. k. Finanzministerium in Gemäßheit des §. 31 der Militär-Einquartierungsvorschrift vom 15. Mai 1851 (R. G. Bl. Nr. 124) die Vergütung, welche das Militär-Aerar in dem Zeitraume vom 1. Jänner bis Ende Dezember 1870 für die der Mannschaft vom Feldwebel und den gleichgestellten Chargen abwärts auf dem Durchzuge von dem Quartierträger reglementmäßig gebührende Mittagskost zu leisten hat, für Krain mit vierzehn (14) Kreuzern ö. W. für die Portion festgestellt.

Dieß wird in Folge Erlasses des k. k. Ministeriums für Landesvertheidigung und öffentliche Sicherheit vom 14. Dezember 1869, Z. 6713/II. 1, zur allgemeinen Kenntniß gebracht.

Sigmund Conrad von Eybesfeld m. p.
k. k. Landespräsident.

29.

Kundmachung des k. k. Landespräsidenten für Krain vom 20. Dezember 1869, Z. 9414,

betreffend den Vorspannspreis in Krain für das Jahr 1870.

Der Gesammtvergütungsbetrag für Ein Vorspannspferd und Eine Meile ohne Unterschied des Geschäftszweiges (Militär-, Gendarmerie-, Beamten-, Arrestanten-, Armen- und Schubfuhren, die Schubvorspann jedoch mit der Beschränkung auf jene Stationen, wo durch Minuendo-Lizitation kein niederer Schubfuhrenpreis erzielt wurde) und des Vorspannsnehmers (Offizier, Mannschaft und Beamte) wird für die Zeit vom 1. Jänner bis Ende Dezember 1870 mit 58 kr. — fünfzig acht Neukreuzern — im Herzogthume Krain festgesetzt.

Indem dieß zur öffentlichen Kenntniß gebracht wird, wird zugleich beigefügt, daß auch alle übrigen Bestimmungen des Erlasses der k. k. Landesregierung für Krain vom 10. October 1859 (L. R. B. 1859, II. Theil, XVI. Stück, Nr. 16) bezüglich der Vorspann in Krain vom 1. Jänner bis Ende Dezember 1870 aufrecht verbleiben.

Sigmund Conrad von Eybesfeld m. p.
k. k. Landespräsident.

Digitized by Google

BIBLIOTHECA ...

Abecedni zaznamek

postav in ukazov, razglašenih od 1. januarja do 31. decembra 1869 za vojvodino Kranjsko v delih I do XXIII.

Predmet	Številka dela	Številka postave	Stran
Armada; postava, ktera sadeva može služeče v armadi . .	V	6	22
Armada; vzetje enoletnih dobrovoljcev v armado	IX	12	41
Armada; dalja sprejemba enoletnih dobrovoljcev v armado .	XI	15	45
Bataljoni brambovski; deželna bramba šteje 79 brambovskih bataljonov brez Tirolskega in Predarelskega . . .	XIII	17	51
Bivališče začasno; kadar ga spremenijo rekruti, urlavbarji in reservisti, kako se ima imeti v razvidu	XXII	27	83
Bogočastje; gospod minister bogočastja in šolstva daje ukaz zastran šolskega nadzorstva	VIII	11	39
Bolezni neozdravljive; kako se bo ravnalo z bolniki v javnih bolnišnicah, ki imajo taiste	XIV	18	58
Bolnišnice javne; kako se bo ravnalo v istih z bolniki, ki imajo neozdravljive bolezni	XIV	18	58
Bramba deželna; postava o deželni brambi	XIII	27	83
Brambovci; ktera gosposka ima oblast, dajati brambovcem potna lista	XIX	23	75
Brambovci; česa potrebujejo k ženitvi, če še niso prestopili 3. razreda starosti	XXI	25	79
Brambovski oficirji so v svojih častnih stopnjah enaki oficirjem stojne armade	XIII	17	53
Cesarska vojaška obleka; nje podelitev je vtesnjena . . .	VII	10	37
Cesta; Št. Petersko-Trnovska se je vvrščila med konkurenčne ceste	VII	9	37
Davek; od psov je vpeljan	III	4	18
Dežela Kranjska; za njo celo se je postavila stanovitna stavna komisija	XVIII	22	73
Deželna bramba; postava o njej je razglašena	XIII	17	51
Deželni zbor; volitveni red za njega se predrugači . . .	VI	7	35
Deželni zbor; če je kteri poslanec istega obsojen v kako kazen, ali če bi bil v kazenski preiskavi	VI	8	35

Digitized by Google

Predmet	Številka dela	Številka postave	Stran
Dobrovoljci; za dobrovoljca sme pristopiti k stojni armadi vsak človek i. t. d.	I	1	7
Dobrovoljci; sprejemba dobrovoljcev na eno leto	V	6	22
Dobrovoljci enoletni, ki pridejo iz c. k. akademije obrazivnih umetnosti na Dunaju	IX	12	41
Dobrovoljci enoletni, njih sprejemba v armado	XI	15	45
Dobrovoljci enoletni; za take se morejo sprejeti učenci tergovske učilnice Karola Porges na Dunaju . . .	XX	24	77
Dobrovoljni pristop k armadi; kedaj se zgubi pravica do tistega	I	1	8
Dolžnost vojna; njej podvrženi kedaj se bodo stavili za leto 1869	XVI	20	66
Dovoljenje ženitveno sme izjemoma dajati deželna vlada po §. 44 vojne postave od 5. decembra 1868	II	3	16
Enoletni dobrovoljci, ki pridejo iz c. k. akademije obrazivnih umetnosti na Dunaju	IX	12	41
Enoletni dobrovoljci; njih sprejemba v armado . . .	XI	15	45
Enoletni dobrovoljci, za take se smejo sprejemati učenci trgovske učilnice Karola Porges na Dunaju . . .	XX	24	77
Gosposka, ktera ima oblast brambovcem dajati potna pisma .	XIX	23	75
Izkamerirana cesta Št. Petersko-Trnovska je vvrščena med konkurenčne ceste	VII	4	37
Javne bolnišnice; kako se bo ravnalo v njih z bolniki, ki imajo neozdravljive bolezni	XIV	18	58
Kazalo tistih zdravil, ktera so zapopadena v lekarskem pravilniku	XXII	29	88
Kazenska preiskava; ako je poslanec deželnega zbora v isti, kaj se ima storiti	VI	8	35
Komisija pregledna; troške za njo plačuje država	I	1	10
Komisija; stanovitna stavna za celo Kranjsko je v Ljubljani	XVIII	22	73
Kontrolni okraji meddeželni so na Kranjskem štirje . . .	XVII	21	70
Kostanjevica; v njej se je napravilo okrajno sodišče . .	XV	19	61
Kotli parni; omejitev okoliša za njih preskušnjo	X	14	43
Kranjsko; za celo Kranjsko je stanovitna stavna komisija v Ljubljani	XVIII	22	73

Digitized by Google

Predmet	Številka dela	Številka postave	Stran
Kranjsko; na Kranjskem so štirje meddeželni kontrolni okraji	XVII	21	73
Kranjsko; vojaška prehodnina na istem za leto 1870 . . .	XXIII	28	88
Kranjsko; pripreżnina na istem za leto 1870	XXIII	29	88
Lekarski pravilnik se razglaša	XXII	26	81
Ljubljana; v isti je stanovitna stavna komisija za celo Kranjsko	XVIII	22	73
Marina vojna; pristop k njej	V	6	22
Marina vojna; sprejemba enoletnih dobrovoljcev k isti . . .	XI	15	45
Mokronog; pobotanje pripreżnine med postajama v Ratečah in Mokronogu	II	2	16
Nadzorstvo šolsko; ukaz gospoda ministra, ki zadeva isto	VIII	11	39
Neozdravljive bolezni; kako je ravnati z bolniki v javnih bolnišnicah, če imajo iste	XIV	18	28
Občinski red; §§. 1 do 4 obč. reda od 17. februarja 1866 se predrugaćijo	IV	5	20
Obleka vojaška; nje podelitev rekrutom, urlavbarjem in reservistom je vtesnjena	VII	10	37
Obrazivne umetnosti; akademija istih na Dunaju daje učencem svojim pravico, k armadi pristopiti kot enoletni dobrovoljci	IX	12	41
Odločbe zastran sprejembe enoletnih dobrovoljcev	V	6	22
Oficirji brambovski so v svojih častnih stopnjah enaki oficirjem stojne armade	XIII	17	54
Okolišče za preskušnjo parnih kotlov	X	14	43
Okraj; Kranjsko je razdeleno v štiri meddeželne kontrolne okraje	XVII	21	70
Okrajni sodišči v Senožečah in Kostanjevici so se napravili .	XV	19	61
Omejitev okoliša za preskušnjo parnih kotlov	X	14	43
Oprostenje, začasno od vojaščine, kteri isto zehtevajo, se morajo oglasiti	XII	16	49
Oprostitev časno od vojašine določuje stavna komisija . .	I	1	6
Parni kotli; omojitev okoliša za preškušnjo istih	X	14	43
Pharmacopöa avstriaca, ali lekarski pravilnik se razglaša	XXII	26	81
Pisma potna; ktera gosposka ima oblast iste dajati brambovcem	XIX	23	75

Digitized by Google

Predmet	Številka dela	Številka postave	Stran
Pobotanje pripreżnine med postajama v Ratečah in Mokronogu	II	2	16
Pomorstvo vojno (marina); sprejemba enoletnih dobrovoljcev v isto	XI	15	45
Porges Karol; učencem njegovim se pripozna pravica do enoletne dobrovoljne službe	XX	24	77
Postaj pripreżni; pripreżnina med postajama v Ratečah in Mokronogu se je pobotala	II	2	16
Postava; ktera zadeva vpeljavo davka od psov	III	4	18
Postava, po kteri se §§. 1 do 4 občinskega reda predrugačijo	IV	5	20
Postava vojna; po §. 44 iste ima deželna vlada pravico, izjemno dovoliti v prošnje za ženitev	IX	13	41
Postava, ktera odločuje, kako se ima ravnati s tistimi poslanci deželnega zbora, ki so obsojeni v kazen ali so v kazenski preiskavi	VI	8	35
Postava, po kteri se predrugači §. 18 volitvenega reda za deželni zbor	VI	7	35
Postava o deželni brambi	XIII	17	51
Postava od 5. decembra 1868, ktera pové, kako naj se spolnuje vojna dolžnost	I	1	2
Potna pisma, ktera gosposka ima oblast iste dajati brambovcem	XIX	23	75
Pravilnik lekarski (Pharmacopöa avstriaca) se razglaša .	XXII	26	81
Premembа začasna v bivališu se mora v razvidu imeti pri rekrutih, urlaubarjih in reservistih	XXII	27	83
Prehodnina vojaška na Kranjskem za leto 1870	XXIII	28	88
Pripreżnina na Kranjskem za leto 1870	XXIII	29	88
Pripreżnina med postajama v Ratečah in Mokronogu se je pobotala	II	2	16
Rateče; pripreżnina med postajama v Ratečah in Mokronogu se je pobotala	II	2	16
Razdelitev dežele Kranjske v štiri meddeželne kontrolne okraje	XVII	21	70
Razredi starosti; kteri se bodo k vojašini poklicali	XII	16	49
Razvid; začasna prememba bivališa rekrutov, urlavbarjev in reservistov se mora v razvidu imeti	XXII	27	83
Red občinski; §§. 1 do 4 istega so se predrugačili	IV	5	10

Digitized by Google

Predmet	Številka dela	Številka postave	Stran
Rekruti, ki začasno bivališe premenijo, se morajo v razvidu imeti	XXII	27	83
Rekruti; stava rekrutov, kedaj se bo v letu 1869 začela . .	XII	16	49
Rekruti; podelitev cesarske obleke rekrutom je vtesnjena .	VII	10	37
Reserva nadomestna; orožna moč se deli na stojno armado, deželno brambo in nadomestno reservo	I	1	3
Rešitev prošenj za dovoljenje ženitve je preizročena c. k. deželni vladi	IX	13	41
Reservisti, ki začasno bivališe premenijo, se morajo v razvidu imeti	XXII	27	83
Senožeče; tam se je napravilo okrajno sodišče	XV	19	61
Služba dobrovoljcev; dobrovoljcem se dopušča, da si sami izberó oddelek, pri kterem bi rad služil	I	1	7
Služba vprična; kedaj se dobi odpust od iste	XII	16	49
Sodišči v Senozečah in Kostanjevici so se napravili	XV	19	61
Sprejemba dobrovoljcev na eno leto; odločbe zastran iste .	V	6	22
Stanovitna stavna komisija se je v djavnost postavila v Ljubljani	XVIII	22	73
Starostni razredi, kteri se bodo poklicali za leto 1869 . .	XII	16	49
Stava rekrutov, kedaj se bodo začela dela za isto v letu 1869	XII	16	49
Stava rekrutov, kedaj se bo ista začela v letu 1869	XVI	20	66
Stavna komisija stanovitna se je napravila v Ljubljani . . .	XVIII	22	73
Šolsko nadzorstvo; ministerski ukaz, ki zadeva isto . .	VIII	11	39
Št. Petersko-Trnovska cesta je vvrščena med konkurenčne ceste	VII	9	37
Trgovska učilnica viša Karola Porges daje učencem pravico, stopiti v službo enoletnih dobrovoljcev	XX	24	77
Učilnica trgovska viša Karola Porges daje učencem pravico, stopiti v službo enoletnih dobrovoljcev	XX	24	77
Ukaz gospoda ministra za bogočastje in šolstvo, ki zadeva šolsko nadzorstvo	VIII	11	39
Umetnosti obrazivne; njih akademija na Dunaju daje učencem pravico, stopiti v enoletno službo dobrovoljcev . .	IX	12	41
Urlavbarji; kako se imajo v razvidu imeti	XXII	27	83

Digitized by Google

Predmet	Številka dela	Številka postave	Stran
Ustanovitev vojaške prehodnine na Kranjskem v letu 1870	XXIII	28	88
Vojaška prehodnina za leto 1870 na Kranjskem	XXIII	28	88
Vojna dolžnost; kdo jo mora izpolnjèvati	I	1	3
Vojna dolžnost; kedaj se bodo isti podvrženi stavili v letu 1869	XVI	20	66
Vojna marina; možovi v isti služeči	V	6	22
Vojna postava od 5. decembra 1868 se razglaša	I	1	2
Vojna postava; nje §. 44 se pojasnuje	II	3	16
Vojna postava; nje §. 44 se pojasnuje	IX	13	41
Vojno pomorstvo (marina); sprejemba enoletnih dobrovoljcev v isto	XI	15	45
Volitveni red za deželni zbor; njega §. 18 se predrugači .	VI	7	35
Vprična služba; odpust od iste	XII	16	49
Začasno oprostenje od vojašine in vprične službe kedaj se dobi	XII	16	49
Zbor deželni; volitveni red za njega se predrugači v §. 18 .	VI	7	35
Zdravila naj bolj potrebna morajo lekarji pripravljena imeti .	XX	26	81
Ženitve; v iste more c. k. deželna vlada izjemno dovoliti .	IX	13	41
Ženitve; k istim potrebujejo brambovci, ki še niso 3. razreda starosti prestopili, posebne dovolitve	XXI	25	79
Ženitveno dovoljenje sme izjemoma dajati c. k. deželna vlada po §. 44 vojne postave od 5. decembra 1868 . . .	II	3	16

Digitized by Google

BIBLIOTHEK DES K. K. JUST. ...

Alphabetisches Verzeichniß

der vom 1. Jänner bis 31. Dezember 1869 in den Stücken I bis XXIII ausgegebenen Gesetze und Verordnungen für das Herzogthum Krain.

Gegenstand	Nummer des Stückes	Nummer des Gesetzes	Seite
Abgeordnete zum krainischen Landtage; Gesetz, wodurch Bestimmungen für Fälle erlassen werden, wenn ein Landtagsabgeordneter zu einer Strafe verurtheilt wird oder in strafgerichtlicher Untersuchung sich befindet	VI	8	35
Akademie der bildenden Künste in Wien; Erläuterung des Punktes 27 der Kundmachung der Landesregierung für Krain vom 10. Jänner 1869, Nr. 8885, rücksichtlich der Aufnahme Einjährig-Freiwilliger in das Heer aus dieser Akademie	IX	12	41
Altersclassen; Kundmachung, betreffend die Bekanntgabe der zur Rekrutenstellung des Jahres 1869 aufgerufenen Altersclassen	XII	16	49
Apotheken; Verzeichniß derjenigen in der Pharmacopöa austriaca, Editio sexta, enthaltenen Arzneien, welche in allen Apotheken von Krain vorräthig sein müssen	XXII	26	81
Arzneien; Verzeichniß derjenigen in der Pharmacopöa austriaca, Editio sexta, enthaltenen Arzneien, welche in allen Apotheken von Krain vorräthig sein müssen	XXII	26	81
Aufenthaltsveränderungen, zeitliche; Normirung des Evidenzverfahrens bei denselben rücksichtlich der uneingereihten Rekruten, Urlauber und Reservemänner	XXII	27	83
Aufsicht über die Volksschulen in Krain; Ausführung der diesfälligen Verordnung des k. k. Ministers für Cultus und Unterricht vom 10. Februar 1869, Nr. 223, Pr.	VIII	11	39
Befreiung, zeitliche, von der Stellung zum Heere; Kundmachung, betreffend die Anmeldung der bezüglichen Ansprüche für das Jahr 1869	XII	16	49
Bezirksgerichte Senosetsch und Landstraß in Krain; Errichtung derselben . .	XV	19	61
Bezirksstraßen in Krain; Einreihung der excamerirten St. Peter-Dornegger Reichsstraße in die Kategorie der Concurrenzstraßen	VII	9	37
Commission, ständige, für die Nachstellung in das Heer; Activirung einer solchen für ganz Krain in Laibach	XVIII	22	73
Competenz zur Betheilung der Landwehrmänner mit Pässen; Normirung derselben	XIX	23	75

Digitized by Google

Gegenstand	Nummer des Stückes	Nummer des Gesetzes	Seite
Concurrenzstraßen in Krain; Einreihung der excamerirten St. Peter-Dornegger Reichsstraße in die Kategorie der obigen Straßen	VII	9	37
Controlsbezirke; Kundmachung der Eintheilung des Landes Krain in vier Innerlandscontrolsbezirke mit zwölf Finanzwachabtheilungen	XVII	21	70
Dampfkessel; Abgränzung der bezüglichen Prüfungsrayons in Krain	X	14	43
Dienende im Heere; Kundmachung mehrerer Bestimmungen zur Durchführung des Wehrgesetzes in Absicht auf diese Dienenden	V	6	22
Domizilsveränderungen, zeitliche; Normirung des Evidenzverfahrens bei denselben rücksichtlich der uneingereihten Rekruten, Urlauber und Reservemänner .	XXII	27	83
Dornegg-St. Peter excamerirte Reichsstraße in Krain; Einreihung derselben unter die Concurrenzstraßen	VII	9	37
Durchzugsgebühr für das Militär; Festsetzung derselben in Krain für das Jahr 1870	XXIII	28	88
Ehebewilligungen, ausnahmsweise, nach dem Wehrgesetze; Delegirung der Landesregierung zur Ertheilung derselben	II	3	16
Ehebewilligungen, ausnahmsweise, nach dem Wehrgesetze; nähere Bezeichnung des Umfanges der Delegirung der Landesregierung zur Erledigung von diesfälligen Gesuchen	IX	13	41
Ehebewilligungen, ausnahmsweise, nach dem Wehrgesetze; Delegirung der Landesregierung einvernehmlich mit dem Landwehr-Commando zur Entscheidung über derlei Gesuche für Landwehrmänner, welche die dritte Altersclasse noch nicht überschritten haben	XXI	25	79
Einjährig-Freiwillige; Kundmachung mehrerer Bestimmungen zur Durchführung des Wehrgesetzes in Betreff der Aufnahme derselben für das Jahr 1869	V	6	22
Einjährig-Freiwillige; Erläuterung des Punktes 27 der Kundmachung der Landesregierung von Krain vom 10. Jänner 1869, Nr. 8885, rücksichtlich der Aufnahme derselben in das Heer aus der Akademie der bildenden Künste in Wien	IX	12	41
Einjährig-Freiwillige; Kundmachung über die weitere Aufnahme derselben in das Heer	XI	15	45
Einjährig-freiwilliger Dienst im Heere; Zulassung der Schüler der höheren Handelslehranstalt des Karl Porges in Wien zu diesem Dienste . . .	XX	24	77
Einquartierung; Festsetzung der Militärdurchzugsgebühr in Krain für das Jahr 1870	XXIII	28	88
Einrückende Rekruten, Urlauber und Reservemänner; Beschränkung der Betheilung derselben mit ärarischer Militärbekleidung	VII	10	37

Digitized by Google

Gegenstand	Nummer des Stückes	Nummer des Gesetzes	Seite
Evidenzhaltung der Landwehrmänner; Normirung des bezüglichen Vorganges	XIX	23	75
Evidenzverfahren; Normirung desselben bei zeitlichen Aufenthaltsveränderungen der uneingereihten Rekruten, Urlauber und Reservemänner	XXII	27	83
Finanzwache; Kundmachung der Eintheilung von Krain in vier Innerlands-controlsbezirke mit zwölf Finanzwachabtheilungen	XVII	21	70
Freiwillig-Einjährige; Kundmachung mehrerer Bestimmungen zur Durchführung des Wehrgesetzes in Absicht auf ihren Eintritt in das Heer . . .	V	6	22
Freiwillig-Einjährige; Erläuterung des Punktes 27 der Kundmachung der Landesregierung von Krain vom 10. Jänner 1869, Nr. 8885, rücksichtlich der Aufnahme derselben in das Heer aus der Akademie der bildenden Künste in Wien	IX	12	41
Freiwillig-Einjährige; Kundmachung über die weitere Aufnahme derselben in das Heer	XI	15	45
Freiwillig-einjähriger Dienst; Zulassung der Schüler der höheren Handelslehranstalt des Carl Porges in Wien zu diesem Dienste	XX	24	77
Gemeinden; Ermächtigung derselben in Krain zur Einführung einer Hundesteuer zu Gunsten der Gemeindekassen	III	4	18
Gemeindeordnung für Krain; Gesetz über die Abänderung der §§. 1—4 derselben	IV	5	20
Gerichte; Errichtung der Bezirksgerichte Senosetsch und Landstraß in Krain .	XV	19	61
Gesetz, womit für die im Reichsrathe vertretenen Königreiche und Länder die Art und Weise der Erfüllung der Wehrpflicht geregelt wird	I	1	2
Gesetz, betreffend die Einführung einer Hundesteuer in Krain	III	4	18
Gesetz, womit die §§ 1—4 der Gemeindeordnung für Krain abgeändert werden .	IV	5	20
Gesetz, womit der §. 18 der Landtagswahlordnung von Krain abgeändert wird .	VI	7	35
Gesetz, wodurch Bestimmungen für die Fälle erlassen werden, wenn ein Landtagsabgeordneter von Krain zu einer Strafe verurtheilt wird oder in strafgerichtlicher Untersuchung sich befindet	VI	8	35
Gesetz über die Landwehr für die im Reichsrathe vertretenen Königreiche und Länder	XIII	17	51
Handelslehranstalt des Carl Porges in Wien; Zulassung der Schüler derselben zu dem einjährig-freiwilligen Dienste im Heere	XX	24	77
Hauptgemeinden; Gesetz, womit die §§. 1—4 der Gemeindeordnung für Krain abgeändert werden	IV	5	20
Heeresergänzung; Gesetz, womit für die im Reichsrathe vertretenen König-			

Digitized by Google

Gegenstand	Nummer des Stückes	Nummer des Gesetzes	Seite
reiche und Länder die Art und Weise der Erfüllung der Wehrpflicht geregelt wird	I	1	2
Heeresergänzung; Kundmachung mehrerer Bestimmungen zur Durchführung des Wehrgesetzes in Betreff der im Heere Dienenden, der Aufnahme Einjährig-Freiwilliger für 1869 und Freiwilliger überhaupt in das Heer	V	6	22
Heeresergänzung; Erläuterung des Punktes 27 der Kundmachung der Landesregierung von Krain vom 10. Jänner 1869, Nr. 8885, rücksichtlich der Aufnahme Einjährig-Freiwilliger in das Heer aus der Akademie der bildenden Künste in Wien	IX	12	41
Heeresergänzung; Kundmachung, betreffend den Beginn der Vorarbeiten zu der Rekrutenstellung für das Jahr 1869, die Bekanntgabe der dazu aufgerufenen Altersklassen und die Anmeldung der Ansprüche auf zeitliche Militärbefreiung oder auf Enthebung von der Präsenzdienstpflicht	XII	16	49
Heeresergänzung; Kundmachung der Orte und Tage der Stellung der Wehrpflichtigen in Krain für das Jahr 1869	XVI	20	66
Heeresergänzung; Activirung einer ständigen Stellungscommission für Nachstellungen für ganz Krain in Laibach	XVIII	22	73
Heiratsbewilligungen, ausnahmsweise, nach dem Wehrgesetze; Delegirung der Landesregierung zur Ertheilung derselben	II	3	16
Heiratsbewilligungen, ausnahmsweise, nach dem Wehrgesetze; nähere Bezeichnung des Umfanges der Delegirung der Landesregierung zur Erledigung von diesfälligen Gesuchen	IX	13	41
Heiratsbewilligungen, ausnahmsweise, nach dem Wehrgesetze; Delegirung der Landesregierung einvernehmlich mit dem Landwehr-Commando zur Entscheidung über die Gesuche um Ehebewilligungen für Landwehrmänner, welche die dritte Altersclasse noch nicht überschritten haben	XXI	25	79
Hundesteuer; Gesetz, betreffend die Ermächtigung der Gemeinden in Krain zur Einführung einer solchen zu Gunsten der Gemeindekassen	III	4	18
Innerlandscontrolsbezirke; Kundmachung der Eintheilung von Krain in vier solche Bezirke mit zwölf Finanzwachabtheilungen	XVII	21	70
Kost; Festsetzung der Militärdurchzugsgebühr in Krain für das Jahr 1870 . .	XXIII	28	88
Krain; Gesetz, betreffend die Ermächtigung der Gemeinden dieses Landes zur Einführung einer Hundesteuer zu Gunsten der Gemeindekassen	III	4	18
Krain; Gesetz, womit die §§. 1—4 der Gemeindeordnung dieses Landes abgeändert werden	IV	5	20
Krain; Gesetz, wodurch der §. 18 der Landtagswahlordnung dieses Landes abgeändert wird	VI	7	35

Digitized by Google

Gegenstand	Nummer des Stückes	Nummer des Gesetzes	Seite
Krain; Gesetz für dieses Herzogthum, wodurch Bestimmungen für die Fälle erlassen werden, wenn ein Landtagsabgeordneter zu einer Strafe verurtheilt wird oder in strafgerichtlicher Untersuchung sich befindet	VI	8	35
Krain; Einreihung der excamerirten St. Peter - Dornegger Reichsstraße in die Kategorie der Concurrenzstraßen dieses Landes	VII	9	37
Krain; Ausführung der Verordnung des k. k. Ministers für Cultus und Unterricht vom 10. Februar 1869, Nr. 223/Pr., über die Volksschulaufsicht in diesem Lande	VIII	11	39
Krain; Abgrenzung der Dampfkessel-Prüfungsrayons in diesem Herzogthume . .	X	14	43
Krain; Errichtung der Bezirksgerichte Senosetsch und Landstraß in diesem Lande	XV	19	61
Krain; Kundmachung der Orte und Tage der Stellung der Wehrpflichtigen im Jahre 1869 in diesem Lande	XVI	20	66
Krain; Kundmachung der Eintheilung dieses Herzogthumes in vier Innerlands-Controlsbezirke mit zwölf Finanzwachabtheilungen	XVII	21	70
Krain; Activirung einer ständigen Stellungs-Commission für Nachstellungen für dieses Land in Laibach	XVIII	22	73
Krain; Verzeichniß derjenigen in der Pharmacopöa austriaca, Editio sexta, enthaltenen Arzneien, welche in allen Apotheken dieses Landes vorräthig sein müssen	XXII	26	81
Krain; Festsetzung der Militärdurchzugsgebühr in diesem Herzogthume für das Jahr 1870	XXIII	28	88
Krain; Festsetzung des Vorspannspreises in diesem Lande für das Jahr 1870 .	XXIII	29	88
Kranke; Kundmachung, betreffend das Verfahren der allgemeinen öffentlichen Krankenanstalten mit mit langwierigen oder unheilbaren Krankheiten behafteten Kranken	XIV	18	58
Konkurrenzstraßen in Krain; Einreihung der excamerirten St. Peter-Dornegger Reichsstraße in die Kategorie der obigen Straßen	VII	9	37
Laibach; Activirung einer ständigen Stellungscommission für Nachstellungen für ganz Krain in dieser Landeshauptstadt	XVIII	22	73
Landesregierung; Delegirung derselben zur Ertheilung ausnahmsweiser Ehebewilligungen nach dem Wehrgesetze	II	3	16
Landesregierung; nähere Bezeichnung des Umfanges der Delegirung derselben zur Erledigung von Gesuchen um ausnahmsweise Ehebewilligung nach dem Wehrgesetze	IX	13	41
Landesregierung; Delegirung derselben zur Entscheidung einvernehmlich mit dem Landwehr-Commando über Gesuche um ausnahmsweise Ehebewilligung für Landwehrmänner, welche die dritte Altersclasse noch nicht überschritten haben .	XXI	25	79

Digitized by Google

Gegenstand	Nummer des Stückes	Nummer des Gesetzes	Seite
Landstraß in Krain; Errichtung eines Bezirksgerichtes daselbst	XV	19	61
Landtagsabgeordnete von Krain; Gesetz, wodurch Bestimmungen für die Fälle erlassen werden, wenn ein Landtagsabgeordneter zu einer Strafe verurtheilt wird oder in strafgerichtlicher Untersuchung sich befindet	VI	8	35
Landtagswahlordnung von Krain; Gesetz über die Abänderung des §. 18 derselben	VI	7	35
Landwehr; Gesetz darüber für die im Reichsrathe vertretenen Königreiche und Länder	XIII	17	51
Landwehr-Commando; Delegirung der Landesregierung zur Entscheidung einvernehmlich mit dem ersteren über Gesuche um ausnahmsweise Ehebewilligung für Landwehrmänner, welche die dritte Altersclasse noch nicht überschritten haben	XXI	25	79
Landwehrmänner; Normirung der Competenz zur Betheilung derselren mit Reiseurkunden und des Vorganges bei deren Evidenthaltung	XIX	23	75
Landwehrmänner; Delegirung der Landesregierung zur Entscheidung einvernehmlich mit dem Landwehr-Commando über Gesuche um ausnahmsweise Ehebewilligung für Landwehrmänner, welche die dritte Altersclasse noch nicht überschritten haben	XXI	25	79
Medicamina obligata; Verzeichniß derjenigen in der Pharmacopöa austriaca, Editio sexta, enthaltenen Arzneien, welche in allen Apotheken von Krain vorräthig sein müssen	XXII	26	81
Meilendistanzaufrechnung, nach den Jahreszeiten varirende, zwischen den Schubstationen Ratschach und Nassenfuß in Krain; Anordnung darüber . .	II	2	16
Militär; Gesetz, womit für die im Reichsrathe vertretenen Königreiche und Länder die Art und Weise der Erfüllung der Wehrpflicht geregelt wird	I	1	2
Militär; Delegirung der Landesregierung zur Ertheilung ausnahmsweiser Ehebewilligungen nach dem Wehrgesetze	II	3	16
Militär; Kundmachung mehrerer Bestimmungen zur Durchführung des Wehrgesetzes in Betreff der im Heere Dienenden, der Aufnahme Einjährig-Freiwilliger für das Jahr 1869 und der freiwillig in das Heer Eintretenden überhaupt .	V	6	22
Militär; Erläuterung des Punktes 27 der Kundmachung der Landesregierung für Krain vom 10. Jänner 1869, Nr. 8385, rücksichtlich der Aufnahme Einjährig-Freiwilliger in das Heer aus der Academie der bildenden Künste in Wien	IX	12	41
Militär; nähere Bezeichnung des Umfanges der Delegirung der Landesregierung zur Erledigung von Gesuchen um die ausnahmsweise Ehebewilligung nach dem Wehrgesetze	IX	13	41
Militär; Kundmachung der weiteren Aufnahme Einjährig-Freiwilliger in das Heer	XI	15	45
Militär; Kundmachung, betreffend den Beginn der Vorarbeiten zu der Rekrutenstellung für 1869, die Bekanntgabe der dazu aufgerufenen Altersclassen und			

Digitized by Google

Gegenstand	Nummer des Stückes	Nummer des Gesetzes	Seite
die Anmeldung der Ansprüche auf zeitliche Militärbefreiung oder auf Enthebung von der Präsenzdienstpflicht	XII	16	49
Militär; Gesetz über die Landwehr für die im Reichsrathe vertretenen Königreiche und Länder	XIII	17	51
Militär; Activirung einer ständigen Stellungscommission für ganz Krain in Laibach	XVIII	22	73
Militär; Zulassung der Schüler der höheren Handelslehranstalt des Carl Porges in Wien zu dem einjährig-freiwilligen Dienste im Heere	XX	24	77
Militär; Delegirung der Landesregierung zur Entscheidung im Einvernehmen mit dem Landwehrcommando über Gesuche um ausnahmsweise Ehebewilligung für Landwehrmänner, welche die dritte Altersclasse noch nicht überschritten haben .	XXI	25	79
Militär; Normirung des Evidenzverfahrens bei zeitlichen Aufenthaltsveränderungen der uneingereihten Rekruten, Urlauber und Reservemänner	XXII	27	83
Militär; Festsetzung der Militärdurchzugsgebühr in Krain für das Jahr 1870 .	XXIII	28	88
Militär; Festsetzung des Vorspannspreises in Krain für das Jahr 1870 . . .	XXIII	29	88
Militärbefreiung; Kundmachung, betreffend die Anmeldung der Ansprüche auf dieselbe für das Jahr 1869	XII	16	49
Militärbekleidung, ärarische; Beschränkung der Betheilung der Recruten, Urlauber und Reservemänner beim Einrücken mit Montur	VII	10	37
Mittagskost; Festsetzung der Militärdurchzugsgebühr in Krain für das Jahr 1870	XXIII	28	88
Montur, ärarische; Beschränkung der Betheilung der Recruten, Urlauber und Reservemänner beim Einrücken mit ärarischer Bekleidung	VII	10	37
Nachstellung; Activirung einer ständigen Stellungscommission für ganz Krain in Laibach	XVIII	22	73
Nassenfuß; Anordnung einer nach den Jahreszeiten varirenden Schubvorspannsaufrechnung zwischen den Stationen Nassenfuß und Ratschach	II	2	16
Orte der Stellung der Wehrpflichtigen in Krain für das Jahr 1869; Kundmachung darüber	XVI	20	66
Ortsgemeinden; Gesetz, womit die §§. 1—4 der Gemeindeordnung für Krain abgeändert werden	IV	5	20
Pässe; Normirung der Competenz zur Ertheilung von solchen an Landwehrmänner	XIX	23	75
Pässe; Normirung des Evidenzverfahrens bei zeitlichen Aufenthaltsveränderungen der uneingereihten Recruten, Urlauber und Reservemänner	XXII	27	83

*

Digitized by Google

Gegenstand	Nummer des Stückes	Nummer des Gesetzes	Seite
Pharmacopöa austriaca, Editio sexta; Verzeichniß derjenigen darin aufgeführten Arzneien, welche in allen Apotheken von Krain vorräthig sein müssen	XXII	26	81
Porges Carl; Zulassung der Schüler seiner höheren Handelslehranstalt zu dem einjährig-freiwilligen Dienste im Heere	XX	24	77
Präsenzdienstpflicht; Kundmachung, betreffend die Anmeldung des Anspruches auf Enthebung von derselben für das Jahr 1869	XII	16	49
Ratschach; Anordnung einer nach den Jahreszeiten varirenden Schubvorspannsaufrechnung zwischen den Stationen Ratschach und Nassenfuß	II	2	16
Recruten; Beschränkung der Betheilung derselben beim Einrücken mit ärarischer Militärbekleidung	VII	10	37
Recruten, uneingereihte; Normirung des Evidenzverfahrens bei zeitlichen Aufenthaltsveränderungen derselben	XXII	27	83
Recrutirung; Gesetz, womit für die im Reichsrathe vertretenen Königreiche und Länder die Art und Weise der Erfüllung der Wehrpflicht geregelt wird . . .	I	1	2
Recrutirung; Kundmachung mehrerer Bestimmungen zur Durchführung des Wehrgesetzes in Betreff der im Heere Dienenden, der Aufnahme Einjährig-Freiwilliger und der freiwillig in das Heer Eintretenden	V	6	22
Recrutirung; Kundmachung, betreffend den Beginn der Vorarbeiten zu der Recrutenstellung für das Jahr 1869, die Bekanntgabe der dazu aufgerufenen Altersclassen und die Anmeldung der Ansprüche auf zeitliche Militärbefreiung oder auf Enthebung von der Präsenzdienstpflicht	XII	16	49
Recrutirung; Kundmachung der Orte und Tage der Stellung der Wehrpflichtigen in Krain für das Jahr 1869	XVI	20	66
Recrutirung; Activirung einer ständigen Stellungscommission für ganz Krain in Laibach	XVIII	22	73
Reiseurkunden; Normirung der Competenz zur Betheilung der Landwehrmänner mit Pässen	XIX	23	75
Reiseurkunden; Normirung des Evidenzverfahrens bei zeitlichen Aufenthaltsveränderungen der uneingereihten Rekruten, Urlauber und Reservemänner . .	XXII	27	83
Reservemänner; Beschränkung der Betheilung derselben beim Einrücken mit ärarischer Militärbekleidung	VII	10	37
Reservemänner, uneingereihte; Normirung des Evidenzverfahrens bei zeitlichen Aufenthaltsveränderungen derselben	XXII	27	83
St. Peter-Dornegger excamerirte Reichsstraße in Krain; Einreihung derselben unter die Concurrenzstraßen	VII	9	37

Digitized by Google

Gegenstand	Nummer des Stückes	Nummer des Gesetzes	Seite
Schub; Anordnung einer nach den Jahreszeiten varirenden Vorspannsdistanzaufrechnung zwischen den Schubstationen Ratschach und Nassenfuß	II	2	16
Schulen in Krain; Ausführung der Verordnung des k. k. Ministers für Cultus und Unterricht vom 10. Februar 1869, Nr. 223/Pr., über die Volksschulaufsicht	VIII	11	39
Senosetsch in Krain; Errichtung eines Bezirksgerichtes daselbst	XV	19	61
Spitäler, allgemeine öffentliche; Kundmachung des Verfahrens mit mit langwierigen oder unheilbaren Krankheiten behafteten Kranken in diesen Anstalten	XIV	18	58
Ständige Stellungscommission; Activirung einer solchen für ganz Krain in Laibach	XVIII	22	73
Stellung; Gesetz, womit für die im Reichsrathe vertretenen Königreiche und Länder die Art und Weise der Erfüllung der Wehrpflicht geregelt wird . . .	I	1	2
Stellung; Kundmachung, betreffend den Beginn der Vorarbeiten zu der Rekrutenstellung für das Jahr 1869, die Bekanntgabe der dazu aufgerufenen Altersklassen und die Anmeldung der Ansprüche auf zeitliche Militärbefreiung oder auf Enthebung von der Präsenzdienstpflicht	XII	16	49
Stellung; Kundmachung der Orte und Tage der Stellung der Wehrpflichtigen in Krain für das Jahr 1869	XVI	20	66
Stellung; Activirung einer ständigen Stellungscommission für ganz Krain in Laibach	XVIII	22	73
Steuern; Gesetz, betreffend die Einführung einer Hundesteuer für die Gemeindekassen in Krain	III	4	18
Tage der Stellung der Wehrpflichtigen in Krain für das Jahr 1869; Kundmachung darüber	XVI	20	66
Urlauber; Beschränkung der Betheilung derselben beim Einrücken mit ärarischer Militärbekleidung	VII	10	37
Urlauber; uneingereihte; Normirung des Evidenzverfahrens bei zeitlichen Aufenthaltsveränderungen derselben	XXII	27	88
Verfassung; Gesetz wodurch der §. 18 der Landtagswahlordnung von Krain abgeändert wird	VI	7	35
Verfassung; Gesetz, wodurch Bestimmungen für Fälle erlassen werden, wenn ein Landtagsabgeordneter in Krain zu einer Strafe verurtheilt wird oder in strafgerichtlicher Untersuchung sich befindet	VI	8	35
Volksschulen in Krain; Ausführung der Verordnung des k. k. Ministers für			

Digitized by Google

Gegenstand	Nummer des Stückes	Nummer des Gesetzes	Seite
Cultus und Unterricht vom 10. Februar 1869, Nr. 223/Pr. über die Schulaufsicht	VIII	11	39
Vorspann, Anordnung einer nach den Jahreszeiten varirenden Vorspannsdistanzaufrechnung zwischen den Schubstationen Ratschach und Nassenfuß	II	2	16
Vorspann; Festsetzung des Vorspannspreises in Krain für das Jahr 1870 . .	XXIII	29	88
Wahlordnung für den Landtag in Krain; Gesetz, womit der §. 18 derselben abgeändert wird	VI	7	35
Wehrgesetz vom 5. Dezember 1868 für die im Reichsrathe vertretenen Königreiche und Länder	I	1	2
Wehrgesetz; Delegirung der Landesregierung zur Ertheilung ausnahmsweiser Ehebewilligungen nach diesem Gesetze	II	3	16
Wehrgesetz; Kundmachung mehrerer Bestimmungen zur Durchführung desselben in Betreff der im Heere Dienenden, der Aufnahme Einjährig-Freiwilliger für 1869 und der sonstigen Freiwilligen	V	6	22
Wehrgesetz; Erläuterung des Punktes 27 der Kundmachung der Landesregierung für Krain vom 10. Jänner 1869, Nr. 8885 rücksichtlich der Aufnahme Einjährig-Freiwilliger in das Heer aus der Akademie der bildenden Künste in Wien	IX	12	41
Wehrgesetz; nähere Bezeichnung des Umfanges der Delegirung der Landesregierung zur Erledigung von Gesuchen um die ausnahmsweise Ehebewilligung nach obigem Gesetze	IX	13	41
Wehrgesetz; Kundmachung über die weitere Aufnahme Einjährig-Freiwilliger in das Heer	XI	15	45
Wehrgesetz; Zulassung der Schüler der höheren Handelslehranstalt des Carl Porges in Wien zu dem einjährig-freiwilligen Dienste im Heere	XX	24	77
Wehrgesetz; Delegirung der Landesregierung zur Entscheidung einvernehmlich mit dem Landwehr-Commando über Gesuche um ausnahmsweise Ehebewilligung für Landwehrmänner, welche die dritte Altersclasse noch nicht überschritten haben	XXI	25	79
Wehrpflichtige; Kundmachung der Orte und Tage der Stellung derselben in Krain für das Jahr 1869	XVI	20	66
Wehrpflichtige; Activirung einer ständigen Stellungscommission für die Nachstellung derselben in Krain zu Laibach	XVIII	22	73
Wiener Akademie der bildenden Künste; Erläuterung des Punktes 27 der Kundmachung der Landesregierung von Krain vom 10. Jänner 1869, Nr. 8885,			

Digitized by Google

Gegenstand	Nummer des Stückes	Nummer des Gesetzes	Seite
rücksichtlich der Aufnahme Einjährig-Freiwilliger in das Heer aus der besagten Akademie	IX	12	41
Wohlthätigkeitsanstalten, allgemeine, öffentliche; Kundmachung des Verfahrens mit mit langwierigen oder unheilbaren Krankheiten behafteten Kranken in diesen Anstalten	XIV	18	58
Wohnsitzveränderungen, zeitliche; Normirung des Evidenzverfahrens bei denselben rücksichtlich der uneingereihten Rekruten, Urlauber und Reservemänner	XXII	27	83

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Österreichische Nationalbibliothek
+Z196924400
Digitized by Google